

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת בַּמִּדְבָּר

תְּרַגְוִם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישֵׁת בְּמִדְבָּר

(דף קיז ע"א)

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאַהֲל מוֹעֵד וְגו'.
רַבִּי אֲבָא פָתַח, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצִלְמוֹ וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה נִתְּבַאֵר. בֵּא רְאֵה,
בְּשָׁעָה שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָאָדָם, עָשָׂה
אוֹתוֹ בְּדַמּוֹת שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים, וְהָיָה כְּלוּל
מִהַכֹּל, וְהָיָה אוֹרוֹ מְאִיר מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ,
וְהָיוּ פּוֹחֲדִים מִפְּנֵי הַכֹּל.

וַאֲפֹּה עַל גַּב שְׁחָרֵי פְרִשׁוּהָ, יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל בְּפְסוּק
הַזֶּה. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ בְּצִלְמוֹ
אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, כִּיּוֹן שֶׁאָמַר בְּצִלְמוֹ, מַה זֶה
בְּצִלְמוֹ אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ? אֵלֶּיךָ וְדַאי שְׁתֵּי דַרְגוֹת
שֶׁכְּלוּלוֹת זָכָר וְנִקְבָּה, אַחַת לְזָכָר וְאַחַת לְנִקְבָּה.

וְלָכֵן שְׁנֵי פְרִצוּפִים הָיוּ בְּוִדְאֵי, וְסוּף הַפְּסוּק
מוֹכִיחַ, שֶׁכְּתוּב זָכָר וְנִקְבָּה בָרָא אֹתָם.
וְכְלוּל הָיָה מִכָּל הַצְּדָדִים (מִשְׁנֵי צְדָדִים). וַאֲפֹּה עַל גַּב

שְׁהֵנְקָבָה אַחֻזָּה בְּצִדּוֹ, הָרִי הִיא גַם כְּלוּלָה מִשְׁנֵי
צָדָדִים, לְהִיּוֹת שְׁלָם כֹּל.

וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בַּחֲכָמָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. כִּיּוֹן
שְׁפָרְתָה, הִתְמַעְטוּ הַפְּרָצוּפִים, וְהַחֲכָמָה
הִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ, וְלֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל אֲלָא בְּדַבְרֵי
גּוֹפוֹ. אַחַר כֵּן הוֹלִיד בָּנִים מֵעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים,
וְלֹא הִתְיַשְׁבוּ זֶה וְזֶה בְּעוֹלָם עַד שֶׁהוֹלִיד בֶּן, וּמִמֶּנּוּ
נִשְׁלַם (נִשְׁתַּל) הָעוֹלָם, שֶׁנִּקְרָא שֵׁת, וְכֵן פִּרְשׁוּתָהּ.

וְעַם כֹּל זֶה, הָעוֹלָם הִתְחַתּוֹן לֹא הֵשֵׁלֵם וְלֹא הָיָה
שְׁלָם וְלֹא נִמְצָא בְּקִיּוּמוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם
וְעָמַד הָעוֹלָם. אֲבָל לֹא הֵשֵׁלֵם עַד שֶׁאַבְרָהָם נִמְצָא
בּוֹ בְּעוֹלָם, וְאַחַז בּוֹ בְּיָמָיו כִּמִּי שֶׁאַחַז בְּיָמָיו אֶת
מִי שֶׁנּוֹפֵל. כֵּן יִצְחָק וְאַחַז בְּיַדֵּי הָעוֹלָם בְּשִׂמְלָל
וְהִתְקַיֵּם יוֹתֵר. כִּיּוֹן שֶׁבָּא יַעֲקֹב, אַחַז כֵּן מְצָע חַנוּף,
וְנִכְלָל בְּשְׁנֵי צָדָדִים, עָמַד הָעוֹלָם וְלֹא הָיָה
מִתְמוּטָט.

וְעַם כֹּל זֶה לֹא נִשְׁתַּל (נִשְׁלַם) בְּשָׂרְשׁוֹ עַד שֶׁהוֹלִיד
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שָׁבָטִים וְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וְנִשְׁתַּל

(ונשלם) העולם. ועם כל זה לא השתלם עד שקבלו
 ישראל תורה בחר סיני והוקם המשכן, ואז עמדו
 העולמות ונשלמו, והתפשמו עליונים ותחתונים.

ביון שהתורה והמשכן הוקמו, רצה
 הקדוש-ברוך-הוא לפקד ^(דף קיז ע"ב) החילות
 של התורה, כמה צבאות הם של התורה, כמה
 צבאות הם של המשכן. בא ראה, כל דבר שצריך
 להתישב במקומו, לא מתישב עד שנוזר בפה,
 ומתמנה עליו. אף כאן - רצה הקדוש-ברוך-הוא
 לפקד חילות התורה וחילות המשכן, וכלם היו
 באחד ולא נפרדים זה מזה, הכל כמו למעלה,
 שחרי התורה והמשכן לא נפרדים זה מזה,
 והולכים באחד.

ומשום זה חילותיהם עולים בחדש בן להודע
 אליהם, פרט לאותם אחרים שאין להם
 חשבון. ולכן כתוב, וידבר ה' אל משה במדבר
 סיני באהל מועד. אם באהל מועד, למה במדבר
 סיני? אלא אחד לתורה ואחד למשכן. וזה וזה -

בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית, וְהִכַּל אֶחָד, וְזֶה
 נִקְרָא חֹדֶשׁ זִיו, רָמְזוּ לְאוֹתוֹ חֹדֶשׁ וְשָׁנָה שְׁמַאִיר
 לְלִבְנָה, שְׁחֵרֵי אִזּוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת נִמְצְאִים בְּשִׁלְמוֹת.
 לְצֵאתֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, לְהוֹדִיעַ שְׁכֵשְׁעֵי־אִזּוּ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, זֶה תִּהְיֶה בַחֹדֶשׁ הַרְאֵשׁוֹן.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים קמ"ו) ה' זָכְרָנוּ יְיָךְ יְיָךְ
 אֶת בֵּית וְגו'. ה' זָכְרָנוּ יְיָךְ - אֵלֶּה הַנְּזָכְרִים,
 שְׁחֵרֵי עוֹלָיִם בַּחֲשָׁבוֹן בַּמְדָּבָר, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְבַרְךְ אוֹתָם וּמוֹסִיף עֲלֵיהֶם כָּכָל זְמַן.

בַּאֲרֵא, מִי שְׂאוֹמֵר שֵׁבַח חֲבֵרוֹ, שֶׁל בְּנֵיו, אִזּוּ
 שֶׁל מְמוֹנֵו - צָרִיךְ לְבָרְכוֹ וּלְהוֹדוֹת עָלָיו
 בְּבִרְכוֹת. מִנֵּיִן לָנוּ? מִמַּעֲשֵׂה, שְׁכָתוֹב (דברים א) וְהַנְּכֶם
 הַיּוֹם כְּבוֹכְכֵי הַשָּׁמַיִם לָרַב. אַחַר כֵּן מַה כָּתוּב?
 ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם יִסֵּף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֵלֶּף פְּעָמִים
 וְגו'. שְׁתֵּי בְרָכוֹת הֵיוּ: אַחַת - ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם,
 חֵרֵי אַחַת. אַחַר כֵּן - וַיְבַרְךְ אֶתְכֶם בְּאֵשֶׁר דִּבֶּר
 לָכֶם. לְהוֹדוֹת עֲלֵיהֶם, בְּרָכוֹת עַל בְּרָכוֹת.

ואם הוא מונה את שבת חבירו ולא מודה עליו
 ברכות - הוא נתפס בפתחלה מלמעלה. ואם
 הוא מברך אותו - הוא מתברך מלמעלה. והברכה
 צריך לברך אותה בעין טובה, ולא בעין רעה.
 ובכל רוצה הקדוש-ברוך-הוא אהבת הלב. ומה
 מי שמברך את חבירו, רוצה הקדוש-ברוך-הוא
 שיברך אותו בעין טובה, בלב טוב - מי שמברך
 את הקדוש-ברוך-הוא על אחת כמה וכמה
 שצריך עין טובה ולב טוב ואהבת הלב. בגלל זה,
 (שם ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו'.

בא ראה, תרי פרשוקה, אין הברכה שלמעלה
 שורה על דבר שנמנה. ואם תאמר, ישראל
 איך נמנו? אלא כפר לקח מהם, ותרי פרשוקה,
 ותחשבון לא היה עד שנאסף כל אותו הכפר
 ועלה לחשבון. ובפתחלה מברכים את ישראל, אחר
 כך מונים אותו כפר, אחר כך חוזרים ומברכים
 את ישראל. נמצא שישראל מתברכים בפתחלה
 ובסוף, ולא עולה בהם מנפה.

לָמָּה הַמַּגִּיפָה עוֹלָה בְּמִנְיָן? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁבָרָכָה
 לֹא שׁוֹרָה בְּמִנְיָן. כִּיּוֹן שְׁמִסְתַּלְקַת הַבְּרָכָה,
 הַצַּד הָאֲחֵר שׁוֹרָה עֲלָיו, וְיִכּוֹל לְהִנָּזֵק. בְּגִלּוֹל זֶה
 בְּמִנְיָן לֹקְחִים כַּפָּר וּפְדִיּוֹן, לְסַלֵּק אוֹתוֹ מֵהֶם.

יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל - אֵלֹהֵי הַנְּשִׁימ, שְׁלֹא עוֹלוֹת
 בְּמִנְיָן. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֶהֱרֹן - שְׁהֵם מְבָרְכִים
 אֶת הָעָם בְּעֵינֵי טוֹבָה וּבְלֵב טוֹב וּבְאַהֲבַת הַלֵּב. אֶת
 בֵּית אֶהֱרֹן - כֹּהֵן גַּם הַנְּשִׁימ (שְׁלָהֶם), שְׁמֵת־בְּרָכוֹת
 בְּבָרָכָה (שְׁלָהֶם).

יְבָרַךְ יִרְאֵי ה' - אֵלֶּה הֵם הַלְוִיִּם, וְכֻלָּם מֵתְבָרְכִים,
 כִּי הֵם יִרְאִים מִתְקַדּוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא. תְּקַטְנִים
 עִם הַגְּדֹלִים - אַף עַל גַּב שְׁלֹא עוֹלִים בְּמִנְיָן.

כֹּא רְאֵה, לֹא נִמְצָא מִנְיָן בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְּבָרָכוֹ בּוֹ
 בְּמִנְיָן זֶה, שְׁמִנְיָן זֶה לְהַתְּבָרַךְ הָיָה, וְלֹהֲשָׁלִים
 שְׁלֵמוֹת הָעוֹלָמִים הָיָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהַתְּבָרָכוֹת יוֹצְאוֹת
 נִמְנוּ, שְׁכַתּוֹב בְּאֶחָד לְחֹדֶשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא זִיו
 בְּרָכוֹת הָעוֹלָם, שְׁמִמְנוּ יוֹצֵא זִיו לְעוֹלָם. וְעַל זֶה
 נִקְרָא חֹדֶשׁ זִיו, שֶׁהוּא שֶׁל הַכֹּל יוֹצֵא מִמְנוּ, וְעַל

וְהַ כְּתוּב (תהלים קלד) יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן, וְהַכֹּל דְּבָר
 אַחֵר, וְכְתוּב (שם קלג) כִּי שָׁם צְוָה ה' (דף קיח ע"א) אֶת
 הַבְּרָכָה וְגו'.

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה מְצוֹי לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ,
 יִשְׂרָאֵל, מֵאֵיזָה מְקוֹם הֵם מֵתְבָרְכִים? אָמַר
 לוֹ, אֹי לְעוֹלָם שְׁלֹא מִשְׁגִּיחִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּנֵי
 אָדָם בְּכַבּוֹד הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה
 שֶׁנִּמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְהָעוֹלָמוֹת הָיוּ (עמו) מְצוּיִים בְּעֵץ אַחֵר עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ,
 שֶׁהַמְּזוֹן שֶׁל הַכֹּל בּוֹ, הָיָה מֵתְבָרֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁכָּל
 הַבְּרָכוֹת כְּנוֹסוֹת בּוֹ, וְכֹוּ נִנְטַע וְנִשְׁתְּלוּ שְׂרָשָׁיו.

וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה הָיוּ מֵתְבָרְכִים (ונשתלו שרשינו) מִמְּקוֹם
 שֶׁכָּל אוֹתָן בְּרָכוֹת יוֹצְאוֹת בּוֹ וְלֹא
 מֵתַעֲכָבוֹת לְצֵאתָ. וְהוּ שֶׁכְּתוּב יְבָרְכֶךָ ה' מְצִיּוֹן,
 וְכְתוּב כִּטֹּל חֶרְמוֹן שְׂרִירַד עַל חֲרָדֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם
 צְוָה ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וְזֶהוּ אוֹר
 הָעוֹלָם, שֶׁכְּתוּב (תהלים ג) מְצִיּוֹן מְכַלֵּל יְפֵי אֱלֹהִים
 הוֹפִיעַ. הוֹפִיעַ - הָאִיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לג) הוֹפִיעַ

מִתֵּר פָּאָרָן. (וְנָה אִוֵּר) וּכְשִׁמְאִיר, מֵאִיר לְכָל
הַעוֹלָמוֹת.

וּכְשִׁאִוֵּר זֶה מִתְעוֹרֵר, הַכֹּל הוּא בְּחִבְרוֹת (הַכֹּל הוּא
בְּחִבּוּבוֹת), הַכֹּל הוּא בְּאַהֲבָה, הַכֹּל הוּא
בְּשִׁלְמוֹת, וְאִזּוֹ הוּא שְׁלוֹם הַכֹּל, שְׁלוֹם שְׁלִמְעָלָה
וְשְׁלִמְטָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תְּהִלִּים קכב) יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילָךְ
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ.

אִישׁ עַל דְּגָלוֹ יַחֲנוּ בְּאֵתֶת לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו' (במדבר א). רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח, (ישעיה
טו) שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ כָּל אֲהֻבֶיהָ וְגו'.
בְּמַה חֲבִיבָה תִתּוֹרָה לְפָנַי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
שְׁתֵּרֵי בְּכָל מְקוֹם שְׂדֵבְרֵי תוֹרָה נִשְׁמָעִים,
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְכָל חִילוֹתָיו, כֻּלָּם מְקַשְׁיָבִים
לְדַבְּרֵיו, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא לְדוֹר עַמּוֹ. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי
וְגו'. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁשׁוֹנְאָיו נוֹפְלִים לְפָנָיו, וְחֵרֵי
פְּרִשׁוּהָ.

בַּאֲרָאָה, מִצְוֹת הַתּוֹרָה הֵן עֲלִיּוֹנוֹת לְמַעַלָּה. בַּאֲ
 אָדָם וַעֲשָׂה מִצְוָה אַחַת - אוֹתָהּ הַמִּצְוָה
 עוֹמֶדֶת לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְעַטֶּרֶת לִפְנֵי
 וְאוֹמֶרֶת: פְּלוֹנִי עָשָׂה אוֹתִי, וּמְפֹלֵנִי אֲנִי. מִשּׁוֹם
 שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעַלָּה. כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתָהּ
 לְמַטָּה, כִּי גַם עוֹרֵר אוֹתָהּ לְמַעַלָּה, וַעֲשָׂה שְׁלוֹם
 לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה כו) אוֹ יַחֲזֹק
 בְּמַעוֹי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִּי. יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
 לִי - לְמַעַלָּה. שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי - לְמַטָּה. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ
 שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם וְגו', מִשּׁוֹם שֶׁחֲדוּהָ לֹא
 נִמְצְאוּת אֶלָּא בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל עוֹמְדִים
 בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, שִׁשְׁם מִתְחַפֶּרֶת אִשָּׁה בְּבַעֲלָהּ, וְאִז
 זוּהִי שְׂמַחַת הַכֹּל, הַשְׂמַחָה שֶׁלְּמַעַלָּה וְשֶׁלְּמַטָּה.
 בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל לֹא נִמְצְאוּ בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, אֲסוּר
 לְאָדָם לְשַׂמַּח וּלְהִרְאוֹת שְׂמַחָה, שֶׁכֶּתוּב שְׂמַחוּ אֶת
 יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָּהּ וְגו', וְגִילוּ בָּהּ הַיּוֹקָא.

רַבִּי אֵבָא רָאָה אִישׁ שֶׁהָיָה שֹׁמֵחַ בְּבֵית טְרוּנָיָא
 שֶׁבְּבָבֶל. הִכָּה בּוֹ וְאָמַר, שְׂמַחוּ אֶת יְרוּשָׁלַם
 בְּתוֹב (אָמַר רַבִּי אֵבָא), בְּזִמְנֵי שִׁירוּשָׁלַיִם בְּשִׂמְחָה צָרִיד
 אָדָם לְשִׂמְחָה. רַבִּי אֶלְעָזָר לְטַעְמוֹ, שֶׁאָמַר שְׂמַחוּ אֶת
 יְרוּשָׁלַם, הֵינּוּ שֶׁבְּתוֹב (תהלים ק) עָבְדוּ אֶת ה'
 בְּשִׂמְחָה.

בְּתוֹב אֶחָד אָמַר, עָבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה. וְכְתוּב
 אֶחָד אָמַר, (שם ב) עָבְדוּ אֶת ה' בְּיִרְאָה
 וְגִילוֹ בְּרַעְדָה. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֵּי, כָּאֵן בְּזִמְנֵי
 שִׁישְׁרָאֵל שְׂרוּוִיִים בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה - כָּאֵן בְּזִמְנֵי
 שִׁישְׁרָאֵל שְׂרוּוִיִים בְּאֶרֶץ אַחֲרָת. (ד"א) עָבְדוּ אֶת ה'
 בְּיִרְאָה - זֶה בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי שֶׁהָיָה בְּנִלוֹת בֵּין
 הָעַמִּים.

אָמַר רַבִּי יְחֻדָּה, וַתִּירֵי בְּתוֹב (ישעיה נה) כִּי בְּשִׂמְחָה
 תֵּצְאוּ, וְזוֹ הִיא בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל. כִּינּוֹן שֶׁאָמַר
 תֵּצְאוּ, מִחֲנִלוֹת הוּא, וְנִקְרְאת שִׂמְחָה. אָמַר לוֹ,
 וַדַּאי כִּךָּ הוּא זֶה, שֶׁכָּל זִמְנֵי שֶׁהָיָה בְּנִלוֹת וְשׁוֹכְכֵת
 לְעַפְרָה, לֹא נִקְרְאת שִׂמְחָה, עַד שֶׁתִּקְדוּשׁ פְּרוּד

הוא יבא אליה, ויקימה מהעפר ויאמר, (שם נב)
התנערי מעפר קומי וגו', (שם ס) קומי אורי וגו',
ויתחברו באחד, (ויקימה מעפרה) ואז תדוה נקראת,
תדות הכל, ואז בשמחה תצאו ודאי. אז פמה
תילות יצאו מול הנבירה לתדות הלולת המלה,
כמו שנאמר (שם נה) תתרים ותנבעות יפצחו וגו',
וכתוב (שם נב) כי הלך לפניכם ה' ומאספכם וגו'.

(דף קיח ע"ב)

איש על דגלו באתת - אלו ארבע מחנות של
בנסת ישראל, שהם שנים עשר שבטים,
שנים עשר תחומים סביב סביב לה. הכל כמו
שלמעלה, כתוב (תהלים קכב) ששם עלו שבטים
שבטי יה וגו'. ששם עלו שבטים - אלו שנים
עשר שבטים, שנים עשר תחומים שלמטה.

שבטי יה - תרי פרשות, משום שי"ה עדות
לישראל ודאי. ולכן (במדבר כו) תראובני,
השמעוני, י"ה בכל אחד ואחד. אבל ודאי כן
הוא, שתרי העץ העליון תקדוש, בו חותם

בְּחֹתָמוֹ. וּפְרָשׁוּהָ שְׁכֶתוֹב, (יחזקאל א) וְדַמוֹת פְּנֵיהֶם
 פְּנֵי אָדָם וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל תִּימִין וְגו'. דַּמוֹת אָדָם
 נִכְלָלָת בְּכֻלָּם, וְהַפְּנִים הָיוּ לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם,
 וּנְפָרְדִים בְּדַמְיוֹתֵיהֶם, וְכֻלָּם כְּלוּלִים בּוֹ פֶּאֶדָם.

מִיכָאֵל מִימִין, גְּבֻרִיאֵל מִשְׁמָאל, אֲוִרִיאֵל
 לְפָנֵיהֶם, רְפָאֵל לְאַחֲוִרֵיהֶם, הַשְּׂכִינָה
 מֵעֲלֵיהֶם. שְׁנַיִם מִכָּאֵן, וְשְׁנַיִם מִכָּאֵן, וְהֵיא פֶּאֶמְצַע.
 כְּמוֹ זֶה בְּאֶרֶץ שְׁלֹמֹה - שְׁנַיִם מִכָּאֵן, וְשְׁנַיִם
 מִכָּאֵן, וַיִּהְיֶה בֵּינֵיהֶם.

כִּיֹּן שְׁלוֹקָחִים שְׁנַיִם דְּגָלִים, מַה כָּתוּב? וְנָסַע אֶהֱל
 מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם וְגו'. וְאַחַר כֵּן אוֹתָם
 שְׁנַיִם אַחֲרֵים אַרְבַּע מַחֲנוֹת הֵן לְאַרְבַּעַת צַדֵּי
 הָעוֹלָם, וְנִמְצְאִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר. אֵף כֵּן לְמִטָּה כְּמוֹ
 שְׁלֹמֹה. וְנָסַע בְּרֵאשׁוֹנָה דְּגָל מַחֲנֵה יְהוּדָה מוֹל
 מַחֲנֵה אֲוִרִיאֵל. וּמַחֲנֵה רְאוּבֵן מוֹל מַחֲנֵה מִיכָאֵל.
 זֶה לְדָרוֹם, וְזֶה לְמִזְרָח. כֵּן גַּם הַמְּזֻבָּח דְּרוּמִית
 מְזֻרְחִית. וּמַחֲנֵה דָן לְצַפּוֹן. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם יָמָה.
 מַחֲנֵה דָן מוֹל מַחֲנֵה גְּבֻרִיאֵל. מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְמַעְרָב

מול מחנה רפאל. כך גם המזבח צפונית מערבית.
הכל אחוז זה בזה, עד שהכל עולה ונאחו בשם
הקדוש, שהוא הראשית של הכל, העליון של
הכל, הקדוש של הכל, הכל כלול בו.

י' מזרח הוא ראשית האור, הולך ומשויטט
ומוציא לדרום, ודרום יוצא ותלוי בראשית
המזרח. ה' דרום, ממנו יוצא דרום בעולם. ונכנס
י' בראשית המזרח, ומוציא אותו.

ומה' תלויים דרום וצפון, ואותו שפיניהם, י'
מזרח, י"ה - דרום וצפון תלויים בו. ו'
באמצע, וזה הוא בן זכר. בגלל זה הוא בין צפון
לדרום. ועל זה שנינו, מי שנותן מפתו בין צפון
לדרום, יהיו לו בנים זכרים. שהרי בן זכר הוא בין
צפון לדרום. ה' עליונה, בה תלוי צפון ודרום, ובן
זכר פיניהם, בסוד של יו"ה. ה' האחרונה - מערב.

ועל זה תדרום אחוז במזרח, שהוא ראשית
השמש ותלוי בו. ועל זה למדנו, מצד אבא

אָחוֹז וְתִלְוֵי הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, מִצַּד הָאָמָא תִּלְוִיָּה
גְּבוּרָה. כְּמוֹ זֶה אָחוֹז הַכֹּל זֶה פְּזוּחַ.

זוֹיוֹת הַמְּזִיבָה גַם בֵּין מְסוּבָבִים, וּבֵא לֹא לְקַרְן
דְּרוּמִית מְזֻרְחִית. שְׁתֵּדְרוּם כַּחוֹ בַּמְזֻרְחַת,
שֶׁהוּא רֵאשִׁית הַשְּׂמֶשׁ, וְחֹק הַשְּׂמֶשׁ אֵין שׂוּרָה אֶלֶּא
בְּרֵאשִׁית. מְזֻרְחִית צְפוּנִית - בֵּינֹן שְׁדָרוּם נוֹטֵל
תְּקִפּוֹ שֶׁל הַמְּזֻרְחַת, הוּא מֵאִיר לְצָפוֹן, וְהַצָּפוֹן נִכְלָל
בְּדָרוּם, שְׁהֵרִי שְׂמֵאל נִכְלָל בְּיָמִין.

צְפוּנִית מְעָרְבִית - שְׁהֵרִי הַמְּעָרֵב, שֶׁהוּא בְּה'
אַחֲרוֹנָה, נוֹסֵעַ מִהַצָּפוֹן. וְעַל זֶה הַצָּפוֹן
נוֹסֵעַ לַמְּעָרֵב. מְעָרְבִית דְּרוּמִית - הִיא הוֹלְכַת
(לְהַתְּחַבֵּק) לְהַתְּחַבֵּר בְּדָרוּם כְּמוֹ שְׁדָרוּם תִּלְוֵי בַּמְזֻרְחַת,
וְחֹזְקוֹ הוֹלֵךְ בְּרֵאשִׁית. כִּךְ גַּם הַמְּעָרֵב הוֹלֵךְ (לְהַתְּחַבֵּק)
לְהֵאָחוֹז בְּדָרוּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְמִינוּ תְּחַבְּקֵנִי. תִּימִין
הַזֶּה הוּא הַדָּרוּם, בְּגִלְלָל זֶה יוֹנֵק מִשְׁנֵי צְדָדִים -
מִצָּפוֹן וּמִדָּרוּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב שְׂמֵאלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי
וַיְמִינוּ תְּחַבְּקֵנִי. שְׂמֵאלוֹ - זֶהוּ צָפוֹן, וַיְמִינוּ - זֶהוּ
דָּרוּם.

וְסוּד זֶה לְמִדְנֹה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נֹתֵן מִטָּתוֹ
 בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְאוֹחֲזֵת הַבֵּן הַזֶּה בְּיָדָיו,
 וְעַל זֶה יֵשׁ לְבָנֵי אָדָם לָתֵת מִטָּתָם בֵּין צָפוֹן
 לְדָרוֹם. וְזֶה לְמִדְּאוֹתֵי אֲבָא, שְׁנוֹתָנִים לוֹ בָּנִים
 וְזָכְרִים. שֶׁחֲרִי הוּא הַתְּפִיז בְּלִפְי הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה
 הַעֲלִיּוֹנָה, בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל, לְגַבֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שֶׁהוּא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וּלְגַבֵּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 שֶׁמְאִירִים (שְׁחִיא) שֶׁהֵיא בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם - וְדָא יְהִי
 לוֹ בָּנִים וְזָכְרִים.

וּבְכָל ^(דף קיט ע"א) צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּמוֹ שְׁלֵמַעְלָה.
 וְכְמוֹ שֶׁמְרָאָה מַעֲשֵׂה לְמִטָּת, כִּי מְעוֹדֵר
 לְמַעְלָה, וּפְרָשׁוּתָהּ. שְׁמַע רַבִּי בְּנִחָם וּנְשָׁק לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר, וּבְכָה וְצַחֵק וְאָמַר, אֲשֶׁרִי חֶלְקִי בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) ה' אורי וישעי ממי אירא
 וגו'. ה' אורי וישעי, כִּינֹן שֶׁאָדָם הַסֵּתֵפֵל
 בְּאוֹר שְׁלֵמַעְלָה, וְתַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר
 עָלָיו, לֹא פוֹחֵד מִעֲלִיּוֹנִים וְתַחַתוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

(ישעיה ס) וְעֲלִיךָ יִזְרַח ה' וּכְבוֹדוֹ עָלֶיךָ יֵרָאֶה. ה' מָעוֹז חַיִּי, כִּיּוֹן שְׁתַּקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֹחִיו בְּאָדָם, לֹא יִפְחַד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם מְכַל בְּעֲלֵי הַדֵּינִים. גַּם אֲנִי כְמוֹ זֶה, כִּיּוֹן שְׁאֲחֹתִי בְּאָבִיךָ וּבָךְ, לֹא אֶפְחַד בְּעוֹלָם תְּזַה וּבְעוֹלָם הָאֲחֵר.

וְעֲלִיךָ כָּתוּב, (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְגו'. כִּיּוֹן שְׁכָתוּב יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ, מַה זֶה וְתִגַּל יוֹלְדָתְךָ? שְׁתֵּרִי בְּאִמְךָ מִסְּפִיק. אֵלָּא יִשְׂמַח אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִמְךָ - זוּ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְתִגַּל יוֹלְדָתְךָ - יוֹלְדָתְךָ שְׁלֵמַטָּה. אֵיפֹה שְׂמִחָתוֹ שָׁל רַבִּי שְׂמִעוֹן אָבִיךָ? אֵלָּא פְּסוּק הוּא לְבָדוֹ, שְׁכָתוּב (שם) גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ - זֶה אָבִיךָ שְׁלֵמַטָּה. דְּבַר אַחֵר, גִּיל יְגִיל אָבִי צְדִיק - זֶה אָבִיךָ שְׁלֵמַטָּה. וְיוֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח בּוֹ, כָּתוּב בְּתוֹסֶפֶת וְא"ו - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת. יֵשׁ

לְהִסְתַּכֵּל בַּפְּסוּק הַזֶּה. רְאִיתֶם מִי שְׁמַפְקִיד דְּבַר
 בְּיַד הַמֶּלֶךְ? אֵלֵּא, וְדַאי אֲשַׁרִי הָאִישׁ שְׁחוּלָךְ
 בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ וְלֹא חוּטֵא לְפָנָיו. בֵּא רְאֵה,
 בִּיּוֹן שְׁנַכְנָם הַלְיָלָה, עֵץ הַמָּוֶת שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וְעֵץ
 הַחַיִּים מִסְתַּלֵּק לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְכִיּוֹן שְׁעֵץ הַמָּוֶת
 שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם לְבָדוֹ, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעְמִים טַעַם
 מָוֶת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁאוֹתוֹ עֵץ גִּזְרָם.

וְהָאָדָם צָרִיף לְהַקְדִּים וּלְהַפְקִיד בְּיָדוֹ אֶת נַפְשׁוֹ
 בַּפְּקָדוֹן, בַּפְּקָדוֹן שֶׁל אָדָם שְׁנוֹתָן פְּקָדוֹן
 לְאַחֵר. שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא הַתְּחִיב אֵלָיו יוֹתֵר
 מֵאוֹתוֹ פְּקָדוֹן - לֹא כְּדַאי לְהֶאֱחֹז בּוֹ, הוֹאִיל
 וְהַפְּקָדוֹן נִמְסַר לוֹ, וְאִם יִסְרַב בּוֹ - וְדַאי נִבְדָּק
 אַחֲרָיו, שְׂאִין הוּא מוֹדֵעַ קֹדֶשׁ וְלֹא מִבְּנֵי הָאֱמוּנָה.

כִּי אוֹתוֹ עֵץ, בְּנֵי אָדָם מִקְדִּימִים וְנוֹתְנִים לוֹ
 פְּקָדוֹן נַפְשָׁם, וְלוֹקַח כָּל נַשְׁמוֹת בְּנֵי הָעוֹלָם.
 וְכֵלָם טוֹעְמִים טַעַם מָוֶת, מִשּׁוֹם שֶׁזֶה עֵץ הַמָּוֶת
 הוּא. וּמִשּׁוֹם שֶׁכָּל נַפְשׁוֹת אֱלֹהִים, אֵף עַל גַּב שְׂכָלָם
 הַתְּחִיבוּ לוֹ, וְלֹא כְּדַאי הוּא לְהֶשִׁיב הַפְּקָדוֹן לְאָדָם.

אֵלֶּא כִּיּוֹן שְׁכַלֶם נִמְסְרוּ לוֹ בְּפִקְדוֹן, מִחֲזוֹר כָּל
הַפִּקְדוֹנוֹת לְבַעֲלֵיהֶם.

בֹּא רְאֵה, לֹא כִּדְאִי לְעֵץ הַמּוֹת הַזֶּה לְהַחֲזוֹר
פִּקְדוֹנוֹ לְאָדָם אֵלֶּא בְּשַׁעַה שְׁעֵץ הַחַיִּים
מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם. וּמִתִּי מִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ עֵץ
חַיִּים? בְּשַׁעַה שְׁעוֹלָה הַבֶּקֶר. וְאִז, כִּיּוֹן שְׁוֵה
מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם חַיִּים,
וּמִשְׁאִיר וּמִחֲזוֹר אוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת כָּל
הַפִּקְדוֹנוֹת שֶׁהַפִּקְדוֹ אֶצְלוֹ, וְהוֹלֵךְ לוֹ. מָה
הַטַּעַם הֵם חַיִּים? מִשּׁוֹם שְׁאוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים
נִרְם.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי בְּנֵי אָדָם רַבִּים הֵם מִתְעוֹרְרִים
בְּלִילָה בְּעוֹד שְׁעֵץ הַמּוֹת שׁוֹלֵט? אֵלֶּא וַדַּאי
אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים עוֹשֶׂה אֶת זֶה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
שְׁכַתוֹב (תהלים יח) לְרֵאשִׁית הַיַּיִשׁ מִשְׁכִּיל דָּרַשׁ אֶת
אֱלֹהִים. וְלֹא יִהְיֶה פֶתַחֲוֹן פֶּה לְאָדָם שִׁיאֲמַר:
אֶלְמָלֵא שְׁלַמְתִּי בְּנַפְשִׁי בְּלִילָה, הִיִּיתִי מִשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, זֶה בְּיִשְׂרָאֵל כּוֹדַי, וְכֹדֵךְ

הוא! אבל באמות העולם שראינו כזה, מה הטעם? אמר לו: יפה מה שאמרת.

פתח ואמר, (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה אועם לא ועם ה'. בא ראה, כמו שיש למעלה יש למטה. למעלה יש ימין ויש שמאל - למטה ישראל והעמים. ישראל אחוזים לימין בקדשת המלך הקדוש. העמים עובדי כוכבים ומזלות לשמאל, לצד רוח הטמאה. וכלם למטה מכל דרגות השמאל. וכל הדרגות אחוזות זו בזו עד שתלויות מהראש. וכמו שהראש נוסע, באותו הגון נוסע הונב, שהוא תחתון. מה הטעם? משום שאחוז בו. ומשום זה העמים עובדי כוכבים ומזלות, באותו צד הטמאה שלהם כך מנהגים.

בלעם השתמש בכל הדרגות התחתונות, והוא תיה רואה פתחתון תיה, שהוא הונב, שלא יכול להתנהג אלא בראש. משום כך אמר

מָה אֶקַּב לֹא קִבַּח אֵל, (שְׁהוּא הָרֹאשׁ מִשּׁוּם) שְׁאוֹתוֹ הָרֹאשׁ
הָעֲלִיּוֹן אֵינוֹ נִמְצָא בְּדִין בְּאוֹתָם הַיָּמִים.

וְאַתָּה עַל גַּב שְׁהֵאֵל הָיָה בְּאַרְנוֹ, הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה
הַזֶּה לֹקַחַת שֵׁם כָּמוֹ הַכֹּל, וְהַטּוֹב וְהַחֹסֵד שֶׁל
הָעוֹלָם הַזֶּה, (בְּאַרְנוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיּוֹן, וְהוּא טוֹב וְחֹסֵד שֶׁל הָעוֹלָם,
הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה לֹקַחַת שֵׁם כָּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה) וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרְאוֹת
אֵל, אֵלָּא שְׁהוּא זֹעֵם בְּכָל יוֹם, שֶׁנִּמְצָא בּוֹ דִּין.

וּבֵא רֵאֵה, אֵל שְׂדֵי בְּאַרְנוֹ שָׁבוּ הִנָּאת הָעוֹלָם,
וְהוּא אָמַר לָעוֹלָם דִּי. שְׁחֵרֵי הָאֵל זֶה הוּא
שְׁמִדְדוּג עָמוֹ, וּמִשּׁוּם כֶּךָ נִקְרָא אֵל שְׂדֵי, אֵל שֶׁל
שְׂדֵי. וְעַל זֶה מָה אֶקַּב לֹא קִבַּח אֵל. מִשּׁוּם כֶּךָ,
כָּמוֹ שְׁמִתְעוֹרֵר הָרֹאשׁ - כֶּךָ מִתְעוֹרֵר הַתַּחְתּוֹן.

בְּכַח רַבִּי אֶלְעָזָר, פָּתַח וְאָמַר, (וּרְמִיָּה מו) קוֹלָה
בְּנִחָשׁ יִלְךְ וְגו'. בְּעֵת (כָּמוֹ זֶה) שִׁישְׁרָאֵל
בְּנִלוֹת, הִיא וְדַאי הוֹלְכַת בְּנִחָשׁ. נִחָשׁ, בְּשֵׁהוּא
(בְּדִין) כּוֹפֵף רֹאשׁוֹ לָעֶפֶר, עוֹלָה הַזָּנָב, שׁוֹלֵט וּמְכַח
אֶת כָּל אוֹתָם שֶׁנִּמְצָאִים לְפָנָיו. אֵת כֶּךָ בְּעֵת
בְּנִלוֹת - כָּגוֹן זֶה הָרֹאשׁ כְּפוּף לָעֶפֶר, וְהַזָּנָב שׁוֹלֵט.

מי עשה שהזנב יעלה למעלה, ישלט ויכה? הראש
 שמתכופף למטה. ועם כל זה, מי מנהיג את הזנב
 ומי מסיעו למסעיו? זה הראש. אף על גב שהוא
 כפוף לעפר, הוא מנהיג את מסעיו. בגלל זה,
 קולה פנחש ילך.

ועכשיו, שאר העמים שהם אחוזים בזנב, עולים
 למעלה, ושלטים ומכים, והראש כפוף
 לעפר, כמו שנאמר (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום
 וגו'. ועם כל זה, הראש הזה מנהיג את הזנב
 ושומר (ומסיע) אותו, כמו שנאמר (שיר השירים א) שמני
 נטרה את הכרמים. אלה עמים עובדי כוכבים
 ומזלות, שהם הזנב. בא רבי יהודה, ונשק ידיו
 ואמר, אלמלא לא שאלתי דבר בעולם, אלא
 ששאלתי זה והרוחתי אותו - די לי, שעכשו
 ידעתי עמים עובדי כוכבים ומזלות ושלטונם איך
 מנהגו. אשרי חלקם של ישראל, שעליהם פתוב
 (תהלים קלח) כי יעקב בחר לו יה וגו'.

אמר לו רבי אלעזר, מה זה לסגלתו? אמר
 לו, שלשת האבות הללו נקראו סגלה,
 בין למעלה בין למטה, כמו זה פהנים לזים
 וישראלים, והכל אחד. ואלה סגלתו של הקדוש
 ברוך הוא למעלה וסגלתו למטה, וזהו שכתוב
 (שמות יט) והייתם לי סגלה מכל העמים.

ונסע אהל מועד מחנה הלזים וגו'. אחר כך מה
 כתוב? [ונסע] דגל מחנה אפרים לצבאתם
 ימה. הינו שכינה שרויה במערב, ופרשה. כתוב
 (בראשית מח) ויברכם ביום ההוא לאמור כך יברך
 ישראל לאמר וגו', וישם את אפרים וגו'. כך יברך
 ישראל, ישראל סבא. מה משמיענו?

אלא כך יתברך ישראל לא כתוב, או כך יברך
 ישראל. מה זה יברך ישראל? אלא ישראל
 הקדוש לא יברך את העולם אלא כך, שאתה
 במערב, וכתוב (שם לה) אני אל שדי פרה ורבה.
 למדנו שראה עמו שכינה, ואז אמר כך יברך
 ישראל לאמר. כך יברך את העולם.

וַיֵּאָדָר רָאָה? וַתְּרִי כָּתוּב (שם) וְעֵינַי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ
 מִזְקֵן וְגו' ? אֵלָּא כָּתוּב, שְׂכַל אֶת יָדָיו. מַה
 זֶה שְׂכַל? אֵלָּא תִּמְיִן הָיָה זְקוּף, וְהַשְׂכִּינָה הַסִּטָּה
 כְּלָפֵי אַפְרָיִם, וְהַרְיַח רִיחַ שְׂכִינָה עַל רֹאשׁוֹ, וְאָז
 אָמַר בְּךָ יִבְרַךְ יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה שֶׁהוּא בַּמַּעְרָב.

וַדַּאי שְׂכִינָה בַּמַּעְרָב, וַתְּרִי בַּאֲרָנוֹ, כִּדְרֵי שְׂיִהְיָה
 בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְלַהֲתַחֲבֵר בְּגוּף וְלַהֲיֹזֵת
 בְּזוּוג אַחֵר. וְצָפוֹן מְקַבֵּל אוֹתָהּ תַּחַת הָרֹאשׁ,
 וְהַדָּרוֹם מְתַחֲבֵק אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שיר השירים ב)
 שְׂמֵאלוֹ תַּחַת לְרֹאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבִקְנֵי. וַתְּרִי בַּאֲרָנוֹ
 וַדַּאי, (שם ג) מִפְּתוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם,
 וְלַהֲתַחֲבֵר בְּגוּף, וְאָז כָּלֵל אַחֵר לְהַתְּבַרְךָ הָעוֹלָם.
 לְמַדְּנוּ, כֹּל הָאוֹמֵר תִּתְּחַלֵּה לְדוֹד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים כָּכֵל
 יוֹם, מִכְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. (דף קב ע"א) וַתְּרִי
 בַּאֲרָנוֹ, כִּדְרֵי לְזוּג אֶת הַתְּחַלָּה הַזֹּה, וְשִׁתְּמַצֵּא כָּכֵל
 יוֹם בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם.

בַּא אָדָם בַּבְּקָר - מְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם
 (כְּמוֹ שְׁנַתְּפָאָר, מְסֻדֵר שְׁבַח) בְּאוֹתָן תִּשְׁבְּחוּת שְׂאוֹמֵר

תִּהְיֶה לְדָוָד, וְכָל תְּהַלְלוּתָהּ, שָׂהֵם סְדוּר שֶׁל עֲשָׂר
 תְּשֻׁבּוֹת שֶׁל עֲשָׂרָה כְּתוּבִים קְדוּשִׁים שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוֹם זֶה עֲשָׂרָה הֵם הַלְלוּתָהּ. אַחַר כֵּן
 בָּיִם בְּעֲשָׂר תְּשֻׁבּוֹת, שָׁהֵן: (תהלים קג) הַלְלוּתָהּ הַלְלוּ
 אֱלֹהֵי בְּקִדְשׁוֹ וְגו', הַלְלוּתָהּ וְגו'. מִי אֵלֶּה עֲשָׂרָה
 הַלְלוּתָהּ, וַתְּרִי חֲמִשָּׁה הֵם? אֵלֶּה מִתְחִיל שָׁבַח
 בְּהַלְלוּתָהּ, וּמִסִּים בְּהַלְלוּתָהּ.

לְאַחַר הָעֲלוֹי שֶׁל סְדוּר הַשֻּׁבָּח בָּאוּ יְשִׁיר מִשָּׁה,
 שֵׁשׁ בּוֹ הַכֹּל, וּבָנָה מְקַבֵּל עָלָיו עַל
 מַלְכוּת הַקְּדוֹשָׁה. אַחַר כֵּן מִשָּׂרָה אוֹתָהּ בְּחֶסֶד
 בְּסוּף תְּתַפְּלָה, לְחַתְּבֵי שֶׁ בּוֹ. אַחַר כֵּן בְּתַפְּלַת
 מְנַחֵה, שֶׁתִּגְבֹּרָה תְּלוּתָהּ וַתְּדִין שׁוֹרָה. נִמְצָא בְּכָל
 תְּדָרוֹם (תּוֹם) הַמִּשָּׁה הַזֶּה שְׁנַתּוֹנָה בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם,
 לְחַתְּבֵי בְּוֹוֹג זֶה בְּגוֹף כְּרֵאוֹי. וּמִי שֶׁמְסַדֵּר
 וּמְחַבֵּר אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם כֵּן, וְדַאי הוּא כֵּן הָעוֹלָם
 הַבֵּא.

מִשׁוֹם כֵּן דָּגַל שֶׁל מַחְנֵה אֶפְרַיִם יָמָה, וְהוּא בֵּין
 צְפוֹן לְדָרוֹם. דָּרוֹם רְאוּבֵן מִצַּד אַחַד,

שְׁפָתוֹב דְּגַל מַחֲנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה. צָפוֹן דָּן מִצַּד
 אַחֵר, שְׁפָתוֹב דְּגַל מַחֲנֵה דָן צְפֹנָה. אֶפְרַיִם בֵּין זֶה
 לָזֶה. נִמְצָא מְעַרְב, שְׁהוּא אֶפְרַיִם, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם,
 הַכֹּל כְּמוֹ לְמַעְלָה.

סוּד לְיוֹשְׁבֵי הַדָּרוֹם אַחֲיֵינוּ. וְכֹךְ שָׁלַח לָהֶם: אַחֲיֵינוּ,
 מִצַּד הַמְּנֹרֹת (מְסֻדֵּי מְנֹרֹת) בְּסוּדוֹת קְשׁוּרִים,
 שְׂרָצִיתֶם לְיַחַד יַחַד בַּטַּפָּס שֶׁל קָשֶׁר עֲלִיּוֹן, קִבְּלוּ
 עֲלֵיכֶם עַל מַלְכוּת הַקְּדוּשָׁה בְּכֹל יוֹם בְּהִתְחַלָּה,
 וּבָזֶה תַעֲלוּ (בְּקָשֶׁר) בְּהַעֲלִים (בְּהִיבֵל) קְדוּשׁ שֶׁל הַדָּרוֹם,
 וְסוּבְבוּ צְדֵדֵי הָעוֹלָם עַד שִׁיתְקַשְּׁרוּ בְּקָשֶׁר אַחֵר,
 וּבְדָרוֹם (הַתְּחִיבֵנוּ) (תְּקַבְּעוּ) מְקוֹם, וְשָׁם תִּהְיֶינּוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׂאל אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו. אָמַר לוֹ,
 סִימֵן לְזוּוג הַיַּחַד מִנֵּיִן? אָמַר לוֹ, בְּנִי, אֵף עַל
 גַּב שְׂפָאֲרֵנוּ דְבָרִים לְכָל צַד וְצַד, וְהִתְפַּזְרוּ כְּאֵן
 דְּבָר וּכְאֵן דְּבָר - סִימֵן זֶה נִקְטַ בְּיַדְךָ, וְכֹךְ זֶה, כְּמוֹ
 סְבִיב הַמּוֹפֵת. שְׁלַמְדֵנוּ, וּבֵא לוֹ לְקַרְן דְּרוּמִית
 מְזַרְחִית, מְזַרְחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מְעַרְבִית,
 מְעַרְבִית דְּרוּמִית. אָמַר לוֹ, וְתִרִי לֹא יְכוּל עַד

שְׁמַקְבֵּל עָלָיו אָדָם עַל מַלְכוּת הַקְדוּשָׁה בַּתְּחִלָּה
וְנוֹתֵן עָלָיו עַל זֶה, וְאַתָּה אָמַרְתָּ שְׂיָבֵא לְדָרוֹם
בַּתְּחִלָּה!?

אָמַר לוֹ, הַכֹּל אָמַרְתִּי לָךְ, שְׁחֲרִי וּבָא לוֹ לְקַרְנֵי,
אָמַרְתִּי בַּהֲתַחֲלָה, וְחֲרִי יִדְעָתָּ סוּד הַקַּרְנֵי,
וְזֶהוּ עַל מַלְכוּת הַקְדוּשָׁה. אַחֵר כֶּף דְּרוּמִית
מְזַרְחִית, שְׁשֵׁם הוּא עֵץ הַחַיִּים, וְזֶה לְזוּג אוֹתוֹ
בַּמְזַרְחָה, שֶׁהוּא הָאֵב הָעֲלִיּוֹן, שְׁחֲרִי הַכֵּן מֵצַד אֵבֵא
הוּא פֶּא. וְלִכֵּן מְדָרוֹם לְמִזְבֵּחַ, שְׁכַח הַדָּרוֹם הוּא
בַּמְזַרְחָה, וְצָרִיף לְהַתְקַשֵּׁר כְּאַחֵר, דָּרוֹם בַּמְזַרְחָה.

וְהַמְזַרְחָה שְׁמַתְקַשֵּׁר בְּצַפּוֹן, (כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תַּחֲלִים יו) וְצַפּוֹנָה
תְּמַלֵּא בְּטָנָם) מִשּׁוֹם שְׁזָה מִשְׁלִים וּמְמַלֵּא
נַחֲלִים וּמַעֲיִנוֹת, וְעַל זֶה מְזַרְחִית צַפּוֹנִית, אֵלוֹ
אֵבֵא וְאַמָּא שְׁלֵא נִפְרָדִים לְעוֹלָם, וְחֲרִי בְּאַרְנוֹ.
וְמָה שֶׁנֶּאֱמַר צַפּוֹנִית, שֶׁהוּא סֵתֵר עֲלִיּוֹן, וּמֵצַדָּה
יוֹצֵא צַפּוֹן, וּמֵצַדָּה מִתְעוֹרְרִים תְּדִינִים, אַף עַל נֵב
שְׁחֵיָא רַחֲמִים וְשִׁמְחָה. וְחֲרִי בְּאַרְנוֹ. וְכִשְׁחֵיָא

יִוצֵאת - צָפוֹן יוֹצֵא עֲמָה, שֶׁהוּא נִכְלָל וְנִקְשָׁר
בְּדָרוֹם.

אַחַר כֵּן צְפוֹנִית מִעֲרֵבִית, שֶׁחֲרֵי מֵצֵד הָאֲמָא
יוֹצֵא בֵּן, וּמֵצֵד הָאֲמָא יוֹצֵאת בַּת,
וּמִשׁוֹם כֵּן צְפוֹנִית מִעֲרֵבִית, וְזוֹהִי קֶרֶן שֶׁל
הַתְּחִלָּה, שֶׁכַּעֲת נִקְשְׁרַת בְּצָפוֹן סָתָם. אַחַר
כֵּן צָרִיךְ לְקַשְׁרָה בְּדָרוֹם, שֶׁשָּׁם הוּא קָשָׁר
הַכֹּל, וְחֲנוּף בָּהּ נִמְצָא, וְעַל כֵּן מִעֲרֵבִית
דְּרוֹמִית.

נִמְצֵאת קֶרֶן זוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים: אַחַת לְקַבֵּל אוֹתָהּ
אָדָם בַּתְּחִלָּה, אַחַר כֵּן לְקַשְׁרָה בְּשֵׁתִי
זְרוּעוֹת, לְהַתְּחַבֵּר בְּנוֹף וְלִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד. וְזוֹהוּ
סְדוּר שֶׁל הַיְחוּד הַשְּׁלֵם. וְכָל צֵד וְצֵד בְּאוֹתוֹ קָשָׁר
שָׂרְאוּי לוֹ, וְלֹא יִחְלִיף צֵד בְּצֵד אַחַר שֶׁלֹּא רְאוּי
לוֹ, כִּי שֶׁלֹּא יַעֲנֵשׁ. מִי שֶׁעוֹשֶׂה (דף קב ע"ב) יְחוּד זֶה
כְּרְאוּי כְּפִי שְׂאֵמְרָנוּ, אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ בְּעוֹלָם תְּהִה
וּבְעוֹלָם תֵּבֵא, שֶׁחֲרֵי יוֹדֵעַ לְסִדֵּר שְׂבַח רַבּוֹנוֹ וַיְחוּד
רַבּוֹנוֹ, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁתְּקַדּוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח

בו. עָלְיוֹ כָּתוּב, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אַתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (תהלים כח) לָדוֹד אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי
אֲשָׁא אֱלֹהֵי בָךְ בְּטַחְתִּי וְגו'. מָה רָאָה דָּוִד
לְסִדֵּר שְׁבַח זֶה כְּכֹה? וְכָל הַשְּׁבָחִים שֶׁהֵם בְּא"ב,
בְּלָם שְׁלָמִים, וְזֶה חֶסֶד, שְׂאִין בּוֹ ו' וְלָמָּה סִדֵּר
זֶה לְפָל עַל אַפִּים?

אָלָא סוּד עֲלִיּוֹן הוּא גָּנוּז בֵּין הַחֲבָרִים. בְּשָׁעָה
שְׁנַכְנַם הַלְּיָלָה, (ושולט) הָעֵץ הַתְּחַתּוֹן שֶׁהַמּוֹת
הַלּוֹי בּוֹ, פּוֹרֵשׁ עֲנָפָיו וּמְכַסֶּה הַכֹּל. וְעַל בָּךְ
מַחְשִׁיב, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם טוֹעֲמִים טַעַם הַמּוֹת,
וּמְקַבְּלִים אָדָם וְנוֹתֵן פְּקָדוֹן נֶפֶשׁוֹ, וּמְפַקֵּד בְּיָדוֹ
בְּפַקְדוֹן. וּמִשּׁוֹם שְׁלוֹקַח אוֹתָם בְּפַקְדוֹן, חוֹזֵר
הַפְּקָדוֹן לְבַעֲלָיו בְּשָׁעָה שְׁמֹנֶעַ הַבֶּקֶר. כְּשֶׁמֹּנֶעַ
הַבֶּקֶר וְחוֹזֵר אֵלָיו פְּקָדוֹנוֹ, צָרִיךְ לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא תַנְאֵמֵן הָעֲלִיּוֹן.

אַחֲרֵי שָׁקָם, נִכְנַם לְבֵית הַכְּנֶסֶת, מִתְעַטֵּר
בְּתַפְלִין, מִתְכַּסֶּה בְּכֶסֶף צִיצִית, נִכְנַם

וּמִטֵּהָר עֲצָמוֹ בְּקַרְבָּנוֹת בְּתַחֲלָה, אַחֲרֵי כֵן מִקְבֵּל
 עָלָיו עַל מַלְכוּת בְּסִדּוּר שֶׁל שְׂבִיחַי דָּוִד, שֶׁהֵם סִדּוּר
 שֶׁל עַל מַלְכוּת. וּבְסִדּוּר שֶׁבַח זֶה מְשַׁרְהָ עָלָיו אוֹתוֹ
 עַל. אַחֲרֵי כֵן סִדּוּר תְּפִלַּת מִיֵּשֶׁב, וְתְּפִלַּת מֵעֲמָד,
 לְקִשְׁרָם בְּאַחֵר.

בֵּיא רֵאֵה סוּד הַדְּבָר, אִי עַל גַּב שֶׁתְּפִלַּה תְּלוּיָה
 בְּמִלָּל וְדַבּוּר הַפֶּה - הַכֹּל תְּלוּי בְּעֵקֶר
 הַמַּעֲשֵׂה בְּתַחֲלָה, אַחֲרֵי כֵן בְּדַבּוּר וּבְמִלָּל הַפֶּה.
 אֵיזָה מַעֲשֵׂה? אֵלֵּא אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שְׁעוֹשֵׂה הָאָדָם
 בְּתַחֲלָה כְּמוֹ תְּפִלַּה זוֹ. וְלֹא יִתְּפִלֵּל אָדָם תְּפִלַּה,
 עַד שִׁירָאָה מַעֲשֵׂה בְּתַחֲלָה כְּמוֹ הַתְּפִלָּה.

מַעֲשֵׂה רֵאשׁוֹן (בְּרֵאשׁוֹנָה מַעֲשֵׂה) בְּשַׁעַת שְׁאָדָם קָם -
 צָרִיךְ לְטֵהָר עֲצָמוֹ בְּתַחֲלָה, וְאַחֲרֵי כֵן
 יִקְבֵּל עָלָיו עַל זֶה, יִפְרֵשׁ עַל רֵאשׁוֹ פְּרִיסַת מְצוּחַ.
 אַחֲרֵי כֵן יִקְשֵׁר קִשְׁרֵי תִּיחוּד, שֶׁהֵם תְּפִלִּין, (מִהוּ תְּפִלִּין?)
 תְּפִלָּה שֶׁל רֵאשׁ וְשֶׁל יָד, וְלִתְּקָנָם בְּקִשְׁרֵי אַחֵר
 בְּשִׁמְאֵל וְעַל הַלֵּב, כְּפִי שְׁבִאֲרָנוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמֵאֵלוֹ
 תַּחַת לְרֵאשֵׁי וְגו'. וְכַתוּב (שִׁם ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל

לְכַדְּכֶם בַּחַוְתָּם עַל זְרוּעֵי. וְהָרִי בְּאַרְנוּ. וְזֶהוּ הַמַּעֲשֵׂה
שֶׁבַתְחֻלָּה.

אַחַר כֵּן, בְּשַׁעַה שְׁאָדָם נִכְנָם לְבֵית הַפְּנִסָּת,
יִטְהַר עֲצָמוֹ בַּתְּחֻלָּה בְּקַרְפָּנוֹת, בְּדַבּוֹר
הַפֶּה. אַחַר כֵּן יִקְבַּל עָלָיו עַל מַלְכוּת זֶה, לְפָרֵשׁ
עַל רֵאשִׁי (פְּרִישַׁת מִצְוָה) בְּשִׁבְחֵי דָוִד הַמְּלֶךְ, כְּמוֹ
הַמַּעֲשֵׂה שְׁפוֹרָם עַל רֵאשִׁי פְּרִישַׁת מִצְוָה. אַחַר כֵּן
תְּפִלַּת מִיֵּשֵׁב בְּנֶגֶד תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאַחַר כֵּן תְּפִלַּת
מַעֲמָד שֶׁהִיא בְּנֶגֶד תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשִׁי. וְזֶה כְּמוֹ זֶה.
מַעֲשֵׂה כְּמוֹ דַבּוֹר. וְדָאֵי בְּמַעֲשֵׂה וְדַבּוֹר תְּלוּיָה
הַתְּפִלָּה.

וְאִם פּוֹגֵם אֶת הַמַּעֲשֵׂה, הַדַּבּוֹר לֹא מוֹצֵא מְקוֹם
שְׁשׂוּרָה בּוֹ, וְזוֹ לֹא תְּפִלָּה, וְנִפְגָּם הָאִישׁ
הַהוּא לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, (וְלֹא עִיד, אֵלֵּא) שְׁצַרְיָךְ לְחֻרָאוֹת
מַעֲשֵׂה וּלְמַלְל דַּבּוֹר עָלָיו, וְזוֹהִי תְּפִלָּה שְׁלֵמָה. אוֹי
לְאִישׁ שְׁפוֹגֵם בְּתְּפִלָּתוֹ, עֲבוּדַת רַבּוֹנוֹ, עָלָיו כְּתוּב
(יִשְׁעִיה א) כִּי תִבְאוּ לְרֵאוֹת פָּנָי וְגו'. גַּם כִּי תִרְבוּ

תַּפְלָה אֵינְנִי שֹׁמֵעַ. שְׁחֵרֵי בְּמַעֲשֵׂה וְדַבּוּר הַדְּבָר
תְּלוֹי.

כֹּא רְאָה, כִּינּוֹן שְׂאֵדָם עוֹשֶׂה תַּפְלוֹת כֶּה, בְּמַעֲשֵׂה
וּבְדַבּוּר, וְקוֹשֵׁר קֶשֶׁר הַיְחוּד, נִמְצָא שְׁעַל יָדוֹ
מִתְבָּרְכִים עֲלִיזִים וְתַחְתּוֹנִים. וְאִזּוֹ צְרִיךְ הָאָדָם
לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ, אַחֲרֵי שְׂפִים תַּפְלֵת עֲמִידָה, כְּאֵלּוֹ
נִפְטָר מִן הָעוֹלָם, שְׁחֵרֵי נִפְטָר מֵעֵץ הַחַיִּים וְכֵּן
רִגְלָיו לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת, שְׁחֵחֲזִיר לוֹ בְּקִדּוֹנוֹ, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (בראשית מט) וַיֵּאסֹף רִגְלָיו אֶל הַמַּטָּה, שְׁחֵרֵי
הוֹדָה עַל חַטָּאֵיו וְהַתְּפִלָּה עֲלֵיהֶם.

עֲבָשׁוּ צְרִיךְ לְהַתְּכַנֵּס לְאוֹתוֹ עֵץ הַמּוֹת,
וְלִנְפֹל וְלוֹמַר אֵלָיו, אֵלֶיךָ ה' נִפְשֵׁי
אֲשָׁא. בְּהַתְּחַלָּה (דף קכא ע"א) נִתְּתִי לְךָ בְּפִקְדוֹן. כְּעֵת
שְׁקִשְׁרֵתִי אֶת הַיְחוּד וְעֲשִׂיתִי מַעֲשֵׂה וְדַבּוּר
כְּרָאוֹי וְהוֹדִיתִי עַל חַטָּאֵי, חֵרֵי נִפְשֵׁי מִסְרֵתִי
לְךָ בְּיָדָי.

וַיִּרְאֵה אָדָם עֲצָמוֹ כְּאֵלּוֹ נִפְטָר מִהָעוֹלָם, שְׁנִפְשׁוֹ
מִסֵּר לְמָקוֹם הַמּוֹת הַזֶּה, מִשּׁוֹם כֶּה אֵין כּוֹ

וְאִ"ו, שְׁוֹא"ו עֵץ הַחַיִּים הוּא, וְזֶה עֵץ הַמּוֹת הוּא.
 וְזֶה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׁסוֹד הַדְּבָר (מה בא להשמיענו סוד
 הַדְּבָר) - שֵׁישׁ חֲטָאִים שְׁלֹא מִתְּכַפְּרִים עַד שֶׁנִּכְפָּטֵר
 הָאָדָם מִהָעוֹלָם, וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה כב) אִם יִכְפֹּר
 הָעוֹזֵן תְּהִי לָכֶם עַד תִּמְתּוֹן. וְזֶה נָתַן עֲצָמוֹ וַדַּאי
 לְמוֹת וּמָסַר נַפְשׁוֹ לְמָקוֹם זֶה, לֹא בִּפְקֻדוֹן כְּמוֹ
 בְּלִילָה, אֲלָא כְּמִי שֶׁנִּכְפָּטֵר מִהָעוֹלָם וַדַּאי.

וְתִקּוֹן זֶה צָרִיךְ בְּכּוֹנֵת הַלֵּב, וְאִזּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְרַחֵם עָלָיו וּמְכַפֵּר לוֹ עַל חֲטָאָיו.
 אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ שִׁינְדַע לְפִתּוֹתוֹ וְלַעֲבֹד לְרַבּוֹנוֹ בְּרָצוֹן
 וּבְכּוֹנֵת הַלֵּב. אוֹי לְמִי שֶׁבָּא לְפִתּוֹת לְרַבּוֹנוֹ בְּלֵב
 רְחוּק, וְלֹא בְּרָצוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים עח) וַיִּפְתּוּהוּ
 בְּפִיָּהֶם וּבְלִשׁוֹנָם יִכּוּבוּ לוֹ וְלָכֶם לֹא נָכוֹן עִמּוֹ. הוּא
 אוֹמֵר (שם כה) אֱלֹהֵי ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא, וְלֹא כָּל דְּבָרָיו,
 אֲלָא בְּלֵב רְחוּק, זֶה גּוֹרֵם עָלָיו לְהִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם
 מֵרֵם שְׁלֹא הִגִּיעוּ יָמָיו, בְּזִמְנֵי שֶׁאֵילָן זֶה מִתְּעוֹרֵר
 בְּעוֹלָם לַעֲשׂוֹת דִּין.

וְלִכְּנֹן צָרִיךְ אָדָם לְהִדְבִּיק נַפְשׁוֹ וּרְצוֹנוֹ בְּרַבּוֹנוֹ,
 וְלֹא יָבֵא אֱלֹוֵי בְּרָצוֹן כּוֹזֵב, מִשׁוֹם שְׁכַתוֹב
 (שם קא) דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. מַה זֶה לֹא
 יִכּוֹן? בְּשַׁעַת שְׁחֵוֹא מִתְקִין עֲצָמוֹ לְזֶה וְלִבּוֹ רַחֵק
 מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוֹל יוֹצֵא וְאוֹמֵר: לֹא יִכּוֹן
 לְנֶגֶד עֵינָי. (לְמַעַן) זֶה צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ, לֹא יִכּוֹן,
 אִינוֹ רוֹצֵחַ שְׂוִיתֵתִיקוֹן. כָּל שְׂכֵן אִם הוּא כָּא לִיחִיד
 שֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא מִיחִידוֹ בְּרֵאוּי.

אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא, עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (ישעיה סו) וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת
 כְּבוֹדֵי וְגו'. וְכְתוּב (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ
 וְגו'. כָּא רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁק יְדוֹ וְאָמַר, אֵלְמִלָּא לֹא
 כָּאֲתֵי לְעוֹלָם רַק לְשִׁמְעַ דְּבָרִים אֱלוֹ - דִּי לִי. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵי וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵי יִשְׂרָאֵל,
 שְׁנֵי דְבָקִים בְּקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכַתוֹב (דברים ד) וְאַתֶּם
 הַדְּבָקִים וְגו'. (ישעיה ס) וְעַמְּךָ בְּלֹם צְדִיקִים וְגו'.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
 וְאָמֵן

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה' דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֻמְשַׁת הַמִּשֵׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרֻשַׁת נְשֵׂא

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרִישַׁת נָשִׂא

וַיִּדְבַר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר נָשִׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
 גִּרְשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אֲבָא פָתַח, (תהלים לב) אֲשָׁרִי
 אָדָם לֹא יִחְשַׁב ה' לוֹ עֵז וְאֵין פְּרוּחוֹ רַמְיָתָה. הַפְּסוּק
 הַזֶּה אֵין רֹאשׁוֹ סוּפוֹ, וְאֵין סוּפוֹ רֹאשׁוֹ. וַיֵּשׁ
 לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ, וְכֹךְ פִּרְשׁוּהוּ.

בֵּא רֵאָה, בְּשַׁעַת תְּפִלַּת מְנַחָה הַדִּין שׁוֹרָה בְּעוֹלָם,
 וַיִּצְחַק תִּקְוֵן תְּפִלַּת מְנַחָה, וּנְבוּרָה עֲלִיזוֹנָה
 שׁוֹלֵטָת בְּעוֹלָם, עַד שֶׁבֵּא וּנְכַנֵּם הַלְּיָלָה, בְּשִׁבְלִי
 לְקַבֵּל אוֹתוֹ (לְלִילָה). וּמְזִמֵּן שׁוֹרָה תְּפִלַּת מְנַחָה,
 נִפְרָד הַשְּׂמֵאל לְקַבֵּל (אִתָּה) וּמִתְעוֹרֵר הַלְּיָלָה. אַחַר
 שְׂמִתְעוֹרְרִים כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי הַפְּתָחִים שְׂבַחוּיָן,
 כָּלֵם מִתְעוֹרְרִים בְּעוֹלָם וּמִתְפַּשְׁטִים, וְכֹל בְּנֵי
 הָעוֹלָם טוֹעְמִים טַעַם מָוֵת.

וַחֲרֵי נִתְבָּאֵר. בְּחִצּוֹת הַלְּיָלָה מִמָּשׁ מִתְעוֹרֵר
 הַשְּׂמֵאל כְּמִקְדָּם, וְשׁוֹשְׁנָה הַקְּדוּשָׁה מֵעֲלָה
 רִיחֹת וּמִשְׁבַּחַת וּמְרִימָה קוֹל, וְאִזְ עוֹלָה וְשׁוֹרָה

הָרֹאשׁ לְמַעַלָּה בְּשִׂמְאֵל, (דף קכא ע"ב) וְהַשִּׂמְאֵל אֵז
מִקְבָּלָהּ.

אֵז הַפְּרוּז קוֹרֵא בְּעוֹלָם, שְׁתֵּרֵי זְמַן הוּא לְהַתְּעוֹרֵר
לְשִׁבְחַ לְמַלְךְ. וְאֵז תְּשֻׁבּוֹת מִתְּעוֹרְרוֹת,
וְנִמְצְאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי
שֶׁמִּתְּעוֹרֵר לְזוּג וְזוּג זֶה כְּשֶׁבֵּא הַבְּקָר, וְהַיְמִין
מִתְּעוֹרֵר וּמִחֻבָּקָה, וְאֵז זְוִיג הַכֹּל נִמְצָא כְּאַחֵר.

(לְמַלְךְ, כְּשֶׁבֵּא הַבְּקָר וְהַיְמִין מִתְּעוֹרֵר וּמִחֻבָּק אֹתָהּ, אֵז נִמְצָא זְוִיג הַכֹּל כְּאַחֵר, וְאֵז
הַתְּשֻׁבּוֹת מִתְּעוֹרְרוֹת וְנִמְצְאוֹת הַתְּבַשְׂמוֹת הַכֹּל. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁמִּתְּעוֹרֵר לְזוּג

זְוִיג זֶה)•

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַה שְׂבִנֵי אָדָם יִשְׁנִים וְמוֹעָמִים טַעַם
מוֹת וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה לְמַעַלָּה - עוֹמְדַת בְּמָקוֹם
שְׁעוֹמְדַת, וְנִבְחָנַת עַל מַעֲשֵׂיהָ שְׁעֵשְׂתָה כָּל הַיּוֹם,
וְכוֹתְבִים אוֹתָם עַל פֶּתֶק. מַדּוּעַ? מִשּׁוֹם שֶׁהַנְּשָׂמָה
עוֹלָה לְמַעַלָּה וּמַעֲיֵדָה עַל מַעֲשֵׂי הָאָדָם וְעַל כָּל
דְּבוּר וְדְבוּר שִׁיוֹצֵא מִפִּיו.

וְכִשְׂאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁהוֹצִיא הָאִישׁ מִפִּיו הוּא כְּרֵאוֹנִי,
דְּבוּר קְדוּשׁ שֶׁל תְּפִלָּה וְתוֹרָה - אוֹתוֹ

דבור עולה ובוקע רקיעים, ועומד במקום שעומד, עד שנכנס הלילה, והנשמה עולה ואוחזת אותו הדבור ומכניסתו לפני המלה.

וכשאותו דבור אינו כראוי, והוא דבור מדבורים רעים, מלשון הרע - אותו הדבור עולה למקום שעולה, ונרשם אותו דבור ואותו תטא על האדם. והו שכתוב (מיכה ז) משכבת חיקך שמר פתחי פיך. ולכן אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון, אימתי? כשאין ברוחו רמיה.

רעיא מהימנא (רועה הנאמן)

מבין שלשים שנה ומעלה ועד בין חמשים שנה כל הפא לעבד עבדת עבדה ועבדת משא פאהל מועד. מצוה זו להיות הלויים משוררים במקדש. ואף על גב שבארנו למעלה, פאן צריך לחדש דברים, שחרי הפהן מקריב קרבן, והוא מיכאל. לוי הוא גבריאל, הוא צריך לנגן.

וְסוּד הַדָּבָר - (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ, זֶה
 חֶסֶד כִּהֵן גְּדוֹל, שְׁמִיכָאֵל הוּא כִּהֵן הַדְּיוּט
 לְגַבֵּי רַבּוֹנוֹ, וְעַם כָּל זֶה שְׁהַדְּיוּט הוּא אֵצֶל רַבּוֹנוֹ
 - הוּא מְלֶךְ חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ. וּבְרַבַּת הַדְּיוּט אֵל תְּהִי
 קֶלֶה בְּעֵינֶיךָ, וְזֶהוּ יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדוֹ.

וּבְלִילָה שִׁירָה עַמִּי - זוֹ גְבוּרָה. שִׁירָה - (דברים לג)
 בְּכוֹר שְׁזָרוֹ הָדָר לוֹ. (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר
 מִהַשְּׂמַאל. וְגַבְרִיאֵל שְׁלוֹחוֹ, וְצָרִיף לְשׁוֹרָר וּלְגִנֹּן
 בְּחֶדְוָה בֵּינָן תְּתוֹרָה, (לְהַתְּעַסֵּק לְשִׁלֵּם קְרִבּוֹת לְפָנֶי תְּמַלֵּךְ בְּשִׂמְחָה.
 וְמִי שָׂאִין לוֹ רְשׁוּת) לְהַתְּעַסֵּק בַּתּוֹרָה, יִקְיָם (איכה ב) קוֹמִי
 רַנִּי בְּלִיל לְרֹאשׁ אֲשַׁמְרוֹת.

וַיֹּאמֶר בְּאֲשַׁמְרוֹת כַּמָּה סְלִיחוֹת וְתַחֲנוּנִים
 וּבִקְשׁוֹת בְּכָל מִינֵי רָנָה בְּגֵרוֹנוֹ, שֶׁהוּא
 בְּנוֹר לְהוֹצִיא בּוֹ קוֹל בְּשֵׁשׁ כַּנְּפֵי רֶאֶה עִם וְרָדִים
 בְּשִׁשֶׁת צְנוּרוֹת תִּקְנֶנָּה, וְזוֹ ו'. וַיּוֹצִיאֻ מִתְּלַב,
 שְׁשָׁם בֵּינָה, כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּהָ בְּעֵלֵי תְּמַשְׁנָה, תְּלַב
 מִבֵּין. יוֹצִיא בֵּן מִבֵּינָה, מִבֵּן יָהּ, שֶׁהוּא ו', שֶׁהוּא

אֶפְרוּחַ בְּשֵׁשׁ בְּנָפִים, וַיַּעֲלֶה בְּשֵׁשׁ צְנוּרוֹת
הַקֶּנֶה, שָׁהֵם (מלכים-א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לְכֶסֶה.

וַיִּשְׁנֵי כִסְאוֹת הֵם, (ירמיה יז) כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם
מִרְאשׁוֹן, וְהֵם הַלֵּב וְהַפֶּה. ל"ב, (שמות יז)
וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּסֶם יְהִי מִלְחָמָה לַח' בַּעֲמֹלֶק. כְּבֹד,
סְמָא"ל, פֶּה חֲכָם"ה, כֶּסֶם ה', וְהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים פא)
תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר וְגו'.

מֵהוּ שׁוֹפָר? קֶנֶה, ו', קוֹל שְׁעוּלָה מִן הַקֶּנֶה אֶל
הַפֶּה, שָׁשֵׁם ה', בְּחַמְשָׁה מִיָּנִי תִקְוִי רִבּוֹר,
שָׁהֵם: הַשְּׂפָתִים וְשֵׁנִים וְחָד. שְׂפָתִים שְׁנַיִם. שְׁנַיִם
וְטוֹחֲנֹת שְׁנַיִם מִיָּנִים. וְחָד - תְּרֵי חַמְשָׁה. שְׁטוֹחֲנִים
בְּנֶהַר, שָׁהוּא קוֹל, כְּמוֹ שְׁטוֹחֲנִים הִרְחִים. לְהוֹצִיא
קוֹל וְרִבּוֹר שְׁיוֹצֵא מֵהַבִּינָה שֶׁל הַלֵּב בְּמַחְשָׁבָה.

שָׁהוּא שֵׁם מְפָרֵשׁ בַּעֲשָׂרָה מִיָּנִי תֵלִים. וּבְשׁוֹפָר,
אֵין פּוֹחֲתִין מַעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וְהַתּוֹרָה -
הַקּוֹל שְׁלָה, הַדְּבֹר שְׁלָה, הַבִּינָה שְׁלָה, שְׁפָרְשׁוּהָ,
אֵיזְהוּ חֲכָם? הַמְּבִין דְּבָר מֵתוֹךְ דְּבָר. מַחְשָׁבָה שְׁלוֹ
חֲשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל קְרִבְנוֹת

ועולות. זהו שכתוב (ויקרא ז) זאת התורה לעלה
[ו]למנחה. (עד כאן רעיא מהימנא)

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם וגו'
(במדבר ה). בא ראה, כתוב (שופטים ד) וחקר
הקיני נפרד מקיני חב בני משה וגו'. וחקר
הקיני מבני בניו של יתרו היה, כמו שנאמר
(שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'. למה נקרא
קיני? ויחרי פרשונה. וכתוב (בראשית טו) את הקיני
ואת הקניזי. ונתפאר שעשה קן במדבר בעוף זה,
כדי לעסק בתורה, ונפרד מן העיר. נפרד מקיני,
נפרד מאותו עם שתיה שם קדם ונדבק
בקרוב-קרוב-הוא, נפרד מקיני.

אשרי האיש שזוכה בתורה ללכת ולהתדבק
בדרכיו. שכתאדם הולך (דף קכב ע"א) בדרכי
התורה, מושך עליו רוח קדושה עליונה, כמו
שנאמר (ישעיה לב) עד יערה עלינו רוח מפרום.
וכשאדם סומך בדרכיו, מושך עליו רוח אחרת
מצד אחר, שהוא צד הטמאה, וצד הטמאה

מִתְעוֹרֵר מִצַּד נֶקֶב תְּהוֹם רַבָּה, שְׁשָׁם מְדוּרֵי רוּחֹת
רְעוּת שְׁמוּיָקִים לְאֲנָשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ מִזִּיקֵי הָעוֹלָם,
שְׁתֵּרֵי מִצַּד קוֹן הָרֵאשׁוֹן נִמְצָאוּ.

וַיִּתְרוּ בַּהֲתַחֲלָה הָיָה כְּמֵר לַעֲבוּדָה זָרָה, וּלְאוֹתוֹ
צַד עֵבֶה, וּמִשָּׁךְ עָלָיו רוּחַ מֵאוֹתוֹ מְקוֹם,
וְלִבֵּן נִקְרָא קִינִי, אַחַר שֶׁנִּפְרַד מִקִּינֵי (וַדָּא) וְנִדְבַק (נ"א
וְהַתְחַבֵּר) בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. (מֵה מִשְׁמִיעֵנוּ?) שְׁכַל מִי
שֶׁנִּדְבַק בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְעוֹשֶׂה מִצְוֹת הַתּוֹרָה,
כְּבִיכּוֹל הוּא מֵעַמִּיד עוֹלָמוֹת, עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְעוֹלָם
הַתְּחִתּוֹן. וְהֵרֵי פִרְשׁוּתָהּ, שְׁכַתּוֹב וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם.

וְכָל מִי שֶׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, כְּבִיכּוֹל פּוֹגֵם
לְמַעֲלָה, פּוֹגֵם לְמַטָּה, פּוֹגֵם אֶת עַצְמוֹ, פּוֹגֵם
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. מִשָּׁל לְאוֹתָם סְפָנִים שְׁכִיבִים שְׁשָׁטִים
בְּאַנְיָה, קָם שׁוֹמְטָה אַחַר פִּינִיחָם וְרָצָה לַעֲשׂוֹת חוֹר
בַּסְּפִינָה וכו'.

וְלִבֵּן, אִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', הָאָדָם וְגו'. (כ"א
רָאָה) (חושע ו) וְהִמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית. אָדָם
עָבַר מִצְוָה אַחַת שֶׁל הַתּוֹרָה - גָּרַם לְעַצְמוֹ מִיתָה,

וְגַרְם לְכָל הָעוֹלָם, פָּנִים לְמַעְלָה, פָּנִים לְמַטָּה.
 וְאוֹתוֹ חָטָא תְּלוּי עַד שְׁיַעֲמִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הָעוֹלָם בְּמַקְדָּם וַיַּעֲבֹר אוֹתוֹ פָּנִים מִהָעוֹלָם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (ישעיה בה) בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה וּמָחָה ה' אֱלֹהִים
 דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְגו'. וְלָכֵן כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל
 חַטָּאת הָאָדָם. (פְּתוּב) הָאָדָם - אָדָם תִּרְאֶשׁוּן.

לְמַעַל מֵעַל בַּה', שְׁמִי שְׁיִוְצֵא מִרְחֻמִּים וַיִּזְנַק
 מִדִּין, גּוֹרֵם פָּנִים. וְלָכֵן תִּרְחֻמָּן יִצְיָלְנוּ
 מִרְשָׁעֵי הָעוֹלָם תְּזַה וּמִפְּנֵימֵיהֶם. כַּמָּה צְדִיקִים
 מִסְּתַלְקִים בְּגִלְלָם, מִלְּבַד לְכָל מַה שְׁגוֹרְמִים
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוֹדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא לְלוּד.
 אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה (יִצְחָק), נֹאמַר דְּבָרֵי תוֹרָה
 וְנִלְוֵה. פָּתַח רַבִּי יְהוֹדָה (יִצְחָק) וְאָמַר, (שְׁמוֹת כא) כִּי
 יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בַּר וְגו'. מַה
 כְּתוּב אַחֲרָיו? בַּעַל הַבּוֹר יִשְׁלַם וְגו'. וּמָה עַל זֶה
 כָּךְ - מִי שְׁגוֹרֵם לְהַסְרִיחַ הָעוֹלָם בְּחַטָּאָיו עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה. אֵלָּא תִמְהַנּוּ, שְׂאֵף עַל גַּב שְׁמִסְרִיחַ

הָעוֹלָם, לָמָּה יֵשׁ לוֹ תְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב אִישׁ אִו
אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו' וְהַתְּוֹדוֹ אֶת חַטָּאתָם וְהִשְׁיֵב?

אֵלֶּא וְדַאי זֶה מוֹעִיל לָהֶם מִשּׁוֹם שְׂעֵשָׂה תְּשׁוּבָה,
כְּכִיכּוֹל הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ מִמָּשׁ. שְׁחֵרֵי מַה
שְׂפָנִים לְמַעְלָה - תִּקְוֹ, וּבְמַה? בְּתְּשׁוּבָה, שְׂכָתוּב
אִישׁ אִו אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ וְגו', וְהַתְּוֹדוֹ אֶת חַטָּאתָם
וְהִשְׁיֵב, וְתְּשׁוּבָה מְתַקְּנֵת הַכֹּל, מְתַקְּנֵת לְמַעְלָה -
מְתַקְּנֵת לְמַטָּה, מְתַקְּנֵת עֲצָמוֹ - מְתַקְּנֵת לְכֹל
הָעוֹלָם.

פְּתַח רַבִּי יִצְחָק (וְהוֹדָה) אֲחֵרָיו וְאָמַר, (דְּבָרִים ד) בְּצַר
לָךְ וּמִצְאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. בְּצַר
לָךְ - מִכָּאֵן שְׂתְּשׁוּבָה מְעַלָּה מִהַכֹּל עַד שְׂלֵא יִשְׁרָה
הַדִּין בְּעוֹלָם. שְׂאֲחַר שְׂשׁוּרָה הַדִּין מִתְּחִיב כְּחוֹ, מִי
יַעֲבִירוֹ מִהָעוֹלָם וַיִּסְלְקוּ? שְׁחֵרֵי ^(דף קכב ע"ב) כִּיּוֹן שְׂשׁוּרָה
הַדִּין, לֹא מִסְתַּלֵּק עַד שְׂנִשְׁלָם. אַחַר שְׂנִשְׁלָם וְעֵשָׂה
תְּשׁוּבָה, מְתַקְּנֵן כֹּל הָעוֹלָמוֹת. מִשְׁמַע שְׂכָתוּב
וּמִצְאוּךָ כֹּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים,

וְכַתּוּב וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. כִּי אֵל רַחוּם ה'
אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

בְּאַחֲרֵי הַיָּמִים, מַה יֵּשׁ בָּאֵן? אֵלֶּא לְהַבְלִיל
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא בְּגִלוּת וְנִמְצְאָת
בְּצַרְתָּם, וְלֹא עֲזוּבָת אוֹתָם לְעוֹלָמִים. וְלִכֵּן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל גַּב שְׂמִשְׁרָה דִּין בְּעוֹלָם, רוֹצֵה
שְׂיַחֲזְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה לְהִיטִיב לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאִין לָךְ מִי שְׂיַעֲמֵד בְּפָנַי הַתִּשׁוּבָה.

בֹּא רֵאה, אֲפֹלוּ בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאָת תִּשׁוּבָה.
וְאִם תֹּאמַר, (תִּשׁוּבָה) עֲלִיּוֹנָה (מַעֲלָה) (וְאוֹת עֲלִיּוֹנָה)
מִכָּל מְקוֹם לֹא נִמְצְאָת - אֵלֶּא זוֹ נִקְרְאָת תִּשׁוּבָה,
בְּשִׂחוּזַר רַחֲמִים לְמוֹלָה, וְהִיא חוּזְרָת עַל כָּל אוֹתָם
אוֹכְלוֹסִים וּמִינִיקָתָם. וְתִשׁוּבָה מְעֵלָה - כְּשֶׁנִּמְסָרָת
הַנֶּפֶשׁ אֵלֶיהָ וְלוֹקַחַת אוֹתָהּ בְּזִמְנָה שֶׁהִיא בְּתִשׁוּבָה,
אִז הַכֹּל מִתְתַקֵּן לְמַעֲלָה וְלִמְטָה, וּמִתְתַקֵּן הוּא וְכָל
הָעוֹלָם.

רְשָׁע אֶחָד בְּעוֹלָם - בְּגִלְלוּ יֵשׁ קִלְקוּל לְכַמָּה
אַחֲרִים. אוֹי לְרְשָׁע, אוֹי לְשִׁכְנּוֹ! בֹּא רֵאה,

יונה, משום שלא רצה ללכת בשליחות רבונו, כמה אנשים היו אנדרים בגללו בים, עד שכלם חזרו עליו ודנו אותו בדין בים, ואז נצלו כלם, ואחר כך הקדוש ברוך הוא רחם עליו, והציל כמה אוכלוסים בעולם. מתי? בשחור לרבונו מתוך צרתו. זהו שכתוב (יונה ב) קראתי מצרה לי אל ה' ויענני. וכתוב (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה וגו'.

רעיא מהימנא

מצוה זו היא מצות תשובה, וזוהי בינה. ובעונותינו, משחרב בית המקדש, לא נשאר לנו אלא ודוי דברים לבר, וזו מלכות. ומה זה בינה? בן י"ה. ובן זה הוא ו' בודאי. וכל מי שחזר בתשובה, באלו החזיר ה' לאות ו', שהיא בן י"ה, ונשלים בו יהו"ה. וזוהי תשובה - תשוב ה' ודאי לו'.

נשאות ה' ודאי היא ודוי דברים, וסוד הדבר - (הושע יד) קחו עמכם דברים ושובו אל ה'

אמרו אליו וגו' ונשלמה פרים שפתינו. שודאי
 בשאדם חוטא, גורם להרחיק ה' מאות ו'.
 שם תלק בן י"ה, זה יה"ו, מאות ה'. ולכן חרב
 בית המקדש, והתרחקו ישראל משם ונלו לבין
 העמים. ומשום זה, כל מי שעושה תשובה, גורם
 להחזיר ה' לאות ו', והנאלה תלויה בזה. ומשום
 זה הכל תלוי בתשובה. שפך אמרו הראשונים, כל
 הקצים פלו, ואין הדבר תלוי אלא בתשובה,
 שהוא שלמות שמו.

ועל כך, (יחזקאל ב) ואעשה למען שמי. ועוד, (ישעיה
 מח) למעני למעני אעשה. ואם לא חוזרים,
 אני אעמיד להם מלך שקשים גזרותיו משל פרעה,
 ויחזרו בעל כרחם. זהו שכתוב (דברים ד) ושבת עד
 ה' אלהיך, עד יהו"ה ודאי.

ותשובה זו נקראת חיים, (משלי ד) כי מפני
 תוצאות חיים, שהם נשמות ישראל.
 והוא הכל שיוצא ונכנס בפי האדם בלא עמל
 ובלא יגיעה, ה' של הראים, ועליו נאמר (דברים

ה) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחַיֶּה הָאָדָם. וְהִיא
עַל רֹאשׁ הָאִישׁ, עָלֶיהָ נֹאמֵר (במדבר יב) וְתִמְוַנֶּת
ה' יִבִּיט. (תהלים לט) אַךְ בְּצֵלָם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ.

וּמִשּׁוֹם שֶׁהִיא עַל רֹאשׁ הָאִישׁ, אָסוּר לוֹ לְאָדָם
לְלַכֵּת אַרְבַּע אַמּוֹת בְּגִלּוֹי רֹאשׁ, שָׂאֵם
הִיא מִסְתַּלְקֶת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם, מִיַּד
מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ הַחַיִּים.

וְאֵם תֹּאמֵר שֶׁכָּךְ שׁוֹרֶה עַל רֹאשׁ אַמּוֹת הָעוֹלָם,
אֵף עַל גַּב שְׂלֵא נִבְרָאוּ בָהֶם שָׁמַיִם וָאָרֶץ
וְכָל תּוֹלְדוֹתֵיהֶם - לֹא שׁוֹרֶה וְדַאי. שְׂמִינְיָה בְּקֶשׁ
מִהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂלֵא תִשְׁרֶה שְׂכִינָה עַל אַמּוֹת
הָעוֹלָם, וְנִתֵּן לוֹ. הַהֶבֶל הָעוֹמֵד עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם
מֵאִיפֹה יוֹצֵא? אִי עַל הָרְשָׁעִים שֶׁהֵם עֶרֶב רַב,
מְעַרְבִים עִם יִשְׂרָאֵל? אֵלֶּא וְדַאי לֹא כָּל הַפְּנִינִים
שְׂוִים. אֶפְלוּ יִשְׂרָאֵל אֵינָם שְׂוִים, כָּל שְׂכֵן אַחֲרֵיהֶם.

אֵלֶּא וְדַאי עַל דְּמוֹת זֶה שֶׁל אֹת ה' פְּרִשׁוּהָ, מִתְּנָה
טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנוּי וְשִׁבְתָּ שְׂמָה. וְכִשְׁהִיא

שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל, אִין לָהֶם יִגְיַעַה וְלֹא שְׁעָבוֹד, וְכֹה
נִפְּשׁ עֲמִלָּה וַיִּגְיַעַה (שמות לב) שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

שְׁנִפְּשׁ אַחֲרַת יֵשׁ עַל רֵאשׁ הָאָדָם, שְׁנִקְרֵאת עֶבֶד,
וְהִיא דְמוּת עַל הָאִישׁ, וְהוּא עֶבֶד הַמֶּלֶךְ,
שְׁמַנְעֵנַעַת כָּל אִיבְרֵי הָאָדָם לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי טוֹבוֹת
וְלִקְיָם בָּהֶם רמ"ח מִצְוֹת, לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם ה' שֶׁל
בְּהַבְרָאָם, שְׁכַךְ עוֹלָה הַבְּרָאָם לְרמ"ח.

וְדִיּוֹקָן אַחַר עַל רֵאשׁוֹ, שְׁנִקְרֵא יְרָאָה, וְזֶה י'.
וְעֲלֵיהֶם נִאָּמַר, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצִלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים. שְׁתֵּי דְמִיּוֹת טוֹבוֹת, שְׁהֶם
זָכָר וְנִקְבָּה. זָכָר מִצַּד הָאֹת י', נִקְבָּה מִצַּד הָאֹת
ה'.

וְשְׁתֵּי אֹתִיּוֹת מְעוֹרְרוֹת אֶת הָאָדָם לְתוֹרָה
וְלַמִּצְוָה. י' יְרָאָה, וְזוֹהִי עַל רֵאשׁ
הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה תִּכְנֵם יְרָאָה לְלֵב הָאָדָם לִירָא
מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁמֹר אֶת עֲצֻמוֹ שְׁלֹא
יַעֲבֹר עַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. ה' אַהֲבָה עַל
רֵאשׁוֹ שֶׁל הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה נִכְנָסַת אַהֲבַת הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא עַל רמ"ח אַיְבָרָיו לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוֹת
עֲשֵׂה. ו' הִיא עַל רֵאשׁ הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה יִכְנַס
עַל פֶּה הָאָדָם דְּבוּרִים לְלַמַּד בַּתּוֹרָה.

וּבְזוֹה קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'. וּבְזוֹה
שְׁתַּתְּיָה בָּכֶם הִירָאָה וְהֶאֱהָבָה וְהִתּוֹרָה,
יִחֹזר יְהוָה שְׁחֹא בִינָה, תְּשׁוּבָה, ו' תְּשׁוּב לְה',
שְׁחֵיָא מִעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְהִיא ל"ב אֱלֹהִים. (דף קכג ע"א)
וַיִּשְׁתַּלֵּם יְהוָה, וּבָה תִּתְּיָה לָכֶם מְנוּחָה וְנִחַת
מִהַפֵּל, וּבָה שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ.

וּבָה יִכָּלַל יְהוָה, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּכְלוּ - שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.
בָּה נִבְרָא כָּל הָעוֹלָם, וְעָלֶיהָ עוֹמְדִים שָׁמַיִם
וְאָרֶץ וְהַיָּם וְכָל הַבְּרִיּוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ, שְׁכַתוֹב (בראשית
ב) אֱלֹה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה, בָּה'
בְּרָאָם. וְאִם הִיא תִּתְרַחֵק מִהָעוֹלָם אִפְלוּ רָגַע, הַכֹּל
יִחָרֵב וַיִּתְבַּטֵּל, וְלֹא תִּתְּיָה עֲמִידָה לָעוֹלָם.

ה' זֹאת לֹא תִלְךְ מִהֲנוּף, וְכוּ הוּא עוֹמֵד. וּכְשֶׁחֵיָא
תִּלְךְ מִמֶּנּוּ, הוּא סָם הַמּוֹת יָבֵא וַיִּשְׁרַח עָלָיו,
שְׁתַּקְרָא מִמָּאָה, נִבְלָה, פְּסוּלָה, מִלְאָךְ הַמּוֹת,

חֲשֵׁה, אִפְלָה, וְשׁוֹרָה עַל גּוֹף הָאִישׁ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן
נִקְרָא הָאָדָם מֵת, וְסוּד הַדָּבָר - (יחזקאל יח) כִּי לֹא
אֶחָפֵץ בְּמוֹת הַמֵּת נֶאֱמַר ה' אֱלֹהִים וְהִשִּׁיבוּ וְחִיו.

כָּל מַצּוֹת עֲשֵׂה שְׁהִיו עֲתִידוֹת לְשָׂרוֹת בְּרַמ"ח
אֵיבָרָיו, בְּלֵן מִתְאֲבָלוֹת עָלָיו, וְסוּד הַדָּבָר -
(ישעיה נז) דְּרָכָיו רָאִיתִי וְאֶרְפָּאֵהוּ וְגו', וְלֹאֲבָלָיו. מַה
זֶה וְלֹאֲבָלָיו? אֵלּוּ רַמ"ח אֵיבָרִים שְׂמֵתֵאֲבָלִים עָלָיו,
שָׂהֵם דְּמוֹת עֲלִיזָה שְׂשׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ, שְׂפָה שׁוֹרָה
הַיּוֹ"ה. שְׂכֵמוֹ שְׂיֵשׁ דְּמוֹת טוֹבָה עַל צַדִּיק וּמְנַהֲיָנָה
אוֹתוֹ לְכָל מַעֲשִׂים טוֹבִים לְזַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, כִּד
יֵשׁ דְּמוֹת רָעָה עַל רֹאשׁ הַרְשָׁעִים לְהַנְהִיגָם
בְּמַעֲשִׂים רָעִים, שְׂיִרְשׁוּ גֵיהֶנָם. וּמִשׁוֹם זֶה יֵשׁ הֶבֶל
וְיֵשׁ הֶבֶל. יֵשׁ הֶבֶל טוֹב, שְׂנֵאֲמַר בּוֹ כִּי עַל כָּל
מוֹצֵא כִּי ה' יַחֲיֶה הָאָדָם. וְיֵשׁ הֶבֶל רָע, שְׂנֵאֲמַר בּוֹ
גַם זֶה הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ.

וּבֵא וּרְאֵה, בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם נוֹדַע הַפְּרָצוֹף שְׂעָלָיו
וּפְרָצוֹף פְּנָיו. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (שם ג) הַכְּרַת
פְּנֵיהֶם עֲנָתָה בָם. בְּדְמוֹת נוֹדַע פְּרָצוֹף הַחֲיָה

נְשׂוּרָה עֲלָיו, אִם הוּא אֲרִיָּה, אוֹ שׂוֹר, אוֹ נָשֶׁר,
 אוֹ אָדָם. מִמְּרַכְכַּת הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ,
 אוֹ מִמְּרַכְכַּת מְלֶאכֶּה שֶׁר הַפְּנִים, אוֹ מִמְּרַכְכַּה
 רְעָה שֶׁל סְמָא"ל, אוֹ מִמְּרַכְכַּת אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת
 שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִין בָּהֶם לֹא תֵּיצֵר הַטּוֹב, וְלֹא
 תֵּיצֵר הָרַע, אֶלָּא בְּבִהְמוֹת הָעוֹלָם.

וּמִשּׁוּם זֶה כַּמָּה הַבָּלִים יֵשׁ בְּבִנֵי אָדָם, כָּל אֶחָד
 לְמִינוֹ. וְסוּד הַדְּבָר - (בראשית א) תּוֹצֵא
 הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה, כַּמְדָּה שְׂאֵאָדָם
 מוֹדֵד - בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְלְכָל פְּרָצוּף יֵשׁ מִמֶּנָּה
 עֲלָיו.

בֵּינָה רֵאָה, לְשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, לְכָל אֶחָד יֵשׁ אֶת
 פְּרָצוּפוֹ שֶׁל אוֹתָהּ דְרָגָה שְׂמִנְהִינָה אוֹתוֹ, וְלֹא
 תִּמְצָא יוֹם שְׂאִין בּוֹ טוֹב. וְאִף עַל גַּב שְׂפִיּוֹם הַשְּׂנִי
 אִין בּוֹ טוֹב, תִּמְצָאֵנוּ בִּיּוֹם הַשְּׂלִישִׁי. וּמִשּׁוּם זֶה
 נֵאמַר בּוֹ פְּעַמִּים כִּי טוֹב.

וְלְכָל יוֹם יֵשׁ גֵּדֵר מִבְּחוּץ שְׂלֵא יִכְנִס כָּל אָדָם
 לְאוֹתוֹ טוֹב, כְּמוֹ חֲשֵׁךְ שְׂמִכְסָה אֶת הָאוֹר.

שְׁתַּמְצָא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן אֹר, וְתַמְצָא בּוֹ חֲשָׁד. בְּכָל
 יוֹם תַּמְצָא שְׂמִיכָה, וְאוֹתָם שׁוֹמְרִים הֵם כְּמוֹ
 קוֹצִים לְפָרֶם. וַיֵּשׁ שׁוֹמְרִים אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ נְחָשִׁים
 וְעֶקְרָבִים וְשָׂרְפִים, וְשׁוֹמְרִים אוֹתוֹ טוֹב שְׁלֹא יִכְנַס
 לְשָׁם מִי שְׂאֵינוֹ רָאוּי לְהַכְנִס. וְאִם לֹא - כָּל
 הַרְשָׁעִים הָיוּ נִכְנָסִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה.

וּמִשׁוֹם זֶה, מִי שֶׁהוּא רָשָׁע וַיִּכְנַס לְדַעַת סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה, כְּמֵה מִלְּאֲכִי חֲכָלָה שְׁנִקְרָאִים
 חֲשָׁד וְאַפְלָה, נְחָשִׁים וְעֶקְרָבִים, חֵיוֹת כָּר נִקְרָאִים,
 וּמַבְלָבְלִים מִחֲשַׁבְתּוֹ שְׁלֹא יִכְנַס לְמָקוֹם שְׂאֵינוֹ
 שָׁלוֹ.

אַבָּל מִי שֶׁהוּא טוֹב, כָּל הַשׁוֹמְרִים הֵם לְמַרְוֹתוֹ,
 וְקַמְגוֹר נַעֲשֶׂה סִנְגוֹר, וַיִּכְנִסוּ (אוֹתוֹ) לְטוֹב
 הַגְּנוּז, וַיֹּאמְרוּ לוֹ: מוֹרְנוֹ, אִישׁ זֶה הוּא טוֹב וְצַדִּיק,
 יֵרָא שְׂמִים, רוֹצֵה לְהַכְנִס לְפָנֶיךָ, אָמַר לָנוּ (תְּהִלִּים
 ק"ח) בְּתַחוֹ לִי שְׂעָרֵי צַדִּיק אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה. אוֹתוֹ
 טוֹב הַגְּנוּז יֹאמַר לָהֶם: בְּתַחוֹ לוֹ בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא
 אַחֲבָה, אוֹ בְּשַׁעַר זֶה שְׁנִקְרָא תְּשׁוּבָה. כָּל צַדִּיק

יִכְנַס כְּפִי דְרַגְתּוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - (ישעיה כו) פִּתְחוּ
שַׁעְרִים וַיָּבֵא גוֹי צַדִּיק וְגו'.

כָּעֵת צָרִיךְ לַחֲזוֹר עַל פִּתּוֹחַ הַתְּשׁוּבָה. וְכִי מִכַּמָּה
מִיָּנִים הִיא הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹשִׂים בְּנֵי אָדָם?
כֹּלם טוֹבִים, אֲבָל לֹא כָּל הַפְּנִים שְׂוִים. יֵשׁ אָדָם
שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר כָּל יָמָיו, וְהוּא עוֹבֵר עַל כַּמָּה
מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִתְחַרֵּט וּמוֹדָה עֲלֵיהֶם, וְאַחַר
כֵּן לֹא עוֹשֶׂה לֹא טוֹב וְלֹא רָע - לָזֶה בְּנִדְאוֹ יִמְחַל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל לֹא יוֹכֵחַ לְתְּשׁוּבָה עֲלִיוֹנָה.
יֵשׁ אָדָם שֶׁלְאַחַר שֶׁיֵּשׁוּב מִחַטָּאוֹ וּמִתְכַּפֵּר לוֹ, הוּא
הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ מִצְוָה וּמִתְעַסֵּק בְּכָל כּוֹחוֹ בִּירְאָה
וְאַהֲבַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - זֶה זוֹכֵחַ לְתְּשׁוּבָה
תַּחְתּוֹנָה שֶׁנִּקְרְאת ה', וְזוֹ הִיא תְּשׁוּבָה תַּחְתּוֹנָה.

וְיֵשׁ אָדָם שֶׁלְאַחַר שֶׁהִתְחַרֵּט עַל חַטָּאוֹ וְעָשָׂה
תְּשׁוּבָה, וַיִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בִּירְאָה וְאַהֲבַת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם - זֶה
זוֹכֵחַ לְאוֹת ו', וְהוּא בֶּן י"ה, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרְאת

בִּינָה, וְזֶה גִּוְרָם שֶׁתָּשׁוּב ו' לָהּ. וּמִלֵּת תְּשׁוּבָה כָּךְ
היא, תָּשׁוּב ו' לָהּ.

וְלָעוֹלָם לֹא שׁוֹרָה ה' בְּאִישׁ, וְלֹא ו', (דף קכג ע"ב) לֹא
יִרְאֶה וְלֹא יֶאֱהָבָה, שֶׁהֵם י"ה, יִרְאֶה
וְיֶאֱהָבָה נִקְרָאִים בְּיָדָי. וּמִשָּׁם נִתְּנוּ הַתּוֹרָה
וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם בֵּין וּבֵת. וּמִשׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִקְיָמִים
הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, נִקְרָאוּ כְּנִיּוֹת לְקָדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא.
וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (דברים יב) כְּנִיּוֹת אֲתֵם לָהּ אֱלֹהֵיכֶם.

הַנִּסְתָּרוֹת (דברים כט) - יִרְאֶה וְיֶאֱהָבָה, שֶׁהֵם בְּפִיחַ
וּבְלֵב, בְּחִלְלֵי הַגּוֹף וּכְרֵאשׁ. וְהַנִּגְלוֹת -
הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, שֶׁהֵם בְּגוֹף וּכְרֵאשׁ מִבְּחוּץ. וְסוּד
הַדָּבָר כָּךְ הוּא וְיָדָי, שֶׁאֵם הָאָדָם פּוֹחֵד מִהַקְדוֹשׁ
כְּרוֹךְ הוּא אִו אֹהֵב אוֹתוֹ - אֵת זֶה לֹא יוֹדֵעַ אָדָם
אַחֵר, מִשׁוּם שֶׁזֶהוּ דָּבָר שֶׁלֹּא הַתְנַלְתָּה אֵלָּא בֵּינוּ
לְבֵין קוֹנֵנוּ.

אֲבָל אָדָם שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּמִתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת
עֲשֵׂה - זֶה גְּלוּי לְכָל אָדָם, כִּי הַקְדוֹשׁ כְּרוֹךְ הוּא
עֲשֵׂה לוֹ פֶּה בְּגְלוּי לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, וְעֵינָיִם

לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ, וְאַזְנִים לְשִׁמְעַ אֹתָהּ, וְעֵשָׂה הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יָדִים וְרַגְלִים וְגוֹף לַעֲשׂוֹת בָּהּ מְצוּוֹת
 עֲשֵׂה.

אם כן, חטם למה צריך? (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו
 נְשִׁמַת חַיִּים, זוהי דמות שְׁעַל הָאָדָם, שְׁנֵאמַר
 בָּהּ (שם כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם. סֵלָם וְדַאי הִיא נְשִׁמַת
 חַיִּים, כִּסּא לְשֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא הִירָאָה וְהִאֲהָבָה,
 הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, וְכוּ שׁוֹרָה. וְכִסּא זֶה, מִמֶּנּוּ
 גּוֹזְרוֹת כָּל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִיא דְמוּת עַל רֹאשׁ
 הָאָדָם.

וְהִנֵּה מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ - אֵלוֹ
 הַבָּלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹצְאִים בְּגוֹף בְּסֵלָם זֶה.
 הוּא אֶחָד, שְׁכִיעֵי שֶׁל הַכֹּל. וְהוּא מְצַב אֶרְצָה -
 שְׁנַיִם. וְרֹאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמַיְמָה - שְׁלֹשָׁה. וְהִנֵּה
 מִלְּאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים - שְׁנַיִם. וְיֹרְדִים - שְׁנַיִם. אֵלֶּה
 כְּנֶגֶד אַרְבַּע רוּחוֹת וְהַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְסוּד הַדָּבָר -
 (קהלת א) הַכֹּל הַבָּלִים אָמַר קִהְלַת הַכֹּל הַבָּלִים הַכֹּל
 הַכֹּל. הֵם שְׁבָעָה כְּנֶגֶד הַכִּסּא, שֶׁהוּא הַסֵּלָם,

והשמים והארץ, וארבעה יסודות העולם, והם
 שבעה כנגד שבעת ימי בראשית. יש כל בריות
 השמים והים והארץ, כמו חיות, עופות, בהמות
 ודגים, וכמה תולדות שתלויות מפנינו.

ומשום שהכל נברא בצלם תוה שעל כל ישראל,
 שהוא צדיק, נאמר בהם (בראשית ט)
 ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל
 עוף השמים וגו'. וזה מדבר על בני אדם שמשולים
 לחיות השדה, לבהמות ולעופות ולדגי הים. שיש
 אדם שמולו שור, ומולו אריה, ומולו נשר, ומולו
 אדם.

וכל אלה למה מתפחדים מדמות זו שהם נבראו
 משם? אלא משום ששם ה' שורה עליו. סוד
 הדבר - (דברים כח) וראו כל עמי הארץ וגו'. וכל מי
 שפוגם מעשיו, נפגמת דמותו, ושם ה' לא שורה
 במקום פגום. וכאותו פגם שורה חשך, בגלל
 פגימת הלבנה שתחשך שורה בה. ואדם זה, כמו
 שהוא פגם דמותו - כך נפגם הוא למטה, או

שְׁנַעְשָׂה אֱלֹם, אִו חֲרַשׁ, אִו סוּמָא, אִו חֲגַר, בְּשָׂבִיל
שְׂיִתְיָה רְשׁוּם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ חֲשָׁד שׁוּרָה בְּפָנָם שְׁלוֹ, וּמִיָּד יוֹדְעִים בּוֹ
דְּרָגוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, שְׁהֵם כַּחוֹת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וּמְתַרְחָקִים מִמֶּנּוּ, שְׂכַבְר יוֹדְעִים
שְׂכַאוֹתוֹ פָּנָם לֹא שׁוּרָה הַמְּלָךְ. וּמִשׁוּם זֶה חֵיוֹת
הַמְּלָךְ מְתַרְחָקוֹת מִמֶּנּוּ, שְׂחִילוֹת הַמְּלָךְ לֹא שׁוּרִים
וְלֹא מְתַקְרָבִים, אֶלָּא בְּמָקוֹם שְׂחַמְּלָךְ שׁוּרָה. שְׂכַבְר
הֵם מְתַנְהָגִים אַחֲרָיו, כְּאִיבָרִים אַחַר הַגּוֹף.

וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם שְׂשׁוּרָה אוֹתוֹ חֲשָׁד, כְּפָה מְלֶאכִי
חֲפָלָה, שְׂנִקְרָאִים נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים,
מְתַקְרָבִים אֵלָיו, וְנוֹתְנִים לוֹ כְּפָה נְשִׁיכוֹת, וְאֵלָה
אוֹתָם יִסּוּרִים. וְאִם יֵשׁ לוֹ מָמוֹן שֶׁל מַעֲשִׂים טוֹבִים
שְׂעָשָׂה - יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ. וְאִיךְ יִתְמַעְטוּ מִמֶּנּוּ? אֶלָּא
כָּל זְכוֹת שְׂיִוְרָדָת לוֹ מְלַמְעָלָה, נוֹתְנִים אוֹתָהּ
לְאוֹתָם מְלֶאכִי חֲפָלָה, וּמְבַטְלִים מִמֶּנּוּ יִסּוּרִים.
וְאִם אֵין לוֹ זְכוֹת וְלֹא חוּבָה לְמַעְלָה, אֶלָּא הַכֹּל
לְמַטָּה - בְּכֹל זְכוֹת שְׂעוֹשָׂה, יוֹרֵד לוֹ מְמוֹנוֹת,

וַאֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְקַרְבִּים אֵלָיו כְּנֶגֶד מְלֹאכֵי
הַחֲבֵלָה, וְנוֹתֵן לָהֶם מִמּוֹן וְנֹצֵל מֵהֶם.

וּמִשּׁוֹם זֶה הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִקְרִיבִים לְעֹזְאֵל אֵצֶל
אוֹתוֹ הַחֲשֵׁךְ. וְשִׁבְעִים פָּרִים כְּנֶגֶד שִׁבְעִים
אֲמוֹת, לְקַיֵּם הַפְּסוּק (משלי כה) אִם רָעַב שֵׁנְאָךְ
הֶאֱכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמֵא הִשְׁקָהוּ מַיִם. וּמִיָּד
שְׁחוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, עוֹבֵר אוֹתוֹ חֲשֵׁךְ מֵאוֹתוֹ כְּפָנָם
וְנִשְׁלָם. וְסוּד הַדְּבָר - (שמואל-ב יב) גַּם ה' הֵעֱבִיר
חֲטֵאתֶךָ לֹא תָמוּת. וּמִיָּד חוֹזֵר בּוֹ שֵׁם ה' וּמִתְרַצֵּחַ
(ומתרפא) בּוֹ מֵאוֹתָן נְשִׁיכוֹת שֶׁל הַיִּסּוּרִים, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (ישעיהו ו) וְשָׁב וּרְפָא לוֹ. וּמִנֵּיִן שְׁחוֹזֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִיָּד כְּשִׁחְזֵר בְּתִשׁוּבָה וְנִשְׁלָם אוֹתוֹ
הַפָּנָם? זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלאכי ג) שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה
אֵלֵיכֶם.

וְזוֹהֵי תִשׁוּבָה גְמוּרָה שְׁנוֹרָמַת לְתַחֲזִיר בִּינָה,
שְׁהִיא יח"ו, לְגַבֵּי ה' שְׁהִיא מְלֻכּוֹת.
שְׁהוֹלֶכֶת וְנוֹדֶדֶת (דף קכד ע"א) מִקְנָה, שְׁהִיא אוֹתָהּ דְמוּת
שְׁנִקְשָׁרוֹת בָּהּ כָּל הַמְצוּוֹת, וְכֵן נִקְשָׁרוֹת עֶשֶׂר

ספירות. כשאתם עושה מצוה אחת ולא יותר,
ועושה אותה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא,
בגללה שורות עליו עשר ספירות. וכל מי שקיים
מצוה אחת כראוי, כאלו מקיים רמ"ח מצוות
עשה, שאין מצוה שאינה כלולה מכל הרמ"ח. (עד
כאן רעיא מהימנא).

איש איש כי תשטה אשתו וגו'. מה זה לגבי זה.
אלא כמו שכתוב, למעל מעל בה'. רבי
אלעזר אמר, איש איש, מה זה איש איש, שהרי
באחד מספיק? אלא הרי פרשונה, אבל איש איש,
משמע איש שהוא איש, וקיים פסוק שכתוב (משלי
ה) שיתח מים מבורך וגו', אז הוא איש בעולם, איש
לגבי אשתו. ומעלה בו מעל, הרי באחד מספיק,
למה שנים? אלא אחד למעלה ואחד למטה, אחד
לכנסת ישראל לאחד לבעלה. בגלל זה, והביא
האיש את אשתו.

למה אל תכחש? סוד תדבר - משום שתכחש הוא
שושבין תמלכה. כאן יש להסתכל, הרי

פתוב (ויקרא א) וְשַׁחַט אֶת כֶּן תִּבְקַר, וְשַׁחַט אַחֵר וְלֹא
 הִכְהֵן, שְׁחֵכְהֵן אָסוּר לוֹ בְּדִין בְּשִׁבִיל שְׂלֵא יִפְנֹם
 אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁחוּא אַחוּזוֹ בּוֹ, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ וְהִבִּיא
 הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הִכְהֵן, לָדוֹן דִּינָה? אֵלָּא וַדַּאי
 כִּהֵן לָזֶה רָאוּי, מִשּׁוּם שְׁחוּא שׁוֹשְׁבֵינ הַמְּלָכָה, וְכָל
 נְשׁוֹת הָעוֹלָם מִתְּפָרְכוֹת (בַּאֲחֻזָּה) בְּכַנְּסַת יִשְׂרָאֵל, וְעַל
 זֶה הָאִשָּׁה שְׁלֵמַטָּה מִתְּפָרְכַת בְּשִׁבְע פָּרְכוֹת,
 שְׁאַחוּזָה בָּהּ בְּכַנְּסַת יִשְׂרָאֵל, וְהִכְהֵן עוֹמֵד לְתַקֵּן
 דְּבָרֵי הַמְּלָכָה וְלַעֲיֹן בְּכָל מַה שְׁצָרִידָה, וּמִשּׁוּם זֶה
 הִכְהֵן לָזֶה, וְלֹא אַחֵר.

וְאִם תֵּאמַר שְׁחוּא עוֹשֶׂה דִין - לֹא כֹה, אֵלָּא כִּדִּי
 לְהַרְבוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם הוּא מְשַׁתְּדֵל בְּזֶה,
 וְלְהַגְדִּיל חֶסֶד. שְׂאִם אוֹתָהּ אִשָּׁה תִּמְצָא צְדָקַת
 וְנִפְאִית, הִכְהֵן מִגְדִּיל שְׁלוֹמָם, וְלֹא עוֹד, אֵלָּא
 שְׁמִתְעַפְּרַת בְּבֵן זָכָר, וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עַל יָדוֹ. וְאִם
 לֹא תִּמְצָא צְדָקַת, הוּא לֹא עוֹשֶׂה דִין, אֵלָּא אוֹתוֹ
 שֵׁם קְדוּשׁ שְׁחִיא מְשַׁקְּרַת בּוֹ, הוּא עוֹשֶׂה אֶת הַדִּין
 וְהוּא בּוֹדֵק אוֹתָהּ.

בֵּא רֵאָה, הִכְהִין לֹא מִכְנִים אֶת עַצְמוֹ לָזֶה, רַק
 כְּשֶׁהִיא נוֹתֶנֶת אֶת עַצְמָהּ לְפָנָיו לְכַסּוֹת
 (לְהוֹדִיבוֹת), (דף קכד ע"ב) פֶּעַם וּפְעָמִים שׁוֹאֵל אוֹתָהּ. בֵּינָן
 שֶׁהִיא רוֹצֵה לְהַמְצִיא וּפְאִיתָ, אִזּוּ הִכְהִין עוֹשֶׂה
 מַעֲשֶׂה כִּדֵּי לְהַרְבּוֹת שְׁלוֹם.

הִכְהִין כּוֹתֵב אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ פֶּעַם בְּדַרְדָּר יִשְׂרָאֵל,
 אַחֲרַי כִּדְּ כּוֹתְבוֹ לְמַפְרָע אוֹתֵינּוֹת (רְשׁוּמוֹת)
 מִהַפְּכוֹת בְּאוֹרוֹתֵיהֶן, דִּין בְּדִין, רַחֲמִים בְּרַחֲמִים,
 רַחֲמִים בְּדִין, וְדִין בְּרַחֲמִים. נִמְצְאָה וּפְאִיתָ -
 אוֹתֵינּוֹת הַרַחֲמִים נִמְצְאִים, וְהַדִּינִים מְסַתְּלָקִים. לֹא
 נִמְצְאָה כְּרֵאוֹי - הַרַחֲמִים מְסַתְּלָקִים, וְנִשְׁאָרִים
 הַדִּינִים, וְאִזּוּ נַעֲשֶׂה הַדִּין.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (שְׁמוֹת טו) וַיִּבְּאוּ מִרְתָּה וְלֹא
 יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִים מִמֶּרְהָ כִּי מָרִים הֵם, הָרִי
 פָּרְשׁוּהָ. אָמַר, תּוֹהָה אֲנִי אִיךָ בְּנֵי אָדָם לֹא
 מְסַתְּפְלִים וְלֹא מְשַׁתְּדְּלִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָה. כִּאֵן יֵשׁ
 לְהַסְתְּפֵל, לָמָּה כָּתוּב כִּאֵן, שָׁם שָׁם לֹא חֵק וּמִשְׁפָּט
 וְשָׁם נִסְחָו?

אָבֵל וְהֵאֵי סוּד הַדָּבָר, שְׂפָאן עַל מִים זֶה הָיָה,
 מִשּׁוֹם שְׁהַמְצָרִים הָיוּ אוֹמְרִים, שְׂפָנִים שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל הָיוּ מֵהֶם, וְהָיוּ כַּמָּה בְּיִשְׂרָאֵל שְׁחָשְׁדוּ בְּזֶה
 בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם, עַד שֶׁתְּקַדּוּשׁ פְּרוּף הוּא הֵכִיָּאם לְמָקוֹם
 זֶה וְרָצָה לְבַדְקָם. מַה כְּתוּב? וַיָּבֵאוּ מִרְתָּה וְגו'.

וַיִּצְעַק אֵל ה' וְגו'.

אָמַר הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא לְמִשְׁהָ, מִשְׁהָ, מָה אַתָּה
 רוֹצֵה? הֲרֵי כַּמָּה חֲבִילוֹת עוֹמְדוֹת עֲלֵיכֶם
 כָּאֵן, וְאֲנִי רוֹצֵה לְבַדֵּק כָּאֵן אֶת נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל.
 כְּתוּב שֵׁם קְדוּשׁ וּזְרַק אוֹתוֹ לַמַּיִם, וַיִּבְדְּקוּ בָּלָם,
 נָשִׁים וְגִבְרִים, וְלֹא יִשְׂאָר לַעֲזוֹ עַל פְּנֵי. וְעַד שֶׁיִּבְדְּקוּ
 בָּלָם כָּאֵן, לֹא אֲשַׁרְהָ אֶת שְׁמִי עֲלֵיהֶם. מִיָּד -
 וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶת הַמַּיִם, זֶה הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ,
 אוֹתוֹ שֶׁהַכֹּהֵן הָיָה כּוֹתֵב לְבַדֵּק אֶת נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְאֵז - שָׁם שָׁם לֹא חֵק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְחָו.

וְאֵם תֹּאמַר, נִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל רְאוּי, הֵם לָמָּה? אֵלֶּא
 גַּם הֵם צְרִיכִים, שְׁלֹא נִטְמְאוּ בְּנִשְׁוֹת מְצָרִים.
 וְנִשְׁוֹת יִשְׂרָאֵל לֹא נִטְמְאוּ בַּמְצָרִים כֹּל אוֹתָן שְׁנַיִם

שָׁהוּ בִּינֵיהֶם, וְכֹלָם יֵצְאוּ, גְּבָרִים וְנָשִׁים, וְכֹאִים,
 וְנִמְצְאוּ זָרַע יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים וְזֹכָאִים. (דף קכה ע"א) אִזּוּ
 הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא הַשָּׂרָה שָׁמוּ בִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה עַל
 מֵיָם וְדָאִי, שָׁם שָׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְתָּהוּ. גַּם
 כָּאֵן בְּמֵיָם בּוֹדֵק הַכֹּהֵן אֶת הָאִשָּׁה, וּבִשְׁם הַקְּדוֹשׁ.

וּמֵן הָעֵפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן. אֵיזָה עֵפֶר?
 תְּרִי לְמִדְנֹה, כְּתוּב (קהלת ג) הַכֹּל תְּיָה מִן הָעֵפֶר
 וְהַכֹּל שָׁב אֶל הָעֵפֶר. הַכֹּל תְּיָה מִן הָעֵפֶר - אֲפֹלוּ
 גִּלְגָּל חֲמָה, כָּל שָׁכֵן בֶּן אָדָם שֶׁנִּמְצָא מִמֶּנּוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ כְּתוּב וּמֵן הָעֵפֶר וְלֹא יוֹתֵר
 - תְּיִיתִי אֹמֵר כֹּה. אֲבָל בֵּינֵן שְׁכֵתוּב וּמֵן
 הָעֵפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, מִשְׁמַע שְׂאֵחַר
 הוּא. אֲלָא כְּתוּב (ישעיה מא) יִתֵּן כְּעֵפֶר חֲרָבוֹ, אֲלָה
 בְּעֵלֵי כְּלֵי זִיָן וּבְלִיסְטְרָאוֹת, בְּעֵלֵי דִיָן הַקִּשָּׁה.
 מִשְׁמַע שְׁכֵתוּב בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן, שְׂאֵחַחוּזִים לְמִטָּה.
 וְעַל זֶה, יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל הַמֵּיָם.

מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים - אֲלָה מִי יָם שְׁהֵם מְרִירִים.
 מֵהוּ? זֶה שְׁם הַקְּדוֹשׁ בְּשָׁעָה שֶׁנִּמְצָא בְּדִין, אִזּוּ

נִקְרָאִים מִי הַמְּרִים הַמְּאָרְרִים. וּמִשׁוּם זֶה מִי הַיָּם
שְׁלֵמֶטָה כָּלָם מְרִירִים.

בֹּא רְאֵה, יָם קְדוֹשׁ זֶה, כְּפֹה נְהָרֹת מְתוּקִים
נִכְנָסִים בְּתוֹכוֹ, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם,
מִימֵי מְרִירִים, מִשׁוּם שֶׁאֲחֻזוֹ בָּהֶם הַמְּנוֹת לְכָל בְּנֵי
הָעוֹלָם. וְאֵף עַל גַּב שֶׁהֵם מְרִירִים, כְּשֶׁמֶת־פְּשָׁטִים
הֵם מְתוּקִים. לְפָעַמִּים מִי הַיָּם מְרִירִים. לְפָעַמִּים
הַיָּם שְׂבוּלֵעַ לְכָל שְׂאֵר הַמַּיִם, וְנִקְרָא יָם קָפוּא,
וּבּוֹלֵעַ כָּל אוֹתָם אַחֲרֵים וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ, וְלֹא
נִגְרִים הַחוּצָה. לְפָעַמִּים שׂוֹרִים הַמַּיִם וּמִשְׁפִּיעִים
מֵאוֹתוֹ הַיָּם כָּל מֵה שֶׁשׂוּפֵעַ לְתַחַת־וֹנִים. וּבְכַמֵּה
גּוֹנִים עֹמֵד יָם זֶה. הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים, בְּשַׁעַה שְׂבֹא
הַנְּחֹשׁ וְהַטִּיל זַהְמָה, אִזּוֹ הַמַּיִם הַמְּאָרְרִים, וְעַל כֵּן
הַכֹּהֵן עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה לְמִטָּה, וְנִשְׁבָּע שְׂבוּעָה, וְנַעֲשֶׂה
דִין.

בֹּא רְאֵה, אִם הָאִשָּׁה נִמְצְאָת זָכָאִית, מִיָּם אֵלֶּה
נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ (דף קבה ע"ב) וְנִהְפְּכִים לְמֵתוּקִים,
וּמִנְקִים עֲצָמָה, וְעוֹמְדִים בְּתוֹכָהּ עַד שְׁמֵת־עֲפָרָת.

בִּיּוֹן שְׂמֵת־עֲבָרָתָהּ, הָיוּ מִיַּפִּים בְּיַפִּי לְעֶבֶר שְׂבִמְעִיָּה,
וַיּוֹצֵא בֶן יָפֵה, נָקִי בְּלִי מוֹם שֶׁל הָעוֹלָם. וְאִם לֹא
- הַמַּיִם הָאֵלֶּה נִכְנָסִים בְּתוֹכָהּ, וּמְרִיחָה רֵיחַ
זֶהָמָה, וְאוֹתָם מַיִם מִתְּהַפְּכִים לְנַחֵשׁ בְּמַעֲיָהּ. בְּמָה
שֶׁקְּלָקְלָה נִתְּפַסֶּת, וְנִרְאָה קָלוֹן לְכָל, וְכֹךְ פִּרְשׁוּהָ
הַחֲבָרִים.

בֵּא רְאֵה, כָּל נְשׂוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדוֹת בְּמִקוֹמָן
וְנִדְוֹנוֹת, וְעַל כֵּן, אוֹתוֹ מְקוֹם מִמָּשׁ שֶׁהֵן
עוֹמְדוֹת, שָׁם נִדְוֹנוֹת. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְרַצֶּה בָּהֶם וְרוֹצֵה לְזַכּוֹתָם.

רַבִּי חֻזְקִיָּה פָּתַח, (תהלים קכה) אֲשֶׁתֶּךָ כְּנֶפֶן פְּרִיָּה
וְגו'. מַה נֶּפֶן לֹא מְקַבְּלָת עֲלֶיךָ אֵלֶּה מִשְׁלָה
- כֹּךְ אִשְׁתֵּי יִשְׂרָאֵל עוֹמְדָת בְּכַגּוֹן זֶה, שֶׁלֹּא
מְקַבְּלָת עֲלֶיךָ אֵלֶּה אוֹתוֹ בֶּן זוֹנָה, כְּמוֹ הַיּוֹנָה
(בְּיוֹנָה) הַזֶּה שֶׁלֹּא מְקַבְּלָת עֲלֶיךָ אֵלֶּה אוֹתוֹ בֶּן זוֹנָה.
וְעַל כֵּן, כְּנֶפֶן פְּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתְךָ. מַה זֶה פְּרִיָּה?
כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (דברים כט) פָּרַח רֵאשׁ. פְּרִיָּה - פּוֹרְחָת,
שְׂמוֹצִיָּאָה עֲנָפִים לְכָל צַד. וְאִיפֹה? בְּיַרְכְּתֵי בֵיתְךָ,

ולא לחוץ בשוק, משום שלא תבא לשקר בברית
עליונה.

וישלמה אמה, (משלי ב) העזבת אלוף נעוריה ואת
ברית אלהיה שכתת. מה זה ברית
אלהיה? אותו מקום שנקרא ברית והיא התקשרה
בו, בגלל כך פירכתי ביתך.

אמר רבי חזקיה, קללה תבא על אותו איש
שמשאיר את אשתו להראות עם שערות
ראשה בחוץ, וזה אחד מאותם צניעות של הבית.
ואשה שמוציאה משערות ראשה החוצה להתתקן
בו, גורמת עני לבית, וגורמת לבניה שלא יחשבו
בדור, וגורמת דבר אחר ששורה בבית. מי גרם
זה? אותו שער שגראה מראשה החוצה. ומה
בבית כך - כל שכן בשוק, וכל שכן חציפות
אחרת. ומשום זה, אשתך בנפן פריה פירכתי
ביתך.

אמר רבי יהודה, שער ראש (דף קכו ע"א) האשה
שמתגלה, גרם לשער אחר להתגלות

וּלְפָנֶיךָ אֹתָהּ. מִשּׁוּם כִּךָ צָרִיכָה אֲשֶׁה שְׂאֵפְלוֹ
 קוֹרוֹת בֵּיתָה לֹא יִירָאוּ שְׂעָרָה אַחַת מֵרֵאשִׁית, וְכָל
 שְׂכֵן בַּחוּץ.

בֹּא רְאֵה, כִּמוֹ שְׂבִיבֵי הַשְּׂעִיר הוּא חֲמֻרַת הַכֹּל -
 כִּךָ גַם לְנִקְבָּה. יֵצֵא וְרֵאֵה כַּמָּה פְּגָם גּוֹרֵם
 אוֹתוֹ שְׂעֵר הָאֲשֶׁה: גּוֹרֵם לְמַעְלָה וְגוֹרֵם לְמַטָּה,
 גּוֹרֵם לְבַעֲלָה לְהִתְקַלֵּל, גּוֹרֵם עֲנִי, וְגוֹרֵם דְּבַר אַחֵר
 בְּבֵית, גּוֹרֵם שְׂתֵם־תֵּלֵק חֲשִׁיבוֹת מְבַנְיָהּ. הִרְחֲמֵן
 יִצְיָלְנוּ מִחֲצִיפוֹתָן.

וְעַל כִּךָ צָרִיכָה אֲשֶׁה לְהִתְכַּסּוֹת בְּזוּיּוֹת בֵּיתָה.
 וְאִם עוֹשֶׂה כִּךָ, מַה כָּתוּב? (תהלים קכח) בְּנִידֵי
 בְּשֵׁתְלֵי זֵיתִים. מַה זֶה בְּשֵׁתְלֵי זֵיתִים? מַה זֵית
 זֶה, בֵּין בְּסֵתוֹ בֵּין בְּקִיץ לֹא אוֹבְדִים עָלָיו, וְתָמִיד
 נִמְצְאָת בּוֹ חֲשִׁיבוֹת יִתְרָה עַל שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת -
 כִּךָ בְּנִיָּה יַעֲלוּ בְּחֲשִׁיבוֹת עַל שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם.
 וְלֹא עוֹד, אֵלָּא שְׂבַעֲלָה מִתְּכַרְךָ בְּכָל: בְּפָרְכוֹת
 שְׂלֵמַעְלָה, בְּפָרְכוֹת שְׂלֵמַטָּה, בְּעֵשֶׂר, בְּבָנִים וּבְבָנֵי
 בָּנִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם) הֵינָה כִּי בֵן יִכְרֵךְ וְנָכַר יִרְאֵה

ה'. וְכַתּוּב, יְבָרְכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְרֵאָה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְרֵאָה בָּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל.

(ישראל תזמן מקדוש)

רְעִיָא מְהִימְנָא

אֵלֶיךָ הוּא, קוּם פְּתַח אֶתִּי בְּמִצּוֹת, שְׂאֵתָה הוּא
עוֹזֵר לִי בְּכָל צָרָה, שְׁחֵרֵי עֲלֶיךָ נֹאמֵר
בְּתַחֲלָתָה, (במדבר כה) פִּינָחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן תַּכְהֵן.
וּבֶן אֶהֱרֹן הוּא וְדַאי אָח שְׁלִי, אָח לְצָרָה יוֹלֵד.

פְּתַח וְאָמַר, מִצְוָה לָרוֹן בְּדִינֵי סוּטָה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב
וְעֵבֶר עֲלִיו רוּחַ קִנְיָה וְקִנְיָ וְגו'. וְדַאי רוּחַ
קִנְיָה נִמְצְאָת בְּשֵׁנֵי צְדָדִים, אֶחָד בְּשֶׁקֶר וְאֶחָד
בְּאַמֶּת, בְּגִלְלָה זֶה, בְּרוּחַ שְׁקֵר - וְקִנְיָ אֶת אִשְׁתּוֹ,
וְהִיא לֹא נִטְמָאָה. וְלִמְדֵנוּ, וְעֵבֶר עֲלִיו וְגו', וְקִנְיָ
אֶת אִשְׁתּוֹ וְהִיא נִטְמָאָה.

וְכִי יֵשׁ אַמֶּת בְּרוּחַ טְמָאָה? אֵלָּא בְּאָדָם מִצַּד עֵץ
טוֹב וְרָע, שָׁם יֵצֵר הָרָע, נְחָשׁ. בְּזִמְנֵי שֵׁשׁ
לְאָדָם אִשָּׁה יָפָה בְּכָל מַעֲשֵׂים טוֹבִים, שְׁנֵאמַר בָּהּ

(משלי יב) אִשָּׁת חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, לַיִצָּר הָרַע יִישׁ
 קִנְיָהּ, כְּמוֹ שְׁלֹמֹדָנוּ שֶׁקִּנְיָ אָדָם עַל אִשְׁתּוֹ, עַד
 שֶׁפָּתָה אוֹתָהּ וְגַרַם לָהּ מִיתָה. וְלַפְעָמִים שׁוֹלֵט
 עָלֶיהָ בַּעֲבֻרוֹת וּמִטִּמָּא אוֹתָהּ וְנַעֲשִׂית נְבִלָה.

וַיִּצָּר הָרַע מִצַּד יָמִין שְׁלוֹ, הַרְגַּת יִשְׁמַעֲאֵל, נִקְרָא
 נְחָשׁ. וּמִצַּד שְׂמֹאלוֹ הַרְגַּת עֵשָׂו, סְמֵא"ל,
 נִקְרָא כְּלָב, מִמְּנַח שֶׁל גֵּיהֲנָם שֶׁצּוֹנַח הֵב הֵב. זֶהוּ
 שְׁכַת־וֵב (משלי י) לַעֲלוֹקָה שְׁתֵּי כְּנוֹת הֵב הֵב. וּבְרָצוֹנוֹ
 לֶאֱכֹל נִשְׁמָה טִמְאָה כָּאֵשׁ שְׁלוֹ, גֵּיהֲנָם. וְעַבְרָ עָלָיו
 רוּחַ טִמְאָה וְקִנְיָ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּאֵמֶת, וְהִיא נִטְמָאָה.

וּבְנִלְלָהּ נִאֲמַר, (ויקרא כא) וּבַת אִישׁ כֹּהֵן - זֶה
 מִיִּכְאֵל - כִּי תִחַל לְזַנוֹת אֶת אִבִּיהָ הִיא
 מְחַלְלַת כָּאֵשׁ תִּשְׂרַף. וְשֵׁם נִשְׂרָפַת אוֹתָהּ זַחְמָא,
 וּמִתְלַפְּנַת הִיא מִמְּנוֹ כְּכֶסֶף שֶׁמִּתְלַבֵּן כָּאֵשׁ, וְאוֹתָהּ
 עֹפְרַת שֶׁל זַחְמָא נִשְׂרָפַת, וְנַעֲשִׂית עֹפֵר וְנִאֲבָדַת.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵם מְחַלְלִים אֶת הַתּוֹרָה,
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּים אוֹתָם לְגִלוֹת כְּנִי
 עֵשָׂו וּבְנֵי יִשְׁמַעֲאֵל שֶׁתַּחַת שְׁעֵבוֹדָם, שֶׁדַּרְגָּתָם

כָּל־ב וְנָח־ש, וְנִדְוָנִים שָׁם, וּבָהֶם יִתְפָּרְרוּ וַיִּתְּלַבְּנוּ
 וַיִּצְרְפוּ בְּצַרְף הַכֶּסֶף וּבְכֹחַן הַזָּהָב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 (זכריה יג) וַיִּצְרְפֹתֵימ בְּצַרְף אֶת הַכֶּסֶף וּבְחֲנֻתֵימ בְּכֹחַן
 אֶת הַזָּהָב, עַד שְׁיִתְקַיֵּם בָּהֶם, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ
 חֲמַאִיכֶם בַּשָּׁנִים בַּשְּׁלֹג יִלְבִּינוּ.

וַעֲיַן טוֹב וְרַע, בְּגִלְלוֹ נֶאֱמַר (שמות טו) וַיִּזְרְחוּ ה' עֵינַי
 וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם וְגו'. מִשּׁוּם
 שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל עִם עַרְב רַב, כֻּלָּם הָיוּ עֵינַי שֶׁל טוֹב
 וְרַע, וְעַל זֶה חָצִיו מִתּוֹק מִצַּד יָמִין, וְחָצִיו מֵרַם מִצַּד
 שְׂמָאל. וּבִזְמַן שֶׁעַרְב רַב הָיוּ מִחֲטִיאִים אֶת יִשְׂרָאֵל,
 תָּיָה בְּאֵלוֹ הָיוּ כֻּלָּם מִצַּד הָרַע, וְהַמַּיִם תָּזְרוּ לְהִיּוֹת
 מְרִירִים כְּמוֹ אוֹתוֹ עֵינַי מֵרַם בַּמַּיִם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
 וַיִּבְאוּ מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִמֶּרְה כִּי
 מְרִים הֵם.

וַעֲיַן מֵרַם זֶה הוּא כְּמוֹ נִסְיוֹן הַסּוּפָה. אִם סָטְתָה
 תַּחַת בַּעֲלָהּ, אוֹתָם מִיָּם שְׁמִשְׁקִים אוֹתָם
 חוֹזְרִים לְהִיּוֹת מְרִירִים, וּבָהֶם צָבְתָה בְּטָנָה וְנִפְלָה

יִרְכָּה. וְאִם לֹא סָמְתָה, מַה פְּתוּב? וְנִקְתָּה וְנִזְרָעָה
זָרַע, וּמוֹלִידָה בֶּן. אֵיךְ כָּאן וַיִּמְתְּקוּ הַפִּיּוֹם.

כְּמוֹ זֶה יַעֲשֶׂה לְנַפְשׁוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִיּוֹתָהּ
הַאֲחֵרוֹנָה, זֶהוּ אֶפְתּוּב (דניאל יב) יִתְבָּרְרוּ
וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים - אֲשֶׁר הֵם מֵצַד הַטּוֹב, וְעוֹמְדִים
בְּנִסְיוֹן. וְהִרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים - הֵם מֵצַד הָרָע, וַיִּתְקַיֵּם
בָּהֶם (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ, וְהוֹרַג
אוֹתָם.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִבְנִינוּ - מֵצַד הַבִּינָה, אֲשֶׁר הוּא עֵץ
הַחַיִּים, בְּגִלְגָּלָם נֵאמַר (דניאל יב)
וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, בְּחִבּוּר זֶה אֶשְׁלֶף,
אֲשֶׁר הוּא סֵפֶר הַזֹּהַר, מִזֹּהֵר הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה תְּשׁוּבָה.
כִּי לֹא צָרִיךְ נִסְיוֹן, וּמִשׁוֹם אֲשֶׁר תִּיּוֹדִים יִשְׂרָאֵל
לְטַעַם מֵעֵץ הַחַיִּים, אֲשֶׁר הוּא סֵפֶר הַזֹּהַר הַזֶּה, יֵצְאוּ
בּוֹ מִתְקַלּוֹת, וַיִּתְקַיֵּם בָּהֶם (דברים לב) ה' כָּרַד וַיִּנְחַנּוּ
וַאֲזַן עֲמוֹ אֵל נִכְר.

וְעֵץ טוֹב זָרַע, אֲשֶׁר הוּא אִסּוּר וְהַתֵּר, טְמֵאָה וְטַהֲרָה,
לֹא שׁוֹלֵט יוֹתֵר עַל יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר־י פִּרְנָסְתָנוּ

לא תהיה אלא מצד עין החיים, שאין שם לא קשי מצד הרע, ולא מחלקת מרוח הטמאה, שכתוב (זכריה ג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ.

שלא יתפרנסו תלמידי חכמים מעמי הארץ אלא מצד הטוב, שאוכלים טהרה, כשר, הטהר, ולא מערב רב שאוכלים טמאה, פסול, אסור. שהם טמאים, שטמאים עצמם בנדה שפחה גויה זונה, משום שהם בני לילית, שהיא נדה שפחה גויה זונה, חוזרים לשרשם, ועליהם נאמר (ישעיה יד) כי משרש נחש יצא צפע.

ובזמן שעין טוב ורע שולט, שהוא חלין של טהרה וחלין של טמאה, הם חכמים שדומים לשבתות וימים טובים, אין להם אלא מה שנותנים להם אותם חלין, כמו יום השבת שאין לו אלא מה שמתקנים לו בימות החול.

ובזמן ששולט עין החיים, נכפה עין טוב ורע, ולא יהיה לעמי הארץ, רק מה שנותנים

לָהֶם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים, וְנִכְפָּיִם תַּחֲתִיָּהֶם, וּכְאֵלוֹ לֹא
הָיוּ בְּעוֹלָם.

וְכֵן אִסּוּר וְהִתֵּר, טְמֵאָה וְטַהָרָה, לֹא עוֹבֵר מֵעַמִּי
הָאֶרֶץ, שְׂמֵצָדָם אֵין בֵּין גְּלוּת לַיְמוֹת הַמְּשִׁיחַ
(אֵלֵיהֶם) אֲלֵא שְׁעֵבוֹד מַלְכֵיּוֹת בְּלִבָּה, שֶׁהֵם לֹא
טוֹעֲמִים מֵעֵץ הַחַיִּים, וְצָרִיךְ לָהֶם מִשְׁנָה בְּאִסּוּר
וְהִתֵּר, טְמֵאָה וְטַהָרָה. אֲלֵא יֵהִיוּ מְבֹיִם לִפְנֵי
תִּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּמוֹ חֲשָׁד לִפְנֵי הָאוֹר, שְׁעָרֵב רַב
הֵם עַמִּי הָאֶרֶץ, הֵם חֲשׂוֹכִים. וְלֹא נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל,
אֲלֵא עֲבָדִים מְכֹרִים לְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם
כְּבַהֲמוֹת, וְכֹד פִּרְשׁוּתָהּ.

וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרְאוּ אָדָם. וּמִנֵּין שְׂיִישׁ כָּהֶם כְּהִמָּה
וְאָדָם? זֶהוּ שְׁפָתוֹב (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי
צֵאֵן מִרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֵן מִרְעִיתִי
- הֵם עַמִּי אֶרְצוֹת טוֹבִים מְצַד הַטּוֹב. אָדָם אַתֶּם
- תִּלְמִידֵי חֲכָמִים.

וּבְפָסוּק זֶה גַם רָמוֹז לוֹ, (תהלים פא) לוֹ עַמִּי שׁוֹמֵעַ
לִי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אַחַר שֶׁאָמַר עַמִּי, לָמָּה

אמר ישראל? אלא עמי - עמי הארצות. ישראל
 - תלמידי חכמים ובגללו נאמר (שמות יד) וכני
 ישראל יצאים ביד רמה.

כמו שחלקם הקדוש פרוץ הוא פתח סיני, כך
 חלקם בגאולה האחרונה, שישראל שנאמר
 בהם (שם יג) וחסים עלו בני ישראל מארץ מצרים,
 מצד עין החיים, שהם חסמים שנות יובל, נאמר
 בהם (שם יט) הטה יעלו בהר. ובהם (שם יד) ויסע מלאך
 האלהים החלף לפני מתנה ישראל. ולקחם נאמר (שם
 יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים, שהם ענני כבוד,
 ואבא אתכם אלי. וכני ישראל יצאים ביד רמה,
 כך יוציא את תלמידי חכמים בכל הכבוד הזה.

וכמו שנאמר בעמי הארץ מצד הטוב, (שם)
 ויתיצבו בתחתית הר - כך יהיה ביציאה
 האחרונה תחת תלמידי חכמים, בעבד שהולך
 לרגלי סוס בעליו, וכמו שאמר להם בתחתית
 הר: אם תקבלו תורתי - מוטב, ואם לאו - שם
 תהא קבורתכם. כך יהיה ביציאת גאולה אחרונה:

אם תקבלו עליכם תלמידי חכמים ביציאת הנלות, באדם שרוכב על סוס ועבד שמשמשו - מוטב. ואם לא - שם תהא קבורתכם בנלות.

וערב רב, כמו שנאמר בהם, (שמות כ) וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק. כך יהיו רחוקים מן הנאלה, ויראו תלמידי חכמים והעם הקדוש בכל הכבוד הזה, והם רחוקים מהם. ואם ירדו להתחבר אתם, מה פתוב בהם? (שם יט) לא תגע בו יד פי סקול יסקל או ירה יורה. באותו זמן יתקיים בישראל, (דברים לב) ה' בך ינחננו ואין עמו אל נכר, וחרו פרשוה, אין מקבלים גרים לימות המשיח. (שמואל א-ב) ורשעים בחשך ידמו - הם ערב רב. ומשום זה אמר עליהם הנביא, (יחזקאל יג) ואל אדמת ישראל לא יבאו.

אמר אליהו, רועה הנאמן, חרי שעה היא לעלות למעלה, בשבועה אמר אתה, שחרי בגלגלך אני רוצה לעלות. שנתן לי הקדוש ברוך הוא רשות להתנלות לך בבית האסורים שלך,

בְּקִבּוּרְתֶךָ, וְלַעֲשׂוֹת עִמָּךְ טוֹב, שְׂאֵתָה מְחֹלָל
בְּחַטָּאי הָעָם. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב (ישעיה נג) וְהוּא מְחֹלָל
מִפְּשָׁעֵינוּ.

אָמַר לוֹ רוּעָה הִנְּאֻמָּן, בְּשִׁבוּעָה עָלֶיךָ פָּשַׁם ה',
אֵל תֵּאֱחָר בְּכָל יְכַלְתֶּךָ, שְׁחַרֵי אֲנִי בְּצַעַר
רַב. (שמות כ) וַיִּפֶן כַּה וְכֵה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, עֹזֵר
לִי, לְהוֹצִיאֵנִי מִצַּעַר זֶה, בְּקִבּוּרָה זֹו שְׂנֵאֻמַּר עָלַי,
(ישעיה נג) וַיִּתֵּן אֶת הָרָשָׁעִים קִבְּרוֹ, וְלֹא נִדְּעָ כִּי, וַאֲנִי
חָשׁוֹב בְּעֵינֵיהֶם, בֵּין עָרַב רַב הָרָשָׁעִים, בְּכָלֵךְ מֵת
שְׁפָרַח בֵּינֵיהֶם, שְׁחֻכְמַת סוּפְרִים תִּסְרַח בֵּינֵיהֶם
בְּכָל עִיר וָעִיר וּבְכָל מְקוֹם שִׁישְׂרָאֵל מִפְּזָרִים
בֵּינֵיהֶם בֵּין הַמְּלָכִים. וְחִזְרוּ אוֹתָם עָרַב רַב רוּעִים
עַל יִשְׂרָאֵל, צֵאן תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׂנֵאֻמַּר בָּהֶם
(יחזקאל לד) וַאֲתָן צֵאֲנִי צֵאֲן מִרְעִיתִי אָדָם אֲתָם, וַאֲיִן
לָהֶם יְכַלֵּת לַעֲשׂוֹת טוֹב עִם תְּלַמִּידֵי חֻכְמִים.

וַאֲנִישֵׁי חֵיל וַיֵּרְאִי חֲטָא מְסוּבְּכִים מֵעִיר לְעִיר וְלֹא
יְחֻנְּנוּ, וּמְחַרִּימִים עָרַב רַב בֵּינֵיהֶם. וְלֹא
נֹתְנִים לָהֶם בְּמִקוֹמוֹת רַבִּים, אֶלָּא דְבַר קְצוּב,

שְׁלֹא תִהְיֶה תְּקוּמָה לְנַפְלֹתֶם, וְאַפְלוּ חַיֵּי שְׁעָה.
 וְכָל הַחֲכָמִים וְאַנְשֵׁי חַיִל וְיֵרֵאֵי חֲטָא בְּדַחַק וַיְגֹזוּ,
 חֲשׂוּבִים בְּכָלֵבִים, בָּנִים הַמְּסֻלָּאִים בְּפִזּוֹ אֵיכָה
 נִחְשְׁבוּ לְנַבְלֵי תְּרֵשׁ בְּרֵאשׁ כָּל חוּצוֹת. שְׁלֹא מְצִאוּ
 אַכְסֵינְיָה בֵּינֵיהֶם.

וְאוֹתָם עָרַב רַב הֵם עֲשִׂירִים בְּשִׁלּוֹת, בְּשִׁמְחָה,
 בְּלֵי צַעַר, בְּלֵא יְגֹזוּ כָּלֵל, גְּזוּלָנִים, בְּעֲלֵי
 שְׁחַד, שְׁהֵם דִּינָנִים רְאֵשֵׁי הָעָם. (בראשית ז) כִּי מִלְּאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (איכה א) הָיוּ
 צָרִיחַ לְרֵאשׁ. בְּשִׁבּוּעָה עֲלֵיךְ פַּעַם שְׁנֵינָה, בְּחֵי ה'
 צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים, שְׁכָל
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לֹא יִפְלוּ מִפִּיךָ, בְּכָל יְכֹלְתֶךָ לְדַבֵּר
 אוֹתָם לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְהִרְאוֹת אֶת הַדַּחַק
 שְׁלָחֶם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אִישׁ כִּי יִפְלֵא לְגִדּוֹר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (ישעיה
 ט) מִדּוּעַ בָּאתִי וְאִין אִישׁ וְגו'. מִדּוּעַ בָּאתִי.
 כִּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׁכָכֵל מְקוֹם כּוּ הֵם שׁוֹרִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

נמצא ביניהם, משום שלא מעביר אהבתו מהם.
 מה פתוב? (שמות כה) ועשו לי מקדש ושכנתי
 בתוכם. ועשו לי מקדש סתם. שכל בית כנסת
 בעולם נקרא מקדש, וְהָרִי פְּרִשׁוּתָּהּ. וְהַשְּׂכִינָה
 מְקַדֶּימָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת.

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁנִּמְצָא מְעַשְׂרָה הָרֵאשׁוֹנִים בְּבֵית
 הַכְּנֶסֶת, מִשׁוּם שֶׁכּוּ נִשְׁלָם מֵהַשְּׂנֵשְׁלָם,
 וְהֵם מִתְקַדְּשִׁים בְּהִתְחַלָּה בַּשְּׂכִינָה, וְהָרִי
 נִתְפָּאֵר. וְהָרִי צָרִיךְ שֶׁיִּמְצְאוּ עֲשָׂרָה בְּזִמְנֵי אֶחָד
 בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְלֹא יָבֹאוּ קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת,
 שְׁלֹא תִתְעַכֵּב שְׁלֵמוֹת הָאֵיבָרִים, שְׁהָרִי הָאָדָם
 בְּזִמְנֵי אֶחָד עֲשָׂאוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִתְקִינוּ
 כְּאֶחָד כָּל הָאֵיבָרִים. וְהוּ שְׂפָתוֹב (דברים לב) הוּא
 עֹשֶׂה וַיְכַנְנֶהּ.

בֹּא רֵאָה, כִּינֹן שֶׁנִּשְׁלָמוּ אֵיבָרֵי הָאָדָם, בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי
 הִתְתַּקֵּן לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר פְּרָאוּי. כְּמוֹ זֶה,
 כִּינֹן שֶׁשְׂכִינָה מְקַדֶּימָה לְבֵית הַכְּנֶסֶת, צָרִיךְ עֲשָׂרָה
 שֶׁיִּמְצְאוּ שָׁם כְּאֶחָד, וַיִּשְׁתַּלֵּם מֵהַשְּׂנֵשְׁתַּלֵּם. וְאֶחָד

שמתתקן הכל. ובמה הוא תקון הכל? כמו
שנאמר (משלי יד) ברב עם הדרת מלך. ועל זה העם
שנא אחר כך, כלם תקון הגוף.

ובשפאה ומקדימה שכינה, ובני אדם לא באים
כראוי - הקדוש ברוך הוא קורא,
מדוע באתי ואין איש. מה זה ואין איש? שלא
מתקנים האיברים ולא השלם הגוף. שפשגוף לא
משלם, אין איש. ומשום זה, ואין איש דוקא. ובא
וראה, בשעה שהגוף השלם למטה, קדשה עליונה
באה ונכנסת בגוף זה, ונעשה למטה כמו למעלה
מש, ואז הכל צריכים שלא יפתחו פה בדברי
העולם. משום שחרי עומדים ישראל בשלמות
עליונה ומתקדשים בקדשה עליונה, אשרי חלקם.

איש כי יפלא וגו'. מה זה כי יפלא? שנפרד
משאר בני העולם להתקדש כמו שלמעלה
ולחמצא שלם. בשעה שנא אדם לטהר - מטהרים
אותו. אדם שרוצה להתקדש - מקדשים אותו,

ופורסים עליו קרנשה עליונה, קרנשה שחתקדש בה
הקדוש ברוך הוא.

רבי אבא פתח, (תהלים קג) לְדוֹד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה'
וְכָל קְרַבֵּי אֶת שֵׁם קְדָשׁוֹ. כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
לְהִסְתַּכֵּל וּלְדַעַת בְּעִבּוֹדַת רַבּוֹנוֹ, שְׁחֵרֵי כָּכָל יוֹם
וַיּוֹם הַכְּרוֹז קוֹרָא וְאוֹמֵר: (משלי א) עַד מָתֵי פְתִים
הִיאֲהֵבוּ פְתֵי וְגו'. (ירמיה ג) שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹכְבִים אֲרָפָה
מִשׁוֹכְבֵיכֶם. וַאֲיֵן מִי שְׁיִרְכִּין אֲזַנָּיו. הַתּוֹרָה מְכַרְיָזָה
לְפָנֵיהֶם, וַאֲיֵן מִי שְׁיִשְׁנִיתָ.

בא ראה, בן אדם הולך בעולם הוזה וחישוב ששלו
הוא תמיד וישאר בתוכו לדורי דורות. עד
שהוא הולך בעולם, נותנים אותו בקולר. עד
שהוא יושב, דנים אותו במושב הדינים עם שאר
בני הדין. אם נמצא לו סנגור - הרי נצול מהדין.
זהו שכתוב (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד
מני אלה לְהַגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל וַיְחַנְּנוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. מי
הוא הסנגור? אלה מעשים בשרים שעומדים
(דף קבו ע"ב)
על האדם בשעה שמצטרף להם.

וְאִם לֹא יִמָּצֵא עָלָיו סַנְגוֹר - תְּרֵי תִּתְחַיֵּב מִהַדִּין
 לְהַסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כְּשֶׁשׁוֹכֵב
 בְּקוֹלֵר הַמֶּלֶךְ, עַד שְׁמֵרִים עֵינָיו, רוֹאֶה שְׂפָאִים
 אֵלָיו שְׁנַיִם שְׂכוֹתָבִים לְפָנָיו כֹּל מֵה שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְכֹל מֵה שֶׁהוֹצִיא מִפִּינו, וְנוֹתֵן דִּין (הַשְּׂבוּז) עַל
 הַכֹּל וְכוֹתָבִים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (עֲמוּס ד) כִּי הִנֵּה
 יוֹצֵר תְּרִים וּבִרָא רוּחַ וּמַגִּיד לְאָדָם מֵה שֶׁחָו וְגו'.

וְהוּא מוֹדָה עֲלֵיהֶם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁעָשָׂה, עוֹלָה
 וְעוֹמֵד עָלָיו לְהַעֲדֵד בּוֹ, וְעוֹמְדִים לְהַעֲדֵד עָלָיו,
 וְכֵלָם יוֹרְדִים וְנִרְשָׁמִים לְפָנָיו וְעוֹמְדִים לְפָנָיו, וְלֹא
 עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ עַד שֶׁעָשָׂה שְׁנֵדוֹן בָּהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.
 בֵּא רֵאֶה, כֹּל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁעָשָׂה בֵּן אָדָם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, כֵּלָם זְמִינִים וְעוֹמְדִים לְהַעֲדֵד בּוֹ, וְלֹא נֶאֱכָרוּ
 מִמֶּנּוּ.

וּבְשָׁעָה שֶׁמוֹצִיאִים אוֹתוֹ לְקַבֵּר, כֵּלָם מוֹדְמִנִים
 וְהוֹלְכִים לְפָנָיו. וּשְׁלָשָׁה כְּרוּזִים
 מִכְּרִיזִים; אֶחָד לְפָנָיו, וְאֶחָד מִיְמִינו, וְאֶחָד

משמאלו, ואומרים: זה פלוני שמרד ברבוננו; מרד
למעלה, מרד למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו.
ראו מעשיו! ראו דבריו! טוב לו שלא נברא!

עד שמגיע לקבר, כל המתים רוגזים עליו
ממקומם ואומרים: אוי אוי שזה נקבר
בתוכנו! מעשיו ודבריו מקדימים ונכנסים לקבר,
ועומדים על אותו גוף, ורוחו הולכת ושטה
ומתאבלת על הגוף. כיון שהאדם נטמן בבית
הקברות, הו"מ"ה מקדים ויוצא תחת ידיו שלשה
פתי דינים שממנים על דין הקבר, ושלשה
שרביטי אש בידיהם, ודנים רוח ונפש באחד. אוי
על אותו הדין! אוי על מעשיו!

בשעה שהוא תפוס בקולר המלך ונדון דינו
ונשלים, שלא נמצא עליו סניגור, ושומר
המלך נוחת, ועומד לפניו לרגליו, וחרב שנונה
אחת בידו.

מרים האיש את עיניו, ורואה בתלי הבית
לוהטים באש (הדיו) ממנו. וכין כך רואה

אותו לְפָנָיו כֵּלּוּ מְלֵא עֵינַיִם, לְבוּשׁוֹ אִישׁ לִזְהַט
 לְפָנָיו הָאָדָם. כִּי הוּא וְדָא, שְׁחָרֵי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם
 רָאוּ מְלֵאךָ בַּשּׁוּק וְעָמְדוּ לְפָנָיו, וְשָׂאָר בְּנֵי אָדָם לֹא
 רָאוּ אוֹתוֹ.

וְאִם הֵאמֵר, תְּרֵי כְּתוּב (תהלים קד) עֲשֵׂה מְלֵאכֵינוּ
 רוּחֹת וְגו', אֵיךְ יִכּוֹל לְהִרְאוֹת בְּאֶרֶץ? אֵלֶּה
 דְּבָר זֶה כִּי בְּאֶרְוֵהוּ: שְׂכִינֹן שְׂיִוְרַד מְלֵאךָ לְאֶרֶץ,
 מִתְּלִבֵּשׁ בְּגוּף, וְנִרְאֶה לְמִי שְׁנִרְאֶה בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ
 שֶׁהוּא לְבוּשׁ בּוֹ. וְאִם לֹא, לֹא יִכּוֹל הָעוֹלָם לְסַבְּלוֹ
 וּלְהִרְאוֹת בּוֹ. כָּל שְׂכִינֹן וְכָל שְׂכִינֹן זֶה שְׂכָל בְּנֵי
 הָעוֹלָם צְרִיכִים אוֹתוֹ.

שְׂלֵשׁ טַפּוֹת בְּחֶרֶבּוֹ, וְתֵרֵי בְּאֶרְוֵהוּ הַחֲבֵרִים.
 כִּינֹן שְׂרֵוֹאֵהוּ, מוֹדְעֵזֶעַ כָּל גּוּפּוֹ וְרוּחוֹ,
 וְלִבּוֹ לֹא שׁוֹכֵךְ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַמְּלֵאךָ שֶׁל כָּל
 הַגּוּף. וְרוּחוֹ הוֹלֵכֶת בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְנִפְרֶדֶת
 מֵהֶם, כִּמוֹ בֶּן אָדָם שֶׁנִּפְרָד מִחֲבֵרָו לְלֶכֶת לְמָקוֹם
 אַחֵר. אִזּוֹ הוּא אוֹמֵר אוֹי עַל מַה שֶׁעָשָׂה - וְלֹא

עוזר לו, אלא אם הקדים רפואת התשובה עד
שלא הגיעה אותה שעה.

פִּוּחַד אֹתוֹ הָאִישׁ וְרוּצָה לְהִסְתַּר וְלֹא יָכוֹל.
בֵּינָן שְׂרֹאָה שְׂאִינוּ יָכוֹל, הוּא פּוֹתַח עֵינָיו,
וַיֵּשׁ לוֹ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וּמִסְתַּכֵּל בּוֹ בְּעֵינַיִם פְּקוּחוֹת.
וְאִזּוֹ הוּא מוֹסֵר עַצְמוֹ וְנִפְשׁוֹ. וְאוֹתָהּ שָׁעָה הוּא זְמַן
דִּין הַגְּדוֹל שְׁתֵּאָדָם גְּדוֹן בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאִזּוֹ הָרוּחַ
הוֹלֵקֶת בְּכָל הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף וְנִפְרָדֶת מֵהֶם,
וּמְשׁוּמְטָת בְּכָל הָאֵיבָרִים וּמִזְדַּעְזְעֶת לְכָל הַצְּדָדִים,
וְכָל אֵיבָרֵי הַגּוֹף בְּלֵם מִזְדַּעְזְעִים.

בְּשִׂמְנֵיָעָה הָרוּחַ לְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר וְנִפְרָדֶת
מִמֶּנּוּ, נוֹפֶלֶת זֵיעָה עַל אֹתוֹ אֵיבָר,
וְהָרוּחַ מִסְתַּלְקֶת מִמֶּנּוּ, וּמִיָּד יֵת אֹתוֹ אֵיבָר,
וְכֵן בְּכֻלָּם.

בֵּינָן שְׂמִנֵיָעָה הָרוּחַ לְצֵאתָ, שְׁחֵרֵי נִפְרָדָה מִכָּל
הַגּוֹף, אִזּוֹ הַשְּׂכִינָה עוֹמְדָת עָלָיו, וּמִיָּד
פּוֹרַחַת מִהַגּוֹף. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שְׁנִדְבַק בָּהּ!

אוי לאַוְתֶם רְשָׁעִים שְׂרַחֲוֹקִים מִמְּנָה וְלֹא
מִתְדַבְּקִים בָּהּ!

וְכַמָּה פְּתֵי דִינִים עוֹזֵר הָאִישׁ בְּשִׁיוֹצֵא מִהָעוֹלָם
הַזֶּה? אֶחָד - אוֹתוֹ דִּין עֲלִיוֹן שְׂאֵמְרָנוּ
בְּשִׁיוֹצֵאת הָרוּחַ מִהַגּוּף. וְאֶחָד דִּין, בְּשִׁמְעֵשׂוֹ
וְדַבְּרֵי הוֹלְכִים לְפָנָיו וְהַכְּרוֹזִים מִכְּרִיזִים עָלָיו.
וְאֶחָד דִּין בְּשִׁנְכָנָם לְקַבֵּר. וְאֶחָד דִּין הַקְּבָר. (דף קכו ע"א)
וְאֶחָד דִּין הַתּוֹלְעֵת. וְאֶחָד דִּין הַגִּיהֵנָם. וְאֶחָד דִּין
הָרוּחַ שֶׁהוֹלֶכֶת וּמְשׁוֹטְטֶת בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת
מָקוֹם עַד שִׁישְׁתַּלְמוּ מַעֲשָׂיו. וְדַאי שְׂבַעָה עֶדְנִים
יִחַלְפוּ עָלָיו. בְּגִלְלָה זֶה צָרִיד הָאָדָם בְּשֶׁהוּא נִמְצָא
בְּעוֹלָם הַזֶּה לִירָא מִרְבוּנוֹ וּלְהַסְתַּכֵּל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
בְּמַעֲשָׂיו, וַיָּשׁוּב מֵהֶם לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ.

בְּשֶׁהַסְתַּכֵּל דָּוֵד הַמֶּלֶךְ בְּאוֹתָם דִּינֵי הָאָדָם
בְּשִׁמְסִתְלַק מִהָעוֹלָם הַזֶּה, הִקְדִּים
וְאָמַר, (תהלים קנ) בָּרְכֵי נַפְשִׁי אֵת ה', עַד שְׁלֹא
תֵצֵא מִהָעוֹלָם, בָּעֵת שֶׁאֵת נִמְצָאת עִם הַגּוּף.
וְכָל קִרְבֵי אֵת שֵׁם קִדְשׁוֹ, אֵתֶם הָאֵיבָרִים

שְׁמֵשֶׁת־תְּפִים בָּרוּחַ, בָּעֵת שֶׁהִיא נִמְצֵאת אִתְּכֶם,
הַקְּדִימוּ לְבָרֵךְ אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעַ
זְמַן שֶׁלֹּא תֻּכְלוּ לְבָרְכוֹ וּלְהוֹדוֹת עֲלֵיכֶם.

בֵּן רֵאָה, אִישׁ כִּי יִפְּלֵא לְגִדֵּר גִּדְרָה. נְזִיר שֶׁהַקְּדִים
בְּעוֹלָם הָיָה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּקַדְשֵׁת רְבוּנוֹ, מִיֵּין
וְשֹׁכֵר יֵזִיר חֲמִין יֵין וְגו'. כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, כִּיֵּין
שָׂאֵסוּר לוֹ יֵין - עֲנָבִים לָמָּה? שְׁחֵרֵי בְּפִתְחֵי כְּתוּב
(ויקרא י) יֵין וְשֹׁכֵר אֵל תִּשְׁתֶּה וְגו'. יָכוֹל גַּם עֲנָבִים?
לֹא. בְּעֲנָבִים מִתֵּר. כָּאֵן לְנְזִיר, מָה הַטַּעַם אֲסוּר לוֹ
עֲנָבִים?

אֵלֵּא מַעֲשֵׂה זֶה וְדָבָר זֶה סוּד עֲלִיזוֹן הוּא לְהַפְרֵד
מִתְדִינ בְּכָל. וְחֵרֵי יְדוּעַ אֹתוֹ עֵץ שְׁחָטָא בּוֹ
אָדָם הִרְאֵשׁוֹן, עֲנָבִים הָיוּ. וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר, שְׁחֵרֵי
יֵין וְשֹׁכֵר וְעֲנָבִים בְּצַד אֶחָד נֶאֱחָזוּ. יֵין לְמַעֲלָה,
וּפְרָשׁוּתָהּ. שֹׁכֵר לְשִׁמְאֵל, שְׁחֵרֵי שֹׁכֵר יוֹצֵא מִיֵּין.
עֲנָבִים, שְׁכוּנָנִים כָּלָם אֵלֵיהֶם, וְזֶהוּ עֵץ שְׁחָטָא בּוֹ
אָדָם הִרְאֵשׁוֹן. בְּגִלְלָה זֶה תִּכְלֵי נֶאֱחָזוּ בְּצַד אֶחָד. וְאֵם

האמר שְׁנוּזֵר זֶה עֹבֵב אֱמוּנָה עֲלִיּוֹנָה - (בלום) לֹא
 בָּךְ, אֵלֶּיךָ לֹא נִרְאָה בּוֹ מַעֲשֵׂה מִצַּד שְׂמַאל בְּלוּם.

בֵּלֵא רֵאָה, שְׁחֵרֵי לְמַדְנֵנוּ מִסְפְּרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא
 סָבֵא, וְכֹךְ הוּא: כְּתוּב גַּדְל פְּרַע שְׁעַר רֵאָשׁוֹ,
 צְרִיךְ שְׁיִתְרַבֵּה שְׁעַר רֵאָשׁוֹ וּזְקֵנוּ, וַיִּפְרַשׁ מִיַּיִן
 וְשֹׁכֵר וְעֲנָבִים, מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם צַד שְׂמַאל, וְהַשְּׁעָרוֹת
 לֹא תִלוּיּוֹת. יַיִן - הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה (בִּינָה). שֹׁכֵר - צַד
 שְׂאֵחֻזִּים בּוֹ לְוַיִּם, וַיּוֹצֵא מִיַּיִן עֲלִיּוֹן, וְלֹא תִלוּי
 הַשְּׁעַר. וּמִשּׁוּם כֹּךְ עוֹלִים הַלְוַיִּם לְאוֹתוֹ מְקוֹם,
 צְרִיךְ לְהַעֲבִיר כָּל שְׁעָרָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ח)
 וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם.

עֲנָבִים - הָאֵם הַתְּחִתּוֹנָה, שְׂכּוֹנֶסֶת יַיִן וְשֹׁכֵר
 לְתוֹכָהּ, וְעַל כֹּךְ נִפְרָד מִכָּל צַד שְׂמַאל,
 שֶׁלֹּא לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה שְׁלָחָם אֵלָיו. עֲנָבִים זֶה לֹא
 תּוֹלָה שְׁעַר וּזְקֵנוּ, שְׁחֵרֵי הַנִּקְבָּה צְרִיכָה לְסַפֵּר
 שְׁעָרָה בְּשִׁבְעָה לְהוֹדוֹת בְּזָכְרָהּ, וְחֵרֵי זְקֵנוּ לֹא נִמְצְאוּ
 בָּהּ. בְּגִלְלָהּ זֶה הוּא תּוֹלָה שְׁעַר תְּרַאשׁ וְתַזְקֵנוּ, וְסוּד

הַדָּבָר - נְזִיר אֱלֹהִים (שׁוֹפְטִים יג) נִקְרָא, וְלֹא נְזִיר ה',
פְּרוֹשׁ מִחֵדִין כָּלוּ.

כִּי רָאָה, עַל זֶה כְּתוּב, וְכִפֵּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא
עַל הַנֶּפֶשׁ וְגו'. עַל נִפְשׁוֹ לֹא כְּתוּב, אֲלֵא עַל
הַנֶּפֶשׁ סָתָם. וּמַהוּ? זֶה עֲנָבִים, שֶׁנִּקְרָא נֶפֶשׁ. וְלָכֵן
כְּתוּב חָטָא, מִשּׁוֹם שֶׁצָּד שָׁלוֹ יֵין וְשָׂכַר הוּא, וְגִרַע
מִמֶּנּוּ מְקוֹם דִּין. חָטָא, מַה זֶה חָטָא? אֲלֵא גִרַע דִּין
הַנֶּפֶשׁ.

אִם כֵּן, לָמָּה וְכִפֵּר עָלָיו? מִשּׁוֹם שֶׁעֲכָשׁוּ כִּי
לְהִתְחַבֵּר אִתָּם, וְלֹא מְקַבְּלִים אוֹתוֹ מְקוֹמוֹת
אֵלֶּה, עַד שֶׁיִּמְלֹךְ בְּכֹהֵן וַיִּכְפֹּר עָלָיו. מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
זָרֵק אוֹתָם חֲחוּצָה בְּהִתְחַלָּה, כִּינּוֹן שֶׁכָּעֵת כִּי
אֵלֵיהֶם, צָרִיךְ לְהִתְחַבֵּר תְּקוּן שָׁל כְּפָרָה וַיִּקְבְּלוּהוּ,
וְזֶהוּ סוּד הַדָּבָר. (וְדַאי כָּל).

וְאִם תֹּאמַר, שֶׁמִּשּׁוֹן נְזִיר אֱלֹהִים הָיָה, לָמָּה
נִעְנָשׁ? אֲלֵא נֶאֱמַר הוּא הַדָּבָר, שֶׁכָּעַל בֵּית אֵל
נִבְרָא, וְהָיָה לוֹ לְהִתְחַבֵּר בְּשָׁלוֹ, בְּמַה שֶׁרְאוּי לוֹ.
וְהוּא, שֶׁהָיָה קְרוֹשׁ, עָרַב אוֹתָהּ קְרִישָׁה כְּבֵית אֵל

נָכַר, וְעוֹב מְקוֹמוֹ שָׂרְאוֹי לְאוֹתָהּ קְדָשָׁה, וְלָכֵן
נִעְנְשׁ.

וַיֵּשׁ מִי שָׂאוֹמֵר, שָׂאִין לוֹ חֶלֶק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שָׂאֵמֵר (שׁוֹפְטִים טז) תָּמַת נַפְשִׁי
עִם פְּלִשְׁתִּים, וּמִסֵּר חֶלְקוֹ בְּחֶלֶק פְּלִשְׁתִּים,
שִׁתְּמוֹת נַפְשׁוֹ אִתָּם בְּעוֹלָם הַהוּא. כִּךְ (דף קכו ע"ב) הָיוּ
מְכַרְיִים עַל הַנְּזִיר: לֶךְ לָךְ, אוֹמְרִים לְנְזִיר, סָבִיב
סָבִיב, וְלַכֶּרֶם אֵל תִּקְרַב. וַהֲרִי פְרָשׁוּת הַחֲבֵרִים.

לְוִיִּם, מָה פְּתוּב בָּהֶם? (במדבר ח) וְכֹה תַעֲשֶׂה לָהֶם
לְטַהֲרֵם הַיּוֹם עֲלֵיהֶם מִי חַטָּאת וְהִעֲבִירוּ
תַעֲרַר עַל כָּל בְּשָׂרָם. כִּיּוֹן שֶׁהִעֲבִירוּ שִׁעָר וְעָשׂוּ כָּל
זֶה, אִזּוֹ נִקְרָאִים הַלְוִיִּם טָהוֹר, וְלֹא קְדוֹשׁ. אֲבָל נְזִיר
הַזֶּה, מִשּׁוֹם שֶׁנִּפְרָד מֵצַד זֶה, נִקְרָא קְדוֹשׁ, וְלֹא
טָהוֹר. בְּגִלָּל כִּךְ פְּתוּב, כָּל יְמֵי נְדָר נְזִירוֹ וְגו' אֲשֶׁר
יִזִּיר לָהּ קְדָשׁ יִהְיֶה וְגו'.

גִּדְל פֶּרַע שִׁעָר רֵאשׁוֹ, מִשּׁוֹם זֶה שִׁכְתוּב (דניאל ז)
וּשְׁעָר רֵאשׁוֹ בְּצִמּוֹר נָקִי, שִׁבּוּת הוֹמָה לְגִזּוֹן
הַעֲלִיּוֹן. אָמֵר רַבִּי יְהוֹדָה בַּר רַב, בְּשִׁעָרוֹת מִמֶּשׁ

נודע שהוא קדוש, שפתוב (שיר השירים ה) קנצותיו
תלתלים.

שנה רבי שמעון, אלמלא ידעו בני אדם מה
אומרים בשער תזה ובסודו (באלו השערות ובאלו
תדברים) כמו שהוא בסוד הסודות, יודעו לרבונם
בחכמה עליונה. עד כאן סודות התורה. מכאן
והלאה בתרי (סתרי) תורה, (ישעיה כג) סתרה ואתננה
קדש לה'.

האדרא רבא קדישא

למדנו, אמר רבי שמעון לחברים, עד מתי
ינשב בקיום עמוד אחד? פתוב (תהלים
קיט) עת לעשות לה' תפרו תורתך. הימים
קטנים, ובעלי החוב דוחק. תפרו קורא כל
יום, וקוצרי השדה קטנים הם, והם בשולי
הפרם, לא משגיחים ולא יודעים לאיזה מקום
הולכים כראוי. התבנסו החברים לבית האדרא,
לבושים שריון סוף, ורמחים בידיכם! הודרו
בתקוניכם, בעצה, בחכמה, בשכל, ברעת,

בְּמַרְאֵהָ, בְּיָדַיִם, בְּרַגְלָיִם. הַמְּלִיכוֹ עֲלֵיהֶם לְמִי
 שֶׁבְּרֵשׁוֹתוֹ חַיִּים וּמָוֹת, לְגֹזֵר דְּבָרֵי אֱמֶת, וְדְבָרִים
 שֶׁקְּדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים מְקַשִּׁיבִים לָהֶם וּשְׂמֵחִים
 לְשִׂמְעָם וְלִדְעַת אוֹתָם.

יֵשֵׁב רַבִּי שְׂמֵעוֹן וּבְכָה וְאָמַר, אוֹי אִם אֲנִלְהָ! אוֹי
 אִם לֹא אֲנִלְהָ! הַחֲבָרִים שֶׁהָיוּ שָׁם שְׂתָקוּ.
 עָמַד רַבִּי אָמַר וְאָמַר לוֹ, אִם נוֹחַ לְפָנַי מֵר לְגַלּוֹת,
 חֲרִי כְּתוּב (שם כח) סוּד ה' לִירְאָיו, וְחֲרִי חֲבָרִים אֵלּוֹ
 הֵם יִרְאֵי הַקְּדוֹשׁ פְּרוּף הוּא, וּכְבֹר נִכְנָסוּ פְּאִדְרַת
 בֵּית הַמְּשָׁכָן, מֵהֶם נִכְנָסוּ, מֵהֶם יֵצְאוּ.

שְׂנִינּוּ, נִמְנּוּ הַחֲבָרִים לְפָנַי רַבִּי שְׂמֵעוֹן, וְנִמְצְאוּ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, וְרַבִּי אֶבְיָא, וְרַבִּי יְהוּדָה,
 וְרַבִּי יוֹסֵי בֶר יַעֲקֹב, וְרַבִּי יֶצְחָק, וְרַבִּי חֲזַקְיָה בֶר
 רַב, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי יִיסָא. יָדַיִם נָתַנוּ
 לְרַבִּי שְׂמֵעוֹן, וְאַצְבָּעוֹת וְקַפּוֹ לְמַעְלָה, וְנִכְנָסוּ
 בְּשַׁדָּה בֵּין הָעֵצִים וַיֵּשְׁבוּ. קָם רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְהִתְפַּלֵּל
 תְּפִלָּתוֹ, יָשַׁב בְּתוֹכָם וְאָמַר, כָּל אֶחָד יֵשִׁים יָדוֹ
 בְּחֻזְקוֹ. שָׂמוּ יְדֵיהֶם, וְלָקַח אוֹתָם. פָּתַח וְאָמַר, (דברים

בז) אָרֹר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמִסֵּכָה [וְגו']
 מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ (דף קכח ע"א) וְשָׁם בְּפֶתַח וְעָנּוּ כָּל הָעָם
 וַאֲמָרוּ אָמֵן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עַתָּה לַעֲשׂוֹת לְה', מֵדוּעַ
 עַתָּה לַעֲשׂוֹת לְה'? מִשּׁוֹם הִפְרוּ תוֹרָתְךָ. מַה
 זֶה הִפְרוּ תוֹרָתְךָ? תוֹרָה שְׁלֹמְעֵלָה שֶׁהִיא מִתְבַּטְּלָת
 אִם לֹא יַעֲשֶׂה בְּתַקּוּנֵי זֶה. וְלַעֲתִיק הַיָּמִים נֶאֱמַר.
 כָּתוּב (דברים לג) אֲשַׁרְיָךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ, וְכָתוּב
 (שמות טז) מִי כְמוֹךָ בָּאֱלֹהִים ה'.

קָרָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנּוּ, הוֹשִׁיבוּ לְפָנָיו, וּלְרַבִּי אֲבָא
 מֵצַד אַחֵר, וְאָמַר, אָנּוּ כָּלֵל הַכֹּל. עַד עַכְשָׁיו
 הִתְתַּקְּנוּ הָעוֹמְדִים. שְׁתָּקוּ. שְׁמַעוּ קוֹל,
 וְאַרְכְּבוּתֵיהֶם נִקְשׁוּ זֶה לָזֶה. אֵיזָה קוֹל? קוֹל שֶׁל
 כְּנַפְיָה הָעֲלִיזָה שְׁמַת־כְּנַסִּים.

שָׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ
 יִרְאֵתִי. שָׁם רָאוּי לְהִיּוֹת יִרְאָ. אָנּוּ בְּחִבְיֹבוֹת
 תְּלוּי הַדְּבָר, שְׁכָתוּב (דברים ו) וְאַחֲבַת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ,

וְכַתוּב (שם ו) מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם, וְכַתוּב (מלאכי א) אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (משלי יא) הוֹלֵךְ רַכִּיל מְנַלֵּה סוֹד וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר. הוֹלֵךְ רַכִּיל, פְּסוּק וְהָ קִשְׁתָּה, אִישׁ רַכִּיל הָיָה לוֹ לֹא לֹמַר, מַה זֶה הוֹלֵךְ? אֵלֶּא מִי שְׁלֵא הִתְיַשֵּׁב בְּרוּחוֹ וְאִינוּ נֶאֱמַן, אוֹתוֹ דְּבַר שְׁשִׁמַּע הוֹלֵךְ בְּתוֹכוֹ בְּקִנְיָה בְּמִים עַד שְׁמוּצִיאוֹ הַחוּצָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁאִין רוּחוֹ רוּחַ שְׁלַ עֲמִידָה. אֲבָל מִי שְׁרוּחוֹ רוּחַ עֲמִידָה, פְּתוּב בּוֹ וְנֶאֱמַן רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר. וְנֶאֱמַן רוּחַ, קִיוֹם הַרוּחַ. (בְּמִו וְתַקְעֵתוּ יַתֵּד בְּמָקוֹם נֶאֱמַן) בְּרוּחַ (בְּסוֹד) תְּדַבֵּר תְּלוּי. וְכַתוּב (קהלת ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטֵּיא אֶת בְּשָׂרְךָ.

וְאִין הָעוֹלָם מְתַקֵּיִם אֵלֶּא בְּסוֹד. וְכִי אִם בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם צָרִיךְ סוֹד - בְּדַבְרֵים סוֹדִיִּים שְׁלַ סוֹדוֹת עֲתִיק הַיָּמִים שְׁלֵא נִמְסְרוּ אֶפְלוֹ לְמַלְאָכִים עֲלִיוֹנִים עַל אַחַת פִּמָּה וְכַמָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְשָׁמַיִם לֹא אָמַר שְׁיִקְשִׁיבוּ, לְאָרֶץ לֹא אָמַר שְׁתִּשְׁמַעוּ, שְׁחֲרֵי אָנוּ קִיוִּמֵי הָעוֹלָמוֹת. לְמַדְּנוּ סוֹדֵי

הסודות. כשפתח רבי שמעון בסודי הסודות,
הודיעו המקום, והחברים התחללו.

(דף קמה ע"א)

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו וגו'.
רבי יצחק פתח ואמר, (תהלים קג) וחסד ה'
מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בנים.
כמה גדולה היראה לפני הקדוש ברוך הוא,
שבכלל היראה ענוה, ובכלל הענוה חסידות.
נמצא שכל מי שיש בו יראת חמא, ישנו בכלן.
ומי שאינו ירא שמים, אין בו לא ענוה ולא
חסידות.

רעיא מהימנא

מצוה (כ"ב) זו לברך הכהן את העם בכל יום
בוקיפות האצבעות, ולברך ברכה בכל
יום, להמצא ברכות מעלה ומטה. שחרי
האצבעות עומדות בסוד עליון, חמש תוך חמש.
חמש של הימין וחמש של שמאל. חמש של
הימין הן שבת יותר על אותן של שמאל, משום

שְׂיָמִין זוּ יֵשׁ לָהּ שָׁבַח יִתַּר עַל שְׁמַאל. וְעַל זֶה
בְּבִרְכָה שְׁמִבְרָךְ הַכֹּהֵן אֶת הָעַם, צָרִיךְ לְזַקֵּף יָמִין
עַל שְׁמַאל וּלְעֵין בְּעֵין טוֹבָה.

וּכְשֶׁפּוֹרֵשׁ הַכֹּהֵן אֶת יָדָיו, הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עַל
אוֹתָן הָאֲצָבָעוֹת, שְׁהָרֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַסִּבִּים עִם הַכֹּהֵן בְּאוֹתָן בְּרָכוֹת. וַיִּשְׂרָאֵל
מִתְבָּרְכִים מִשְׁנֵי צָדָדִים - מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה.
מִלְּמַעְלָה - הַשְּׂכִינָה שֹׁשׁוּרָה עַל אוֹתָן אֲצָבָעוֹת,
וְהַכֹּהֵן שְׁמִבְרָךְ.

בֵּא רֵאָה, דְּבָרִים שְׁעוֹשִׂים, מְעוֹרְרִים דְּבָרִים
לְמַעְלָה. כְּמוֹ זֶה בְּפִרְיִשֶׁת אֲצָבָעוֹת הַכֹּהֵן
לְמַטָּה, מִתְעוֹרְרֵת הַשְּׂכִינָה לְבֵא וּלְשָׂרוֹת עֲלֵינוּ.
וְכֵן כַּמָּה דְּבָרִים הֵם בְּעוֹלָם שְׁמִעוֹרְרִים דְּבָרִים
לְמַעְלָה, שְׁהָרֵי בְּהַתְעוֹרְרוֹת שְׁלֵמַטָּה מִתְעוֹרֵר כַּח
אַחַר לְמַעְלָה, וְזֶה בְּאַרְנוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. וְהֵינּוּ
מֵעַם הַלּוֹלָב וְהֵינּוּ מֵעַם הַשּׁוֹפָר. וְכְמוֹ הֵם בְּגוֹן זֶה
עֲשֶׂר אֲצָבָעוֹת מְעוֹרְרוֹת הַשְּׂכִינָה לְשָׂרוֹת עֲלֵיהֶן.

מתעוררות עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אַחֲרוֹת לְהַאִיר, וְהַכֵּל
בְּשָׁעָה אַחַת.

וְעַל כֵּן אִסּוּר לִבֵּן אָדָם לְזַקֵּף אֶצְבָּעוֹת בְּזָקִיפּוֹת
לְחֹנָם, אֵלֶּא בַּתְּפִלָּה וּבַבְּרָכוֹת וּבַשֵּׁם שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי בְּאַרְנֹו, שֶׁהֵם הַמְּעוֹרְרִים
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְסוּד הָאֱמוּנָה. זְקִיפּוֹת
הָאֶצְבָּעוֹת, מְמַנִּים בְּאוֹתָהּ זְקִיפּוֹת שְׁלֵהֵן עֲשָׂרָה
שְׁלִיטִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנֹו. וְהַכְּהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּעֵין
טוֹבָה בְּהַסְכָּמַת הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁבְּרָכָה זוֹ יוֹצֵאת מִפִּי הַכְּהֵן,
אוֹתָן שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת יוֹצֵאוֹת וְטָסוֹת
בְּרָקִיעַ, וּמְמַנִּים שְׁשִׁים גְּדוּלִים עַל כָּל אוֹת וְאוֹת,
וּבְכֹל מוֹדִים עַל כָּל הַבְּרָכוֹת הַלְלוּ. מָה הַטַּעַם
שְׁשִׁים אוֹתִיּוֹת בַּבְּרָכוֹת הַלְלוּ? מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל
הֵם שְׁשִׁים רַבּוּא, וְסוּד שְׁשִׁים רַבּוּא עוֹמְדִים
בְּעוֹלָם, וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד הוּא (רַבּוּא) אֶחָד.

הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שִׁיּוֹצֵא מִיָּד עוֹלָה לְמַעְלָה עַד אוֹתוֹ
הַכֶּסֶּא שֶׁלְּמַעְלָה. וְהַכֵּל, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה

וּשְׂכִינָה תַחַת־וֹנָה, מוֹרִים לִפְהֵן כְּאוֹתָן תִּפְרְכוֹת
 וְעַל אוֹתָם שְׁשִׁים מְמַנִּים. וְעַל זֶה כָּתוּב, וְשָׂמוּ אֶת
 שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. וְאִזּוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. (ע"ב רע"א מהימנא).

לְמַדְנֵנוּ, מִי שִׁיַּצָּא מִן הַיְרָאָה וְנִתְלַבֵּשׁ בַּעֲנָוָה -
 עֲנָוָה עֲדִיף, וְנִכְלָל בְּכֻלָּם. וְהוּא שְׂפָתוֹב
 (משלי כח) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'. כָּל מִי שִׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת
 שָׁמַיִם, זוֹכֵה לְעֲנָוָה. כָּל מִי שִׁישׁ בּוֹ עֲנָוָה, זוֹכֵה
 לְחִסְדוֹת. וְכֹל מִי שִׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם, זוֹכֵה
 לְכֻלָּם. לְעֲנָוָה - שְׂפָתוֹב עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'.
 לְחִסְדוֹת - שְׂפָתוֹב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד
 עוֹלָם עַל יִרְאָיו.

לְמַדְנֵנוּ, כָּל אָדָם שִׁישׁ בּוֹ חִסְדוֹת, נִקְרָא מְלֵאךְ
 (דף קמה ע"ב) ה' צְבָאוֹת. וְהוּא שְׂפָתוֹב (מלאכי ב) כִּי
 שְׁפָתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי
 מְלֵאךְ ה' צְבָאוֹת הוּא. מִפְּנֵי מָה זָכָה כִּהֵן לְהִקְרָא
 מְלֵאךְ ה' צְבָאוֹת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה מְלֵאךְ ה'

צְבָאוֹת פֹּהֵן לְמַעְלָה, אֵף פֹּהֵן מִלְּאָךְ ה' צְבָאוֹת
לְמַטָּה.

וְיָמִי הוּא מִלְּאָךְ ה' צְבָאוֹת לְמַעְלָה? (דניאל יב) זֶה
מִיבֵיא"ל הַיֵּשֶׁר הַגָּדוֹל, שָׁפָא מַחְסֵד שֶׁל מַעְלָה,
וְהוּא פֹהֵן גָּדוֹל שֶׁל מַעְלָה. כְּבִיכּוֹל פֹּהֵן גָּדוֹל
שֶׁלְמַטָּה נִקְרָא מִלְּאָךְ ה' צְבָאוֹת, מִשּׁוּם שָׁפָא מִצַּד
הַחֲסֵד. מֵהוּ חֲסֵד? רַחֲמִים תּוֹךְ רַחֲמִים. וּמִשּׁוּם כָּךְ
פֹּהֵן לֹא נִמְצָא מִצַּד הַדִּין. מָה הַטַּעַם זָכָה פֹּהֵן
לְחֲסֵד? בְּגִלְלַת הַיְרָאָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קג) וְחֲסֵד
ה' מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו.

מֵהוּ עוֹלָם וְעוֹלָם? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁהִתְקַן
בַּחֲדָר הַקְּדוֹשׁ, עוֹלָם אַחֵר, וְעוֹלָם שְׁנַיִם.
אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, אִם כֵּן, מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם
צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת! אָמַר לוֹ, שְׁנַיִם עוֹלָמוֹת הֵם, וְחֲזָרוּ
לְהִיּוֹת אַחֵר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִצְחָק, עַד מָתִי
תִּסְתַּם דְּבַרְיֶיךָ? מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם כָּלֵל שֶׁל
סוּד עֲלִיּוֹן, אָדָם שֶׁלְמַעְלָה וְאָדָם שֶׁלְמַטָּה, וְחִיָּנוּ

עוֹלָם וְעוֹלָם. וְכַתוּב יְמֵי עוֹלָם, וְכַתוּב שְׁנוֹת עוֹלָם,
וַחֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ בַּחֶדְרַת הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹן.

עַל יִרְאִיו - שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא יֵרָא חֲטָא, נִקְרָא אָדָם.
מֵתִי? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֵׁשׁ בּוֹ יִרְאָה, עֲנֹתָ,
חֲסִידוֹת, כָּלֵל שֶׁל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַחֲרֵי שְׁנֵינוּ, אָדָם כָּלֵל זָכָר
וְנִקְבָּה. אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֶּךָ זֶה בְּכָלֵל שֶׁל
אָדָם, שְׁמֵי שְׁמֵי חֵבֶר זָכָר וְנִקְבָּה, נִקְרָא אָדָם, וְאִי
יֵרָא חֲטָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שִׁשׁוּרָה בּוֹ עֲנֹתָ. וְלֹא
עוֹד, אֶלָּא שִׁשׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד. וּמִי שֶׁלֹּא נִמְצָא זָכָר
וְנִקְבָּה, אֵינֶן בּוֹ לֹא יִרְאָה וְלֹא עֲנֹתָ וְלֹא חֲסִידוֹת.
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ נִקְרָא אָדָם כָּלֵל הַכֹּל. וְכִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא
אָדָם, שׁוּרָה בּוֹ חֶסֶד, שִׁשׁוּרָה (שם פט) אֶמְרָתִי עוֹלָם
חֶסֶד יִפְנֶה וְגו'. וְלֹא יָכוֹל לְהַפְנוֹת אִם לֹא נִמְצָא
זָכָר וְנִקְבָּה.

וְכַתוּב (תהלים קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל
יִרְאִיו. יִרְאִיו - כָּלֵל שֶׁל אָדָם. דָּבָר אַחֵר
וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם - אֵלֶּה אֹתָם כְּהַנִּים

שָׁבֵאוּ מִצַּד הַחֶסֶד, וַיִּרְשׁוּ יִרְשָׁה זֹו שְׂיִרְדָּה מֵעוֹלָם
 שְׁלִמְעָלָה לְעוֹלָם שְׁלִמְטָה. עַל יִרְאִיו - כְּהַנִּים
 שְׁלִמְטָה, שְׁפָתוֹב (ויקרא מז) וְכִפָּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ,
 לְהַתְּכַלֵּל בְּכָלֵל שָׁל אָדָם. (שם) וְצַדִּיקָתוֹ לְבָנֵי בָנִים,
 מִשׁוֹם שְׁזֻכָּה לְבָנֵי בָנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם כֹּה,
 מַהוּ וְצַדִּיקָתוֹ? וְחֶסְדוֹ תִּהְיֶה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת!

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הֵינּוּ סוּד שְׁשָׁנֵינוּ בְּזֹאת, (בראשית
 ג) כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת. וְכֹתוֹב לְזֹאת יִקְרָא
 אִשָּׁה. וְזֹאת נִכְלָלָה בְּאִישׁ, שְׁחֵינּוּ חֶסֶד, וְזֹאת
 נִקְבָּה. חֶסֶד וְכָר. וּמִשׁוֹם כֹּה זָכָר שָׁבֵא מִצַּד הַלְּבָן
 תִּהְיֶה, נִקְרָא חֶסֶד. וְזֹאת נִקְרָאת צַדִּיק, שְׁבִאָה מִצַּד
 אָדָם, וּמִשׁוֹם כֹּה נִקְרָאת אִשָּׁה. וְחֵינּוּ מַה שְׁפָתוֹב
 וְצַדִּיקָתוֹ. מַה זֶה וְצַדִּיקָתוֹ? צַדִּיקָתוֹ שָׁל חֶסֶד, בֵּת
 זוּגוֹ, לְהַתְּכַשֵּׁם זֶה בְּזֶה. וּמִשׁוֹם כֹּה לְמַדְנֵנו, כָּל כִּתּוֹן
 שְׂאִין לוֹ בֵּת זוּג, אָסוּר בְּעֵבוּדָה, שְׁפָתוֹב וְכִפָּר
 בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשׁוֹם שְׂאִין שְׁכִינָה שׁוֹרָה
 בְּמִי שְׁלֵא נִשָּׂא אִשָּׁה, וְכִתְנִים צְרִיכִים

יוֹתֵר מִכָּל שָׂאֵר הָעַם לְהַשְׁרוֹת בָּהֶם שְׂכִינָה.
 וְכִיּוֹן שֶׁשׁוֹרָה בָּהֶם שְׂכִינָה, שׁוֹרָה בָּהֶם חֶסֶד,
 וְנִקְרָאִים חֲסִידִים, וְצָרִיכִים לְבָרֵךְ אֶת הָעַם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (תהלים קמה) וְחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָה. וְכָתוּב (דברים
 לג) תִּמְיֶיךָ וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶיךָ. וּמִשׁוֹם שְׂכִינָה
 נִקְרָא חֲסִיד, צָרִיךְ לְבָרֵךְ. וּמִשׁוֹם כֶּךָ כָּתוּב,
 דַּבֵּר אֶל אַחֲרָיו וְאֶל בְּנָיו לֵאמֹר כֹּה תִבְרְכוּ. מָה
 הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁנִּקְרָאִים חֲסִידִים, וְכָתוּב
 וְחֲסִידֶיךָ יִבְרְכוּכָה.

כֹּה תִבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם. כֹּה
 תִבְרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ. כֹּה תִבְרְכוּ -
 בְּיִרְאָה. כֹּה תִבְרְכוּ - בְּעֲנָוָה. אָמֹר רַבִּי אַבְיָ, כֹּה
 תִבְרְכוּ - לְמַדְנֵו, הַצֶּדֶק הַזֶּה נִקְרָא כ"ה, שְׂכָל
 הַדִּינִים מִתְעוֹרְרִים מִכ"ה (מִמְּנוֹ), וְהִינֵנו מַה שֶׁאָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה זֶה מִכָּה (שְׂכָה) רַבָּה? כְּלוּמַר, מִכָּה
 מִכָּה. וְכָתוּב (שְׁמוֹת ז) וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כ"ה, כְּמוֹ
 שֶׁהִפְחִיד מִשָּׁה. וְכָתוּב כִּזְאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה',
 וְהִכָּל אַחֵר. וְכָתוּב וְלֹא (דף קמו ע"א) שֶׁתִּלְבֹּז גַּם לְזֹאת,
 שֶׁהִזְמִינָה לְהַחֲרִיב אֶת אֶרְצוֹ.

מִהַכ"ה הוֹאֵת מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים, וּמִשֶּׁהִתְחַבֵּר
 עָמָה חֶסֶד, מִתְבַּשְׂמֵת. וּמִשׁוּם כֶּךָ נִמְסָר
 זֶה לְכַהֵן שָׂבֵא מִחֶסֶד, כִּדְרֵי שֶׁתְּתַבְּרֶךְ וְתִתְבַּשֵּׂם
 כ"ה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב כֹּה תְּבָרְכוּ. כְּלוּמָר, אֵיךְ עַל גַּב
 שְׂהִכָּה הוֹאֵת נִמְצֵאת כְּדִינִים, תְּבַשְׂמוּ אוֹתָהּ
 וְתְּבָרְכוּ אוֹתָהּ, שְׂפָתוֹב כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת כְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. תְּבָרְכוּ בְּחֶסֶד זֶה אֶת כ"ה, וְתְּבַשְׂמוּ אוֹתָהּ
 מוֹל יִשְׂרָאֵל, כִּדְרֵי שְׂלֵא יִמְצְאוּ כֹה דִינִים.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב כֹּה תְּבָרְכוּ אֶת כְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמור
 לָהֶם. לֹא כָתוֹב אָמרוּ, אֵלֶּא אָמור, לְהוֹצִיא
 מִשְׂרָבוּ הַפְּרִיעִים שְׂלֵא מִפְּרָסְמִים דְּבָר, שְׂחֲרֵי לֹא
 הֶצְטוּוּ לְפָרְסֵם הַשֵּׁם, מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב אָמור לָהֶם.
 אָמור סָתָם. דְּבָר אַחַר אָמור - כִּיּוֹן שְׂפָתוֹב כֹּה
 תְּבָרְכוּ, לָמָּה לֹא כָתוֹב תֵּאמְרוּ? אֵלֶּא שְׁנָה רַבִּי
 יְהוּדָה, אָמור לָהֶם, זָכוּ - לָהֶם. לֹא זָכוּ - אָמור
 סָתָם.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דְּנִיָּאל י) וְרֵאִיתִי אֲנִי דְּנִיָּאל לְבָדִי
 אֶת הַמְּרֵאָה וְהַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ

את המראה וגו'. וראיתי אני דניאל לברי? וְהִרִי
 שְׁנִינִי, הם נביאים, והוא לא נביא, ומי הם? חֲנִי
 וּבְרִיָּה וּמְלֹאכֵי. אם כן, נַעֲשֶׂה קִדְּשׁ חַל, וְהִרִי
 פְּתוּב לֹא רָאוּ, לָמָּה פָּחְדוּ? וּבְדִנְיָאֵל פְּתוּב
 וְרֵאִיתִי אֲנִי, וְלֹא פָּחַד, וְהוּא לֹא נְבִיא, חֲרִי חַל
 קִדְּשׁ?

אֵלֶּא כֵּן לְמַדְנֵנוּ, פְּתוּב (תהלים ב) אִם תִּחְנַה עָלַי
 מִחְנָה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה
 בּוֹאֵת אֲנִי בּוֹטָח. בּוֹאֵת, זֶה שְׂאֲמַרְנוּ. זֹאת חֶבֶל
 חֲלָקוֹ לִירֵשׁ וְלַעֲשׂוֹת לוֹ נְקָמוֹת. וְשְׁנִינֵנוּ, עֲשֶׂה
 חֲקֻדְשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת דָּוִד מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה עִם
 הָאֲבוֹת, בְּתָרִים עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים שֶׁל חֶבֶל, שִׁירְשׁוּ
 הָאֲבוֹת. וְלְמַדְנֵנוּ שְׂדוּד הוֹרִישׁ מַלְכוּת לְבָנָיו,
 וּבְמִקּוּם מַלְכוּת הָעֲלִיּוֹנָה הִתְחַזַּק וִירֵשׁ הוּא וּבָנָיו
 מַלְכוּת זוֹ שְׁלֹא תַעֲבֹר מִשְׁלֹמוֹנֶם לְדוּרֵי דוּרוֹת.

וְלְמַדְנֵנוּ, בְּשַׁעַה שְׂפֹתַר הַמַּלְכוּת הַזֶּה הִתְעוֹדָר
 לְבָנֵי דָוִד, אֵינן מִי שִׁיעֲמֹד לְפָנָיו. וְרֵאִיתִי
 אֲנִי דִנְיָאֵל לְבָרִי אֵת הַמַּרְאָה, מִשׁוּם שְׂמַכְנֵי דָוִד

הָיָה, שְׁפָתוֹב (דניאל א) וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דְּנִיָּאל
 חֲנַנְיָה וְנֹז'. וְהוּא רָאָה וְשָׂמַח בָּזָה שֶׁהוּא מִצַּד
 יִרְשֵׁת חֶלֶק חָבֵל אֲבִיו, וּמִשׁוֹם שֶׁהָיָה שָׁלוֹ הוּא
 סָבֵל, וְאַחֲרֵים לֹא סָבֵלוּ. שְׁאֵמֵר רַבִּי שְׂמֵעוֹן, בְּשַׁעָה
 שֶׁהַכ"ה הַזֹּאת מִתְעוֹרְרֶת בְּדִינָהּ, לֹא יִכּוּלִים בְּנֵי
 הָעוֹלָם לְעֵמֵד לְפָנֶיהָ.

וּבְשַׁעָה שֶׁהַכְּהֵנִים פּוֹרְשִׁים יְדִיהֶם, שְׂבָאִים מִחֶסֶד,
 מִתְעוֹרֵר חֶסֶד שְׁלִמְעָלָה וּמִתְחַבֵּר בַּכ"ה
 הַזֹּאת, וּמִתְבַּשְׂמֵת וּמִתְבָּרַכֶת בְּפָנִים מְאִירוֹת לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וּמִעֲבִירִים מֵהֶם דִּינִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כֹּה
 תְּבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֶת שְׂאֵר הָעַמִּים.

בְּגִלְלֵ כֶּד פֶּהז וְלֹא אַחַר. פֶּהז, בְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר
 חֶבְתֵּר הַזֶּה שָׁלוֹ, חֶסֶד, עַל יְדוֹ, שְׂנִקְרָא
 חֶסֶד, שְׁפָתוֹב (דברים לג) לְאִישׁ חֶסֶדִּיךָ. וְהוּא כָּא
 מִצַּד חֶסֶד. וְכֵתוֹב (תהלים קמה) וְחֶסֶדִּיךָ יְבָרְכֻכָה.
 אֵל תִּקְרִי יְבָרְכֻכָה, אֵלָא יְבָרְכוּ כ"ה. כֹּה תְּבָרְכוּ
 - בְּשֵׁם הַמְּפָרֵשׁ. כֹּה תְּבָרְכוּ - בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

לְמַדְנֹו, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעַת שְׁהִכְהִין שְׁלֹמֹה
 קָם וּפּוֹרֵשׁ יָדָיו, כָּל הַכְּתָרִים (כְּפִירוֹת)
 הֶקְדוּשִׁים שְׁלֹמֹה עָלָה מִתְעוֹרְרִים וּמִתְקַנִּים לְהַתְּפִירָה,
 וּמֵאִירִים מֵעַמֶּק הַבְּאֵר שֶׁנִּמְשָׁךְ לָהֶם מֵאוֹתוֹ עַמֶּק
 שְׁיֹצֵא תָמִיד, וְלֹא פּוֹסְקִים הַפְּרָכּוֹת הַנוֹבְעוֹת
 מִבּוֹעִים לְכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְפָּרְכִים וּמְשַׁקִּים
 מִכָּלֵם.

וְלְמַדְנֹו, בְּאוֹתוֹ זְמַן לַחֲשׁ וּשְׁתִּיקָה יֵשׁ בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת. לְמַלְךְ שְׂרוּצָה לְהַזְדַּיֵּג
 בַּמְּלָכָה וְרוּצָה לְהַכְּנִים אֵלֶיהָ בְּלַחֲשׁ, וְכָל הַשְּׂמֵשִׁים
 מִתְעוֹרְרִים בְּאוֹתוֹ זְמַן וּמִתְלַחֲשִׁים: תְּרֵי הַמְּלָךְ בֹּא
 לְהַזְדַּיֵּג בַּמְּלָכָה. מִי הַמְּלָכָה? זֹו בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. מִי
 בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל? בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל סָתָם.

לְמַדְנֹו, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, כִּיחַן צָרִיף לְזִקְנָה יָמִין עַל
 שְׂמֹאל, שְׂפָתוֹב (וַיִּקְרָא ט) וַיִּשָּׂא אֶהָרֵן אֶת
 יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם. יָדוֹ כְּתוֹב, וְלֹא יָדָיו, מִשּׁוּם
 שְׁשֻׁבַח תִּימִין עַל הַשְּׂמֹאל. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, סוּד
 הוּא, מִשּׁוּם שְׂפָתוֹב (כְּרֵאשִׁית ג) וְהוּא יִמְשַׁל בְּךְ.

לְמִדְנֹו, כִּיזן שְׁרוּצָה לְפָרֵשׁ יָדָיו, צָרִיף שְׂתוּסָה
 קְדָשָׁה (דף קמו ע"ב) עַל קְדָשָׁתוֹ, שְׁצָרִיף לְקִדְשׁ
 יָדָיו עַל יַד הַקְדוּשָׁה. מִי יָד שֶׁל הַקְדוּשָׁה? זֶה לְוִי,
 שְׁצָרִיף כִּיזן לְטַל קְדָשָׁה שֶׁל מִים מִיָּדָיו, שְׁכַתוּב
 וְקְדָשָׁתָּה אֶת הַלְוִיִּים. הִרִי הֵם קְדוּשִׁים. וְכַתוּב
 בְּלִוְיִים, (במדבר יח) וְגַם אֶת אַחִיף מִטָּה לְוִי וְגו'. שְׁכַט
 אָבִיף - כָּלֵל. מִכָּאן שְׁכָל כִּיזן שְׁפּוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיף
 לְהַתְקַדֵּשׁ עַל יָדֵי קְדוּשָׁה, לְהוֹסִיף קְדָשָׁה עַל
 קְדָשָׁתוֹ. וְלָכֵן לֹא יִטַּל קְדָשָׁה שֶׁל מִים מִכָּן אָדָם
 אַחַר שְׂאִינְנוּ קְדוּשָׁה.

וְכַסְפָּרָא דְצְנִיעוּתָא לְמִדְנֹו, לְוִי שְׁהַתְקַדֵּשׁ כִּיזן
 עַל יָדוֹ, צָרִיף הוּא לְהַתְקַדֵּשׁ בְּתַחֲלָה.
 וְלָמָּה לְוִי? שְׂתִתְקַדֵּשׁ עַל יָדֵי כִיזן אַחַר. לְמִדְנֹו, כִּיזן
 אַחַר לֹא צָרִיף, שְׁתִּרִי כִיזן שְׂאִינְנוּ שְׁלָם, לֹא צָרִיף
 זֶה תְּכִיזן הַשְׁלָם לְהַפְגִּים עַל יָדֵי פְגוּם שְׁלֹא שְׁלָם.
 אָבֵל לְוִי שְׁהוּא שְׁלָם וְרִאִי לְעֵלוֹת לְדוּכָן וְלַעֲבֹד
 בְּאַהֲל מוֹעֵד, הִרִי הוּא שְׁלָם, וְהִרִי נִקְרָא קְדוּשָׁה,
 שְׁכַתוּב וְקְדָשָׁתָּה אֶת הַלְוִיִּים. אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אַף

נִקְרָא טָהוֹר, שְׁפָתוֹב וְטַהֲרָת אַתֶּם. וּמִשׁוֹם כִּדְ
צָרִיךְ לְהוֹסִיף כִּהֵן קִדְשָׁה עַל קִדְשָׁתוֹ.

לְמִדְנוֹ, כִּהֵן שְׁפוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ שְׁתֵּאָצְבְּעוֹת לֹא
יִתְחַבְּרוּ זוֹ בְּזוֹ, כִּדְי שְׂיִתְבָּרְכוּ כְּתָרִים
קְדוֹשִׁים כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְבָדוּ כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ,
מִשׁוֹם שְׁשֵׁם הַקְּדוֹשׁ צָרִיךְ לְהִתְפָּרֵשׁ בְּאֹתִיּוֹת
רְשׁוּמוֹת שְׁלֹא לְעָרַב זֶה בְּזֶה, וְלֹא יִתְכַוֵּן (וּלְהִתְכַוֵּן)
בְּאֹתָם דְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רוֹצֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂיִתְבָּרְכוּ עֲלִיּוֹנִים כִּדְי שְׂיִתְבָּרְכוּ
תַּחְתּוֹנִים, וְיִתְבָּרְכוּ עֲלִיּוֹנִים שְׁהֵם קְדוֹשִׁים
בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה עַל יְדֵי הַתַּחְתּוֹנִים, שְׁהֵם
קְדוֹשִׁים בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, שְׁהֵם קְדוֹשִׁים מִכֹּל
קְדוֹשִׁים שְׁלֵמָטָה, שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קמח) וְחִסְדֵיךְ
יִבְרַכּוּכָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֹּל כִּהֵן שְׁלֹא יוֹדַע סוּד זֶה, וְלָמִי
מְבָרַךְ, וּמַהִי הַבְּרָכָה שְׁמְבָרַךְ - אֵין בְּרָכָתוֹ
בְּרָכָה, וְחִינּוּ מַה שְׁפָתוֹב (מִלֵּאבִי ב) כִּי שְׁפָתֵי כִהֵן

יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. מַה זֶה דַעַת?
 דַעַת סֶתֶם. וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ, עֲלִיּוֹנִים יִבְקְשׁוּ
 מִפִּיהוּ. וּמַה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ? תוֹרָה. תוֹרָה סֶתֶם.
 אֵיךְ אֲחֻזָּה תוֹרָה שְׁלִמְעָלָה שֶׁנִּקְרְאת תוֹרָה סֶתֶם?
 שְׁלִמְדָנוּ, תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה בְּאוֹתָם
 בְּתָרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁנִּקְרְאוּ כָּךְ. מַה תַּפְעֵם? כִּי
 מִלְּאֵךְ ה' צְבָאוֹת הוּא. וְלִמְדָנוּ שֶׁצָּרִיךְ תַּכְתֵּן לְבוֹן
 בְּאוֹתָם דְּבָרִים שְׁלִמְעָלָה לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם תְּקַדּוּשׁ
 כִּפִּי שֶׁצָּרִיךְ.

רַעֲיָא מֵהֵימְנָא

מִצְוָה אַחַר זו - בְּרַכַּת כְּתוּבִים. יִבְרַכְךָ ה', יָאֵר
 ה', יִשָּׂא ה'. מְקוֹר מִשְׁלֶשֶׁה שְׁמוֹת אֱלֹהִים:
 יוֹד ה"א וָא"ו ה"א (יוֹד ה"י וָא"ו ה"י). קְרִישָׁה, אֶתְי"ה
 אֶתְי"ה אֶתְי"ה, שְׁמִקּוֹרוֹ יוֹד ה"א וָא"ו ה"א.
 תְּקַשׁוֹר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, תִּיחוד שֶׁל שְׁנֵיהֶם - אֶדְנָי,
 שְׁבוּ א"י, שְׁרָמוּזִים אֵיהֶדוּנָה"י (יֵאֵהדוּנָה"י, וְזֶה תְּעַמּוֹד
 הָאֶמְצָעִי, וְתִשְׁכִּינָה הִיא יֵאֵהדוּנָה"י) (מְקוֹר מִגַּן שְׁמוֹת אֱלֹהִים יוֹד ה"י וָא"ו ה"י
 שְׁרָמוּזִים יֵאֵהדוּנָה"י, וְזֶה תְּעַמּוֹד הָאֶמְצָעִי, תִּשְׁכִּינָה אֵיהֶדוּנָה"י) (אֵיהֶדוּנָה"י),

וּרְמוּזִים א"י רְבִיעֵי מִשְׁנֵי שְׁמוֹת מְפָרְשִׁים
 שְׂרָשׁוּמִים בָּהֶם. (עד כאן רעיא מהימנא).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמַדְנוּ בְּסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא, שֵׁם
 הַקְדוּשׁ גָּלוּי וּמְכֻסָּה, שְׁגָלוּי הָרִי פְתוּב
 בְּיֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א. שְׁמְכֻסָּה פְתוּב בְּאוֹתֵיזוֹת
 אַחֲרוֹת, וְאוֹתוֹ שְׁמְכֻסָּה הוּא הַנְּסָתָר (אַחֲרִים, וְאוֹתוֹ
 שְׁמְכֻסָּה הוּא נְסָתָר) שֶׁל הַכֹּל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְאַפְלוּ
 אוֹתוֹ שְׁמַנְגָּה מְכֻסָּה בְּאוֹתֵיזוֹת אַחֲרוֹת, בְּגִלְלֵי אוֹתוֹ
 טַמִּיר הַטְּמִירִים בְּפָנִים.

שְׁתֵּרֵי כָּאן צָרִיךְ הַכֵּהֵן לְצַרְף שֵׁם הַקְדוּשׁ וּלְהוֹרִיד
 רַחֲמִים, (כֹּלֵם) שְׁכֻלָּם כְּלוּלִים בְּדַבְּרוֹר שֶׁל
 עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת (שְׁכֻלָּן מַדוּת) (בְּשְׁנֵי כְּתָרִים) כְּתִירֵי
 הַרַחֲמִים. וּבְאוֹתֵיזוֹת אֵלוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הָיָה סְתוּמִים
 עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם מַדוּת הַרַחֲמִים, וְשֶׁלֹּשׁ עֲשָׂרָה שֶׁל
 הַעֲתִיק נְסָתָר וְנִנּוּז מִהַכֹּל. וְתִשַּׁע שְׁתַּתְּנָלוּ מִזְעִיר
 אֲנַפִּין (בְּזְעִיר אֲנַפִּין), וּמִתְחַבְּרִים כֻּלָּם בְּצִרוּף שֵׁם אֶחָד
 שְׁתֵּיהֶן הַכֵּהֵן מְכוּז בְּשִׁפְרָם יָדְיוֹ בְּעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת.

וְלַמִּדְנֹה, בְּשִׁהֲיָתָה צְנִיעוֹת בְּעוֹלָם, הָיָה מִתְנַלָּה
 שֵׁם זֶה לְכֹל. מִשְׁרָבְתָה הַחֲצֵפָה בְּעוֹלָם,
 נִסְתָּר בְּאוֹתֵיזוֹתָיו. שְׂבִשְׁהִיָּה מִתְנַלָּה, הִכְהִן הָיָה
 מְכִיּוֹן, וְהַשֵּׁם מִתְפָּרֵשׁ. בְּמָה מְכִיּוֹן? מְכִיּוֹן בְּנִסְתָּר
 שְׂטָמִיר וְנִנּוּז, וּמִתְנַלָּה וּמִתְפָּרֵשׁ. מִשְׁהִתְרַבְּתָה
 הַחֲצֵפָה בְּעוֹלָם, נִסְתָּר הַכֹּל בְּאוֹתֵיזוֹת רְשׁוּמוֹת.

וּבֵא רֵאָה שְׂכָל אֱלוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת (רַחֲמִים)

(שְׂכָל אֱלוֹ עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם מִדּוֹת הַרַחֲמִים), (דף קמו ע"א) מִלְּשָׁה אָמַר

אוֹתָן בְּשִׁתֵּי פְעָמִים. פַּעַם רֵאשׁוֹנָה אָמַר שְׁלֹשׁ
 עֲשָׂרָה מִדּוֹת שֶׁל עֵתִיק הָעֵתִיקִים, נִסְתָּר הַכֹּל,
 לְהוֹרִיד אֱלֹה לְמָקוֹם שְׁנִמְצָא תְדִין, לְכַפּוֹתָם. פַּעַם
 שְׁנִיָּה אָמַר תִּשַׁע מִדּוֹת רַחֲמִים שְׂכָלוֹלִים בְּזַעִיר
 אֲנִפִּין, וּמֵאִירִים מִהָעֵתִיק נִסְתָּר הַכֹּל. וּבְכֵן כּוֹלֵל
 הִכְהִן בְּשִׁפּוֹרֵשׁ יָדָיו לְבָרֵךְ אֶת הָעָם, וְנִמְצָאִים
 שְׂמִתְבָּרְכִים כָּל (הָעֲלִיּוֹנִים) הָעוֹלָמוֹת בְּצַד הַרַחֲמִים
 שְׁנִמְשָׁכִים מִהָעֵתִיק הַטָּמִיר, נִסְתָּר הַכֹּל. וְכֹל
 הָעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת תִּלְּלוּ מִדּוֹת נִסְתָּרוֹת.

יְבָרְכֶךָ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ, אֵלֹהֵי שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים וְשְׁלֹשָׁה
 שְׁמוֹת שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂר אֹתִיּוֹת
 הַכּוֹלֹת כְּנֻגָדָם, וּבְכָל הַתְּכוּנֵי הַכֹּהֵן. וְכָל עֲלִיּוֹנִים
 וְתַחְתּוֹנִים מִתְּפִשָּׁמִים בְּעֲשָׂרִים וְשְׁתֵּים אֹתִיּוֹת
 שְׁנֵם תְּרוֹת בְּשְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ, כְּנֻגָד עֲשָׂרִים
 וְשְׁתֵּים (אֹתִיּוֹת) מִדְּוֹת רַחֲמִים שְׁכוּלָלוֹת הַכֹּל. וְלִכּוֹן
 כְּתוּב אָמור, וְלֹא אָמרוּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ. אָמור -
 שְׁצַרְיָךְ לְכוּן בְּכָל הַנְּסֻתָרִים הַלְלוּ בְּכָל הַמַּעֲלוֹת
 הַלְלוּ. אָמור - בְּדַבָּרִים נְסֻתָרִים שֶׁל מַעֲלָה. אָמור
 - חֲשִׁבוֹן רמ"ח אֵיבָרִים שֶׁבְּאָדָם חָסר אֶחָד. מָה
 הַטַּעַם? שֶׁבְּאֶחָד בָּלָם תְּלוּיִים. וְכֵלָם מִתְּבַרְכִים
 בְּבִרְכָה זוֹ בְּשְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים הַלְלוּ כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ.
 לָהֶם - לְכֹלל בְּבִרְכָה זוֹ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

לְמַדְנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יוֹם אֶחָד יִשְׁכַּתִּי לְפָנֵי רַבִּי
 אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן וְשִׂאלֹתִי אֹתוֹ,
 אָמַרְתִּי, רַבִּי, מָה רָאָה דָוִד שֶׁאָמַר (תְּהִלִּים לו) אָדָם
 וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ ה'? אָדָם מִיֵּלָא, בְּהִמָּה לָמָּה? אָמַר
 לוֹ, יָפָה שִׂאלֹתִי, הַכֹּל הוּא בְּמִנְיָן. וְכוּ - אָדָם. לֹא
 וְכוּ - בְּהִמָּה.

אִמְרָתִי, רַבִּי, סוּד הַדְּבָר אֲנִי רוֹצֵה. אָמַר לוֹ,
הַכֹּל נֹאמֵר, וּבֹא רֵאֵה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא קָרָא לְיִשְׂרָאֵל אָדָם, בְּדִגְמָה שְׁלִמְעֵלָה, וְקָרָא
לָהֶם בְּהִמָּה, וְהַכֹּל בְּפָסוּק אֶחָד, שְׁפָתוֹב וְאַתָּן
צֵאֲנִי צֵאֲנִי מֵרַעִיתִי וְגו'. (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֵאֲנִי צֵאֲנִי
מֵרַעִיתִי - תְּרִי בְּהִמָּה. אָדָם אַתֶּם - תְּרִי אָדָם.
וְיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אָדָם וּבְהִמָּה, וּמִשׁוּם זֶה אָדָם
וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'. וְעוֹד סוּד הַדְּבָר, זְכוּ - אָדָם
בְּדִגְמָה שְׁלִמְעֵלָה, לֹא זְכוּ - נִקְרָאוּ בְּהִמָּה, וּבְכֹל
מִתְּבָרְכִים בְּזִמְנֵן אֶחָד - אָדָם שְׁלִמְעֵלָה וּבְהִמָּה
שְׁלִמְמָה. וְכֹל שְׁפִן שְׁהַכֹּל יֵשׁ בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְׁפָתוֹב אָדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ ה'.

וּבֹא רֵאֵה, הַתְּבָרְכָה לֹא נִמְצְאָת לְמִטָּה עַד שְׁתִּמְצֵא
לְמַעְלָה, וּמִשְׁנִמְצֵאָה לְמַעְלָה - גַּם לְמִטָּה
נִמְצְאָת, וְהַכֹּל תְּלוּי כֶּךָ לְטוֹב וּלְרָע. לְטוֹב,
שְׁפָתוֹב (הושע ב) אֶעֱנֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת
הָאָרֶץ. לְרָע, שְׁפָתוֹב (ישעיה כד) יִפְקֹד ה' עַל צָבָא
הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאָרֶמָה עַל הָאָרֶמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגִלְלָהּ זֶה (מתפארת חזו פתח בו) כְּתוּב
 אָמַר לָהֶם, סְתָם, לְהַתְּבַרֵּךְ עֲלֵינוּ
 וְתַחֲתוֹנִים בְּלָם בְּאַחַד, שְׂפָתוֹב כַּה תְּבַרְכוּ
 בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן אֶת פְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם
 סְתָם, לְהַתְּבַרֵּךְ בְּלָם בְּאַחַד. יְבָרְכֶךָ ה' - לְמַעַלָּה.
 וַיִּשְׁמְרֶךָ - לְמַטָּה. יָאֵר ה' פְּנֵיו - לְמַעַלָּה. וַיִּתְּנֶךָ -
 לְמַטָּה. יִשָּׂא ה' פְּנֵיו - לְמַעַלָּה. וַיִּשֶׂם לְךָ שָׁלוֹם -
 לְמַטָּה.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּלָם מִתְּבַרְכִּים בְּאַחַד בְּעֲשָׂרִים
 וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 שֶׁנִּבְלָל וְנִסְתָּר בָּאֵן, בְּעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת
 בְּלָם מִתְּבַרְכִּים. וְהֵם רַחֲמִים תוֹךְ רַחֲמִים, שְׁלֵא
 נִמְצָא בָּהֶם דִּין. וְלֹא? וְחָרִי כְּתוּב יִשָּׂא ה' פְּנֵיו
 אֵלֶיךָ! אָמַר רַבִּי אֲבָא, יִשָּׂא - יִסְלַק וַיַּעֲבִיר בְּדִי
 שְׁלֵא יִמְצָא דִין בְּלָל.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּשַׁעֲהַ שְׂחֵכִיחַן פּוֹרֵשׁ יְדִיו,
 אֲסוּר לָעֵם לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ, מִשּׁוּם שִׁשְׁכִּינָה
 שׁוֹרָה בְּיָדָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן, כִּיּוֹן שְׁלֵא

רואים, אז מה אכפת להם, שְׁהָרִי כְּתוּב (שמות לג)
 כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, כְּחַיֵּיהֶם לֹא רֹאִים, אֲבָל
 בְּמִיתָתָם רֹאִים? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 רְמוּז בְּאֶצְבָּעוֹת יָדָיו, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְפָחוּד. אַף עַל
 גַּב שְׁלֹא רֹאֶה שְׂכִינָה, לֹא צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל
 הַיָּדִים שֶׁל הַכְּתָנִים, כִּדְרֵי שֶׁהָעָם לֹא יִמָּצֵא בְּחֻצְפָּה
 אֶל הַשְּׂכִינָה.

לְמַדְנֵנוּ, בְּשָׁעָה שֶׁחֲכִיחַן פּוֹרֵשׁ יָדָיו, צָרִיךְ הָעָם
 לָשׁוּב בְּיִרְאָה, בְּאִימָה, וְלִדְעַת שְׂאוֹתָהּ
 שָׁעָה עֵת רְצוֹן נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְפַּרְכִּים
 עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְאִין דִּין בְּכֻלָּם, וְהִיא הַשָּׁעָה
 שְׂמִתְגַּלָּה הַנִּסְתָּר עֲתִיק הָעֲתִיקִים בְּזַעִיר אֲנַפִּין,
 וְנִמְצָא שְׁלוֹם בְּכָל.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּרֵאשֵׁי שְׁלֹשֶׁת הַפְּסוּקִים (דף קמו ע"ב)
 הֲלָלוּ יו"ד יו"ד יו"ד: י"ב בְּרַבְרָךְ י"א י"א י"א.
 בָּלָם לְהִרְאוֹת אִמּוֹנָה הַשְּׁלֵמָה, וּלְהַתְּפַרֵּךְ מִהָעֲתִיק
 מִי שְׂצָרִיךְ. יו"ד יו"ד יו"ד, לְהַתְּפַרֵּךְ זַעִיר אֲנַפִּין

מַעֲתִיק הַכֹּל. וּמִשׁוּם כָּךְ, יִבְרַכְךָ ה' לְמַעַלָּה,
וַיִּשְׁמְרֶךָ הוּא לְמַטָּה, וְכֵן כָּלָם.

וְשָׁנָה הַתְּנָא לְפָנֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן, מִי שְׂמַצְמַעֲר
בְּחִלּוּמֵי, שְׂיִבֵּא בְּשָׁעָה שְׁהַכְּהָנִים פּוֹרְשִׁים
יְדִיָּהֶם, וַיֹּאמֶר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי שְׂלָךְ
וְחִלּוּמֹתַי שְׂלָךְ וְכו'. לָמָּה? מִשׁוּם שְׂאוֹתָהּ שְׁעָה
נִמְצְאִים רַחֲמִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת, וּמִי שְׂיִבְקֶשׁ
תְּפִלָּתוֹ בְּצַעְרוֹ, מִתְּהַפֵּךְ לוֹ דִּין לְרַחֲמִים.

וַיִּשְׁמוּ אֶת שְׁמֵי. מַה זֶה וְשָׁמוּ אֶת שְׁמֵי? אָמַר רַבֵּי
יְהוּדָה, יִתְקַנּוּ, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (במדבר ד) וְשָׁמוּ
אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל עֲבֹדָתוֹ וְאֵל מִשְׁאוֹ. לְהַתְקִין
בְּבִרְכָתָם פְּתָרִים שֶׁל יָמִין לְיָמִין, וּבְתָרִים שֶׁל
שְׂמָאל לְשְׂמָאל כְּרֵאוֹי, שְׂצָרִיךְ שְׂלֵא יִטְעוּ בָּהֶם
לְהַתְקִין הַכֹּל כִּדֵּי שְׂיִתְפָּרְכוּ עַל־יוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים.

וְאִם יַעֲשׂוּ כָּךְ, מַה כָּתוּב? וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. לְמִי?
לְאוֹתָם כְּהָנִים, שְׂכַתּוֹב (בראשית כו) וּמְבַרְכֶיךָ
כְּרוֹךְ. וְכַתּוּב (שם יב) וְאֲבָרְכָה מְבַרְכֶיךָ. הֵם מְבַרְכִים

את העם, ואני אברך אותם, ולפיכך כתוב ושמו,
ולא כתוב יאמרו או יזכרו.

למדנו, כל כהן שלא אוהבים אותו העם, לא
יפרש ידיו. ומעשה היה ככהן אחד שקם
ופרש ידיו, ועד שלא השלים נעשה גל עצמות.
מה הטעם? משום שלא ברך בחיבות. וקם אחר
ופרש ידיו וברך, והתתקן אותו היום. כל כהן
שאינו אוהב את העם או העם לא אוהבים אותו,
לא יפרש ידיו לברך את העם, שכתוב (משלי כב) טוב
עין הוא יברך, אל תקרי יברך, אלא יברך.

למדנו, אמר רבי יצחק, בא וראה מה כתוב
באותו בלעם הרשע. בשעה שנמסר לו
לברך את ישראל, היה משגיח בעין רעה כדי שלא
תתקיים הברכה, והיה תולה דבריו באותה עין
רעה, שכתוב (במדבר כד) נאם בלעם בנו בער. מה זה
בנו בער? מאותו שהיה שונא אותו יותר מכל בני
העולם. ונאם הנגבר שתם העין, שסתום העין טוב
מהם, כדי שלא יתברכו ולא תתקיים הברכה.

אמר רבי יהודה, כך הוא בנדיאי, שנמצאת
 פתיחת (שנמצאת פקיסת) עין לברך, שכתוב
 (דניאל ט) פקח עיניך, כדי לברך. וברכת רב המנונא
 סבא כך היה אומר: הקדוש ברוך הוא יפקח עינו
 עליך. ובאותו רשע כתוב שאתם העין, כדי שלא
 יתברכו על ידו. ואמר רבי יצחק, לכן צריך הכהן
 לברך בעין טובה, ברכתו תתקיים. ושלא מברך
 בעין טובה, כתוב (משלי כג) אל תלחם את לחם רע
 עין ואל תתאו למטעמתי. כלומר, אל תבקש
 מפניו ברכה כלל.

אמר רבי יוסי, בא ראה, כתוב (דברים כג) ולא אבה
 ה' אלהיך לשמע אל בלעם וגו'. לשמע אל
 בלעם?! אל בלק היה צריך לו להיות, שחרי בלק
 עשה הכל! מה זה אל בלעם? אלא משום שהיה
 אותם עיניו כדי שלא יתברכו ישראל. למדנו,
 אמר רבי יוסי, אמר לו הקדוש ברוך הוא לבלעם:
 רשע, אתה אותם עיניך כדי שלא יתברכו בני -
 אני אפקח עיני, וכל הדברים שתאמר, אהפך

אותם לְבָרָכָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב (שם) וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹהֶיךָ
לְךָ אֵת הַקְּלָלָה לְבָרָכָה כִּי אֲהַבְךָ וְגו'.

וְעַל כֵּן בְּתוֹב, (משלי כב) טוֹב עֵינַי הוּא יִבְרַךְ כִּי נָתַן
מִלְּחָמוֹ לְדָל. מַה זֶה מִלְּחָמוֹ? כִּמּוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ,
שְׂפָתוֹב (ויקרא כא) לָחֵם אֱלֹהֵינוּ מִקְדָּשֵׁי הַקְּדוּשִׁים וְגו'.

מִשְׁמַע שְׂקָדָשֵׁי הַקְּדוּשִׁים, לָחֵם אֱלֹהֵינוּ יֵצֵא מִמֶּנּוּ,
וְלָכֵן כִּי נָתַן מִלְּחָמוֹ לְדָל. לְמַדְּנוּ כַּמָּה חֲבִיבִים
יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא, שְׁעָלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים מִתְּפָרְכִים רַק בְּגִלְל יִשְׂרָאֵל.

שְׁלִמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי חִיָּיא אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, נִשְׁבַּע הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא
שֶׁלֹּא יִכְנָס בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מֵעַלָּה עַד שְׂיִכְנָסוּ
יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם שָׁל מִטָּה, שְׁנֵאמַר (הושע יא)
בְּקִרְבְּךָ קְדוּשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר. כְּלוּמַר, כָּל זְמַן
שֶׁהַשְּׂכִינָה כָּאן בְּגִלְוֹת, הַשֵּׁם שְׁלִמְעַלָּה לֹא
נִשְׁתַּלֵּם, וְכֹל הַתְּקוּנִים לֹא נִתְקַנּוּ, כְּבִיכּוֹל נִשְׁאָר
הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ חֹסֵר. (דף קמח ע"א)

רַבִּי אֲבָא הָיָה הוֹלֵךְ לְלוּזָה, פָּגַע בּוֹ רַבִּי יִירָא בַר רַב. אָמַר לוֹ, הֲרִי רְאִיתִי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, וּמִי שְׂרוּאָה פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, צָרִיךְ לְלַכֵּת וּלְרוּץ אַחֲרֶיהָ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (הושע ו) וְנִדְעָה נִדְרָפָה לְדַעַת אֶת ה'. וְכַתוּב (ישעיה ב) וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלָה אֶל הַר ה' וְגו'. כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְגו'. וְאֲנִי רוֹצֵה לְלַכֵּת אַחֲרָיךְ וּלְלַמֵּד מֵאוֹתָם דְּבָרִים מְעַלִּים שְׂאֵתָם מוֹעֲמִים כָּל יוֹם מִתְחַדָּר תְּקַדּוֹשׁ.

מַה זֶה שְׂפָתוֹב, (בראשית טו) וְהֶאֱמַן בַּח' וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה? אִם תְּקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ לְאַבְרָהָם אוֹ אַבְרָהָם לְקַדּוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא? וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא חָשַׁב אוֹתָהּ לְאַבְרָהָם, וְלֹא הִתְיַשֵּׁב בְּלִבִּי. אָמַר לוֹ, כֶּךָ בְּאַרְנוֹ, וְלֹא הָיָה כֶּךָ. בֵּא רְאֵה, וַיִּחְשְׁבֶהָ, לֹא כְּתוּב וַיִּחְשֹׁב לוֹ, אֲלֵא וַיִּחְשְׁבֶהָ, וְדַאי שְׂאֵבְרָהֶם חָשַׁב אוֹתָהּ לְקַדּוֹשׁ-פְּרוּף-הוּא. שְׁלַמְדָנוּ, כְּתוּב וַיּוֹצֵא אֹתוֹ חַחוּצָה. אָמַר לוֹ תְּקַדּוֹשׁ פְּרוּף הוּא, צֵא מֵאַצְטַגְנִינֹת שְׁלָךְ, לֹא אוֹתָהּ תְּדַרְךְ לְדַעַת שְׁמִי, אֶתָּה רוֹאֶה וְאֲנִי רוֹאֶה, אַבְרָם אֵינֹ מוֹלִיד, אַבְרָהָם

מוליד. מכאן והלאה השתדלו בדרך אחרת, כ"ה
 יהיה זרעך. מה זה כ"ה? היא כתר עשירי הקדוש
 של המלך לדעת את שמו, והיא הכתר שהדינים
 מתעוררים ממנה.

ולמדנו, כה יהיה זרעך ממש. באותה שעה
 שמח אברהם להסתכל ולדעת את
 שמו ולהדבק בו, משום שהתבשר בכ"ה, ואף על
 גב שמתעוררים ממנה הדינים, חשב אברהם
 לאותו הכתר, אף על גב שהיא דין, כאלו היא
 רחמים. זהו שכתוב ויחשבה. מה זה ויחשבה?
 את אותו הכתר, צדקה ורחמים. אמר רבי יצחק,
 כ"ה היא כתר עשירי, ונקראת צדק, וממנה
 מתעוררים הדינים. ואברהם, אף על גב שידע
 שמהצדק תזה מתעוררים הדינים, הוא חשב
 אותה צדקה שלא מתעוררים ממנה הדינים, בגלל
 שהיא רחמים.

עוד אמר רבי אבא, מה שכתוב (שם כד) וזה' ברוך
 את אברהם בכל, כמו שנאמר (דברי הימים א כט)

כי כל בשמים ובארץ. וכתוב כה תברכו. שבגלל
 ישראל מתברכת הכ"ה על ידי הכהן, בשביל
 שיתברכו ישראל למטה, ותמצא ברכה בכל.
 ולעתיד לבא (בתוב) כמו שנאמר, (תהלים קלד) יברכה
 ה' מציון וגו'. (שם קלה) ברוך ה' מציון שכן ירושלים.

ויהי ביום כלות משה וגו'. שנה רבי יוסי, ביום
 שנכנסה פלה לחפה. במה בארנו ביום
 כלות משה? אלא מלמד שעל ידי משה נכנסה.
 אמר רבי יהודה, וכי עד עכשו התעכבה שלא
 נכנסה למקומה, וברי פתוב (שמות מ) ולא יכל
 משה לבוא אל אהל מועד וגו'? אמר רבי יצחק,
 אין מקדם ומאחר בתורה.

ויהי ביום כלות משה, ודאי פלתו של משה.
 ששנינו, אמר רבי שמעון, מהו שכתוב
 (תהלים סח) עלית למרום שבית שבי וגו'? אלא בשעה
 שאמר לו הקדוש ברוך הוא (שמות ג) של נעליך מעל
 רגליך, הודיעוה תהר. אמר מיכאל לפני הקדוש
 ברוך הוא: רבוננו של עולם, התרצה לסתר אדם?

וְהִירֵי כְּתוּב (בראשית ה) זָכַר וּנְקָבָה כְּרָאָם וַיִּכְרְךָ אֶתְּם,
וַיֵּיזֵן נִמְצְאָת הַכְּרָכָה אֶלָּא בְּמִי שֶׁהוּא זָכַר וּנְקָבָה,
וַאֲתָהּ אֹמֵר לְהַפְרֵד מֵאַשְׁתּוֹ?

אָמַר לוֹ: הִירֵי קַיִם מִשָּׁה פְּרִיָה וּרְבִיָה, פְּעַת אֲנִי
רוֹצֵה שְׂשִׁינָא אֶת הַשְּׂכִינָה, וּבְשִׁבִילֵי תִירַד
הַשְּׂכִינָה לְדוֹר עָמוֹ. זְהוּ שְׂפִתוֹב עָלִיתָ לְמָרוֹם
שְׂבִיתָ שְׂבִי. וּמַהוּ הַשְּׂבִי? שְׂכִינָה שְׂנִשְׂאָה לָךְ.
לְקַחְתָּ מִתְּנוֹת בְּאָדָם. בְּאָדָם לֹא כְּתוּב, אֶלָּא
בְּאָדָם הַיְדוּעַ לְמַעְלָה. וּבַיּוֹם שֶׁיִּרְדָּה הַשְּׂכִינָה, אוֹתוֹ
יוֹם שְׂנִשְׂאָה לְמִשָּׁה הִיא יִרְדָּה, זְהוּ שְׂפִתוֹב פְּלוֹת
מִשָּׁה, כִּלְת מִשָּׁה מִמִּשָּׁה.

וּבִיהוּשִׁעַ שְׂפִנְיֵי כַּפְּנֵי הַלְּבָנָה, כְּתוּב (יהושע ה) שָׁל
נַעֲלָךְ, שְׁלֹא נִפְרַד אֶלָּא בְּזִמְנִים
יְדוּעִים, שְׁחִירֵי הַשְּׂכִינָה לֹא נִשְׂאָה לוֹ כָּל כֶּף וְלֹא
נִרְאָתָה לוֹ, שְׂפִתוֹב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל [עַל]
כַּפְּנֵי אֶרְצָה. אֲבָל כָּאֵן כִּלְת מִשָּׁה וּדְאִי. מִתְּנוֹת
בְּאָדָם, מִתְּנַת כְּתוּב. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שָׁל מִשָּׁה
שְׂרַבּוֹנוֹ חֶפֶץ בִּיקְרוֹ עַל כָּל שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם. מִהוּ לַיּוֹם?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יָמִים שְׁלֹמֶעֱלָה
 שְׁתֵּתֶחֱנַכּוּ (דף קמח ע"ב) לְהַתְּבַרֵךְ בְּאוֹתָם שְׁנַיִם עָשָׂר
 תְּחוּמִים שְׁנַפְרָדִים, וְכָל אֶחָד הַתְּתַקֵּן וְהַתְּחַנֵּךְ
 בְּבִרְכָה עַל יְדֵי אוֹתָם שְׁלֹמֶטָה. לְמַדְנֹו, בְּכֹל
 מִתְּבָרְכִים בְּגִלְל מִזִּבְחַ שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאַפְלוּ הַתְּחַתּוֹן,
 וְאַפְלוּ עֹזְבֵי כּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת מִתְּבָרְכִים.

שְׁלֹמֶדְנֹו, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵלְמַלְא לֹא הִקְרִיבוּ
 שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים אֵלֹו, לֹא יִכַּל
 הָעוֹלָם לַעֲמֹד לְפָנָי שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאֵי יִשְׁמַעֵאל,
 שְׁפָתוֹב, (כראשית כה) שְׁנַיִם עָשָׂר נְשִׂאִים לְאַמְתָּם.
 מִשְׁתִּקְרִיבוּ אֵלֹו שֶׁל יִשְׂרָאֵל, לְקַחוּ שְׁלִטוֹן שֶׁל
 הַכֹּל, מִשׁוּם כֶּךָ נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם.

וְכָל מֵה שְׁתִּקְרִיבוּ, כְּדִגְמָה שְׁלֹמֶעֱלָה הִקְרִיבוּ, כִּדִּי
 שְׁתִּתְּבָרְכוּ בְּכֹל. אֵילָם שְׁשִׁים, עֲתוּדִים שְׁשִׁים,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ,
 שְׁכַצַּד הַגְּבוּרָה. כִּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב וְגו', וְחָרֵי
 נִתְּבָאָר. אֲשֶׁרֵי תִלְקֶם שֶׁל הַצְּדִיקִים שְׁתִּקְדוּשׁ כְּרוּךְ

הוא מוֹרִיק עֲלֵיהֶם בְּרָכוֹת וּמְקַשֵּׁב לְתַפְלוּתֵיהֶם,
וְעֲלֵיהֶם פְּתוּב (תהלים קב) פָּנָה אֶל תְּפִלַּת הָעֲרָעָר וְלֹא
בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם וְגו'.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ – מְנוקָד מְפֹסֵף וּמְחַוֵּל לְקַטְעָנִים
מְסוּדָר עַל הַפְּתָרִישׁוֹת**

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשַׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

תְּרַגְוִם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוִץ חֲלוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרִישַׁת בְּהַעֲלֹתְךָ

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ
 אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּזְרוֹת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (תהלים יט) וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ וְגו'. אֲשֶׁר־י
 חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בָהֶם,
 וְנָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, עֵץ חַיִּים, שֶׁבּוּ הָאָדָם אוֹחֵז
 (יורש) חַיִּים לְעוֹלָם תְּהֵא וְחַיִּים לְעוֹלָם הַבֹּא. שֶׁכָּל
 מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְאוֹחֵז בָּהּ, יֵשׁ לוֹ חַיִּים (אוחז
 בַּחַיִּים). וְכֹל מִי שֶׁעוֹזֵב דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְנִפְרָד מִהַתּוֹרָה,
 בָּאֵלוֹ נִפְרָד מִהַחַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁהֵיא חַיִּים, וְכֹל
 דְּבָרֶיהָ חַיִּים. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ד) כִּי חַיִּים הֵם וְגו'.
 וְכָתוּב (שם ג) רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁרְךָ וְגו'.

בֵּיא רֵאָה, עֵץ הַחַיִּים אֲחוּזוֹ מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וְשִׁמְשׁ
 זוֹ שֶׁמֵּאִירָה לְכֹל, אוֹרָה מִתְחִיל מִהֶרָאֵשׁ,
 וּמִתְפַּשֵּׁט בְּגוֹף הָאֵילָן בְּדָרְךָ יִשְׂרָאֵל. שְׁנֵי אֲדָרִים
 אֲחוּזִים בּוֹ, אֶחָד לְצַפּוֹן וְאֶחָד לְדָרוֹם, אֶחָד יָמִין
 וְאֶחָד שְׂמָאל, (והם) בְּשַׁעַר שֶׁמֵּאִירָה הַשֶּׁמֶשׁ כְּמוֹ
 שְׁנֵת־בֵּיאַר, מֵאוֹתוֹ גּוֹף (גוף) הָאֵילָן, מִחֻק לְזָרוֹעַ יָמִין

וּמַאִיר בְּתִקְפוֹ, וּמִתְקַפּוֹ מַאִיר הַשָּׁמַיִל וְנִבְלָל
בְּאוּרוֹ.

וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ. מִהִי חֶפְתּוֹ? זֶהוּ (שיר
הַשִּׁירִים א) עֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ בְּיוֹם
חֲתֻנָּתוֹ. יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ - זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל כָּל אוֹר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר בַּפְּסוּק שְׁלֹא־חֲרִיו, מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ.
זוֹ רֵאשִׁית הַכֹּל שֶׁנִּקְרָאת מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם. וְאִי יֵצֵא
בְּחֶתֶן מִמֶּשׁ, כְּשִׁיּוֹצֵא לְפָנָשׁ אֶת כֹּלְתּוֹ אַחֲוֵבֵת
נִפְשׁוֹ, וּפּוֹרֵשׁ זְרוּעוֹתָיו וּמִקְבְּלָהּ.

כְּמוֹ זֶה וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ, הוֹלֵכֵת הַשָּׁמֶשׁ
וּמִתְפַּשְּׁטֵת לַמַּעְרָב. בֵּינוֹן שְׁמַעְרָב מִתְקָרֵב,
צַד צָפוֹן מִתְעוֹרֵר מוּלּוֹ בַּתְּחִלָּה, וּמִתְקָרֵב לַמַּעְרָב,
וּמְזוּנָג אוֹתוֹ בְּמִקְוֹמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁכַתוֹב (שם ב)
שָׁמַיִל תַּחַת לְרֵאשִׁי. וְאַחַר כֵּן צַד דְּרוֹם, שֶׁהוּא
יָמִין, שְׁכַתוֹב וַיִּמֵּינוּ תַּחְבְּקֵנִי. אִי יִשְׁיֵשׁ כְּנֶבֶד לְרוּץ
אַרְחָה, לְהַאִיר הַלְּבָנָה, וּפְרִשׁוּחָה. בֵּא רֵאשִׁה, בְּהַעֲלֵתְךָ
אֶת הַנֵּרֵת - אֵלּוֹ מְנֹרֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁכֵלְךָ מַאִירוֹת
בְּאַחַת מִהַשָּׁמֶשׁ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים פט) אֲשֶׁר־י הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה
 ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יִתְלַכּוּן. הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ,
 אֲבָל בֵּא רֵאֵה, אֲשֶׁר־יָהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה, (דף קמט ע"א) וְלִמְדָם דְּרָכוֹ
 לְהִתְדַבֵּק בּוֹ, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת הַתּוֹרָה לְזָכוֹת בְּהֵן
 לְעוֹלָם הַבָּא, וְקִרְבָּם בְּשַׁעַת שְׂפִיטָא מִמְּצָרִים, שְׁחֵרֵי
 אִז הוֹצִיָאָם מִרְשׁוֹת אַחֲרַת, וְהֵעֱלָם לְהֶאֱחִז בְּשֵׁמוֹ,
 וְאִז נִקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוּרִין מִהַכֹּל, שְׁלֹא
 יֵשְׁבוּ תַּחַת רְשׁוֹת אַחֲרַת, וְהֵעֱלָם לְהֶאֱחִז בְּשֵׁמוֹ,
 שְׁעוֹלָה עַל הַכֹּל, שְׂשׂוּלֵט עַל עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים.

וּמִתּוֹךְ אַחֲבָתָם קָרָא לָהֶם (שמות ז) בְּנֵי בְכָרֵי
 יִשְׂרָאֵל, בְּדַגְמָה (שֶׁל הַקְּדוּשָׁה) עֲלִיּוֹנָה. (ועל זה)
 תְּרַג (וְתַרְג) כָּל בְּכוֹר שְׁלֹמְעֵלָה וּמִטָּה, וְהַתִּיר קְשָׁרִים
 וְאִסּוּרִים שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים בְּדֵי לְהוֹצִיָאָם,
 וְעֲשָׂאָם בְּנֵי חוּרִין מִהַכֹּל. וְעַל זֶה לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא מִלְאָךְ וְלֹא שְׂרָף, אֲלָא רַק הוּא.
 וְעוֹד, שְׁחֵרֵי הוּא יָדַע לְהַבְחִין וְלִדְעַת הַכֹּל וְלְהַתִּיר
 אִסּוּרִים, וְאִינָם בְּרְשׁוֹת שְׁלִיחַ אַחַר, אֲלָא בְּיָדוֹ.

בא ראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא
להרג כל אותם בכורות כמו שנאמר, בשעה
שירד הלילה, באו מזמרים לומר לפניו. אמר להם,
לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני
בארץ.

בשעה שחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז
עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישראל
עושים שירה בקול רם, (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם)
ואז עשאם בני חורין מהכל, ומלאכים עליונים
וכל מרכבותיהם היו מקשיבים להם לקולות
ישראל. אחר שנמולו, רשמו את פתיהם מאותו
דם ומדם הפסח בשלשה רשומים: (שם יב) על
המשקוף ועל שתי המזוזות.

מה הפעם? הרי פרשה, משום שהיא רשם
קדוש, והמשחית בשחיה יוצא ורואה אותו
דם שהיה רשום על אותו פתח, חס על ישראל.
זהו שכתוב ופסח ה' על הפתח וגו'. באן יש
להסתכל, אם הקדוש ברוך הוא בא והרג בארץ

מִצָּרִים וְלֹא שָׁלִיחַ אַחֵר, רָשָׁם זֶה שָׁעַל הַפֶּתַח לְשֵׁם
 מָה, וַהֲרִי הַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו? וְעוֹד, מַה זֶה וְלֹא יִתֵּן
 הַמַּשְׁחִית? וְלֹא יִשְׁחִית צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת!

אֵלֶּיךָ וְדַאי כָּךְ זֶה, שְׁפָתוֹב (שם) וְה' הִכָּה כָּל כְּבוֹד.
 וְה' - הוּא וּבֵית דִּינּוֹ. וְאוֹתוֹ בֵּית דִּין כָּאֵן
 נִמְצָא. (מִכָּאן שְׁבַבֵּל) וּבְכֹל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּדֵי
 לְהַנְצִיל, שְׁתִּירִי כְּגוֹן זֶה עַל הַמְּזוֹבֶת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמְצָא
 הַמַּשְׁחִית.

זֶה בְּמַעֲשֵׂה, וּבְזִמְן שֶׁלֹּא צָרִיךְ אֶת זֶה, כְּמוֹ רֹאשׁ
 הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, וּבְעֵלֵי לְשׁוֹן הַרְע
 עוֹמְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, צָרִיכִים דְּבָרִים, תְּפִלוֹת
 וּבִקְשׁוֹת, וְצָרִיכִים לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה (כְּרוֹת וְנִפְשׁ) כְּמוֹ
 שְׁבַאֲרֵנוּ, וַהֲרִי נִתְבָּאֵר. וּבְמַה? בְּשׁוֹפָר, (לְהִרְאוֹת שׁוֹפָר)
 לְעוֹרֵר שׁוֹפָר אַחֵר. וְאֵנּוּ מוֹצִיאִים בְּאוֹתוֹ קוֹל
 רַחֲמִים וְדִין כְּאַחֵד, הַכֹּל כְּרֹאוּי. כְּמוֹ שֶׁלְּאוֹתוֹ
 שׁוֹפָר עֲלִיּוֹן מוֹצִיא קוֹל שֶׁהוּא כָּלֵל שֶׁל אַחֵד.
 וְלְעוֹרֵר רַחֲמִים אֵנּוּ הוֹלְכִים, וְלְשַׁבֵּר אֶת בְּעֵלֵי
 הַדִּין שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בַּיּוֹם הַזֶּה. וּכְשֶׁמֵּתְעוֹרְרִים

הַרְחֵמִים, כָּל הַמְּנֹרֹת הָעֲלִיזוֹת מְאִירוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְאִז (משלי טו) בְּאֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

בֹּא רְאֵה, בְּשָׁעָה שְׁחִכְהִין (תְּנַדֵּל) מִתְכַּוֵּן לְהַדְּלִיק גִּירוֹת לְמִטָּה וְהָיָה מִקְרִיב קְטֹרֶת בְּשָׁמִים, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אִז מְנֹרֹת עֲלִיזוֹת מְאִירוֹת, וְנִקְשָׁר הַכֹּל בְּאַחַד, וְשִׁמְחָה וְחֵדוּה נִמְצָאת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם כו) שָׁמֶן וְקְטֹרֶת יִשְׁמַח לָב, וְעַל זֶה בְּהֶעֱלִיתָ אֶת הַגִּירוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגְעוּ בְּאוֹתָם הָרִי קָרְדוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו, וְרָאָה אוֹתָם הָרִים רָמִים, וְהָיוּ חֲשׂוֹכִים, וּפְחָדוֹ בְּפִחָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתָם חֲבָרִים, אֵלּוּ אֵבָא כָּאֵן, לֹא הָיִינוּ פּוֹחְחִים. אֲבָל כִּיּוֹן שְׂאֵנוּ שְׁלֵשָׁה וְדַבְּרֵי תוֹרָה כִּינֵינוּ, תְּדִין כָּאֵן לֹא נִמְצָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, כְּתוּב (בראשית ח) וַתִּנַּח תִּתְּכָה בַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֶרְבֵּט וְגו'. כְּפִתַח חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂכָכְל דְּבָר וְדָבָר

יש סודות עליונים, והתורה כלה נקראת עליונה.
 ושנינו בשלש עשרה מדות של התורה: כל דבר
 שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על
 עצמו יצא, אלא ללמד על הכלל כלו יצא.

שְׁתֵּי הַתּוֹרָה, שְׁהִיא ^(דף קמט ע"ב) כֻּלָּל עֲלִיוֹן, אִף עַל
 גַּב שִׁיוּצֵא מִמֶּנָּה סְפוֹר אֶחָד בְּעוֹלָם, וְדַאי
 לֹא בָּאָה לְהִרְאוֹת אֶת אוֹתוֹ סְפוֹר, אֲלָא לְהִרְאוֹת
 דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. וְלֹא לְלַמֵּד עַל
 עֲצֵמוֹ יֵצֵא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכֻּלָּל כֻּלּוֹ יֵצֵא. מִשּׁוּם
 שְׁאוֹתוֹ סְפוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה אוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, אִף עַל
 גַּב שֶׁהוּא יוֹצֵא מִכֻּלָּל הַתּוֹרָה, לֹא לְהִרְאוֹת עַל
 עֲצֵמוֹ יֵצֵא בְּלִבָּד, אֲלָא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ כֻּלָּל
 עֲלִיוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה כֻּלָּה יֵצֵא.

כְּגוֹן זֶה, שְׁפָתוֹב (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַיָּם
 אֶרְבֵּי. וְדַאי פְּסוּק זֶה יֵצֵא מִכֻּלָּל הַתּוֹרָה, וְכֵן
 בְּסְפוֹר הָעוֹלָם. מָה אֲכַפֵּת לָנוּ אִם שׁוֹרָה בָּזָה אוֹ
 בָּזָה, שְׁתֵּי בְּמָקוֹם אֶחָד שִׁישְׁרָה? אֲלָא לְלַמֵּד עַל

הַכָּלָל כֵּלּוּ יֵצֵא. וְאֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנִיתָנָה לָהֶם
 תּוֹרָה עֲלִיּוֹנָה תּוֹרַת אֱמֶת. וּמִי שֶׁאֹמֵר שְׂאוֹתוֹ
 סְפוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ סְפוֹר כְּלָבֵד
 הוּא בָּא - תִּפְּח רֹחוֹ. שְׂאֵם כֶּף, הִיא אֵינָה תּוֹרָה
 עֲלִיּוֹנָה, תּוֹרַת אֱמֶת, אֵלֶּא וַדַּאי תּוֹרָה קְדוּשָׁה
 עֲלִיּוֹנָה הִיא תּוֹרַת אֱמֶת.

בַּיָּד רְאֵה, מִלֶּךְ בְּשָׂר וְדָם לֹא מִכְבוֹדוֹ לְדַבֵּר דְּבָרֵי
 הַדְּיוּט, כָּל שֶׁכֵּן לְכַתְּבָם. וְאִם עוֹלָה בְּדַעְתְּךָ
 שֶׁמֶלֶךְ עֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הָיוּ לוֹ דְּבָרִים
 קְדוּשִׁים לְכַתֵּב וּלְעֲשׂוֹת מֵהֶם תּוֹרָה, אֵלֶּא שֶׁהוּא
 בְּיָם דְּבָרֵי הַדְּיוּטוֹת, כְּמוֹ דְּבָרֵי עֲשׂוֹ, דְּבָרֵי הִנָּה,
 דְּבָרֵי לָבֵן בְּיַעֲקֹב, דְּבָרֵי הָאֵתוֹן, דְּבָרֵי בַלְעָם, דְּבָרֵי
 בָּלָק, דְּבָרֵי זְמָרִי, וּכְנָסָם, וְכָל שְׂאֵר הַסְּפוּרִים
 שְׂכַת־זִבְחִים, וְעֲשֵׂה מֵהֶם תּוֹרָה.

אִם כֶּף, לָמָּה נִקְרְאוֹת תּוֹרַת אֱמֶת, (תהלים יט) תּוֹרַת
 ה' תְּמִימָה, עֲדוֹת ה' נְאֻמָּנָה, פְּקוּדֵי ה'
 יִשְׂרָאֵל, מִצְוֹת ה' בְּרָה, יִרְאֵת ה' מְהוֹרָה, מִשְׁפָּטֵי
 ה' אֱמֶת, וּכְתוּב הַנְּחֻמָּדִים מוֹחֵב וּמְפֹז רַב, אֵלֶּה

אֹתָם דְּבָרֵי תוֹרָה? אֵלֶּא וַדַּאי תוֹרָה קְדוֹשָׁה
 עֲלִיוֹנָה הִיא תוֹרַת אֱמֶת, תוֹרַת ה' תְּמִימָה, וְכָל
 דְּבָר וְדָבָר בָּא לְהִרְאוֹת דְּבָרִים (אַחֲרֵים) עֲלִיוֹנִים.
 שְׂאוֹתוֹ דְּבָר שֶׁל אוֹתוֹ סְפוּר לֹא לְהִרְאוֹת עַל
 עֲצָמוֹ יֵצֵא בְּלִבָּד בָּא, אֵלֶּא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ
 כְּלָל הוּא בָּא, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

בֵּא רֵאֵה, וַתִּנַּח הַתִּבָּה וְגו'. פְּסוּק זֶה כָּךְ, כָּל שֶׁכֵּן
 אַחֲרֵים, (הַפְּסוּק תִּנַּח כָּךְ הוּא, וַתִּרֵי נִתְבָּאֵר) בְּשַׁעַת שְׁדִין
 תְּלוּי עַל הָעוֹלָם וְהַדִּינִים שְׂרוּיִים, וְהַקְדוֹשׁ כְּרוּף
 הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִין לְדוֹן הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא,
 כִּמְהָ רְשׁוּמִים נִרְשָׁמוּ בוֹ, כִּמְהָ כְּתוּבִים גְּנוּזִים
 בְּתוֹכּוֹ בְּתוֹךְ תֵּיק הַמְּלָךְ. כָּל חֲסִפְרִים שֶׁפְּתוּחִים
 שָׁם נִגְנוּזוּ, וּמִשׁוּם כָּךְ לֹא נִשְׁכַּח דְּבָר מִהַמְּלָךְ,
 וְכִסֵּא זֶה לֹא נִתְקַן וְלֹא שׁוּרָה אֵלֶּא בַּחֲדָשׁ
 הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, יוֹם שֶׁבוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
 נִפְקָדִים בוֹ, כְּלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו אוֹתוֹ כִּסֵּא. וְעַל זֶה
 וַתִּנַּח הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וַדַּאי,
 שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם.

על הרי אררט - אלו (עמודי הכפא) בעלי הדין, בעלי
 יבבה ויללה, וכלם שלוחים (שכלם שקטים) באותו
 יום לפני הקדוש ברוך הוא, וכמה בעלי מנגנים
 מתעוררים ביום זה, וכלם עומדים תחת אותו
 כפא בדין העולם.

וישראל מתפללים תפלה באותו יום, ומבקשים
 ומתחננים לפניו, ותוקעים בשופר,
 והקדוש ברוך הוא חם עליהם והופך דיין
 לרחמים, וכל עליונים ותחתונים פותחים
 ואומרים: (שם פט) אשרי העם יודעי תרועה. ועל
 זה צריך באותו היום, שאותו שתוקע שידע עקר
 הדבר, ויבין בה בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה,
 ועל זה פתוב אשרי העם יודעי תרועה, ולא
 כותב תוקעי תרועה, והרי נתבאר.

הלכו כל אותו יום. בשירד הלילה עלו למקום
 אחד, ומצאו מערה אחת. אמר רבי
 אלעזר, יבנם אחד לתוך המערה, אם נמצא מקום
 שהוא יותר מתקון. נבנם רבי יוסי, וראה מערה

אֲחֶרֶת בְּתוֹכָהּ, אֹרֵךְ הַיָּרֵךְ בָּהּ. שָׁמַע קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה
 אֹמֵר: בְּהֵעֲלִיתָ אֶת הַנִּזְרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה
 וַאֲיִרוֹ שִׁבְעַת הַנִּזְרוֹת. כָּאֵן לְקַחְהָ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל
 אֹרֵךְ, וְהָאֵם הָעֲלִיזָה ^(דף קנ ע"א) מִתְעַפְּרָת, וְכָל הַנִּזְרוֹת
 מִמֶּנָּה מְאִירִים. בָּהּ שְׁתֵּי שְׁלֹשָׁבוֹת דְּבִקּוֹת
 פּוֹרְחוֹת, כָּלֵם שׁוֹשְׁבֵינִים ^(מְסֻדָּנִים) קְשׁוּרִים לְעֲלִיזָה,
 וּמִשָּׁם לְמִטָּה.

שָׁמַע רַבִּי יוֹסִי וְשָׁמַח. בָּא אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר
 לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נִכְנָס, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִקְדִּימָנו הַיּוֹם הַזֶּה לְהִרְחִישׁ לָנוּ בְּנִסִּים. נִכְנָסוּ.
 בִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָסוּ, רָאוּ שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, ^(תהלים לו) מַה יִּקְרַח חֶסֶדְךָ
 אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיוּ. קָמוּ אֱלֹהִים,
 וַיֵּשְׁבוּ כָּלֵם, וְשָׁמְחוּ כָּלֵם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה
 יִקְרַח חֶסֶדְךָ אֱלֹהִים, שֶׁמִּצְאָנוּ אֶתְכֶם. חֶסֶד עָשָׂה לָנוּ
 הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָקוֹם זֶה. עֲכָשׁוּ הַדְּלִיקוּ נִזְרוֹת.

פָּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, בְּהֵעֲלִיתָ אֶת הַנִּזְרֹת,
 בְּהֵעֲלִיתָ מִמֶּנָּה, בְּהִדְלָקְתָּ. שְׁחַרְי בְּאַחַת

נעשות על ידי הכהן שתי עבודות, שהן קשר
 אחר, ומהן? שמן וקטרת, כמו שכתוב (משלי כז)
 שמן וקטרת ישמח לב, שכתוב (שמות ל) והקטיר
 עליו אהרן וגו'. וכתוב ובהעלת אהרן את הנרות
 בין הערבים יקטירנה. מה שונה כאן בהיטיבו,
 ומה שונה שם ובהעלת? אמר רבי יהודה, הכל
 דבר אחר.

רבי יוסי אמר, בהיטיבו, כמו שנאמר (שיר השירים א)
 כי טובים הדריך מינין. טובים - רוויי יין, כמו
 שנאמר (ירמיה מד) ונשבע לךם ונתתה טובים. רבי
 יהודה אמר, הטבה ממש, כמו שנאמר (משלי טז)
 וטוב לב משתה תמיד. ובהעלת, שחרי בזמן
 שמשקים ומרוים מהשקאת הנחל, אז עליונים
 מתעלים, וברכות (עליונות ותחתונות) נמצאות בכלם,
 ושמים בכל. ועל זה ובהעלת.

רבי אחא אמר, בשעה שעמק הכל מאיר, (שפתום
 הכל מאיר) מאיר בנחל, ונתחל שופע (מאיר) בדרך
 ישר להשקות הכל, ואז כתוב בהעלת (בהיטיבו),

מִשׁוּם שֶׁזֶה יוֹצֵא מֵעֶמֶק הַכֹּל. בְּהֶעֱלַת, שָׁבָא מִצַּד
 עֲלִיּוֹן שֶׁל עֶמֶק (שֶׁל סְתוּם) הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא מִחֲשָׁבָה.
 וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד. וְאִזּוּ בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכָּת,
 וּבְרָכוֹת נִמְצְאוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, כְּתוּב (מלכים א-ח) בְּנָה בְּנֵי־יָדַי בֵּית
 זָבֹל לְךָ מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים. בֵּית זָבֹל,
 בֵּית זָבֹל וְהָאִי. כְּשֶׁנִּפְקְדוּ בְיַדֶּיךָ כָּל גְּנוּזֵי הַמֶּלֶךְ
 וְשׁוֹלְטַת בָּהֶם, אִזּוּ נִקְרָא בֵּית זָבֹל. וְדָקִיעַ אֶחָד
 יֵשׁ שֶׁנִּקְרָא זָבֹל, שֶׁחֲרֵי זֶה נִמְצָא לְקַבֵּל בְּרָכוֹת
 וְלִסְדֹּר הַכֹּל, וְזֶה נִקְרָא בֵּית זָבֹל.

בֵּא רֵאָה, כְּתוּב (דברים לג) וְלִזְבוּלָן אָמַר שְׂמַח זָבֹלָן
 בְּצֵאתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאֶחָלְךָ. מִלְּמַד שֶׁהַשְּׂתֵתָפוּ
 כְּאַחַד. זֶה יוֹצֵא וְעוֹרֵךְ קָרֵב, וְזֶה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵם
 בְּתוֹרָה, וְזֶה נוֹתֵן חֶלֶק לָזֶה, וְזֶה נוֹתֵן חֶלֶק לָזֶה.
 בְּחֶלֶק זָבֹלוֹן הַיּוֹם, וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת יָם
 בְּנִגְרָת. וְכֵן רֵאָוִי, מִשׁוּם שֶׁתְּכִלַּת זוּ יוֹצֵאת מִשָּׁם,
 וּפְרָשׁוּהָ, שֶׁחֲרֵי לְמַטָּה כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. יָם בְּנִגְרָת

לְמַעַלָּה - יָם בְּנֶפֶת לְמַטָּה, תְּכִלַּת לְמַעַלָּה - תְּכִלַּת
לְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּמָקוֹם אֶחָד.

וְעַל זֶה יֵרֵשׁ זְבוּלוֹן, לְצֵאת לְעָרֹךְ קָרְב. וּמִנֵּיִן לָנוּ
שָׁכָךְ זֶה? שְׁפָתוֹב (ש) עַמִּים חַר יִקְרְאוּ שָׁם
יִזְבְּחוּ וּזְבַחֵי צֶדֶק. וּזְבַחֵי צֶדֶק בְּיַדְאֵי. מָה הַטַּעַם?
כִּי שָׁפַע יָמִים יִינָקוּ. וַיִּשְׁשַׁכֵּר חֶלְקוֹ בַּתּוֹרָה, וְנֹתֵן
לְזְבוּלוֹן חֶלֶק שָׁל הַתּוֹרָה בְּיַדְאֵי. וְעַל זֶה הַשְׁתַּתְּפוּ
בְּאֶחָד, לְהַתְּפִיר זְבוּלוֹן מִיִּשְׁשַׁכֵּר, שְׁבַרְכַת הַתּוֹרָה
הִיא בְּרַכַת הַכֹּל.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, יִרְשֶׁת הַתּוֹרָה בְּיַדְאֵי כֹךְ הִיא,
וְדַרְגָּה שְׁשִׁית זֶה נֹתֶנֶת שְׁכָר (שְׁשִׁית אַחַת נֹתֶנֶת שְׁכָר)
הַתּוֹרָה, וּמִזְרִישָׁה לָּהּ לְכַנְּסָת יִשְׂרָאֵל, מִזְרִישׁ הַלָּבָן
לְתַכְלָת. וְעַל זֶה שְׁנִינֹו, (בְּרִבּוֹת א) מִשְׁיַכִּיר בֵּין תְּכִלַּת
לְלָבָן, שְׁיִוְדְעוּ הַגּוֹנִים, שְׁחֲרֵי אִזּוּ נִקְרָא בְּק"ר,
וְהַלָּבָן בָּא לְעוֹלָם, וְהַתְּכִלַּת נִעְבֵּר. וְעַל זֶה כָּל
קְרִבּוֹת הַמֶּלֶךְ וְכָל כְּלֵי זֵיז הַמֶּלֶךְ נִמְנֹו בְּיַדְאֵי, וְחֲרֵי
בְּאֶרְנוּ.

בְּאֵר חֲפְרוּתָהּ שָׂרִים כְּרוּתָהּ נְדִיבֵי הָעָם. בְּאֵר - זֶה
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּתָהּ שָׂרִים - זֶה אֲבָא
 וְאֲבָא שְׁחוּלִידוֹ אוֹתָהּ. כְּרוּתָהּ נְדִיבֵי הָעָם - אֵלּוּ
 הָאֲבוֹת, שְׁכַתוּב (תהלים מזו) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם
 אֱלֹהֵי אֲבֹרָתָם וְגו'. בְּשִׁבִיל (דף קנ ע"ב) לְהַתְּכַרְךָ מֵהֶם עַל
 יְדֵי דְרָגָה אַחֲרָת. וּמִי תִדְרָגָה? צְדִיק שְׁעוֹמֵד עַלֶּיהָ.
 וְעַל זֶה אָמְרָנוּ, בְּשִׁבְאֵר זֶה נוֹטְלָת - בְּסִיוַע הָאֲבוֹת
 נוֹטְלָת.

וְנִקְרָאתָ בְּאֵר, וְנִקְרָאתָ יָם. נִקְרָאתָ בְּאֵר בְּשַׁעָה
 שִׁיִּצְחָק יוֹצֵא מִזֵּינ מִצֵּד אֲבָא וּבָא
 לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵי זֶה וּמִמֶּלֶא אוֹתָהּ, אִזּוּ נִקְרָאתָ בְּאֵר
 יִצְחָק, בְּאֵר מְרִים, וְחֲרֵי בְּאֵרָנוּ. יָם, בְּשִׁמְאִירָה
 מֵאוֹר עֲלִיזוֹן שֶׁל אֲבָא, אִזּוּ נִקְרָאתָ יָם, שְׁנַחֲלִים
 הוֹלְכִים לְתוֹכָהּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינָנוּ מִלֵּא.

וּמִיּוֹם שְׁנַלְתָּהּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִלוֹת, כְּתוּב (איוב יד)
 אֲזוּלוּ מֵיָם מִנֵּי יָם - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְנִחַר
 יִחַרֵּב וַיִּבֶשׁ - זֶה צְדִיק. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה נז)

הצדיק אָבֵר וְגו'. שֶׁהוּא הָיָה נָהָר עֲלִיּוֹן וּמְכַבֵּד
שְׁנֵכֶם לְתוֹכָהּ, וְהוּא כּוֹנֵם כָּל אוֹתָם נְהָרוֹת
וְנִחְלִים שְׁשׁוּפְעִים מִשְׁפַּע אוֹתוֹ נָהָר קָדוֹשׁ שְׁלֹא
פּוֹסְקִים מִיָּמָיו לְעוֹלָמִים, שְׁשׁוּפַע וַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן
הָעֲלִיּוֹן, וְהוּא נִכְנָם לְתוֹכָהּ וּמְמַלֵּא אֲנַפְיָהּ, וּמִשָּׁם
יּוֹרְשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת (נְזוּנֵי וַיּוֹרְשִׁים) בְּרָכוֹת כָּפֹל.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעֲהָ שְׁמַת־בְּרַכַּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כָּל
הָעוֹלָמוֹת מִתְּבָרְכִים, וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה יוֹנְקִים
וּמִתְּבָרְכִים בְּגִלְגָּלָה. וַהֲרִי בִּיאָרְנוּ שְׁחִיא מְגִנָּה עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנַת־בִּיאָר.

כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ד) וַיִּסַּע מִלֵּאָדָּה הָאֱלֹהִים הַחֲלֹךְ וְגו'.
מִלֵּאָדָּה הָאֱלֹהִים - זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וַהֲרִי
בִּיאָרְנוּ שְׁאֹתָהּ שַׁעֲהָ בְּסִיּוּעַ הָאֲבוֹת לִזְקָחַת.
וּכְשֶׁהֵם נִמְצְאִים אֲצִלָּהּ, הַכֹּל נִמְצְאִים. וּמִשׁוּם כִּי
נִמְסָר בְּפִסּוּקִים אֵלָיו שֵׁם הַקָּדוֹשׁ, שְׁכּוֹלֵל בָּהֶם
הָאֲבוֹת, כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ. פְּסוּק אֶחָד כְּפִסְדָּר, וְאֶחָד
לְמִפְרָע, וְאֶחָד כְּפִסְדָּר.

וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹהִים הַחֵלֶדֶד וְגו' - זֶה כַּסְדָּר,
מִשׁוּם שֶׁאֲבָרָהֶם נִמְצָא כָּאֵן וְכָל אוֹתָם
שָׁבָאִים מִצְדוֹ, וְעַל כֵּן הוּא כַּסְדָּר כְּמוֹ זֶה.

כָּאֵן הִתְעַטֵּר אֲבָרָהֶם בְּעִטְרוֹתָיו וְעֵטֶר אֶת כְּנָסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְאוֹתֵיזוֹת אֵלָיו בְּלֵן בְּדָרְדֵּד יִשָּׁר לְלֶכֶת
בַּיּוֹם, שְׂכָתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה
שִׁירָה עִמִּי. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּסַּע. אֵימָתִי לוֹקְחִים
בְּמִשְׁאוֹתֵיהֶם? הֲיִהוּ אוֹמֵר בַּיּוֹם, כְּשֶׁמֵּאִיר הַשֶּׁמֶשׁ,
וְזֵהוּ פָּסוּק אַחֲרָה שֶׁהוּא בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת.

שְׁנֵי שָׁל יִצְחָק, כֵּן גַּם שֶׁנִּמְצָא בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם
אוֹתֵיזוֹת, לְהִמְצָא בְּדִין לְגַבִּי הַמְצָרִים וּלְגַבִּי
יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיָּבֵא בֵּין מַחְנֵה
מְצָרִים וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, לְמוֹל אֱלֹהָ וּלְמוֹל אֱלֹהָ.
וַיְהִי הָעֲנָן וַחֲחֹשֶׁף, שָׁכַף הוּא יוֹם שֶׁל יִצְחָק, שֶׁמֵּעֲנָן
הָיָה, עֲנָן וַחֲחֹשֶׁף מִמֶּנּוּ הוּא. וּמִשׁוּם כֵּן סְדוֹר
הָאוֹתֵיזוֹת לְמִפְרָע, (בְּדָרְדֵּד עָקֵם) וְלֹא בְּדָרְדֵּד יִשָּׁר כְּמוֹ זֶה.

וְעַל זֶה כָּל הָאוֹתֵיזוֹת לְמִפְרָע, שְׂכָתוֹב וַיְהִי הָעֲנָן
וַחֲחֹשֶׁף. שְׁכִינּוֹן שֶׁנִּכְנָם יִצְחָק בְּדִינָיו, לֹא קָרַב

זֶה אֵל זֶה. כְּתוּב זֶה אֵל זֶה. אֹתָם שָׁפְאוּ מִצַּד
 אֲבָרְתָם לֹא קָרְבוּ זֶה לָזֶה, שְׁחֵרֵי לֹא יִכְלוּ, מִשּׁוּם
 שָׁפְאוּ זוּ נִדְבְּקָה בְּיִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיָּאֵר אֶת
 הַלְיָלָה. שֶׁכִּשְׁהַתְּמַלְאָה לְהַתְּחַבֵּר (לְהַתְּחַבֵּר) בְּיִצְחָק,
 לֹא קָרַב זֶה אֵל זֶה וְלֹא יָכֹל לְהַתְּקַרֵּב, עַד שֶׁבָּא
 יַעֲקֹב וְהַתְּחַבֵּר בְּאֲבָרְתָם, וְלָקַח אֶת יִצְחָק וְשָׂם
 אוֹתוֹ בְּאֶמְצַע, וְאִזּוּ הַתְּקַשְׁרָה הָאֲמוּנָה זֶה כְּזֶה וְזֶה
 כְּזֶה, וְנִצְלוּ יִשְׂרָאֵל.

וְשָׁנִינוּ, בְּמָקוֹם שֶׁנִּמְצְאוּ הָאֲבוֹת, שָׂאֵר
 הַצְּדִיקִים נִמְצְאוּ אִתָּם, וְעַל זֶה שֵׁם
 זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים מִפְּרָדִים, אֵיךְ עַל גַּב
 שְׂכָלָם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ אַחֵד.

כְּשֶׁמְאִירָה בְּא"ר זוּ מִצַּד יִצְחָק וְנִקְשְׁרַת בּוֹ,
 נַעֲשֶׂה יָם הַגָּדוֹל תַּקִּיף, וְגִלִּים חוֹקִים
 עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹעֵף וְרָגוּ בְּתַקִּיפוֹת, נוֹטֵל לְמַעְלָה,
 עוֹלָה, וַיּוֹרֵד לְמַטָּה. אֲבָרְתָם כָּא מוֹלוּ (כְּנִגְדוֹ),
 וּמִתּוֹךְ רָגוּ וְנִעַף וְחָמָה וְתַקִּיפוֹת זֶה אֵל זֶה לֹא הָיוּ
 מִתְּקַרְבִּים, עַד שֶׁבָּא יַעֲקֹב וְשׁוֹכֵךְ הָרָגוּ, וּמִמִּיד

וְשׁוֹבֵר גְּלֵי הַיָּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת
 יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה וְגו'.
 מַה זֶה בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה? זוֹ רוּחַ יַעֲקֹב, עֲזָה,
 תְּקִיפָה לְמוֹלוֹ לְשֹׁפֵר רִגְזוֹ יָם זֶה. וַיִּשָּׂם אֶת הַיָּם
 לְחֶרֶבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, (הוא) רוֹקֵן הַיָּם מִמֵּי רִגְזוֹ,
 וַנְּחַלְקוּ הַמַּיִם לְצַד אַבְרָהָם וּלְצַד יַעֲקֹב. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְעַל כֵּן
 כָּל הָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל פְּרָאוֹי.

אַלְהָה אוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּצַד יַעֲקֹב, וְכָל אוֹתָם
 שְׂפָאוֹ מִצְדוֹ. וּכְשָׂא יַעֲקֹב, הִתְחַבֵּר
 בְּאַבְרָהָם וּלְקַח אֶת יִצְחָק, וְהִשְׁרָהוּ בְּאִמְצֵעַ. אִז
 הִתְקַשְּׂרָה הָאִמוּנָה זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה. וְעַל זֶה
 מַעֲשֵׂה בְּתַקוּן בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּזוּוּג הָאֲבוֹת נוֹדַע,
 שֶׁהוּא קָשֶׁר אֶחָד, קָשֶׁר נְאֻמָּן, לְהִיּוֹת מְרַבָּה
 שְׁלֵמָה, וּבְזוּוּג הָאֲבוֹת כְּאֶחָד נַעֲשֵׂה הַכֹּל.

וַיּוֹדְעִים הַחֲבָרִים לְלָבֵת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לְהִתְקַוֵּן
 מַעֲשֵׂה כְּרָאוֹי, וּבְשֵׁם זֶה קָשֶׁר הָאֲבוֹת,
 נִמְצְאוּ דְרָכִים לְדִין וּלְרַחֲמִים, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד,

לִירְאָה, לְתוֹרָה, לְחַיִּים, לְמִוְת, לְטוֹב, לְרַע.
אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שִׁיּוֹדְעִים בְּרַכֵּי הַתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים
לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הוּא
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הַרִי הָאֲבוֹת בְּמִסְעוֹת, בְּמַעֲשִׂים, בְּקִשְׁרִים
שְׂמַת־קִשְׁרִים זֶה בָּזָה. וּבְשִׂמְת־חֲבָרִים
בְּאַחַד, אֵין מִי שִׁיקוּם לְפָנֵיהֶם. וְשָׁנִינוּ, בְּמִקוּם
שְׂהָאֲבוֹת נִמְצְאִים, שְׂאָר הַצְּדִיקִים נִמְצְאִים
עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים
נִפְרָדִים, אַף עַל נֵב שְׂכָלָם יוֹצְאִים לְדַרְךָ זֶה.

השלמה מההשמטות סימן ח

שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם שְׁתַּל וּבָנָה עוֹלָמוֹת. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב כִּי שִׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתוֹב בְּשִׁשֶׁת.
וּבְנֶגֶד אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׁבַעַה צְדִיקֵי אֱמֶת,
לְהַעֲמִידָם וּלְהַאִיר לָהֶם כֹּל אַחַד וְאַחַד בְּנֶגֶד יוֹמוֹ,

וְשַׁתַּל אֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוֹר שְׂרָאוּי, וְהֵם
 אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב יוֹסֵף מִלְּשָׁה
 אֶהְרֹן דָּוִד.

וְהֵם נִקְרְאוּם הָרִים, הַרְרֵי קָדֶם, שֵׁהֶם תְּלוּיִים
 מֵאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיזוֹנִים, וְהַשְּׁבִיעִי
 שְׁעוֹמֵד לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד
 בְּאֱלֹהִים כְּמִלְאָךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא שְׁבִיעִי כְּשֶׁנִּכְלָל בּוֹ בְּיוֹסֵף
 וְנֹתֵן לוֹ תַּפְנוּק מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, נִקְרָא גַם
 הוּא שְׁבִיעִי.

וּכְלָם אֲחִיזוּיִם בְּשִׁכְיִנָּה בְּסוֹד שֶׁל שְׁבַעַה, מִשּׁוּם
 שֶׁהַשְּׁבִיעִי נִקְרָאת בַּת שְׁבַע, בַּת מֵאָם
 הָעֲלִיזוֹנָה, שֶׁהִיא כָּלֵל שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁעֵמוֹ, וְהִיא
 דְּרָגָה שֶׁל צֶדֶק הָעֲשִׂירִי, שֶׁהֵן סְפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא בְּהֵן
 תְּקוּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְנִקְרָא שְׁבִיעִי בְּכַתוּב, שְׁכַתוֹב (זכריה הימים א כט) לְךָ
 ה' הַגִּדְלָה וְהַגְּבוֹרָה וְהַתְּפֹאֶרֶת וְהַנִּצָּח

וְהָיוּ כִּי כָל וְכוּ', עַד הַמְּלָכָה. וְמָה הַטַּעַם?
וְהָרִי הִיא רְבִיעִית לַיָּמִים! אֵלָּא בְּגִלּוֹל נְטִיעָה
אַחֲרוֹנָה וְנִכְלָלָת בַּשְּׁבִיעִית, מִשּׁוּם כֶּף לְקַחָה שְׁמוֹ,
וְהִכּוּל אֶחָד.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהָאֲבוֹת יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתּוֹךְ דְּרָגָתוֹ וְאַחֲזוּ בּוֹ בְּאוֹתָהּ דְּרָגָתָהּ.
אֲבָרְהָם יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
אִסְפַּקְלָרְיָה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּדֻלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד,
שֶׁהִיא יְמִין הַמְּלָכָה, וְעַל כֶּף הוּא אֶחָז בָּהּ וְלֹא עָזַב
אוֹתָהּ לְעוֹלָמִים, וְעָשָׂה טוֹב עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
וּפְרָשׁוּהָ שְׁתֵּרֵי מַעֲשָׂיו הַעֲלוּהוּ לְדְרָגָה הַזֹּאת.

יִצְחָק יָדַע אוֹתוֹ בְּדְרָגַת הַגְּבוּרָה, שֶׁנִּקְרָאת פֶּחַד
יִצְחָק, וּפֶחַד מִפְּנֵי לְעוֹלָמִים. יַעֲקֹב יָדַע
אוֹתוֹ מִתּוֹךְ דְּרָגַת הַתְּפָאֶרֶת, שֶׁהוּא כָּלוּל מִחֶסֶד
וּמִפֶּחַד, וְנִקְרָא אֵמֶת, וְאַחֲזוּ אוֹתָהּ, וְהוּ שְׁפָתוֹ
תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב.

יוֹסֵף יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
אִסְפַּקְלָרְיָה שֶׁנִּקְרָאת כָּל, וְנִקְרָא יְסוּד, וְעַל

זֶה נִקְרָא יוֹסֵף בְּלִב"ל, שְׁפָתוֹב וַיִּבְלָבֵל יוֹסֵף,
וְכָתוֹב וְנִקְרָא יוֹסֵף עוֹלָם.

מִיֵּשָׁה וְאַהֲרֹן הֵם שְׁנֵי כְרוּבִים שֶׁנִּשְׁמַע קוֹל שָׁל
מִעֲלָה מִבִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה נִתְּנָה תוֹרָה עַל
יָדָם, וְהוּא שְׁפָתוֹב וְנוֹעֲדָתִי לְךָ שָׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ,
וְהֵם שְׁנֵי כְרוּבִים שְׁלֹמֵעָלָה, וְהֵם נִצ"ח וְהו"ד, וְהֵם
שְׁנֵי הָעֲמוּדִים שָׁל הַגּוֹף.

כְּמוֹ זֶה יֵשׁ לְמַלְכָּה לְמִטָּה שְׁנֵי כְרוּבִים תַּחְתֶּיהָ
שְׁיוֹנְקִים מְמַנָּה, וְהֵם וְדָאֵי עֲלִיּוֹנִים, עַל אֲרוֹן
הָעֵדוּת, שֶׁנִּקְרָא צֶדֶק, אֲרוֹן הָעֵדוּת. וְכִי עֵדוּת? זֶה
יוֹסֵף, וְהוּא שְׁפָתוֹב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ, וְנִקְרָא
תוֹרָה שְׁבַבְתָּב, וְאֲרוֹן זֶה תוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה.

בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם אָבוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׁאֲחוּזִים
לְמִעֲלָה, כֵּלָם רְמוּזִים בְּתוֹרָה שְׁבַבְתָּב. וְדוּד
שְׁאֲחוּזוֹ בְּאַחֲרוֹנָה, שֶׁהִיא תוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה, רְמוּזָה
בְּדַבְרֵי קַבָּלָה, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ נִקְרָאת קַבָּלָה, שְׁמִקְבָּלָת
אוֹר מִתוֹרָה שְׁבַבְתָּב.

ואותם שני כרובים עליונים עומדים על אותו
עדות וארון, זהו שכתוב והנצח וההוד
כי כל בשמים ובארץ. וזהו סיום השמים, ומזוג
את הארץ היו.

וכך הוא, שכל מה שברא הקדוש ברוך הוא
למעלה - ברא בנגדו למטה. ויוסף נקרא
עדות, זהו שכתוב עדות ביהוסף שמו, ועל זה
שמו של יוסף שלם בכל, למעלה ולמטה.

ועל זה שנינו שיוסף והארון והשכינה היו
הולכים במדבר ביחד, וכל העולם היו
אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו?
ומשיבים להם: קיים זה מה שכתוב בזה. קיים
בדאי. זהו שכתוב וצדיק יסוד עולם, הוא קיום
העולם.

בא דוד, שהוא שביעי של האבות, אחו בזה בבת
שבע הזאת, שהיא ממלכה, ולא עזבה
לעולמים. זהו שכתוב (יחזקאל לו) ודוד עבדי נשיא
להם לעולם, וכתוב (תהלים פט) כסאו כשמש נגדי.

וְכָל זֶה לְמִדַּתְנוּ הַתּוֹרָה, שְׂכָלָם אֲחוּזִים בַּשְּׂכִינָה
בְּסוֹד שֵׁשׁ שָׁבַע.

בֹּא וּרְאֵה, אֲבָרְתָם נִרְאֶשׁוּן קְרוֹשׁ שֶׁל הָעוֹלָם,
בְּשִׁרְצָה לְהִתְקַרֵּב לְדַרְגָּתוֹ, לֹא יִכְלֶה עַד
שֶׁעֲלָה וְנִדְעַ בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ דַּרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁעֲלִיוֹ,
שֶׁהוּא חֵלֶק שֵׁלוֹ.

בִּיּוֹן שֶׁעֲלָה וְהִתְנַדְּעַ לוֹ לְקְרוֹשׁ-בְּרוּךְ- הוּא
מִתּוֹךְ אוֹתָן שְׁלֹשׁ דַּרְגוֹת, שְׁעַם אוֹתָן
שְׁבַע, וְשֹׁלֵשׁ דַּרְגוֹת, הֵן כְּתוּר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה
בִּינָה, וְהֵן שְׁלֵמוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא
בְּהֵן הַקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכִיּוֹן שֶׁעֲלָה אַחַר
כֵּן בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ, שֶׁהֵן עֵתִיק וְאַבָּא וְאַמָּא,
שֶׁשׁוֹפֵעַ מֵהֵן אֹר לְמִטָּה, אִזּוּ אֲחִזוּ לְחֵלְקוֹ
אוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁתַּחַת אוֹתָן שְׁלֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא
חֲסֵד.

שֶׁאֵת כֵּלָן הוּא הַדְּבִיק מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אִסְפֵּק לְרִיָּה
שֶׁשׁוֹלֵטת בְּלִילָה, שֶׁבְּהֵן וְדַאי לֹא הָיָה

אדם שידע כלום. ועל זה שנינו בן שלש שנים
הכיר אברהם את בוראו, ויקרא בן שלש.

ובא ראה סוד של שלש שנים אלו ולא חסר,
משום ששכינה נקראת בת שבע, ולא יכל
להתקרב אליה עד שעלה להודע מתוכה ולהיות
מואר ולהאיר לכל, מה שהוא למטה באותן
דרגות עליונות עם אותן שבע ושלש, הרי עשר
דרגות עליונות סוד של שם הקדוש ברוך הוא.

וכיון שהיה נאור באותן שלש, רצה להעלות
באותן שבע בסוד הכתוב (בראשית כא) ויצב
אברהם את שבע בבשת הצאן. וסוד זה רמז
לאבימלך שלא יפרעו מהם, עד שישתלמו אותם
שבעה צדיקי אמת בישראל. בנגד אותן שבע
דרגות שלמעלה.

כיון שהשתלמו, יהיה העולם התחתון כמו
העולם העליון בקיום שלם, ויבא דוד,
שהוא שביעי, ויעזר את אותה בת שבע

שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהִיא נֹקֶמֶת נִקְמֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִפְרַע
מֵהֶם.

וְהוּא שְׁפָתוֹב (שְׂמוּאֵל-ב' ח) וַיְהִי אַחֲרָי בֶן וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מִתְּנֵי הָאָמָה
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. מַה זֶה וַיְהִי אַחֲרָי בֶן? אַחַר
שֶׁנִּשְׁתַּלְּמוּ יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ כְּמוֹ לְמַעְלָה, אִזּוּ וַיֵּךְ דָּוִד
אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם. שְׁחָרֵי עַד עָכָשׁוּ לֹא יָבִלּוּ
יִשְׂרָאֵל לְשַׁבֵּר אֶת כַּהֵם, שְׁחָרֵי הַתְּעוֹרָרוּ הַחֲבָרִים
בְּאוֹתוֹ מִתְּנֵי הָאָמָה, וּפְרָשׁוּתָּהּ.

וּבֹא וּרְאֵה, זֶה שְׁרָמוֹ לוֹ אֲבָרְהָם בְּכַבְּשׁוֹת הַצֹּאן
וְלֹא בְּעֵזִים וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר, מַשׁוּם שֶׁהֵם
מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁמֵּאוֹתָם מְמַנִּים שְׂיוֹנָקִים מִצַּד הַחֶסֶד
יוֹנָקִים לְמַטָּה אוֹתָם כְּבָשִׁים שֶׁתַּחַת שְׁלֹטוֹנָם,
וְאֲבָרְהָם אֶחָז לְחֻלְקוֹ מִדַּת הַחֶסֶד, וְהַכֹּל בְּסוּד
הַחֲכָמָה.

וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, מִי שֶׁשְׂרָוֵי בְּתוֹךְ צֹאן לֹא
מִסְתַּכֵּן לְעוֹלָמִים. וְאִם הוּא שְׂרָוֵי בְּתוֹךְ
עֵזִים וְרוּעֵה אוֹתָם, כַּמָּה שׁוֹמְרֵי הַחֲקִים יוֹשְׁבִים

בְּנִגְדוֹ לְהַסְטוֹתוֹ, בְּגִלְלֵי שָׂהֵם מִצַּד שָׁל תְּדִין
תִּקְשָׁה.

אָבֵל בְּשָׂפָא יִצְחָק לְכָרַת אֱתוֹ בְּרִית, כָּרַת אֱתוֹ
בְּשִׁבְעָה שְׁנֵינְגָלָה מִתּוֹךְ אֱתוֹ פֶּאֶר, שְׁכַתוֹב
(בראשית כו) וַיִּקְרָא אֶתְהָ שִׁבְעָה.

בֵּא וּרְאֵה, אֲבָרְהָם קָרָא לְאִוְתָהּ פֶּאֶר מִים
נוֹבְעִים פֶּאֶר שִׁבְעֵי, וַיִּצְחָק קָרָא לָהּ שִׁבְעָה.
מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא מִשּׁוֹם שִׁיִּצְחָק אֱתוֹ לְחֵלְקוֹ
דְּרַגְתָּה שָׁל פְּחַד, שֶׁהוּא דִין, וְעַל זֶה הוֹסִיף כָּהֵ ה'!
וְה' בְּכָל מָקוֹם הִיא מִדַּת תְּדִין. וְסִימְנָךְ - (יחזקאל
טז) הִיא דְּרַבְּךָ בְּרֵאשׁ נְתַתִּי. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְרָא
אֶתְהָ שִׁבְעָה. שְׁלֵא עָשָׂה בְּכַבְשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה
אֲבִיו, וְהַכֵּל בְּסוֹד הַחֲכָמָה, וְהוֹסִיף כָּהֵ ה',
לְהִרְאוֹת שֶׁהִיא חֵלְקוֹ.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשִׁבְרָא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
כָּרָא אֱתוֹ כְּדִין. בֵּינָן שְׁרָאָה שְׁלֵא מִתְקַיֵּם,
שִׁתֵּף בּוֹ חֶסֶד, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
אֱלֹהִים, וּפְרָשׁוּהָ בְּאֲבָרְהָם הַתְּקַיֵּם הָעוֹלָם. בְּגִלְלֵי

כָּךְ הַבְּאֵר הַזֹּאת בֵּית הָעוֹלָם עַל שְׁמָה נִקְרָא, וְהוּ
 שְׁכַתוֹב עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הָעִיר בְּאֵר שִׁבְעָ. אִף עַל
 גַּב שְׁהַבְּאֵר הַזֶּה נִדְבָקָה בְּיַצְחָק, שְׁכַתוֹב וַיִּקְרָא
 אֹתָהּ שִׁבְעָה - שְׁמָה בְּאֵר שִׁבְעָ צֶדֶק אֲבָרְהָם,
 וְלֹא בְּאֵר שִׁבְעָה, וְהוּ שְׁכַתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנֹ
 תַחֲבַקְנִי.

וּבֹא וּרְאֵה, אֲרַבְּעָה מְאוֹתָם שִׁבְעָה צְדִיקֵי הָאֱמֶת,
 בְּשָׂרְצוֹ לְהִתְקַרֵּב לְשִׁכְיִנָּה בְּסוּד שֶׁל שִׁבְעָ,
 כֻּלָּם פָּגְשׁוּ בַּבְּאֵר הַזֶּה שְׁלֹא פּוֹסְקִים מִימִיָּה
 לְעוֹלָמִים.

אֲבָרְהָם כָּרָה אֶת הַבְּאֵר הַזֹּאת מִשּׁוֹם שֶׁהוּא לְמִד
 אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְעַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְכִיּוֹן שֶׁכָּרָה אוֹתָהּ, הוֹצִיא מִיָּם נוֹבְעִים
 שְׁלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.

וְכִיּוֹן שְׁמֵת אֲבָרְהָם מֵהַ כְּתוּב? (כְּרֵאשִׁית כו) וְכָל
 הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי
 אֲבָרְהָם. כְּתוּב בְּאֵרֹת, וְרַק אַחַת הִיְתָה, שְׁכַתוֹב
 בְּאֵר שִׁבְעָ, וְקוֹרְאִים בְּאֵרֹת, מִשְׁמַע שְׂרָבִים הִיוּ,

משום שהבאר הזאת נראית לאבות בכל מקום
שהיו הולכים, היתה נראית להם גדולים וכבירים.

כיון שמלאכה הפלשתים עפר, סוד שחזרו בני
העולם לעבודה זרה, והעולם היה שמים,
שאינו מי שידע את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא
יצחק מה כתוב? (שם) וישב ויחפר את
בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מה
זה וישב? אלא שהשיב את העולם לתקונו ולמד
את בני העולם שידעו את הקדוש ברוך הוא, והו
שכתוב (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך
אלהים את יצחק בנו.

באר זו ממי היתה? ממי שכל חיי העליונים
ותחתונים תלויים בו ורואה הכל, והו
שכתוב (דניאל ב) יודע מה שפחשן ואור שרוי עמו.

ובא וראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד
הדין הקשה, כשחפרו אותה מה כתוב?
שטנה, וחרו פרשוה, עד שהיא בא ויחפר באר
אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו,

משום שכלם באים מצד הימין, ולא היתה שטנה
בעולם, ולא יצא דין מהבאר הזאת להסטין
עליהם כשמעשיהם לא היו כשרים.

ומהבאר הזאת הוא הפתח לדעת את הקדוש
ברוך הוא, והו' שכתוב (תהלים קיח) פתחו
לי שערי צדק אבא בם אודה יה'. ועד שלא
הסתלק מהעולם, ברוך את יעקב ושלחו לחזן
להודונו. וכשהלך לחזן מה כתוב? (בראשית כט) וירא
והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבוד
הקדוש ברוך הוא מתוך אותה באר שנקראת באר
שבע, אז אמר ללבן, (שם) אעבדך שבע שנים כרחל
בתך הקטנה, ויקא הקטנה.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה
הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן
מוסף שבע פעמים בשנה, כדי להוסיף להם
תפנוקים ועדוניהם מבית המלך. האבות ישבעו
בתחלה, ואחר כך תפנים, והם שבע פעמים ולא
יותר.

בַּשֶּׁבֶת בְּנֶגֶד צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם שֶׁנִּקְרָא כ"ל,
וְנִקְרָא מוֹסֵף שֶׁבֶת, לְהוֹסִיף לוֹ עֲדוּנִים
מִהַמַּח הַנִּסְתָּר. וּבְרֵאשׁ חֹדֶשׁ בְּנֶגֶד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאת לְבָנָה.

וּמַחֲמִישָׁה עֶשֶׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ רֵאשׁוֹן בְּנֶגֶד אַבְרָהָם
אֲבִיהֶם שְׁאָחוּז בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְנִקְרָא
רֵאשׁוֹן. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּעֲצָרַת שְׁנֵתָנָה בּוֹ תוֹרָה
בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת, בְּנֶגֶד יַעֲקֹב שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לְאָבוֹת
וְאָחוּז בְּקוֹל, קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֵאשׁ הַשְּׁנֵי בְּנֶגֶד יִצְחָק
שְׁנוֹלֵד בּוֹ, וְאָנוּ מוֹפִירִים בּוֹ עֲקֵרַת יִצְחָק, וְהוּא
יוֹם תְּדִין בְּנֶגֶד מִדַּת תְּדִין הָאָחוּזָה בּוֹ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּנֶגֶד מִשָּׁה, שָׁבוּ קָבַל הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת תְּפִלָּתוֹ וְחָם עַל יִשְׂרָאֵל
וְהִחְזִיר לוֹ אֶת הַתּוֹרָה. בְּחַג הַסְּפּוֹת בְּנֶגֶד אֶהְרֹן,
שֶׁבְזִכּוֹתוֹ הָלְכוּ אוֹתָם שִׁבְעָה עֲנָנִים שָׁפְסוּ עַל
יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סֶפֶת, וּמִשׁוֹם זֶה עוֹשִׂים סֶפֶת, וּבְכָל
הַתּוֹרָה יֵשׁ כְּמַה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים בָּהּ.

וּכְשֶׁשָׁבַעַת אֱלֹה מִתּוֹסְפִים בְּפָרְכוֹת, כָּל הָעוֹלָם
בְּשִׁלְמוֹת רַבָּה. ע"כ מֵהַשְּׂמִטּוֹת.

שְׁבַעַת קְשׁוּרִים הֵם שְׂמֵת־קְשָׁרִים כָּהֵם שְׁלֹשֶׁת
הָאֲבוֹת וְאַרְבָּעָה אַחֲרֵיהֶם. רֵאשִׁי וְאַמְצַע
בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאֵלֶּה אוֹתָם שֶׁחִפְרוּ כְּאֵר מַיִם. שְׁנֵי
זֶה אֵל זֶה, וְהֵם קֶשֶׁר אֶחָד בְּשִׁלְשֵׁי יוֹדֵי"ן.

שְׁלִישֵׁי שְׁלֵמוֹת כָּל הַתְּאֻמוֹנָה. רְבִיעֵי שְׁנֵי עַמּוּדִים
שֶׁתְּנוּף עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. הַחֲמִישִׁי טוֹב וְרָע,
נֶהָר שֶׁמוֹצִיא עֵץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת, הָעֶמֶק שֶׁל הַכֹּל.
שֵׁשִׁי דִין בְּרַחֲמִים. שְׁבִיעֵי בְּתַחֲלָה נֹאמֵר בְּאוֹתוֹ
רֵאשִׁי שֶׁאֲמַרְנוּ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֲמַצַּע הַכֹּל. וּמִשּׁוּם
שֶׁהוּא אֲמַצַּע הַכֹּל, נִקְרָא אֲנִי, עַמּוּד שֶׁכָּל הָעֲנָפִים
נֹאחֲזִים מִסְּבִיבוֹ.

שְׁבַע דְּרָגוֹת אֱלֹה, מִדְּרָגָה אַחַת לְדְרָגָה אַחַת
(אַחֲרָת), גוֹדַעַת מְרַבֵּבָה אַחַת בְּכָל אֱלֹה
שֶׁנֹּאחֲזִים בָּהּ. וְכֵן מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְכֹלָם מִתְּנַהֲגִים
אַחֲרֶיהָ שֶׁל אוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁנִּפְקְדָה עֲלֵיהֶם, וְהָרִי
כִּי־אֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

באי ראה, בשעה שדרגות אלו נמצאות, כל האמונה נמצאת. ואלו שבעת העננים שסבבו את ישראל. בגלל זה בשנוטלת השכינה - פאות היא נוטלת. וכשאלה נוטלים, כל הדרגות האחרות נוטלות בהם, ואז מתעטרת בנסת ישראל פראוי.

באי ראה, ובולון שאמרנו יורש ים בנרת. ים בנרת סתם, וכך ראו. אם כן, יהודה מה חלק יש בו? אלא יהודה נטל מלכות הכל ונאחו בה בכל הצדדים.

רבי אלעזר אומר, בפרשה זו הרי נאמר המעשה של המנורה ותקוניה וכל מה שבה, מדוע כן בפעם אחרת? אלא כיון שהנשיאים הקריבו (למעלה) קרבן המזבח וכל תקון שראוי לו, בא הכתוב ודבר שוב על מעשה המנורה שהוא תקון על ידו של אהרן, שהרי למעלה מנורה, וכל הנרות (התקונים) שלה, על ידי אהרן הכל מאירים.

בֹּא רְאֵה, הַמִּזְבֵּחַ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים הָיוּ לְחֲנֹכוֹ
 וּלְהַתְקִינֹו. וַתְּרִי פִּרְשׁוֹתָ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר הֵם
 הַשְּׂבָטִים לְאַרְבַּעַת צְדָדִים, אַרְבַּעַת דְּגָלִים, וְכָל־
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר, וְהַכֹּל בְּדִגְמָה עֲלִיּוֹנָה. הַמְּנוּרָה (דף קנא ע"ב)
 נִמְנֵית בְּשִׁבְעָה גֵרוֹת לְהַדְלִיק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, וְהַכֹּל
 בְּדִגְמָה עֲלִיּוֹנָה. וְהַמְּנוּרָה עַל אוֹת עוֹמְדַת וּבָנִם
 נִעֲשְׂתָה, וַתְּרִי פִּרְשׁוֹתָ בְּמַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה.

וּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי וּמְנוּרָה עוֹמְדִים כְּאַחַד לְשִׁמְחַת
 הַכֹּל, שְׁפָתוֹב (משלי כו) שְׁמֹן וְקַטְרֵת יִשְׂמַח
 לֵב. וּבִאֲרָנוּ שְׁשָׁנֵי מִזְבְּחוֹת הָיוּ: אֶחָד פְּנִימִי שֶׁל
 הַכֹּל, וְזֶה עוֹמֵד לְחִדּוֹת, וְאַחַד בַּחוּץ לְהַקְרִיב
 קָרְבָּנוֹת. וּמִתְּפִימֵי הַזֶּה יוֹצֵא לָזֶה שְׂבַחוּץ. וּמִי
 שָׂרוּאָה וַיִּסְתַּכֵּל, יֵדַע חֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה, סוּד הַדְּבָר
 אֲדָנִי יְהוָה, וְעַל כֵּן לֹא נִקְרְבָה הַקַּטְרֵת אֶל־
 בְּשַׁעַת שִׁשְׁמֹן נִמְצָא.

מִצָּאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהַקַּטְרֵת הִיא
 לְחִדּוֹת וְלִסְלִק הַמְּנוֹת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שֶׁחֲדִין נִמְצָא מִזֶּה שְׂבַחוּץ, וְשִׁמְחָה וְחִדּוֹת וְקִשְׁר

שְׁמַאִיר מֵאוֹתוֹ פְּנִימֵי שְׁכָל שְׂמֵחָה בּוֹ קִיּוּמָת.
 וּכְשֵׁיזָה מִתְעוֹרָר, כָּל הַדִּין מִסְתַּלֵּק מִזֶּה וְלֹא יִכּוֹל
 לַעֲשׂוֹת דִּין, וּמִשׁוּם זֶה קִטְרַת עוֹמְדָת לְבַטֵּל
 הַמְּנוֹת, וְעַל זֶה קִטְרַת הַיָּא קֶשֶׁר הַכֹּל, וְזוֹ נִקְרָאת
 בְּפְנִימֵי. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם
 תִּבְּרָא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה
 יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגו'. הֵרִי פִרְשׁוֹהָ שְׂצָרִיךְ לְטַהָרֵם
 (לְהַנְהִיגֵם) וְלְהַמְשִׁיכֵם לְהַתְקַשֵּׁר בְּמִקּוּמָם, מִשׁוּם
 שֵׁיהֶם זְרוּעַ שְׂמַאל וְצַד הַדִּין. וְכֹל מִי שְׂבָא מִצַּד
 הַדִּין, צָרִיךְ שְׂלֵא יִרְבֶּה שִׁעָר, מִשׁוּם שְׂמֵרְבָה דִּין
 בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אִשָּׁה כְּמוֹ זֶה, שְׂלֵא תִתְרָאָה
 שִׁעָרָה תְּחוּצָה, וְצָרִיכָה לְכַסּוֹת רֵאשָׁה וּלְכַסּוֹת
 שִׁעָרָה, וּבְאַרְנוֹ וְהֵרִי נִתְפָּאֵר. וְאִזּוּ מִתְפָּרְכִים כָּל
 אֵלוֹ שְׂבָאִים מִצַּד הַדִּין. וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּלוִיִּם, וְכֵה
 תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהָרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעֲר וְגו'.
 וְנֹאמֶר כִּי הַלְוִיִּם לֹא עוֹלִים לְמִקּוּמָם עַד שְׂיִרִים
 אוֹתָם תִּכְתֹּן, מִשׁוּם שְׂתִימִין מִנְהִיג תְּמִיד לְשְׂמַאל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בַּיּוֹם שֶׁעוֹלָיִם הִלְוִיִּם לְמִקּוֹמָם,
 בְּשָׁנֵי פָּרִים. מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֶּא הֵם
 בְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל אֶת הַפָּרָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרְאת
 פָּרָה אֲדָמָה. הַכֹּהֵן, כָּל הַכֹּהֵן וְכָל תִּקְוֵן תְּלוּי בּוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּהֵן הַגּוֹף עוֹמֵד בְּזֵרוּעַ יָמִין, וְעַל כֵּן
 הַכֹּהֵן הוּא זְרוּעַ שָׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין
 הַכֹּל וּלְהַתְקִין עוֹלָם, (מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֶּא הֵם שִׁמְאֵל כְּמוֹ הַפָּרִים
 לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל. בֵּא רְאֵה, הַכֹּהֵן זְרוּעַ שָׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הִנֵּה, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין
 הָעוֹלָם וּלְהַתְקִין הַכֹּל, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּהֵן הַגּוֹף בְּזֵרוּעַ יָמִין עוֹמֵד, וְכָל הַתְקִין בּוֹ
 תְּלוּי) וְעַם כָּל זֶה לֹא נִמְצָא לְבַדּוֹ, אֵלֶּא בְּגוֹף
 וּשְׁמֵאל, וְהַגּוֹף הוּא עֵקֶר הַכֹּל.

השלמה מההשמטות סימן ט

וְהַנִּיף אֶהְרֵן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לְפָנַי ה'. רַבִּי
 יְהוּדָה שָׂאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא, לָמָּה הָיָה
 הַכֹּהֵן מְנִיף אֶת הַלְוִיִּם? אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבָר
 דּוֹמָה? לְתִינוּק בְּשִׁחּוּא בּוּכָה וְכוּעַם, מָה עוֹשִׂין
 בְּדֵי לְפָיְסוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ
 וּמְנַעְנְעִים אוֹתוֹ בְּדֵי לְשִׁתְּקוֹ.

אמר לו רבי אבא, יהודה יהודה, מלה זאת
 באה לידך ולא חקרתי בה?! והלא
 ישמעו אזניך מה שפיך מדבר! כך היא מדת
 הגבורה, כועסת ורוגזת, שכתוב (בראשית מט)
 ששמעון ולוי אחים כלי חמס מברתיכם, וכתוב
 ארור אפם כי עז ועברתם כי קשחתה, לפי שהם
 מתגברים ומתקשים באפם ועברתם לצאת
 לעשות דין לבלות ולהכרית בני העולם, אזי
 הכהן, שהוא תחםד העליון, מניף אותו הצד
 של הלויים, שהוא מדת הגבורה, כדי לשפך
 ולשקט רגזה ובעסה, כדי שישתכרו השערוות
 מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, בעין
 דגמא זו הכהן שפניף את הלויים תנופה כדי
 שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא
 יתעורר הדין בעולם.

בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינים
 בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום,
 אברתם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ

וַאִינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, וְהוּא שֹׁכֵתוֹב וְאֵל זַעַם בְּכָל
יוֹם: ע"כ מההשמטות.

זאת אשר לַלְוִיִּם וְגו'. בא ראה, לוי בן עֲשָׂרִים
וְחֲמֵשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, בֵּן חֲמֵשִׁים שָׁנִים עוֹלָה
לְמִקְוָמוֹ וּמִתְעַטֵּר, וְעֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ יַעֲבֹד, שְׁהָרִי
אָדָם (בא ראה, לוי בן עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ וּמִתְעַטֵּר, וְעֲשָׂרִים
וְחֲמֵשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, עד שְׁעוֹלָה לְדִרְגַת חֲמֵשִׁים), בְּשִׁעוֹלָה לְדִרְגָה זוֹ
שֶׁל חֲמֵשִׁים שָׁנִים וְהִלָּאָה, יוֹרֵד מִתְקַף הָאִשׁ שָׁבוֹ.
וּכְיוֹן שֶׁהָאִשׁ וְהַחֲמִימוֹת מִתְקַרְרֶת, הָרִי הוּא פּוֹגֵם
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְשָׁר בוֹ.

ועוד, שְׁקוֹל זְמָרָה לֹא כָּל כֶּדֶן נִקְשָׁר בוֹ, וְקוֹל
צָרִיף שֶׁלֹא יִפְגֵּם, אֵלָּא צָרִיף לְהַתְחַוֵּק,
שְׁהָרִי בְּמִקְוֹם הַדִּין הַקָּשָׁה עוֹמֵד, וְלֹא בְּחִלְשָׁה.
וּמִשּׁוּם זֶה צָרִיף שֶׁלֹא יִפְגֵּם אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא
קָשׁוּר בוֹ, שֶׁהוּא דִּין הַקָּשָׁה, וְלֹא הַחֲלָשׁ, וְעַל זֶה
לֹא צָרִיף לְהִרְאוֹת חֲלָשָׁה כָּלֵל בְּכָל הַצְּדָדִים.
אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וַיֵּדַע דְּרָכֵי הַקְּדוּשָׁה

ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה'.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. אמר רבי אבא, מה הטעם הזהירם פאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים? אלא בשנה השנית זה היה, שחשבו ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. פא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים ולא יצטרך. בגלל (דף קנב ע"א) זה במדבר סיני בשנה השנית, להתקין להם לדורי דורות.

ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשו צוה להם פעם אחרת באותו מקום שבו נתנו פל מצוות התורה. ועל כן בשנה השנית. מה זה בשנה השנית בחדש הראשון? אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחר. מה בין זה לזה? חדש זו הלכנה. שנה זה השמש, שמאיר ללכנה. ואז היה בזמן שכל המצוות נמסרו בו.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵוִי לְאוֹתוֹ אִישׁ שֶׁאָמַר
 שְׁתוֹרָה זֶה בָּאָה לְהִרְאוֹת סְפוּרִים בְּעֶלְמָא
 וּדְבָרֵי הֶדְיוּטוֹת. שָׂאֵם בְּךָ, אֶפְלוּ בְּזִמְנָא זֶה אָנּוּ
 יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תּוֹרָה בְּדְבָרֵי הֶדְיוּטוֹת, וּבְשִׁבְחָה
 יוֹתֵר מִכָּלָם. אִם לְהִרְאוֹת דְּבַר הָעוֹלָם, אֶפְלוּ
 אוֹתָם סוּפְרִים בְּעוֹלָם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם דְּבָרִים יוֹתֵר
 עֲלִיוֹנִים. אִם בְּךָ, גִּלְיָה אַחֲרֵיהֶם וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם
 תּוֹרָה כְּמוֹ זֶה. אֶלְא כֹּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה דְּבָרִים
 עֲלִיוֹנִים הֵם וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים.

בַּא רְאֵה, עוֹלָם עֲלִיוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן בְּמִשְׁקַל אֶחָד
 נִשְׁקָלוּ. יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה - מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים
 לְמַעְלָה. בְּמִלְּאָכִים הָעֲלִיוֹנִים כְּתוּב, (תהלים קד) עֲשֶׂה
 מִלְּאָכִיו רוּחוֹת. (וְהַ כְּמִקּוּם עֲלִיוֹן) בְּשַׁעֲה שְׁיִוְרְדִים לְמִטָּה
 (אף על גב שְׁיִוְרְדִים), מִתְּלַבְּשִׁים בְּלְבוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם
 לֹא יִתְּלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא
 יוּכְלוּ לַעֲמֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם לֹא יִסְבֵּל אוֹתָם.
 וְאִם בְּמִלְּאָכִים בְּךָ, הַתּוֹרָה שֶׁבְּרָאָה אוֹתָם וּבְרָאָה
 אֶת כֹּל הָעוֹלָמוֹת וְעוֹמְדִים בְּגִלְגָּלָה עַל אַחַת בְּפִיָּה

וכמה, כיון שיצדקה לעולם הזה, אם לא תתלבש
בלבושי העולם הזה, לא יוכל העולם לסבל.

ועל זה ספור זה של התורה, לבוש התורה הוא.
מי שחושב שאותו לבוש היא התורה ממש
ולא דבר אחר - תפח רוחו, ולא יהיה לו חלק
לעולם הבא. בגלל זה אמר ר'וד, (שם קיט) גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך. מה שתחת לבוש
התורה.

בא ראה, יש לבוש שגראה לכל, ואותם
הטפשים פשרואים לבוש על פן אדם
שגראה יפה, לא מסתכלים יותר. חושבים
שאותו לבוש הוא הגוף, וחושבים שהגוף היא
הנשמה.

כמו זה התורה יש לה גוף, והם מצוות התורה
שנקראים גופי תורה. גוף זה מתלבש
בלבושים, שהם ספורי העולם הזה. טפשי העולם
לא מסתכלים, רק באותו לבוש, שהוא ספור
התורה, ולא יודעים יותר, ולא מסתכלים כמה

שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם שְׂיֻדְעִים יוֹתֵר לֹא
 מִסְתַּכְּלִים בְּלְבוּשׁ, אֲלָא בְּגוּף שֶׁהוּא תַּחַת אוֹתוֹ
 לְבוּשׁ. הַחֲכָמִים עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם עֲמָדוֹ
 בְּהַר סִינַי, לֹא מִסְתַּכְּלִים אֲלָא רַק בְּנִשְׁמָה, שֶׁהִיא
 עֶקֶר הַכֹּל, תּוֹרָה מִמֶּנּוּ. (וּלְעֵלָם) וְלַעֲתִיד לְבֹא
 עֲתִידִים לְהִסְתַּכֵּל בְּנִשְׁמָה שֶׁל נִשְׁמַת הַתּוֹרָה.

בֵּיא רְאֵה, כִּדְ נָם לְמַעְלָה יֵשׁ לְבוּשׁ, וְגוּף,
 וְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. הַשָּׁמַיִם וְחִילוֹתֵיהֶם
 אֲלֵה אוֹתָם לְבוּשִׁים, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל זֶה הַגּוּף
 שֶׁמְקַבֵּל אֶת הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא תְּפֹאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל
 כֵּן הִיא גּוּף לְנִשְׁמָה. נִשְׁמָה שֶׁאִמְרָנוּ זֶה תְּפֹאֶרֶת
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא תּוֹרָה מִמֶּנּוּ. וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה זֶהוּ
 הַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ, וְהַכֹּל אֲחוּזוֹ זֶה בְּזוֹת.

אִוִי לְאוֹתָם רְשָׁעִים שְׂאוֹמְרִים שֶׁתּוֹרָה הִיא רַק
 סִפּוֹר בְּעֵלְמָא, וְהֵם מִסְתַּכְּלִים בְּלְבוּשׁ זֶה וְלֹא
 יוֹתֵר. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בַּתּוֹרָה כְּרֹאִוִי.
 יֵיז אִינּוּ יוֹשֵׁב, רַק בְּקִנְקֹן. כֵּן תּוֹרָה אִינָה יוֹשֶׁבֶת
 אֲלָא בְּלְבוּשׁ זֶה, וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל אֲלָא

במה שיש תחת הלבוש. ועל כך כל הדברים הללו
וכל הספורים הללו הם לבושים.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מה זה
ויעשו? אמר רבי יוסי, הרי נתבאר, כל
מי שמראה מעשה למטה כראוי, באלו עשאו
למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר זה, כביכול,
באלו הוא עשאו, וְהִרִי נְתַבְאֵר.

(דף קנב ע"ב)

איש איש כי יהיה טמא וגו'. איש איש - שתי
פעמים, למה? אלא איש שהוא איש וראוי
לקבל נשמה עליונה, והוא פנים עצמו שלא שורה
עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה. מה הטעם? משום
שהוא גרם והוא טמא את עצמו. ועל זה איש
איש. איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את
עצמו שלא תשרה עליו קדשה של מעלה.

או בדרך רחוקה - והו אחד מעשרה שהם נקודים
בתורה, ובכלם באים להראות דבר. מה זה
בדרך רחוקה? משום שאדם שהוא מטמא את
עצמו, מטמאים אותו מלמעלה. כיון שמתמאים

אֹתוֹ מְלַמְעֵלָה, תְּרִיחוּ בְּדַרְךְ רְחוֹקָה. מֵאֹתוֹ מְקוֹם
וְדַרְךְ שְׂוֵרַע יִשְׂרָאֵל אֲחוּזִים בּוֹ, תְּרִי בְּדַרְךְ רְחוֹקָה
אֲחוּזוֹ, שְׁהַתְּרַחֵק (מִלְּהַתְּקַרֵּב) לְקַרֵּב אֵלֵיכֶם וּלְהַתְּקַשֵּׁר
בְּכֶם כְּמוֹ שְׁאַתֶּם מִתְּקַשְׁרִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהִרִי כְּתוּב כִּי יִהְיֶה טָמֵא לְנַפֵּשׁ
אוּ בְּדַרְךְ רְחוֹקָה, שֶׁנִּרְאָה שְׁנֵי דְבָרִים
מִמְשָׁמַע שְׁכֶתוּב אוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּאֵן עַד שְׁלֹא
מִטְּמָאִים אֹתוֹ, כָּאֵן אַחַר שֶׁטְּמָאוּ אֹתוֹ. וּמִשְׁמָע
אֲפֹלוּ זֶה אוֹ זֶה לֹא תִשָּׁרַח עֲלָיו קִדְשָׁה שְׁלַמְעֵלָה,
וְלֹא יַעֲשׂוּ פֶסַח בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂים אֹתוֹ.

וְאִם תֹּאמַר, תְּרִי בְּחֻדַּשׁ הַשְּׁנִי עוֹשֶׂה אִם לֹא תִקַּן
עֲצָמוֹ - לֹא! אֵלֶּא כִּינּוֹן שֶׁנִּטְהַר וְתִקַּן עֲצָמוֹ,
תְּרִי הַחֻדַּשׁ הַשְּׁנִי לַעֲשׂוֹת פֶּסַח. מִכָּאֵן, כָּל אִישׁ
שֶׁמִּטְהַר עֲצָמוֹ, מִטְהַרִּים אֹתוֹ.

שְׂאֵם תֹּאמַר שֶׁבְּדַרְכָּהּ עֲלִיזָה יוֹתֵר עוֹמֵד בְּחֻדַּשׁ
הַשְּׁנִי - לֹא כֹּךָ! שֶׁתְּרִי יִשְׂרָאֵל זֶרַע קִדְשׁ
שֶׁעֲשׂוּ פֶסַח בְּזִמְנוֹ, לְקַחוּ אֶת הַלְּבָנָה וְאֶת הַשְּׂמֶשׁ
כְּאַחַר, וּמִי שְׁלֹוֹקֵחַ יִסּוֹד בְּתַחֲלָה - לוֹקֵחַ הַבְּנִינִי.

מָה הַיְסוּד? אֵל תֹּאמֶר יְסוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל צַדִּיק
הָעוֹלָם, אֲלָא יְסוּד שֶׁל אֲבָן טוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר
(תהלים קיח) אֲבָן מְאֹסוֹ הַבּוֹנִים הִיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.
וְזוֹהֵי הָאֲבָן שֶׁשׂוּרָה עֲלֶיהָ מִי שֶׁשׂוּרָה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְדַאי הֲבַל אֲפִלוּ בַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי,
אֲבָל אֵינּוּ כְּמִי שֶׁנּוֹטֵל בְּזִמְנוֹ. מָה הַטַּעַם?
זֶה שֶׁנּוֹטֵל פְּסַח בְּזִמְנוֹ, נוֹטֵל מִמֶּטָה לְמַעְלָה וְלֹא
יֵרֵד, מִשּׁוּם שֶׁמַּעֲלִים בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִים. וְזֶה
שֶׁנּוֹטֵל אַחֵר זִמְנוֹ, ^(דף קנג ע"א) יֵרֵד מִמַּעְלָה לְמַטָּה.
בְּגִלְלֵי זֶה שְׁוִים בְּכָל, וְלֹא שְׁוִים. שְׁוִיהַ עוֹלָה וְלֹא
יֵרֵד, וְזֶה יֵרֵד וְלֹא עוֹלָה. בְּגִלְלֵי כֵּן מִי שֶׁמְקַרֵּב
פְּסַח בְּזִמְנוֹ, יֵשׁ לוֹ שְׂבַח יוֹתֵר. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שְׁוֹכְאִים בְּכָל, שְׁוֹכְאִים בַּתּוֹרָה, וְכָל מִי שֶׁזוֹכֵה
בַּתּוֹרָה, זוֹכֵה לוֹ בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

רַעֲיָא מַהִימְנָא

מִצְוָה לַעֲשׂוֹת פְּסַח שְׁנֵי עַל אֵלוֹ שֶׁלֹּא יָבִלוּ אוֹ
שֶׁנִּמְטָמוֹ בְּטַמְאָה אַחֲרָת. אִם סוּד הַפְּסַח

סוד האמונה שישראל נכנסים בה, שולט בניסן,
 ואז הוא זמן לשמחה, איך יכלו אלה שלא יכלו
 או שנטמאו לעשות בחדש השני, שחרי עבר
 הזמן?

אלא כיון שפנסת ישראל מתעפרת בעטרוֹתיה
 בניסן, לא מעבירה בתריה ועטרוֹתיה
 ממנה שלשים יום. וכל אותם שלשים יום מיום
 שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרוֹתיה,
 וכל חילותיה בחדוה. מי שרוצה לראות את
 המלכה יוכל לראות. הפרוז מכריז: כל מי שלא
 יכול לראות את המלכה, יבא ויראה עד שלא
 ינעלו השערים. אימתי הפרוז מכריז? בארבעה
 עשר לחדש השני, שחרי משם ועד שבעה ימים
 השערים פתוחים. מכאן והלאה ינעלו השערים.
 ועל זה פסח שני.

מצוה זו - שחיטת הפסח בזמנו. ואחריו פסח
 ראשון ופסח שני לאכל אותם כמשפטן.
 וטמאים לחיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה

שְׁלֵישִׁית. תִּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ חֲלִין
שָׁל טְהָרָה מֵצַד מִיכָאֵל, וְכְמוֹ חֲלִין שָׁל הַקֹּדֶשׁ,
כְּגוֹן בְּשֵׁר קֹדֶשׁ, וְהֵם מֵצַד גְּבֻרֵי־אֵל. כִּהֵן וְלוֹי. וַיֵּשׁ
בְּנֵי אָדָם שָׁהֶם כְּמוֹ יָמִים טוֹבִים, וְהֵם קֹדֶשׁ
קֹדְשִׁים.

שְׁכִינָה הִיא פֶסַח רֵאשׁוֹן מִיְמִין, וּפֶסַח שְׁנִי
מִשְׁמָאל. פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִיְמִין, שְׁשָׁם
חֲכַמָּה. פֶּסַח שְׁנִי מִשְׁמָאל, שְׁשָׁם בִּינָה. וּמִשׁוֹם
שְׁבִנְבוּרָה עוֹבְרִים כָּל הָאֲשִׁים הַנְּכַרִּים, שְׁהֵם כְּקֹשׁ
וְתָבֵן לְנַפִּי אֵשׁ שָׁל גְּבוּרָה, הַטְּמֵאִים נְדָחִים לְפֶסַח
שְׁנִי.

וְכָל טְמֵאָה נְדָה, וּמֵצַרְעַ, וְזָב וְזָבָה וַיּוֹלְדָתָ, כְּאֵשׁ
הַגְּבוּרָה הוּא שׁוֹרֵף. שְׁהַנְּשָׁמָה הִיא כְּלִי שָׁל
הַקֹּדֶשׁ כְּרוּךְ הוּא, וְהוּא לֹא שׁוֹרֵף כֹּה עַד
שְׁמֵת־לִפְנֵת כְּאֵשׁ הַגְּבוּרָה, שְׁכַתּוֹב (יְדִמִיָּה כג) הֵלֵא כֹה
דְּבָרֵי כְּאֵשׁ נֶאֱמַר ה'. וְכֵאֵשׁ זֹה, אִם בְּרָזֵל הוּא -
מִתְפּוֹצֵץ, וְאִם אֲבֵן הוּא - נִמּוֹת.

וּבְיָמַי, אֲשַׁם תּוֹרָה אֲשַׁבְּתָב, אֲשֶׁהִיא מִים - (ויקרא
 יב) וְטַהֲרָה מִמְּקוֹר דְּמִיתָ, וְנִטְהָר בָּהּ
 מִצָּרַע, וְטִמְא מֵת, וְזָב, וְטִמְא בְּכָל מִינֵי אֲשָׁרֶיךָ. ^{יד}
 זָהוּ אֲשֶׁפְּתוּב (יחזקאל לו) וְזָרְקֵנִי עֲלֵיכֶם מִים
 מֵהוֹרִים וְטַהֲרֶתֶם וְגו'.

בְּעַמּוּד הָאֲמֻצְעֵי כְּלֵי מַתְיַחֲדָת בְּבַעֲלָהּ, אֲשֶׁהִיא
 אֲשֶׁהּ, אַחַר אֲשֶׁמְתַקְדָּשֶׁת בְּשִׁמְאֵל וְנִטְהָרָת
 בְּמֵי מְקוֹה בְּיָמַי, וְאוֹמְרִים עַל כְּלֵי פֶסַח: כְּלִים
 אֲשֶׁנִּשְׁתַּמְּשׁוּ בָהֶם בְּצוֹנֵן, מִטְּבִילָם בְּצוֹנֵן וְהֵם
 מֵהוֹרִים. אוֹתָן נִשְׁמֹת אֲשֶׁהֵן מִצַּד הַרְחֲמִים, וְהֵן
 רַחֲמָנִים, בְּעֲלֵי חֵן וְחֶסֶד, לֹא צָרִיכִים לְהַטְהֵר בְּמֵים
 פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל אֲשֶׁכֶן בְּחַמֵי חַמִּים, אֲשֶׁבָּהֶם
 נִטְהָרִים רִשְׁעִים גְּמוּרִים אֲשֶׁמְחַמְּמִים עֲצָמָם בְּאֵשׁ
 יֵצֵר הָרַע, וְעֲלִיָּהֶם נֵאמַר (במדבר לא) כָּל דְּבַר אֲשֶׁר
 יָבֹא בְּאֵשׁ, בְּגִלְלֵי אֲשֶׁחַמְּתֶם רַבָּה. אֲבָל צְדִיקִים
 גְּמוּרִים בְּצוֹנֵן, אֲשֶׁעֲלִיָּהֶם נֵאמַר, כָּל הַמְּשִׁים רוּחַ בֵּין
 הַדְּבָקִים מִצְּנִינֵן לוֹ גִּיהֶנָּם.

וְאִם נִשְׁמֹת חֲמֻרִיּוֹת, שְׁהֵם כְּכֹלֵי חָרֶם - שְׁבִירָתָן
 זֹהִי מִתְּהַרְתָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׁפָּרוּ, נִמְהָרוּ.
 וְסוּד הַדָּבָר - (תהלים נא) וְכִחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה
 וְגו'. אֲבָל אוֹתָם שְׁמֵשֶׁתִּדְּלִים בַּתּוֹרָה שְׁכַכְתָּב
 וּבַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, שְׁהֵם אֵשׁ וּמַיִם, וְאוֹתָם
 שְׁמֵשֶׁתִּדְּלִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, שְׁהֵיא אֹר, שְׁכַתּוֹב
 פֶּה (משלי ו) וְתוֹרָה אֹר, הֵם נִמְהָרִים פֶּה.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הַרְוָאָה: הַרְוָאָה תְּמָרִים בְּחֵלוֹם, תִּמּוֹ
 עוֹנוֹתָיו. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (איכה ד) תָּם עוֹנֵךְ בַּת
 צִיּוֹן. מִשׁוֹם שְׁתְּמָרִים, בּוֹ תָּם, יִרְנַת יַעֲקֹב, שֶׁנֶּאֱמַר
 בּוֹ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. עֲבָרוֹת מְרוֹת, וְעַל
 כֵּן תְּמָרִים - שָׁם תָּ"ם, וְשָׁם מ"ר.

כָּאֵן רְמוֹז, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שמות טו)
 וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. מִכָּאֵן, מִי
 שְׁמֵשֶׁתִּדְּל בַּתּוֹרָה שְׁהֵיא עֵץ, עוֹנוֹתָיו, שֶׁנֶּאֱמַר
 בְּהֵן (שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה,
 תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ, וַיִּחְזְרוּ מִתּוֹקִים.

וְשִׁבְאוּ יָמִים שְׂוִתְקַיִם בָּהֶם כִּי־צִיֵּאת מִצָּרִים,
 שְׁנֵאמַר בָּהּ (שם) וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו
 וְכָל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְנִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין מִיתָה,
 אֲלֵא עֲנִי, שְׁעֲנִי חָשׁוּב כְּמַת, לְקַיִם בָּהֶם (צפניה ג)
 וְהִשְׁאַרְתִּי בְּקִרְבִּי [כַּד] עִם עֲנִי וְדַל וְחָסוּ בְּשֵׁם ה'.
 לְהַתְקַיִם בָּהֶם (שמואל-ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ.
 וְעֲשִׂירִים אֱלוֹ שְׁשִׁשָּׁאֲרוּ בָהֶם, יִתְקַיִם בָּהֶם (שמות ה)
 נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים. נִרְפִּים הֵם בְּתוֹרָה, נִרְפִּים הֵם
 לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת עִם בְּעֲלֵי תוֹרָה וְאֲנָשֵׁי חֵיל
 הַמָּסוּבִים מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יַחֲזִנּוּ.

וְנִרְפִּים הֵם בְּכַבֵּד הַמָּס. שְׂאֵם תֵּאמַר, כְּבִדִּים הֵם
 בְּכַבֵּד הַמָּס וְלֹא עוֹשִׂים טוֹבוֹת - בְּגִלְלָה
 זֶה (שם) תְּכַבֵּד הָעֵבֶדָה עַל הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ בָהּ,
 שְׂכַבְדֵּם עֲלֵיהֶם, וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שְׂקָר, שְׂהֵם
 מְשַׁקְרִים וְאוֹמְרִים שְׂכַבְדֵּם הַמָּס עֲלֵיהֶם, וּמִשׁוֹם זֶה
 לֹא יַעֲשׂוּ טוֹבוֹת. הֵם מְשַׁקְרִים בְּדַבְרֵיהֶם, וְאוֹמְרִים
 שְׂמֵה־כַבֵּד שְׂתַכְבֵּד עֲלֵיהֶם, תָּבֵן אֵין נָתַן, מָמוֹן
 הַשְּׂקָר שְׂבוּ מוֹעִים (מְדַבְּרִים) לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ומשום שלא מדברים בו ולא חסו בשם ה', אין
נפין לעבדיך.

ואלה שיש להם נסתר וננוז הממון מבפנים,
שהוא תכן, כמו תוך האוצר ותבה,
מתקנים בהם ותכן לבנים תתנו. וזה כספים לבנים
שיהיו באותו דור.

באותו זמן, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט, והם
בעלי משנה. גם כאן ויבאו מרתה, חוזרת
להם תורה שבעל פה מרה בדחקים רבים,
בעניות, שיתקנים בהם (שם א) וימררו את חייהם
בעבדה קשה - זו קשיא. בחמר - זה קל וחמר.
ובלבנים - זה לבון הלכה. ובכל עבדה בשדה -
זו בריתא. את כל עבדתם אשר עבדו בהם כפרך
- זה תיק"ו.

ורועה הנאמן, שם התקנים בה, שם שם לו חק
ומשפט ושם נסחו. ובעין הדעת הנה טוב
ורע, שהוא אסור והתיר, ובאותם סודות שהתגלו
על ידה, וימתקו המים. כמו מלח שמתיק את

הַבָּשָׂר, כִּי יִתְמַתְּקוּ בְּסוּדוֹת שְׂמֵת־גְּלִים עַל יַדְּךָ כֹּל
 אוֹתָן קִשְׁיוֹת וּמַחְלוֹקוֹת שֶׁל מִים מְרִירִים שֶׁל תּוֹרָה
 שֶׁבַעַל פֶּה, יִחְזְרוּ מְתוֹקִים מִי הַתּוֹרָה. וַיִּסְוְרִיף,
 בְּסוּדוֹת אֵלּוּ שֶׁהִתְגַּלּוּ עַל יַדְּךָ, יִהְיוּ לְךָ מְתוֹקִים,
 וַיִּחְזְרוּ לְךָ כֹּל הַדְּתָקִים שֶׁלְּךָ בְּחִלּוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ.
 וְחַל"ם בְּהַפּוֹךְ אוֹתֵינוּ - מַל"ח, שְׂמֵמֶתִיק אֶת
 הַבָּשָׂר. גַּם יִסְוְרִים מְמַתְּקִים, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּתָהּ.

וְלִרְשָׁעִים חוֹזְרִים הַיִּסְוְרִים מְלַח סְדוּמִית, שֶׁמְעוֹר
 אֶת הָעֵינַיִם, לְקַיֵּם בָּהֶם (אִיּוֹב י"א) וְעֵינַי
 רְשָׁעִים תִּכְלִינָה. וְהֵם ^(דף קנג ע"ב) עָרַב רַב רְשָׁעִים,
 שְׂוִיתָקִים בָּהֶם בְּאוֹתוֹ זְמַן, (דְּנִיאל י"ב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ
 וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ - אֵלֶּה
 בְּעֲלֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ - הֵם זָרַע קִדְּשׁ שֶׁל שְׂאֵר
 הָעָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (זְכַרְיָה י"ג) וַצְּרַפְתִּים בְּצַרְף אֶת
 תְּפֹסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים - אֵלֶּה עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ (דְּנִיאל ש"ם) - אֵלּוּ בְּעֲלֵי קִבְּלָה,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ש"ם) וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְחָרוּ
 בְּזַחַר תְּרַקִּיעַ. אֵלּוּ אוֹתָם שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בְּזַחַר זֶה

שְׁנֵקְרָא סֵפֶר הַזֶּה, שֶׁהוּא כְּמוֹ תִבְתַּן נַח
 שְׂמֵת־כְּנָסִים בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר וְשִׁבְעַת מִמְּלָכוֹת,
 וְלִפְעָמַיִם אֶחָד מַעִיר וְשְׁנַיִם מִמְּשַׁפְּחָה, שֶׁפָּהֶם
 יִתְקַיָּים (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֵּאֱרָה תִשְׁלִיכֶהוּ.
 וְזֶה אִוְרָה שֶׁל סֵפֶר זֶה, וְהַכֹּל עַל הַסֵּפֶה שֶׁלָּךְ.

וּמִי גָרַם זֶה? עֹרֵב, שֶׁאֵתָה תִהְיֶה בְּאוֹתוֹ זְמַן
 כִּיּוֹנָה, שֶׁשְׁלִיחַ אַחֵר שְׁנֵקְרָא בְּשִׁמְךָ, כְּעֹרֵב
 שֶׁנִּשְׁלַח בְּתַחֲלָה וְלֹא חֹזֵר בְּשְׁלִיחוֹת, שֶׁהַשְׁתַּדֵּל
 בְּשִׁקְצִיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם עַמִּי הָאָרֶץ שֶׁקִּץ, בְּגִלְל
 מְמוֹנָם, וְלֹא הַשְׁתַּדֵּל בְּשְׁלִיחוֹתוֹ לְהַחֲזִיר צְדִיקִים
 בְּתִשׁוּבָה, כְּאֵלוֹ לֹא עָשָׂה שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוֹ.

וּבְךָ יִתְקַיָּים סוּד הַיּוֹנָה שֶׁנִּכְנַם בְּעַמְּקֵי תְהוֹם רַבָּה,
 כְּךָ תִכְנַם אֵתָה בְּעַמְּקֵי תְהוֹמֵי הַתּוֹרָה. זֶהוּ
 שְׁכַתּוֹב (יוֹנָה ב) וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצּוֹלָה בְּלִבְבַי יָמִים. וַיְהִי
 חֲכֵמָה חֶסֶד נִצַּח לְיָמִין, שֶׁבְּגִלְלָם אָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים
 קיח) יָמִין ה' רוֹמְמָה יָמִין ה' עָשָׂה חֵיל. וְשֶׁלֶשׁ
 מִשְׁמָאל יִתְקַשְּׁרוּ כְּאֶחָד, שֶׁהֵם בִּינָה גְבוּרָה חוּד,

וְשֵׁלֶשׁ דְּרָגוֹת שְׂבָאֲמֻצֵּעַ - כְּתָר תַּפְאֲרַת יְסוּד -
שְׂאֵחֻזוֹת בְּיָמִין וְשִׁמְאֵל.

וּמִשּׁוֹם שֶׁרָאָה אוֹתָךְ נִבְיָא מִתְקַשֵּׁר בְּשֵׁלֶשׁ דְּרָגוֹת
הָאֲמֻצֵּעַ, פִּתַּח עֲלֶיךָ פְּסוּק זֶה, (ישעיה נב)
הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדֵי יְרוֹם וְנִשְׂא וְנִבְהָ מְאֹד. וּמִשּׁוֹם
שֶׁאֲתָה תִּהְיֶה אֲחוּזוֹ בְּשָׁנֵי מְשִׁיחִים, אָמַר דָּוִד עַל
שְׁלֹשָׁה יָמִינִים שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, יָמִין ה' שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה שְׂמָאֵלִים שְׂאֲחוּזוֹ כְּהֵם מְשִׁיחַ
בֶּן אַפְרַיִם, אָמַר מִצַּד אֶחָד שְׂמָאֵל, גְּבוּרָה, לֹא
אֲמוּת. כִּי אֲחִיָּה - מִצַּד שְׂמָאֵל שֶׁל הו"ד שְׁלֹף,
שְׂנַאֲמַר בּוֹ וְנִתֵּן הַחֹד לְמִשְׁחָה, נִתֵּן כֶּף מִצַּד בִּינָה.

מִשּׁוֹם שֶׁבּוֹ הָיִיתָ חָרַב וַיִּבֶשׁ בְּכָל, בְּגִלְל מְשִׁיחַ בֶּן
אַפְרַיִם, בְּתוֹרְתֶךָ, בְּנִבְיֵיאוֹתָךְ עֲלָיו, בְּגוֹפְךָ
שְׂסַבְלָתָה כִּמְהַ מִיָּנֵי יְסוּרִים כְּדֵי שֶׁהוּא לֹא יָמוּת,
וּבְכַשְׁתָּ עֲלָיו רַחֲמִים, נֶאֱמַר בּוֹ כִּי אֲחִיָּה, מִצַּד
הַבִּינָה. וּמִשּׁוֹם זֶה לֹא אֲמוּת - מִצַּד הַגְּבוּרָה. כִּי
אֲחִיָּה - מִצַּד הַבִּינָה, עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהַתְּנַבְּרָה עֲלָיו

קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפלין בימין אנברתם, שהיא שחרית.

ואם פיר מעשי יה - מצד תהוד. יסר יסרני יה - חכמה ובינה, מימין ומשמאל, בשלשה ימנים ובשלשה שמאלים. ולמות לא נתנני - העמוד האמצעי בג' שכולל פתח וצדיק, והוא בגן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בי"ה, מימין ושמאל, ברחמים ותחנונים, בכמה פיוסים לה ולבניה. זהו שפתוב (עמוס ט) פיוס שהוא אקים את ספת דויד הנפלת. ומשום זה אמר הנביא (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

קם רועה הנאמן ונשק לו וברך אותו, ואמר, ודאי שליח רבונך אתה אלינו. פתחו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה הנאמן, אתה היית יודע כל זה, ועל ידך התגלתה, אבל בענוה שלך, שנאמר בך (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, במקומות אלו שאתה מתבייש לתחזיק טובה אליך, מנה תקדוש ברוך הוא אותנו ולמנורה

הַקְרֹזְשָׁה לְהִיּוֹת בְּיָדְךָ וּבְכִיף בְּמִקְוֹמוֹת אֵלָיו. (עד כאן

רעיא מהימנא).

וּבְיֹום הַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן. רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח, (תהלים
 קיב) פִּזֹּר נָתַן לְאַבְיוֹנִים צְדָקָתוֹ עֲמֻדַת לְעַד
 בְּרֵנוּ תָרוּם בְּכַבֹּד. פִּזֹּר לְאַבְיוֹנִים, מַה זֶה פִּזֹּר?
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפִּזֹּר וְנוֹסֵף עוֹד. יָכוֹל
 פִּזֹּר בְּעֶלְמָא? בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ פִּזֹּר נָתַן לְאַבְיוֹנִים.
 בִּיּוֹן שָׁנַתְנָן לְעֲנִיִּים, פִּזֹּר זֶה נָאֵה. מַה זֶה וְנוֹסֵף
 עוֹד? בְּכָל. וְנוֹסֵף עוֹד - בְּעֵשֶׂר. וְנוֹסֵף עוֹד -
 בְּחַיִּים.

פְּסוּקָא זֶה כֶּף צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת: יֵשׁ מִפִּזֹּר וְיִוֹסֵף
 עוֹד. מַה זֶה וְנוֹסֵף? אֵלָּא אֹתוֹ מְקוֹם
 שֶׁשׁוֹרָה בּוֹ מִיתָה, הוּא גוֹרֵם לוֹ שְׂתוּסָה מִחַיִּים
 שְׁלִמְעָלָה לְהוֹסִיף לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, הַפְּסוּקָא מֵעִיד שְׁכָל מִי שְׁנוֹתֵן לְעֲנִיִּים, מֵעוֹרֵר
 עֵין חַיִּים לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ עֵין חַפּוֹת, וְאִזּוּ נִמְצָא
 חַיִּים וְשִׂמְחָה לְמַעְלָה. וְהָאָדָם שְׁגוֹרֵם אֶת זֶה,
 בְּשַׁעַה שֶׁצָּרִיךְ לוֹ, אֹתוֹ עֵין חַיִּים עוֹמֵד עָלָיו,

ואותו עין המות מגן עליו, ומשום כך ונוסף עוד

(כמו שנתאמר).

צדקתו (דף קנד ע"א) עמדת לעד (תהלים קיא). מה זה עמדת

לעד? עמדת על האדם לזמן לו קיום

וחיים. כמו שהוא נתן לו חיים ועורר לגבי החיים,

כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו)

עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים.

קרנו תרום בכבוד. בא ראה, העולם שאמרנו,

אותה קרן תרום, ובמה? בכבוד שלמעלה,

שאיש זה גרם לחברם באחד, ולרוקן ברכות

למעלה ומטה.

רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשכן מוקם במעשי

בני אדם, אז אותו יום, יום של שמחת הכל,

ושמן משחת קדש מתרוקן פאותם גרות, ומאירים

כלם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם תבא)

שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא.

זהו שפתוב (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתוב (שם)

ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאֹרֶן נִגְהָ הַזֹּלֶךְ וְאֹרֶן עַד נִכּוֹן הַיּוֹם.

עֲשֵׂה לְךָ שְׂתֵי תְּצוּצֹרֶת כֶּסֶף וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יִלְכוּ הָאוֹפָנִים אַצְלָם וּבְהִנְשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשְׂאוּ הָאוֹפָנִים. וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת, בְּרִשּׁוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה הָיוּ הַזֹּלְכִים. שָׂאם תֹּאמֶר שְׂוִיָּה לְמַעְלָה לְמַעְלָה - לֹא. לְמַטָּה. אֵלֶּא כִּמוֹ זֶה מִלְּפָנֵי הַפָּנִים, וְזֶה לְאַחֵר הַפָּנִים.

רוּחַ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאַרְבָּעָה מְדוּרִים וּבְאַרְבָּעָה צְדָדִים, כְּזֵיוֹם שְׁנַבְרָאוֹ בְּהַדּוּר הַפָּנִים הַמְּאִירוֹת. בְּגִלְלָה זֶה כְּעֵין (נאש"ד) כְּמִרְאֵה הַחַיּוֹת, שָׂהֵם אַרְבַּע זְוִיּוֹת, דְּגָלִים פְּרוּשִׁים, אֲרִי"ה גַּש"ר שׁו"ר אֲד"ם, שְׁכוּלִל כָּלֵם אַרְבָּעָה מִלְּאָכִים שְׁשׁוּלְטִים וְכוּלְלִים הַכֹּל.

דְּגָל רֵאשׁוֹן, מְרַכְבָּה מְזִינָת, אֲרִי"ה, מִיכָא"ל, רְשׁוּם בְּפִרְיֵשֶׁת הַדְּגָל הַפְּרוּשׁ לְיָמִין. מְזֻרְחָ

ראשית השמש הולך במשאו באור. שני ממנים
פתח ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל. אחר ללמד (לתורה),
ואחר ללכת בשוק שהולך.

בשאלה לוקחים, לוקחים כמה מרכבות מנינות
מצד ימין, והכל אחר. לצד שמאל
השמש הולך (לוקח באחד לצד השמאל, השמש הולך) ומאיר
ומעטר אותם. אלה ורכבות ממנים תחתיו, וכלם
ביראה ובאימה, בזיע ובקרת.

אריה מושט יד ימין, פנים לכל חילותיו אליו.
שלוש מאות ושבעים אלה אריות סביב
אותו ארי"ה, והוא ביניהם באמצע.

בשנועה האריה הזה, הרקיעים מודעזעים, וכל
החילות והמרכבות מודעזעים מיראתו.
מאותו קול מתלהט נהר די נור, ויורד באלה
וחמש מאות דרגות הגיהנם של מטה. אז
מודעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לזהטת, ועל
זה כתוב (עמוס ג) אריה שאג מי לא ירא.

גִּזְעָה פַּעַם שְׁנִיָּה - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלֶף
 אַרְבֵּיּוֹת, כֻּלָּם גִּזְעִים. מוֹשִׁיט יָד שְׂמֵאלוֹ -
 כָּל בְּעָלֵי הַדִּין לְמִטָּה פּוֹחֲדִים וְנִכְפִּים תַּחַת אֹתָהּ
 יָד, וְאֹתָהּ יָד פּוֹשְׁטָת עֲלֵיהֶם, וְכֻלָּם תַּחֲתֶיהָ, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (בראשית מט) יָדָךְ בְּעֶרְףְּ אֵיבֹיךָ.

אַרְבַּע בְּנָפִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵשׁ לְבָנָה. כֻּלָּם
 לוֹחֲטִים. כָּל פָּנִים שָׁל כְּפֹתוֹר וּפְרַח בְּלֶכֶן
 שָׁל אֹתָהּ אֵשׁ שְׁקוּעִים.

אַרְבַּע פָּנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְאַרְבַּעַת צַדִּדִּים,
 כֻּלָּם מְאִירִים בְּלֶכֶן הַשֶּׁמֶשׁ. אֶחָד לְצַד
 מִזְרַח מְאִיר בְּשִׁמְחָה, וְאֶחָד לְצַד מְעָרָב, (וְהַ בִּינָם)
 שֶׁהַכְּנִים מְאִירוּ. וְאֶחָד לְצַד צְפוֹן, חָשׂוּף בְּלִי אֹרֶה,
 כִּצֵּל הַשֶּׁמֶשׁ לְגַבֵּי הַשֶּׁמֶשׁ. הַצֵּל חָשׂוּף, הַשֶּׁמֶשׁ
 מְאִיר. מִשּׁוֹם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ וְהַצֵּל - יָמִין וְשְׂמֵאל,
 וְהוֹלְכִים כְּאֶחָד. חָשׂוּבִים (חֲשָׁבוֹן) שְׁחוֹלְכִים עִמּוֹ, כָּל
 אֵלוֹ שְׁלוֹקָחִים כְּלִי וַיֵּן.

וְכֻלָּם מִיָּמִין וּמִשְׂמֵאל בְּשִׁלְשָׁה רְאִשִּׁים. רֵאשׁ אֶחָד
 שָׁלוֹ, שִׁבְעִים וְאַרְבַּעַת אֶלֶף וְשִׁשׁ מֵאוֹת.

אלה אותם ראש אחר. יוצאים כח בימין שהוא
 הרים עליהם, פרט לכל אותם ממנים שלמטה,
 תחת אלה. שלטונים אלה על אלה, דרגות
 תחתונות עם עליונות, שאין להם חשבון.

ראש שני, שהולך בראש הראשון, חשבון
 חמשים וארבעה אלף וארבע מאות, פרט
 לכל ^(דף קנר ע"ב) הממנים הללו שתחת לארבעה צדדים
 שאין להם חשבון. ראש שלישי, שהולך אחריהם,
 חמשים ושבעה אלף וארבע מאות. כמו שנוטל
 הימין, כך גם נוטל השמאל. כך גם מלפניהם, כך
 גם מאחריהם.

בין שנים ראשון - והורד המשכן. וכל
 הלויים אומרים שירה. בעלי התשבות
 כלם מצדו. ואז כתוב, (יחזקאל א) כי רוח החיה
 באופנים.

דגל שני, מרובה מוינת, נש"ר, אוריא"ל, דרו"ם.
 ושני ממנים עמו - שמשיא"ל, חסדיא"ל.
 נש"ר זה עולה, וכל בעלי הכנפים מלפניו. כמה

מְרַכְבּוֹת עוֹלוֹת בְּכָל הַצְּדָדִים, כָּל אַחַת וְאַחַת
בְּחֹק הַשָּׁמַשׁ.

רוּחַ שֶׁל רוּחַ פְּנִימִית יוֹצֵאת, וְאוֹתָהּ הָרוּחַ מְגִיעָה
לְנֶשֶׁךְ תּוֹה, וְעוֹלָיִם אֵיבָרָיו וּמְכַסִּים אֶת הַגּוֹף,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיוב לט) הַמְּבִינְתָךְ יֶאֱכֹר נִין יִפְרֹשׁ
בְּנֶפְיוֹ לְתִימָן. כְּמוֹ דְגָמַת בְּעֵינַי (דְּבָרִים לב) בְּנֶשֶׁךְ יַעִיר
קִנּוּ, נֶשֶׁךְ נִין זֶה עִם יוֹנָה, עִם נִין, וְכָל בְּעָלֵי
הַכְּנָפִים כֻּלָּם מְצַפְּצָפִים וְשֹׁמְחִים. אַחַד מְצַד (עַמּוּד
אַחַד) לְפָנָיו עוֹלָה מִמַּטָּה לְמַעְלָה. כַּמָּה צְפָרִים
יורדות ועולות, מְצַפְּצָפוֹת וְשֹׁמְחוֹת, הוֹלְכוֹת
וּמְשׁוֹמְחוֹת.

בְּשִׁנּוּסַע, מוֹשֵׁיט כְּנָף יָמִין, כּוֹנֵם לְכָל חִילָיו,
שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וַחֲמֵשִׁים אֶלֶף בְּעָלֵי
כְּנָפִים בְּשָׁנֵי גּוֹפִים, נֶשֶׁךְ וְאַרְיֵ"ה כְּאַחַד. מְרִים
קוֹל, כָּל הָאַחֲרִים עוֹלִים וְיורְדִים, מְצַפְּצָפִים מְצַדָּם
מִכַּמָּה דְּרָגוֹת.

שֶׁלֹּשָׁה רְאֵשִׁים הֵם כְּאַחַד בְּמַחְנֹת אֵלוֹ, וְכֻלָּם
בְּחֶשְׁבוֹן אַחַד. וְחֶשְׁבוֹן הָרְאֵשִׁים הֵלְלוּ -

ראש אחד, ארבעים וששה אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת.
 ראש שני, חמשים ותשעה אֶלֶף ושלוש מאות.
 ראש שלישי, ארבעים וְחֲמֵשָׁה אֶלֶף ושש מאות
 וְחֲמֵשִׁים.

מִשְׁנֵי צְדָדִים אֵלֶּי יוֹצְאִים שְׁנֵי כְרוֹזִים שְׂהוּלָכִים
 לְפָנַי כָּל הַמַּחְנוֹת, כְּשֵׁשִׁי אֵלֶּה מִכְרִיזִים:
 כָּל הַחֵילוֹת וְכָל הַמַּחְנוֹת, חֵיוֹת קְטַנּוֹת עִם
 גְּדוּלוֹת, כֻּלָּם מִתְכַּנְּסִים. מִי רָאָה נְסִיעַת כָּל
 הָרְקִיעִים, כֻּלָּם נוֹסְעִים בְּמִשְׁאֵה בַּמַּחְנוֹת לְפָנַי אוֹתוֹ
 מִשְׁכָּן.

בְּשָׁעָה שְׂאֶחָד מֵהֶם, אוֹתוֹ שָׂבָא מִצַּד אֲרִיָּה,
 פּוֹשֵׁט קוֹל בְּרִי שְׂלֵא יוֹדְעוּעוּ כָּל אוֹתָם
 קוֹלוֹת, אִזּו מִתְכַּנְּסוֹת כָּל אוֹתָן מַחְנוֹת. בְּשָׁעָה
 שְׂאֶחָד קוֹרָא, נִשְׁכָּר הַקּוֹל וְלֹא פּוֹשֵׁט, כָּל אוֹתָן
 הַמַּחְנוֹת שָׁל תִּנְשָׁר תְּהִיָּה, כֻּלָּן מִתְכַּנְּסוֹת לְנִסְע
 בְּמִסְעָם. כְּנִגְדֵי אֵלֶּי שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת כְּסָף, כְּגוֹן זֶה
 חֶבֶל לְמִטָּה. בֹּא רֵאֵה, כְּשֵׂאֵלֶּה נוֹסְעִים, מֵה
 כְּתוּב? (יחזקאל א)

אֶצְלָם, אוֹתָם שְׁמַת־כְּנָסִים אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁהָרֹאשׁ
מִסְתַּכֵּל, כִּדְ נָם כָּלָם.

דָּגַל שְׁלִישִׁי, שׁוֹר, גְּבִרְיָאֵל, צָפוֹן. שְׁנֵי מְמַנִּים עִמּוֹ,
קַפְצִיָּא"ל חֲזָקִיָּא"ל. הַשׁוֹר הָיָה מֵצַד שְׁמַאל.
כְּרָנִיו עוֹלוֹת בֵּין שְׁתֵּי עֵינָיו. רוֹגֵז בְּהִסְתַּכְלוֹת,
עֵינָיִם לוֹהֵטוֹת כְּאֵשׁ שֶׁל נוֹר הוֹלֵק. נוֹגֵחַ וְרוֹפֵם
בְּרַגְלָיו וְלֹא חָם.

כְּשֶׁנּוֹעָה הַשׁוֹר הָיָה, יוֹצְאִים מִנְקַב תְּהוֹם רַבָּה
בְּמָה חֲבוּרוֹת מִכִּים (מִחֲבָלִים), כָּלָם גּוֹעִים
וּמְשׁוּטְטִים לְפָנָיו, וְהַחֲמָת וְהַתִּיק שָׁבוּ שֶׁל כָּל
עוֹזְנוֹת הַלּוֹיִים לְפָנָיו, שֶׁחָרִי כָּל עֲבָרוֹת הָעוֹלָם
כְּתוּבִים בְּסֵפֶר וְעוֹלָיִם.

שְׁבָעָה נְהָרוֹת אֵשׁ שׁוֹפְעִים לְפָנָיו. כְּשֶׁצָּמָא הוֹלֵךְ
לְאוֹתוֹ נְהָר דִּינּוֹר, וְשׁוֹאֵב אוֹתוֹ בְּגַמְיָעָה
אַחַת. וְאוֹתוֹ נְהָר מִתְמַלָּא כְּבִתְחֻלָּה וְלֹא נִהְיָה
אַכּוּב. כָּל אוֹתָם חִילוֹת שׁוֹאֵבִים אֵשׁ אוֹכֵלֵת אֵשׁ.
וְאַלְמָלָא שְׁמַצַּד אַרְיָה יוֹצֵא נְהָר אַחַד שֶׁל מַיִם

שְׂמֵכָבִים אֶת הַנְּחָלִים שְׁלָהֶם, לֹא יוּכַל הָעוֹלָם
לְסַבֵּל.

חֲשֵׁךְ הַשָּׁמַשׁ שָׁם נִמְצָא, לֹא נִמְצָא אֹר. בְּמָה
חִילוֹת שֶׁל שׁוֹמְרֵי חֶק הוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
בַּחֲשֵׁךְ, וְאוֹתוֹ נָהַר שְׁדוּלֵק בַּצַּד הַזֶּה, אִישׁ שְׁחָרָה
חֲשׂוּכָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂאִין אִישׁ לְבָנָה, אִישׁ שְׁחָרָה,
אִישׁ אֲרַבְעָה, אִישׁ שֶׁל שְׁנֵי גּוֹנִים - אֵל תֵּאמַר, שְׁחָרֵי
וְדַאי כָּךְ זֶה! וְעַם כָּל זֶה לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה כָּךְ
נִמְצָא, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לַתְּחִתּוֹנִים הַלְלוּ.

שְׁנֵינּוּ, הַתּוֹרָה בְּמָה נִמְצָאת? אִישׁ לְבָנָה, וְאִישׁ
שְׁחָרָה עַל גְּבִי לְבָנָה. בְּשְׁנֵי סוּגֵי אִישׁ
נִמְצָאת הַתּוֹרָה. בֹּא רֵאֵה, הָאִישׁ אֶחָת הִיא,
וּמִתְחַלֶּקֶת לְאַרְבָּעָה. הַפִּיִם אֶחָד (דף קנה ע"א) הֵם,
וּמִתְחַלֶּקִים לְאַרְבָּעָה. הָרוּחַ אֶחָת הִיא, וּמִתְחַלֶּקֶת
לְאַרְבָּעָה.

שְׁלֵשָׁה רְאשִׁים נִמְצָאִים (מִתְחַבְּרִים) בְּמִרְכְּבוֹת אֵלוּ.
חֲשֵׁבוֹנִם - רֵאשׁ אֶחָד, שְׁשִׁים וּשְׁנַיִם אֶלֶף
וּשְׁבַע מֵאוֹת. רֵאשׁ שְׁנֵי, אֲרַבְעִים וְאֶחָד אֶלֶף וַחֲמִשָּׁ

מֵאוֹת. רֵאשׁ שְׁלִישִׁי, חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה אֶלֶף וְאַרְבַּע
מֵאוֹת. פָּרַט לְכָל אֵלֹה הַדְּרָגוֹת הָאַחֲרוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת
בְּצַדִּיקוֹ, וְאִין לָהֶן חֶשְׁבוֹן. כִּלְּזֵן דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת,
פָּרַט לְכַמָּה חִילוֹת שֶׁל שׁוֹמְרֵי חֶק שֶׁהֵם לְמַטָּה,
חֲצוּפִים בְּכַלָּב, נוֹשְׁכִים בְּחִמּוֹר. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְצָא
לְפָנֵיהֶם, וְדִין שֶׁלָּהֶם בְּצַד רְבִיעִי.

דָּגֵל רְבִיעִי, אָד"ם, רַפְּא"ל, מְעַרְב. יַחַד אֵתוֹ
רְפוּאָה. בְּצַד שְׁאָדָם נִכְלָל, דִּין עֲלִיזוֹן עֲלִיו
מִתְרַפֵּא. זֶה (אֶחָד) אוֹחֵז בְּקַרְנֵי הַשּׁוֹר, בְּשִׂרְוֹצָה
לְהַכְנִיסָם לְתֵהוֹם רַבָּה, וְכוּפֶת אוֹתָם שְׁלֵא יִשְׁרַף
הָעוֹלָם. לְאַחַר זֶה שׁוֹרָה קוֹל דְּמָמָה דְּקָתָה, דִּין. (בְּאִין)
דְּבַר בְּחִשָּׁאֵי, לֹא נִשְׁמַע דְּבַר הַבְּרָה כִּלְל.

בְּצַד זֶה שׁוֹרָה מִי שֶׁשׁוֹרָה, עוֹלָה מִי שֶׁעוֹלָה,
הַשְּׁמֶשׁ מִתְכַּנֵּס לְהָאִיר לְמָקוֹם זֶה. בְּגִלְל זֶה
וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה בְּצַד דְּרוֹם. אֲבָל כָּאֵן לֹא זֶה וְלֹא
זֶה. מִדּוּעַ תְּרוּעָה? לְכַפּוֹת צַד צְפוֹן, וְלָכֵן צַד צְפוֹן
לְאַחֲזוֹר.

בא ראה, שתי תצוצרת, משום שהם מצד שנים
 שאמרנו, מפורח ומפורח. הן עתידות לשפר
 דינים ולכפותם. ועל זה הן מכסות. ומשום זה,
 וכיום שמחתכם וכמועדיכם וגו', ותקעתם
 ברחצרת. סתם, בין למעלה בין למטה. אשריהם
 ישראל שתקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ונתן
 להם חלק עליון על כל שאר העמים, ותקדוש
 ברוך הוא משתבח בתשבתותיהם. זהו שכתוב
 (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה וגו'. רבי אלעזר
 אמר, כאן יש להסתכל, נ' שהיא (מגדרת)
 מתזרת לאחור, כאן בשני מקומות, למה? ואם
 תאמר נ' בפופה, תרי ידוע נ' בפופה נקבה. נ'
 פשוטה, כלל של זכר ונקבה. ותרי בארנו במקום
 זה, ויהי בנסע הארץ. למה תזר לאתר כך כמו זה?

בא ראה, נ' באשרי יושבי ביתך לא נאמרה,
 משום שהיא בגלות, ותרי פשוטה תחברים,
 שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת

יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֵלֶּא מַה כָּתוּב לְמַעְלָה? וַאֲרוֹן בְּרִית
 ה' נִסַּע לְפָנֵיהֶם דְּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם
 מְנוּחָה. כִּיּוֹן שְׁתִּיהָ נֹסַע הָאָרוֹן, נו"ן נֹסַעַת עָלָיו
 (עמ"ס), וְהָרִי הַשְּׂכִינָה יוֹשְׁבַת עַל גִּבֵּי הָאָרוֹן.

בֵּא רֵאָה חֲכִיבוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגִבֵּי יִשְׂרָאֵל,
 שְׁתֵּרֵי אָף עַל גִּב שָׁהֶם סוֹטִים מְדָרְךָ הַיָּשָׁר,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה לְעֹזְבֵם, וּבְכָל זְמַן
 מִחְזִיר פָּנָיו לְמוֹלָם, שְׁאֵם לֹא כָּה, לֹא יַעֲמְדוּ
 בְּעוֹלָם.

בֵּא רֵאָה, הָאָרוֹן הָיָה נֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרָךְ שְׁלֹשָׁה
 יָמִים, נ' לֹא הִיָּתָה נִפְרָדָת מִמֶּנּוּ, וְנֹסַעַת
 עִמּוֹ. וּמִתּוֹךְ אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל מִחְזִיר פָּנָיו וּמִסְתּוֹכֵב
 מִלְּגִבֵּי הָאָרוֹן, כִּמּוֹ עֵפֶר הָאֵילִים, כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ,
 מִחְזִיר פָּנָיו לְמָקוֹם שְׁמֵשֶׁם יֵצֵא. וְעַל כֵּן בְּנִסַּע
 הָאָרוֹן, נו"ן מְסוֹבְבַת פָּנִים לְמוֹל יִשְׂרָאֵל, וְכִתְפֵי
 חֲנוּף לְגִבֵּי הָאָרוֹן.

וְעַל כָּה, כְּשֶׁהָאָרוֹן הָיָה נֹסַע, מֹשֶׁה אָמַר קוֹמָה
 ה', לֹא תֵעֹזֵב אוֹתָם, תִּחְזַר פָּנִים אֵלֵינוּ, וְאִז

נו"ן חוזרת לגביהם כצורה זו, כמי שמחזיר פניו
 למי שאוהב. וכשהיה מתחיל הארון (וישראל)
 לשרות, אז החזירה נו"ן פניה מישראל, והחזרה
 לגבי הארון, ובכל החזר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי כך הוא, אבל
 כאן לא החזיר פניו מישראל, שאם כך,
 צריכה נו"ן להתהפך מנון של אחר עליון (שלמעלה),
 זה מנוד לאחור, וזה בדרך ישר לגבי הארון.

אלא ודאי לא החזיר פניו מהם. ומה עשה בשעה
 שהארון התחיל להשרות? אמר משה שובה
 ה', ואז שורה הארון, והשכינה עומדת בצד אחר,
 והפנים מול ישראל ומול הארון. (ומשום כך) ואז הפל
 נכלל (לתוכה) לבוין, (דף קנה ע"ב) לארון ולישראל. אלא
 שישראל נרמו אחר כך, שפתוב ויהי העם
 כמתאננים.

אמר רבי אלעזר, אני שאמרתי מספרו של רב
 ייבא סבא, שאמר שבין מצד זה ובין מצד
 זה חזר. אמר לו, נאחא אמר, אבל זה שאמרנו, כך

הַמִּצְוָה בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, וְכָךְ זֶה
בְּיַדֵּי.

וְהַמֵּן בְּזֶרַע גֵּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְהַעֲמִיד זֶרַע
וְחִילּוֹת בְּאַרְצֵי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) גֵּד
גְּדוּד יִגְוֹדְנוּ. מִה זֶרַע גֵּד נִטְלוּ חֶלְקֵם בְּאַרְצֵי אַחֲרַת,
כִּי הַמֵּן שָׂרָה עַל יִשְׂרָאֵל מִחוּץ לְאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה.

דָּבָר אַחֵר בְּזֶרַע גֵּד הוּא - בְּזֶרַע גֵּד לָבֵן, וְנִקְבָּה
בְּשֵׁיזֵרֵד לְאֹיִר, וְנִמְטָחַן (וְהַתְּנַשֵּׁם) (וְנִבְלָע) בַּגּוֹף,
וְהָרִי פִּרְשׁוּתָהּ הַחֲבָרִים. וְעֵינָיו בְּעֵיִן הַבְּדִלָּה, כְּמוֹ
אוֹתוֹ בְּדוּלָח שֶׁהוּא לָבֵן, כְּגוֹן הַיָּמִין (לָבֵן הַעֲזוֹן)
שֶׁלְמַעֲלָה. (בְּזֶרַע גֵּד, כִּי לֹא נִקְרְאוּ בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם, אֲבָל לָבֵן מִכְּשָׁפִים זֶרַע
בְּזֶרַע גֵּד הוּא, בְּזֶרַע גֵּד לָבֵן, וְכֵחַז בְּאִשֶׁר יוֹרֵד מִלְמַעְלָה לְמַטָּה).

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִה שׁוֹנָה (שָׁאֵמַר) מִשֶּׁה בְּדָבָר זֶה
(חֵלֶשׁ) לְמַעֲלָה בְּנִקְבָּה, שְׂפָתוֹב אִם כִּי אֶת
עִשָּׂה לִי? אֶת? אֶת? אֶת? צְרִיךְ לוֹ לְהִזְוֹת! אֵלֶּא
לְמָקוֹם שֶׁהַמּוֹת שׁוֹרָה בּוֹ הוּא אָמַר, וְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁל הַנִּקְבָּה הוּא. בְּגִלְלָה זֶה אָמַר הַרְגֵנִי נָא הַרְגֵנִי,
וְזֶה עֵץ הַמּוֹת. וְהָרִי בְּאַרְצֵנוּ שֶׁבְּעֵץ הַחַיִּים לֹא שׁוֹרָה

הַמּוֹת. וְעַל כֵּן חוֹר לְגַבִּי אֵילַן הַמּוֹת וְאָמַר אֶתְּךָ,
וְלֹא אָמַר אֶתְּךָ, וְכֵן צָרִיךְ לוֹ.

מִיָּד - וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שִׁבְעִים אִישׁ
וְגו'. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶתְּךָ רוֹצֵה
מוֹת בְּכָל זְמַן - הֲרִי לָךְ, וְאַצְלֹתִי מִן הָרוּחַ וְגו'.
בֹּא רֵאֵה שְׂפָאן יָדַע מֹשֶׁה שֶׁהוּא יָמוּת וְלֹא יִכְנַס
לְאָרֶץ, שֶׁהֲרִי אֶלְדָּד וּמִיָּדָד הָיוּ אוֹמְרִים דָּבָר זֶה.

עַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַה שֶׁהֲרֵגוּ שׁוֹרֵה
בּוֹ לְקַלֵּל עַצְמוֹ, שֶׁהֲרִי פִּמָּה עוֹמְדִים עָלָיו
שֶׁמְקַבְּלִים אוֹתוֹ דָּבָר. בְּזְמַן אַחֵר שֶׁרָצָה מִיָּתֵהּ,
לֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הָיָה לְתוֹעֵלָת
יִשְׂרָאֵל. כָּעֵת אֵינּוּ, אֶלָּא מִתּוֹךְ רֵגְזוֹ וְדַחֲקוֹ, וּמִשּׁוּם
זֶה קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. וְעַל כֵּן נִשְׁאַרוּ לְאַחֵר כֵּן אֶלְדָּד
וּמִיָּדָד וְאָמְרוּ אֵת זֶה, שֶׁמֹּשֶׁה יִתְאַסֵּף, וַיְהוֹשִׁיעַ
יִכְנִסֶם לְיִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ.

וּמִשּׁוּם זֶה בָּא יְהוֹשִׁיעַ לְמֹשֶׁה וְקִנָּא עַל מֹשֶׁה,
וּמֹשֶׁה לֹא הִשְׁגִּיחַ בְּכַבּוּדוֹ, וְעַל כֵּן אָמַר,
אֲנִי מֹשֶׁה בְּלֹאִים. מַה זֶה בְּלֹאִים? מִנַּע מֵהֶם אוֹתָם

דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לו) וַיִּכְלֹא הָעַם מִהִבִּיא.
 (בראשית ח) וַיִּכְלֹא הַנָּשִׁים מִן הַשָּׁמַיִם. מְנִיעוֹת מִמֶּשׁ.
 וּמִשָּׂה לֹא רָצָה. צֵא וּרְאֵה עֲוֹנֹתֵינוּ שֶׁל מִשָּׂה, מֵה
 כָּתוּב? הַמְקַנֵּא אֶתְּהָ לִּי וְגו'. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל
 מִשָּׂה, שֶׁהוּא עָלָה עַל כָּל הַנְּבִיאִים הָעֲלִיּוֹנִים (שֶׁל
 הָעוֹלָם). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שֶׁאֵר הַנְּבִיאִים לְגַבִּי
 מִשָּׂה כִּלְכָנָה לְגַבִּי הַשָּׁמַשׁ.

רַבִּי אֲבָא הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אַחַד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
 וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כַּמָּה אוֹתָם בְּנֵי הָאָדָם חֲזַקִּי לָב, שֶׁלֹּא
 מִשְׁנֵיחִים בְּדַבְרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם כְּלוּם. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 בְּשֶׁר הַלֵּב שָׁאֲחוּזוֹ בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף עוֹשֶׂה לָהֶם.
 פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת
 הַשָּׁמַשׁ וְרָבָה הִיא עַל הָאָדָם. יֵשׁ רָעָה - זֶה הוּא
 חֲזַק רַע שֶׁל הַלֵּב, שְׂרוּצָה לְשַׁלֵּט בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְלֹא מִשְׁנֵיחַ בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם הַהוּא דְבָר.

מִדּוּעַ הִיא רָעָה? הַפְּסוּק אַחַר כֵּן מוֹכִיחַ,
 שֶׁכָּתוּב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר

וּנְכַסִּים וְגו'. פָּסוּק זֶה קִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׂפָתוֹב וְאִינְנוּ
 חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה, לָמָּה וְלֹא
 יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאֹכַל מִמֶּנּוּ, שְׁחֵרֵי אֵינּוּ חָסֵר
 לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם? אֵלֶּא סוּד הוּא, וְכָל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה
 הַמְּלִךְ מִתְּלַבְּשִׁים הֵם בְּדְבָרִים אַחֲרִים, בְּדְבָרֵי
 הַתּוֹרָה שְׂמֵת לְבָשִׁים בְּסִפּוּרֵי הָעוֹלָם.

בֵּיא רֵאָה, אֵף עַל גַּב שְׂרוּצִים לְהִסְתַּכֵּל בְּלְבוּשׁ,
 כְּעֵת פָּסוּק זֶה כִּךְ אֹמֵר, שְׂאָדָם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וְנוֹתֵן לוֹ ^(דף קנו ע"א) הַקְּרוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עֲשֶׂר בְּרֵי
 שְׂיוּכָה בּוֹ לְעוֹלָם הַבָּא וְתִשְׁאַר אֶצְלוֹ הַקְּרֹן. מַהִי
 הַקְּרֹן? אוֹתָהּ שְׁעוּמָדָת, שֶׁהוּא מְקוּם לְצָרֵר בּוֹ
 הַנְּשָׂמָה. בְּגִלְל זֶה צְרִיךְ לְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו לְאוֹתָהּ
 קְרֹן, וְקְרֹן זֶה יִקְבְּלָהּ לְאַחַר שְׂיֵצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

מִשׁוּם שְׂקֵרָן זֶה הֵיא עֵין חַתִּיִּם שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם,
 וְלֹא עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵלֶּא אוֹתוֹ פְּרֵי
 שְׂיוּצָא מִמֶּנּוּ, וְלִכֵּן אוֹכֵל הָאָדָם פְּרִיו, שְׂיוּכָה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְחַקְרָן קִיָּמַת לְאוֹתוֹ עוֹלָם לְזְכוּת פֶּה
 בְּחַתִּיִּם עֲלִיוֹנִים שְׁלֵמָעֵלָה.

וְמִי שֶׁמִּטְמֵא עֲצָמוֹ וְנִמְשָׁךְ אַחַר עֲצָמוֹ וְלֹא מִחֶסֶד
 לְנַפְשׁוֹ וְלְעֲצָמוֹ כָּלוּם, וְאוֹתוֹ עֵץ נִשְׁאָר וְלֹא
 שָׁם אוֹתוֹ מוֹלוֹ בְּיָרְאָה וּלְקַבְּלוֹ לְמַעְלָה, אִזּוּ - וְלֹא
 יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וְלִזְכּוֹת בְּאוֹתוֹ
 עֲשֶׂה. וְדַאי אָדָם אַחַר יֵאכְלֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כו)
 יָבִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ. בְּגָלֵל זֶה צָרוּךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת
 בְּמַה שֶׁנֶּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ עוֹלָם, וְאִזּוּ
 אוֹכֵל מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתִשְׁאָר לוֹ אוֹתָהּ קָרוֹן
 לְעוֹלָם אַחַר, לְהִיזוֹת צָרוּר בְּצָרוּר תַּחֲתִיִּם. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, וְדַאי.

עוֹד אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב אִם כָּכָה אֵת עֲשֶׂה לִּי
 תְּרַגְּנִי נָא וְגו'. וְכִי מִשָּׁה, שֶׁהוּא עֵנּוּ מִכָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁשָּׂאֵלוּ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל
 מִסֵּר עֲצָמוֹ לְמִיתָה? לָמָּה? אָמַר רַבִּי אֲבָא, דְּבַר
 זֶה לְמַדְּנוּ וְסוּד עֲלִיזוֹן הוּא. מִשָּׁה לֹא תִרְע לְפָנָיו
 וְלֹא שָׂאֵל מִיתָה עַל שֶׁשָּׂאֵלוּ יִשְׂרָאֵל.

בַּא וְרֵאָה, מִשָּׁה נֶאֱחָז, וְהִנֵּה עוֹלָה בְּמַה שֶׁלֹּא
 נֶאֱחָז נְבִיא אַחַר. (שְׁחַרֵּי תִּנָּה אַחֲזוּ בְּצַדִּיקָה) וּבְשִׁעָה

וַיֹּאמֶר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות טו) תִּנְנִי
 מִמִּטִּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, שְׂמַח מֹשֶׁה וְאָמַר,
 וַדַּאי כָּעֵת אוֹתָהּ שְׁלֵמוֹת נִמְצְאוֹת בִּי, שְׁחֵרֵי בְּגָלְלִי
 נִמְצְאוּ מִן לְיִשְׂרָאֵל. בִּיּוֹן שְׁרָאָה מֹשֶׁה שְׁחִזְרוּ לְרֵדֹת
 לְדִרְגָּה אַחֲרַת וְשִׂאֲלוּ בְּשֵׁר, וְאָמְרוּ (במדבר כא) וַנִּפְּשְׁנוּ
 קָצָה בַּלֶּחֶם הַקְּלוּקָל, אָמַר, אִם כֶּךָ זֶה, תִּרֵי וּדְרֹגְתִי
 בְּנוֹמָה, שְׁחֵרֵי בְּגָלְלִי יֵאָכְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן בְּמִדְבָּר.
 תִּרֵי אֲנִי פָּגוּם, וְאַחֲרָן פָּגוּם, וַנְּחַשׁוּן בֶּן עַמִּינַדָב
 פָּגוּם.

אָמַר, וְאִם כָּכָה אַתְּ עוֹשֶׂה לִי תִרְנְנִי נָא תִרְגֵּי,
 שְׁנַחֲשִׁבְתִּי נִקְבָּה בְּמֵאֲכָלָהּ, (ואני יורד מהשמים,

שהיא דרגה עליונה, לרדת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר נביאי העולם. ועל זה
 אמר, ואל אראך (אחותי) ברצתי, כפתי, ודאי לרדת לדרגה תחתונה. אז, ויאמר
 ה' אל משה אספה לי שבועים איש. אתה שאלת מקום שפיתה לא תצטרך, מקום
 שלא תהא פגום בדרגה שלך, ועל זה כתוב ואצלתני מן הרוח אשר עליך, שכלם
 הם שגאחווו שם). (ואני ירדתי מן השמים לארץ. את עשה לי, לרדת למקום
 הנקבה ולפגם מקומי ודרגתי. אם כך, תרנני נא הרג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל
 אראך ברצתי. רצתי היא ודאי לאחז בדרגה תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה
 לי שבועים איש מוקני ישראל. תרי הם לתת להם אכל אחר, ולא תהיה פגום

בְּדַרְגָּתָהּ. וְעַל זֶה, וְאַצְלָתִי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם. מִהַ הַמַּעֲסִים? מִשּׁוּם שֶׁהֵם נִאֲחָזוּ בְּלִבָּנָה וְכוּ') בְּלִבָּנָה, וְרָצָה הַשָּׁמַשׁ לְהֵאִיר לָהּ. וְעַל כֵּן וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם, כִּדְּרִי לְהֵאִיר מִהַשָּׁמַשׁ, כְּאוֹר הַלִּבָּנָה. (וּמִשּׁוּם זֶה אֵכֵל זֶה לֹא) בָּא עַל יְדֵי מֹשֶׁה, כִּדְּרִי שְׁלֹא יִפְגַּם.

אֲשֶׁר־י חֲלָקוּ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בְּכַבּוּדוֹ, עָלָיו כְּתוּב (מִשְׁלֵי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמְךָ וְגו'. יִשְׂמַח אָבִיךָ - זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִמְךָ - זוּ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְתַגַּל יוֹלְדֶתְךָ - זוּ אִם מֹשֶׁה שְׁלֵמִיטָה. הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֲבֵנוּ יוֹתֵר מִכָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם לֹא אִמְצָעִי כָּלֵל, (שְׁחַרְרֵי מֹשֶׁה נִתְעַלָּה עַל כָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם לֹא אִמְצָעִי כָּלֵל, כְּמוֹ) שְׁכַתוּב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְחַרֵּי בְּאַרְנֵנוּ בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת.

וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֵל ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ. חַרֵּי פִרְשׁוּתָהּ, וְהוּא סוּד הַשָּׁמַשׁ הִקְדוּשׁ מֵאַחַת עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת, וְלֹא רָצָה מֹשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל יוֹתֵר, מִשּׁוּם שֶׁעַל שְׁלוֹ לֹא רָצָה (דף קנו ע"ב) לְהִתְפַּרֵּחַ יוֹתֵר לְמַלְךָ. בְּגִלְלָה זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה

בְּכַבֹּד מִשָּׁהָ. וּבְכָל מָקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
בְּכַבֹּד הַצְּדִיקִים יוֹתֵר עַל שְׁלוֹ. וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבְּעַ עֲלֵבוֹן יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת וּלְשִׁמְחָם בְּחֻדוֹת צִיּוֹן,
שְׂכָתוֹב (יִרְמִיָּה ל"א) וּבָאוּ וְרָנְנוּ בְּמְרוֹם צִיּוֹן וְגו'. וְאִז
(ישעיה נט) וּבָאוּ לְצִיּוֹן גּוֹיֵאל וְגו'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה' דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשֵׁת שְׁלַח

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרִשֶׁת שְׁלַח לְךָ

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ
 אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. רַבִּי חֵי יֵא פֶתַח, (איו"ב
 לח) הַמִּימִידָה צְוִיתָ בְּקֶרֶד יַדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ. כְּתוּב
 שְׁחַר, ה"א הַתְּרַחֲקָה מִשְׁחַר. מָה הַטַּעַם? אֵלֶּא
 אָמַר רַבִּי חֵי יֵא, בְּשָׁעָה שְׁנוּטָה הָעָרֵב וְהַשְּׂמֶשׁ נוֹטָה
 לְהַכְנִים, אִזּוּ נִחְלָשׁ כַּחוֹ, וְאִזּוּ שׁוֹלֵט, הַשְּׂמֶאֱל וְנִמְצָא
 דִּין בְּעוֹלָם וּמִתְפַּשֵּׁט (לְמַעַלָּה). וְאִזּוּ צָרִיד הָאָדָם
 לְהַתְּפַלֵּל וּלְכַוֵּן רְצוֹן (לְהַתְּפַלֵּל שֶׁיִּמְצָא רְצוֹן) לְפָנָי רַבּוֹנוּ.

שְׂאֵמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשָׁנוּטָה הַשְּׂמֶשׁ וְנִחְלָשׁ, אִזּוּ
 נִפְתָּח פֶּתַח אֶחָד בְּשָׂמֶשׁ וּמִתְכַּנֵּם כַּחוֹ,
 וְהַשְּׂמֶאֱל שׁוֹלֵט, וַיִּצְחַק בּוֹרַח בְּאֵר תַּחְתִּיו.

כִּיּוֹן שְׁנִכְנָם הַלְּיָלָה, הַשְּׂטֵר שֶׁל הַכְּרִיתָה מְצוּי
 בְּאֹצְרוֹ, וְכַמָּה קְבוּצוֹת מְחַכְּלִים מִזִּיקִים
 (נִזְרָקִים) מִתְּפַשֵּׁטִים בְּעוֹלָם, וְכַלָּם מְשׁוּטְטִים
 בְּעַרְבוּבִיָּה, וְהוֹלְכִים וְצוֹחֲקִים בְּנִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים
 (שֶׁל כְּנִי אָדָם) וּמִוִּדְעִים לָהֶם דְּבָרִים, מֵהֶם כּוֹזְבִים
 וּמֵהֶם אֶמֶת, וּמִי שֶׁנִּמְצָא בִּינֵיהֶם, נִתְּנָה לוֹ רְשׁוֹת

לְחַבֵּל, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִשְׁנִים (וְהִתְבַּנְּסוּ) וְטוֹעָמִים
טַעַם מָוֶת, וְהִרִי בְּאֲרָנוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁמְתְּעוֹרְרַת רוּחַ צְפוֹן, אִז מִתְקַבְּלַת
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁמְאֵל, (וּמִתְחַבְּרִים בְּאֶחָד) וְשׁוֹרָה
בְּזֵרוֹעַ בְּמִקְוֵמָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֹּא
לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ עִם הַצְּדִיקִים שְׂבִנֵּן עֲדוֹן, וְאִז כָּל מִי
שִׁמְתְּעוֹרֵר לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִשְׁתַּתְּפָה
יַחַד אֶתְּהָ, מִשׁוּם שֶׁהִיא (יוֹשֶׁבֶת) וְכָל אוֹכְלוֹסֶיהָ
מִשְׂבָּחִים לְמֶלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְכָל אֵלּוֹ שֶׁנִּמְצְאִים
(שֶׁהִשְׁתַּתְּפּוּ אִתָּה) בְּתִשְׁבְּחוֹת הַתּוֹרָה, בְּכֹל כְּתוּבִים בְּבִנֵי
הַחֵיכָל וְנִקְרָאִים בְּשִׁמּוֹתָם, וְאֵלֶּה רְשׁוּמִים בַּיּוֹם.

בֹּא וּרְאֵה, שֵׁם קְדוּשׁ אֶחָד יֵשׁ בְּאוֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת,
שֶׁהוּא שׁוֹלֵט מִחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָה, וְהֵן
אוֹתֵיזוֹת (כַּל"ךְ סַעפ"ה יֵאֵעוּצ"ה) ם' שֶׁל מִנְצַפ"ךְ כּוֹלֵל
אוֹתָם. ם פְּרָשׁוּתָהּ (יִשְׁעִיה ט) לְבִרְבֵּה הַמְּשֻׁרָה. נ' הִיִּתָּה
סְתוּמָה לָזָה וְלָזָה, וְאִז כְּתָרִים כְּלוּלִים הוּא ו' (י)
שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הַתְּקִינֵנוּ, וְסַתָּם מִבּוֹעֵיתָ. אַחַר
שִׁיִּלְדָה, פְּתוּחָה הִיִּתָּה בְּרֵאשׁ אֶחָד שֶׁל הַפֶּתַח.

בְּשֶׁחָרַב בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ נִסְתַּמּוּ הַמַּבּוּעִים מִכָּל
הַצְּדָדִים, (אות זו כוללת אותיות) וְנִכְלְלוּ
אוֹתֵינוּת אַחֲרוֹת, וְהֵן שְׁבַע. שָׁלַשׁ מִצַּד זֶה, וְאַרְבַּע
מִצַּד זֶה. כַּל"ךְ. וְסִימָן - (שיר השירים ד) כֶּלֶךְ יָפָה רֵעִיתִי
וּמוֹם אֵין בָּהּ. וְזָכַר וְנִקְבְּהָ כְּלוּלִים בְּאַחַד, זֶה
כּוּלָל שָׁלֹשׁ מִכָּאן וְשָׁלֹשׁ מִכָּאן, וְהֵם שֵׁשׁ. וּבְאַרְנֹו,
בְּשִׁתֵּי אוֹתֵינוּת אֵלֶּה, ס' וְ, נִכְלְלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
אוֹתֵינוּת. הָסֵר מֵהֵן שְׁתֵּים, אַחַת לְמָקוֹם אַחַד,
וְאַחַת לְמָקוֹם אַחַד.

כַּל"ךְ סַעֲפָ"ה יֵאֵעוּצָ"ה, כָּךְ נִחְקְקוּ הָאוֹתֵינוּת,
וְסוּד זֶה בְּכִי תֵצֵא לְמַלְחָמָה, פָּסוּק
שְׁכַתוֹב (דברים כב) כִּי יִהְיֶה נִעְרָה בְּתוּלָה. נִעַר כְּתוּב.
אַחַר שְׁחַסְתִּילָק הַלֵּילָה וְהַבֶּקֶר מֵאִיר, אִזּו ה' עוֹלָה
וְנִכְלְלָת בְּאוֹר עֲלִיוֹן, וְאִזּו - יִדְעָתָה שְׁחַר מְקוֹמוֹ,
שְׂיִדַּע (שודאי) שְׁחַר מְקוֹמוֹ שֶׁל ה"א, וְנִכְלָל בְּתוֹכוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, מִיֵּשֶׁה הָיָה הַשֶּׁמֶשׁ, וּרְצָה לְהַכְנִים לְאַרְצֵי.
אָמַר לוֹ תִקְדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא, מִיֵּשֶׁה, כְּשֶׁבֹא אוֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, נִכְלְלָת הַלְבָנָה (דף קנו ע"א) בְּתוֹכוֹ. כָּעֵת שֶׁאַתָּה

שָׁמַשׁ, אֵיךְ יִקוּמוּ כְּאַחַד שָׁמַשׁ וּלְכַנֶּה? הֲלִכְנֶה
 אֵינָה מְאִירָה אֶלָּא בְּשַׁעָה שְׁמַת־כְּנֻסַת הַשָּׁמַשׁ, אֲבָל
 כְּעַת אֵינֶנּוּ יְכוּלִים. אִם תִּרְצֶה לְדַעַת מִמֶּנָּה, שְׁלַח לָךְ
 אֲנָשִׁים, לְעֲצֹמָה, כְּדֵי לְדַעַת.

בֵּיא וּרְאֵה, מִשָּׁה, אִם תֵּאמַר שֶׁהוּא לֹא יֵדַע שְׁלֹא
 יִכְנִס לְאֶרֶץ בְּזִמְנָה זֶה - לֹא כִּי, אֶלָּא יֵדַע,
 וּרְצֶה לְדַעַת מִמֶּנָּה עַד שְׁלֹא יִסְתַּלֵּק, וְשְׁלַח אֶת
 הַמְּרַגְלִים הַלְלוּ. כִּיִּזֶן שְׁלֹא הִשְׁיִבוּ דָבָר כְּרֵאוּי, לֹא
 שְׁלַח פַּעַם אַחֲרָת, עַד שֶׁתִּקְדוּשׁ כְּרוּף הוּא הִרְאָה
 לוֹ, שְׁכֵתוֹב (דברים לב) עָלָה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה
 וּרְאֵה אֶת הָאֶרֶץ. וְכֵתוֹב (שם לד) וַיִּרְאֵהוּ ה' אֶת כָּל
 הָאֶרֶץ. וְלֹא זֶה בְּלִבְדוּ, אֶלָּא כָּל אֱלוֹ שְׁעֵתִידִים
 לְעַמֵּד בְּכָל דוֹר וָדוֹר, בְּכֹל הִרְאָה לְמִשָּׁה. וְנִתְּפֵאֵר,
 וּפְרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים.

כִּיִּזֶן שֶׁתִּתֵּר מִשָּׁה לְשַׁלְּתָהּ, מָה אָמַר לָהֶם? הֵיִשׁ
 כִּי עֵץ. וְכִי מָהוּ שְׁאָמַר? וְאִם תֵּאמַר שְׁלֹא
 יֵדַע? אֶלָּא (לְפָנֵינוּ יֵאמַר דָּבָר, אֲבָל כֵּן) כִּי אָמַר מִשָּׁה: אִם
 יֵשׁ כִּי עֵץ, תִּרִי יֵדַעְתִּי שֶׁאֵנִי אֲכַנִּס לְשֵׁם. אֵיזָה

עֵץ? זֶה עֵץ הַחַיִּים. וְשֵׁם לֹא הָיָה, אֲלָא בְּנֵן עֵדֶן
שָׁבְאָרְץ. אָמַר, אִם יֵשׁ בָּהּ עֵץ זֶה, אֲנִי אֶכְנֶם
לְשֵׁם. וְאִם לֹא, לֹא אוֹכֵל אֲנִי לְהַכְנֶם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, פְּתוּב (במדבר טו) וַיִּמְצְאוּ אִישׁ
מִקְוֵי־שֵׁשׁ עֲצִים בְּיּוֹם הַשַּׁבָּת. אֵיזָה עֲצִים
בָּאֵן? וּמָה הוּא זֶה? אֲלָא זֶה צִלְפָּחָה, וְהָיָה מְדַקְדֵּק
עַל הָעֲצִים הַלְלוּ אֵיזָה גְדוֹל מִהֲאֲחֵר, וְלֹא חָשַׁשׁ
לְכַבוֹד רַבּוֹנוֹ, וְהִחְלִיף שַׁבָּת לְשַׁבָּת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(שם כו) כִּי בְּחֻטְאוֹ מֵת, בְּחֻטְאוֹ ו' מֵת. (וסוד חבל ודאי מִקְוֵי־שֵׁשׁ
עֲצִים) בְּגִלְלָל זֶה הָיָה דִּינוֹ סָתוּם, וְלֹא הִתְפָּרֵשׁ דִּינוֹ
בְּדִינִים אֲחֵרִים, מִשּׁוּם שְׁדָבָר זֶה צָרִיךְ בְּחֻשְׁאֵי
וּנְסֻתָר וְלֹא גְלוּי, וְעַל זֶה לֹא נֵאמַר בְּגִלוּי, וְהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֹשֶׂה כְבוֹד לְכַבוֹדוֹ.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, שָׂאָר הָעֲצִים יַחַד עִם שַׁבָּת הָיָה
מִקְוֵי־שֵׁשׁ, וְקַבֵּל עֲנֵשׁ לְפִי שָׁעָה וְהִתְכַּפֵּר
חֻטְאוֹ. וְעַל זֶה הִתְקַשָּׁה מִשָּׁה בְּדִין הַכְּנוּת, שְׁלֹא
יָדַע אִם הִתְכַּפֵּר לְהֵיוֹת לְכְנוּתוֹ חֵלֶק וּנְחִלָּה אִם
לֹא. כִּיּוֹן שֶׁהוֹכִיר שְׁמוֹ (שָׁל צִלְפָּחָה) הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

שְׁכַת־טוֹב (שם) בֵּן בָּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבָרַת, נוֹדַע
שְׁהַת־כַּפֵּר חֲטָאוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲצִים הֵם, אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד
לְמַטָּה, בָּזָה חַיִּים וּבָזָה מָוֹת. מִי שֶׁמַּחֲלִיפֵם,
גּוֹרֵם לוֹ מָוֹת בְּעוֹלָם תְּהֵא, וְאִין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי כה) דְּבִשׁ מְצֵאתָ
אֶכֶל דְּיֶיךָ וְגו'.

אֶרֶז וְתוֹרָה בְּאֶחָד עוֹמְדִים. תוֹרָה הָעֵקֶר. הָאֶרֶז
הַבֵּית. וְעַל זֶה אֶרֶז חֶסֶד בְּלִי וְא"ו בְּכָל
מְקוֹם; אֶרֶז הַבְּרִית, אֶרֶז הָעֵדֻת. בְּכָל מְקוֹם אֶהְרֹן
וְרוֹעַ יְמִינוֹ, פָּרַט לְאֶחָד, שְׁכַת־טוֹב (במדבר ג) כָּל פְּקוּדֵי
הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, נִקְוֹד לְמַעַלָּה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה נִקְטַ עֵץ הַחַיִּים, וְלִבֵּן
רָצָה לְדַעַת אִם הָיָה מְצוּי בְּאֶרֶץ אִם
לֹא, וּבְשׁוֹם זֶה אָמַר הִישׁ בָּה עֵץ אִם אִין
וְהַתְּחִיבְתֶּם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ. שְׁחֵרֵי עֵץ
הַחַיִּים נִחְמָד לְכָל. וְהֵם לֹא הִבִּיאוּ אֵלָּא עֲנָבִים
וְרַמּוֹנִים וְתַאֲנִים, בְּאֵילָן אַחַר תְּלוּיִים וְאַחוּזִים.

בַּא וְרֵאָה, שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים, בְּשִׁילָה. רַבֵּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (משלי כה) כְּצִנֹּת שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר
 נֶאֱמָן לְשִׁלְחָיו וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב. כְּצִנֹּת שֶׁלֶג בְּיוֹם
 קָצִיר, שְׁמֵהֵנָּה אֶת הַגּוֹף וְאֶת הַנֶּפֶשׁ. צִיר נֶאֱמָן
 לְשִׁלְחָיו, אֵלּוּ כָּלֵב וּפְנַחֵם שֶׁהָיוּ שְׁלִיחִים נֶאֱמָנִים
 לַיהוָשֶׁעַ. וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב, שֶׁתְּחֹזְרוּ שְׂכִינָה לְדוֹר
 בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלֹא הִסְתַּלְּקָה מֵהֶם.

וְאֵלּוּ שֶׁשְׁלַח מִשָּׁה נִרְמּוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים,
 וְנִרְמּוּ לְהִסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲלָפִים
 וְרַבָּבוֹת, וְנִרְמּוּ לְסַלֵּק שְׂכִינָה מִהָאָרֶץ מִבֵּין
 יִשְׂרָאֵל. אוֹתָם שֶׁשְׁלַח יְהוָשֶׁעַ, וְנִפְּשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב.

רַבֵּי חֻזְקִיָּה וְרַבֵּי יִיָסָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
 רַבֵּי יִיָסָא לְרַבֵּי חֻזְקִיָּה, אֲנִי רֹאֶה בְּפָנֶיךָ
 שְׁבִתוֹכָךְ יֵשׁ הִרְחוֹר. אָמַר לוֹ, הֲרִי וְדַאי בְּפָסוּק
 זֶה הִסְתַּפַּלְתִּי בּוֹ. כִּיִּזֹּן שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה, (קהלת ג)
 כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה תִּבְהַמָּה מִקְרָה
 אַחַד לָהֶם וְגו'. וְשִׁנִּינוּ, שְׁכָל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה
 הַמְּלִיךְ כָּלֵם נִסְתָּרִים מִדְּרָגוֹת תְּחֻכְמָה. אִם כֵּן,

בְּפֶסֶק זֶה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, שְׁחֵרֵי נִמְצָא בּוֹ פֶתַח
לְאוֹתָם שְׂאִינָם בְּנֵי (דף קנו ע"ב) הַאֲמוֹנָה.

אָמַר לוֹ, וַיֵּדְאֵי כֹּךְ זֶה, וַיֵּשׁ בּוֹ לְדַעַת וּלְהִסְתַּכֵּל.
בֵּין כֹּךְ רָאוּ אָדָם שְׁחֵיָה בָּא, וּבִקֵּשׁ מֵהֶם
מִים, שְׁחֵיָה צָמֵא וְעִיף מִחֹזֶק הַשֶּׁמֶשׁ. אָמְרוּ לוֹ, מִי
אַתָּה? אָמַר לָהֶם? יְהוּדֵי אֲנִי, וְאֲנִי עִיף וְצָמֵא.
אָמְרוּ, עֲסֻקָתְךָ בַתּוֹרָה? אָמַרְלָהֶם, עַד שְׂאֵנִי אֶתְכֶם
בְּדַבָּרִים, אֲעַלֶּה לָּהֶר הַזֶּה, וְשֵׁם אֶקַּח מִים וְאֶשְׁתֶּה.

הוֹצִיא רַבִּי יִיסָא כְּלֵי אֶחָד מִלֵּא מִים וְנָתַן לוֹ.
אַחַר שִׁשְׁתָּה, אָמַר, נִבְעָלָה אֶתְךָ לַמַּיִם.
עָלָה לָּהֶר, וְנִמְצְאוּ חוּט מִים וְדִקְיָק, וּמִלְּאוּ כְּלֵי
אֶחָד. יָשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הָאָדָם, כָּעֵת תִּשְׁאַלוּ,
שְׁחֵרֵי אֲנִי הִשְׁתַּדַּלְתִּי בַתּוֹרָה עַל יְדֵי בְּנֵי אֶחָד,
שְׂאֵנִי הִכְנַסְתִּיו לְבֵית רַב וּבִגְלָלוּ הַרְוִחְתִּי בַתּוֹרָה.
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, אִם עַל יְדֵי בְּנֵךְ - טוֹב הוּא. אָבֵל
הַדָּבָר שְׂאֵנִי בּוֹ, אֲנִי רוֹאֶה שְׁלִמְקוֹם אַחַר רוֹצֵה
לְעֹלוֹת. אָמַר אוֹתוֹ הָאָדָם, אָמַר דְּבַרְךָ, שְׁלִפְעָמִים
בְּתַרְמִיל הָעֵנִי תִמְצָא מַרְגְּלִית.

אָמַר לוֹ פֶּסוּק זֶה שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה. סָח לוֹ. אָמַר לוֹ,
 וְכִי (בְּמִו) בַּמָּה אַתֶּם נִפְרָדִים מִשָּׂאֵר בְּנֵי אָדָם
 שְׁלֹא יוֹדְעִים? אָמְרוּ לוֹ, וּבַמָּה? אָמַר לָהֶם, עַל זֶה
 אָמַר שְׁלֹמֹה פֶּסוּק זֶה, וְלֹא אָמַר זֶה מֵעַצְמוֹ כִּשְׂאֵר
 אוֹתָם דְּבָרִים, אֲלֵא תוֹר עַל אוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל
 טַפְּשֵׁי הָעוֹלָם שֶׁאוֹמְרִים כֹּה. וּמָה אוֹמְרִים? כִּי
 מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וְגו'. טַפְּשֵׁים
 שְׁלֹא יוֹדְעִים וְלֹא מְסַתְּפְלִים בַּחֲכָמָה, אוֹמְרִים
 שֶׁהָעוֹלָם תּוֹה הוֹלֵךְ בְּמִקְרָה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לֹא מִשְׁנִיחַ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מִקְרָה [בְּנֵי] הָאָדָם
 וּמִקְרָה הַבְּהֵמָה וּמִקְרָה אֶחָד וְגו'.

וְכִשְׁשְׁלֹמֹה הִסְתַּכַּל בַּטַּפְּשֵׁים הִלְלוּ שֶׁאוֹמְרִים
 אֵת זֶה, קָרָא לָהֶם בְּהֵמָה, שֶׁהֵם
 עוֹשִׂים עֲצָמָם בְּהֵמָה מִמַּשׁ מִשׁוּם שֶׁאוֹמְרִים דְּבָרִים
 אֵלּוּ. וּמִנֵּינ לָנוּ? הַפֶּסוּק שֶׁעָלִיו מוֹכִיחַ, שֶׁכַּתוּב
 (קהלת ג) אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם
 לְבָרֶם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹת שֶׁהֵם בְּהֵמָה הֵמָּה לָהֶם.
 אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי, וְחִשַּׁבְתִּי בְּזֶה לְהִסְתַּכַּל עַל מָה?
 עַל דְּבַרְת בְּנֵי הָאָדָם, עַל אוֹתוֹ דְּבַר טַפְּשׁוֹת שֶׁהֵם

אומרים לְבָרֶם הָאֱלֹהִים לְבָרֶם, וְלֹא יִתְחַבְּרוּ יַחַד
עִם בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים שְׂיֵשׁ לָהֶם אַמוּנָה, וְלִרְאוֹת
שָׂהֶם בְּהִמָּה הִמָּה לָהֶם.

וְלִרְאוֹת בָּהֶם אוֹתָם בְּנֵי אַמוּנָה שָׂהֶם בְּהִמָּה
מִמָּשׁ, וְדַעְתָּם כִּבְהִמָּה. הִמָּה לָהֶם -

בְּלִבָּרֶם, וְלֹא לְהַכְנִים אֶת בְּנֵי הָאֱמוּנָה בְּדַעַת
וּמַפְשׁוֹת זו, וְעַל כֵּן הִמָּה לָהֶם, וְלֹא לְאַחֲרֵים.
וּמַה דַּעְתָּם? כִּי מִקְרָה בְּנֵי הָאָדָם וּמִקְרָה הִבְהִמָּה
וּמִקְרָה אֶחָד לְכֻלָּם וְגו'. תִּפַּח רוּחַם שָׁל אוֹתָן
בְּהִמּוֹת, אוֹתָם טַפְשִׁים אוֹ מְחַסְרֵי אַמוּנָה. אוֹי
לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם! טוֹב לָהֶם שְׁלֹא יָבֹאוּ לְעוֹלָם!

וּמַה הֵשִׁיבָם שְׁלֵמָה עַל זֶה? הַפְּסוּק אַחֲרָיו,
וְאָמַר, וּמִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה
הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהִמָּה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ. מִי יוֹדֵעַ בְּאוֹתָם טַפְשִׁים שְׁלֹא יוֹדְעִים
בְּכַבּוֹד הַמְּלֶכֶת הָעֲלִיּוֹן וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בַּתּוֹרָה, רוּחַ
בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה, לְמָקוֹם עֲלִיּוֹן,
לְמָקוֹם נִכְבָּד, לְמָקוֹם קְדוֹשׁ, לְהוֹזוֹן מֵאוֹר עֲלִיּוֹן,

מאור המלך הקדוש, להיות צרור בצרור החיים,
ונמצא לפני המלך הקדוש עולה תמימה, וזוהי
העלה היא למעלה.

ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ, ולא
לאותו מקום שהיה כל אדם, שכתוב בו
(בראשית ט) בצלם אלהים עשה את האדם, וכתוב
(משלי ב) יר ה' נשמת אדם. איך אומרים אותם
מפשים שאינם מבני האמונה, ורוח אחד לכל
(קהלת ג) תפח רוחם! עליהם כתוב (תהלים לה) יהיו
כמיץ לפני רוח ומלאך ה' דוחה. אלה ישארו
בניהנם לאותן דרגות תחתונות, ולא יעלו לדורי
דורות. עליהם כתוב (שם קד) יתמו חטאים מן הארץ
ורשעים עוד אינם פרכי נפשי את ה' הללויה. באו
רבי חזקיה ורבי ייסא ונשקו ראשו. אמרו, ומה
כל זה היה אהך ולא ידענו? אשרי השעה הזו
שפגשנו אותך. (דף קנח ע"א)

עוד אמר, וכי על זה בלבד תמה שלמה, ויחרי
במקום אחר אמר כמו זה? פתח ואמר, (קהלת

זו רע בכל אשר נעשה תחת השמש. זה רע ודאי. מהו זה רע? זהו מי ששופך דרע בריקנות ומחבל דרכיו, משום שזה אין מדורו בפרוש-פרוף-הוא, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. זהו שפתוב (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגדך רע. על זה אמר, זה רע, שלא יהיה לו מדור למעלה.

כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע (משום זה) והוללות בלבבם פתייהם (קהלת ט). שטות תקועה בלבם, והם מחסרי אמונה, ואין להם חלק בפרוש-פרוף-הוא ובאותם בני אמונה, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. זהו שפתוב (שם) ואחריו אל המתים.

בא וראה, הקדוש פרוף הוא מזהיר לבני העולם ואמר, (דברים ל) ובחרת פתיים למען תתיה, (בעולם הזה, ובעולם הבא) ותתים של אותו עולם הם. אותם רשעים מחסרי אמונה מה אומרים? כי מי אשר יבחר וגו'. אף על גב שיבחר אדם בזה

הָעוֹלָם (בְּאוֹתוֹ עוֹלָם) כְּמוֹ שֶׁאָמַר - לֹא כְּלוּם הוּא,
 שְׁחֵרֵי מָסוּר בְּיַדֵּינוּ, (קַהֲלַת שֵׁם) אֵל כָּל הַחַיִּים יֵשׁ
 בְּטַחֲוֹן, וּמָסוּר הוּא בְּיַדֵּינוּ, (שֵׁם) כִּי לְכָלֵּב חֵי הוּא
 טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת. אֵיךְ יִהְיֶה לָנוּ חַיִּים בְּאוֹתוֹ
 עוֹלָם? וְעַל כֵּן זֶה רָע וְדַאי, שְׁלֹא יִדּוּרוֹ בַּמֶּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם בּוֹ חֵלֶק.

וְאַתָּה עַל גַּב שֶׁכָּל הַפְּסוּקִים הִלְלוּ תִמְצָא סְמוּכִין
 לְחֻבְרִים בְּדַבָּרִים אַחֲרֵיהֶם, אֲבָל שְׁלֵמָה כָּאֵל
 לְנִלּוֹת עַל אוֹתָם רְשָׁעִים מְחַסְרֵי אִמּוּנָה שְׂאִין לָהֶם
 חֵלֶק בַּקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר לוֹ, הַתְּרַצָּה שֶׁנִּתְחַבֵּר אֶתְךָ וְתִלְךָ אֶתְנוּ?
 אָמַר לָהֶם, אִם אֵינְךָ כֹּה, הַתּוֹרָה תִּקְרָא
 עָלַי כְּסִיל! וְלֹא עוֹד, אֵלֶּיךָ שְׂאֵת־חַיִּב בְּנַפְשִׁי. אָמְרוּ
 לוֹ, לָמָּה? אָמַר לָהֶם, שְׁחֵרֵי אֲנִי שְׁלִיחַ, וְשְׁלַחֲוֹנִי
 בְּשְׁלִיחוֹת, וְשְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ אָמַר, (מִשְׁלֵי כּו) מְקַצָּה
 רְגָלִים חָמֵס שְׁתָּה שְׁלִיחַ וְדַבָּרִים בְּיַד כְּסִיל. כָּאֵל
 וְדַאי, הַמְּרַגְלִים, עַל שְׁלֹא נִמְצְאוּ בְּנֵי הָאִמּוּנָה

וְשִׁלוּחֵי אֱמוּנָה, הִתְחַיְבוּ בְּנַפְשָׁם בְּעוֹלָם הַיּוֹם
וּבְעוֹלָם הַבָּא. נִשְׁקָם וְהִלֵּךְ לוֹ.

הֲלָכוּ רַבֵּי חֻזְקִיָּה וְרַבֵּי יִיסָא. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים
פְּגָעוּ בְּאֹתָם בְּנֵי אָדָם. שָׁאֲלוּ אֶת רַבֵּי
חֻזְקִיָּה וְרַבֵּי יִיסָא עָלָיו. אָמְרוּ, מַה שָּׁמוֹ שֶׁל אֹתוֹ
אָדָם? אָמְרוּ, רַבֵּי חֲנִי הוּא, וְחֵבֵר בֵּין הַחֲבָרִים
הוּא, וְשָׁלְחוּהוּ הַחֲבָרִים מִבְּבֵל לְדַעַת דְּבָרִים מִרַבֵּי
שְׂמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים. אָמַר רַבֵּי יִיסָא,
וַדַּאי זֶהוּ רַבֵּי חֲנִי, שְׂכַל יָמָיו לֹא רָצָה לְהִרְאֹת
עַצְמוֹ בְּמַה שְׂיַדַּע, וְעַל זֶה אָמַר לָנוּ שְׁתֵּרֵי בָנוּ זָכָה
לוֹ בַּתּוֹרָה, מִשּׁוֹם שֶׁאָמַר הַפְּסוּק, (שם) רְאִיתָ אִישׁ
חָכָם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ. וַדַּאי שְׁלִיחַ נְאֻמָּן
הוּא, (וְאֲשֶׁרֵינוּ הוּא שְׁלִיחַ נְאֻמָּן) וְאֲשֶׁרֵינוּ מִי שֶׁשָּׁלַח דְּבָרָיו
בְּיַדֵּי שְׁלִיחַ נְאֻמָּן.

בֹּא וּרְאֵה, אֵלֵיֶעָזֵר עֶבֶד אֲבִרְהָם מִבְּנֵי כְּנַעַן תְּהִה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (חושע יב) כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֵאֲזֵנֵי מִרְמָה.
וְעַל כְּנַעַן כְּתוּב, (בראשית ט) אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים
יְהִיָּה לְאֶחָיו. וּמִשּׁוֹם שֶׁתְּהִיָּה שְׁלִיחַ נְאֻמָּן, מַה כְּתוּב

בו? (שם כד) בא בְּרוּךְ ה'. בְּרוּךְ ה' מִמָּש. וְעַל זֶה
נִכְתָּב כִּי בַתּוֹרָה, מִשׁוּם שְׂיָצֵא מֵאוֹתָהּ קִלְלָה
וְהַתְּבַרְךְ. וְלֹא דִי לוֹ שְׂיָצֵא מִמֶּנָּה, אֲלֵא שְׁהַתְּבַרְךְ
בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלִמְדָנוּ שְׂפָא מִלְּאֵה,
וְהַכְּנִים דְּבַר זֶה בְּפִי לְבָן.

וַיִּשְׁלַח אֶתְּם מֹשֶׁה וְגו', כָּלָם אֲנָשִׁים. כָּלָם
צַדִּיקִים הָיוּ וְרֵאשֵׁי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, אֲבָל הֵם
לָקְחוּ לְעַצְמָם עֵצָה רָעָה. מִדּוּעַ נִטְלוּ עֵצָה זו?
אֲלֵא אָמְרוּ, אִם יִכְנָסוּ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ - יַעֲבִירוּ
אוֹתָנוּ מִלְּהֵיוֹת רָאשִׁים, וַיִּמָּנֶה מֹשֶׁה רָאשִׁים
אַחֲרֵיהֶם, שְׁחָרִי אָנוּ וְכִינּוּ בַּמִּדְבָּר לְהֵיוֹת רָאשִׁים,
אֲבָל בְּאֶרֶץ לֹא נִזְכָּתָה. וְעַל שְׁלִקְחוּ עֵצָה רָעָה
לְעַצְמָם, מִתּוֹ הֵם וְכָל אוֹתָם שְׁלִקְחוּ דְבַרֵיהֶם. (דף קנח

(ב)

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מֹשֶׁה וְגו'.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הִסְתַּכֵּל וַיֵּדַע
שְׂלֵא יִצְלִיחוּ בְּדַרְכֵיהֶם, וְאִזּוּ הִתְפַּלֵּל עַל יְהוֹשֻׁעַ.
וְאִזּוּ כָּלֵב הָיָה בְּדַחַק, וְאָמַר מָה אַעֲשֶׂה? הֲרִי

יְהוֹשֻׁעַ הוֹלֵךְ בְּסִיּוּעַ עֲלִיּוֹן שָׁל מִשָּׁה, שְׁשָׁלַח בּוֹ
 אֹר הַלְבָנָה, וְהוּא הָאִיר עֲלָיו בְּתַפְלָתוֹ מִשׁוּם
 שְׁהוּא שְׁמֹשׁ. מָה עָשָׂה כָּלֵב? נִשְׁמַט מֵהֶם וְהֵלֵךְ
 לְקַבְּרֵי הָאָבוֹת, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם תַּפְלָתוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דָּרָךְ אַחַר לָקַח, וְעַקֵּם שְׁבִילִים,
 וְהִגִּיעַ עַל קַבְּרֵי הָאָבוֹת וְהִסְתַּכֵּן בְּעַצְמוֹ,
 שְׁהָרִי כְּתוּב וְשָׁם אַחִימָן וְשִׁשִׁי וְתַלְמִי יְלִידֵי הָעֲנָק.
 אֲבָל מִי שְׁהוּא בְּדַחַק, לֹא מִסְתַּכֵּל עַל דָּבָר. כִּי
 כָּלֵב, מִשׁוּם שְׁהָיָה בְּדַחַק, לֹא הִסְתַּכֵּל עַל דָּבָר,
 וּבָא לְהִתְפַּלֵּל עַל קַבְּרֵי הָאָבוֹת לְהַנְצִיל מִעֲצָה זוֹ.

וַיִּקְרָא מִשָּׁה לְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יִצְחָק
 אָמַר, וְכִי הוֹשֻׁעַ קָרָא הַפְּסוּק? וְהָרִי
 כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ז) וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֵל יְהוֹשֻׁעַ. (שֵׁם ל"ג) יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּן נֶעַר. (שֵׁם י"ז) וַיַּחֲלֵשׁ יְהוֹשֻׁעַ. אֵלָּא אָמַר לוֹ
 מִשָּׁה, יְהִי יוֹשִׁיעַךְ מֵהֶם.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, כִּיּוֹן שְׁשָׁלַחוּ לְהַכְּנִים לְשָׁם,
 הִצְטַרְךְ לְהִיּוֹת שָׁלֵם, וּבְמָה? בְּשִׁכְנִינָה.
 שְׁעַד אוֹתָהּ שְׁעָה נִקְרָא נֶעַר, כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ,

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה קָשְׁרוּ מִשָּׁה אֵלֶיהָ. וַיֹּאֶף עַל גֹּב
שָׁמַצְאָנוּ יְהוֹשֻׁעַ בְּתַחֲלָה, הַפְּסוּק קָרָא כִּדְ עַל
שָׁעֲתִיד לְהִקְרֹא כֹּה. אָמַר מִשָּׁה, וַדַּאי זֶה לֹא
צָרִיךְ לְהַכְנִים לְשָׁם, אֲלָא בַּשְּׂכִינָה, וְכִּדְ רֵאיוּי.

הַיֵּשׁ בָּהּ עֵין אִם אִין וְגו'. רַבֵּי תִיַיא אָמַר, וְכִי לֹא
הָיָה יוֹדֵעַ מִשָּׁה שְׂיֵשׁ בָּהּ כַּמָּה עֲצִים מְשֻׁנִּים
זֶה מִזֶּה? וְהִרִי הוּא שֶׁבַח אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל כַּמָּה
בְּעָמִים, וְהוּא הַסְּתַפֵּק בָּזֶה?! וְהִרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אָמַר לְמִשָּׁה בְּתַחֲלָה שֶׁהִיא אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב
וְדַבֵּשׁ. אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, בָּזֶה הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים,
שְׁכַתוֹב (אִיֹּב *) אֵישׁ תָּהָה בְּאֶרֶץ עוֹיֵן אִיֹּב שָׁמוּ.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, רָמְזוּ לָהֶם רָמְזוּ חֲכָמָה עַל מַה
שֶׁשָּׂאֵלוּ בְּתַחֲלָה, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת יו') הַיֵּשׁ ה'
בְּקִרְבָּנוּ אִם אִין. אָמַר, שָׁם תִּרְאוּ אִם הִיא רְאוּיָה
לָזֶה אוֹ לָזֶה. אָמַר לָהֶם, אִם תִּרְאוּ שְׁפָרֵי הָאֶרֶץ
בְּשָׂאֵר אֲרָצוֹת הָעוֹלָם - יֵשׁ בָּהּ עֵין חַחִים, וְלֹא
מִמָּקוֹם יוֹתֵר עֲלִיוֹן. וְאִם תִּרְאוּ שְׁפָרֵי הָאֶרֶץ יוֹתֵר
וּמְשֻׁנָּה מִכָּל מְקוֹם בְּעוֹלָם, תִּדְעוּ שֶׁתִּרִי מִתְּעַתִּיק

הַקְדוּשׁ שׁוֹפֵעַ וְנִמְשָׁךְ אוֹתוֹ שְׁנוּי עֲלִיּוֹן מִכָּל
מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם. וּבָזֶה תִּדְעוּ - הֵיטֵב בָּה ע"ץ אִם
אִי"ן, וְזֶה צְרִיכִים אַתֶּם בַּתְּחִלָּה (שְׂבַמְעִיכֶם רְצִיתֶם) לְדַעַת
זֶה, שְׂכַתוֹב הֵיטֵב ה' בְּקַרְבָּנוּ. בְּקַרְבָּנוּ דְּוָקָא, אוֹ
אִם אִינן. וְעַל זֶה וְהִתְחַוְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאָרֶץ,
לְדַעַת שְׁנוּי שְׁלוֹ.

וְהִימִים יָמֵי בְּבוּרֵי עֲנָבִים. וְהִימִים, מַה בָּא לֹאמַר,
שְׁחֵרֵי וְאִז בְּבוּרֵי עֲנָבִים מִסְפִּיק לוֹ? אֵלֶּא
וְהִימִים - אוֹתָם הַנּוֹדְעִים, כָּלָם הָיוּ מְחַפְּרִים
בְּאוֹתוֹ וְזִמְן בְּאוֹתוֹ עֵץ שְׁחֵטָא בּוֹ אָדָם הִרְאֵשׁוֹן,
כְּמוֹ שְׁשֵׁנִינוּ עֲנָבִים הָיוּ, וְעַל זֶה וְהִימִים - אוֹתָם
הִדּוּעִים - יָמֵי בְּבוּרֵי עֲנָבִים דְּוָקָא.

וַיַּעֲלוּ בְּנֵי בְּנֵי עַד חֶבְרוֹן. וַיָּבֹאוּ צָרִידָה לְהִיּוֹת!
אֵלֶּא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּלֵב הוּא שְׂכַתָּא
לְהִתְפַּלֵּל עַל קְבָרֵי הָאֲבוֹת. אָמַר כָּלֵב, יְהוֹשֻׁעַ הָרִי
בְּרַכּוֹ מִשָּׁה בְּסִיוַע עֲלִיּוֹן קְדוּשׁ וַיִּכּוֹל לְהַנְצִיל מֵהֶם,
וְאֲנִי מַה אַעֲשֶׂה? נִמְלִיךְ לְבַקֵּשׁ בְּקַשָּׁה עַל קְבָרֵי

הָאָבוֹת בְּרִי שִׁינְצֵל מִסּוּדוֹתֵיהֶם (מַעֲצָה רַעָה) שֶׁל שָׂאֵר
מִרְגָּלִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, מִי שֶׁהֵיךְ רָשׁוּם מִכָּלֶם, זֶה נִכְנָם
בּוֹ, שָׁבוּ תְלוּי הַכֹּל. וּבֵא וּרְאֵה, מִי הוּא
מִשָּׂאֵר אֲחֵרִים שֶׁיִּכּוֹל לְהַכְנִים לְשָׂם? שֶׁהָרִי כָּתוּב
וְשָׂם אֲחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמִי, וּמִפְּחָדָם מִי יִכּוֹל לְהַכְנִים
בְּמַעֲרָה? אֵלֶּה הַשְּׂכִינָה נִכְנָסָה שָׂם עִם כָּלֶב,
לְבִישָׁר לְאָבוֹת שֶׁהָרִי הַגִּיעַ זְמַן לְהַכְנִים בְּנֵיהֶם
לְאָרֶץ שְׁנַשְׁבַּע לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְזֶהוּ וַיֵּבֵא
עַד חֶבְרוֹן.

לְמַדְנֹו, אֲחִימָן שִׁשִּׁי וְתִלְמִי מִמִּי יֵצְאוּ? זֶרַע הָיוּ
מֵאוֹתָם נְפִילִים שֶׁהִפִּילָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאָרֶץ וְהוֹלִידוּ מִבְּנוֹת הָאָרֶץ, וּמֵהֶם יֵצְאוּ
גְבוּרֵי עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו) הִמָּה הַגִּבּוֹרִים
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנָשֵׁי הַשָּׂם. אֲשֶׁר מֵעוֹלָם, שְׂמִשִּׁי
(מִשְׁנֵבְרָא) הָעוֹלָם נִמְצְאוּ. אֲנָשֵׁי הַשָּׂם, אֲחִימָן שִׁשִּׁי
וְתִלְמִי.

וַיָּבֵאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וְגו'. רַבֵּי יְהוּדָה פָּתַח,
 (ישעיה מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
 וְנוֹמְיָהֶם וְגו'. כִּמְהָ יֵשׁ לָהֶם לְבַנְי אָדָם לְהַסְתַּכֵּל
 בְּעִבּוּדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּמְהָ יֵשׁ לָהֶם
 לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרֵי תוֹרָה. שָׁכַל מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל
 בַּתּוֹרָה, כְּאִלּוּ מִקְרִיב כָּל קַרְבָּנוֹת הָעוֹלָם לְפָנָי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְלֹא עוֹד, אֵלֶּא שֶׁהַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר לוֹ עַל כָּל חַטָּאוֹת, וּמְתַקְּנִים
 לוֹ כִּמְהָ כִּסְאוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.

רַבֵּי יְהוּדָה תָּיַח הוֹלִיךְ בְּדֶרֶךְ יַחַד עִם רַבֵּי אֲבָא.
 שָׁאַל אוֹתוֹ, אָמַר, דָּבַר אַחַד אֲנִי רוֹצֵה
 לְשָׂאֵל; בֵּינּוֹן שְׂיַדַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעַתִּיד
 הָאָדָם לַחַטָּא לְפָנָיו וּלְגֹזֵר עָלָיו מִיָּתֵהּ, מַדּוּעַ
 בָּרָאוֹ? שֶׁתִּרִי הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲלֵפִים שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא
 נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכֵתוּב כֹּה בַּתּוֹרָה, (במדבר י"ט) אָדָם כִּי
 יָמוּת בְּאֶהֱל. (שם כ"ו) אִישׁ כִּי יָמוּת. וַיָּמָת. וַיַּחֲי פְלוֹנִי
 וַיָּמָת. מָה רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, שֶׁאֲפִלּוֹ אִם יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם וּלְלֵילָה יָמוּת,
 וְאִם לֹא יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יָמוּת, הַכֹּל בְּדֶרֶךְ אַחַד,

פָּרַט לְפָרִישׁוֹת אוֹתוֹ עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ט)
כַּטּוֹב כַּחוֹטֵא.

אָמַר לוֹ, הַרְכִי רַבּוֹנְךָ וּגְדוֹת רַבּוֹנְךָ מַה לָּךְ
לְמַרְחֵ בָּהֶם? מַה שְּׁיִישׁ לָךְ רִשׁוֹת לְדַעַת
וּלְהַסְתַּכֵּל - שְׂאֵל, וּמַה שְּׂאִין לָךְ רִשׁוֹת לְדַעַת -
כַּטּוֹב (שם ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרְךָ,
שֶׁדַרְכֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְסִתְּרִיו גְּנוּזִים עֲלִיוֹנִים,
שֶׁהוּא נִסְתָּר וְגְנוּז אִין לָנוּ לְשֶׂאֵל. אָמַר לוֹ, אִם
כֹּף, הֲרִי תַתּוֹרָה בְּלָה נִסְתָּרַת וְגְנוּזָה, שְׁחַרֵי הִיא
שֵׁם קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן, וּמִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה כְּאֵלוֹ
הַתְּעַסֵּק בְּשִׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְאִם כֹּף אִין לָנוּ לְשֶׂאֵל
וּלְהַסְתַּכֵּל.

אָמַר לוֹ, כָּל תַּתּוֹרָה נִסְתָּרַת וְגְלוּיָהּ, וּשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ
נִסְתָּר וְגְלוּי, וְכַטּוֹב (דברים כט) הַנִּסְתָּרַת לְה'
אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגֻלַת לָנוּ וּלְבְנֵינוּ. הַנְּגֻלַת לָנוּ, שְׁיִישׁ לָנוּ
רִשׁוֹת לְשֶׂאֵל וּלְעִין וּלְהַסְתַּכֵּל בָּהֶם וּלְדַעַת בָּהֶם.
אֲבָל הַנִּסְתָּרַת לְה' אֱלֹהֵינוּ, שְׁלוֹ הֵם, וְלוֹ גְרָאִים,

שְׁמִי יָכוֹל לְדַעַת וּלְהַתְדַבֵּק בְּדַעְתּוֹ הַנִּסְתָּרָת, וְכָל
שֶׁכֶן לְשֹׂאֵל?

בֵּא וּרְאֵה, אִינן רְשׁוֹת לְבָנֵי הָעוֹלָם לֹאמֹר דְּבָרִים
נִסְתָּרִים וּלְפָרְשֵׁם, פָּרַט לְמַנְוָרָה הַקְדוּשָׁה רַבִּי
שְׂמַעוֹן, שְׁתַּרְי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּכִים עַל יָדוֹ.
וּמִשׁוֹם שְׁדוּרוֹ רְשׁוֹם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְעַל זֶה
דְּבָרִים נְאֻמָּרִים בְּגִלּוֹי עַל יָדוֹ, וְלֹא יִהְיֶה דוֹר בְּדוֹר
שֶׁהוּא שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ, עַד שְׁיִבֵּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

אָבֵל בֵּא וּרְאֵה, כְּתוּב (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. (בבב)
הוּא בְּעֵין הַגִּמְחָה שְׁלֹמְעֵלָה. בֵּא רְאֵה) סוּד הַדְּבָר - שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת
יֵשׁ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא נִסְתָּר בְּתוֹכָם. עוֹלָם
רֵאשׁוֹן, אֹתוֹ עֲלִיּוֹן נִסְתָּר הַכֹּל, שְׁלֹשׁ מִסְתַּכָּל בּוֹ
וְלֹא נוֹדָע בּוֹ, פָּרַט לוֹ שֶׁהוּא גִּנּוּז בְּתוֹכוֹ.

עוֹלָם שֵׁנִי, שֶׁהוּא קָשׁוּר בְּאֹתוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, וְזֶהוּ
שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹדָע מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ
שְׁכַתוּב (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק, זֶה הַשַּׁעַר
לְה'. וְזֶהוּ עוֹלָם שֵׁנִי.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי, אוֹתוֹ עוֹלָם תַּחְתּוֹן מֵהֶם שְׁנִמְצָא
 בוֹ פְּרוּד, וְזֶהוּ עוֹלָם שְׁמֵלָאֲכִים עֲלִיוֹנִים
 שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ פְּרוּד הוּא נִמְצָא בוֹ וְלֹא
 נִמְצָא. נִמְצָא בוֹ פְּעֵת. בְּשׂוֹרְצִים לְהַסְתַּכֵּל וְלַדַּעַת
 אוֹתוֹ, מִסְתַּלֵּק מֵהֶם, וְלֹא נִרְאָה, עַד שְׁכַלְם
 שׁוֹאֲלִים אֵיךְ מְקוּם פְּבוּדוֹ. (יחזקאל ג) פְּרוּד פְּבוּד ה'
 מִמְקוּמוֹ. וְזֶהוּ עוֹלָם שְׁלֹא נִמְצָא בוֹ תָּמִיד.

כְּמוֹ זֶה, (בראשית ט) בְּצֵלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם.
 אִזְ יֵשׁ ^(דף קנט ע"ב) לוֹ שְׁלֵשָׁה עוֹלָמוֹת. עוֹלָם
 רֵאשׁוֹן - הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁנִקְרָא עוֹלָם הַפְּרוּד, וְהָאָדָם
 נִמְצָא בוֹ וְלֹא נִמְצָא. בְּשׂוֹרְצִים לְהַסְתַּכֵּל בוֹ,
 מִסְתַּלֵּק מֵהֶם וְלֹא נִרְאָה.

עוֹלָם שְׁנִי - עוֹלָם שֶׁהוּא קָשׁוּר בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
 עֲלִיוֹן, וְזֶהוּ בֵּן עֶדֶן שְׁכַאֲרִין, שְׁזֶהוּ קָשׁוּר
 בְּעוֹלָם עֲלִיוֹן אַחַר, וּמִזֶּה נוֹדַע וּמִתִּידַע עוֹלָם
 אַחַר.

עוֹלָם שְׁלִישִׁי - עוֹלָם עֲלִיוֹן טָמִיר, גָּנוּז וְנִסְתָּר,
 שְׂאִין מִי שְׂיַדַּע אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיה סד)

עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים וּזְלַתָּ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ.
וְהִכַּל כְּרִנָּמָה עֲלִיזָה, (ראשון שאמרתי ובאמת) שְׁכַתוֹב
(בראשית ט) בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. (בא ראה, ודאי)

עַל זֶה פָּתוּב, (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְגו',
כְּמוֹ שִׁפְרִשׁוּתָּהּ. וְאֵלֹהֵי הֵם בְּצֶלֶם אֱלֹהִים, וְאֵלֹהֵי
יִרְשִׁים יִרְשָׁה עֲלִיזָה כְּמוֹ שָׁלוֹ. וְעַל זֶה מְזַהָרִים
בַּתּוֹרָה (דברים יד) לֹא תִתְגַּדְדוּ וְלֹא תִשְׁיִמוּ קִרְחָה.
שְׁהֲרֵי לֹא נֶאֱבָד, וְהֲרֵי מְצוּי בְּעוֹלָמוֹת מוֹכִים
עֲלִיזָה וּמְכַבְּדִים, לְהִיּוֹת שְׂמֵחִים בְּשִׂמְסֵתֶלֶק (צדיק)
מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

וּבֹא וּרְאֵה, אֵלְמָלֵא לֹא חָטָא אָדָם, לֹא יִטְעֵם
טַעַם הַמָּוֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּזִמְנֵי שִׂיבְנֵם
לְעוֹלָמוֹת אַחֲרִים. אֲבָל מִשׁוֹם שִׁחָטָא, מוֹעֵם טַעַם
הַמָּוֶת עַד שֶׁלֹּא יִכְנֵס לְאוֹתָם עוֹלָמוֹת, וּמִתְפַּשְׁטָת
הַרוּחַ מְגוּפָה זֶה, וּמִשְׁאִירוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַרוּחַ
מִתְרַחֶצֶת בְּנִהַר דִּינּוֹר לְקַבֵּל עֲנִשָׁהּ. וְאַחַר כֵּן
נִכְנָסֶת לְגַן עֵדֶן שְׁבַאֲרֵין, וּמְוַדְמֵן לָהּ כְּלֵי אוֹר אַחַר,
בְּפִרְצוֹף הַגּוֹפֵף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה מִמֶּשׁ. וּמִתְלַבְּשָׁת

וּנְתַקְנֶתָּ בּוֹ, וְשָׁם הוּא מְדוֹרָה תָּמִיד. וְנִקְשָׁרְתָּ
 בְּרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת בְּנִשְׁמָה, וְעוֹלָה וּמִתְעַטָּרְתָּ
 לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה. וְהוּא שִׁבְתוֹב (ישעיה סו) וְהִיא מִיַּדִּי
 חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וְגו'.

לָמָּה מִיַּדִּי חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ? אֵלֶּא סוּד הַדָּבָר, בְּגִלְל
 הַתְּחִדְשׁוֹת הַלְּבָנָה שְׁמִתְעַטָּרְתָּ (עֲטָרוֹת) לְהֵאִיר
 מִהַשְּׁמֶשׁ בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְכֵן מִיַּדִּי שִׁבְתָּ בְּשִׁבְתּוֹ. מִיַּדִּי
 שִׁבְתָּ - זוֹ הַלְּבָנָה. בְּשִׁבְתּוֹ - זֶה הַשְּׁמֶשׁ. שְׁהֵאִוֹר
 בָּא לָהּ מִשָּׁם. וְעַל זֶה הַכֹּל דָּבָר אֶחָד. וְזֶה בְּרוּר
 הַדָּבָר, פָּרַט לְרִשְׁעִים שִׁבְתוֹב בָּהֶם מִיָּתָה לְכֹל
 הָעוֹלָמוֹת, בְּיַת מְכַל הָעוֹלָמוֹת, וּמִשְׁמָדִים מִהַכֹּל
 בְּשִׁלָּא נִכְנָסִים בְּתִשׁוּבָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּרוּךְ
 הַרְחֵמֵן שִׁשְׁאֵלְתִּי וְהִרְוַחְתִּי דְבָרִים תִּלְלוּ וְעַמְדָתִי
 עֲלֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִפְּרָשָׁה זוֹ לְמִדְּנוּ סוּד חֲכָמָה,
 וְנִשְׁמָעִים מִמֶּנָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבָּדִים.
 בָּא וּרְאֵה, תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבֵּחַ בְּתוֹרָה
 וְאוֹמֵר: לָכוּ בְּדַרְכֵי, הַשְׁתַּדְּלוּ בְּעִבּוּדָתִי, וְחַרְיֵנִי

מִכְּנִיסְכֶם לְעוֹלָמוֹת טוֹבִים, לְעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹנִים. כִּי
אָדָם שְׁלֵא יוֹדְעִים, לֹא מֵאֲמִינִים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים,
אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לָכוּ תִרְגְּלוּ אוֹתוֹ עוֹלָם
טוֹב, אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיּוֹן שֶׁל כְּסוּפִים. הֵם אוֹמְרִים:
אֵיךְ נוֹכַל לִרְגֹל אוֹתוֹ וְלִדְעַת כָּל זֶה?

מַה כָּתוּב? עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב. הִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה וּתְרֹאוּ
שְׁחֵרֵי הַיָּא עוֹמְדֵת לְפָנֵיכֶם, וּמִמָּנָה תִדְעוּ
אוֹתוֹ. וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מַה הִיא וְגו'. תְּרֹאוּ
מִמָּנָה אוֹתוֹ עוֹלָם, שְׁחֵרֵי יִרְשָׁה שֶׁל חֶלֶק שְׁאֵנִי
מִכְּנִיסְכֶם בָּהּ. וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ - אוֹתָם
צְדִיקִים שְׂכֵנֵי עֵדֶן, שְׁעוֹמְדִים שׁוֹרוֹת שׁוֹרוֹת כְּכַבֹּד
עֲלִיּוֹן בְּדַרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת.

תְּחִזֵּק הוּא הַרְפָּה. בָּהּ תְּרֹאוּ אִם זָכוּ לְכָל זֶה
כְּשֶׁהִתְנַפְּרוּ עַל יִצְרָם וּשְׁכָרוּהוּ, אִם לֹא.
אוּ כְשֶׁהִתְחִזְקוּ בַתּוֹרָה לַעֲסֹק בָּהּ יוֹמָם וְלַיְלָה. אוּ
אִם הִרְפוּ יְדֵיהֶם מִמָּנָה, וְזָכוּ לְכָל זֶה. הַמְעַט הוּא
אִם רַב, אִם רַבִּים אֵלּוּ שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ בַעֲבוּרֵי
וְהִתְחִזְקוּ בַתּוֹרָה מִשׁוּם שְׂוָכוּ לְכָל זֶה, אִם לֹא.

וְמָה הָאָרֶץ הַשְּׂמֵנָה הִיא אִם רְזָה. מִתְתוֹרָה תִּדְעוּ
 מָה הָאָרֶץ, מָה אֹתוֹ עוֹלָם, אִם מִרְבֵּה טוֹבָה
 עֲלִיוֹנָה לְיוֹשְׁבֶיהָ, אוֹ אִם מִמְעֵיט מִמֶּנּוּ כְּלוּם. הִישָׁ
 בָּה עֵץ אִם אֵין. הִישָׁ בָּה עֵץ הַחַיִּים לְעוֹלָם
 וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, אוֹ שְׁצַרְזֹר הַחַיִּים נִמְצָא בְּתוֹכָהּ,
 אִם לֹא. (דף קס ע"א)

וַיַּעֲלוּ בְּנֵי אֱדָם וַיִּבְנוּ עַד חֶבְרוֹן. וַיַּעֲלוּ בְּנֵי אֱדָם
 בְּנֵי אֱדָם לְתוֹכָהּ בְּנֵי אֱדָם, בְּלֵב עֲצֵל, כְּמִי
 שְׂמֵשֶׁתִּדֹּל בְּחֶנֶם, בִּיבֹשׁ, שְׁחֹשֵׁב שְׂאִין בָּה שְׂכָר.
 רוֹאֵה שְׁעֵשֶׁר הָעוֹלָם הִזָּה אֲבָד בְּגִלְגָּלָהּ, חוֹשֵׁב
 שְׁחֹשֵׁב הַכֹּל. בְּנֵי אֱדָם, כְּמוֹ שְׂנֵאָמֶר (בראשית ח) תִּרְבוּ
 הַמַּיִם, וּמִתְרַגְּמִים נִגְיָבוּ.

אַחַר כֵּן - וַיִּבְנוּ עַד חֶבְרוֹן. עַד שְׂפָא לְהַתְחַבֵּר
 בָּה, קוֹרָא וְשׁוֹנָה בָּה. וְשָׁם אֲחִימָן שֵׁשִׁי
 וְתִלְמִי, שָׁם רוֹאֵה פְּלוֹנִים רַבִּים, טָמֵא וּמְחֹרָה,
 אֲסוּר וּמְתָר, (בְּשָׂר וּפְסוּל) עֲנָשִׁים וּשְׂכָרִים. אֵלֶּה אֹתָם
 בְּרַבֵּי הַתּוֹרָה, דְּקִדּוּקֵי הַתּוֹרָה. יְלִידֵי הַעֲנָקָה,
 שְׁנוֹלְדוּ מִצַּד הַגְּבוּרָה.

וְחִבְרוֹן שִׁבְעַ שָׁנִים נִבְנְתָה - אֵלֶּה אוֹתָם שִׁבְעִים
פָּנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. שִׁבְעִים פָּנִים יֵשׁ לָהּ,
לְכָל צַד עֵשָׂר. וְחִבְרוֹן, זוֹ הַתּוֹרָה, מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל
בָּהּ נִקְרָא חֵבֵר. לְפָנַי צֵעַן מִצְרַיִם. שְׁנֵינוּ, יֵשׁ תּוֹרָה
מוֹל תּוֹרָה, וְחֵינוּ תּוֹרָה שֶׁבְכֹתֵב וְתוֹרָה שֶׁבְעַל
פֶּה. וְזֶה (מַלְכוּת) חִבְרוֹן. מִתּוֹרָה שֶׁבְכֹתֵב יוֹצֵאת,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁי י) אָמַר לְחַכְמָה אַחֲתֵי אֹתִי. וְזוֹ
נִבְנְתָה שִׁבְעַ שָׁנִים, שֶׁבְגִלְלָה זֶה נִקְרָאת בַּת שִׁבְעַ,
לְפָנַי צֵעַן מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א ה) וַיִּתְּרַב
חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קֶדֶם וּמִכָּל חֲכָמַת
מִצְרַיִם.

וַיָּבֵאוּ עַד גַּחַל אֲשָׁכּוּל - אֵלֶּה אוֹתָם דְּבָרֵי אַנְדָּה,
דְּרָשָׁה, שְׁתֵּלוּיִם מִצַּד הָאֵמוּנָה. וַיִּבְרְתּוּ
מִשָּׁם זְמוּרָה וְגו', לּוֹמְדִים מִשָּׁם רְאִשֵׁי פְּרָקִים,
רְאִשֵׁי דְבָרִים, אוֹתָם שֶׁבְנֵי הָאֵמוּנָה שְׁמֹחִים
בְּדְבָרִים, וּמִתְפָּרְכִים דְּבָרִים בְּתוֹכָם, וּמְסַתְּפָלִים
שָׂרֵשׁ אֶחָד וְעַקְרֵי אֶחָד, וְלֹא נִמְצָא בָּהֶם פִּירוּד.
אוֹתָם שֶׁלֹּא נִמְצָאִים בְּנֵי אֵמוּנָה וְלֹא לּוֹמְדִים תּוֹרָה
לְשִׁמּוּהָ, שָׂמִים אֶת הָאֵמוּנָה בְּפִירוּד. וְהוּ שֶׁפְּתוּב

וַיִּשְׁאַחוּ בַּמּוֹט בַּשָּׁנִים, בְּפִירוּד. מִהוּ בַּמּוֹט? כִּמּוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכא) אֵל יִתֵּן לַמּוֹט רִנָּה. וּמִן הָרַמְנִים
 וּמִן הַתַּיָּאֲנִים, הַכֹּל שְׁוִים לְדַבָּרִים אֵלֶּה לְצַד אַחַר,
 לְצַד הַמִּינִים, לְצַד הַפִּירוּד.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּשְׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ. וַיֵּשְׁבוּ, שָׁבִים
 לְצַד הָרַע וְשָׁבִים מִדֶּרֶךְ הָאֱמֶת. אוֹמְרִים, מָה
 אֲכַפֵּת לָנוּ? עַד הַיּוֹם לֹא רָאִינוּ טוֹב לְעוֹלָם. עֲמַלְנוּ
 בָּהּ, חֲבִית רִיק, יֵשְׁבֵנוּ בְּקִלּוֹן בָּעַם, וּלְאוֹתוֹ עוֹלָם
 מִי יִזְכֶּה וּמִי יִפְנֶם לְתוֹכוֹ? טוֹב לָנוּ שְׁלֹא מִרְחַנוּ
 כָּל זֶה. וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו', הִרִי עֲמַלְנוּ וְעִיִּפְנוּ
 בְּשִׁבִיל לְדַעַת חֶלֶק אוֹתוֹ עוֹלָם. וְגַם זָבַת חֶלֶב
 וּדְבַשׁ הִיא, טוֹב הוּא אוֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן, כִּמּוֹ
 שֶׁיִּדְעֵנוּ בַּתּוֹרָה, אֲבָל מִי יִכּוֹל לְזַבּוֹת בּוֹ?

אָפֶם כִּי עוֹ הָעַם, תִּקְוֶה הוּא, שְׁלֹא יִחְשִׁיב כָּל
 הָעוֹלָם כְּלָל, מִשּׁוֹם שְׁיִהְיֶה לוֹ עֶשֶׂר רַב
 לְהַשְׁתַּדֵּל בּוֹ, מִי הוּא שְׂיִזְכֶּה בָּהּ? וַדַּאי אָפֶם כִּי
 עוֹ הָעַם הֵיִשֵׁב בְּאָרֶץ. מִי שְׂרוּצָה לְזַבּוֹת בָּהּ, צָרִיךְ
 לְהִיּוֹת חֲזָק בְּעֶשֶׂר, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יח) וְעֶשֶׂר

יַעֲנֶה עֲזוֹת. וְהָעָרִים גְּדֹלֹת בְּצִרּוֹת, בְּפִתִּים מְלֵאִים
כָּל טוֹב שְׁלֵא יִחְסְרוּ מִהַכֹּל. וְעַם כָּל זֶה, וְגַם יְלָדֵי
הָעֵנֶק רָאִינוּ שָׁם, צָרִיף גּוֹף חֹזֵק, גְּבוּר פְּאָרִי. (שְׁנַמְצָא
שָׁם תָּמִיד) מִשּׁוֹם שֶׁהִיא מִתְשַׁפֵּת כַּחוֹ שֶׁל אָדָם
לְהִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתוֹ אִסּוּר וְהִתֵּר, טָמֵא וְטָהוֹר, כָּשֵׁר
וּפְסוּל. מִי יִכּוֹל לְזַכּוֹת בָּהּ?

וְעוֹד, עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. אִם יֹאמֵר אָדָם
שֶׁאֵפְלוּ שְׂיִזְכָּה לְכֹל זֶה, עֲמֶלֶק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ
הַנֶּגֶב, הֲרִי יֵצֵר הָרַע, הַקְּטִיגוֹר, מְקַטְרֵג עַל הָאָדָם,
שְׁנַמְצָא תָּמִיד בַּגּוֹף. וְהִחֲתִי וְהֵאֱמַרִי וְגו', כַּמָּה
מְקַטְרָגִים נִמְצְאוּ שָׁם, (כְּדִי) שְׁלֵא יִכּוֹל הָאָדָם
לְהַכְנִים לְאוֹתוֹ עוֹלָם כָּלֵל, מִי יִזְכָּה בּוֹ וּמִי יִכְנֵם
לְתוֹכּוֹ? בְּדַבְּרִים הֵלְלוּ (כַּמְדַּבֵּר לֵב) וַיֵּצִיאוּ אֶת לֵב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהוֹצִיאוּ שָׁם רַע עֲלֵיהֶם, כִּמּוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּצִיאוּ דַבַּת הָאֶרֶץ.

אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה מָה אוֹמְרִים? אִם חָפֵץ בָּנוּ
ה' [וְגו'] וּנְתַנָּה לָנוּ. כִּיּוֹן שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל אָדָם
בְּרִצּוֹן חֵלֶב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא צָרִיף

מִמֶּנּוּ אֵלֶּא הַלֵּב, וַיִּשְׁמְרוּ אוֹתוֹ רִשׁוֹם קְדוֹשׁ,
שְׁכַת־טוֹב (ישעיה ס) וְעִמְדָּה בָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
אֶרֶץ.

אַבְל, (דף קס ע"ב) אַךְ בַּה' אֵל תִּמְרְדוּ. צְרִיךְ שְׂלֵא
תִּמְרְדוּ בַתּוֹרָה, שְׁתַּתּוֹרָה לֹא צְרִיכָה עִשָּׂר
וְלֹא כְּלֵי כֶסֶף וְזָהָב. וְאַתֶּם אֵל תִּירְאוּ אֶת עַם
הָאֶרֶץ, שְׁתַּרְי גּוֹף שָׂבוּר, אִם יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה,
יִמָּצֵא רְפוּאָה בְּכֹל. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (משלי ג) רְפֹאוֹת
תַּחֲי לְשִׁרְךָ וְשִׁקּוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ. וְכַתּוּב (שם ד) וְלִכְל
בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא. וְכֹל אוֹתָם מִקְטָרְגִים מִכְרִיזִים
וְאוֹמְרִים: פִּנּוּ מְקוֹם לְפִלוֹנֵי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ!

בְּגִלְלָה זֶה אֵל תִּירְאוּ, כִּי לַחֲמִנּוּ הֵם. הֵם בְּעִצְמָם
מְזַמְנִים מְזַנְזוֹת בְּכֹל יוֹם לְכֹל אוֹתָם
שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בַּתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׂנֵאמַר (מלכים א י"ז) וְאַת
הָעַרְבִים צְוִיתִי לְכַלְכְּלָךְ, וְכַתּוּב (שם) וְהָעוֹרְבִים
מִבֵּיָאִים לוֹ לָחֵם וּבָשָׂר. סָר צֵלָם מֵעֲלֵיהֶם. מֵהוּ
צֵלָם? זֶה תִּקְוָה תִּדְיִן תִּקְוָשָׁה. מָה הַטַּעַם סָר? מִשׁוֹם
שֶׁה' אֶתְנּוּ אֵל תִּירְאֵם. הַכֹּל זֶה בְּגִלְלָה הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרִי

חֶלֶק אוֹתָם שְׁמֵשֶׁת־לַיִם בַּתּוֹרָה לְשִׁמָּה, שְׁהָרִי
מִתְקַשְּׂרִים בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִמַּשׁ, וְנִקְרָאִים
אֲחִים וְרֵעִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קכב) לְמַעַן אֲחֵי וְרֵעֵי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ.

וַיָּבֵאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוּל וְגו'. רַבִּי אֲבָא אָמַר, כָּרְתוּ
אוֹתוֹ אֲשַׁכּוּל, בָּאוּ לְהַרְיִמוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ
לְקַחְתּוֹ, לֹא יָכְלוּ. בָּאוּ כָּלֵב וַיְהוֹשִׁיעַ וּלְקַחוֹהוּ
וְהַעֲלוֹהוּ, וְעָלָה עַל יָדָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּשְׁאַחֵהוּ בְּמוֹט
בְּשָׁנִים. בְּשָׁנִים, בְּאוֹתָם שָׁנִים יְחִידִים. זְמוּרָה מָה
רָצוּ? אֵלֵא אֲשַׁכּוּל הָיָה תְלוּי בָהּ, וּבְעוֹד שְׁתָּיָה
מִחֲבָר בְּמִקּוּמוֹ, נִקְרָא זְמוּרָה. אַחַר כֵּן קָרָא מוֹט,
שְׂפָתוֹב וַיִּשְׁאַחֵהוּ בְּמוֹט, אוֹתוֹ הַנּוֹדֵעַ, אוֹתוֹ
שְׂפָרְתוֹ.

מִכָּאֵן יָדְעוּ יְהוֹשִׁיעַ וְכָלֵב שֶׁהֵם רְאוּיִם לְהַכְנִים
לְאַרְצָן וְלַהֲיוֹת לָהֶם בָּהּ חֶלֶק וְנִחְלָה. עַד
שָׁבְאוּ, נִמְלְכוּ עֲלֵיהֶם כָּלָם. עָמַד כָּלֵב בְּפָרִי, אָמַר:
פָּרִי פָרִי, אִם בְּגִלְגָלָךְ אָנּוּ נִתְרַגְּמִים, מָה אָנּוּ בְּחִלְקֶךָ?
מִיָּד עֲשֵׂה עֲצָמוֹ קַל וְנִתֵּן לָהֶם.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא נָתַנּוּ לְאַחֲרִים, שְׁהָרִי
 כְּתוּב וַיִּשְׁאַתּוּ בַמּוֹט, וְכֵתוּב בְּשָׁנִים,
 וּבְכֻלָּם לֹא הָיוּ שָׁנִים כְּמוֹתָם. וּמִכָּאן לְמַד
 יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרַי כָּן, שְׁכֵתוּב (יהושע ב) וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ
 בֶּן נוּזַן מִן הַשְּׂפִיטִים שָׁנִים אֲנָשִׁים מְרַגְלִים. וּשְׁנַיִם
 אֵלֶּה הָרִי פִּרְשׁוּהָ תַקְדָּמוֹנִים. וּכְשֶׁהִגִּיעוּ אֶל
 יִשְׂרָאֵל, נָתַנּוּ לָהֶם, וְהֵם נִשְׁאַרוּ וְעָשׂוּ עֲצָמָם
 בְּשִׁירִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּשֶׁהָיוּ מַגִּיעִים לְאוֹתָם עֲנָקִים,
 הָיוּ שָׁמַיִם אוֹתוֹ מִטָּה שֶׁל מֹשֶׁה לְפָנֵיהֶם,
 וּנְצִלוּ. וּמִנֵּיין לָנוּ שְׁאוֹתוֹ מִטָּה נָתַן לָהֶם? זֶהוּ
 שְׁכֵתוּב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עָלוּ זֶה בַּנֶּגֶב. כְּתוּב כָּאן עָלוּ
 זֶה, וְכֵתוּב שָׁם (שמות ד) וְאֵת הַמִּטָּה הַזֶּה וְגו', וּבְגִלְלוּ
 נִצְלוּ. שָׁאֵם תֹּאמַר שְׁהָעֲנָקִים הִלְלוּ עֲזוֹבוּ אוֹתָם?
 אֵלֶּה כָּאוּ לְקַחְתָּם, וְהָיוּ שָׁמַיִם מוֹלָם אוֹתוֹ מִטָּה,
 וּנְצִלוּ (ובדקיים) מִלְּפָנֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִסֵּרַת
 שָׁם תִּקְדוּשׁ מִסֵּר לָהֶם מֹשֶׁה, וּבְגִלְלוּ נִצְלוּ מֵהֶם.

רַבִּי תִּיַא אָמַר, שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת נִקְרְאוּ: נְפִילִים,
 עֲנָקִים, רְפָאִים. וְכֻלָּם הֵאָרִיכוּ יָמִים. נְפִילִים
 נִקְרְאוּ בַּתְּחִלָּה. אַחֲרַיִךְ כָּד כָּשָׁהתְחַכְּרוּ בְּכַנּוֹת כְּנִי
 הָאָדָם וְהוֹלִידוּ מֵהֶם, נִקְרְאוּ עֲנָקִים. אַחֲרַיִךְ שָׁחִיו
 הוֹלְכִים וּמְשׁוּמְטִים בְּעוֹלָם תָּזַח וּמִתְרַפִּים מֵאוֹתוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה, נִקְרְאוּ רְפָאִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב (אִיוב כו) הָרְפָאִים
 יְחוּלְלוּ, (דברים ב) רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אֵף הֵם
 בְּעֲנָקִים. אָמַר לוֹ, כָּד הוּא, מִשׁוּם שְׁעֲנָקִים כָּאוֹ
 מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה וְהִתְחַזְּקוּ יוֹתֵר בְּאָרֶץ. כְּמוֹ זֶה
 רְפָאִים, וּמֵהֶם יֵצְאוּ, וְהָיוּ מֵאָרִיכִים יָמִים.
 וּכְשֶׁנִּחְלָשִׁים, נִחְלָשׁ חֲצִי גוֹף, וְחֲצִי עוֹמֵד. כִּיּוֹן
 שְׁחֲצִי הַגּוֹף הָיָה מֵת, הָיוּ לוֹקָחִים עֹשֶׂב מֵעֲשָׂבֵי
 הַשָּׂדֶה וְזוֹרְקִים לְפִיָּהֶם וּמֵתִים. וּמִשׁוּם שֶׁהֵם רָצוּ
 לְהַרְגַּ עֲצָמָם, נִקְרְאוּ רְפָאִים. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 זוֹרְקִים עֲצָמָם לַיָּם הַגָּדוֹל, וְמוֹבְעִים וּמֵתִים. זֶהוּ
 שְׁכַתוּב הָרְפָאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם וְשִׁכְנִיָּהֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵלֶּמְלֵא הָיוּ נִכְנְסִים יִשְׂרָאֵל
 לָאָרֶץ בְּסִימָן (בְּאִמְנוֹת) (דף קסא ע"א) לְשׁוֹן הָרַע, לֹא
 הָיָה הָעוֹלָם עוֹמֵד אֲפֹלוּ רָנַע אַחֲרָי. מִי אֲמֵן שֶׁל
 לְשׁוֹן הָרַע? הַנְּחָשׁ. וְסוּד הַדְּבָר - מִשְׁבָּא הַנְּחָשׁ עַל
 חֲנוּה הַטִּיל בָּהּ זַחְמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְעַל הַכֹּל
 מוֹחֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, פָּרַט לְלְשׁוֹן הָרַע, מִשׁוּם
 שְׂפָתַיִב (תהלים יב) אֲשֶׁר אָמְרוּ לְלִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שְׂפָתֵינוּ
 אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ.

בֹּא וּרְאֵה כַּמָּה עָשָׂה אוֹתוֹ לְשׁוֹן הָרַע; נִזְרַע עַל
 אֲבוֹתֵינוּ שֶׁלֹּא יִכְנְסוּ לָאָרֶץ, וּמֵתוּ אֵלֶּה
 שְׂאֵמְרוּ, וְנִגְזְרָה בְּכִיָּה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. (כֹּל שֶׁבֶן בָּאן שְׁהוּצִיא
 לְשׁוֹן הָרַע עַל הַכֹּל) כְּבִיכּוֹל בִּיּוֹן שְׁהוּצִיאָו עַל הָאָרֶץ
 הַקְּדוֹשָׁה, כְּבֵאלוֹ הוּצִיאָו עֲלָיו. בְּגִלְלַ זֶה קִנְיָ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל זֶה, (כְּלוֹמַר קִנְיָ לְשִׁמּוֹ) וְעֵמְדוּ
 יִשְׂרָאֵל בָּלָם לְהַשְׁמֵד מִהָעוֹלָם אֵלֶּמְלֵא תִפְלֵת
 מִשָּׁה.

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מַה שׁוֹנָה
 בָּאן וַיִּסְפְּרוּ, וְלֹא כְּתוּב וַיִּגִּידוּ אוֹ

וַיֹּאמְרוּ? אֵלֶּיךָ כָּל אֶחָד מִלְּמַד דְּבַר לְבָדוֹ. וַיִּגִּידוּ -
בְּכָל מְקוֹם רָמְזוּ הוּא רֹמְזוּ בְּחֻכְמָה, וַתְּרִי נִתְּפָאֵר.
וַיֹּאמֶר - אֲמִירָה בְּעֵלְמָא. וַיֹּאמְרוּ - הִרְחֹד הֵלֵב.
וַיֹּאמְרוּ - פְּקֻדָּה. וַתְּרִי בְּאַרְנוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.
וַיִּסְפְּרוּ - פִּרְוֵשׁ הַדְּבַר בְּכָל מְקוֹם.

בְּאַרְנוּ אֵל הָאֲרִי. הֵלְכְנוּ הֵיךְ צָרִיךְ לוֹ לְהִיזָת!
אֵלֶיךָ בְּאַרְנוּ, נְכַנְסְנוּ לְשֵׁם לְאוֹתָהּ אֲרִי
שְׁהִיית מְשַׁבְּחָה בְּכָל יוֹם וְהִיית אֹמֵר שְׁאִין
בְּמוֹתָהּ, וְגַם זִבַּת חֵלֶב וּדְבַשׁ הִיא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
מִי שְׁרוּצָה לֹאמֵר כָּזֶב, אֹמֵר דְּבַר אֱמֶת בְּהִתְחַלָּה,
כִּי שְׁיִאֲמִינוּ לוֹ כָּזָבִיו.

רַבִּי חִיָּיא אָמַר, (אֵלֶיךָ) כִּי אָמְרוּ: נְכַנְסְנוּ לְאוֹתָהּ
אֲרִי שְׁהִיית מְשַׁבְּחָה כָּל יוֹם וְאִמְרַת שְׁאִין
בְּמוֹתָהּ, (וְגַם זִבַּת חֵלֶב וּדְבַשׁ הִיא), וְתִרְמַת שְׁבַחָה עַל הַכֹּל -
וְלֹא כֹה, שְׁתְּרִי זֶה פְּרִיָה, אֲשַׁכּוּל אֶחָד מֵאוֹתָם
קְטַנִּים קְטַפּוּ. אָמְרוּ: אִם לָזֶה הוֹרִישׁ הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ
הוּא אֵת יִשְׂרָאֵל וְסָבְלוּ כָּל אוֹתָן צָרוֹת וְעֵינֹת,

הָרִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם יֵשׁ אֲשֶׁכּוּלוֹת וּפְרוֹת הָאֶרֶץ
 יוֹתֵר, עַל אֶחָד שָׁנִים.

אָפֶם כִּי עִז הָעַם. דָּרָךְ הָעוֹלָם שְׂאוֹתֶם גְּבוּרִים
 עוֹרְכֵי הַקָּרֵב יוֹשְׁבֵים בַּחוּץ לְשֹׁמֵר הַדְּרָכִים,
 וְכֹאן אֶפְלוּ אוֹתֶם בְּנֵי הָעִיר תִּקְיָפִים גְּבוּרִים.
 וְהָעָרִים בְּצִרוֹת, שְׂאֶפְלוּ כָּל מַלְכֵי הָעוֹלָם יתְכַנְּסוּ
 עֲלֵיהֶם, לֹא יַעֲשׂוּ בָהֶם פָּנִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל
 מֶה שְׂאֶמְרוּ, בְּלִשׁוֹן הָרַע אָמְרוּ, וְהִקְשָׁה מִהַכֹּל -
 שְׂכַתוֹב עַמְלָק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב. לָבֵן אָדָם שֶׁנִּשְׁכַּח
 נֶחֱשׁ, בְּשִׁרְוֹצִים לְהַפְחִיד אוֹתוֹ, אוֹמְרִים: הִנֵּה נֶחֱשׁ
 כָּאֵן.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, וְדַאי זֶה קָשָׁה מִכָּל מֶה שְׂאֶמְרוּ,
 כְּלוּמַר, אוֹתוֹ שְׁעוֹרְךָ קָרֵב בְּכָל הָרִי כָּאֵן
 זְמִין. וּבְאִיזָה מְקוֹם? בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב, שְׁחֵרֵי הוּא
 הַמְּקוֹם לְהַכְּנִס בּוֹ. מִיָּד - וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ
 אֶת קוֹלָם. קָבְעוּ בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת, לְעוֹלָמִים, בְּאוֹתוֹ
 לְיִלָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲצָה לָקַחוּ עַל הַכֹּל לְהוֹצִיא שֵׁם
 רַע. מַה זֶה עַל הַכֹּל? עַל הָאָרֶץ וְעַל הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל הָאָרֶץ בְּסֵדֶר, עַל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִנֵּינָן? אָמַר לוֹ, מִמִּשְׁמַע שְׁפָתוֹב
 אָפֶס כִּי עֵז הָעַם. מִי יָכוֹל לָהֶם? כִּי עֵז הָעַם דּוֹקָא.
 וּכְתוּב עֲמֹלֵק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנִּנְבֵּי, וְאִזּוּ נִרְמוּ כָּל זֶה,
 כְּמוֹ שְׁנֵת־פֶּאֶר. וְרָצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁמִידֵם
 מִהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם
 לוֹיֵי מֹשֶׁה בְּחִירוֹ עֲמַד בְּפָרֶץ לְפָנָיו וְגו'.

וְעַתָּה יִגְדֹּל נָא פֶתַח ה'. רַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסֵי
 אָמְרוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּים עוֹבְדֵי
 כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁתַּקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵה בָהֶם וְהַתְּפִנָּה בָהֶם וְהַתְּפִאָר בָּהֶם, שְׁחַרֵי
 הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֱלֹא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתַּדְּלוּ
 בַּתּוֹרָה, מִשּׁוּם שְׂאֲחָד בְּאֲחָד הַתְּקַשְׁרוּ, וַיִּשְׂרָאֵל
 לְמֹשֶׁה בְּעוֹלָם תְּזַהֵה הֵם קִיּוּמוֹ, וְקִיּוּם שֶׁל כָּל
 שְׂאָר הָעַמִּים. אֵימָתִי? בְּזִמְן שְׁעוֹשִׂים רְצוֹן
 רַבּוֹנָם.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁפְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָדָם
 בְּעוֹלָם, הַתְּקִינֵנוּ בְּרִגְמָה עֲלֵינוּהָ (מִבְּבֵרֵת), וְנִתַּן
 לוֹ כַחוֹ וְתִקְפוֹ בְּאִמְצַע הַגּוּף, שֵׁשׁ שׁוֹרֵה הַלֵּב,
 שֶׁהוּא חֲזָק (וּמְזִיז) כָּל הַגּוּף וּמִשָּׁם נִזּוֹן כָּל הַגּוּף.
 (וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים שֶׁבְּגוּף מִשָּׁם נִזּוֹנוּ) וְתִרֵי הַלֵּב אֶחָזוּ
 (דף קסא ע"ב)
 וּמִתְחַזְּקִים בְּמָקוֹם עֲלִיּוֹן שֶׁלְּמַעְלָה (וְאֶחָזוּ בּוֹ), שֶׁהוּא
 מִתְּהַרְשֵׁל שֶׁשׁוֹרֵה לְמַעְלָה, וְזֶה נִקְשָׁר בְּזֶה.

וּבְצוּרָה זֶה הַתְּקִינֵנוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם
 וְעָשָׂה (אוֹתוֹ) גּוֹף אֶחָד, וְהַתְּקִינֵנוּ אֵיבָרֵי
 הַגּוּף סְבִיב הַלֵּב, וְהַלֵּב שׁוֹרֵה בְּאִמְצַע כָּל הַגּוּף.
 וְכָל אוֹתָם אֵיבָרִים נִזּוֹנִים מֵאוֹתוֹ לֵב, שֶׁהוּא חֲזָק
 הַכֹּל, וְהַכֹּל בּוֹ תְלוּיִים. וְאוֹתוֹ לֵב נִקְשָׁר וְנִאָּחַז
 בְּמִתְחַזְּקִים עֲלֵינוּ שֶׁשׁוֹרֵה לְמַעְלָה.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁפְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם,
 הַשָּׂרָה (פִּדְר) אֵת יָם הָאֹקְיָנוֹס סְבִיב יִשׁוּב כָּל
 הָעוֹלָם, וְיִשׁוּב כָּל שְׂבָעִים הָאֲמוֹת כָּלָם סְבִיב
 לִירוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם שׁוֹרֵה בְּאִמְצַע כָּל הַיִּשׁוּב,
 וְהִיא מְסוּבָּבֶת לְהַר הַפִּיֵת, וְהַר הַפִּיֵת סְבִיב עֲזָרוֹת

ישראל, ואותן עזרות סוכבות ללשכת הגזית,
 ששם יושבים סנהדרין גדולה. ושנינו שאין ישיבה
 בעזרה, אלא למלכי בית דוד לבדם.

ולשכת הגזית סביב המזבח, והמזבח סביב בית
 האולם, והאולם להיכל, וההיכל לבית
 קדש הקדשים, ששם שורה השכינה וכפרת
 וכרוכים וארון. וכאן הוא הלב של כל הארץ
 והעולם, ומכאן נזונו כל אותם מקומות הישוב,
 שהם איברי הגוף. ולב זה נזון ממח הראש ונאחז
 זה בזה. זהו שכתוב (שמות טו) מכון לשבתך פעלת
 ה'. כמו זה למעלה למעלה, והוא בסוד המלך
 העליון, בסוד נכבד נסתר.

הים העליון כנגד זה. שיש ים למעלה מן הים,
 וים מן ים. בא וראה, נהר דינור סובב
 לבמה מרפבות. כנגדו שבעים צדדים תקוקים
 משבע דלקות, והם סוכבים לאותם שמשים
 שלתוכם. ואלה סוכבים לארבע מרפבות, ואלו
 סוכבים לאותה עיר קדושה שרובצת עליהם.

וְלַמִּדְנֹה, שָׁם עֲזָרוֹת לְפָנִים מִעֲזָרוֹת. וְאִין יִשְׁיֵבָה
 בְּעֲזָרָה שָׁל שָׁם, אֵלָא לְמַלְכֵי בֵּית דָּוִד
 לְבָדָם, וְשָׁם נִמְצְאִים וַיּוֹשְׁבִים. וְסִנְהֶדְרִין גְּדוּלָּה
 נִמְצְאִים שָׁם בְּלִשְׁכַּת הַנְּזוּת, וְאוֹתוֹ בֵּית דִּין
 עֲלֵיהֶם, שְׁמִשְׁמִשׁ לְמָקוֹם שְׁמִשְׁמִשׁ. וְהַדִּין נִתֵּן מִשָּׁם
 לְקַדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, עַד שְׁמַנְיַע לְמָקוֹם שְׁנִקְרָא קַדְשׁ
 הַקְּדוּשִׁים שָׁבוּ הַכֹּל, וְשָׁם הֵלֵב שׁוֹרָה, וְזֶה נְזוּן מִמַּחַ
 הָעֲלִיּוֹן, וְנִיחָזוּ זֶה בְּזֶה.

כְּמוֹ זֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהוּא בְּסוּד מְלֶךְ הָעֲלִיּוֹן,
 בְּסוּד נִכְבָּד סְתוּם, עַד שְׁנִמְצָא, שְׁהַכֹּל נְזוּן
 מִמַּחַ עֲלִיּוֹן סְתוּם שָׁל הַכֹּל. וּכְשֵׁיִסְתַּכְלוּ עַל
 הַדְּבָרִים, הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשִׁמְאִיר הָעֵתִיק הַסְּתוּם בְּמַחַ, וְהַמַּחַ
 מֵאִיר לְלֵב, בְּדָרְךְ נַעַם ה'. וְהַרִי בְּאַרְנֹה, וְזֶהוּ
 כַּח ה'. אוֹתוֹ כַּח שְׁבֵא מִהָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ, סְתוּם כָּל
 הַסְּתוּמִים, יִגְדֵל נָא, שְׁיִתְרַבֵּה וַיִּגְדֵל לְמַעְלָה
 לְמַעְלָה וַיִּשְׁפַּע וַיִּמְשֹׁךְ לְמַטָּה. בְּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ, כְּמוֹ
 שְׁפַרְשׁוּתָה. לֵאמֹר, לְלַמֵּד מִכָּאן לְכֹל הַדּוֹרוֹת

האחרונים לעולם ולעולמי עולמים. לאמר, לומר
 לזה בשעת צרה, לומר זה בשעת רוחה. ומה
 הוא? ה' ארך אפים וגו', וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים.

אמר רבי יצחק, אמת למה עולה מכאן? אמר
 רבי תיבא, הם גרמו שעלה מכאן, שהרי
 בשקר דברו עצמם. באותה מדה שאדם מודה, כה
 מודדים לו. וכן שאר האחרים הסתלקו, שלא יכל
 משה לאמרם, משום שהם גרמו. סלחתי בדברך,
 בדברך ממש, וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְהָרִי
 נִתְּבָאֵר.

זה עם זה, מה שלא יכלו לדבר מקדם זה. יצאו
 מאותו פתח, וישבו בגנה תחת אילנות. אמרו
 זה לזה, כיון שאנו כאן וראינו כל זה, אם נמות
 כאן, וראי נפגם לעולם הבא. ישבו. שנה נפלה
 עליהם ונרדמו. (דף קסב ע"א) בין כך בא אותו ממנה
 והעירם. אמר להם, קומו צאו לתוך פרידם
 שפחויץ. יצאו. ראו אותם בעלי מקרא שהיו
 אומרים באותו פסוק, במדבר הזה יתמו - הרי

בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא. וְשֵׁם יָמְתוּ - הֲרִי בְּמָקוֹם אַחֵר
לֹא. וְזֶה בְּנוֹפִים, אֲבָל בְּנִשְׁמוֹת לֹא כִּמוֹ בְּנֵי הַנָּחַל.

אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ מְמַנֶּה, צֵאוּ. יֵצְאוּ עִמּוֹ. אָמַר
לָהֶם, שְׁמַעְתֶּם דְּבַר לְתוֹךְ אוֹתָהּ הַדְּרָגָה?
אָמְרוּ, שְׁמַעְנוּ, שְׁחֲרִי קוֹל אֶחָד הָיָה אוֹמֵר: מִי
שְׁפִסֵּק - יִפְסֵק, וּמִי שְׁקִצֵּר - יִתְקַצֵּר. מִי שְׁקִצֵּר -
יִתְאַרְךָ. אָמַר לָהֶם, יִדְעֶתֶם מַה זֶה? אָמְרוּ, לֹא.
אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם אוֹתוֹ נִשְׁרַגְדוֹל וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק
שְׁמֵלֵקֵט עֹשֵׂשִׁים? זֶה הָיָה רַבִּי אֵילָאִי מִנְּצִיבִין, הוּא
וּבְנֵו, וְהַנִּיעַ לְכָאן, וְרָאָה הוּא וּבְנֵו הַתִּינּוֹק מְעָרָה
זוֹ. בִּיּוֹן שְׁנַכְנְסוּ לְתוֹךְ הַחֲשָׁה, לֹא יָכְלוּ לְסַבֵּל,
וּמְתוּ.

וְאוֹתוֹ תִּינּוֹק בְּנֵו עוֹמֵד כָּל יוֹם לְפָנָי בְּצִלְאֵל
בְּשַׁעָה שְׁיֹרֵד מִתְּיָשִׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְאוֹמֵר
לְפָנָיו שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, עַד שֶׁלֹּא יִפְתַּח בְּצִלְאֵל
בְּסוּדוֹת סְתוּמִים שֶׁל הַחֲכָמָה, שְׁכָל דְּבָרָיו סוּדוֹת
סְתוּמִים הֵם, (ישעיה סד) שְׁעִין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים
זוֹלָתָךְ. (מִי) זֶה שְׁאָמַר מִי שְׁפִסֵּק יִפְסֵק. מִי שְׁפִסֵּק

דְּבָרֵי תוֹרָה עַל דְּבָרִים בְּטָלִים, יִפְסְקוּ חַיֵּינוּ
מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְדִינוּ עוֹמֵד בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מִי שֶׁקִּצֵּר
יִתְקַצֵּר - מִי שֶׁקִּצֵּר אֲמֵן וְלֹא מֵאֲרִיךְ בּוֹ תוֹךְ
מְנוּחָה, יִתְקַצֵּר מִחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. מִי שֶׁקִּצֵּר
יִתְאָרֵךְ - מִי שֶׁאֹמֵר אֶחָד, צָרִיךְ לְחַטֵּף אֶל"ף
וְלִקְצֹר קְרִיאָתָהּ, וְלֹא יַעֲכֹב בְּאוֹת הַזֹּאת כָּלֵל. מִי
שֶׁעָשָׂה בֵּן, יִתְאָרְכוּ חַיָּיו.

אָמְרוּ לוֹ, עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם, וְאֶחָד הַשְּׁתֵּיתָם
בָּהֶם, וְהֵם שְׁלֹשָׁה. וּכְשֶׁחִיו שְׁלֹשָׁה, הֵם
אֶחָד. אָמַר לָהֶם, אֵלֶּה שְׁנֵי שָׁמַיִם שֶׁל שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם ה' ה'. אֵלֵהֵינוּ הַשְּׁתֵּיתָם בָּהֶם, וְהוּא
חוֹתֵם הַטְּבַעַת, אֱמֶת. וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִים בְּאֶחָד, הֵם
אֶחָד בְּיַחַד אֶחָד.

עוֹד אָמַר, שְׁנַיִם הֵם, וְאֶחָד חֵזֵק. כְּשֶׁשׁוֹלֵט, טָם
עַל כַּנְפֵי הָרוּחַ וְשָׁט בְּמֵאֲתָיִם אֶלְפָּה, וְנִסְתָּר.
אָמַר לָהֶם, אֵלֶּה שְׁנֵי כְּרוּבִים שֶׁתִּיהָ רוֹכֵב בָּהֶם
תְּקַדּוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. וּמִיּוֹם שֶׁנִּגְנְנוּ יוֹסֵף מֵאֲחִיו, נִגְנְנוּ
הוּא (אֶחָד), וְנִשְׁאָר אֶחָד אֶצֶל בְּנֵי־מִין. וְהוּא שְׁכֵתוֹב

(תהלים יח) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעַף וַיֵּרָא עַל כַּנְּפֵי רוּחַ.
וַנִּגְזַז בְּמַאֲתִים אֶלֶף עוֹלָמוֹת, וְנִסְתַּר אוֹתוֹ שְׂרוּכֵב
עָלָיו, שֶׁהֵם מַאֲתִים אֶלֶף גְּזוּזִים, הֵם שְׁלוֹ כְּרוּף הוּא.

יָצְאוּ מִכָּאן, אֲשֶׁר־יָכֵם. יָצְאוּ. נָתַן לָהֶם אוֹתוֹ מִמְּנָה
שׁוֹשְׁנָה (אֲחֶרֶת) אַחַת וַיָּצְאוּ. כְּשֵׁי־יָצְאוּ, נִסְתַּם פִּי
הַמְּעַרָה וְלֹא נִרְאָה כָּלֵל. רָאוּ אוֹתוֹ נֶשֶׁר שֶׁהָיָה
יֹרֵד מֵאוֹתוֹ עֵץ וְנִכְנְסוּ לַמְּעַרָה אַחֶרֶת. הִרְיָחוּ הֵם
בְּאוֹתָהּ שׁוֹשְׁנָה וְנִכְנְסוּ לָשֶׁם, מָצְאוּ אוֹתוֹ נֶשֶׁר עַל
פִּי הַמְּעַרָה. אָמַר לָהֶם, הַכְּנִסוּ צְדִיקֵי אֱמֶת חֲבָרִים,
שֶׁחֲרִי לֹא רָאִיתִי שֶׁמִּחַת הַחֲבָרוֹתָא מִיּוֹם שֶׁאֲנִי
כָּאן, אֶלֹא בָכֶם.

נִכְנְסוּ. הִגִּיעוּ לְפָרְדֵּם אַחַר, וְאוֹתוֹ נֶשֶׁר עָמָהֶם.
כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתָם לְבַעֲלֵי מִשְׁנָה, חִזַּר אוֹתוֹ
נֶשֶׁר בְּדַמוֹת אָדָם כְּלָבוֹשׁ נִכְבָּד מֵאִיר כְּמוֹתָם,
וַיֵּשֶׁב אִתָּם כְּאַחֵד. אָמַר לְאוֹתָם שְׂוֹשְׁבִים, תָּנוּ
כְּבוֹד לְבַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁכָּאוּ לְכָאן, שֶׁחֲרִי רְבוּנָם
הִרְאָה לָהֶם גְּבֻלָּאוֹת גְּדוּלוֹת כָּאן. אָמַר אַחֵד מֵהֶם,
יֵשׁ בָּכֶם סִימָן? אָמְרוּ, הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי שׁוֹשְׁבִים

והריחו בהם. אמרו, שבו בעלי הישיבה, שבו צדיקי אמת. אחזו בהם וישבו. באותה שעה למדו שם שלשים הלכות שלא ידעו מקדם, וסודות תורה אחרים.

חזרו לפני אותם בעלי מקרא, ומצאו שהיו אומרים, (שם פב) אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון בלכם. אני אמרתי, בשעה שהקדמתם עשיה לשמיעה, שהרי אלהים אתם וגו'. כיון שנמשכתם אחר יצר הרע - אינן כאדם תמותון וגו'. מה מיתתו של אדם מורידתו לעפר בדי שימחה אותו יצר הרע שבתוכו, ואותו יצר הרע הוא שמת ונתעבל בתוכו.

אמר אותו זקן שעליהם, גם כף פתוב, ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה. מה זה פגריכם? זה יצר הרע, כולל זכר ונקבה. חסרונות שיש בכם, שייצר הרע יורד תמיד לחסרון, ולא עולה. בקדש מעלים ולא מורידים. בפמאה מורידים תמיד ולא מעלים. ועל זה נקראו פגריכם, חסרונותיכם, כמו

שָׁנָאֵמַר (שמואל-א ל) אֲשֶׁר פָּגְרוּ מֵעֵבֶר אֶת [ה]נְחַל וְגו'. סוּף הַפְּסוּק מוֹכִיחַ, שְׂפָתוֹב יִפְלוּ, וְלֹא תִפְלוּ. וְעַל כֵּן, בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְּמוּ אוֹתָם פְּגָרִים וְשָׁם יָמוּתוּ, מִשּׁוּם שְׂרָצוֹן הַקְּדוֹשׁ פָּרוּף הוּא לְהִשְׁמִיד אוֹתָם פְּגָרִים מִהָעוֹלָם לְעוֹלָם. (דף קסב ע"ב)

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָא, צְדִיקֵי אֶמֶת, הִכְנְסוּ וּרְאוּ, שְׁהָרֵי רִשׁוֹת נִמְסָרָה לָכֶם לְהִכְנִס עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁפָרְכַת פְּרוּסָה. אֲשֶׁרֵי חֲלָקְכֶם. קָמוּ וְנִכְנְסוּ לְתוֹךְ מְקוֹם אֶחָד, וְהָיוּ שָׁם בְּעֲלֵי אַנְדָּה, וּפְנִיָהֶם מְאִירִים כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. אָמְרוּ, מִי אֵלֶּהָ? אָמַר לָהֶם, אֵלֶּה בְּעֲלֵי אַנְדָּה, וְרוֹאִים בְּכָל יוֹם אוֹר הַתּוֹרָה כְּרֵאוּ. עָמְדוּ וְשִׁמְעוּ כִּמְה דְבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה, וְלֹא נִתְּנָה לָהֶם רִשׁוֹת לְהִכְנִס לְתוֹכָם.

אָמַר לָהֶם רַבִּי אֵילָא, הִכְנְסוּ לְמְקוֹם אֶחָד וְתִרְאוּ. נִכְנְסוּ לְתוֹךְ גִּנְזַח אַחֲרָת, וּרְאוּ גַם כֵּן כּוֹרִים קְבָרִים, וּמִיָּד מִתִּים, וְחוֹזְרִים חַיִּים בְּגוֹפּוֹת מְאִירִים קְדוֹשִׁים. אָמְרוּ לוֹ, מַה זֶה? אָמַר לָהֶם, זֶה עוֹשִׂים בְּכָל יוֹם, וּמִיָּד שִׁשׁוֹכְבִים,

מתעבֵּלֶת אוֹתָהּ זֶהְמָה רָעָה שֶׁקָּבְלוּ בַּתְּחִלָּה,
 וְעוֹמְדִים מִיָּד בְּגוֹפִים חֲדָשִׁים מְאִירִים, בְּאוֹתָם
 גּוֹפִים קְדוּשִׁים שֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם
 רוֹאִים, עָמְדוּ כֻלָּם עַל הַר סִינַי בְּגוֹפִים לֹא לְכַלּוֹךְ
 כְּלָל. כִּיּוֹן שֶׁהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם יֵצֵר הָרַע, חֲזְרוּ
 בְּגוֹפִים אֲחֵרִים שֶׁל גּוֹפִים רֵאשׁוֹנִים, גּוֹפִים נְכַרְיִים,
 זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (שְׁמוֹת ל"ג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵי־ם
 מֵהַר חוֹרֵב.

קוֹל הַתְּעוֹרֵר: לָכוּ הִתְכַּנְּסוּ, הֲרֵי אֶהְיָאֵב עוֹמֵד
 עַל עָמְדוֹ, וְכָל אוֹתָן קִתְּדָאוֹת עִמוֹ. לְשַׁעֲה
 פָּרְחוּ כֻלָּם וְלֹא רָאוּ דָבָר. נִשְׁאַרוּ לְבַד תַּחַת
 אֵילָנוֹת הַגִּנָּה. רָאוּ פֶתַח אַחֵר, נִכְנְסוּ לְשָׁם, רָאוּ
 הֵיכָל אֶחָד, נִכְנְסוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. שְׁנֵי עֲלָמִים הָיוּ שָׁם.
 הֲרִימוּ עֵינֵיהֶם, וַרְאוּ מִשְׁכַּן אֶחָד מְרֻקָּם בְּכָל מִינֵי
 צִיּוּרִים וּגְוָנִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעָלְיוּ פְרוּסָה פְּרִיסַת
 אֹר נוֹצֶצֶת שֶׁלֹּא יְכוּלוֹת הָעֵינַיִם לְהִסְתַּכֵּל. (וּכְפִי שְׁנֵי
 מִלִּין רָאוּ תוֹךְ אוֹתוֹ הַמִּשְׁכָּן עַד מְקוֹם פְּרִיסַת הַפְּרֻכַת שֶׁלֹּא רָאוּ) מִשָּׁם
 וַהֲלֹאֵה לֹא רָאוּ כְּלוּם.

הַרְבִּינוּ אֲנִימָם, וְשָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה אוֹמֵר:
 בְּצִלְאֵל רְבִיעִי הוּא לְאֹרֹת עֲלִיּוֹנִים.
 יוֹסֵף רְבִיעִי הוּא תוֹךְ אֹרֹת אָדָם הָרֵאשׁוֹן. עֲלֶיהָ
 שָׁלַח מֵעֶלְהָ חֲכִיבַת הַכֹּל, עֲלֶיהָ פָּתוּב (במדבר כח)
 וְנִסְכּוֹ רְבִיעִית הַחֵיץ בַּקֶּדֶשׁ וְגו'. מִי שִׁיסְתַּכֵּל
 וַיִּרְאֶה, יִסְמְאוּ עֵינָיו. מִי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל, יִרְאֶה
 וַיִּפְתַּחוּ עֵינָיו. עֵץ שָׁלַח שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה, בְּשִׁמְתֹכּוֹפֶה,
 יִזְקֶה וַיַּעֲמֵד. אִם לֹא מִתְכּוֹפֶה, נֶחֱשׂ רַע יֵאָכֵל
 אוֹתוֹ. מִי שֶׁשִּׁמְכָנִים שְׁנֵי כְרוֹבִים לְפָנָיִם, רְצוֹנוֹ
 יַעֲשֶׂה. מִי שֶׁשִּׁמְעִין רְחוֹק מִרְצוֹנוֹ, קָרְבָן הַתִּינוֹק
 שָׁלֵם לְהַתְקַבֵּל. פָּסֵק אוֹתוֹ הַקּוֹל.

אָמְרוּ אוֹתָם שְׁנֵי עֲלָמִים, סִימָן יֵשׁ בְּכֶם? אָמְרוּ,
 הֵן. הוֹצִיאוּ שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים וְהַרְיִחוּ בָהֶם.
 אָמְרוּ, שָׁבוּ עַד שֶׁתִּשְׁמְעוּ שְׁנֵי דְבָרִים בְּסוּדוֹת
 עֲתִיקִים מִתּוֹךְ רְאִשֵׁי הַיְשִׁיבָה, וַיְהִי תָמִיד בְּסוּד
 בְּתוֹכְכֶם. אָמְרוּ, הֵן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ וְכֹל מֵהַ
 שְׁרָאוֹ, כָּתְבוּ. וּכְשֶׁהִנִּיעוּ לְכָאן, הָיָה פָּתוּב

(תהלים לט) אֲשַׁמְרָה דְרָכַי מִחַטּוֹא בְלִשׁוֹנִי. וְאֲנִי
שֹׁאֲלֹתַי לֹאֲבִי אֶבְאֵ, כִּמָּה הָיוּ אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים?
וְאָמַר לִי, תִיּוֹדָה בְּנִי, אוֹתָם שְׁנֵי דְבָרִים כָּנוּ עוֹלָמוֹת
וְהִחְרִיבוּ עוֹלָמוֹת מִי שְׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם.

בֵּינָן שִׁשְׁמָעוּ שְׁנֵי דְבָרִים אֱלֹהֵי, אָמְרוּ אוֹתָם
תִּינּוֹקוֹת, יָצְאוּ יָצְאוּ! אֵינן לָכֶם רְשׁוֹת יוֹתֵר
לְשִׁמְעֵ! הוֹצִיא אַחַד מֵהֶם תַּפּוּחַ אַחַד, וְנָתַן לָהֶם
וְאָמַר, הָרִיחוּ בָזָה, הָרִיחוּ בּוֹ. וַיֵּצְאוּ, וּמִכָּל מָה
שָׁרְאוּ לֹא שָׁכְחוּ כְּלוּם. יָצְאוּ.

הָרִי מִמְּנָה אַחַר כֵּן וְאָמַר לָהֶם, תְּחִרִים, רַבִּי
אֵילָאֵי שְׁלַחְנֵי אֵילֵיכֶם, חֲכוּ לִי כִּי אֵין עַל פִּי
הַמְּעַרָה, וְהוּא יָבֵא וַיִּוְדִיעַ לָכֶם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים
שֶׁלֹּא יִדְעֶתֶם. שֶׁהוּא תָּבֵעַ מִתּוֹךְ (דף קסג ע"א) הִישִׁיבָה
שִׁיחָיָה לוֹ רְשׁוֹת לְגַלּוֹת לָכֶם דְּבָרִים. יָצְאוּ אֵתוֹ
וְחֲכוּ עַל פִּי הַמְּעַרָה, וְהָיוּ מִחֲזוּרִים דְּבָרִים זֶה לָזֶה
מִכָּל מָה שָׁרְאוּ וְלָמְדוּ שָׁם.

בֵּין כֵּן הָרִי רַבִּי אֵילָאֵי כֵּן מֵאִיר כִּשְׁמֵשׁ. אָמַר
לוֹ, תוֹרָה חֲדָשָׁה שְׁמַעְתָּ? אָמַר לָהֶם, כְּוִדָאֵי!

וְנָתַנּוּ לִי רְשׁוֹת לֹאמֹר לָכֶם דְּבָרִים. הִתְחַבְּרוּ
 בְּאַחַד עַל פִּי הַמַּעֲרָה וַיֵּשְׁבוּ. אָמַר לָהֶם, צַדִּיקִים
 אַתֶּם, שָׂרְבוּנְכֶם הִרְאָה לָכֶם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבֹּא,
 וְהִרִי אֵין לָכֶם פֶּחַד וְאֵימָה. אָמְרוּ, וַדַּאי הִרִי
 נִשְׁפַּח מֵאַתָּנוּ דְּרָךְ בְּנֵי אָדָם, וְתַמִּיחָה הִיא עַל
 כָּל מֵה שְׂרָאֵינוּ בְּחַר תְּזַח.

אָמַר לָהֶם, רְאִיתֶם הָרִים אֵלֶּה? כָּלָם רְאִישֵׁי
 יְשִׁיבוֹת לָעָם הַזֶּה שְׂפַמְדָּבַר. וְזָכוּ כָּעֵת מֵה
 שְׂלֵא זָכוּ כְּשִׁהוּ בְּחַיִּים. וְאֵלֶּה רְאִישֵׁי יְשִׁיבוֹת, כָּלָם
 בְּרִאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת וּמוֹעֲדִים מִתְּכַנְּסִים לְהַר
 אַחֲרָן חֲכִיז וּמִתְעוֹרְרִים אֵלָיו, וְנִכְנְסִים לְתוֹךְ
 יְשִׁיבוֹתוֹ וּמִתְחַדְּשִׁים שָׁם בְּטַהַר הַטָּל הַקְּדוֹשׁ שְׂיִוְרַד
 עַל רֵאשׁוֹ, וְשִׁמֶן מִשְׁחָה שְׂשׁוּפַע עָלָיו, וְעִמּוֹ
 מִתְחַדְּשִׁים כָּלָם בְּחֲדוּשִׁים אֶהוּבִים שֶׁל הַמְּלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ, עַד שְׁנִקְרָא כָּאֵן יְשִׁיבַת הָאֶהְבָּה.

וְהוּא לֹקַח בְּכָל יְשִׁיבָה, בְּסִתֵּר דְּקִיק מִתְעוֹפְפִים
 כְּנִשְׂרִים לְתוֹךְ יְשִׁיבַת הָאוֹר, וְהִיא יְשִׁיבַת

מִצֵּה, וְכֹלֶם עֹמְדִים בַּחוּץ וְלֹא נִכְנָסִים פְּנִימָה,
פָּרַט לְאַהֲרֹן לְבָדּוֹ, וּלְפִי שָׁעָה נִקְרָאִים בְּשֵׁם.

וַאֲיֵן מִי שִׁירָאָה אֶת מִצֵּה, שְׁחֵרֵי אוֹתוֹ מִסֹּה
שָׁעַל פָּנָיו פָּרוּשׁ לְפָנָיו, וְשִׁבְעָה עֲנָנֵי כְבוֹד
סָבִיבוֹ. אַהֲרֹן עֹמֵד הַחוּץ הַפְּרָגוֹד שְׁלֹמֶטָה מִמִּצֵּה.
וּפְרָגוֹד פּוֹסֵק, וְלֹא פּוֹסֵק בְּתוֹכָם. וְכֹל רְאִישֵׁי
הַיְשִׁיבוֹת מַחוּץ לְפָרְכַת הַפְּרָגוֹד הַזֶּה, וְכֹל הַשָּׂאֵר
מַחוּץ לְאוֹתָם עֲנָנִים. וְכִפִּי חֲדוּשֵׁי אֹר הַתּוֹרָה
שְׁמֵאִירָה, כִּף מְאִירִים אוֹתָם עֲנָנִים.

וְנִתְיִים קְלוּשִׁים בְּדַקִּיקוֹת הָאֹר, עַד שִׁנְרָאָה
אוֹתוֹ מִסֹּה, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִסֹּה רוֹאִים
אֹר שְׁמֵאִיר יוֹתֵר מִכֹּל אוֹרוֹת הָעוֹלָם, וְהֵם פָּנֵי
מִצֵּה. פָּנָיו לֹא נִרְאִים כֻּלָּל, וַאֲיֵן מִי שִׁירָאָה אוֹתָם,
פָּרַט לְאוֹתוֹ אֹר שְׁיֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִסֹּה אַחַר
כֹּל אוֹתָם הָעֲנָנִים.

מִצֵּה אָמַר דְּבַר סֶתֶם לְאַהֲרֹן, וַאֲהֲרֹן מְפָרֵשׁ
לְגִדּוּלֵי הַיְשִׁיבוֹת. בְּמָה מְפָרֵשׁ? בְּכֹל אוֹתָם
מִבּוֹעִים שֶׁנִּסְתָּמוּ מִפְּנֵי כְּשֵׁה־נִיעַ וּמִנּוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ.

וכַעַת הוּא מַחְזִיר לָהֶם בְּכַמָּה פְּלֵאוֹת, וּמְקוֹרוֹת
וּמְבוּעִים וּנְחָלִים שְׁנוּבְעִים מִכָּל דָּבָר וְדָבָר.

כָּל נָשִׁים צְדָקָנִיּוֹת שֶׁל הַדּוֹר הַזֶּה בָּאוֹת לְמַרְיָם
גַּם כָּאֵן בּוֹמְנִים הַלְלוּ, וְאִז עוֹלוֹת בְּלֶן
בְּתַמְרוֹת עֲשֵׂן לְתוֹךְ הַמְדָּבָר הַזֶּה, וְאוֹתוֹ יוֹם נִקְרָא
יוֹם הַהִלּוּלָא. נָשִׁים בְּלִילֵי שְׁבָתוֹת וּבְלִילֵי יָמִים
טוֹבִים, בְּלֶן בָּאוֹת לְמַרְיָם, וַיִּזְדַּעְוֹת הַשְׁתַּדְּלוֹת
בְּיַדִּיעָה שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי הוֹר זֶה מִכָּל דּוֹרוֹת
הָעוֹלָם. יוֹצְאִים מִיִּשְׁבֵּת מַעֲשֶׂה, וּפּוֹרְחִים לִישִׁבֵת
הַרְקִיעַ, וְאֵלֶּה שְׁנַרְאִים פּוֹרְחִים לִישִׁבֵת הָעֲלִיזוֹנָה.
עַל אוֹתוֹ הוֹר כְּתוּב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה
לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁה' אֱלֹהָיו.

פְּתַח רַבִּי אֵילָאִי וְאָמַר, (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם
ה' אֱלֹהֶיךָ. מַה בֵּין תָּם לְתָמִים? בְּאַנְרָהֶם
כְּתוּב, (בראשית יז) הִתְחַלֵּף לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. יַעֲקֹב
שֶׁהַשְׁתַּלֵּם יוֹתֵר, כְּתוּב בּוֹ, (שם כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
לָמָּה נִקְרָא אִישׁ תָּם? מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא נִשְׂאָר בּוֹ
בְּסֵלֶת כְּלָל, שְׁתַּרִי פְרִיעָה הִיָּתָה בּוֹ.

בַּמָּה נִפְרַע (פְּרִיעָה הִיְתָה בּוֹ שֶׁנִּפְרַע) וְנִטְהַר מֵאוֹתָהּ
פְּסֻלָּת? מִשּׁוּם שְׂאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂמִחָתוֹ
פְּסֻלָּת, שְׂלֵתוֹךְ מְקוֹם הַפְּרִיעָה שׁוֹרָה, הוּא שׁוֹר,
דְּמוּת הַשְּׂמֵאל שֶׁל כֶּסֶף שָׁלוֹ. וְאוֹתוֹ שׁוֹר נִקְרָא
שׁוֹר תָּם, שְׂחָרֵי מְרַכְבֵּת הַכֶּסֶף, רָשָׁם שֶׁל בְּרִית יֵשׁ
בּוֹ. וְעַל זֶה שׁוֹר זֶה נִקְרָא תָּם, וַיַּעֲקֹב אָחוּזוֹ בּוֹ
בְּתוֹכוֹ, וּבְשׁוֹר זֶה עוֹשִׂים פְּרִיעָה, וּמַעֲבִירִים זְהֻמַּת
הַפְּסֻלָּת בָּלָהּ.

בְּמִשְׁנֵת בְּצִלְאֵל כָּתוּב, (שם ל) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
רַחֵל. בְּשָׂרָה כָּתוּב פְּקִידָה, וּבְרַחֵל כָּתוּב
זְכִירָה. לָמָּה? מִשּׁוּם שְׂזוֹכוֹר נְרָשָׁם בַּיַּעֲקֹב, שֶׁהוּא
בְּרִית שְׁלֵם בְּשֶׁנַּעֲשָׂה (בְּשֶׁנּוֹלַד) יוֹסֵף, וּבַמָּה? בְּשֶׁנִּטְלָה
שׁוֹר עִמּוֹ שְׂלֵא יִתְחַזֵּק לְצַד הָאֲחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה
נִקְרָא יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹר, בְּכוֹר שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹר
(דף קסג ע"ב)
שְׂלָקַח יַעֲקֹב (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ.

וְדָאֵי, וְאוֹתוֹ שׁוֹר שׁוֹר תָּם, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
תָּם. רַבּוֹן וְשְׁלֵיט, בְּעַל הַבַּיִת, שְׂאוֹתוֹ שׁוֹר
תָּם שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ. מִשּׁוּם שְׁיֵשׁ שׁוֹר מוֹעֵד בְּצַד

עֲרָלָה פְּרִיעָה. וְכַמָּה מְמַנִּים עַל הַחֲקִים יוֹצְאִים
 מִמֶּנּוּ עַד דְּרָגָה אַחְרוֹנָה שֶׁנִּקְרְאת שְׁאִי"ה, אוֹתוֹ
 שֶׁמִּפִּיל בְּתֵי הָעוֹלָם שְׁלֹא דָרִים בָּהֶם אֲנָשִׁים. וְכֻלָּם
 יוֹצְאִים מֵאוֹתוֹ שׁוֹר מוֹעֵד. וְזֶה בְּחִפּוֹר עִם חֲמוֹר
 רַע. וּמִשׁוֹם זֶה (דברים כב) לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר
 יַחְדָּו, כִּי לֹא לְעוֹרֵר אוֹתָם.

וּבְאוֹתָהּ יְשִׁיבָת בְּצִלְאֵל, וְכֵן בְּשֵׁתִי יְשִׁיבוֹת,
 וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, בַּעֲלָהּ שָׁל אוֹתוֹ תָם.
 וּמִיָּהוּ א' סוֹד ו'ו'. וּבְשֵׁתִיו כָּלֵל זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּאַחַד, אִזּוּ נוֹטֵל כָּל אוֹתִיוֹת אֵלֶּה אֶת"ם, וְהוּא
 אִמ"ת. (מיכה ז) תִּתֵּן אֶמֶת לַיַּעֲקֹב. כָּלֵל זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּאַחַד, שְׁלֵמוֹת הַכֹּל.

אֲבָרְתָם לֹא הִצְטִיחַ עַל פְּרִיעָה, וּכְשֶׁנִּכְנְסוּ,
 נִכְנְסוּ לָתָם זֶה וּלְתוֹךְ דְּרָגוֹתָיו,
 שֶׁנִּקְרְאוּ בְּאַחַד יָם, וְתִינּוּ תָמִים. אַחַר כֵּן
 הִתְעַלָּה אֲבָרְתָם, וְנִכְנְסוּ פְּנִימָה, וְנִקְשָׁר עִם
 יָמִין הָעֲלִיּוֹן.

תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ וַדַּאי, כְּמוֹ שֶׁהוּא
 תָּמִים, כָּלֵל אַחַד, גַּם אֶתָּה תְּהִיָּה עִמוֹ
 תָּמִים, עִמוֹ וַדַּאי. בְּמַה נִּעְשָׂה כֵּן אָדָם תָּמִים,
 שְׂיִתְהִיָּה ת"ם י"ם? ת"ם - כְּמוֹ שְׁנַת־כַּאֲר. י"ם - כָּל
 אוֹתָן דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת שָׁלוֹ נִקְרָאִים י"ם, וְלֹא
 נִפְרָדִים מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. (שְׁתֵּי נִסְחָאוֹת) גַּם אֶתָּה כְּמוֹ
 זֶה, לְהַעֲבִיר מִמֶּךָ דְּרָגוֹת נִבְרִיאוֹת, וּלְהַתְקַשֵּׁר
 בְּתָמִים, לְהִיּוֹת בְּךָ דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת, סוּד שֶׁל הַי"ם,
 וְדְרָגָה קְדוּשָׁה ת"ם, כְּנֶגֶד א' סוּד שֶׁל יַעֲקֹב. כֵּן
 אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּכֹל יוֹם ת"ם י"ם כְּמוֹ זֶה מִמֶּשׁ.

כָּעֵת פֶּרֶשׁ מֶה שֶׁפֶּרֶשׁ בִּישִׁיבָה, שֶׁהִלְבְּנָה הַקְּדוּשָׁה
 יָפָה הִיא בְּלֶבֶן, וְכֹל הַגּוֹנִים נוֹצְצִים בָּהּ
 וּמְרַקְמִים, וְהִיא כְּאוֹתוֹ יָפִי וְלֶבֶן הַשָּׁמַשׁ מִמֶּשׁ.
 וּכְאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁלֶּה בְּתוֹךְ שְׁבָעִים שָׁנָה יוֹצֵא דָג
 אַחַד, וּמוֹצֵא מִמֶּנָּה גּוֹן תְּכֵלֶת, וְהִיא לוֹקַחַת גּוֹן
 זֶה וּמִתְקִינָה אוֹתוֹ, וּמִתְחַפֶּה בַּחוּץ בַּגּוֹן הַזֶּה.

לֹא שְׁגוֹן זֶה הוּא לְבוּשָׁה, שְׁחֵרִי (מִשְׁלֵי לֹא) שֵׁשׁ
 וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה. אֲבָל צְפוּי חִיצוֹנִי הוּא הַגּוֹן

הָיָה. כִּמּוֹ זֶה הָיָה הַמִּשְׁכָּן, שְׁכֵלוֹ בְּיַפי מְרָקָם
 לַפָּנִים, וְאַחַר כֵּן - (במדבר ה) וּפְרָשׁוּ בְּגָד כָּלִיל
 תְּכֵלֶת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁתַּחַת יָם זֶה יֵשׁ
 מְצוּלוֹת י"ם, כָּלֵל שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וַיֵּשׁ לָהֶם עֵינַי
 הָרַע לְהִסְתַּכֵּל. וּכְשֶׁמִּסְתַּכְּלִים, מוֹדֵפֵן לְעֵינֵיהֶם
 צָבַע תְּכֵלֶת, וְלֹא יִכּוֹלָה עֵינָם לְשַׁלֵּט, וְהוּא
 מִתְתַּקְּנֵת לַפָּנִים בְּכָל גּוֹנִים מְרָקָמִים כְּרֵאוֹי,
 מִתְתַּחֲמִים לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם.

כִּמּוֹ זֶה בֶּן אָדָם שְׁלוֹבֵשׁ צִיצִית, נַעֲשֶׂה בְּכָל יוֹם
 תָּמִים. ת"ם, בְּאַרְבַּע בְּנָפִים מְתַקְּנוֹת כְּרֵאוֹי.
 י"ם, בְּאוֹתוֹ תְּכֵלֶת שֶׁל הַדָּג שֶׁל שְׂבָעִים דְּרָגוֹת
 תֵּימָם, צַד הָרַע בְּשֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּאָדָם זֶה לֹא יִכּוֹל
 לְהוֹיִקוֹ בְּעֵין הָרַע, וְאִזּוֹ הוּא תָּם י"ם עִם ה' אֵלֵהוּ
 מִמֶּשׁ בְּתַקּוֹן אַחֵד, הוּא לְמַעַלָּה, וְהוּא לְמַטָּה.

אַחַר כֵּן מִסְתַּלְקֶת הִיא לְתוֹךְ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. גַּם
 כֵּן תִּכְּן אָדָם עוֹלָה הוּא אַחַר כֵּן בְּתַכְלִינַי
 לְתוֹךְ דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת. וְעַל זֶה תָּמִים תִּתְּיָה עִם ה'

אֶל־הִיָּה, עִמּוֹ וַדְּאִי. וַדְּאִי בְּשַׁעַת אַחַת, בְּרַגַּע אֶחָד,
הִיא מְתַקְנֶת לְמַעַלָּה, וּבִן אָדָם מְתַקֵּן לְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי אֵילָאִי, כָּל אֱלוֹי שָׁל כְּאֵן, כְּמוֹ זֶה
מְתַקְנִים לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה'. וְעַל
סוּד זֶה, בְּמִדְבָּר הָיָה יִתְמוּ. אִם תֵּאמְרוּ
שְׂכַשְׁנָאִמַר, לְרַע נָאִמַר - כִּד זֶה בְּוִדְאִי, שְׁתִּיָּה לָהֶם
לְהִיּוֹת כָּל אֶחָד תָּמִים עִם ה' בְּאַרְצֵן הַקְּדוּשָׁה,
מְקוֹם שְׁה' שְׂרוּי שָׁם, לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים כְּאֶחָד
עִמּוֹ, וּבִיעַת כָּל אֶחָד הָיָה תָּמִים בְּמִדְבָּר זֶה לְחוּיָן,
מְקוֹם רְחוּק מִשָּׁם, שְׁלֵא יִסְתַּכַּל פְּנִים בְּפְנִים אֶתוֹ
לְהִיּוֹת עִם ה' כְּרֵאוּי. וְשָׁם יְמוּתוֹ, כְּמוֹ שְׂרֵאִיתֶם
שְׁעוֹשִׁים בְּכָל יוֹם.

אֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם, חֲבֵרִים קְדוּשִׁים, שְׂזֻכִּיתֶם לְכָל זֶה.
שְׁתִּי מְעָרוֹת אֵלֶּה אַחֲרוֹת שְׁלָכֶם, שְׁלֵא
תִּמְצְאוּ כָּל זֶה שָׁם, שְׁהֵם תוֹךְ יִשְׁיבֵת מַעֲשֵׂה יוֹשְׁבִים
מִרְחוּק. וְעַל זֶה כָּתוּב בְּמַעֲשֵׂה, (בְּמִדְבָּר יב) עָנּוּ מְאֹד
מִכָּל (דף קסד ע"א) הָאָדָם. וְנִבְיָא עֲלִיּוֹן קַבְּלָם לִישִׁיבֵתוֹ

מיום שֶׁהִתַּר לְרֵאוֹת כָּל זֶה עַד אֹתָהּ שָׁעָה שְׁבַעַה יָמִים. וְהָרִי לֹא הָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּלוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֵילָא, צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, אָמַר לָכֶם דְּבָרִים שְׁשֻׁמְעָתֶם. וְדָבָר רֵאשׁוֹן בְּשִׁתְּדַעוּ

מְדִידַת הַמְּשָׁחָה בְּשֵׁם חָקוֹק מְפָרֵשׁ, תִּדְעוּ (שְׂאֵף עַל גַּב) שְׁבַצְלָאֵל הוּא רַבִּיעִי שֶׁל אֹרוֹת עֲלִיוֹנִים, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת לֹא) וְאֵמְלֵא אֶתֹו רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת. מִי שְׁלֹא הִסְתַּכַּל, רוֹאֵה וְנִפְקַח.

מִי שְׁלֹא הִסְתַּכַּל בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים מְמִירִים, מַה לְּמַעְלָה מַה לְּמַטָּה וְכוּ', עֵתִיד הוּא לְהַפְקִחַ בַּתּוֹרָה וְלַפְקֹחַ בָּהּ עֵינָיו. עֵץ שֶׁל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, שְׁדַרְתַּת הַבֵּן אָדָם, בְּשִׁמְתְּכּוּפָה לְפָנָי רַבּוֹנוֹ, יִזְקַף וְיַעֲמֵד לְתַחֲיַת הַמֵּתִים. אִם לֹא כּוּפָה בְּמוֹדִים, נַעֲשֶׂה נְחָשׁ, וְאִין לוֹ תְּקוּמָה לְאוֹתוֹ הַזְּמַן.

מִי שְׁנִכְנַם לְבִין שְׁנֵי כְּרוּבִים פְּנִימָה, מִי שְׁנִכְנַם שְׁעוֹר שְׁנֵי פְתָחִים לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִדְבָק בְּרַבּוֹנוֹ, וְרַצּוֹנוֹ נַעֲשֶׂה. מִי שְׁמַעִין בַּתְּפִלָּתוֹ וּמִסְתַּכַּל בָּהּ, רְחוּק מִרַצּוֹנוֹ שְׁשׂוֹאֵל. קָרְבַּן הַתִּינוּק

בְּשִׁמְקָרִיב אָדָם בְּנוֹ לְבֵית סֵפֶר אִו לְמִילָה, זֶה
 קָרָבָן שָׁלֵם לְהִתְקַבֵּל. מִכָּאֵן וּלְהִלָּאתָ, אֲהוּבִים,
 לָבוּ.

אֶלְעָזָר בְּנֵי, יָפָה אִמְרָתָ בְּפִי מַה שְּׁלִמְדָתָ. אֲבָל
 חָם וְשָׁלוֹם, שְׂאֵף עַל גַּב שְׂדַחַל הִיָּתָה
 עֲקָרָה בְּאוֹתוֹ זְמַן, יַעֲקֹב חָכָם הָיָה. וְאֶלְמָלֵא לֹא
 יֵדַע יַעֲקֹב שְׁלָאָה אִשְׁתּוֹ, לֹא קָבַר אוֹתָהּ בְּמַעְרָה
 לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ בְּחִבּוּר אַחֵד, וַיִּקְבֹּר אוֹתָהּ מִחוּץ
 לְאֶרֶץ. אֲבָל אֵת לֵאָה הַכְּנִיָּס לְתוֹךְ הָאֶרֶץ, וְדַחַל
 שָׁם בְּחוּץ. מֵת יַעֲקֹב, נִקְבְּרָ בְּתוֹכָהּ בְּחִבּוּר אַחֵד.

בְּמִוּוֹ שְׁעֵשׂוּ כָּל שְׂאָר הָאֲבוֹת, גַּם בֶּן אָדָם. מֵתָה
 חָוָה בְּתַחֲלָה, וְקִבְּרָה שָׁם, וְשָׁם יֵדַע אָדָם
 שְׁוָה מְקוֹם רְאוּי לֹו. מֵת אָדָם, נִקְבְּרָ בְּתוֹכָהּ
 בְּחִבּוּר אַחֵד. מֵתָה שָׂרָה, נִקְבְּרָה שָׁם, וְחָוָה רְאִיתָהּ
 וְשִׂמְחָה לְקִרְאָתָהּ וְקָמָה וְקִבְּלָתָהּ. שְׁעוֹר חָוָה לְנִבִּי
 שָׂרָה, שְׁעוֹר שֶׁל שְׁתֵּי אִמּוֹת וְלֹא יוֹתֵר. מֵת
 אַבְרָהָם, נִקְבְּרָ לְיַד שָׂרָה בְּחִבּוּר אַחֵד. מֵתָה רַבֵּקָה,
 נִקְבְּרָה שָׁם, וְשָׂרָה רְאִיתָהּ וְקָמָה וְקִבְּלָתָהּ. מֵת

יִצְחָק, נִקְבַּר אֶתָּה בְּחֵבוֹר אַחֵד. מִתָּה לְאֵה, נִקְבְּרָה
 אָם, וְרִבְקָה רְאֵתָה וְקָמָה וְקִבְּלָתָהּ. מִת יַעֲקֹב,
 הַתְּחִבֵּר אֶתָּה בְּחֵבוֹר אַחֵד. וְכֻלָּם זָכַר וּנְקִבָּה
 בְּאַחֵד בְּחֵבוֹר אַחֵד.

סְדוּרָם אֵיךְ שׁוֹכְנִים? נָשִׁים לְיַד נָשִׁים, וְזָכָרִים
 לְיַד זָכָרִים. אָדָם בְּרֵאשׁ, תְּהִי סְמוּכָה לוֹ.
 שָׂרָה לְיַד תְּהִי. אַבְרָהָם סְמוּךְ לְשָׂרָה. יִצְחָק סְמוּךְ
 לְאַבְרָהָם. רִבְקָה סְמוּכָה לְיִצְחָק. לְאֵה סְמוּכָה
 לְרִבְקָה. יַעֲקֹב סְמוּךְ לְלְאָה. נִמְצָא אָדָם בְּצַד זֶה
 וַיַּעֲקֹב בְּצַד זֶה, זֶה רֵאשׁ וְזֶה סוּף.

בְּסֵפֶר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הוּא בְּרֵאשׁוֹ, וְכֵן זֶה: אָדָם
 וְתְהִי בְּתַחֲלָה, וְשָׂרָה וְאַבְרָהָם סְמוּכִים
 לָהֶם. יִצְחָק וְרִבְקָה לְזוּיַת אַחֲרָת, בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל
 בְּשׁוּרָה אַחַת. יַעֲקֹב וְלְאָה בְּאַמְצֵעַ. וְאוֹתָם נָשִׁים
 לְיַד נָשִׁים, וְזָכָרִים לְיַד זָכָרִים. וְאָדָם וְתְהִי, שָׂרָה
 וְאַבְרָהָם, יַעֲקֹב וְלְאָה, רִבְקָה וְיִצְחָק. אָדָם בְּצַד זֶה,
 וְיִצְחָק בְּצַד זֶה, וַיַּעֲקֹב בְּאַמְצֵעַ. יִצְחָק לְיַד אָבִיו
 לֹא דֶרֶךְ הָעוֹלָם. וְעַם כָּל זֶה יַעֲקֹב צְרִיךְ בְּאַמְצֵעַ.

וּבְכָל הַזִּוּגוֹת הַלָּלוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּקְבְּרוּ - כִּדְ יִקוּמוּ וְכִדְ יִמָּצְאוּ. לֵאמֹה תִשְׁמַח עִם מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה לְפָנִים. רַחֵל תִּשְׁמַח בְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שְׂיֵצֵא מִמֶּנָּה מַחֻוֵץ לִירוּשָׁלַיִם, וְהַכֹּל לְמַקוֹמוֹתֵיהֶם.

אֵלֶּה כָּאֵן וְאֵלֶּה כָּאֵן. שְׁהֵם (מִגְדָּלִים) מִרְגְּלֵיֹת שָׁל אֶבֶן טוֹבָה בְּלֶם. בֵּין כָּל הַמִּגְדָּלִים יֵשׁ מִגְדָּל אֶחָד שָׁל אֶבֶן טוֹבָה בְּאִמְצַע, וְזֶה עוֹלָה לְרוֹם הָרְקִיעַ, וְלֹא נִרְאָה כְּעֵת, עַד אוֹתוֹ זְמַן שְׂיִתְנַלָּה. רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה רָאָה אוֹתוֹ, וְהָיָה רָשׁוֹם שָׁם פְּסוּק זֶה לְמַעְלָה, (מִשְׁלֵי יח) מִגְדָּל עִז שֶׁ ה' בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁנָב. וּפְרֵשׁ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה, מִגְדָּל עִז - זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. (דף קסד ע"ב) בּוֹ יְרוּץ צְדִיק - בּוֹ רְצוֹן הַצְדִיק תְּמִיד. וְעַל זֶה, וְנִשְׁנָב אוֹתוֹ מִגְדָּל שְׁלֹא יִפֹּל לְעוֹלָמִים כְּמוֹ שְׁהָיָה.

וְרַבִּי כְרוּסְפְּרָאִי תְמוֹד הַלֵּב פִּרֵּשׁ פְּסוּק זֶה עַד שְׁלֹא הִסְתַּלֵּק, וּפְרֵשׁ יָפָה. מִגְדָּל עִז - זֶה תִּבְתָּה. וּסְפָר תּוֹרָה שְׁהוּא עִז, לָשִׁים בּוֹ, וְלְהוֹצִיאֹ מִתּוֹךְ תְּהִיבָל, דְּמוֹת הַיִּבָּל תְּפַנִּימִי, שְׁמִמְנֹ יִצְאָה

תורה, ואותו מנגדל שם ה' הוא ודמותו, וצריך
בשש דרגות.

בו ירוץ צדיק, במה? במנגדל או בספר תורה?
אלא הפסוק נדרש בזה וכו'. בשדורשים
במנגדל, צריך צדיק זה שיהיה חזן הכנסת צדיק
אמת, ודמות של צדיק עליון. בשדורשים בספר
תורה, מי שעולה לספר תורה לקרא בתורה,
צריך צדיק, וצדיק נקרא. מי נקרא צדיק מכלם?
הששי שעולה מאותם שבעה. אמר רבי שמעון,
ודאי שהוא לא עולה כל ימיו, אלא ששי לאותם
שעולים. בו ירוץ צדיק, בספר תורה ירוץ דברי
צדיק זה. ונשגב במה? מפתח מלאך המות, שחרי
מאריך ימים. ונשגב שלא יצוק לעולם.

באותו מנגדל שעולה בין אותם מנגדלים קים אור
אחד בדמות ספר תורה. בשפאה אותה
צפור, לוקחת אותו מנגדל במקומו, ועומדת תוך
אמצע העזרה תוך בנפי הכרובים תיה. (ומה שתינה),

רומו לרום השמים נשפל ונכנס תחת אותם
כרוכים, וחומותיו בין ראשי הכרוכים.

שלש מאות פתחים שם, בפתח האמצעי עומד
מאור זה, דמות ספר תורה, בו עתיד מלך
ישראל לקרא בפרשת הקהל, וזה יהיה מלך
המשית, ולא אחר.

ובאותו ספר תורה של אותו אור, אי חסיד
קדוש, אשרי מי שמפיו ישמעו קול
נעימות של דבריו מאותם דברים סתומים שפרש
בתורה. בכל ראש חדש ושבתות ומועדים וחנוים,
בשורצים כל בני הישיבה לעלות למעלה לתוך
ישיבת הרקיע, כלם מתבנסים אל מלך המשית,
והוא מפרש דברים, ומתוך מתיקות דבריו בערנה
עולים. כל עשורת הדברים גנוזים לך מאותם
דברים שפרש ליום של השאלות שלך.

בשעומד אותו מגדל באמצע העזרה ופתח זה
פותח, פותחים אותם כרוכים פיהם,
ופורשים בניהם, ומאיר אור עליון על אותו

פָּתַח. וְאוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה נִפְתָּח, וְאוֹתָם כְּרוּבִים
 פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר
 צִפַּנְתָּ לְיִרְאַיִךָ וְגו'. נִסְגְּרִים הַפְּתָחִים, וְסֵפֶר הַתּוֹרָה
 נִגְלָל.

מִי רָאָה אֹרֶךְ הַמַּאִיר שֶׁל אוֹתוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, כֵּלֹ
 אֹרֶךְ מַאִיר, אוֹתֵיּוֹת שֶׁלוֹ, שֶׁלְּהַבּוֹת אֵשׁ
 מֵאַרְבָּעָה גִּזְנִים שֶׁהֵם מֵעוֹלָם עֲלִיּוֹן, כֵּלָם בּוֹלְטִים
 וְנוֹצְצִים, אֵינן מִי שֶׁיִּכּוֹל לַעֲמֹד בָּהֶם פָּרַט לַמַּשִּׁיחַ.
 נִסְגָּר פָּתַח זֶה, וְכְרוּבִים שׁוֹכְכִים, וְאוֹתוֹ מִגְדָּל
 פּוֹרַח וְעוֹמֵד בְּמִקְוָמוֹ בֵּין שְׁאָר הַמִּגְדָּלִים.

בְּאוֹתוֹ פָּתַח אֲמֻצְעֵי יֵשׁ עֶטְרַת פּוֹ עֲלִיּוֹנָה
 וְנִכְבְּדָה גְּנוּזָה, שֶׁלֹּא נִרְאִית כָּעֵת, גְּלוּפָה
 וְחֻקוּקָה בְּכָל מִינֵי אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעֵתִידָה לְהִיּוֹת
 עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ כְּשֶׁעוֹלָה בְּאוֹתוֹ מִגְדָּל, וְשְׁנֵי
 נְשָׂרִים, זֶה מֵצַד זֶה וְזֶה מֵצַד זֶה, לוֹקְחִים אוֹתוֹ
 בְּיַדֵּיהֶם.

כְּשֶׁעוֹלָה מֶלֶךְ הַמַּשִּׁיחַ, מִתְתַּקְּנִים הַנְּשָׂרִים,
 וְלוֹקְחִים עֶטְרָה זוֹ בְּשָׁעָה שְׁתֵּית־חֵיל

לְקַרְא, יִפְתַּח פֶּתַח אַחֵר, וּמִשָּׁם תֵּצֵא אוֹתָהּ יוֹנָה
 וַיִּשְׁלַח נָח בַּיָּמֵי הַמַּבּוּל, שְׁכָתוּב (בראשית ח) וַיִּשְׁלַח
 אֶת הַיּוֹנָה. הַיּוֹנָה, אוֹתָהּ הַנּוֹדְעַת, וְלֹא דָבְרוּ בָּהּ
 הַקְּדָמוֹנִים וְלֹא יָדְעוּ מַה הִיא, אֲלָא מִכָּאן יֵצֵא
 וַעֲשֵׂתָה שְׁלִיחוֹתָהּ.

וּבְשַׁעָה שְׁכָתוּב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, לֹא
 יָדַע אָדָם לָאֵן הִלְכָה, וְהִיא שָׁבָה
 לְמִקוּמָהּ וְנִגְנְנָה בְּפֶתַח זֶה, וְהִיא תִּקַּח עֲטָרָה בְּפִיהָ
 וְתִשִּׂים עַל רֹאשׁ מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, הַגִּיַע וְלֹא הַגִּיַע, וְאִז
 כָּתוּב, (תהלים כא) תִּשִּׂית לְרֹאשׁוֹ עֲטָרַת פָּז.

וּכְיוֹן שֵׁיִקְרָא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ בְּסִפְר תּוֹרָה, יִקוּמוּ
 שְׁנֵי נְשָׂרִים, זֶה מִכָּאן וְזֶה מִכָּאן, וַיּוֹנָה
 מִתְּבוֹפְפֶת, וּמֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ יוֹרֵד, וַעֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ,
 עַד מִדְּרָגָה אַחֲרוֹנָה. וְשְׁנֵי נְשָׂרִים פּוֹרְחִים לְמַעַלָּה
 עַל רֹאשׁוֹ, וַיּוֹנָה שָׁבָה (דף קסה ע"א) וַעֲטָרָה בְּפִיהָ, וַיִּקְבְּלוּ
 אוֹתָהּ שְׁנֵי נְשָׂרִים אֵלָיו.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ נִקְרָא זֵית רַעֲנָן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שְׁכָתוּב (תהלים נב) וְאֲנִי כְּזֵית רַעֲנָן בְּבֵית

וּגו'. עֲלֵה זֵית - זֶה מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְזֶהוּ
 שְׂרָמְזָה יוֹנָה זוּ בִימֵי נָח, שְׂכָתוֹב (בראשית ח) וְהִנֵּה
 עֲלֵה זֵית מָרָף בְּפִיָּה. אוֹתוֹ עֲלֵה זֵית מָרָף וְנַחֲמָה
 לְכַבּוֹדוֹ, בַּמָּה? בְּפִיָּה. שְׁעוֹמְדָת עַל רֵאשׁוֹ, וּמִקְבֵּל
 כְּבוֹד מִיוֹנָה זוּ. וּמָה שְׂכָתוֹב מָרָף וְלֹא מָרָפָה, (אָלֵא)
 בּוֹכֵר הַזֶּה שְׁעוֹשֶׂה חֵיל וּמְנַצֵּחַ. בִּישִׁיבַת הַרְקִיעַ
 יוֹנָה זָכָר הוּא. מֵתוֹךְ שְׁנַקְרָא יוֹנָה כְּתוֹב בְּנִקְבָּה,
 וְכְתוֹב בּוֹכֵר בּוֹמֵן שְׁמִקְבֵּל כְּבוֹד זֶה.

מִגְדָּל זֶה בְּשֹׁשֶׁב לְמִקוּמוֹ, מֵאִיר כְּאוֹר עֵינַי
 הַשְּׁמֵשׁ, שְׂכָתוֹב (תהלים פט) כִּסְאוֹ בַּשְּׁמֵשׁ
 נִגְדִי, וְאֵף שְׂכָסֵא אַחַר יְהוָה לוֹ בְּנַפְסִים וְאוֹתוֹת
 גְּדוּלִים. בְּרֵאשׁ מִגְדָּל זֶה יֵשׁ עוֹפּוֹת אֵשׁ (דָּוִד)
 שְׂמַצְפְּצָפִים, בְּשְׁעוֹלָה הַבְּקָר, צְפִצּוֹף שֶׁל נְעִימוֹת,
 שְׂאִין נָעִם וְנִגּוֹן כְּאוֹתָהּ נְעִימוֹת.

לְמַעַלָּה מִכָּל מִינִים אַחֲרִים וְיוֹנִים אַחֲרִים
 שְׁפוֹרְחִים בְּאוֹיֵר, עוֹלִים וְיוֹרְדִים,
 יוֹרְדִים וְעוֹלִים, לֹא שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים. אוֹתִיוֹת
 גְּדוּלוֹת וְאוֹתִיוֹת קִטְנוֹת פּוֹרְחוֹת בִּינֵיהֶם.

אִי חֲסִיד קְדוּשׁ, בְּשַׁעַה שְׁהֵאֲוִתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת, רֹאֶה
הָאָדָם בְּאוֹתֵיּוֹת גְּדוּלוֹת. כָּתוּב בְּאִוִיר לְפִי
שַׁעַה, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
הָאָרֶץ. (וְהָאָרֶץ הַיְבֵשֶׁת תִּהְיֶה וְכַהֲנֵי וְגו', מִכָּאֵן חוֹזְרוֹת הָאוֹתֵיּוֹת הַגְּדוּלוֹת
בְּבִתְחִלָּה) מִכּוֹת אוֹתֵיּוֹת קִטְנוֹת בָּהֶם וּפּוֹרְחוֹת,
וְנִרְאָה מִהֵן כָּתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וְגו',
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר וְגו'. אַחַר כֵּן חוֹזְרוֹת
אוֹתֵיּוֹת קִטְנוֹת וּמִכּוֹת בְּאוֹתֵיּוֹת גְּדוּלוֹת, וְנִרְאָה
מִהֵן שְׁכָתוּב, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רִקִּיעַ וְגו'. וְכֵן כָּל
מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, פְּלֵאוֹת גְּדוּלוֹת, וְשִׁמְחָה לְעֵינַיִם
מַעֲשִׂים שֶׁל אוֹתֵיּוֹת אֵלוֹ. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלֵכָל זֶה
מִצַּפִּים.

אִי חֲסִיד קְדוּשׁ, מִי שְׁשׁוֹמֵר בְּרִית, שָׁם אוֹתוֹ
אַחֲרָיו, וְהוּא לְהַתְחַלָּה. וְאִם תֹּאמַר, מִי שׁוֹמֵר
לְאַחֲזוֹר? הֲרֵי שְׁמִירָה גְדוּלָה וְעֲלִיוֹנָה מִהַכֹּל
שְׁשׁוֹמְרוֹ. וּמִי הוּא? צַדִּיק עֲלִיוֹן בְּאַהֲבָה רַבָּה.
נִכְנָם בֵּין צַדִּיק וְצַדִּיק, וְנִמְצָא שְׁמוֹר מִכָּל הַצַּדִּיקִים.
אֲשֶׁרֵי מִי שְׁשׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ. וְעַל כֵּן יִשְׂרָאֵל גְּרָאִים
כָּל הַזְּבָרִים שְׁשׁוֹמְרִים אוֹת בְּרִית זוֹ לְפָנַי הַמְּלֹךְ

הַקְדוֹשׁ. מִיְהוּ שְׂיִכּוֹל לְהַזִּיק לְבֵן שֶׁהוּא בְּאִמְצַע
אָבִיו מִכָּאן, וְאִמּוֹ מִכָּאן, וְהוּא בִּינֵיהֶם? וְזֶה
בְּשֶׁהוּא אַחֲרֵי ה'.

בֹּא וּרְאֵה, אֹתוֹ רְקִיעַ כְּשֶׁסּוֹבֵב בְּגִלְגּוֹל, מְנַנֵּן
בְּנִגּוֹן, וּמְקוֹל נְהַמַּת הַמַּיִם הַנּוֹבְעִים לֹא יְדוּעַ
אֹתוֹ נִגּוֹן. כָּל אֹתָם הָאֲנָנִים שֶׁבְּאַרְבָּעָה צְדָדִים
מִתְמַלְאִים מִנּוֹבֵיעַת הַמַּיִם שֶׁנּוֹבְעִים. מִי שֶׁהוּא
בְּפָנִים, בְּשֵׁנֵי צְדָדִים עוֹמֵד שָׁם. אֶחָד בְּשִׁמְחָה,
שְׂאִין שִׁמְחָה בְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה בְּעוֹלָם, לְקַיִם (שם ק)
עָבְדוּ אֶת ה' בְּשִׁמְחָה. וְאֶחָד בִּירְאָה, שְׂאִין יְרָאָה
בְּאוֹתָהּ יְרָאָה בְּעוֹלָם, לְקַיִם (שם ט) עָבְדוּ אֶת ה'
בִּירְאָה.

מֵעֵין מַיִם אֶחָד שֶׁנּוֹבֵעַ מִצַּד מְזֻרָה, זֶהוּ שֶׁאֵמֵר
יְחֻזְקָאֵל הַנְּבִיא. מִמֵּעֵין זֶה לֹא יְכוּלִים לְסַיֵּם
שְׁבַח כָּל פְּנֵי הָעוֹלָם. בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹלֵד שָׁם לְצַד
מְזֻרָה, אֵין עִמָּךְ וְרוּם שְׁלוֹ אֵלָא זָרָת, וְלֹא יוֹתֵר.

בְּשֶׁנּוֹבְעִים הַמַּיִם וְעוֹלִים, עוֹלִים כָּל מִינֵי
מְרַנְלִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְלֹא נּוֹפְלִים

בַּחוּץ. כָּעֵת נִרְאִים בְּגוֹן אֶחָד, לְפִי שָׁעָה נוֹפְלִים
אֵלֶּה, וְהִנֵּה עוֹלִים אַחֲרֵים בְּגוֹן אֶחָד בְּכָל מִינֵי
גּוֹנִים שְׂפָעוֹלָם. נוֹפְלוֹת אוֹתָן מִרְגְּלֵיֹת, וְלֹא
נוֹפְלוֹת בַּחוּץ.

סָבִיב אוֹתָהּ נִבְיָעָה סוֹכְבִים כַּפְתוֹר וּפְרָח, וְלֹא
יְכוּלִים כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לַעֲמֹד עַל אוֹתָם
גּוֹנִים, כֵּלָם שְׁלֵהָבוֹת לוֹהֲטוֹת, וְלֹא יְכוּלִים
לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם. לֹא יִדוּעַ חֲשִׁיבוֹת הַמַּעֲשֶׂה. הָעֲלִים
שְׁלָקָהּ נוֹצְצִים כַּכֶּמָּה גּוֹנִים.

מַעֲשֶׂה צִיּוֹר, אֲמָנוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם, מְכַסִּים עַל
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה כְּרוּבִים
שְׁתַּחֲתִיָּהֶם, אַחַר שְׂבָכִים אַחֲרֵים לְפָנִים. וְאוֹתָם
שְׂבָכִים סָבִיב הָעוֹרָה לְפָנִים.

וְלַמַּעֲלָה מֵהֶם אוֹתָן ^(דף קסה ע"ב) גּוֹנִים פְּרוּשׁוֹת, תַּחַת
הַגּוֹנִים אוֹתָם כְּרוּבִים, כֵּלָם בְּכַנְפֵיֹם
פְּרוּשׁוֹת מִשְׁלָבוֹת אֵלֹו בְּאֵלֹו. כָּאֵן אָמַר רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, שְׂכָל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָן גּוֹנִים, מְאִירִים
פָּנָיו כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ.

אוֹתָם שְׂבָכִים שְׁתוּחָמִים סָבִיב סָבִיב לְעֶזְרָה, כָּלֵם
 מַרְקָמִים כְּחוּטִים שְׂמֵאִירִים בְּגוֹנִים גְּדוּלִים,
 לוֹחֵטִים בְּאַרְבָּעָה מִיָּנִי זֶה־רַשׁ אֵשׁ. שְׁלֵחָבוֹת
 עוֹלוֹת, וְגוֹנִים נוֹצְצִים, וְלִפְעָמִים הַשְּׁלֵחָבוֹת
 שׁוֹכְבוֹת, וְאוֹרוֹת וְגוֹנִים עוֹלִים וּמָכִים אֱלֹהֵי בְּאֵלָהּ.

יִשְׁשֶׁת אֱלֹפִים אֲנָנִים לְגִבֵּי אוֹתָם שְׂבָכִים, אֲרַבְּעָה
 גְּוִנִים לְאַרְבָּעָה צְדָדִים שֶׁל הָעֶזְרָה. אֱלֹהֵי
 הֵם גְּדוּלִים, וְנִבְיַעַת הַמַּיִם הַחַיִּים כָּכֵל הַצְּדָדִים.
 וְהֵם נוֹפְלִים בְּאוֹתָם אֲנָנִים, וְנִבְלָעִים בְּמִקוֹמָם,
 וּמַיִם אֱלֹהֵי לֹא יוֹדְעִים לְאֵן הוֹלְכִים.

בְּאַמְצֵעַ הָעֶזְרָה יְקוֹמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְיִרְאוּ לְפָנַי
 הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. בְּצַד דָּרוֹם בְּעֶזְרָה זֶה
 נוֹלַד מֵעֵין מַיִם אַחֵר, וְנִדְמָה (וְהַתְּרַבָּה) שִׁישְׁטָפוּ
 הַמַּיִם אֶת כָּל הָעוֹלָם. מִי שִׁיכָּנַם בָּהֶם, יִהְיוּ עַד
 הַבְּרַפִּים. יִכָּנַם בָּהֶם גְּבוּר גְּדוּל, יִכָּנַם בָּהֶם עַד
 הַבְּרַפִּים. אִם תִּינּוֹק בֶּן יוֹם, עַד הַבְּרַפִּים. מִי
 שִׁשׁוֹתָה מֵהֶם יִתְחַבֵּם, וְיִתְפַּקַּח בְּחֻכְמָה.

מֵעֵין זֶה יוֹצֵא מִתּוֹךְ מִרְגְּלֵי־ת קִטְנָה אַחַת בְּכַתֵּל
 דָּרוֹם. אוֹתָם הַיָּמִים נִבְלָעִים תּוֹךְ הַמָּקוֹם (תּוֹךְ
 הַמָּקוֹם הַזֶּה), וּמִשָּׁם יֵצְאוּ הַחֹצֵה מִהַמְּקוֹדֶשׁ, שְׁעַר
 שְׂיַעֲלוּ לְנַחַל שְׁטִיִּים, יִשְׁטְפוּ אוֹתָהּ וּמָה שְׂיִלְדוּ
 הַיָּמִים שְׁבַשְׁטִיִּים. וְעַל כֵּן מִים אֵלֶּה בְּעֹזְרָה, בְּגִלְל
 אֵלוֹ שְׁנֵרְאוּ שָׁם זְכָרִים, הֵיוּ שׁוֹתִים מִהַיָּמִים, לֹא
 נִתְעוֹרְרוּ לְנִקְבוֹת בְּבוֹאֵם לְהִתְרַאוֹת לְפָנַי הַמְּלֹךְ
 הַקָּדוֹשׁ. וְעוֹד, שְׁחֵרֵי יִתְפַּקְחוּ לְדַעַת דְּבָרִים
 סְתוּמִים שֶׁל הַמְּלֹךְ הָעֶלְיוֹן, תּוֹךְ הַמְּקוֹדֶשׁ הַזֶּה כֹּל
 הַתְּהַרְוִירִים נִשְׁכָּחוּ, פָּרַט לְהַרְהוֹר שֶׁל חֲדוֹת הַמְּלֹךְ
 הַקָּדוֹשׁ.

עָנָף אַחַד יוֹצֵא בְּתוֹךְ אֲמֻצַּע אוֹתוֹ מֵעֵין. אָמַר
 רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, בְּשִׁחַתְקִרְבָּתִי לְאוֹתוֹ עָנָף
 שְׁכַתּוֹךְ הַמֵּעֵין, עָלָה עָנָף לְמַעְלָה לְמַעְלָה. כֹּל מֵה
 שְׁחַתְקִרְבָּתִי - כֵּן עָלָה. יְסוֹד וְשָׂרֵשׁ אוֹתוֹ עָנָף אֵינוֹ
 רַק בַּיָּמִים. אוֹתוֹ עָנָף מְכַסֶּה עוֹלָמוֹת. כֹּל גּוֹיֵי
 הָעוֹלָם בְּאוֹתָם הָעֲנָפִים שָׁלוּ. פָּרִיו לֹא יְדוּעַ מֵהוּ,
 וְלֹא יְכוּלִים לְדַעַת. וְאָמַר שִׁשְׂאֵל אֵת הַמְּשִׁיחַ עַל
 אוֹתוֹ פָּרִי, וְאָמַר, פָּרִי זֶה גִּנּוּז (זְכוּרִיָּה ח) לְאִישׁ

מִשְׁעַנְתּוֹ בְּיָדוֹ מֵרַב יָמִים. מִי שְׁזוֹכָה לְדַעַת זֶה -
שִׁידַע.

רְקִיעַ אֶחָד יֵשׁ עַל אוֹתוֹ עֲנָף פָּרוּשׁ לְמַעְלָה.
מֵאוֹתוֹ רְקִיעַ הוֹלֵךְ טַל עַל גְּבֵי אוֹתוֹ מֵעֵינָו,
וְלֹא יוֹתֵר. כְּשֶׁמֶסֶת־כָּל אָדָם עַל אוֹתוֹ רְקִיעַ
מִרְחוֹק, הוֹמָה תְּכֵלֶת יוֹתֵר קָרֵב, הוֹמָה אֶדָם. קָרֵב
יוֹתֵר, הוֹמָה יָרֵק. קָרֵב יוֹתֵר, הוֹמָה לָבֵן, שְׂאִיז
בְּעוֹלָם לָבֵן כְּמוֹתוֹ. טַל שֶׁהוֹלֵךְ מִפְּנֵי נִשְׁאָב בְּאוֹתוֹ
עֲנָף, וְעוֹשֶׂה פְּרִי זֶה וּמִתְגַּדֵּל. אוֹתוֹ רְקִיעַ הוּא הוּא
הוֹלֵךְ בְּגִלְגּוֹל יוֹתֵר מִמָּה שְׁעֵינִים יְכוּלוֹת לְהִסְתַּכֵּל.

כָּל אוֹתָם שׁוֹמְרֵי בְרִית הַקִּדְשׁ (רוֹצִים) שְׂרוֹצִים
לְהִרְאוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, שְׁחֵרֵי לֹא נִרְאוּ אֶלָּא
בְּשִׁבִיל לְהִרְאוֹת שָׁהֵם בְּנֵי מִלְּחָה קְדוֹשָׁה. וְעַל זֶה,
(שְׁמוֹת בֵּן) יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה, אוֹתָם בְּנֵי בְרִית קִדְשׁ.
דִּיךְ רֹאשׁ תִּישִׁיבָה, זְכוּרָה וְלֹא זְכוּרָה, שְׁחֵרֵי זָכָר
כְּתוּב, וְלֹא זְכוּר. מַה זֶה זְכוּרָה? אֶלָּא כָּל אוֹתָם
שְׂשֻׁמְרוּ בְרִית קִדְשׁ וְלֹא חָטְאוּ בוֹ, הֵם הָיוּ בְּנֵי
הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּכֵל יוֹם מִשְׁתַּכַּח בָּהֶם וְזוֹכֵר אוֹתָם תָּמִיד.

וְעַל כֵּן זְכוּרָה, הֵהוּא שְׁיֵשׁ בּוֹ בְרִית קְדוּשָׁה, שְׂזוּכָר
 אוֹתָם הַמִּלְךְ בְּכָל יוֹם, שְׂאִין שְׂבַח לְפָנֵי הַמִּלְךְ
 הַעֲלִיזוֹן (אָלָא) בְּמִי שְׂשׂוּמָר בְּרִית זֹו.

וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהִתְרַאֵת שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה לְפָנָיו.
 שְׁלֵשׁ פְּעָמִים לְמָה? אָלָא בְּגִלְל אָבוֹת
 הִרְאֵשׁוּנִים שְׂקִבְלוֹ בְרִית זֹו רֵאשׁוּנָה לְכָל מְצִוּוֹת
 הַתּוֹרָה, וּמִשׁוּם כֶּךָ שְׁלֵשׁ פְּעָמִים הֵם בְּשָׁנָה.
 אַבְרָהָם קִבֵּל בְּרִית, יִצְחָק קִבֵּל בְּרִית, יַעֲקֹב הָיָה
 שְׁלֵם מִכָּלָם, וְעַל כֵּן פְּתוּב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ
 תָּם, שְׁלֵם מִהַכֹּל.

אַבְרָהָם נִקְרָא תָּמִים, וְלֹא הָיָה כָּל כֶּךָ שְׁלֵם, אֲבָל
 תָּם - שְׁלֵם מִהַכֹּל. מַה פְּתוּב בְּנַח? (שם

ו) אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו. הָיָה רָשׁוּם בְּרֵשׁם
 קְדוּשׁ בִּינִיָּהֶם. וְאָמַר רֵאשׁ הִיְשִׁיבָה, בְּכָל מָקוֹם
 שְׂפְתוֹתָם תָּמִים, שְׂרָשׁוּם בְּרֵשׁם קְדוּשׁ בְּאוֹת קִיּוֹם
 הַבְּרִית, וּמִשׁוּם (דף קסו ע"א) שְׂשְׂמָר הַבְּרִית נִקְרָא תָּמִים
 בְּדַרְתָּיו, מַה שְׁלֵם הָיָו כָּלָם כֶּךָ, שְׂתֵּם מְחַבְּלִים
 וְדַבְּיָהֶם.

וְעַל זֶה כָּתוּב אֶת הָאֱלֹהִים הִתְחַלֵּף נח. וְכִי מִי
 יָכוֹל לִלְכֹּת עִמּוֹ? אֵלָּא כָּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית
 קָדֵשׁ, מְזַדְּנָנֶת בּוֹ שְׂכִינָה וְשׁוֹרָה עָלָיו. וּמִשׁוּם כֵּן,
 (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. תָּמִים תִּהְיֶה,
 וְאַחַר כֵּן עִם ה' אֱלֹהֶיךָ. בְּזוּז אַחַד. שְׂפִינֹן שֶׁשׁוֹמֵר
 בְּרִית זֶה, עִם ה' לְהִיּוֹת, וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ.

בְּאַבְרָהָם כָּתוּב, (בראשית יז) הִתְחַלֵּף לְפָנַי וְהָיָה
 תָּמִים, מִיֵּלֶת אֹתוֹ בְּרִית. הִתְחַלֵּף
 לְפָנַי - מִכָּאֵן שֶׁלֹּא יֵלֵךְ גֶּבֶר אַחַר אִשָּׁה, אֵלָּא
 לְפָנֶיהָ דָּרָךְ כְּשֶׁר הוּא. וְחָרִי כָּתוּב (שמות כג) הִנֵּה
 אֲנִכִּי שֹׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. (שם לג) וְשִׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ
 מִלְאָךְ. לְאַבְרָהָם שֶׁלֹּא תָּיָה מְחֹול, דָּחָה אֹתוֹ
 לְפָנֶיהָ. וְעַל כֵּן לֹא כָּתוּב הָיָה תָּמִים וְהִתְחַלֵּף
 לְפָנַי, אֵלָּא הִתְחַלֵּף לְפָנַי, שֶׁלֹּא רָאוּי אֶתָּה עַד
 שֶׁתִּהְיֶה תָּמִים. וְכֵן בְּכֻלָּם, כִּינֹן שְׂפִינֹן אָדָם תָּמִים
 וְשׁוֹמֵר אֹתוֹ, מִיָּד הִיא לְפָנָיו, וְהוּא אֲחֵרִיָּה, כְּשֶׁר
 הוּא לָזֶה. לְחִפְרוֹן מַה כָּתוּב? (שמואל א טו) כִּי שָׁב
 מֵאַחֲרַי.

נח מהול הָיָה וְתָמִים, פְּרִיעָה לֹא הָיְתָה בּוֹ,
 וּמִשּׁוֹם שְׁלֹא הָיְתָה בּוֹ פְּרִיעָה, מֶה פְּתוּב?
 אֵת הָאֱלֹהִים, וְלֹא אַחַר הָאֱלֹהִים. לְפָנִים לֹא הָיָה,
 מִשּׁוֹם שֶׁהָיָה מְהוּל. לְאַחֹר לֹא הָיָה, מִשּׁוֹם שְׁלֹא
 נִפְרָע. אִזּוֹ אֵיךְ הָיָה? אֵת הָאֱלֹהִים, סְמוּךְ לוֹ, וְלֹא
 יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, שְׁלֹא כָּל כָּךְ כָּשֵׁר.

בְּיִשְׂרָאֵל פְּתוּב, (שמות יג) וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם
 בְּעַמּוּד עָנָן [וְגו'] וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ
 וְגו'. בִּיּוֹן שֶׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל (שם יד) הַמִּבְּלֵי אֵינִן קֹבְרִים
 בְּמִצְרַיִם וְגו', כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֵת מִצְרַיִם -
 כְּבִיכּוֹל נַחֲלֵשׁ דַּעְתּוֹ. פְּתוּב וַיִּסַּע מִלֵּאד הָאֱלֹהִים
 תְּהִלָּה לְפָנָי מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וַיִּסַּע,
 לַעֲשׂוֹת בָּהֶם נִקְמוֹת.

וְעַל זֶה שָׂמַח הַמָּשִׁיחַ וְשָׂמַח רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה,
 שֶׁתְּכַפֵּשׂ בָּזָה. וְאָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁחֵרֵי
 דִּיק לַמָּשִׁיחַ וְאָמַר, מִנֵּיִן תְּהִי לְדִנְיָאֵל שֶׁאָמַר, (דניאל
 ה) שָׂבַר מַלְכוּתְךָ לְשָׁנִים וְנִתְּנָה לְמַדְי וּפְרָס?
 מֵאוֹתָן אוֹתִיּוֹת שָׁל וּפְרָסִין נִשְׁמַע לוֹ. וְכֵאן מֵהוּ?

אָמַר לוֹ, כֹּךְ זֶה וַדַּאי, פָּרַם פְּרִיסַת מַלְכוּתְךָ (שְׂבַר מַלְכוּתְךָ) חֲרָשָׁעָה עַל יְדֵי מְשִׁיחַ אַחֵר, וְאַחֵר כֹּךְ יִשְׁלַט מִלְךְךָ פָּרַם וַיִּטַּל מִמַּלְכוּת רַבּוֹת, וַיִּשְׁלַט עַל אֶרֶץ הַקִּדְּשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשִׁים, וַיִּשְׁלַט וַיַּחֲרַג רַבִּים וְאוֹתוֹ מְשִׁיחַ, וְאַחֵר כֹּךְ יִפֹּל, וַיִּקְבְּלוּ אֶת הַמַּלְכוּת קְדוֹשִׁים עֲלֵיוֹנִים. וְעַל זֶה וּפְרָסִין, מִלְךְךָ פָּרַם נִשְׁמָע כָּאֵן.

אִי חֶסֶד קְדוֹשׁ, כִּמָּה חֲדוּחַ עַל חֲדוּחַ בְּאוֹתוֹ מֵעֵין. בְּאוֹתוֹ מֵעֵין מְנַדְּלִים כָּל מִינֵי אֵילָנוֹת שְׁהַצִּיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּנֵן עֶדֶן, וְכֻלָּם בְּנֵימִים לְרַפּוּאָה, עֲלִים וּפְרוֹת וְעֲנָפִים, וְלִשְׁמַחַת הַלֵּב תָּמִיד. וְאֵין בִּינֵיהֶם רָעַב וּדְאָגָה וְאַנְחָה לְעוֹלָמִים. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלֵבָל זֶה מְצַפִּים וְכֹל זֶה גָּנוּז לָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, בְּקִרְקַע הַמִּקְדָּשׁ הָיָה יֵשׁ מֵאוֹתָן הַפְּלָאוֹת. אָמַר לוֹ, אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, אֲשֶׁרֵי חֲלָקָךְ שָׂכַל זֶה בְּאוֹתוֹ עַל גְּבֵי אוֹתוֹ מֵעֵין רָקוּם, אֲבָל אֵין מִי שְׁיָכוֹל לְהַסְתַּכֵּל בּוֹ. לְפַעְמִים אוֹרוֹ אוֹר, לְפַעְמִים חֹשֶׁךְ, לְפַעְמִים גּוֹן אֲרַגְמָן, נוֹצְצִים

שְׁהַעֲיִנִים לֹא יִכּוּלוֹת לְהַסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה. (מדיא) הִיא
 שְׁשֵׁאלָתָ, חֲסִיד קָדוֹשׁ, מֵאוֹתוֹ בְּרַקַּע הַמְּקַדָּשׁ,
 רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה לֹא נִפְרָד מִמֶּנּוּ, שְׁחֲרֵי גִנוּז הוּא
 בְּתוֹךְ הַיְרֵדִין, וְחֲרֵי אֲמַרְתִּי לָךְ מַה שְׁאֲמַרְתִּי, אֲבָל
 נִשְׁאֵל דְּבַר זֶה, וְתִדַּע מַה שְׁתִּדַּע.

יְרֵדִין זֶה נִכְנָס וְנִמְשָׁךְ זְמַן אֶחָד בַּשָּׁנָה לְתוֹךְ אוֹתוֹ
 נָהָר שְׁיֹצֵא מֵעֵדֶן, וְלֹא מֵאוֹתָם אֲרַבְעָה
 נְהָרוֹת שְׁנִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, אֵלָּא בּוֹ מִמָּשׁ. כִּיּוֹן
 שְׁהַגִּיעַ אֵלָיו, הוּא נִמְשָׁךְ וּמִתְפַּשֵּׁט וְנִכְנָס לְתוֹךְ
 הַיְרֵדִין. וְכִיּוֹן שְׁמִנִיעַ לְתוֹךְ בְּרַקַּע הַמְּקַדָּשׁ, נִמְצָא
 שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְלֹא מִתְפַּשֵּׁט וְלֹא נִמְשָׁךְ לְמָקוֹם
 אֲחֵר. וְאָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁכַשְׁחוּזָר אוֹתוֹ נָהָר
 לְמָקוֹמוֹ, מִשְׁאִיר שָׁם כָּל מִינֵי צִיּוּרִים שְׁעוֹשֵׂה
 הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן, שְׁאוֹתָם צִיּוּרִים גִּנוּזִים
 תַּחַת מְקוֹמָם.

אֵלֶּה כָּאֵן וְאֵלֶּה כָּאֵן, וְעוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים כְּמִקְדָּם.
 כָּאוֹתוֹ צַד דָּרוֹם יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים
 עֲמוּדִים מִכָּל מִינֵי מַרְגְּלִיּוֹת. וְאֵלֶּה אוֹתָם שְׁמֵאִירִים

תמיד, וְנוֹטְפִים בְּשָׁמַיִם נִסְתָּרִים שְׁלֹא הִתְגַּלּוּ
 מֵעוֹלָם. אַרְבָּעָה אַנְּנִים בְּכָל ^(דף קסו ע"ב) עֲמוּד וְעֲמוּד
 נִעוֹצִים. וּכְשֵׁאוֹתָם בְּשָׁמַיִם נוֹטְפִים מֵאוֹתָם
 עֲמוּדִים, נוֹפְלִים בָּהֶם, וּמִתְמַלְּאִים כָּל הָאֲנָנוֹת,
 וְלֹא יוֹצֵאִים הַבְּשָׁמַיִם הַחוּצָה.

מֵאוֹתָם בְּשָׁמַיִם עֲתִידִים לְעֵתִיד לָבֵא לְהַקְטִיר
 בְּכָל יוֹם קְטֹרֶת לְפָנַי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ,
 שְׁלֹא יִהְיוּ מִכְתִּישֵׁת בְּנֵי הָאָדָם. אוֹתָם בְּשָׁמַיִם לֹא
 יִדוּעַ עֲקָרָם, וּמִמָּה הָיוּ, אֵלָּא מֵאוֹתָם עֲמוּדִים
 שְׁנוּפְלִים שָׁם.

שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד נוֹצְצִים וְלוֹהֵטִים
 בְּכָל הַגּוֹנִים. שְׁבַע מֵאוֹת נְשָׂרִים הֵם, פּוֹרְחִים
 אֵלָּה כָּאֵן וְאֵלָּה כָּאֵן בְּגִלְגּוּל הָעֲמוּדִים.
 בְּשִׁמְסֹת וּבְכִיִּם, לֹא יִכּוֹלוֹת הָעֵינִים לְהִסְתַּכֵּל
 הַמָּקוֹם שָׁבָהֶם.

שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת וּפּוֹרְחוֹת מִפֶּה זֶה לְפֶה
 זֶה. בְּגִלְגּוּל הָעֲמוּדִים וּנְשָׂרִים. כָּל אוֹתָן
 אוֹתִיּוֹת מְרַקְמוֹת בְּאֵשׁ לְבָנָה וְזָהָב יָרֵק. אֵלֶּפֶים

וּמָאָה מְנוֹרוֹת תְּלוּיּוֹת בֵּין אֹתָם עֲמוּדִים,
וְאֵלֶּפֶים וּמָאָה יָרוֹת בְּכָל מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה.
דוֹלָקִים בַּיּוֹם, וּבַלַּיְלָה דוֹעֲכִים עַל צַעַר יִשְׂרָאֵל.
בְּשִׁמְנֵיץ הַבֶּקֶר דוֹלָקִים בָּלֶם מֵעֲצָמָם.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אָמְרוּ, הֲרֵי יָרַד הַלַּיְלָה. אָמַר
לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֹרֵךְ הָעוֹלָם,
קַח פְּנִינָה שֶׁל תֵּיבַת זֶה, וְקַח גֵּר וּכְתֹב דְּבָרִים אֵלַי,
שֶׁהֲרֵי הִנֵּיעַ זְמַנֵּנוּ לְפִקֹּד כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְתוֹךְ קְבָרוֹ
עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא נִכְנָם לְתוֹךְ
הַנֶּזֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ יַחַד עִם הַצְּדִיקִים, וְאִזּוֹ כָּל אֶחָד
וְאֶחָד פּוֹרֵחַ לְשָׁם. וּלְמַחֵר נִתְּיָה אֶצְלָךְ, הוֹאִיל
וְנִתְּנוּ לָנוּ רְשׁוֹת לְהַשְׁלִים דוֹרוֹן שְׁמוֹשְׁלָחִים לָךְ.
פָּרַחוּ, וּבָכָה רַבִּי שְׁמַעוֹן וּנְגָעָה.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי ה) אֵיךְלָת אֶהְבִּים וַיַּעֲלֵת חֵן דְּדִיקָה
יְרוּךְ בְּכָל עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁנֶה תְּמִיד. תּוֹרָה
תּוֹרָה, אֹרֵךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, כִּפְתָה יָמִים וְנִתְּחָלִים
וּמְקוֹרוֹת וּמִבּוֹעִים מִתְּפִשְׁטִים מִמֶּךָ לְכָל הַצְּדִיקִים.
מִמֶּךָ הַכֹּל, עָלֶיךָ עוֹמְדִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, אֹרֵךְ

הַעֲלִיזוּ (בְּזֶה) מִמֶּךָ יוֹצֵא. תּוֹרָה תּוֹרָה, מָה אָמַר
 לְפָנֶיךָ? אֵיךְ אֶהְיֶה אִתְּךָ, וְיַעֲלֶת חֵן, (אֲצִל) מֵעֲלָה
 וּמִטָּה אֶהְיֶה אִתְּךָ. מִי יוֹכֵחַ לִינֵךְ מִמֶּךָ כְּרֵאוּי?
 תּוֹרָה תּוֹרָה, שְׁעֵשׂוּעִים שָׁל רְבוּנָה, מִי יִכּוֹל לְגַלוֹת
 וּלְאֹמַר סְתָרִים וּנְגִיזוֹת שְׁלָךְ? בָּכָה, וְהִכְנִים רֵאשׁוּ
 בֵּין בְּרָכְיוֹ וּנְשִׁק אֶת הָעֵפֶר.

בֵּין כֶּךָ רָאָה כְּמֵה דְמִיּוֹת שָׁל חֲבָרִים סְכִיבּוֹ. אָמַר
 לוֹ, אֵל תִּירָא בַר יוֹחָאֵי, אֵל תִּפְחַד מִנּוֹרָה
 קְדוֹשָׁה, כְּתֹב וּשְׁמַח תּוֹךְ שְׂמִיחַת רְבוּנָה. כְּתֹב כָּל
 הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁשִׁמַּע בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלָמַד בְּהֵם
 וְעַם בְּהֵם, וְלֹא שָׁכַח דְּבַר. וְאוֹתוֹ גַּר הָאִיר לְפָנָיו
 כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה עַד שְׁתַּגִּיעַ הַבֶּקֶר. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַבֶּקֶר,
 חָרִים עֵינָיו, וְרָאָה אֹר אֶחָד שְׁתִּיהַ מֵאִיר כְּרֵקִיעַ.
 הוֹרִיד עֵינָיו לְמִטָּה. חֹר כְּמִקְדָּם וְרָאָה אֹר כְּכֹל
 הַרְקִיעַ שְׁמֵאִיר וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ אֹר דְּמוֹת הַבַּיִת
 בְּכֵמָה צִיּוּרִים. שְׂמַח רַבִּי שְׂמֵעוֹן, וּלְפִי רַגַע נִגְנֵו
 כָּל אוֹתוֹ הָאֹר.

בין כך תרי אותם שני שליחים באים. מצאוהו ראשו בין ברביו. אמרו לו, שלום עליך מר! שלום למי שעליונים ותחתונים רוצים להקדים לו שלום. קום! קם רבי שמעון ושםח בהם. אמרו לו, ולא ראית נחת רוח שעשה לך רבונך? ראית אור חבית פרקיע? אמר להם, ראיתי. אמרו לו, באותה שעה הוציא התהום בית המקדש, והעבירו הקדוש ברוך הוא פים הגדול, ומאורו היה מואר פרקיע.

אמרו לו, ראש הישיבה דורש בשלומך, ותרי יודע שאנו שליחים אליך, וכמה דברים חדשים עתיקים התחדשו בתורה בליגלה תזה. אמר להם, בנקשה מכם, אמרו דבר אחד מהם. אמרו, לא נתנה לנו רשות למה שאננו אליך, אבל דבר חדש היה אליך פעת.

פתח ראש הישיבה ואמר, (בראשית יב) ויאמר ה' אל אברהם לך מארצך וגו'. זה בשביל שנראה בו אור כמו זה. מי שלא זוכה במקום זה,

יִלְךְ וַיִּקַּח עֲצָמוֹ לְמָקוֹם אַחֵר וַיִּזְכֶּה בּוֹ. עַיֵן שְׂדוּלָק,
וְהָאוֹר לֹא עוֹלָה וּמֵאִיר בּוֹ, יִנְעָנְעוּ אוֹתוֹ וַיַּעֲלֶה בּוֹ
הָאוֹר וַיֵּאִיר. וְהֵינּוּ עֲתִידִים לְשָׁמַעַ, אֲכַל בְּשִׁבִיל
לָבֵא אֱלֵיךְ (דף קסו ע"א) לֹא רָצִינוּ לְהִתְעַכֵּב. שָׂמַח רַבִּי
שְׁמַעוֹן.

אָמְרוּ לוֹ, אֵי חֲסִיד קְדוֹשׁ, כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבִּתְוֹכֵנוּ
בַּתּוֹרָה, דְּבָרִים קְטַנִּים הֵם בְּכָל דָּבָר וְדָבָר.
וְאוֹתָם דְּבָרִים קְטַנִּים, כַּמָּה הֵם דְּבָרִים גְּדוֹלִים
וְעֲלִיוֹנִים עַד שְׂאִיז לָהֶם שְׁעוֹר? שְׁתַּרִּי אִין פָּנוּ
סִפְקָא, אֵלָּא בְּרוּר הַתּוֹרָה עַל בְּרִיתָהּ. וְכַעַת רֵאשׁ
חִישִׁיבָה פִּרְשׁ דְּבָרִים סְתוּמִים עַל זֶה בְּגִלְלָ מַה
שְׁעַקָר הַנְּשִׁמָּה לָמָּה לֹא מֵאִיר בְּמָקוֹם זֶה וְזוֹכֶה
לְהִיּוֹת מוֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר? וְעַד עַתָּה לֹא זָכִינוּ
בְּזֶה בְּשִׁבִיל לָבֵא אֱלֵיךְ.

וְדָבָר אַחֵר זָכִינוּ לְשָׁמַע מִמֶּנּוּ: רוּחַ שְׂהוּלָקֶת
עֲרָפָה בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בְּלִי בָנִים, אֲשֶׁתוֹ
תַּעֲשֶׂה כְּלִי לְבָנוֹתוֹ. מָה תַּטְעֵם? אֲשֶׁתוֹ הִיא גֵר
שְׂנֵד לְקַת מִמֶּנּוּ, וּשְׁנִיָּהֶם גֵר אַחֵר הִיוּ, אוֹר זֶה יוֹצֵא

מאור זה. דעך זה, גדלק מתוך אורו ממש, משום
שחיו אור אחר.

כעת, רבי, נחזר לדברים הראשונים, וכשנחזר
למקומנו נטל רשות מראש הישיבה
באותם דברים שנקבל ממנו, ונאמר לפניך. אשרי
חלקך שאפתה זוכה לאורות נסתרים מכל הצדדים
מלמעלה ומלמטה מהעולם הזה ומעולם אחר.
אמר רבי שמעון, דבר אחד רציתי לדעת, אם
תוכל להודיע לי. נשים באותו עולם אם זכאיות
לעלות למעלה, או איך הן שם? אמר לו, אי רבי
אי רבי, בזה יש לנו סוד יתר (בבבד) כדי לא לגלות
סודות של שם, אבל זה ילך ויטל רשות, ונאמר
לך. בין כך פרח אחר והתכסה מהם והלך לו.

ולפי שעה שב אליהם. אמר להם, עתיד הייתי
להכניסם, והיו כלם בעשור אחר, שדנו דין
בן אדם אחד שעמד על פתח חנו עין, ואותם
ברובים אחזו בו, ולא נתנו אותו להכניס שם,
והיה בצער ביניהם, וצוח צוחות על גבי הפתח,

וְשָׁמְעוּ כָּל הַצְּדִיקִים שֵׁשׁ, וְכָעַת הָיוּ מִתְּכַנְּסִים
 כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה לְהַכְּנִים אֶל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְעֵינַי
 בְּדִינֵנו. וּבֵאתִי לְהוֹדִיעַ לָכֶם, וְזֶה תִּכְרִי הַצְּמִירָה
 לְלָכֶת לְשֵׁם, שְׁפָרוּז הָעֶבֶר כָּכֵל אוֹתָם בְּנֵי
 הַיְשִׁיבוֹת שֶׁיְהִיוּ מִתְּכַנְּסִים כָּעַת לְפָנַי הַמְּשִׁיחַ. לָקַח
 בְּתִקְהָ אַחַת וְנָתַן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר, קַח אֵת זֶה
 וְעֵינַי בְּמָה שֵׁשׁ עַד שֶׁנִּבְּא אֱלֹיךָ. וּפָרְחוּ שְׁנֵיהֶם.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן לָקַח הַבְּתִיקָה וְרָאָה מַה שְׁרָאָה
 בַּסּוּדוֹת שֵׁשׁ כָּל אוֹתוֹ יוֹם. כַּלִּילָה רָאָה
 גֵּר, וְנִפְלָה עָלָיו שְׁנָה, וְנִרְדָּם עַד הַכָּקָר. כְּשֶׁהָאִיר
 הַיּוֹם קָם, וּפָרְתָה אוֹתָהּ בְּתִיקָה מִמֶּנּוּ, וְהִנֵּה שְׁנֵיהֶם
 בָּאִים. אָמַר לוֹ, עֲמֹד רַבִּי, אֲשֶׁרִי חֶלְקָךָ. עֲמֹד.
 כַּגְּלָלָךְ רָאִינוּ וְזָכִינוּ לְכַמָּה סְתָרִים עֲלֵינוּ, כַּמָּה
 חֲדוּהָ הָרָאוּ לָנוּ כְּשֶׁנִּתְּנוּ רְשׁוֹת לְגִלּוֹת לָךְ כָּל מַה
 שְׁאַתָּה רוֹצֵה. רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיזָה יֵצֵא אֵלֵינוּ
 וְאָמַר: שְׂאֵלוּ בְּשָׁלוֹם בְּרַ יוֹחָאֵי, מְקוֹמוֹ שָׁל בְּר
 יוֹחָאֵי תְּרִי פְּנוּי לוֹ מִכַּמָּה יָמִים, אֵינַּן מִי שְׁיִקְרַב
 אֵלָיו, אֲשֶׁרִיו!

רַבִּי רַבִּי, כְּשִׁפְּרַחְנוּ מִמֶּךָ (בשבילך), נִכְנַסְנוּ וְרֵאִינוּ
כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבוֹת שְׁחָרֵי מִתְכַּנְּסִים לְתוֹךְ
הַיִּכָּל אֶחָד שְׁשָׁם הַמְּשִׁיחַ, וְדָנוּ דִּין שָׁל אוֹתוֹ אָדָם
שְׁעָמַד עַל הַפֶּתַח, שְׁשָׁמוֹ אִין לָנוּ רְשׁוֹת לְגִלּוֹת.
הַצִּטָּעַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל זֶה. אָמַר לוֹ, אֵל תִּצְטָעַר
רַבִּי עַל זֶה, אַתָּה תִּדְעַ בְּלִילָה תִּהְיֶה בְּחִלּוּמֶךָ. אֲבָל
דִּין דָּנוּ עָלָיו, שְׁשָׁנֹר מְשִׁיחַ שְׁיִתְּיָה אוֹתוֹ אָדָם בְּחוּץ
בְּאוֹתוֹ צַעַר אַרְבָּעִים יוֹם, וְלִסּוּף אַרְבָּעִים יוֹם
יִצְעָרוּ אוֹתוֹ בְּדִין בְּצַעַר תִּגִּיהֶנָּם שְׁעָה וְחֻצֵי.

וְכָל זֶה מְשׁוּם שְׁיִוִם אֶחָד אֶחָד מִן הַחֲבָרִים תִּהְיֶה
מְפָרֵשׁ דְּבָרֵי תוֹרָה, וּכְשֶׁהֲגִיעַ לְדָבָר אֶחָד,
יִדְעַ הָאָדָם תִּהְיֶה שְׁיִכְשַׁל בּוֹ, וְאָמַר לַחֲבָרִים: שְׁתִּקּוּ,
אֵל תִּאמְרוּ דָּבָר. וּמְשׁוּם שְׁשִׁתְּקוּ הַחֲבָרִים, נִכְשַׁל
בְּאוֹתוֹ דְּבָר וְהִתְבַּיֵּשׁ. וְעַל אוֹתָהּ בּוֹשָׁה שְׁנָרָם אָדָם
זֶה, דָּנוּ אוֹתוֹ בְּדִין ^(דף קסז ע"ב) תִּהְיֶה הַקָּשָׁה, מְשׁוּם שְׁלֹא
רוֹצֶה תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִשְׁאִיר עוֹזֵן הַתּוֹרָה
אֲפָלוּ בְּמִלָּא נִימָה.

דָּנוּ דִּינוֹ, וַיֵּצְאוּ כָּל בְּנֵי הַיִּשִּׁיבָה, וְאֲנִי שָׁאֲלֹתִי
 רָשׁוֹת, שְׁחֵרֵי בַר יוֹחָאֵי שָׁאֵל שְׁאֵלָה זוּ. וְעַל
 זֶה הָרְאוּ לִי מָה שְׁלֹא יִדְעֵתִי מִלְּפָנַי בֵּן. אִי רַבִּי,
 שְׁשָׂה הַיְכָלוֹת הָרְאוּ לִי, בְּכַמָּה עֲנוּנִים וְעִדּוּנִים,
 בְּמָקוֹם שְׁפָרְכַת פְּרוּשָׁה בְּנִנְתָּה. שְׁחֵרֵי מֵאוֹתָהּ
 פְּרָכַת וּלְהֶלְאָה לֹא נִכְנְסִים וְזָכְרִים כָּלֵל.

בְּהֵיכָל אֶחָד יֵשׁ בְּתֵיבָה בַּת פְּרָעָה, וְכַמָּה רַבּוֹא
 וְאַלְפֵי נָשִׁים זוֹכוֹת אֶתָּה, וּלְכָל אַחַת
 וְאַחַת מֵהֵן יֵשׁ מְקוֹמוֹת שֶׁל אֲזוּרוֹת וְעִדּוּנִים לְלֹא
 דַחַק כָּלֵל. שְׁלֹשׁ פְּעָעִים בְּכָל יוֹם הַפְּרוּזוֹת
 מִכְרִיזִים: תֵּרֵי דְמוֹת מִשָּׁה נְבִיא תִנְאַמֵּן בָּאָה!
 וּבְתֵיבָה יוֹצֵאת לְמָקוֹם פְּרָגוֹד אֶחָד שְׁיֵשׁ לָהּ, וְרוֹאָה
 דְמוֹת מִשָּׁה וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֱלֹוֵי, וְאוֹמְרָת: אֲשֶׁרֵי חֲלָקִי
 שְׁגַדְלֹתִי אֲזוֹר זֶה. וְזֶה עֲנוּנִים שְׁלָה יוֹתֵר מִכָּלֵם.

חוֹזְרֹת לְנָשִׁים וּמִשְׁתַּדְּלֹת בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה. כְּלָן
 בְּאוֹתָן דְּמִיּוֹת שְׁחֵיו בְּעוֹלָם תֵּוָה בְּלָבוֹשׁ
 אֲזוֹר, (בְּלָבוֹשׁ) בְּלָבוֹשׁ הַזְּכָרִים, פְּרָט שְׁלֹא מְאִירִים
 כְּדֵי, מִצְוֹת הַתּוֹרָה שְׁלֹא זָכוּ לְקַיֵּם בְּעוֹלָם תֵּוָה,

מִשְׁתַּדְּלוֹת בָּהֶן וּבִטְעֵמֵיהֶן בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וְכָל
הַנָּשִׁים הֶלְלוּ שְׂיוֹשְׁבוֹת יַחַד עִם בַּת פִּרְעָה נִקְרְאוֹת
(ישעיה לב) נָשִׁים שְׂאֲנָנוֹת, שְׁלֹא הִצְטַעְרוּ כָּלֹל בְּצַעַר
הַגִּיהָנוֹם.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ סֶרַח בַּת אֲשֵׁר, וְכַמָּה נָשִׁים רַבּוֹא
וְאַלְפִים יַחַד אֶתָּה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּיוֹם
מִכְרִיזִים לְפָנֶיךָ: הֲרֵי דְמוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק בָּאָה!
וְהִיא שְׂמַחָה וַיּוֹצֵאת לְנַבִּי פִּרְנּוֹד אֶחָד שְׂיֵשׁ לָהּ,
וְרוֹאֶה אֹרֶךְ דְּמוֹת יוֹסֵף, וְשְׂמַחָה, וּמִשְׁתַּחֲוֶה אֵלָיו
וְאוֹמְרָת: אֲשֶׁרֵי הַיּוֹם שְׁעוֹרְרָתִי בְּשׁוֹרְתֶךָ לְסַבִּי.
אַחַר כֵּךְ חוֹזְרָת לְשָׂאֵר הַנָּשִׁים, וּמִשְׁתַּדְּלוֹת
בְּתַשְׁבְּחוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם וּלְהוֹדוֹת לְשִׁמּוֹ. וְכַמָּה
מְקוֹמוֹת וְשְׂמַחָה יֵשׁ לְכָל אַחַת וְאַחַת. אַחַר כֵּךְ
חוֹזְרוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה וּבִטְעֵמֵיהֶן.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ יוֹכְבָד אִם מִשָּׁה נָבִיא הַנְּאֻמָּן,
וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת עַמָּה. בְּהִיכָל זֶה
לֹא מִכְרִיזִים כָּלֹל, אֲלָא שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מוֹדָה וּמִשְׁבַּחַת לְרַבּוֹן הָעוֹלָם הִיא וְכָל הַנָּשִׁים

שָׂאתָהּ. וְשִׁירַת הַיָּם מְזֻמְרוֹת בְּכָל יוֹם, וְהִיא לְבִדָּה
 אוֹמְרַת מִכָּאן, (שמות טז) וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה וְגו',
 אֵת הַתֶּף בְּיָדָהּ וְגו'. וְכָל אוֹתָם צִדִּיקֵי בֶן עֶדֶן
 מִקְשִׁיבִים לְנַעֲיֵמוֹת קוֹלָהּ, וּבִמְה מִלְּאֲכִים קְדוֹשִׁים
 מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים עִמָּה לַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

בְּהִיכָל אַחַר יֵשׁ דְּבוּרָה, גַּם כָּךְ וְכָל שְׂאֵר הַנְּשִׁים
 אֵתָהּ מוֹדוֹת וּמְזֻמְרוֹת בְּאוֹתָהּ שִׁירָה
 שֶׁהִיא אֹמְרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֵי רַבִּי, אֵי רַבִּי, מִי רָאָה
 חֲדוֹת הַצִּדִּיקִים וְשָׁל נְשִׁים וּפְאִיּוֹת שֶׁעוֹשׂוֹת לְפָנַי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

לְפָנַי וּלְפָנִים שֶׁל אוֹתָם הֵיכְלוֹת יֵשׁ אַרְבָּעָה
 הֵיכְלוֹת טְמִירִים שֶׁל הָאֱמָהוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
 שֶׁלֹּא נִמְסַר לְהַנְּלוֹת, וְאֵין מִי שְׂרוּאָה אוֹתָן. בְּכָל
 הַיּוֹם הֵן לְבִדָּן, כְּמוֹ שֶׁאֹמְרַתִּי לָךְ, וְהַגְּבָרִים גַּם כֵּן.

וּבְכָל לַיְלָה נִכְלָלִים בְּלָם בְּאַחַד, מִשּׁוּם שֶׁשְּׁעֵת
 הַזְּוֹנָה הִיא בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה, בֵּין בְּעוֹלָם הַזֶּה
 וּבֵין בְּעוֹלָם הַבָּא. זְוֹנָה אוֹתוֹ עוֹלָם - הַתְּדַבְּקוֹת
 נְשָׂמָה בְּנְשָׂמָה, אֹר בְּאֹר. זְוֹנָה הָעוֹלָם הַזֶּה - גּוֹף

בגוף. והכל כמו שראוי, מין אחר מינו, זיווג אחר זיווג, גוף אחר גוף, זיווג אותו עולם אור אחר אור. היכלי ארבע האמהות נקראים היכלות של פנות בטוחות (ישעיה לב), ולא זכינו בהם לראות. אשרי חלק הצדיקים, גברים ונקבות שחולכים בדרך ישר בעולם הזה, וזכאים לכל הענוגים של אותו עולם.

אי רבי, אי רבי, אלמלא בר יוחאי אתה, לא נמסר לגלות. זיווג אותו עולם נעשה (דף קסח ע"א) פרי יותר מפרי שנעשה בעולם הזה. בזיווג שלהם, בזיווג אותו עולם, בערנה שלהם באחד, בשתמשות נדבקות זו בזו, עושות פרות, ויוצאים אורות מהם ונעשים נרות. והם הנשמות לגרים המתגידים, וכל אלה עולים להיכל אחד.

וכשמתגיד גר אחד, פורחת מאותו היכל נשמה, ונכנסת תחת פני השכינה, ונשקת אותה, משום שהיא פרי הצדיקים, ושולחת אותה לתוך אותו גר ושורה

בו, ומאותו זמן נקרא גר צדק. וזהו סוד הכתוב,
 (משלי יא) פרי צדיק עץ חיים. מה עץ החיים מוציא
 נשמות, גם צדיק פרו עושה נשמות.

ראש הישיבה אמר, כתוב (בראשית יא) ותהי שרי
 עקרה אין לה ולד. ממה שאמר ותהי שרי
 עקרה, איני יודע שאין לה ולד? מה זה אין לה
 ולד? אלא כך אמר ראש הישיבה, ולד לא היתה
 מולידה, אבל נשמות היתה מולידה בהתדבקות
 ערנה, שאותם שני צדיקים היו מולידים נשמות
 לגרים כל אותו זמן שהיו בתרן כמו שעשו
 צדיקים בגן עדן, כמו שכתוב (שם יב) ואת הנפש
 אשר עשו בתרן. נפש עשו בודאי.

שבת רבי שמעון. אמר לו אותו האיש, אי רבי,
 מה אמר לך, בכל ראש חדש ושבתות
 ומועדים וזמנים, אותם זכרים עולים להראות
 לפני המלך תקדוש, זכרים ולא נקבות, כמו
 שנאמר (שמות כג) יראה כל זכורך. וכשחוזרים,

חוזרים בכמה דברים חדשים, ומחזירים דברים
לפני ראש הישיבה.

יום זה החזירו דברים חדשים לפני ראש הישיבה
על סודות עתיקים - צדיק וטוב לו, צדיק
ודע לו. שכלם עולים תוך משקל האילן עד שלא
יבאו לעולם, וכפי משקלת המשקל כך יש להם
בעולם הזה. ראש הישיבה ירד וגלה ממה ששמע
למעלה, דבר אחד גלה ולא יותר. עין שלא עולה
אורו, יבו בו ויאיר. גוף שלא עולה בו אור
הנשמה, יבו בו ויעלה אור הנשמה, ויאחזו זה
בזה להאיר. (שתי נסחאות)

משום שיש גוף שאור הנשמה לא מאיר בו עד
שיבו בו, אז מאיר אור הנשמה ונאחזו
בגוף, והגוף נאחזו בו. הגוף אז עולה אור מתוך
הנשמה, מתוך מרום ומשבת, מתפלל תפלתו
ובקשתו, מברך לרבנו. הרי אז הכל מאיר, משום
שיש גוף שאין הנשמה יכולה להאיר בו עד שיבו

בו, ואז מאיר ונאחז זה בזה. יש עין שלא נאחז באור, ולא עולה בו אור עד שיכבו בו, ואז מאיר.

עד האחר רוצה לעשות כן, ומכה ברשעים, וכל מה שמכה, אז (משלי יג) וְגַר רִשְׁעִים יִדְעֶה. מחרף ומגדף לכל הצדדים ולא יכול להאיר כלל, ואז כתוב (קהלת ב) כִּי מָה הָאָדָם שִׁיבּוֹא אַחֲרַי הַמֶּלֶךְ. ורוצה להתדמות לו ולא יכול. ועל זה (תהלים יא) ה' צדיק יבחן, ומכה בו, ואז מאיר ומתחזק באור. יבחן, כמו שנאמר (ישעיה כח) אֲכַן בַּחֲזֹן. גָּחַן רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְנִשְׁק לְעַפְרָה. אָמַר, דְּבַר דְּבַר אֲתַרְיָךְ רַדְפְּתִי מִיּוֹם שְׁחִייתִי, וְכַעַת נֹדַע לִי הַדְּבַר מִתּוֹךְ שְׂרֵשׁ וְעַקֵּר הַכֹּל.

אמר לו, אי רבי, אי רבי, כשעולים למעלה, כל אותם רוחות זכרים ונקבות באותו זמן שומעים (במה) דברים חדשים ועתיקים, יורדים ונכנסים לתוך הישיבה, ומתזירים דברים לפני ראש הישיבה, והוא מלמדם דבר על קיומו.

בְּשֵׁעוֹלִים, מִתְּפֹשְׁטִים מְלַבּוּשֵׁיהֶם וְעוֹלִים.
בְּשִׁינְרָדִים, מִתְּלַבָּשִׁים בְּלַבּוּשֵׁיהֶם שֶׁל אֹתוֹ גּוֹף.

אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, כַּמָּה דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִתּוֹךְ רֵאשִׁי
הַיְשִׁיבָה. אֲשֶׁרִיו מִי שֶׁמְקַטֵּין עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כַּמָּה הוּא גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן בְּעוֹלָם הַהוּא. וְכֹךְ
פָּתַח רֵאשִׁי הַיְשִׁיבָה: מִי שֶׁהוּא קָטָן - הוּא גָּדוֹל,

וּמִי שֶׁהוּא גָּדוֹל - הוּא קָטָן, שְׂפָתוֹב (בראשית כג) (דף קסח

ע"ב) וַיְהִיו חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵ
שָׁנִים. מֵאָה, שֶׁהוּא חֲשֹׁבּוֹן גָּדוֹל, כְּתוּב כּוּ שָׁנָה,
קָטָן הַשָּׁנִים, לְאַחַד הַקָּטִינּוֹ. שִׁבְעֵ, שֶׁהוּא חֲשֹׁבּוֹן
קָטָן, הַגָּדִילוֹ וְרַבָּה אֹתוֹ, שְׂפָתוֹב שִׁבְעֵ שָׁנִים.

בֵּיא וְרֵאשִׁי שֶׁלֹּא הַגָּדִיל הַקָּדוֹשׁ כָּרוֹךְ הוּא אֶלֶּא
לְמַקְטִין. לֹא הַקָּטִין אֶלֶּא לְמִי שֶׁהַתְּגָדִיל.
אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמְקַטֵּין עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, כַּמָּה הוּא
גָּדוֹל בְּעֲלוֹי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם.

בֵּין כֹּךְ שָׁמְעוּ שִׁירַת הַיָּם בְּקוֹל נְעִים שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ
מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ, קוֹל נְעִים שֶׁל שִׁירָה כְּאוֹתָהּ
נְעִימָה שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים. וּכְשֶׁסִּימּוֹ (שמות טו) ה' יִמְלֹךְ

לְעֵלָם וְעַד, רְאוּ אֲרַבַּע דְּמִיּוֹת בְּרָקִיעַ, וְאַחַד מֵהֶם
 גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מִכֻּלָּם. וְאוֹתוֹ גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מֵהֶם עוֹרֵר
 קוֹל וְאָמַר, (יִרְמִיָּה ב) כֹּה אָמַר ה' וְכִבֵּרְתִי לָךְ חֶסֶד
 נִעֲוִירֶיךָ אֶהְבֵּת כָּל־וְלֹתֶיךָ וְגו'. שָׁט בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ,
 עֲמַד אַחַר אַחֲרָיו וְאָמַר, (יִשְׁעִיָּה מֵב) וְהוֹלֵכְתִי עוֹרִים
 בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ בְּנִתְיָבוֹת לֹא יָדְעוּ וְגו'. סִיִּים וְשָׁט
 בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ.

פָּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שֵׁם לֵח) יִשְׁשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה
 וְתִגַּל עֲרָבָה וְתִפְרַח בְּחֻבְצֵלָתָהּ. וְשָׁט בְּרָקִיעַ
 וְנִגְנְנוּ. פָּתַח הָאֲחֵר וְאָמַר, (שֵׁם מֵג) כֹּה אָמַר ה' בְּרֹאֵךְ
 יַעֲקֹב וְגו'. (שֵׁם) כֹּה אָמַר ה' חַנּוּתֶנּוּ בָּיִם דְּרָךְ וּבְמִים
 עוֹיִם נְתִיבָה וְגו', תִּכְבְּדֵנִי תֵיִת הַשְּׁדָה תַנִּים וּבְנֹת
 יַעֲנָה וְגו'. סִיִּים וְשָׁט בְּרָקִיעַ וְנִגְנְנוּ. אִזּוּ פֶחַד גָּדוֹל
 וְאִימָה נָפַל עֲלֵיהֶם.

בְּשֵׁה־אִיר חַיּוּם, קוֹל הַתְּעוֹרֵר בְּמִקְדָּם וְאָמַר: עִם
 תִּקְוָה בְּאֲרִיָּה, גְּבוּרִים בְּנִמְרִים, תִּנּוּ
 כְּבוֹד לְרַבּוֹנְכֶם, שְׁפָתוֹב (שֵׁם כֹּה) עַל בֶּן יִכְבְּדוּךָ עִם
 עוֹ וְגו'. שָׁמְעוּ קוֹל, תִּלּוֹת וּמְרַכְּבוֹת שְׁחִיו

אומרים, (דברי הימים א כט) לך ה' הגדלה והגבורה
 והתפארת והנצח והחוד וגו', עד (נחמיה ט) ומרומם
 על כל ברכה ותהלה. תמחו והלכו. בין כף האיר
 היום, תחזירו ראש, וראו כל המדבר מכסה בעיני
 כבוד מאירים, נוצצים בגונים רבים.

אמרו זה לזה, ודאי הקדוש פרוץ הוא רוצה
 להשתבח בתשבת של דור המדבר,
 שלא היה בעולם דור עליון כדור זה, ולא יהיה
 עד שיבא מלך המשיח. ודאי כל מה שהראה לנו
 הקדוש פרוץ הוא, לא היה אלא בשביל להודיענו
 חביבות רבונם עליהם, להודיע שיש להם חלק
 טוב, והם בני עולם הבא. ולעתיד לבא פשיקים
 הקדוש פרוץ הוא את המתים, עתידים אלו לעמד
 לתהיה בראשונה, כמו שנאמר (ישעיה כו) יחיו מתים,
 ואלה הם דור המדבר.

אמר לו, האם דבר חדש ידעת שאני מערפל
 ממנו? אמר לו, אמר. אמר, קול תחזור
 רציתי לדעת. בן אדם נותן קול בשדה או במקום

אֲחֵר, וְחֹזֵר קוֹל אֲחֵר וְלֹא יָדוּעַ. אָמַר לוֹ, אִי
 חֲסִיד קְרוֹשׁ, עַל דְּבַר זֶה בְּמַה קוֹלוֹת הִתְעוֹרְרוּ,
 וּבְמַה דְקָדוּקִים הָיוּ לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. וּבְשִׁירָד
 רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אָמַר, כִּי פִרְשׁוּהָ דְבַר בְּיִשְׁבֵיבַת
 תְּרַקִיעַ, וְסוּד נִכְבַּד הוּא.

בֵּיא וּרְאֵה, שְׁלֵשָׁה קוֹלוֹת הֵם שְׁלֵל נְאֻכָדִים
 לְעוֹלָמִים, פָּרַט לְקוֹל הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה,
 שְׁאֵלָה עוֹלָם לְמַעַלָּה וּבּוֹקְעִים דְקִיעִים. אֲבָל
 קוֹלוֹת אֲחֵרִים הֵם שְׁלֵל עוֹלָם וְלֹא אוֹבָדִים.

וְהֵם הַשְּׁלֵשָׁה: קוֹל הַחֵיָה בְּשַׁעָה שֶׁהִיא עַל
 הַמַּשְׁבֵּר, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט וְהוֹלֵךְ בְּאֵוִיר
 מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם. קוֹל הַכֶּן אָדָם
 בְּשַׁעָה שִׁיּוּצֵאת נְשַׁמְתוֹ מְנוּפּוֹ, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט
 וְהוֹלֵךְ בְּאֵוִיר מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם. קוֹל
 הַנְּחָשׁ בְּשַׁעָה שְׁפוּשֵׁט עוֹרוֹ, אוֹתוֹ קוֹל מְשׁוּטֵט
 בְּאֵוִיר וְהוֹלֵךְ מְסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.

אִי חֲסִיד קְרוֹשׁ, בְּמַה דְּבַר זֶה גָּדוֹל וְנִכְבַּד. אֵלָה
 הַקוֹלוֹת מֵהַ נַעֲשֶׂה מֵהֶם, וְלֵאמֹנָה מְקוֹם

נכַנְנְסִים וְשׁוֹרִים? אֵלֶּה הֵם קוֹלוֹת צִעַר, וְהוֹלְכִים
 וּמְשׁוֹמְטִים בְּעוֹלָם בְּאֵוִיר, וְהוֹלְכִים מְסוּף הָעוֹלָם
 וְעַד סוּף הָעוֹלָם, וְנִכְנְנְסִים לְתוֹךְ נְקִיּוֹת וּמַחְלוֹת
 עֶפֶר וְנִסְתָּרִים שָׁם. (דף קסט ע"א) וּכְשֵׁנוֹתָן אָדָם קוֹל, הֵם
 מִתְעוֹרְרִים לְאוֹתוֹ קוֹל. קוֹל נְחֹשׁ לֹא מִתְעוֹרֵר
 לְקוֹל אָדָם. אֵיךְ יִתְעוֹרֵר? בְּמִכָּה. בְּשִׂמְכָה אָדָם
 מִכָּה, מִתְעוֹרֵר קוֹל הַנְּחֹשׁ שְׂנֵם־תָּר אֵלָיו אוֹתוֹ קוֹל,
 וְלֹא קוֹל אַחֵר. קוֹל מִתְעוֹרֵר אַחֵר קוֹל, מִיֵּן אַחֵר
 מִיֵּנוּ.

וְעַל כֵּן בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה קוֹל שׁוֹפָר מְעוֹרֵר קוֹל
 שׁוֹפָר אַחֵר, מִיֵּן אַחֵר מִיֵּנוּ הוֹלֵךְ. דִּבְרֵי הַנְּחֹשׁ
 הוּא לְרַע, לְחֵרֵג וּלְחַבּוֹת. בְּאוֹתוֹ קוֹל
 מְפֹשֵׁשׁ לֹא מִתְעוֹרֵר קוֹל נְחֹשׁ זֶה אֵלֶּא אַחֵר מִיֵּנוּ.
 וְזֶהוּ בְּשִׂמְכָה מִכָּה בְּמִקַּל בְּאֶרֶץ וּקוֹרָא לוֹ לְמִיֵּנוּ,
 אִם מִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ קוֹל הַנְּחֹשׁ לְהַשִּׁיב לְמִיֵּנוּ. וְסוּד
 זֶה הוּא נִסְתָּר.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַדַּאי דִּבְרֵי זֶה הוּא דִּבְרֵי נִסְתָּר,
 וְתַמְהָנוּ אֵיךְ שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ לֹא יָדַע דִּבְרֵי זֶה.

אמר לו, שלמה המלך ידוע ידע, ולא כל כף. אבל
 מה שלא ידע, אותו קול מה תועלת יש בו, ואיך
 יושב?

וראש הַיְשִׁיבָה כָּךְ אָמַר, הַקְדוּק זֶה לֹא יָדַע
 שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שְׁתָּרִי אֹתוֹ קוֹל כָּלוּל רוּחַ
 וְנֶפֶשׁ, וְהֵבֵל עֲצָמוֹת מֵעֲצָבוֹן בָּשָׂר, וּמִשׁוֹמֵט
 בְּאִוִּיר, וְכֹל אֶחָד נִפְרָד זֶה מִזֶּה. וּכְשֶׁמִּנִּיעַ לְאוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׂנֵכָנִם בּוֹ, יוֹשֵׁב בְּמֵת. וְכֹל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים
 וְקוֹסְמִים יוֹדְעִים מְקוֹמוֹת אֵלּוּ בְּכַשְׁפֵיהֶם, וְגוֹחֲנִים
 לְאַרְץ, וְשׁוֹמְעִים קוֹל זֶה שְׁמֵת־חֲבָרִים אוֹתָם רוּחַ
 וְנֶפֶשׁ וְהֵבֵל עֲצָמוֹת, וּמִוִּדְיָעִים דְּבָר, וְזֶהוּ (ישעיה כט)
 אוֹב מֵאַרְץ. וְעַל זֶה רָדַף שְׁלֹמֹה לְדַעַת מַה נַּעֲשֶׂה
 מֵאוֹתוֹ קוֹל, וְלֹא יָדַע. אֲשֶׁרִי חֶלְקָהּ, רַבִּי, שֶׁהַבְּרַר
 לָךְ דְּבַר אֱמֶת.

בְּשֶׁכֶן אָדָם מְעוֹרֵר קוֹל, מִיָּד (מִתְחַבְּרִים) מִתְעוֹרֵר
 אוֹתוֹ קוֹל, וְאִין לוֹ רִשׁוֹת לְהַאֲרִיךְ יוֹתֵר,
 אֲלֵא בְּעֵין אוֹתוֹ קוֹל שְׁעוֹרֵר הָאָדָם, וְלֹא יוֹתֵר.
 וְאִם הַאֲרִיךְ הָאִישׁ קוֹלוֹ, הוּא לֹא מֵאֲרִיךְ כָּל כָּךְ

אתו, אלא לסוף הקול, משום שלא יכול להאריך.
 מה הטעם? משום שפשינא בבתחלה, מתאריך
 מסוף העולם ועד סוף העולם. וכעת שנכנס לשם,
 לא יכול להאריך קול, שחרי אין לו מקום
 להתפשט שם בבתחלה.

שמח רבי שמעון ואמר, אלמלא לא זכיתי לשמע
 אלא דבר זה - הי לי להיות שמח שזכיתי
 לשמע דבר אמת של אותו עולם. אמר לו, אי
 חסיד קדוש, אלמלא ידעת חדות דברי אותו
 עולם לפני ראש הישיבה, תשמח יותר.

אמר לו, מה חדוש היה בעת פשפאת אלי?
 אמר, ראש הישיבה פתח ואמר, (בראשית מו)
 ויוסף ישית ידו על עיניו. חדוה היא. מדוע
 סתימת העינים למת? משום שהעינים הן גוונים
 של העולם הזה, ומראה ודמות העולם בהן. הוא
 נסתם מפניו עולם הזה ומראה העולם הזה, נסתמו
 עיניו. כל מראה העולם הזה נחשף מפניו, ונחשכו
 מפניו מראה עיניו, אין לו מראה בעולם הזה משם

וְהִלָּאתָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, נָאֵה תִקְוֵן תִּקְדְּמוֹנִים,
וְחִכְמָתָם יִתְרָה מִמְּלֵאכִים קְדוֹשִׁים.

אָמַר לוֹ, לָמָּה יוֹסֵף יִשִׁית יָדוֹ מִכָּל בְּנָיו? וְאִם
תֹּאמַר עַל בְּשׂוּרָה שָׁלוֹ, צָרִיךְ לוֹמַר וַיִּוָּסֵף
חַי תִּרְאֶה. אָמַר לוֹ יִשִׁית יָדוֹ, מִשּׁוֹם שְׂאֵה־בְּתוֹ הָיָה,
וּמִשּׁוֹם כֶּךָ זֶה נִסְתָּם מִמֶּנּוּ אֹרֵךְ הָעוֹלָם הָיָה, וְזֶה
לָקַח אֹתוֹ. מִי שְׁסוֹתָם עֵינָיו, אֶהְוֹבוּ מִרְאֵה כֶּךָ:
מִרְאֵה שְׁלֵף שֶׁל הָעוֹלָם הָיָה אֲבָד, הִרְיָנִי מִרְאֵה
שְׁלֵף בְּמִקוּמָךְ. מִכָּאֵן וְהִלָּאתָ יִתְקַנּוּ לָךְ מִרְאֵה אַחַר
שֶׁל אֹתוֹ עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה הִנָּאֵה זֶו לִמַּת, וּמַה תּוֹעֵלָתָ
יֵשׁ לוֹ בְּזֶה? מִי שְׂיִרְצָה לְשֵׂאֵל יוֹם מַה
שְׂהַצְטַרֵךְ לְפַקַח עֵינָיו, בְּשִׁבִיל לְהִרְאֹת שְׁעַדִּין הוּא
מְזַדְּמֵן לְהַשִּׁיב לְמִרְאֵה הָעוֹלָם הָיָה בְּמִקְדָּם.

אָמַר לוֹ, אִי חָסִיד קְדוֹשׁ, וְדַאי אִם לֹא נִסְתָּם
מִמֶּנּוּ כָּל מִרְאֵה הָעוֹלָם הָיָה וְלֹא נֶאֱבָד
מִמֶּנּוּ הַכֹּל, לֹא יִהְיֶה לוֹ מִרְאֵה וְחֵלֶק שֶׁל הָעוֹלָם
הַהוּא. עוֹלָם זֶה הוּא בְּהַפּוֹךְ מֵאֹתוֹ עוֹלָם שְׂאֵנּוּ

בו, שְׁבוּמֵן תַּחֲתֵית הַמַּתִּים אֶפְלוּ כְחוֹט הַשְּׁעָרָה לֹא יִהְיֶה מִמַּעֲשֵׂה הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהַכֹּל נֶאֱבָד בַּהֲתַחֲלָה (הַטַּל יִבְטַל אוֹתוֹ וְיִשִּׁים אוֹתוֹ) בְּאוֹתוֹ (דף קסט ע"ב) הַטַּל (בַּהֲתַחֲלָה), וַיַּעֲבֹר מִפָּנָיו כָּל זְהָמָה, וְאַחֵר כִּי יַעֲשֶׂה כְּחֻמֵּי זֶה, וּמִפָּנָיו יַעֲשֶׂה חֲנוּף בְּרִיָּה תִדְרָשָׁה, כִּי כָּאן.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְדַאי יִדְעָתִי שְׂאֵתֶם מְלַכְשִׁים שָׁם בְּלְבוּשׁ נִכְבָּד שֶׁל גּוֹף וְךָ קְדוּשָׁה. הַאִם הִיָּה כְמוֹ זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה, אָדָם שֶׁנִּרְאָה בְּאוֹתוֹ גּוֹף כְּמוֹ שְׂאֵתֶם עוֹמְדִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם?

אָמַר לוֹ, דְּבָר זֶה שָׂאֵלוֹ לְפָנָי רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, שְׁנֵי עֲלָמִים שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ בִּינֵינוּ אַחֵר שֶׁסָּבְלוּ צַעַר עַל חֲטָא שֶׁלֹּא נָתַן לְגִלוֹת, וְשָׂאֵלוֹ זֶה לְפָנָי רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה, וְהוּא אָמַר שְׁוֹה הִיָּה כִּי בְּעוֹלָם הַזֶּה. מִנֵּיִן לָנוּ? שְׂכָתוּב (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, הִתְלַבְּשָׁה בְּאוֹתָהּ דְמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַהוּא. מְלָכוּת - זוֹ רוּחַ הַקִּדְּשׁ, שְׁחֵרֵי מְלָכוּת הַשָּׁמַיִם נוֹשָׁבֶת רוּחַ מְאוֹתָהּ רוּחַ הָאֵוִיר שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, וְכֵן הִתְלַבְּשָׁה אֶסְתֵּר.

וּבְשִׁנְכֶנְסָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ אֶחְשׂוּרוֹשׁ וְרָאָה אוֹתוֹ
 לְבוֹשׁ שֵׁל אֹר, דְּמוּתָהּ נְדָמְתָה
 לְמֵלֵאךְ אֱלֹהִים, וּפְרָחָה מִמֶּנּוּ נִשְׁמָתוֹ לְפִי שָׁעָה.
 מְרִדְכִי גַם כֹּה, שְׁפָתוֹב (שם ה) וּמְרִדְכִי יֵצֵא מִלְּפָנַי
 הַמֶּלֶךְ בְּלְבוֹשׁ מַלְכוּת. לְבוֹשׁ מַלְכוּת וַדַּאי, דְּמוּת
 שֵׁל אוֹתוֹ עוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (שם ט) כִּי נִפְלַ פְּחַד
 מְרִדְכִי עָלֵיהֶם. פְּחַד מְרִדְכִי, וְלֹא פְּחַד אֶחְשׂוּרוֹשׁ.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה מְתוּקִים דְּבָרִים אֵלוֹ. אֲשֶׁרִי
 חֲלָקִי. וְהִרִי יַדְעֵתִי שְׁצַדִּיקִים (בְּוָה) בְּאוֹתוֹ עוֹלָם
 מִתְּלַבְּשִׁים בְּלְבוֹשׁ שְׁנִקְרָא לְבוֹשׁ מַלְכוּת, וְכֹךְ הוּא
 וַדַּאי.

אָמַר לוֹ, אֲוִיר גֵּן עֵדֶן, נְשִׁיבַת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הֵם, וְבוֹ
 מִתְּלַבְּשִׁים הַצַּדִּיקִים כְּמוֹ שְׁחִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה.
 וְאַחַר כֵּךְ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עַל רֹאשׁ כָּל אֶחָד
 וְאַחַד, וּמִתְעַטֵּר וְנִעְשִׂית לוֹ עֵטְרָה. וְכֹךְ הָיָה
 לְמְרִדְכִי, שְׁפָתוֹב (שם ה) בְּלְבוֹשׁ מַלְכוּת, דְּמוּת אוֹתוֹ
 הָעוֹלָם. אַחַר כֵּךְ וְעֵטְרַת זָהָב גְּדוּלָה - זוֹ עֵטְרַת
 שְׁשׁוֹרָה עַל רֹאשֵׁי הַצַּדִּיקִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. כְּשֶׁקִּבְּלוּ
 יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה, כְּמוֹ זֶה הָיָה לָהֶם עַד שְׁחַטָּאוֹ,

שְׁכַתוֹב בָּהֶם (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדְיָם
מִהָר חוֹרֵב. הִתְפַּשְׁטוּ מֵאוֹתוֹ לְבוּשׁ.

וְכֵן כָּתוּב בִּיהוֹשֻׁעַ כִּהֵן גְּדוֹל, (וכריה ג) הִסִּירוּ
הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיו. וְכָתוּב וַיִּלְבִּישׁוּהוּ
בְּגָדִים, אֵלוֹ לְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַהוּא. מִכָּאן דְּבָרִים
רֵאשׁוֹנִים. וּמִכָּאן, שְׁכָל זְמַן שְׁגוּף הָעוֹלָם הַזֶּה קָיָם
בְּקֶכֶר בְּקִיּוּמוֹ, לֹא מִתְלַבֵּשׁ רוּחַ בְּלְבוּשׁ אוֹתוֹ
עוֹלָם, שְׁכַתוֹב וַיִּסִּירוּ הַבְּגָדִים הַצְּאִים מֵעֲלֵיו -
בְּהִתְחַלָּה, וְאַחַר כֵּן - וַיִּלְבִּישׁוּהוּ בְּגָדִים. וּמִלֵּאָה ה'
עֶמֶד. מַה זֶה עֶמֶד? אֵלֶּא זוֹהֵי עֶמֶדָה שְׁנִקְרָאת
מִלֵּאָה ה', שְׁעוֹמֶדֶת עַל רֵאשֵׁי הַצְּדִיקִים. וְזוֹהוּ עֶמֶד,
עוֹמֵד עַל הָרֵאשׁ לְמַעַלָּה לְאַחַר שְׁמֵת־לְבָשִׁים
בְּלְבוּשׁ כְּבוֹד זֶה.

שְׁנֵי גוֹפִים כְּאַחַד לֹא יְכוּלִים לְעֶמֶד. כָּל זְמַן שְׁוָה
קָיָם, הָרוּחַ לֹא מְקַבְּלֵת אַחַר. הָעֶבֶר זֶה, הָרִי
אַחַר מְזַמֵּן מִיַּד וַדָּאֵי. זֶה יוֹצֵא וְזֶה נִכְנָם. כְּמוֹ
שְׁיִצָּר טוֹב וַיִּצָּר בְּעוֹלָם תְּזִה לֹא רוֹצֵה תְקַדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא שְׁשִׁנִּיהֶם יַעֲמְדוּ כְּאַחַד.

אָמַר לוֹ, תְּהִינּוּ עַל מַה שְּׁכַתּוּב, וְהַשְׁטָן עֹמֵד עַל
 יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. וְכִי יְהוֹשֶׁעַ בֶּן יְהוֹצָדָק בָּרַךְ,
 שָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת בְּמַה וּבְמַה. אָמַר לוֹ,
 חֲסִיד קְדוֹשׁ, בְּמַה טְמִירִים נִסְתָּרִים הַדְּבָרִים הַלָּלוּ.
 (אָמַר לוֹ) אַף עַל גַּב שְׁתַּחֲבָרִים יוֹדְעִים בְּדְבָרֵי אוֹתוֹ
 עוֹלָם, לֹא יְכוּלִים לְדַעַת בְּסוּדוֹת הַלָּלוּ.

אָמַר לוֹ, בִּיּוֹן שָׁכֵן אָדָם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מַה תּוֹעֵלֶת
 יֵשׁ לְאוֹתוֹ שְׁטָן לְהַשְׁטִינוֹ? וְלֹא דִי לוֹ
 שֶׁהוֹצִיא נְשַׁמְתּוֹ מִפְּנֵי וְהָרַג אוֹתוֹ?! אָמַר לוֹ, אִי
 חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲשֶׁרִי חֶלְקִי. בֹּא וּרְאֵה, תֵּאֲוֹת הַשְׁטָן
 לֹא הִזְתָּה, אֵלָּא בְּדִי שְׁלֹא יִתְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ צְדִיק
 בְּלְבוּשׁ זֶה קְדוֹשׁ, שְׁפִיּוֹן שְׂרוּאָה אוֹתוֹ שְׁטָן
 שְׁלִבּוּשׁוֹ נִדְחָה וְלֹא נִחְשָׁב, עַל כֵּן מִסְטָה אוֹתוֹ.
 מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שָׂאֵם יִתְלַבֵּשׁ בְּאוֹתוֹ לְבוּשׁ
 נִכְבָּד, מִיַּד לְבוּשׁ הַזְּהֻמָּה וּמַעֲשֵׂה אוֹתוֹ שְׁטָן
 יִתְבַּטֵּל וַיַּעֲבֵר מִהָעוֹלָם, וְלֹא נוֹחַ לוֹ לְשַׁטְנוֹ.

וְעוֹד, שְׁבֻכָּל זְמַן שְׁלֹא הִתְלַבֵּשׁ, פּוֹקֶדֶת הַרוּחַ
 לְאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁהַזְּהֻמָּה שְׁלוֹ, וְנוֹחַ לוֹ לְשַׁטְנוֹ.

וכיון שְהתִּלְבַּשׁ ^(דף קע ע"א) באותו לְבוּשׁ נִכְבָּד, הִרִי
הַתִּבְטָלוֹ גוּנֵי יִצָר הָרַע וְהַגּוֹף שָׁלוֹ, וְאִין לוֹ זְכָרוֹן
עֲמוֹ לְעוֹלָמִים.

וְאִם תֵּאמַר שְׂאֵנִי פּוֹקְדִים בְּתֵי הַקְּבָרוֹת פְּרֹאֵשׁ
כָּל לַיְלָה - לֹא עַל הַגּוֹף, אֲלֵא עַל הַנֶּפֶשׁ
(שְׁהוֹלָבֶת מְעַרְטֶלֶת). שְׁחֵרִי כָּל זְמַן שְׁחַבְּשָׁר בָּנִים, הָרוּחַ
פּוֹקֶדֶת עַל הַנֶּפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ פּוֹקֶדֶת עַל הַגּוֹף. אֲבָל
עֲבָשׁוּ פְקֻדוֹנֵנוּ הוּא לְנֶפֶשׁ, שְׁחֵיֵא שׁוֹכְכֶת,
וְנִשְׂאָרֶת שׁוֹכְכֶת תּוֹךְ הָעֲצָמוֹת. וּמִשׁוּם זֶה פְּרֹאֵשׁ
כָּל לַיְלָה פְקֻדוֹן הָרוּחַ לְנֶפֶשׁ, וְלֹא עַל הַבָּשָׂר.

אִי חֶסֶד קְדוּשָׁה, בֹּא אֲנִלָּה לְךָ דְבָר נִסְתָּר. בְּנִין
גוֹף הָאָדָם כֶּךָ הוּא: הָרוּחַ מֵעַם רוּחַ הַקְּדוּשָׁה,
הַנִּשְׁמָה מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים. כִּיּוֹן שְׁרוּחַ הַקְּדוּשָׁה נִתְּנָה
כֶּת, מִיַּד מְרַבְּבוֹתָיו נוֹתְנִים כֶּתָם. כֶּתָם הוּא
עֲצָמוֹת וְאִיבָרִים. כֶּלָּם מְצַדָּם, וְתַקוּנָם זֶה עַל זֶה.
הַסְּטָרָא אַחֲרָא נוֹתְנֶת בָּשָׂר, וּמְצַדָּה בֹּא הַבָּשָׂר,
וְלֹא דְבָר אַחֲרָא. מְרַבְּבוֹתֶיהָ נוֹתְנִים כָּל אוֹתָם גִּידִים
וְעוֹרָקִים לְהַמְשִׁיךְ דָּם לְבָשָׂר. אַחֲרֵי שְׂאֵלָה נוֹתְנִים

חילם, השמים נותנים חילם, ומי הם? עזר שנמשך
על הכל כמוהם.

אחר כך מתחברים שמים וארץ באחד, ונותנים
ארבעה יסודות אלו: אש ומים ואויר ועפר,
להגן על אלה ולבסות על הכל. אחר כך כל אחד
נוטל חלקו שנתן, והתבטל. רוח הקדש
ומרכבותיה, חלקם קנים. רוח הקדש, רוחו קנים
והנשמה עולה. מרכבות רוח הקדש עצמותיהם
קנים, ועל זה חשיבות הגוף אלו העצמות,
ומשום זה פתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליין, ובשר
לא כתוב בו כך.

וכל זמן שהבשר של צד האחר עומד בקיומו,
אותו שטן עומד להשטין. אבר הבשר, אין
לו רשות להשטין, שחרי אין לו על מה שישם.
ועל זה פתוב, (איוב לג) יכל בשרו מרואי ושפו
עצמתיו לא ראו. מאותו מראה שטן שעומד
להשטין שלא יכול, כיון שיכל בשרו. ושפו
עצמתיו לא ראו, לא ראויים לקרב אליו, שאין לו

חלק בָּהֶם, כִּיּוֹן שָׁזוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִמְּקוֹמוֹ, לֹא תוֹבֵעַ עֲלֵיהֶם וְלֹא עוֹמֵד לְהַשְׁטִין בְּגִלְלוֹ.

לְאַחַר שְׁמֵת־עַבְל הַבְּשָׂר הָרִי לֹא יִתְבַּע דִּין וְלֹא עוֹמֵד לְהַשְׁטִין, שְׁחֵרֵי אֵין לוֹ עַל מַה שְׁיִסְמֶה, וְלֹא מְזַכֵּיר לְאָדָם בְּשׁוֹם דְּבָר שֶׁל הָעוֹלָם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּעֵת יִדְעֵתִי דְבָרִים עַל תְּקוּנָם, וְדַאי נָאֵה הוּא לוֹ לְקַטְרַג.

אָמַר לוֹ רַבִּי (שְׁמַעוֹן), חֲנֹר כְּלִי זֵינְךָ וְהִתְקַן עֲצֻמְךָ. אִם תִּרְצֶה לְדַעַת דְּבָרִים שְׁהִתְחַלְתָּ, אִו אִם תִּשְׁאֵל בְּדְבָרִים הָאֵלֶּה, אָמַר לִי. אָמַר לוֹ, וְדַאי, הָרִי יִדְעֵתִי שְׁאֵשְׁתִּי מִתָּה, שְׁלֹא יִדְעֵתִי מִמְּנָה כְּלוּם. וְהַחֲבָרִים יוֹדְעִים. נָשִׁים מָה הַטַּעַם דְּעַתָּן קָלָה?

אָמַר לוֹ, הַדַּעַת כָּאֵה בְּשֵׁשׁ דְּרָגוֹת, וְכָל אַחַת לְזַקְחַת חֻלְקָה, מַה שְׁנִשְׁאָר, הוּא קַל. אֲבָל נִכְבְּדָה זוֹ, אִם לֹא שְׁאֵשֶׁת כְּסִילוֹת מִשְׁתַּתְּפַת כָּהֵן, בְּדָבָר זֶה אֵל תִּשְׁאֵל, שְׁחֵרֵי יִדְעֵתִי שְׁלֹא עַל אֲשַׁתְּךָ שְׁאֵלְתָּ, אֵלָּא עַל מַה שְׁכַתְּוֹב, (ישעיה יט) הִנֵּה

ה' רִכַּב עַל עֵב קַל. וְאוֹתוֹ עֵב קַל נִקְרָא דַעַת,
מֵאוֹתָהּ כָּלָה יִרְאֵת ה', וְהִיא עוֹמֶדֶת בְּאִמְצַע כְּמוֹ
שְׂדַעַת עֲלִיוֹנָה, אֲבָל (ועל זה) נִקְרָאת קַל. וְהִרִי
יִדְעֵתִי שְׂאֵלְתֶךָ מִחִי.

אֲבָל הִתֵּר וְחִנֵּר כְּלִי וַיִּנְדֹּף וּקְשָׁר קִשְׁרָה, שְׁחֵרִי זְמַן
הוּא לְגִלּוֹת כְּמוֹ שֶׁהִתְחַלְתָּ אֶת הַמַּעֲשֵׂה.
שָׁעַל פָּנֵי רַחֲב הַבַּיִת אוֹלָם הָעוֹזְרָה לְפָנִים. בְּעוֹזְרָה
זוֹ יֵשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר פְּתָחִים לְפִי חֶשְׁבּוֹן שְׁכֵטֵי יִשְׂרָאֵל.
בְּפֶתַח אֶחָד כָּתוּב רְאוּבֵן, בְּפֶתַח אֶחָד כָּתוּב
שְׁמֹעוֹן, וְכֵן כָּל שְׁכֵטֵי יִשְׂרָאֵל רְשׁוּמִים עַל אוֹתָם
פְּתָחִים בְּזְמַן שִׁיעֲלוּ לְהִתְרַאֲוֹת לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם.
מִי שִׁיבְנָם בְּפֶתַח שְׁרָשׁוּם כּוֹ רְאוּבֵן - אִם מִשְׁכֵּט
רְאוּבֵן הוּא, הַפְּתָחִים מְקַבְּלִים אוֹתוֹ. וְאִם לֹא,
פּוֹלְטִים אוֹתוֹ תְּחוּצָה. וְכֵן בְּכָלֶם, שְׁלֹא יִקְבְּלוּ
הַפְּתָחִים אֵלָּא לְמִי שֶׁהוּא מֵאוֹתוֹ שְׁכֵט שְׁרָשׁוּם
בָּהֶם, וּבְזֶה יִתְחַקְּקוּ וַיִּוֹדְעוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחַמְשָׁה עֶמּוּדֵי אוֹר לוֹהֵט יֵשׁ
בְּכָל צַד מֵאוֹתָם אַרְבָּעָה צְדָדִים. כָּל

הַעֲמוּדִים הִלְלוּ נִקְרָאִים עֲמוּדִים חַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא
 עוֹמֵד אוֹרֵם ^(דף קע ע"ב) שׁוֹכֵף בְּמָקוֹם אֶחָד. וְכֵלָם, אֵלֹהֵי
 עוֹלָם וְאֵלֹהֵי יוֹרְדִים, נוֹתְנִים מָקוֹם זֶה לָזֶה. אֵלֹהֵי
 שְׁעוֹלָם מִכִּים זֶה בָּזָה וּמִנְגְנִים נְגוּן, וְאַלֶּה שִׁיּוֹרְדִים
 גַּם כָּךְ.

אַלֶּה שְׁעוֹלָם שְׁמַנְגְנִים נְגוּן, אֵיזָה נְגוּן מִנְגְנִים?
 שִׁיר יְתוֹם. (תהלים צח) מְזוֹמֵר שִׁירוֹ לַה' שִׁיר
 חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה וְגו'. שִׁיר חֲדָשׁ, וְכִי יֵשׁ שִׁיר
 עֲתִיק? אֵלֶּה שִׁיר, שְׁעַד כְּפֵעַת מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים לֹא
 שִׁבְחוּ לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהוּא חֲדָשׁ. מָה הַטַּעַם הוּא
 חֲדָשׁ? בְּגִלּוֹל אוֹתוֹ אֶחָד שְׁמַחֲדָשׁ עֲלוּמִיו, מִשִּׁבְחוֹ
 וְאוֹמֵר לוֹ. וְכֵן אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, זֶה נִקְרָא חֲדָשׁ
 וְהוּא חֲדָשׁ, מִשּׁוּם שֶׁדָּבַק בְּשִׁמְשׁ וְלֹא נִפְרַד מִמֶּנּוּ.
 לְהוֹצִיא סִטְרָא אַחֲרָא שְׂאִין בָּהּ חֲדוּשׁ, שְׁכַתוֹב בָּהּ
 (קהלת א) וְאִין כָּל חֲדָשׁ. זְקַן הוּא וּבָלָה, וְלֹא הִתְחַדָּשׁ.

(ולא עושה תולדות. ואלמלא עשה תולדות, הנה ממשימש העולם).

עוֹד פֶּתַח רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה. שָׂרָה הִתְחַדָּשָׁה בְּעֵדוּן,
 דְּרַגְתָּה נְרַמָּה, שְׁכַתוֹב (בראשית יח) אַחֲרַי בְּלִתי

הִיְתָה לִי עֲדָנָה. מַה זֶה עֲדָנָה? מְשִׁיבַת עֶדֶן הָעֲלִיּוֹן.
וּמִשׁוֹם שְׁנַמְשֵׁךְ עָלֶיהָ מֵצַד נִקְבָּה, כְּתוּב עֲדָנָה
בְּה"א, וּמִשׁוֹם זֶה כְּתוּב הִיְתָה, וְלֹא תָהָה.

וְאֵדְנִי זָקֵן. וְכִי אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא זָקֵן לֹא רָאִיוּ
לְהוֹלִיד? אֵלֶּא לֹא דָבָר קָטָן אֲמָרָה עָלָיו,
(שְׂאֵבְרָהֶם אֵלֶּא) שְׂבַגְלָל (לְחַקְטִין עֲצָמָה שְׁנַדְבָקָה) אוֹתוֹ (מְלוֹךְ) זָקֵן
(שְׁנַדְבָקָה) (וּבְסִיל), לֹא מִתְחַדֵּשׁ וְלֹא עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת,
שְׂאֵלְמָלֶּא תָהָה עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת, תָהָה מְטַשְׁטֵשׁ אֶת
הָעוֹלָם. (אֵלֶּא אֲמָרָה עַל אֲבָרָהֶם, בְּגִלְל שְׁחוּא זָקֵן לֹא יִתְחַדֵּשׁ וְלֹא יַעֲשֶׂה
תּוֹלְדוֹת) וְעַל זֶה הַקְּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא תְּחִזִּיר דְּבָרִים,
לְמַעַן זֶה צְחָקָה שָׂרָה וְגו'. וְאִם תֹּאמֶר, וַתְּרִי כְּתוּב
(שֵׁם כַּד) וְאֲבָרָהֶם זָקֵן כָּא בְּיָמִים? אֵלֶּא כָּא בְּיָמִים,
כְּאוֹתָם יָמִים עֲלִיּוֹנִים שְׂמִתְחַדְּשִׁים עֲלוֹמִים כְּנִשְׂר.
וְעַל זֶה נִגְזֵן זֶה נִגְזֵן שֶׁל אוֹתוֹ חֲדָשׁ הוּא. הוֹשִׁיעָה
לוֹ, לְמִי? לְאוֹתוֹ חֲדָשׁ, הוֹשִׁיעָה יָמִין תְּמַלֵּךְ הָעֲלִיּוֹן
וְזָרְעוֹ.

אֹתָם שְׂוֹרְדִים גַּם כֵּן מִנְּגֻנִים, וְאוֹמְרִים שִׁירָה
 יְתוּמָה אַחֲרָת. וּמַהִי? (תהלים ק) מְזֻמָּר
 לְתוֹרָה, שֶׁהוּא יְתוּם, גַּם כֹּה.

אוֹרָם אֶחָד נִרְאָה. וּכְשֶׁמֶתְגַלְּגַל, נִרְאִים חֲמִשָּׁה
 גִּוְנִים שֶׁל אֹרֹת בְּכָל עֲמוּד וְעֲמוּד.
 הָעֲמוּדִים הֵלְלוּ בָּלָם חֲלוּלִים מִבְּפָנִים, וּכְשֶׁעוֹלִים
 וְיֹרְדִים, יוֹצְאִים מֵהֶם שְׁלֵהֲבוֹת אֵשׁ, כְּצוֹרוֹת
 כְּפֶתוֹר וּפְרָח. מֵעַל כָּל עֲמוּד וְעֲמוּד יֵשׁ שְׁלֵשָׁה
 תְּפוּחִים שְׁמֵכִים בָּהֶם שְׁלֵשָׁה גִּוְנִים, אָדָם יָרַק
 וְלָבֵן. בְּכָל גִּוּן וְגִוּן לוֹהֲטוֹת אוֹתִיּוֹת בּוֹלְטוֹת
 מִשְׁלֵהֶבֶת יִרְקָה שֶׁל אֵשׁ, וְלֹא שׁוֹכְכִים לְעוֹלָמִים,
 וְאִין מִי שְׁיָקוּם עֲלֵיהֶם.

אַרְבָּעָה גִּלְגָּלִים תּוֹחֲמִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר בְּכָל עֲמוּד
 וְעֲמוּד. בְּאוֹתָם גִּלְגָּלִים יֵשׁ פְּלִיאֹת
 גְּדוּלוֹת. כְּשֶׁמֶסְתַּוְּכְבִּים, מוֹצִיאִים מֵהֶם זַגִּים שֶׁל
 זָהָב וְאַבְנִים יְקָרוֹת. וּמִיד מִתְּפַנְּנִים בְּתוֹכָם וְלֹא
 נוֹפְלִים לָאָרֶץ. כְּשִׁיּוֹצְאִים אוֹתָם זַגִּי זָהָב וְאוֹתָם
 אַבְנִים יְקָרוֹת תּוֹךְ סְבוּב הַגִּלְגָּלִים, נִשְׁמָע קוֹל

נְשֹׂאֵמוֹרִים: (ישעיה נד) זֹאת נִחַלַת עֲבָדֵי ה' וְצַדִּיקְתֶּם
מֵאֵתִי נָאִם ה'.

שְׁנֵי אַרְיֹת בְּכָל גִּלְגָּל וּגְלִיל, אַרְיֵה אֶחָד מֵצַד
אֶחָד, וְאַרְיֵה אֶחָד מֵצַד אֶחָד, וְכֹלֵם מֵאֵשׁ
יִרְקָה, וּבְגִלְגָּלוֹל שְׂמֵסֶתוֹכְבִּים תִּגְלִגְלוּ מִתְּחִבְקִים
אֵלֶּה בְּאֵלֶּה, וְהוֹלְכִים בְּלֵם בְּגִלְגָּלוֹל, מִתְּדַבְּקִים זֶה
בְּזֶה. בְּשַׁעוֹלִים הָעֲמוּדִים, נוֹהֲמִים הָאֲרִיֹּת אֵלֶּה
בְּאֵלֶּה, וְהַתְּפוּחִים פּוֹרְחִים בְּאֹוִיר וְעוֹלִים לְמַעְלָה
וּמִכִּים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה בְּאֹוִיר. וְשָׂבִים לְמִקוֹמוֹתֵיהֶם,
וּמִשָּׁם נוֹפְלִים. וְהָאֲרִיֹּת פּוֹשְׁטִים יְדֵיהֶם לְקַבְּלָם,
וְעוֹלִים אֵלֶּה מֵעֲצָמָם. אֵי תְּסִיד קָדוֹשׁ, מִי רָאָה
תְּכַמֵּת הָאֲמָנוֹת שְׂצִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲמוּדִים
הַלְלוּ?

בְּחִצּוֹת הַיּוֹם יוֹצְאִים שְׁנֵי נְשָׂרִים בְּכָל גִּלְגָּל
וּגְלִיל, וְלֹא יְדוּעַ מְקוֹם שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים,
וְשׂוֹרִים עַל רֹאשׁ הָאֲרִיֹּת הַלְלוּ, וְאִזּוֹ שׂוֹכְבִים
הָעֲמוּדִים וְתִגְלִגְלוּ, וְעוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם. וְהַתְּפוּחִים
נוֹפְלִים עַל פִּיהֶם שֶׁל הַנְּשָׂרִים, וּמִקְבֵּלַת אוֹתָם.

וּמִיַּד פּוֹרְתִים מִפֶּה לְפֶה, וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
 בֵּינֵיהֶם, וְשָׂבִים לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶם, וְלֹא יָדוּעַ מִי הִיא.
 לְאַחַר שָׁעָה וַחֲצֵי מְרִימִים הַנְּשָׁרִים קוֹל, וּמִנְגִּנִים
 נְנוּן מְתוּק, וְנִסְתָּרִים, וְלֹא יָדוּעַ פְּאִיזָה מְקוּם.

סָבִיב אוֹתָם הָעַמּוּדִים יֵשׁ שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר.
 יֵשׁ אֲדָמָה וְאוֹר לָבָן וְחוּטֵי זָהָב סָבִיב
 סָבִיב סוּבָכִים לְכָל צַד, וּמַעֲזֵן מַיִם, (דף קעא ע"א) כָּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם חַיִּים
 מִירוּשָׁלַם חֲצָיִם אֶל הַיָּם הַקִּדְמוֹנִי וְחֲצָיִם אֶל הַיָּם
 הַיְאֹרִי.

כָּאֵן פֶּרֶשׁ רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה פְּסוּק זֶה לְפָנִים, וְקוֹלוֹ
 נִשְׁמַע הַחוּצָה. מִשְׁתָּהִי מִפֶּרֶשׁ פְּסוּק זֶה, (א)
 קְדוּשׁ, אִי קְדוּשׁ) קוֹל תִּינוּק הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ, אוֹתוֹ
 תִּינוּק שְׁתָּהִי מִפֶּרֶשׁ תִּלְמוּדוֹ, וְלָמַד לְפָנַי עַמּוּד
 אַחַד שֶׁל הָעוֹלָם, בָּנוּ שָׁל רַבֵּי יְהוּדָה שֶׁגִּדְּלָת.
 וְאַחֲזוּ בּוֹ לְדִין, וְקוֹלוֹ הַתְּעוֹרֵר מִבְּחוּץ בְּפִסּוּק זֶה,
 וְאָמַר, מִיָּם שָׁהֶם מְלֻמָּטָה, אִיךָ יַעֲלוּ לְמַעַלָּה מִפָּנֵינוּ,
 לְמִקּוּם עֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִפָּנֵינוּ בְּכַמָּה מַעֲלֹת? וּמָה

צָרִיךְ לְאוֹתָם מִים לְמַעֲלָה? וּמַה מָּקוֹם שָׁכַל (תּוֹפּוֹחִי)
 הַמַּבּוּעִים וְהַנְּחָלִים יּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, וְאִין הֶפְסֵק
 לְמַבּוּעִים וְהַנְּחָלִים, הַשָּׁקָה מִמָּקוֹם יָבֵשׁ? מִי רָאָה
 חֲפִירַת הַבְּאֵר נוֹתֵן מַיִם לְמַבּוּעַ שְׁנוּבֵעַ?

וְכִי יְרוּשָׁלַיִם תִּתֵּן מַיִם אֶל הַיָּם הַקָּדְמוֹנִי, מָקוֹם
 שָׁכַל מִימֵי הָעוֹלָם יּוֹצְאִים מִשָּׁם וְנוֹבְעִים
 מִשָּׁם? אִי חֶסֶד קְדוֹשׁ, לְקוֹל זֶה שָׁכְבוּ וְשָׁמְעוּ כָּל
 קוֹלוֹת בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁל שָׁם, וּמִשׁוֹם זֶה לֹא יִכְלוּ
 בַּעֲלֵי הַדִּין לְקַרֵּב אֵלָיו.

בָּכָה רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ, אֵל תִּבְכֶּה מְנוּרָה
 הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁרִי חִלַּקְךָ שְׂאֵפְלוֹ תִינּוֹקוֹת
 מִמֶּךָ אוֹמְרִים סוּדוֹת נִסְתָּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. בֹּא
 וְאָמַר לָךְ מַה שְׁעָשׂוּ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה עַל קוֹל אוֹתוֹ
 תִינּוֹק. כְּשֶׁנִּכְנַם קוֹל אוֹתוֹ תִינּוֹק כְּחֵץ פְּנִימָה
 וּבָלָם הִקְשִׁיבוּ לוֹ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הוֹדְעוּעַ רֹאשׁ
 הַיְשִׁיבָה וְכָל אֵלּוֹ שִׁחִיו לְפָנָיו, וְאָמַר, מִי אֵלּוֹ שֶׁלֹּא
 הִשְׁאִירוּ אֶת אוֹתוֹ בֶּן אֱלֹהִים חַיִּים לְהַכְּנִים? קָמוּ
 וְאָחֳזוּ בוֹ שְׁלֹשָׁה עַמּוּדִים שְׁעוֹמְדִים לְפָנָי רֹאשׁ

הַיְשִׁיבָה, וְנִכְנַם, וְכָל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה נִכְנְסוּ אֵלָיו.
אָמַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, פָּסַק פְּסוּקָךְ בֵּן קְדוֹשׁ!

אָמַר, עַד כָּעַת פְּחַדְתִּי, שְׁחַרְיֵי מִיְשִׁיבָה אַחֲרַתִּי,
וְכָךְ אָמְרוּ לִי כְּשֶׁבִעַלִי הָדִין אֲחֻזוֹ בּוֹ. אָמַר
לוֹ, אֵל תִּפְחַד בֵּן קְדוֹשׁ, כָּאֵן תִּתְּיָה בִינֵינוּ שְׂבָעָה
יָמִים, וְתִתְרַחֵץ בְּכָל יוֹם מִטַּל הַקְּדוֹשׁ, וְאַחֵר כָּךְ
יַעֲלוּ אוֹתָךְ לְתוֹךְ אוֹתָהּ יְשִׁיבָה כְּשֶׁאֵר הַתִּינּוֹקוֹת
מִכָּאֵן.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, וְתִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא, הַהוּא
- לֹא יְדוּעַ מִיְהוּ. אֵלָּא בְּכָל מְקוֹם בַּיּוֹם
הַהוּא, יוֹם אַחֲרוֹן הוּא. לָמָּה נִקְרָא יוֹם הַהוּא?
אֵלָּא זֶהוּ יוֹם שְׂאוֹתָיו סוּף פְּרֹאֵשׁ. רֵאשִׁית נִקְרָא
הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (במדבר יח) וְעַבְדֵּי הַלְוִי הוּא. עַבְדֵּי
הַלְוִי לְדַרְגָּה שֶׁנִּקְרָאת הוּא, טָמִיר וְנִנּוּז. וְנִקְרָא
הַהוּא (ה' הוּא), לְחֵרָאוֹת סוּף כָּל הַמַּעֲלוֹת, שֶׁהוּא
רֵאשִׁית, וְהַכֹּל אַחֵר. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא סוּף, הַתּוֹסֵף
בּוֹ ה'. (הַלְוִי הוּא טָמִיר וְנִנּוּז. וְנִקְרָא יוֹם הַהוּא, לְחֵרָאוֹת סוּף שֶׁל כָּל הַדַּרְגּוֹת,

עתידה ירושלים להוציא מים ולנבע מבויע. כאן
יש לומר, סוף לכל הדרגות אינה
ירושלים, אלא נדאי ירושלים ויום ההוא, הכל
אחד. מה בין זה לזה? אלא ירושלים, כל הדרגות
הקדושות שלה, כשסוכבים נקראים ירושלים, וכך
נראים. ויש דרגות שסוכבות, ונקראות עזרות.
אלה פנימיות ואלה בחוץ. ויש דרגות שנקראות
כשסוכבות לשכות. (כשסוכבות אלו הפנימיות ואלו לבחון,
נקראו ירושלים. ויש דרגות שסוכבות, ונקראות עזרות. ויש דרגות שנקראות
לשכות) ויש דרגות שנקראות כשסוכבות היכל
ודביר. לפנים מכל אלו הדרגות יש נקדה אחת,
(תהלים מה) כבודת בת מלך פנימה. נקדה זו נקראת
יום ההוא, וסימנה - (דברים ג) תהוא יקרא ארץ.

וכשיעמד יום זה מתוך שבכי העזרה, תקום
נביעת מים, ואותה נביעה תהיה
מתים תקדמוני, כמו אמא שבנה בין זרועותיה,
ומרב חלב שיונק, מתמלא פיו ונתגדל בו, מריק
חלב לפי אמו. כך חצים אל הים תקדמוני.

לְקַחוּ רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה וּנְשָׁקוּ. אָמַר, תְּחִיךְ (תִּי עוֹלָם שְׂדֵדָר
 זֶה בְּדָ), כֶּף פִּרְשׁוּהוּ בַיְשִׁיבַת הַרְקִיעַ, וְכֶף זֶה
 וַדַּאי. יָם הָאֲחֵרוֹן - מַעְלֹת אֲחֵרוֹנוֹת שְׁלָה. אִי
 חָסִיד קָדוֹשׁ, כִּמָּה חֲדָוּה עַל חֲדָוּה נְתוּסָפָה בְּאוֹתוֹ
 תִּינּוֹק תּוֹךְ בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. עֲשָׂרִים וְשִׁבְעַ מַעְמֵי
 הַתּוֹרָה, אָמַר אוֹתוֹ תִּינּוֹק. וְשִׁבְעִים כְּתָרִים עֲטָרוּ
 לְאָבִיו בְּאוֹתוֹ יוֹם. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ מִי שְׁזוּכָה לְלַמֵּד
 אֶת בְּנוֹ. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, לֹא זָכָה אָבִיו לְלַמֵּד.
 אָמַר, אָבִיו הַשְּׂאִיר.

וְסוּד נִסְתָּר ^(דף קעא ע"ב) הָיָה בְּתִינּוֹק זֶה עַל מַה
 שְׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם וְעַל שְׂרָצוֹ לָדוֹן דִּינּוֹ
 (בְּגִלּוֹי) וְנִצַּל מִמֶּנּוּ. זֶה הָיָה בְּגִלּוֹי, שֶׁהָיָה מְבִישׁ לְרַבּוֹ
 לְפָנֵי הַכֹּל בְּשִׂאֵלוֹת וְקִשְׁיוֹת שָׁלוֹ, וְלֹא חָשַׁשׁ לְלָבֵת
 לְאַחַר לְהַתְקִין תִּלְמוּדוֹ, וְהַחֲלִישׁ דַּעַת רַבּוֹ, וְלָבֵן
 רָצוֹ לָדוֹן אוֹתוֹ בְּדִין קִשְׁתָּה. וּמִשּׁוֹם כֶּף, אָפָּה עַל גֵּב
 שְׁנִיצַל מִבְּעֵלֵי הַדִּין, לֹא נִצַּל כָּאֵן. שְׂבָעָה יָמִים הָיוּ
 שְׁלֹא הִשְׁתַּלֵּם דִּיּוֹקְנוֹ (דִּינּוֹ). וּכְשֶׁהָיָה מִתְרַחֵץ, בְּכֹאֵב
 יִתֵּר לְפָנֵי הַכֹּל כָּל אוֹתָם שְׂבָעָה יָמִים עַד

שְׁהַשְׁתַּלֵּם דְּיוֹקְנֵנוּ. וְעַל שְׁהַסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם לֹא
תִרְצֶה לְדַעַת. אִי רַבִּי, אִי רַבִּי, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ!

בֹּא וּרְאֵה, תַּחַת הָעֲגוּל שֶׁל אֹתָם שְׂבָכִים שְׁשָׁם,
בְּאֹתָם מִים שֶׁל אֹתוֹ מִבּוּעַ הַמַּעַיִן, גִּרְשָׁם
מִבּוּעַ אַחֵר, וּמִתַּפְשִׁיט וַיּוֹצֵא הַחוּצָה, וְנִבְנְסָם לְתוֹךְ
הַיָּם הַגָּדוֹל, (שְׁשָׁם) וְרוּשָׁם בּוֹ דֶּרֶךְ בְּלֵב הַיָּם, וּמִמֶּנּוּ
שׁוֹתָה לְוַיְתֵן וְרוּחַ וְשִׁמְחָה, וּמִתַּרְבֵּה בְּרַבּוּי.
וּכְשִׁיוֹצֵא מִבּוּעַ אַחֵר, אֹתוֹ מִבּוּעַ מִתַּפְשִׁיט וְהוֹלֵךְ
בְּפֶתֶר תַּחַת הַתְּהוֹם לְתוֹךְ הַיָּם הָאֲחֵרוֹן. וְכֹל אֹתָם
מִים זֵידוֹנִים וּמִים תַּקִּיפִים מִנְמוּךְ אֹתָם וּמְכוּפָף
אֹתָם שְׁלֹא יֵצְאוּ לְחַבֵּל בְּכַנֵּי הָעוֹלָם. וְסִימָן - (ישעיה
מג) הַנּוֹתֵן בָּיָם דֶּרֶךְ וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה.

וּבְאִמְצַע אֹתָהּ עֲזָרָה יֵשׁ שְׁנֵי כְרוּבִים, מַעֲשֵׂה
אֲמָנוֹת שֶׁל הַמַּלְךְ הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא יְכוּלִים
לְעַמֵּד בָּהֶם עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. וְתַחְתִּיהֶם עֲתִידִים
כָּל יִשְׂרָאֵל לְעַמֵּד, שְׁלֹא יֵצְאוּ מִתַּחַת בְּנִפְיָהֶם
הַחוּצָה, וּכְאִים יִהְיוּ כָּל הַנִּבְנְסָם תַּחַת בְּנִפְיָהֶם.
שְׁלֵשָׁה עֶשְׂרֵת אֶלֶף מַגְדָּלִים שֶׁל שְׁמֹשׁ שְׁמַאִיר

מניצוץ של מרגלית בצעצוע (בניצוץ) פראוי. ראש
הישיבה בגלל זה זכה לאותו כבוד.

מי יכול לומר מאותם דברים שמתחדשים בכל
יום מלפני ראש הישיבה. אי רבי, בכל זמן
שרוחות זכרים עולות למעלה, נשים באותו זמן
יוצאות בלון, ומתכנסות לתוך היכל ושם פתיה,
ושמחות שם בכמה דברים עתיקים. ומשם
יוצאות, ונכנסות בלון, והיא עמהן, לתוך היכל
סרה, ושמחות בכמה דברים חדשים ועתיקים,
ומשם יוצאות והיא עמהן, ונכנסות לתוך היכל
יוכרה. וכן בכל אותם היכלות.

בעת, רבי, אמר לך סוד אחר. בא וראה, בכל
שמטה ושמטה הפרוז יוצא: התכנסו
גברים ונשים וכל אותם בני האמונה ועלו. אז
בלם מתפשטים, זכרים ונשים, ועולים. וכל אותם
תינוקות מחלב נכנסים לתוך ישיבת (התכנסו בני האמונה
גברים ונשים, וכל אותם יונקי חלב, ועלו. אז בלם מתפשטים, גברים ונשים,
ועולים. וכלם נכנסים לתוך ישיבת) הרקיע, ושמים בחדוה

וְעֵלְוֵי שְׁלָהֶם, וְשָׁם שִׁמְחָה עַל שִׁמְחָה. וְאוֹתוֹ גַּעַר
 שִׁמְחָתוֹת רַבּוֹנוֹ בְּיָדוֹ עוֹמֵד, וְאוֹמֵר לָהֶם כִּמָּה
 דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעֲתִיקִים, וְכֻלָּם רוֹאִים שִׁמְחָה שְׂאִין
 שִׁמְחָה כְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה.

אַחַר כֵּן נִכְנָסִים בְּכֵלֵם לְתוֹךְ כִּמָּה פְּרוּכּוֹת,
 וְכִמָּה הֵיכָלוֹת גְּנוּזִים שָׁם, שֶׁהֵם מְאִירִים
 בְּנֵעָם ה' בְּתוֹךְ הֵיכַל אֲהַבַת הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא,
 וְזֶהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים כו) לַחֲזוֹת בְּנֵעָם ה' וּלְבַקֵּר
 בְּהֵיכָלוֹ. אַחַר כֵּן פּוֹרְחִים הַתִּינּוֹקוֹת לְמַעְלָה,
 וְהֵם פּוֹרְחִים לְמַטָּה, וְחוֹזְרִים לְמְקוֹמוֹתֵיהֶם
 וּמִתְלַבְּשִׁים כְּבִתְחִלָּה. אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁלֵכָל טוֹב
 אוֹתוֹ עוֹלָם מְצַפִּים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּמָּה מְתוּקִים הַדְּבָרִים
 שֶׁשִּׁמְעָנוּ. אֲשֶׁרֵי חֶלְקִי שְׂוֹכִיתִי לְכֹל לְשִׁמְעַ
 אֵת כֹּל זֶה. אֲשֶׁרֵי הַיּוֹם שֶׁיִּצְאֵנִי לְכָאן. אָמְרוּ לוֹ,
 רַבִּי, שְׁלֹשָׁה יָמִים יֵשׁ לָנוּ רִשּׁוֹת לְבֵא אֵלֶיךָ, וְאַחַר
 כֵּן יוֹם אֶחָד (גְּלַה, וְאִין לָנוּ רִשּׁוֹת לְבֵא. בְּאוֹתוֹ יוֹם נִסְפָּת) שִׁמְחָה
 שְׁלֵיךְ.

הוא מושך משיכות מצדו, ונסתר ומתכסה תחת מקום שנקרא תא הרצים עד חצות הלילה. מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת עמוד יצחק, ומכה פתרנגול הזה שנקרא נבר, כמו נבר אחר עליון ממנו. כיון שמכה בו נבר זה, קורא ונותן ששה קולות, וכלם בהשכל.

בשעה שהוא קורא, כל תרנגולי העולם הזה קוראים, ויוצאת ממנו שלהבת אחרת ומגיעה תחת פניהם, וקוראים. מה הוא קורא? בשעה ראשונה קורא ואומר: (תהלים כט) קול ה' בפתי קול ה' בהדר. ובשעה שניה קורא ואומר: (מזכר ו) קול ה' לעיר יקרא, (תהלים כט) קול ה' שבר ארזים. בשעה שלישית קורא ואומר: קול ה' חצב להבות אש. (דף קעב ע"א) בשעה רביעית קורא ואומר: קול ה' יחיל מדבר וגו'. בשעה חמישית קורא ואומר: קול ה' על תמים וגו'. בשעה ששית קורא ואומר: קול ה' יחולל אילות וגו'. ואחר כך קורא ואומר: (ישעיה ב) קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'. וזהו

הַתְּרַנְּנוּל שְׁקוּרָא וְלֹא שׁוֹכְהַ, וְאַחַר כֵּן קוּרָא כְּמוֹ
מִקְרָם.

וַמָּה קוּרָא? כָּל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
בְּעַל הַתִּיק (שֶׁל הַחֲכָמָה) וְקָסַת הַסּוּפֵר בְּמִתְנָיו,
וְכָל מַעֲשֵׂי בְּנֵי הָעוֹלָם כּוֹתֵב בְּכָל יוֹם. וּבְלִילָה
לְאַחַר שְׁקוּרָא כָּל הַקְּרִיאוֹת הַלְלוּ, קוּרָא כָּל מָה
שֶׁכָּתֵב בַּיּוֹם.

וְאַלְמִילָא רַגְלֵיו אֶצְבָּעוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵם שְׁתֵּי דְרָגוֹת
- אַחַד אֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד בְּאַמְצַע שֶׁהוּא
גְּדוֹל, וְאֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד מֵאַחֲזֵר שֶׁהוּא קָטָן, שְׁמַעְכְּבִים
אֹתוֹ - יִשְׂרָף הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבוֹתָיו. וַמָּה עוֹשִׂים?
בִּיּוֹן שְׁעוֹלָה הַבְּקָר וְחוּט אֹר יוֹצֵא מִצַּד דְּרוֹם, אִז
מִתְחַבְּרִים בָּלָם וְנַעֲשִׂים שְׁתֵּי רַגְלָיִם שְׁנֵי מַלְפֵי
עֲגָל, לְקַיֵּם הַכְּתוּב (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל
עֲגָל. וְחָרִי יִדְעָתָ סוּד זָה. שְׂאֵלֶת עֲנָף הַגִּרְזֵן.

לְתוֹךְ עוֹרָה זוּ יֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחַמְשָׁה
הַיְכָלוֹת, בְּחֻשְׁבוֹן יְמוֹת הַשָּׁנָה. וּבְכָל פְּתַח
וּפְתַח כְּתוּב: יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ

(תהלים קכב). לא ידוע מהו בְּהִיבְלוֹת הָאֱלֹהִים, אֵלֶּיךָ
כָּל־נְרָאִים מַעֲשֵׂה צִיּוֹר. שְׂבַעַת סְדְרֵי מְרֻנְלִיּוֹת
נְרָאִים אֵלֶּיךָ בְּאֵלֶיךָ כָּל־אֶחָד וְאֶחָד.

אִי חֶסֶד קָדוֹשׁ, כִּמְהָ מְשַׁבַּח רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַיְכָל
אֶחָד שֶׁהוּא בְּרֵאשׁ צַד מְזַרְח הַעֲזָרָה הַזֹּה,
מִשׁוֹם שְׂאֵרְבָּעָה הֵם בְּאֵרְבָּעַת צְדֵי הָעוֹלָם. אֲבָל
הַיְכָל שֶׁל צַד מְזַרְח מְרַבָּה אֲזוּרָתָיו יוֹתֵר מִכָּל־סֵפֶר.

יוֹם אֶחָד בֵּינֵם הַגְּדוֹל יֵצֵא לְוַיְתָן, וְכָל הַיָּם הַזֶּה־עֲזָע,
וְכָל הַדְּגָיִם הִלְכוּ לְכָאן וּלְכָאן. כְּשֶׁהִגִּיעַ
הַלְוַיְתָן לְפֶתַח פֶּתַח הַתְּהוֹם, מִתְחִיל לְשַׁמַּח, וְשֶׁכֶךְ
שָׁם הַתְּהוֹם, אֵלֶּיךָ אֹתוֹ כְּמֵרָאָה הַמַּעֲיָן, וּמִתְכַּפְּסִים
הָאֲזוּרֹת, וְלֹא נִרְאוּ כָּל־אֹתָם אֲזוּרֹת, פָּרַט לְאֹר
הַהַיְכָל שְׂבַעַד הַמְזַרְח הַזֶּה.

אֹתָהּ מְרֻנְלִיּוֹת שְׂמוֹצִיא הַלְוַיְתָן מִתּוֹךְ אֹתוֹ
תְּהוֹם שְׂנִקְרָא סְגִדוֹ"ן, מִמָּה נֶעֱשֶׂתָה?
אֵלֶּיךָ יוֹם זֶה שְׂמוֹצִיא הַלְוַיְתָן שֶׁהַזֶּה־עֲזָע הַיָּם, יוֹם
שְׂנִקְרָב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, הוּא ט' בָּאָב. וְאֹתָהּ
מְרֻנְלִיּוֹת, שְׂבַעַזְזוֹכֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּנִיּוֹ

וּזְרַק שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ תַּיִם הַגָּדוֹל, וְאַחַת
 נּוֹפֶלֶת לְתוֹךְ תְּהוֹם זֶה שֶׁנִּקְרָא סִגְדוֹ"ן, וְאַחַת
 נּוֹפֶלֶת לְתוֹךְ תְּהוֹם אֲחֵר שֶׁנִּקְרָא גִילְבָ"א.

מִשּׁוֹם שֶׁחֲמָשָׁה תְּהוֹמוֹת אַחֲרִים הֵם בְּיָם
 הַגָּדוֹל, אֲבָל לֹא חֲשׂוּבִים בְּאֵלּוּ
 הָאַחֲרִים. וְכִיּוֹן שֶׁנוֹפְלוֹת אֵלּוּ הַדְּמַעוֹת, צְפוֹת
 תּוֹךְ תְּהוֹם אֶחָד. וְאַחַד נִמְכָּע תּוֹךְ תְּהוֹם
 שֶׁנִּקְרָא גִילְבָ"א.

שְׁלֵמֻטָּה תּוֹךְ שְׁמַרֵי תַיִן, שְׁמַרִים רְעִים, יוֹצֵא
 עֲרַעוֹר אֶחָד מִקְטֵרָה, מִזֵּיק קַדְמוֹן, וְהוּא
 בְּרוּחַ דְּמוֹת אָדָם בְּשִׁמְתִּקְרָב לְקַדְשׁ. כִּיּוֹן שֶׁנֶּעְבְּרַ
 מִשָּׁם וְרוֹצֵה לְרַדֵּת לְמֻטָּה לְהַתְּלִיבֵשׁ בְּלִבוֹשׁ לְהַזִּיק
 אֶת הָעוֹלָם, יוֹרֵד הוּא וּמִרְכָּבוֹתָיו, וּלְבוֹשׁ קַדְמוֹן
 שְׁלוֹבֵשׁ תְּכַנִּית שׁוֹר, דְּמוֹת שׁוֹר. וְרֵאשׁוֹן לְנִזְיָקִין
 מֵאוֹתָם אֲרַבְּעָה הוּא שׁוֹר, וְאוֹתָם אֲרַבְּעָה אֲבוֹת
 לְהַזִּיק הָעוֹלָם. וּבָלָם שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת נִזְיָקִין פְּרָט
 לְשׁוֹר בָּלָם שְׁלוֹ.

וְעַל זֶה כָּתוּב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית
שׁוֹר אֲכֹל עֵשָׂב. מִהוּ אֲכֹל עֵשָׂב? הֲרֵי דָרְשָׁנוּ
בו, אֲכֹל עֵקֶר הַדָּבָר מִתְמַצִּית הַלָּחֶם, וְלֹא מִשְׂבַּעַת
מִיַּי דָּגוּ, אִינן לוֹ בָּהֶם חֶלֶק, וְלֹא רָאוּ לוֹ לְהִיּוֹת
שָׁם.

בְּמִקְוֵי מוֹתֵיהֶם, וְיֵאֱלָה יוֹשְׁבִים בְּמִקְוֵי מוֹתֵיהֶם. עַד
שֶׁלֹּא יוֹצְאִים אֱלֹהִים מִזְּמַנִּים אֱלֹהִים.
אוֹר וְהַתְּנוּצָצוֹת שֶׁלָּהֶם אִינן הָעֵינַיִם יְכוּלוֹת לְסַבֵּל.
הוֹלְכִים מִסְּבִיב, אִינן הֵם שׁוֹכְבִים לְעוֹלָמִים.

בְּשִׂמְסֵתֵיכֶם בֶּן אָדָם בְּהִיכָל זֶה, מִיַּד
בְּהִסְתַּכְּלוֹת רֵאשׁוֹנָה נִרְאָה
קָטָן וְלֹא קָטָן, מִסְתַּכֵּל יוֹתֵר - נִרְאָה גָּדוֹל.
עוֹד מִסְתַּכֵּל - נִרְאָה יוֹתֵר גָּדוֹל. כָּל מֵה
שֶׁמִּסְתַּכֵּל, כִּי נִרְאָה בְּהַתְּפַשְׁטוֹת גָּדוֹל וְעֲלִיוֹן,
עַד שֶׁנִּדְמָה (דף קעב ע"ב) בְּהִסְתַּכְּלוֹת כִּמְלֵא נִימָה
שֶׁאִינן לָהּ שְׁעוֹר.

מִעֲשִׂים גָּדוֹלִים לְפָנִים שֶׁלֹּא יְדוּעָה אֲמִנּוֹתָם,
מִשָּׁם מְאִירָה עוֹרָה וְכָל מֵה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ,

פָּרַט לְכַרוּבִים שְׂאוֹרֵם עוֹלָה עַד רוּם הָרָקִיעַ
בְּגִזְזֵי רַבִּים, וְאוֹרוֹת נוֹצְצִים. אֵלֶּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת
וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים גְּפָנִים עוֹשִׂים פְּרוֹת בַּעֲזָרָה זוּ.

יֹתֵר - (קהלת ד) חִבַּק אֶת יָדָיו, בְּמִרְרוֹת וַאֲנִינּוֹת
שָׁלוֹ, וְאַחַר כֵּן - אֲכַל אֶת בְּשָׂרוֹ, בְּעַל
בְּרָחוֹ, שְׂאִין לוֹ רִשׁוֹת לְשֹׁלֵט עַל דְּבַר אַחֵר. מָה
עוֹזֵר לוֹ בְּכָל מָה שְׂמִמְסָה וְעוֹשֶׂה וְעֵמֶל שְׁלֵאֵחֵר
כֵּן אִין לוֹ רִשׁוֹת אֶלָּא עַל שָׁלוֹ, אַחֵר כֵּן מִרְקִיד
וְשִׁמַּח בְּכִסִּיל בְּלִי דַעַת כָּלֵל, וְהוֹלֵךְ לְלֹא תוֹעֵלֶת
וְאוֹכֵל הַבָּשָׂר. וּבִשְׂאֵר אִין לוֹ רִשׁוֹת. מִרְרוֹת
שְׁלֵמְעֵלָה וְשְׁלֵמְסָה, בְּשִׂישְׂרָאֵל בְּצָרָה וְאוֹכְלִים
אוֹתָם שׁוֹנְאֵיהֶם, וְלֹא נוֹתְנִים כַּח בְּמַעֲשֵׂיהֶם
הַטּוֹבִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ.

וְאַפְלוֹ מִבְּשָׂרוֹ שֶׁהוּא מֵצַד זֶה, מִרְעַ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רַחוּם וְחַנוּן. אֲכַל עַל שָׁלוֹ,
רוּחַ הַקְּדוֹשׁ וְנִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, אִין עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים
יְכוּלִים לְשֹׁלֵט עֲלָיו כָּלֵל. וְעַל כֵּן כָּל הָעֲלִילוֹת
וְכָל מָה שְׂמִמְסָה אוֹתוֹ רַע, שֶׁחוֹשֵׁב לְשֹׁלֵט עַל רוּחַ

הקדוש ואחר כך לא יכול, וישוב ואוכל את פשרו,
 מה תועלת היה לו? ועוד, שהם מכסים בלם כמו
 מערפל חזק, ואין שוככים עליונים ותחתונים.

בא ואמר לך דבר. אם תאמר ששמחה היא
 למלאך המות פשהורג בני אדם - לא. אבל
 משום שרואה שרצון רבונו בכה, מראה עצמו
 בשמחה לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, שכתוב
 (תהלים קמח) רוח סערה עשה דברו. אמר לו רבי
 שמעון, ויהי הוא מרקד והולך בחדוה לפני
 נשים. אמר לו, אי תסיד קדוש, ודאי כך זה,
 להראות לפני המלך שנותח לו ברצון המלך. אבל
 הנחת שיש בהם נשים. הוא רוקד, ואני
 להספד.

אמר לו, אם כך, מדוע הולך ומסטה על האדם
 למעלה ומזכיר חטאיו? אמר לו, משום
 שהיא (קהלת ד) זקן וכסיל, וחושב לשלט על הרוח,
 וכל תאוותו היא בגלל זה. בסוף לא שולט אלא

עַל שְׁלוֹ, בְּשָׂרוֹ, וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים ז) יָשׁוּב עִמָּלֹי
בְּרֵאשׁוֹ.

הוֹלֵךְ וְרוֹצֵה לְרַגֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם, וּמִיָּם עוֹלִים מִתּוֹךְ
שָׂאֵר תְּהוֹמֹת וְרוֹצִים לְבַסּוֹת הָעוֹלָם. אוֹתָן
דְּמָעוֹת רוֹתְחוֹת יוֹתֵר מִכָּל אִשׁ שֶׁבַע־עוֹלָם. וּמִתּוֹךְ
הַתְּקוּף הִרְתִּיחָה שְׁלֵהֵן, קוֹפְאִים הַמִּים הַתּוֹךְ הַיָּם
הַקְּפוּא, וְאַלְמָלֵא שְׂרָמֹז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁיבָה
אַחַת מִצַּד אַבְרָהָם מֵעַמּוּד שְׁלוֹ וְנִרְאָה כָּל הָעוֹלָם,
לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד אֶפְלוֹ רַגַע אֶחָד.

אוֹתָן דְּמָעוֹת בְּשִׁנּוּפְלוֹת לְתוֹךְ הַיָּם, נִשְׁמָע קוֹל
בֵּין הַיָּם עַד מְעַרְת הַמַּכְפִּלָּה. מִקּוֹל נְהַמְתָּם
שֶׁנִּשְׁמָע שָׁם כְּשֶׁנִּכְנְסִים לְתוֹךְ הַיָּם, מִתְעוֹרְרִים
אֲבוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, וְקָמוּ, וְחָשְׁבוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוֹצֵה לְהַפִּיךְ אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁקוֹל יוֹצֵא
וְאוֹמֵר לָהֶם: אַל תִּפְחָדוּ אֶהוֹבִים קְדוֹשִׁים, בְּגִלְלָכֶם
זוֹכֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיכֶם, וְהוּא רוֹצֵה
לְגַאֵל אוֹתָם, וְאַתֶּם תִּרְאוּ.

כָּל הָאֱלֹפָא בֵּיתוֹת מְשֻׁלְבוֹת וּמְצַטְרָפוֹת אֵלֶּה
 בְּאֵלֶּה, וּמִתְחַבְּרוֹת בְּצִרוּף הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. כִּיּוֹן
 שֶׁנִּרְאוּ הָאוֹתִיּוֹת בְּצִרוּף זֶה, אֵלֶּה נִגְנְזוּם, וַיּוֹצְאִים
 אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן כָּלָם. אֵלֶּה נִגְנְזוּם, וְאֵלֶּה יּוֹצְאִים, כָּלָם
 לְפָנִים בַּחֲלָל אוֹתָם בַּפְּתוּרִים.

נֶשׁוּב פּוֹרְחִים שָׁלֵשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם בְּאֵוִיר וַיּוֹצְאִים
 הַחֻצָּה, וְעוֹמְדֵי הַשֵּׁם בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת,
 תְּלוּוִיִּם בְּאֵוִיר שְׁעָה וַחֲצִי. לְאַחַר שֶׁנִּגְנְזוּ זֶה מִיָּד
 יּוֹצֵא מִתּוֹךְ חֲלָל הָאֵוִיר שֵׁם שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂרָה
 אוֹתִיּוֹת, פּוֹרַח וְתְלוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה אַחַת, וְלֹא יוֹתֵר.
 אַחַר כֵּן זֶה נִגְנְזוּ, וַיּוֹצֵא מִיָּד צִרוּף אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת,
 שֵׁם שֶׁל כ' (שָׁל כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וְתְלוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה
 אַחֲרַת וְנִגְנְזוּ. וּמִיָּד יּוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת מִחֲלָל אַחַר,
 שֵׁם שֶׁל עָשָׂרִים וּשְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, מִתְעַטְרִים כָּלָם
 בְּכַתְרֵיהֶם, וְעוֹמְדִים שְׁעָה וַחֲצִי, וְנִגְנְזוּ זֶה. וּמִיָּד
 יּוֹצְאִים תְּלוּוִיִּם בְּאֵוִיר שֵׁם שֶׁל עָשָׂרִים וַחֲמִשׁ
 אוֹתִיּוֹת בְּצִרוּפֵיהֶן, וְעוֹמְדֵי שְׁעָה וּשְׁלֹשָׁה רִגְעִים.
 יּוֹצְאוֹת אוֹתִיּוֹת שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת,
 וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם.

הַשְּׂמוֹת. אֵלֶּא כֻּלָּם אוֹתִיּוֹת, לֹא ^(דף קעג ע"א) שׁוֹכְכִים
 לְעוֹלָמִים, בּוֹלְטִים וְנוֹצְצִים הַחוּצָה,
 וְעוֹלִים וְיוֹרְדִים. אִין מִי שְׁיִכּוֹל לְעַמֵּד בָּהֶם, פֶּרֶט
 לְמַשִּׁיחַ בְּפִתַח גְּדוֹל. זֶה גְּנוּז, לְאַחַר שְׁעוֹמֵד שְׁעֵתִים
 וְעֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם רְגָעִים, וְהַשֵּׁם הַחֲקוּק שֶׁל ע"ב
 אוֹתִיּוֹת יוֹצֵא וְעוֹמֵד וְתִלּוּי בְּאֵוִיר שְׁעָה וְחֻצֵי. כָּל
 הַשְּׂמוֹת הָאֵלֶּה לֹא יוֹצְאִים וְלֹא נִרְאִים, אֵלֶּא פְּעַם
 אַחַת בַּיּוֹם, אֲבָל אוֹתָן א"ב נִרְאוֹת פּוֹרְחוֹת בְּאֵוִיר,
 וּמְצַרְפוֹת אֵלֶּה בְּאֵלֶּה שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם.

בְּשִׁפּוֹרְחוֹת אוֹתִיּוֹת הָאֵלֶּף בֵּית, אֵלֶּה פּוֹרְחוֹת
 מִכָּאן וְאֵלֶּה מִכָּאן, וּמְצַטְרְפוֹת כְּלָן.
 בְּשִׁיזְרֵד שָׁם רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, מִתְחִיל, מְשִׁיחַ רוֹאֵה
 בְּצִרוּף א"ב אוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שְׂרָאָה דְנִיֵּאל, שְׁהֵם:
 מִמַּתּוֹם נִקְפִי אֶאלְרֵן (מִנַּי מִנַּי תִּקַּל וּפְרָסִין (דְנִיֵּאל ה, כה)) .

כָּל עָרֵב שַׁבָּת, כְּשִׁמְקוֹדְשִׁים יִשְׂרָאֵל אֶת הַיּוֹם
 לְמַטָּה, כְּרוֹז מִכְרִיז לְאַרְבָּעָה צְדָדֵי הָעוֹלָם:
 הַתְּכַנְסוּ מִרְכָּבוֹת קְדוֹשׁוֹת! הַתְּקִינוּ כִּסְאוֹת
 (קְדוֹשִׁים) מִי רָאָה חֲדוּהַ בְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים

רְקִיעַיִם? כִּמָּה מְמַנִּים, כִּמָּה שְׁלִיטִים מִתְכַּנְּסִים
לְמַקְוֹמוֹתֵיהֶם. בֵּינוֹן שִׁישְׁרָאֵל לְמִטָּה מְקַדְּשִׁים
(לְהַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא), אִזּוּ מִתְעוֹרֵר עֵץ הַחַיִּים, וּמְקִישׁ
בְּאוֹתָם הָעֲלִים שְׁלוֹ רוּחַ נְשִׁיבוֹת אַחַת מִתּוֹךְ
עוֹלָם הַבָּא, וְאוֹתָם עֲנִפֵי הָאֵילָן מִתְנַעֲנְעִים,
וְעוֹלָיִם רִיחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

אוֹתוֹ עֵץ הַחַיִּים מִתְעוֹרֵר, וּמוֹצִיא נְשָׁמוֹת
קְדוֹשׁוֹת, וּפוֹרֵשׁ עַל הָעוֹלָם. וְעַם כָּל זֶה
נְשָׁמוֹת יוֹצְאוֹת וּנְשָׁמוֹת נִכְנָסוֹת. אֵלֶּה מְעוֹרְרִים
אֵלֶּה, אֵלֶּה יוֹצְאִים וְאֵלֶּה נִכְנָסִים, וְעֵץ הַחַיִּים
בְּחֻדוֹתָ.

וְאִזּוּ יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם מִתְעַטְרִים בְּעִטְרוֹת שֶׁל אוֹתָן
נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, כֻּלָּם בְּחֻדוֹת בְּמִנוּחָה. וְכֹל
הַשִּׁבְתַּת יֵשׁ לָהֶם אוֹתָהּ חֻדוֹת וְאוֹתָהּ מְנוּחָה, וְכֹל
הַצְּדִיקִים שֶׁבָּנוּ, כֻּלָּם עוֹלָיִם וּמִתְעַנְּנִים בְּעֵנָג
עֲלִיוֹן שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. בֵּינוֹן שִׁישְׁרָאֵת הַשִּׁבְתַּת, כֹּל
הַנְּשָׁמוֹת פּוֹרְחוֹת וְעוֹלוֹת.

בא וראה, כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ שָׁבֶת, נְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת
 לְשָׂרוֹת עַל הָעַם הַקָּדוֹשׁ, וְנְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
 עוֹלוֹת לְמַעְלָה. כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשָּׁבֶת, הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת,
 אוֹתָן שָׁשְׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל. וְנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת, אוֹתָן
 נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים.

בִּיּוֹן שְׁעוֹלוֹת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שָׁשְׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל,
 עוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת בְּדַמוֹת לְפָנַי הַמְּלֻךְ
 הַקָּדוֹשׁ, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל אֶת כָּלֶם: אֵיזָה
 חֲדוּשׁ תִּהְיֶה לָּכֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בַּתּוֹרָה? אֲשֶׁר־י מִי
 שָׂאוֹמֵר לְפָנָיו חֲדוּשׁ עַל הַתּוֹרָה. כַּמָּה חֲדוּה
 עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מְכַנֵּם פְּמִלְיָה שְׁלוֹ
 וְאוֹמֵר: שְׂמַעוּ חֲדוּשׁ תּוֹרָה שָׂאוֹמְרֵת נְשִׁמַּת פְּלוֹנִי
 זֶה. וְכָלֶם מַעֲמִידִים אוֹתוֹ דָּבָר בְּשִׁבְתִּי יְשִׁיבוֹת. הֵם
 לְמַטָּה, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה חוֹתֵם לְאוֹתוֹ
 דָּבָר.

בא וראה, כְּשֶׁדָּבָר מֵתְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה וְנִשְׁמָה
 שִׁיּוֹרְדֵת בְּשָׁבֶת הַתְּעַפְּקָה בְּאוֹתָם וְדְבָרִים
 חֲדָשִׁים וְעוֹלָה לְמַעְלָה, כָּל הַפְּמִלְיָה שֶׁל מַעְלָה

מִקְשִׁיבָה לְאוֹתוֹ דָּבָר, וְחֵיוֹת הַקֹּדֶשׁ מִתְרַבִּים
 בְּכַנְפֵיהֶם וּמִתְלַבְּשִׁים בְּכַנְפֵיהֶם. וּבְשִׂשׂוּאֵל אוֹתָם
 הַקֹּדֶשׁ פָּרוּךְ הוּא וְלֹא מְשִׁיבִין, וְשׂוֹתְקִין, אִזּוֹ חֵיוֹת
 הַקֹּדֶשׁ מַה פָּתוּב? (יחזקאל א) בְּעֶמְדָם תִּרְפִּינָה
 בְּנִפְיָהֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לב) כִּי עָמְדוּ לֹא עָנּוּ עוֹד.
 (נחמיה ח) וּכְפָתְחוּ עָמְדוֹ כָּל הָעָם.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה לְשִׁתִּיקָה קָרְאוּ עֲמִידָה? אֵלֹא
 בְּדַבּוּר יֵשׁ שְׂבָעָה אֵיבָרִים שֶׁמִּתְנַעֲנְעִים יַחַד
 אֵתוֹ: לֵב, רֵאָה, קָנָה, לְשׁוֹן, שְׁנַיִם, שְׂפָתַיִם, פֶּשֶׁר.
 וּבִשְׁתִּיקָה עוֹמְדִים בְּעֶמְדָם לֹלֵא נִעְנוּעַ, וְעַל זֶה
 קוֹרְאִים לְשִׁתִּיקָה עֲמִידָה.

שְׁתֵּהֲרִי רַב הַמְּנוּנָא סְבָא אָמַר, (תהלים ב) יִשְׁלַח עֲזָרְךָ
 מִקֹּדֶשׁ וְגו'. מִקֹּדֶשׁ - זֶה קֹדֶשׁ יְדֵיָם.
 וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדְךָ - זֶה הַמוֹצֵיא, שֶׁהוּא סוֹעֵד לֵב
 הָאָדָם. יִזְכֹּר כָּל מְנַחֲתֶיךָ, כָּל - לְרַבּוֹת דְּבָר אַחֵר,
 זֶה נְטִילַת יְדֵיָם אַחֲרוֹנָה. וְעוֹלָתְךָ יִדְשָׁנָה סָלָה - זֶה
 בְּרַבַּת הַמְּזוֹן בְּזִמּוֹן. אִם אֵתָּה עוֹשֶׂה כֵּן, יִתֵּן לְךָ
 כִּלְבֵבְךָ וְכָל עֲצָתְךָ יִמְלֵא. וּבְשִׁבְתָּ מִקֹּדֶשׁ, זֶה

קדוש הגדול. ועל דבר זה התעטרו הצדיקים בגן
עדן משבת לשבת אחרת.

עוד פתח ואמר, (ישעיה ב) על הר ^(דף קעג ע"ב) גבה עלי
לך מבשרת ציון וגו'. על הר גבה - זה ודאי
הר העברים, מקום שמשה נקבר בו. ורחי פרשוה,
משכינה תעלה לשם ותבשר לעולם. אבל הכל
הוא מבשרת ציון, זוהי חפצי בה, אישת נתן בן
דוד, אם המשיח, מנחם ב"ר עמיאל"ל, והיא תצא
ותבשר, והיא בכלל מבשרת ציון.

קול ישמע בעולם, ושני מלכים יתעוררו בעולם
לערך קרב, ויצא שם הקדוש על העולם. מה
תבשר ותאמר? (שם) הנה ה' אלהים בחזק יבא
וזרעו משלה לו הנה שברו אתו ופעלתו לפניו.
הנה שברו אתו - שתקדוש פרוץ הוא מכריז בכל
פמליה של מעלה ויאמר להם: התכנסו ודונו דין,
מי שפסר נשמתו על קדשת שמי מהו שברו?
ואלו יאמרו כף וכף. מי שפסל כמה חרופים
וגדופים בכל יום עלי מה שברו? הם יאמרו כף.

מי שְׁנַעַנַשׁ בְּכָל יוֹם יוֹם עָלַי מַה שְׁכָרוּ? הֵם יֹאמְרוּ
בָּךְ. זֶהוּ שְׂכָתוּב הִנֵּה שְׁכָרוּ אֹתוֹ וּפְעַלְתּוֹ לְפָנָיו.

מֵהוּ וּפְעַלְתּוֹ? אֵלֶּא כְּמוֹ שְׂכָתוּב, (תהלים לא) מָה רַב
טוֹבְךָ וְגו', פְּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ. זֶהוּ פְּעַלְתּוֹ.
נִגְדַר בְּנֵי אָדָם מַה זֶה? אֵלֶּא נִגְדַר עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת. אֲשֶׁר צִפְנִיתָ לִירְאִיהֶ, מַה זֶה אֲשֶׁר צִפְנִיתָ?
וְכִי מִי יִגְזַל וְיִטַּל מִיָּדוֹ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֵחַ לְתֵת,
שְׂכָתוּב צִפְנִיתָ?

אֵלֶּא יֵצֵא וְרֵאֵה מַעֲשֵׂי הַרְחֻמְנוֹת שְׁעוֹשֵׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא. בְּמַה שֶּׁהוּא מְכַה - בּוֹ נוֹתֵן
רְפוּאָה. בְּמַה מְכַה? בְּשִׂמְאֵל. בְּיָמִין מְקַרֵּב
וּבְשִׂמְאֵל מְכַה. בְּמַה שֶּׁמְכַה - בּוֹ נוֹתֵן רְפוּאָה
לְעוֹלָם. כְּתוּב (ירמיה א) מְצַפּוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבְצַפּוֹן
מְכַה, שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים כָּל הַדֵּינִים וְכָל הַגְּזוּרוֹת
הַקְּשׁוֹת - וְכוּ שׁוֹרֵה כָּל שְׂכָר טוֹב וְכָל טוֹב שֶׁעֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתֵת לְיִשְׂרָאֵל. לְעֵתִיד לָבֵא
קוּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַפּוֹן וְיֹאמַר לוֹ: בָּךְ
נִתְּתִי כָּל טוֹב וְכָל שְׂכָר טוֹב לְבְנֵי שִׁסְבְּלוֹ בְּמַה

רעות בעולם תזה על קדשת שמי, הן שכרים
טובים שנתתי בך.

וזהו שפתוב, (ישעיה מג) אמר לצפון תני ולתימן אל
תכלאי וגו'. וכי דרך הדרום בך הוא, למנע
ברכות? והרי כל הברכות מצד דרום, וכל טובות
העולם מדרום יוצאות, והוא אומר לתימן אל
תכלאי!?

אלא באותה שעה יעזר הקדוש ברוך הוא את
אברהם ויאמר לו: קום, שחרי הגיע זמן
שאני גואל את בניך לית להם שכר טוב על כל
מה שסבלו בגלות. ומתוך שאברהם היה
במכירתם, שפתוב (דברים לב) אם לא פי צורם מכרם
- זה אברהם, היה לו כמי שלא טוב בעיניו,
ומראה עצמו כמי שרוצה שילקו על חטאיהם
יותר ויאמר: גבו מעונותיהם! גבו מחטאיהם!
אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: ידעתי כל
מה שאמרת לפנים. אני גם כן לפנים. אל תכלאי.
אני רוצה לפייסך על בניך, אל תמנע מהם טובות,

אל תמנע מהם שְׂכָר טוֹב, כַּמָּה וְכַמָּה סָבְלוּ עַל
חַטָּאֵיהֶם. וּמִשּׁוֹם כֵּךְ - אָמַר לְצַפּוֹן תַּנִּי. וְהִינּוּ
אֲשֶׁר צָפַנְתָּ, וְזֶהוּ הַדְּבָר (שְׁתֵּמָה) שֶׁל אוֹתָהּ מִבְּשֻׁרָתָהּ.

וְעוֹד הַבִּשָּׂר פִּעַם שְׁנִיָּה, בְּשָׁעָה שֶׁהַשְּׂכִינָה
תַּעֲלֶה עַל אוֹתוֹ הַר עֲלִיּוֹן, וְתִלְךְ וְתִבְשָׂר
לְאָבוֹת. מִיַּד תִּלְךְ לִירוּשָׁלַיִם וְתִרְאֶה אוֹתָהּ
בְּחֶרְבָנָהּ. תִּכְנַס לְצִיּוֹן, וְשָׂם תִּקְרָקֵר קִיר כְּמִקְדָּם
עַל מְקוֹם בֵּית מוֹשֶׁבֶה וְעַל כְּבוֹדָה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם.
וְשָׂם נִשְׁבַּעְתָּ שֶׁלֹּא תִקַּח מִשָּׂם וְלֹא תֵצֵא עַד
שֶׁתִּקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִגְאֹל אֶת בְּנֵיהָ, וְחִפְצֵי בָהּ
זוֹ תִבְשָׂר בְּמִקְדָּם וְאוֹמְרָתָ: (ישעיה יב) צַהֲלֵי וְרַנִּי
יּוֹשְׁבֵת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֶּךָ וְגו'. מַה זֶה גָדוֹל
בְּקִרְבֶּךָ? זֶה הַקְרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׂבָא אֵלֶיהָ
לְהַקִּימָהּ מִן הָעֶפֶר, וַיֹּאמֶר לָהּ: (שם נב) הִתְנַעַרִי
מֵעֶפֶר קוֹמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם. יְרוּשָׁלַיִם הִיא,
יְרוּשָׁלַיִם שְׂמָה בְּיָדָי.

וּבְזֶה גַם כֵּךְ כַּמָּה שְׂמִיחָה עַל שְׂמִיחָה תִתְּיָה
לְצַדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וּמִשּׁוֹם זֶה אֲשַׁרְיוּ מִי

שְׁנַשְׁמָתוֹ בְּשֶׁבֶת מְעִידָה לְפָנַי הַמְּלֹךְ עַל חֲדוּשׁ
הַתּוֹרָה, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל פְּמִלִּיתוֹ וְכָל
אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁהָיוּ בְּנֵן עֵדֶן, בְּלָם
מִתְעַטְרִים בְּאוֹתוֹ דָּבָר.

עוֹד שָׁמַעְתִּי מִנּוֹרָה ^(דף קעד ע"א) הַקְדוּשָׁה, שֶׁכְּמָה כְּבוֹד
עַל כְּבוֹד וְעֵטְרָה עַל עֵטְרָה מְעַטְרִים לְאֹבֵי
אוֹתוֹ אָדָם שָׁם בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
הַתְּכַנְסוּ לְשִׁמְעַ חֲדוּשׁ וּדְבָרִים חֲדָשִׁים בַּתּוֹרָה מִשָּׁם
פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי. כִּמָּה הֵם שְׁמֵנֵשְׁקִים אֶת רֵאשׁוֹ.
כִּמָּה צְדִיקִים מְעַטְרִים אוֹתוֹ בְּשִׁינְרָדִים. אֲשֶׁרִי
חֲלָקָם שָׁל כָּל אֵלֹו שְׁמֵשֶׁתִּדְלִים בַּתּוֹרָה בְּיוֹם
הַשֶּׁבֶת מִשָּׁאֵר יָמִים. (עד כאן)

רַעֲיָא מְהִימְנָא

רַאשִׁית עֲרַסְתֶּכֶם חֲלָה תְרִימוּ וְגו'. מְצֻוּה לֹו
לְהַפְרִישׁ חֲלָה לְכַהֵן. חֲלָ"ה כֶּךָ חֶשְׁבֹנָה:
מ"ג בִּיצִים וְחֶמֶשׁ בִּיצָה, אֶחָד מִחֶמֶשׁ. וַיֵּשׁ חֶמֶשׁ
אֶחָד מִחֶמֶשִׁים, שֶׁהוּא ו'. וְזֶה סִימֵן מְגִ"ן, שֶׁהוּא
מִיכָא"ל נְבִרִיא"ל נוֹרִיא"ל. חֲלָה - שְׁכִינָה.

שְׁבַמְקוֹם שְׁמֵלֵאכִים אֱלֹה שָׁם - הָאֲבוֹת שָׁם.
 וּבְמָקוֹם שְׁהָאֲבוֹת שָׁם - שְׂכִינָה שָׁם. וּבָהּ וַיַּחַל, כָּה
 אָנוּ מֵת־פְּלִלִים. וְהוּ שְׁכַתוֹב (שמות לב) וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת
 פְּנֵי ה' אֱלֹהָיו. (דברים ג) אֲדַנִּי אֱלֹהִים אֶתָּה הַחֲלוֹת
 לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ. וּבָהּ חָלָה זְכוּת אֲבוֹת, וּבָהּ
 תָּמָה זְכוּת אֲבוֹת לְרָשָׁעִים, שְׁחָיו מְקַבְּלִים שְׁכָרָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה.

שְׁבַמְצַד יָמִין שְׁשָׁם י', שְׁהִיא חֲכָמָה, רֵאשִׁית שָׁם
 ה', שְׁהִיא מִרְאָה זְכוּת עַל פְּנֵיהָ מִיָּמִין,
 שְׁשָׁם רמ"ח מְצוֹת עֲשֵׂה מְצַד אוֹת ה' אַחֲרוֹנָה,
 שְׁהִיא שְׁמֵאל שָׁל גְבוּרָה, שְׁשָׁם לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁהֵם
 שֵׁם"ה, שְׁשָׁם גְּדוּנִים רָשָׁעִים גְּמוּרִים, תָּמָה לָהֶם
 זְכוּת אֲבוֹת, וּמִתְהַפֵּךְ לָהֶם שֵׁם יְהוָה"ה - הוֹה"י.
 וְלִמְדָנוּ מִהֶמֶן הַרְשָׁע, (אסתר ה) וְכֹל זֶה אֵינָנו שׁוֹה
 ל'י. (עד כאן רעיא מהימנא).

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֵל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְגו' וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם
 לְדַרְתָּם וְגו'. רַבִּי תוֹקֵיָה פִתְחָה, (זכריה ג) וַיִּרְאֵנִי אֶת

יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְגו'. כַּמָּה צְדִיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
 שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוּדָם עַל כָּל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, וְנִתֵּן לָהֶם תּוֹרַת קְדוּשָׁה, וְנִתֵּן לָהֶם נְבִיאֵי
 אֱמֶת שֶׁמְנַהֲיָנִים אוֹתָם בַּתּוֹרָה בְּדַרְךְ אֱמֶת.

בֵּא וּרְאֵה, כָּל נְבִיאִים וְנְבִיאִים שֶׁהֶעֱמִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, עַל כָּל־כָּל־הַתְּנַלְחָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּדַרְגּוֹת עֲלִיוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת, וְרָאוּ זֵיו
 כְּבוֹד קְדוֹשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ מִמָּקוֹם עֲלִיוֹן, אֲכַל לֹא
 קְרוֹב כְּמִשְׁחָה, שֶׁתִּיהָ קְרוֹב לַמֶּלֶךְ יוֹתֵר מִהַכֹּל,
 שֶׁתִּיהָ אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שֶׁעָלִיו
 בְּתוֹב (במדבר יב) פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמִרְאָה וְלֹא
 בְּחִידוֹת. וּשְׂאֵר נְבִיאִים הָיוּ רוֹאִים מִמָּקוֹם רְחוֹק,
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לא) מִרְחוֹק ה' נִרְאָה לִי.

אֵמַר רַבֵּי חֻזְקִיָּה, כָּף לְמַדְנֵנו, כְּתוּב (שמות ב) וַיִּלְךְ
 אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּית לְוִי. וַיִּלְךְ אִישׁ
 - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) ה'
 אִישׁ מִלְחָמָה. מִבֵּית לְוִי - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 מִקּוֹם שֶׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה וְאוֹתוֹ זָחַר (נִהַר) מִתְּחִבְרִים

בְּאַחַר, שְׁלֹא נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. מִבֵּית לְוִי -
 שֶׁהַשָּׂרָה לְוִיָּתָן (בַּל שְׂמֵחָה) בְּלִבְדּוֹ בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב
 (תַּחֲלִים קד) לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָתָ לְשִׁחָק בּוֹ. וַיִּקַּח אֶת בֵּית
 לְוִי - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְקוֹם שְׂאוֹר הַלְבָנָה
 מֵאִיר.

וַתֵּהָר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן. הָאִשָּׁה וַדַּאי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה. בְּהִתְחַלָּה בֵּית
 לְוִי, כִּי הוּא בְּוִדַאי. וְכִי בֵּית לְוִי בְּהִתְחַלָּה וְכַעַת
 אִשָּׁה? אֵלֶּא כִּי לְמִדְנָה, אִשָּׁה עַד שְׁלֹא מְזוּדְוֶנָת
 נִקְרְאת בֵּית פְּלוֹנִי. אַחַר שֶׁהַזְדוּנָה נִקְרְאת אִשָּׁה.
 וְכֵאן בֵּית וְאִשָּׁה, הַכֹּל בְּדַרְוָה אַחַת הִיא.

וַתִּצְפְּנֶהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים - אֵלֶּוּ שְׁלֹשֶׁת הַחֳדָשִׁים
 שֶׁהַדִּין הַקָּשָׁה שָׂרוּי בְּעוֹלָם. וּמֵהֶם?
 תַּמוּ"ז וְאָ"ב וְיַמִּב"ת. מַה בָּא לְהַשְׂמִיעֵנוּ? שְׁעַד
 שְׁלֹא יֵרֵד מִשָּׁה לְעוֹלָם, מְצוּי הִיָּה לְמַעְלָה, וְעַל זֶה
 הַזְדוּנָה בּוֹ שְׂכִינָה מִיּוֹם שְׁנוּלָה. מִכָּאן אָמַר רַבִּי
 שְׂמִעוֹן, רוּחֹת הַצְּדִיקִים מְצוּיּוֹת הֵן לְמַעְלָה עַד
 שְׁלֹא יֵרְדוּ לְעוֹלָם.

וְלֹא יִכְלֶה עוֹד תִּצְפִּינוּ וַתִּקַּח לוֹ וְגו'. מַה זֶה
וַתִּקַּח לוֹ תִּבְתּ גִּמְאָ? שְׂכַסְתָּה אוֹתוֹ
בְּסִימְנִיהָ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מֵאוֹתָם דְּגֵי הַיָּם שְׁשֻׁטִים
בְּיָם הַגָּדוֹל, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (תהלים קד) שָׁם רָמַשׁ וְאִין
מִסְפָּר. וְהִיא כְּסֻתָּה אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שְׁמוֹר מִמֶּהם
כְּכֹסֵי (שֶׁל צַד הַיּוֹבֵל הַמְּכַבֵּד) שְׂפִנֵי הַיָּם כֹּלָא כְבוֹד בְּשִׁנֵּי
צְבָעִים, לָבֵן וְשָׁחֵר, וְהַנִּיחָה אֶת מִשְׁחָה לְשׁוֹט
בִּינֵיהֶם, (דף קעד ע"ב) לְהִיּוֹת נוֹדַע בִּינֵיהֶם, מִשׁוֹם שְׁעֵתִיד
הוּא לְעֵלוֹת בִּינֵיהֶם בְּפַעַם אַחֲרֵת לְקַבֵּל תּוֹרָה.

וַתִּרְדּוּ בַת פִּרְעֹה - זוֹהִי שְׂכַסְתָּה מִצַּד שְׂמֵאל שֶׁל
דִּין תִּקְנֶשֶׁת, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר.
עַל הַיָּאֵר בְּיִקְא, וְלֹא עַל הַיָּם. וְאִם תֵּאמַר, תִּרִי
כְּתוֹב (שמות יז) וּמִשְׁרָף אֲשֶׁר הַכִּיֹּת בּוֹ אֶת הַיָּאֵר,
וּמִשְׁחָה לֹא הִכָּה אֶלָּא בְּיָם, וְקִרְאוּ הַכְּתוֹב יָאֵר!
אֶלָּא יָאֵר תִּיהָ שְׂחַכָּה אַחֲרָן עַל יְדֵי מִשְׁחָה, וְשָׁמוֹ
תְּכַתוֹב שְׂחַוָּא עֲשָׂה.

כְּמוֹ זֶה, (שם ז) וַיִּמְלֵא שְׂבַעֲת יָמִים אַחֲרֵי תְּכַוֵּת ה'
אֶת הַיָּאֵר. וְאַחֲרָן הִכָּה. אֶלָּא (שְׁעַל זֶה) עַד שְׂכַסְתָּה

מצד הקדוש ברוך הוא קראו הכתוב הכות ה'.
אחר כך קראו בשם של משה. ונערתיה הלכת -
אותן שאר מרכבות שפאות מצד זה.

ותפתח ותראהו את הילד. ותראהו?! ותרא הנה
צריך לו לכתב! מה זה ותראהו? והרי
אמר רבי שמעון, אין לה דבר בתורה או אות
אחת בתורה שאין בה סודות נכבדים ועליונים.
אלא כך למדנו, רשם המלך והמלכה נמצא בו,
והם רשם של וא"ו ה"א. מיד - ותחמל עליו וגו'.
עד כאן למעלה. מכאן והלאה למטה, פרט
לפסוק זה שכתוב ותתצב אחתו מרחק. אחות של
מי? אחות של אותו שקרא לבגסת ישראל
אחותי, כמו שנאמר (שיר ה) פתחי לי אחותי.
מרחק, כמו שנאמר (ירמיה לא) מרחוק ה' נראה לי.

מה משמע? משמע שאותם צדיקים, עד שלא
ירדו לעולם, נודעים הם למעלה לגבי הכל,
וכל שבן משה. ומשמע שנשמות הצדיקים
נמשכות ממקום עליון, כמו שבארנו. וסוד הדבר

לְמִדְנֹו, שְׁמַשְׁמַע שְׂאֵב וְיֵאֵם יֵשׁ לְנִשְׁמָה, כְּמוֹ שְׂיֵשׁ
 אֵב וְיֵאֵם לְגוֹף בְּאֶרֶץ. וּמַשְׁמַע שְׂבָכָל הַצְּדָדִים, בֵּין
 לְמַעְלָה בֵּין לְמַטָּה, הַכֹּל בָּא וְנִמְצָא מְזוּכָר וְנִקְבָּה.
 וְהָרִי בְּאֵרוֹ הַסּוּדָה, שְׂפָתוֹב (בראשית א) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאֶרֶץ - זֶה כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה -
 נֶפֶשׁ אָדָם תְּרַאשׁוֹן הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שְׁנִתְּבִיאָר. בָּא רַבִּי
 אֲבָא וְנִשְׁקוֹ. אָמַר, וְדַאי נָאֵה אֲמַרְתָּ, וְכַאֵן הוּא
 הַכֹּל.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נִבְיָא הִנְאָמֵן עַל כָּל שְׂאָר
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם. בְּגִלְלָה זֶה לֹא הִשְׁתַּדַּל בּוֹ
 כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, בַּקִּי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁהֵעֵלְהוּ לְפָרְגוֹדוֹ. וְעַל כֵּן עָלָה מֹשֶׁה בְּנִבְוֵאָה
 עֲלִיּוֹנָה וּבְדַרְגוֹת נִכְבְּדוֹת מְכַל נְבִיאֵי הָעוֹלָם,
 וְשְׂאָר הַנְּבִיאִים רָאוּ אַחַר כְּתָלִים גְּדוּלִים.

וַיִּרְאֵנִי אֵת יְהוֹשֻׁעַ הַכַּהֵן הַגְּדוֹל (זכריה ג). מָה רָאָה?
 שְׁחָה עוֹמֵד לְפָנָי מִלְּאָדָּה וּמִתְּלַבֵּשׁ
 בְּלִבוֹשִׁים מְלִכָּלְכִים, עַד שְׂיִצָּא הַכְּרוֹז וְאָמַר:
 הִסִּירוּ הַתְּבַגְּדִים הַצֵּאִים מֵעֲלָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,

בְּתוֹב כָּאֵן וְעוֹמֵד לְפָנַי הַמְּלֹאךְ. מַה זֶה לְפָנַי
הַמְּלֹאךְ? שְׁתִּיחָה דִּין דִּינֵנו, אוֹתוֹ שְׁכַתוֹב בּוֹ (קהלת ה)
וְאֵל הַנְּאֻמֵּר לְפָנַי הַמְּלֹאךְ כִּי שְׁנֵנָה הִיא. מַה כָּאֵן
לְהַשְׁמִיעֵנוּ? שְׁכַל בֶּן אָדָם שְׁלֵא זוֹכָה בְּעוֹלָם תְּהִי
לְהַתְּעַטֵּף בְּעַטוּף מְצוּחַ וּלְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ מְצוּחַ,
בְּשִׁנְכֵנְס בְּעוֹלָם תְּהוּא עוֹמֵד בְּלְבוּשׁ מְנַפֵּת שְׁלֵא
צְרִיךְ, וְעוֹמֵד בְּדִין עֲלָיו.

כָּאֵן וְרֵאחַ, כְּמַח לְבוּשִׁים מְזַדְמָנִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם,
וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שְׁלֵא זוֹכָה בְּעוֹלָם תְּהִי בְּלְבוּשֵׁי
מְצוּחַ, בְּשִׁנְכֵנְס לְעוֹלָם תְּהוּא מְלַבִּישִׁים אוֹתוֹ
בְּלְבוּשׁ נוֹדַע אֶחָד לְפָנַי בְּעֲלֵי הַגִּיהֵנְס, וְאוֹתוֹ לְבוּשׁ
אוֹי לְמִי שְׁמַתְלַבֵּשׁ בּוֹ. שְׁתִּירֵי כְּמַח (דף קעה ע"א) שׁוֹמְרֵי
תְּחֻקִּים עֲתִידִים לְאַחֵז בּוֹ, וּמְכַנִּיסִים אוֹתוֹ לְגִיהֵנְס.
וּשְׁלֵמַח הַמְּלֹךְ צוֹנֵחַ וְאוֹמֵר: (קהלת ט) כְּכֹל עֵת יְהִיוּ
בְּגָדֵיךְ לְבָנִים.

לְמַדְנוּ בְּסוֹד סְפָרָא דְצְנִיעוּתָא, אֲרַבְעָה מְלָכִים
יוֹצְאִים לְמוֹל אֲרַבְעָה. תְּלוּנִים בְּהֵם

בְּעֲנָבִים בָּאֲשָׁכּוּל, צָרוּרִים בָּהֶם שְׂבָעָה רָצִים,
מְעִידִים עֲדוּת, וְלֹא עוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

צִיִּצִית. מִצֻּה זוֹ הִיא לְהוֹכִיר כָּל מִצְוֹת תּוֹרָה
בְּשִׁבְלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
וְזָכַרְתֶּם אֵת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם (במדבר מז).
זֶהוּ סִימָן תְּמַלִּךְ לְהוֹכִיר וְלַעֲשׂוֹת.

כָּתוּב (שמות כח) וַעֲשִׂיתָ צִיץ זָהָב, וַחֲרִי בְּאַרְנוֹ -
סוּד הַצִּיץ לְהִתְעַשֵּׂר בּוֹ כִּיֵּהֶן גָּדוֹל. וְזֶהוּ
צִיץ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ בְּעֵינַיִם, שֶׁהוּא סִימָן שֶׁל עוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהִתְעַשֵּׂר בּוֹ כִּיֵּהֶן גָּדוֹל.

וּמִשּׁוּם זֶה הִסְתַּכְּלוּתוֹ מְכַפֶּרֶת עַל עֲזוּת פָּנִים,
שֶׁלֹּא עוֹמֶדֶת לְפָנָיו אֵלָּא פָּנֵי אֱמֶת,
סוּד שֶׁל כָּל אֵלוֹ תְּפָנִים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁהֵם פָּנֵי
אֱמֶת, פָּנִים שֶׁל אֱמֶת, שֶׁכֻּלּוֹלִים בְּאֱמֶת שֶׁל
יַעֲקֹב.

צִיצִית היא נְקֻבָּה, סוּד עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, הַסִּתְּפוּלוֹת
 לְהַזְכִּיר. צִיץ וְזָכַר. צִיצִית נְקֻבָּה, וְזֶה לְכָל
 אָדָם. צִיץ לְכַהֵן.

וְשָׁנִינוּ, אָסוּר לְהַסְתַּפֵּל בַּשְּׂכִינָה, בְּגִלְלָה זֶה יֵשׁ
 תְּכֵלֶת, מִשּׁוּם שֶׁתְּכֵלֶת הִיא כִּסֵּא לְבֵית
 דָּוִד וְתַקּוּנוֹ. וְזֶה פֶּחַד מִלְּפָנֵי ה' לְפֶחַד מֵאוֹתוֹ
 מְקוֹם. וְעַל זֶה וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֵת כָּל
 מַצּוֹת ה'. וְזֶה הַכִּסֵּא שְׂדָנִים בּוֹ דִּינֵי נִפְשׁוֹת, כְּמוֹ
 שְׂפָרְשׁוּהָ, וְכָל הַגְּנוּנִים טוֹבִים לְחֵלוֹם, פָּרַט
 לְתַכְלֵת, שֶׁהוּא כִּסֵּא שְׁעוֹלָה בְּדִין הַנִּפְשׁוֹת.

כָּתוּב וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פְּתִיל תְּכֵלֶת. וְנָתַנוּ
 עַל הַכֶּנֶף לֹא כָתוּב, אֲלָא וְנָתַנוּ עַל צִיצִית.
 שְׂוֵהוּ שְׂמֻכְסָה עַל שְׂאֵר הַחוּטִים. וּרְאִיתֶם אֹתוֹ
 וּזְכַרְתֶּם. וְכָתוּב (דברים כה) זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ
 עִמָּלְךָ. מָה הַטַּעַם זֶה? אֲלָא מִשָּׁל לְבֵן שְׂפָרַץ נָדָר
 וּנְשָׁכוֹ כָּלֵב - כָּל זְמַן שְׂאֵבֵיו רוֹצֵה לְהוֹכִיחַ אֵת
 בְּנוֹ, הִנֵּה אוֹמֵר: זָכוֹר כִּשְׁנֵשֶׁךְ אוֹתְךָ הַכָּלֵב! גַּם

כֵּאֵן - וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וְזִכַּרְתֶּם, שְׁוֹהוּ מְקוֹם שְׁעוֹלוֹת
הַנְּשָׁמוֹת לְהַדוֹן.

כִּמּוֹ זֶה - (במדבר בא) וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ
וְחָי. לָמָּה? אֵלֶּא כְּשִׁמְעָלָה אֶת עֵינָיו וְרֹאָה
דְּמוֹת אוֹתוֹ שֶׁנִּשְׁכּוּ, הָיָה פּוֹחַד וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָי ה',
וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עֹנֵשׁ הַרְשָׁעִים. כָּל זְמַן שֶׁהֵבֵן
רוֹאָה רְצוּעַת אָבִיו, פּוֹחַד מֵאָבִיו. נִצּוֹל מִהַרְצוּעָה
- נִצּוֹל מִהַכּוֹל. מִי גָרַם לוֹ לְהִנְצֵל? זֶה שֶׁרָאָה
בְּעֵינָיו אוֹתָהּ רְצוּעָה - אוֹתָהּ רְצוּעָה גְרָמָה לוֹ
לְהִנְצֵל. וְלָכֵן, וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי. רָאָה רְצוּעָה שֶׁמִּלְקָה
אוֹתוֹ, וְהִיא עֲשֵׂתָהּ לוֹ לְהִנְצֵל. גַּם כִּדּוֹ וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ
וְזִכַּרְתֶּם - וַעֲשִׂיתֶם וַדָּאִי. וְאִם לֹא - תִּרֵי הַרְצוּעָה,
שְׁוֹי תִּגְרַם לָכֶם לָשׁוּב לְעַבּוּדְתִי תָּמִיד, וְאִז
וַעֲשִׂיתֶם.

וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם, יִמְנַע מִכֶּם דְּרָכִים
רָעִים אַחֲרַיִם, וַדָּאִי לֹא תִתּוֹרוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ
רָעוֹת. וְעַל זֶה עוֹלָה גִּזְוֹן תִּכְבֵּלְתִּי. זֹו תִכְבֵּלְתִּי דוֹמָה
לְכִפּוֹת הַכְּבוֹד. מַה כִּפּוֹת הַכְּבוֹד עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם

לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹתָו, גַּם תִּכְלֹת זֶו עוֹשֶׂה אֶת
הָאָדָם לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל. וַיֵּאֵי שֶׁהַכֹּל יֵשׁ לְפָחַד
מִמָּקוֹם זֶה לְלַכֵּת יִשְׂרָאֵל.

פָּתוּב (ישעיה כד) מִכִּנְף הָאָרֶץ זְמַרְתָּ שְׁמִעְנוּ פְּרִי
לְצַדִּיק וְאָמַר רְזִי לִי וְגו'. מִכִּנְף הָאָרֶץ -
זֶה כִּנְף הַצִּיצִית, שֶׁהוּא כִּנְף הָאָרֶץ. זְמַרְתָּ שְׁמִעְנוּ
- אֵלֹו שְׂאֵר הַחוּטִים שְׂיוּצָאִים וְתִלוּיִים מִמָּקוֹם
עֲלִיּוֹן הַיּוֹף אוֹתָם שְׂכִילִים עֲלִיוֹנִים שְׂיוּצָאִים
מִחֲבֻמָּה עֲלִיוֹנָה. צְבִי לְצַדִּיק - זֶה צַדִּיק חֵי
הָעוֹלָמִים, שְׂאוֹתָם חוּטִים אֵלֹו יָפִיו, שְׂחֵרֵי מִפְּנֵו
יוּצָאִים, וְכֹל חוּט כָּלוּל בְּשָׁנֵי צַדִּדִים.
וּבְשֶׁהִסְתַּכְּלַתִּי, אָמַרְתִּי: רְזִי לִי רְזִי לִי. שְׂחֵרֵי מִתּוֹךְ
סוּד עֲלִיּוֹן שָׁל כָּל הָאֲמוֹנָה יוּצָאִים. וּבְשֶׁהִסְתַּכְּלַתִּי
בַּתְּכִלֵּת וּרְאִיתִי רְצוּעָה לְהִלְקוֹת, מָקוֹם יִרְאָה
לְפָחַד, אָמַרְתִּי: אוֹי לִי שְׂפָנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים
לְהִשְׁגִּיחַ וּלְהִסְתַּכְּלַל עַל מַה נִּעְנְשִׁים לְשִׁקָּר. בְּזֶה
בְּגָדִים בְּגָדוֹ, שְׂחֵרֵי קוֹרָאִים קָרִיאת שְׁמַע לְלֹא
צִיצִית וּמְעִידִים עֲדוֹת שְׁקָר, וְאֵלֹו יֵם בּוֹגְדִים
שְׂבָגָדוֹ, מְשִׁקְרִים בְּעֶצְמָם.

וּבְנֵי בּוֹגְדִים בָּגְדוּ - לְבוּשָׁם בְּלִי צִיצִית, נִקְרָא
 בָּגֵד בּוֹגְדִים. לְבוּשׁ שֶׁל אוֹתָם בּוֹגְדִים
 שֶׁבָּגְדוּ, שְׁמֵשְׁקָרִים וּמְעִידִים עֲדוֹת שֶׁקֶר בְּכָל יוֹם.
 אוֹי לָהֶם! אוֹי לְנַפְשָׁם! שְׁעוּלִים בְּאוֹתוֹ כִּסָּא
 תְּכֵלֶת לְהַדוֹן, וְעֲלִיהֶם כְּתוּב (תהלים קא) וְדַבֵּר שְׁקָרִים
 לֹא יִבּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי. אוֹתוֹ בָּגֵד שֶׁלָּהֶם נוֹדַע לְכָל
 בְּעַלֵי הַדִּינִים. אוֹי לָהֶם! שְׂאִין לָהֶם חֶלֶק בְּעוֹלָם
 הַבָּא. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁלְבוּשֵׁיהֶם וְתַקּוּנֵיהֶם
 נוֹדְעִים לְמַעַלָּה לְהִיטִיב לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. (עד כאן רעיא מהימנא).

מִצְוָה זוֹ מִצְוֹת צִיצִית, כּוֹלֶלֶת תְּכֵלֶת וְלָבָן, דִּין
 וְרַחֲמִים בְּאֵשׁ. אֵשׁ לְבָנָה לֹא אוֹכֶלֶת,
 תְּכֵלֶת אוֹכֶלֶת וּמְשַׁמְּדָה. (דברי הימים ב ז) וְתֹאכַל
 הָעֵלֶה. לָבָן מִיָּמִין, תְּכֵלֶת מִשְּׂמֹאל. הָעַמּוּד
 הָאֲמֻצְעִי מְיַחַד בֵּין שְׁנֵיהֶם - יָרֵק. וּמִשּׁוּם זֶה
 פֶּרְשׁוּהָ בְּעַלֵי הַמְּשַׁנָּה, מֵאִמְתִי קוֹרִין אֶת שְׁמַע
 בְּשַׁחֲרִית? מִשֵּׁיבִיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּמִשּׁוּם זֶה
 הִתְקִינוּ לְקִרְאָהּ בְּיַחְדָּה.

השלמה מההשמטות סימן ד

פֶּתַח רַבִּי נְהוֹרָאֵי בְּפִרְשֵׁת צִיצִית וְדַרְשׁ, וְעָשׂוּ
לָהֶם צִיצִית וְגו'. כָּאֵן כְּתוּב לְדַרְתָּם, וְגַבִּי
שִׁבְתָּ לְדַרְתָּם, שְׂפָתוֹב לְעֵשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתָּ לְדַרְתָּם,
(תּוֹסֵף).

שְׂשִׁנִּינוּ, תִּקְנֵנוּ פִּרְשֵׁת צִיצִית בְּקִרְיַת שְׁמַע,
וּבְדִירְתוֹ שֶׁל אָדָם נִמְצָא קִרְיַת שְׁמַע,
חוּץ מִפִּרְשֵׁת צִיצִית שְׁחֵסְרָה מִשָּׁם. בְּמַה נִּשְׁלָם?
אֵלָּא בְּשִׁהָאָדָם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית וְיוֹצֵא בּוֹ לְפֶתַח
דִּירְתוֹ שְׁלָם.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמַח, וּמִלְאָךְ הַמּוֹת זֶו
מִשָּׁם, וְנִצּוֹל הָאָדָם מִכָּל
נֶזֶק וּמִכָּל מִשְׁחִית. וְהִינּוּ לְדַרְתָּם, בְּשִׁבּוּל דִּירְתָּם.
שְׁהִיָּה שָׁם שְׁלָם וְיוֹצֵא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ בְּמִצּוֹת, מִלְאָךְ
הַמִּשְׁחִית זֶו מִשָּׁם, וְנִצּוֹל הָאָדָם מִכָּל נֶזֶק וּמִכָּל
מִשְׁחִית. מִנֵּין לָנוּ? מִמַּה שְׂפָתוֹב מִזּוֹת.
מִהָאוֹתִיּוֹת מִשְׁמַע - וְ"זוֹ מוֹ"ת, שְׁלָא נִתֵּן רְשׁוֹת
לְמִשְׁחִית לְחַבֵּל זֶו מִפֶּתַחוֹ.

בְּשִׁבְתְּךָ שְׂפָתוֹב לְדַרְתֵּם, מָה הַטַּעַם? בֵּינוֹן שְׂקַדְשׁ
 הַיּוֹם, דִּירְתֵם שָׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 בְּנֵר דּוֹלֵק וְשִׁלְחָן עָרוּף וּמִטָּה מְצַעֵת, וְדִירְתוּ
 מִתְקַנְת בְּדִירַת חָתָן לְקַבֵּל בּוֹ הַכֶּלֶה. וּמִי הִיא?
 הַשִּׁבְתְּ הִיא כֶּלֶה, וְלַעֲוֹלָם אֵין מִכְנִיסִין אוֹתָהּ אֶלָּא
 בְּדִירָה מִתְקַנְת לְכַבוֹדָה כְּפִי הָרְאוּי לָהּ, וְעַל זֶה
 כָּתוּב לַעֲשׂוֹת אֶת הַשִּׁבְתְּ. וְכָתוּב לְדַרְתֵּם?
 לְהַכְנִים בָּהּ כֶּלֶה קְדוֹשָׁה לְדִירְתָהּ וְלְהִיּוֹת כְּתוּכָה.

בְּשַׁעֲהָ שְׂקַדְשׁ הַיּוֹם, וְאִם כֶּלֶה זֶה בָּאָה וְאֵינָה
 מוֹצֵאָה דִירָה מִתְקַנְת וְשִׁלְחָן עָרוּף וְנֵר
 דּוֹלֵק - כֶּלֶה זֶה אוֹמְרָת: אֵין דִירָה זֶה מִיִּשְׂרָאֵל.
 כָּתוּב בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵין זֶה מִיִּשְׂרָאֵל, אֵין
 דִירְתוֹ לְקַדְשָׁה. וְעַל כֵּן צָרִיף כָּאֵן קַדְשָׁה לְדִירַת
 יִשְׂרָאֵל, וְעַל זֶה כָּתוּב לְדַרְתֵּם - בְּשִׁבְתְּ וּבְצִיצִית.

אָמַר רַבִּי נְהוֹרְאִי, מֵעִיד אֲנִי עָלַי, מִי שִׁיּוּצָא
 מִשַּׁעַר בֵּיתוֹ בְּעֶשְׂוֹף שָׁל מְצוּחָה וְתַפְלִין
 בְּרֵאשׁוֹ, בְּשַׁעֲהָ שִׁיּוּצָא מִבֵּין שְׁנֵי שַׁעֲרִים מְזַדְמָנֵת
 עָלָיו הַשְּׂכִינָה, וְשְׁנֵי מְלָאכִים שַׁעוּמְדִים עָלָיו, אֶחָד

מימינו ואחד משמאלו, כלם מלויים אותו עד בית
הכנסת ומברכים אותו. מקטרג אחד שעומד לפני
הפתח של האדם הולך אחריהם, ועל פרחו משיב
ואומר אמן: (ע"כ מההשמטות).

השלמה מההשמטות סימן ה ספר הבהיר

מה הטעם אנו מטילים תכלת בציצית, ומה
הטעם שלשים ושנים? מושל למה הדבר
דומה? למלך שהיה לו גן נאה ולו שלשים
ושתיים נתיבות, ושם שומר עליהן, והודיעו לברו
אותן הנתיבות. אמר לו: שמרם ולך בָּהֶם בְּכָל
יום, ובכל זמן שתדריכם שלום לך.

מה עשה השומר? אמר: אם אני אהיה לברי
באלה הנתיבות, אי אפשר לשומר אחד
לקיים אלו הנתיבות, ועוד, כי יאמרו העולם, כילי
הוא מלך זה ושומר זה. לךך שם שומר זה
שומרים אחרים על הנתיבות, אלה הן שלשים
ושתיים נתיבות.

וְמָה הַטַּעַם שֶׁל הַתְּכַלֵּת? אָמַר הַשּׁוֹמֵר: שָׂמָא
 יֹאמְרוּ הַשּׁוֹמְרִים הֲגֵן שְׁלִי הוּא. נָתַן לָהֶם
 סִימָן וְאָמַר: רְאוּ הַסִּימָן לְמַלְךְ שָׁחֹא שְׁלוֹ, שֶׁהֲגֵן
 הָיָה וְאַלְהָה הַנְּתִיבוֹת הוּא תִקְנָם, וְאַיִנָם שְׁלִי, וְהִנֵּה
 חוֹתְמוֹ.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר הַזֶּה? לְמַלְךְ וּבִתּוֹ שֶׁהָיוּ לָהֶם
 עֲבָדִים, בְּקִשׁוֹ לִילֵךְ מִרְחוֹק - פָּחְדוּ מִן
 אֵימַת הַמֶּלֶךְ, נָתַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ סִימָנוֹ. פָּחְדוּ מִן
 הַבַּת, וְנִתְּנָה לָהֶם סִימָן. אָמְרוּ: מַעֲתָה בְּשָׁנֵי
 סִימָנִים אֵלוֹ - (תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, יִשְׁמַר
 אֶת נַפְשֶׁךָ. וְמָה הִיא? אֶרֶץ שְׁנֵתְצֵבָה מִמִּנְהָ שָׁמַיִם,
 וְהִיא כִּסְאוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא אֶבֶן
 יִקְרָה, וְהִיא יָם הַחֲכָמָה, וּבְנִגְדָה תִּכְלֵת בְּטִלִית
 צִיצִית.

שָׂאֵמַר רַבִּי מֵאִיר, מָה נִשְׁתַּנָּה (שָׂאֵמַר) תִּכְלֵת
 מִכָּל מִינֵי צְבָעוֹנִין? מִפְּנֵי שֶׁתִּכְלֵת
 הוֹמָה לַיָּם, וְתֵיִם הוֹמָה לְרַקִּיעַ, וְתִרְקִיעַ הוֹמָה
 לְכִסֵּא הַכְּבוֹד, שְׁנֵאֵמַר (שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי

יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לְבַנַּת הַסִּפִּיר
וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְמַחֲרָה. וְכַתּוּב (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה
אֶבֶן סִפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא: (ע"כ מההשמטות). (דף קעה ע"ב)

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה עֲדִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְהַעֲיִד בָּהֶם בְּנֵי אָדָם, וְכֵלָם בְּעֶצֶה
וּבְעֲדוֹת עוֹמְדִים מוּלּוֹ. קָם בַּבֶּקֶר, מוֹשִׁיט רַגְלָיו
לְלַכֵּת - עֲדִים עוֹמְדִים מוּלּוֹ, מְכַרְיִזִים וְאוֹמְרִים:
(שמואל א ב) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמַר וְגו'. (קהלת ד) שְׁמַר רַגְלֶךָ
כַּאֲשֶׁר תֵּלֶךָ. (משלי ד) פֶּלֶם מַעֲגַל רַגְלֶךָ. פּוֹתַח עֵינָיו
לְהִסְתַּכֵּל בְּעוֹלָם - הָעֲדִים אוֹמְרִים: (שם) עֵינֶיךָ
לִנְכַח יִבִּיטוּ. קָם לְדַבֵּר - הָעֲדִים אוֹמְרִים: (תהלים לד)
נָצַר לְשׁוֹנֵךְ מִרַע וְגו'. מוֹשִׁיט יָדָיו בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם -
הָעֲדִים אוֹמְרִים: (שם) סוּר מִרַע וַעֲשֵׂה טוֹב.

אִם מְצִיית לָהֶם - יָפָה, וְאִם לֹא - כְּתוּב (זכריה ג)
וְהִשָּׁטַן עֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשַׁטְנוֹ. כֵּלָם מְעִידִים
עָלָיו בַּחֲטָאָיו לְמַעְלָה. אִם רוֹצֵה הָאִישׁ לְהִשְׁתַּדֵּל
בְּעַבְדוֹת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - כֵּלָם מְעִידִים

סִנְגוּרִיא לְפָנָיו, וְעוֹמְדִים לְהַעִיד עָלָיו טוֹבוֹת
בְּשָׁעָה שְׁצָרֶיךָ לוֹ.

קָם בַּבֶּקֶר, מְבָרַךְ פֶּמָה בְּרָבוֹת. מִנִּיחַ תְּפִלִּין
בְּרֵאשׁוֹ בֵּין עֵינָיו - רוֹצֵה לְהָרִים רֵאשׁוֹ,
רוֹאֵה שֵׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיזוֹן אָחוֹז וְרֵשׁוֹם עַל רֵאשׁוֹ.
וְרִצּוּעוֹת תְּלוּיוֹת לוֹ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה עַל לְבוֹ.
הָרִי מִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד רְבוֹנוֹ. מוֹשִׁיט יָדָיו, רוֹאֵה
יָד אַחֶרֶת מִתְקַשְׁרֶת בְּקֶשֶׁר הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, מִחֲזוֹר
יָדוֹ וּמִסְתַּכֵּל בְּכַבוֹד רְבוֹנוֹ. מִתְעַטֵּף בְּעֶטְוֵף שֶׁל
מִצְוָה בְּאַרְבַּע זְוִיוֹת כְּסוּתוֹ, אַרְבַּעָה מְלָכִים
יוֹצְאִים לְכַנְגֵּד אַרְבַּעָה. אַרְבַּעָה עֲדֵי אֱמֶת שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע זְוִיוֹת, וְתְלוּיִים בָּהֶם
בְּעֵנָבִים בְּאֶשְׁכּוֹל.

מָה אֶשְׁכּוֹל שֶׁהוּא אֶחָד וְתְלוּיִים בּוֹ פֶּמָה עֵנָבִים,
מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, כֶּף זֶה מִצְוָה אַחַת,
וְתְלוּיִים בָּהּ פֶּמָה עֵנָבִים זְנִים וְזִמּוֹרוֹת צְרוּרִים
בָּהֶם. שְׁבַעָה רָצִים אֵלּוֹ הֵם שְׁבַעָה צְרוּרוֹת שֶׁל
תְּכֵלֶת שְׁצָרֶיךָ לְכָרֶךְ בָּהּ בְּכָל אֶחָד וְאַחַד, אוֹ

לְהַגְדִּיל עַד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי שִׁוְסִיף, לֹא יוֹסִיף עַל
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. מִי שִׁימַעַט, לֹא יִמַעַט מִשְׁבָּעָה.

וְלַמְדָּנוּ, תִּבְלֶת זוֹ הִיא סוּר דְּוֹד תַּמְלָךְ, וְזֶה חוּט
אֲבָרָהֶם שְׁוֹכָה בּוֹ לְבָנָיו אַחֲרָיו. מַה זֶה
תִּבְלֶת? תִּבְלִית הַכֹּל. (נדאי) רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, כִּסּא
הַכְּבוֹד נִקְרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, שְׁבַע כְּרִיכוֹת שֶׁהִיא שְׁכִינָה
שְׁבִיעִית הַכֹּל בְּוֵדָאִי. שְׁתַּרְי הִיא מִתְּפָרְקַת
מִשְׁשָׁה אַחֲרִים עַל יְדֵי הַצְּדִיק. וְאִם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר,
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר הֵם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה בְּשֵׁלֶשׁ עָשָׂרָה
מִדּוֹת, וְזֶהוּ פֶתַח הַכֹּל.

וְהִיא חוּט אַחַד, וְרִשּׁוּמָה בְּגוּנְיָה, וְצַבָּעָה יוֹצֵא
מִדָּג אַחַד שֶׁהוּלָךְ בָּיָם כְּנֶרֶת. וְכְנֶרֶת
נִקְרָאת עַל שְׁמָהּ. וְעַל זֶה כְּנֹר הָיָה תְלוּי מֵעַל
כְּמִטַּת דְּוֹד, שְׁתַּרְי (שָׁל דְּוֹד) וְדָאִי הוּא כְּנֹר דְּוֹד מְנַגֵּן
מֵאֲלוֹ לַמְּלָךְ הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְלָכֵן גְּנָנָיו עוֹלָיִם עַד
הַרְקִיעַ, וּמִתְּרַקִיעַ עַד הַכִּסֵּא.

וּכְבֹאֵן כְּתוּב מִצֹּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-ב יח) מִצֹּת
 הַמֶּלֶךְ הִיא. (אסתר ג) מִדּוּעַ אֶתָּה עוֹבֵר אֶת
 מִצֹּת הַמֶּלֶךְ. כִּי מִצֹּת הַמֶּלֶךְ. וְלִמְדֵנוּ, יְסוֹד וְשֶׁרֶשׁ
 בַּמֶּלֶךְ מִתְעַשְׂרִים כְּאַחַד, וְזוֹהֵי זְכוּר וּפְתַח לְכָל
 שְׂאֵר הַכְּתָרִים, שְׂכָתוּב (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי
 צֶדֶק. וְכָתוּב זֶה הַשְּׁעָר לַה'. וְעַל זֶה כְּתוּב וּרְאִיתֶם
 אֶתֹּ וְזִכְרְתֶם אֶת מִצֹּת ה', לְהַכְלִיל בְּזֶה כָּל שְׂאֵר
 הַכְּתָרִים. וְלִכֵּן הֵם מְעִידִים עֲדוּת וְלֹא עוֹמְדִים
 בְּמִקוּמָם, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מִצֹּת.

וְשֶׁנִּינּוּ, תִשְׁמִישי מִצֹּה נְזֻרְקִין. וְאִם תֵּאמֶר, הֲרִי
 לוֹלֵב וְעֶרְבָה תִשְׁמִישי קִדְשָה הֵם, לְמָה
 נְזֻרְקִים? אֵלָּא תִשְׁמִישי קִדְשָה, מִשּׁוּם שֶׁרְשׁוּמִים
 בְּכַתִּיבַת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֹתָם חוּטִים, לְהִרְאוֹת אִיךְ
 תְּלוּיִים מְכָאֵן וּמְכָאֵן לְאַרְבָּעָה צִדֵּי
 הָעוֹלָם מִמָּקוֹם זֶה, וְהִיא שׁוֹלְטַת עַל הַכָּל בְּסוֹד
 הַלֵּב, שֶׁהִיא לֵב כָּל הָעוֹלָם תְּזַה וְלֵב הָעֲלִיּוֹנִים,
 וְתְלוּיָהּ בְּלֵב הָעֲלִיּוֹן, וְהַכָּל הוּא בְּלֵב שִׁיּוּצָא

מִחֲכֵמָה עֲלִיזָנָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׁעוֹר שָׁל זֶה
(וְאֵדָה) שָׁל זֶה נִתְפָּאֵר בְּאֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת שָׁל רַבִּי
אֶלְעָזָר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי
שְׂרוּצָה לְלָכֶת אַחַר יְרֵאתִי, יִלְךְ אַחַר הַלֵּב
הַזֶּה וְאַחֲרֵי הָעֵינַיִם שְׁעוֹמְדִים עָלֶיהָ. מִי הֵם עֵינַיִם
אֵלֶּה? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לד) עֵינֵי ה' אֵל צַדִּיקִים.
אֲבָל אַתֶּם, לֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי
עֵינֵיכֶם. מָה הַטַּעַם? (דף קעו ע"א) מִשּׁוֹם שֶׁאַתֶּם זְנִים
אַחֲרֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי תִיבָא, מָה הַטַּעַם כָּאֵן יֵצֵאת מְצָרִים,
שְׁכַתוֹב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מְצָרִים? אֵלֶּה מִשּׁוֹם שֶׁכְּשֵׁינֵצְאוּ מִמְצָרִים, נִכְנְסוּ
בְּחֻלְקָה זֶה, וּבָזֶה תֵּרַג הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תֵּרַג
בְּמְצָרִים. וְלָכֵן בְּמִקוֹמוֹ נִזְכָּר, וּבְמִקוֹמוֹ הִזְהִירָם
בְּזֶה. מָה זֶה בְּמִקוֹמוֹ? מִשּׁוֹם שֶׁמְצָנָה זוֹ הִיא
מִקוֹמָה.

וְשָׁנָה רַבִּי יִיסָא, כְּתוּב (מיכה ז) כִּי־יָמֵי צִיּוֹן מֵאָרְצָן
 מֵצָרִים אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת. כִּי־יָמֵי?! כִּי־יָמֵי הָיָה
 צָרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב, שְׁחֵרֵי בְּזִמְנֵי אֶחָד יֵצֵאוּ, וְלֹא
 הִתְעַכְּבוּ! אֵלֶּא כְּמוֹ אֹתָם יָמִים עֲלִיזוֹנִים
 שֶׁהִתְבָּרְכָה בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּדְ עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִחֲנֻלוֹת, וְאִז כְּתוּב
 (ישעיה יב) וְאִמְרֹתֶם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַה' קְרָאוּ וְגו',
 וּמְרוּ ה' כִּי גֵאוֹת עָשָׂה מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ.
 מַה זֶה מוֹדַעַת זֹאת? מִשׁוֹם שֶׁעֲבָשׁוּ נוֹדַעָה זֹאת
 בְּעִשׂוֹף מִצְוָה. בְּאוֹתוֹ זִמְנֵי תוֹדַעַת זֹאת בְּכַמָּה
 מִנְהֻגִים שְׁלָח שֶׁיַּעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹת
 וּנְסִים בְּעוֹלָם, אִז כְּתוּב (זכריה יד) בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
 ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
 יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמִּשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרֻשַׁת קֶרַח

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת קֶרַח

וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קָהָת בֶּן לֵוִי וְגו'. רַבִּי אֲבָא
 פָּתַח, (תהלים יט) תִּנְחַמְדִּים מְזֻהָב וּמָפוֹ רַב
 וּמְתוּקִים מְדֻבָּשׁ וְנֹפֶת צוּפִים. כִּמְהָ עֲלִיּוֹנִים הֵם
 דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, כִּמְהָ מְכַבְּרִים הֵם, אֲהוּבִים הֵם
 לְמַעֲלָה, אֲהוּבִים הֵם לְכֹלָם, בְּגִלְלֵי שֵׁם הַקְּדוֹשׁ.
 וְכֹל מִי שֶׁמְשַׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, מְשַׁתַּדֵּל בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ
 וְנֹצֵל מִהַכֹּל. נֹצֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנֹצֵל בְּעוֹלָם הַבָּא.
 בֹּא וּרְאֵה, כֹּל מִי שֶׁמְשַׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, אֲחוּז בְּעֵץ
 הַחַיִּים. כִּיּוֹן שְׂאֲחוּז בּוֹ - בְּכֹל אֲחוּז, שְׂכָתוֹב (משלי
 ג) עֵץ חַיִּים הֵיא לַמְחַיִּיקִים כָּה וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כֹּל מִי שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ
 חֲרוֹת מִהַכֹּל, חֲרוֹת מִמִּיתָה כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ,
 מִשּׁוֹם שֶׁחֲרוֹת שׂוֹרָה עָלָיו וְאֲחוּזָה בּוֹ. אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל
 מִתְעַטְרִים בַּתּוֹרָה, יִנְצְלוּ מִהַכֹּל, וְלֹא יִמָּצְאוּ
 בְּגִלּוֹת. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (אלו ישראל משמרים את התורה, וינצלו מהכל,
 ולא ימצאו בגלות. כתוב) (שמות לב) חֲרוֹת עַל הַלְּחָת, אֵל
 תִּקְרִי חֲרוֹת אֶלְא חֲרוֹת. וְחֲרוֹת זֶה (בצורה) נִמְצְאָת

בַּתּוֹרָה. הַתּוֹרָה הַיָּא כַּח הַיָּמִין, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים
 ל) מִיָּמִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. וְהִשְׁמָאל נִכְלָל בַּיָּמִין. מִי
 שֶׁעוֹשֶׂה יָמִין שְׁמָאל וְשְׁמָאל יָמִין, הֵרִי הוּא כְּאֵלוֹ
 מִחֲרִיב עוֹלָם.

בֵּא וּרְאֵה, אַחֲרַן יָמִין, לוֹיִם שְׁמָאל. קִרַח רָצָה
 לַעֲשׂוֹת חֲלוּף הַיָּמִין לְשְׁמָאל, וּמִשׁוּם זֶה
 נִעְנְשׁ. וְלֹא עוֹד, אֲלָא שֶׁנִּמְצָא בּוֹ לְשׁוֹן הָרַע,
 וְנִעְנְשׁ בְּכָל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַשְׁמָאל נִכְלָל
 תָּמִיד בַּיָּמִין. קִרַח רָצָה לְהַחֲלִיף תְּקוּן שְׁלִמְעָלָה
 וּלְמַטָּה, בְּגִלּוֹל זֶה נֶאֱבָד מִלְּמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וַיִּקַּח קִרַח. מַה זֶה וַיִּקַּח? לָקַח עֲצָה רָעָה לְעַצְמוֹ.
 כָּל מִי שֶׁרוֹדֵף אַחֲרַי מַה שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ - זֶה
 בּוֹרַח מִמֶּנּוּ, וְלֹא עוֹד, אֲלָא מַה שְׂיֵשׁ לוֹ - נֶאֱבָד
 מִמֶּנּוּ. קִרַח רָדַף אַחֲרַי מַה שְׂאִינוֹ שְׁלוֹ - אֶת שְׁלוֹ
 אֶבֶד, וְאַחֲרַי לֹא הִרְוִיתִי.

קִרַח הָלַךְ בְּמַחֲלָקָתוֹ. מַה זֶה מַחֲלָקָתוֹ? פְּלוּגָתָא.
 מַחֲלָקָת שְׁלִמְעָלָה וּלְמַטָּה. וּמִי שֶׁרוֹצֵה
 לְחַלֵּק תְּקוּן הָעוֹלָם, נֶאֱבָד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. מַחֲלָקָת

היא מחלקת של השלום, ומי שחולק על השלום
 חולק על השם (דף קעו ע"ב) הקדוש, משום ששם הקדוש
 נקרא שלום.

בא וראה, אין העולם עומד אלא על שלום.
 כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא
 יכל להתקיים ולעמד, עד שפא והשרה עליו שלום,
 ומהו? שבת, שהיא שלום העליונים והתחתונים,
 ואז עמד והתקיים העולם. ומי שחולק עליו, יאבד
 מהעולם.

צ'לפחד חלק על שבת, שהיה (במדבר לו) מקושיש
 עצים. מי אותם עצים? אותם עצים
 אחרים, כמו שאמרנו. ואלו דברי (אילנות) חל, וחל
 בקדש לא שורה, (מכאן והלאה דברי חל בשבת אסור ודאי) שחלק
 על שלום שלמעלה.

רבי יוסי אמר, כתוב (תהלים קיט) שלום רב לאהבי
 תורתך וגו'. התורה היא שלום, שבתוב (משלי
ג) וכל נתיבתיה שלום. וקרח בא לפגם שלום
 שלמעלה ומטה, ומשום זה נענש מלמעלה ומטה.

וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְגו'. פָּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קְרָאִי מוֹעֵד, קְרָאִי
 בְּתוֹב, חֶסֶד יו"ד. לָמָּה קְרָאִי? אֵלֶּא כִּי הוּא -
 מִלְּכוּת הָאָרֶץ בְּעֵינַי מִלְּכוּת הַרְקִיעַ. וְסוּד זֶה - כָּל
 אוֹתָם בְּתָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִאֶחֶז בָּהֶם,
 כֵּלָם מְזַמְנִים מִמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
 (ויקרא כג) מִקְרָאִי קֹדֶשׁ. וְאֵימָתִי? בְּשַׁעַת שְׁמוֹעַד זְמַיִן
 בְּעוֹלָם. כִּמוֹ שְׁאוֹתָם בְּתָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁמְזַמְנִים
 מִקְדָּשׁ הָעֲלִיּוֹן, כִּי גַם קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זְמַיִן לְחִילּוֹ
 לְעֵפָרָם וּלְהַעֲלוֹתָם.

קֹדֶשׁ עֲלִיּוֹן יְדוּעַ, קֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן חֲכֻמַּת שְׁלֵמָה, כִּי
 גַם הוּא מְזַמְנֵת לְכָל חִילֵיהָ, וְאוֹתָם חִילוֹת
 כֵּלָם עֲתִידִים לְהִתְעַפֵּר בְּקֹדֶשׁ תַּחְתּוֹן זֶה בְּזִמְנֵי
 שְׁמוֹעַד שְׁרוּי בְּעוֹלָם. וְכִמוֹ שֶׁחִילֵיהָ עוֹמְדִים
 לְמַעְלָה, כִּי גַם עוֹמְדִים מִמִּנֵּי הָעַמִּים בְּדַגְמָתָהּ
 לְמַטָּה, וְעַל זֶה נִקְרָאוּ קְרָאִי מוֹעֵד. וּמִשׁוֹם שֶׁהֵם
 לְמַטָּה, קְרָאִי מוֹעֵד חֶסֶד, (כִּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה) אֲבָל הֵם
 בְּשִׁלְמוֹת יִתְרָה.

אֲנִישֵׁי שֵׁם וַדַּאי, וְלֹא אֲנִישֵׁי ה'. וְזֶהוּ סוּר (ויקרא כד)
 בְּנִקְבוֹ שֵׁם יוֹמֵת, וּבְאַרְנוֹ, וְעַל זֶה נִקְרָא
 כָּאֵן אֲנִישֵׁי שֵׁם וַדַּאי. כִּיּוֹן שְׂמִצֵּד הַגְּבוּרָה בָּאִים,
 אֲנִישֵׁי שֵׁם הֵם, הֲרִי שְׂבַחָם יִתֵּר, אֲכַל הֵם לָקְחוּ
 לְעֶצְמָם וּנְאֻחֵיו בְּמַחְלָקָת.

בִּקְר וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ. לָמָּה בִּקְר? וְלָמָּה
 קְדוּשׁ וְלֹא טְהוֹר? אֵלֶּא הֵם כָּאוּ מִצֵּד שֶׁל
 טְהוֹר, וְקְדוּשׁ חִכְהֵן. אָמַר מֹשֶׁה, בִּקְר, כְּשִׁפְתֵּר
 חִכְהֵן מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם - אִם אַתֶּם כֹּהֲנִים, הֲרִי
 בִּקְר, עֲבָדוּ עֲבוֹדַת הַבִּקְר, וְאִזּוּ וַיֵּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר
 לוֹ וְאֶת הַקְּדוּשׁ. אֶת אֲשֶׁר לוֹ - סֶתֶם, זֶה הַלְלוּיִם.
 וְאֶת הַקְּדוּשׁ - זֶה חִכְהֵן. אִזּוּ וְהַקְּרִיב אֱלֹוִי. וְאִזּוּ מִי
 שְׂיִבְחֵן בְּדָבָר אֵלֶּא בִּקְר. אִם תִּהְיוּ רְאוּיִים לְהִשָּׁאֵר
 בְּצֵד הַדִּין, בִּקְר לֹא יִסְבַּל אֶתְכֶם, שְׁחֲרִי לֹא זְמַנּוּ
 הוּא. וְאִם תִּתְּרָאוּ לְהִשָּׁאֵר בְּחֶסֶד, הֲרִי זְמַנּוּ הוּא,
 וְתִשָּׁאֲרוּ אֲצִלוּ וַיִּקְבַּל אֶתְכֶם.

בְּמָה? בְּקִטְרֵת. שְׁחֲרִי קִטְרֵת צְרִיכָה שׁוֹשְׁבֵין
 לְהַתְּקַטֵּר עַל יָדוֹ בְּכָל וְלְהַתְּקַטֵּר. מִי

הַשׁוֹשְׁבִין? זֶה הַכֵּהֵן. וּמִשׁוֹם כָּךְ, וְהִיָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר
 יִבְחַר ה' הוּא הַקָּדוֹשׁ, וְלֹא הַטָּהוֹר. שְׁתֵּי דְרָגוֹת הֵן:
 קָדוֹשׁ וְטָהוֹר. כֵּהֵן קָדוֹשׁ, לְוֵי טָהוֹר. וְעַל זֶה
 הַקָּדוֹשׁ כָּתוּב.

וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכֹל
 בָּשָׂר. בֹּא וּרְאֵה, מִיֶּשֶׁה וְאַחֲרָן מְסֹרוּ עֲצָמָם
 לְמִיתָה, בְּמַה? מִשׁוֹם שְׂכַתוּב וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם
 וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחַת. רוּחַת כָּתוּב חֶסֶד וָא"ו.
 וּמִשׁוֹם זֶה עֵץ הַמָּוֹת הוּא, וּבְכֹל מְקוֹם נְפִילַת
 אַפִּים לְאוֹתוֹ מְקוֹם. וְעַל זֶה אֵל אֱלֹהֵי, אֵל - זֶהוּ
 שְׂכַתוּב (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכֹל יוֹם. אֱלֹהֵי הָרוּחַת -
 שֶׁהוּא מְקוֹם צָרוּר נְשָׁמוֹת הָעוֹלָם, וְכֹל הַנְּשָׁמוֹת
 לְשָׁם עוֹלוֹת, וּמִשָּׁם בָּאוֹת. (שָׁם נִרְאוֹת).

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב לד) שָׁמְעוּ חֲכָמִים מִלִּי
 וַיִּדְעִים הֲאֵזִינוּ לִי. פָּסוּק זֶה אֵלֵיהוּא אָמְרוּ.
 בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (שם לב) וּבִשְׁלֹשֶׁת רַעֲיוֹת תָּרַח
 אִפּוֹ עַל אֲשֶׁר לֹא מָצְאוּ מַעֲנָה וְגו'. שְׁתֵּרֵי הֵם הָיוּ
 אוֹמְרִים דְּבָרִים, וְאִיּוֹב לֹא הָיָה מִתְנַחֵם עֲלֵיהֶם.

מִכָּאן לְמִדְנֹה, מִי שְׁנַכְנַם לְנַחַם אֶת הָאֵבֶל, צָרִיךְ
 לַיִסֵּד דְּבָרִים בְּתַחֲלָה, ^(דף קעז ע"א) שְׁהָרִי חֲבָרָיו שֶׁל אֵיזֹב
 הָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרֵי אֶמֶת, אֲבָל לְנַחֲמוֹ לֹא, מִשּׁוּם
 שֶׁצָּרִיךְ דְּבָרִים שֶׁהוּא יוֹדֵה עֲלֵיהֶם (בְּדִרְבֵּי אֶמֶת), וְאִז
 יִקְבֹּל עָלָיו אֶת תְּדִינ וְיוֹדֵה לְמַלְךְ הַקְּדוֹשׁ עָלָיו. מַה
 בְּתוֹב? וְאֵלֶיהוּא תָּפַח אֶת אֵיזֹב בְּדְבָרִים וְגו'.
 שְׁהוֹדָה אַחַר כֵּן לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְקִבֵּל עָלָיו דִּין
 שָׁמַיִם.

בֵּא וּרְאֵה, בְּתוֹב (אֵיזֹב לֹד) לָכֵן אֲנִישֵׁי לְבָב שָׁמְעוּ לִי
 חָלְלָה לְאֵל מִרְשָׁע וְשִׂדֵי מַעֲוֹל. לָכֵן אֲנִישֵׁי לְבָב
 שָׁמְעוּ לִי, שְׁלָמִים בְּכֹל לְתַבְחִין דְּבָרִים. חָלְלָה לְאֵל
 מִרְשָׁע, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (תהלים ז) וְאֵל זַעַם בְּכֹל יוֹם. וְשִׂדֵי
 מַעֲוֹל, זֶה סְמוּךְ בְּנֶגֶד זֶה, (וְהָרִי פִרְשׁוּת) אֵל שִׂדֵי. (שם)
 כִּי פִעַל אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, תְּרֵי אָדָם הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם הוֹדָה
 וְעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו וְחוֹמֵא לְפָנָי רַבּוֹנוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה
 תְּלוּי עָלָיו לְשִׁלָּם לוֹ דִּין. זֶהוּ שְׁכַתוֹב כִּי פִעַל אָדָם
 יִשְׁלָם לוֹ, אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה יִשְׁלָם לוֹ.

וְעַם כָּל זֶה - אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ. בֵּינוֹן שֶׁהָאָדָם
 שָׁם לְבוֹ וְרָצוֹנוֹ לְשׁוֹב לְפָנָי רְבוֹנוֹ, אִזּוֹ אֵל
 אֱלֹהֵי הַרוּחַת רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו יֵאָכֵף לְהַצְדִּיר
 בְּצַרְדֵּי הַחַיִּים, וְלֹא מִשְׁאִיר נַפְשׁוֹ בַּחוּץ לְהַדוֹן בְּדִין
 אַחֵר.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, דָּבָר זֶה סוּד (אַחֵר) הוּא בְּדִינִים
 הַנִּסְתָּרִים שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כִּי פֶעַל
 אָדָם יִשְׁלָם לוֹ, לְהַדוֹן בְּדִינוֹ, וּבְאוֹתָם מַעֲשִׂים
 שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲלֵהוּ לְהַדוֹן בְּמַעֲשָׂיו,
 וַיֵּאבֵד מִהָעוֹלָם. מַה פְּתוּב אַחֲרָיו? מִי פֶקֶד עָלָיו
 אֲרֻצָּה וּמִי שָׁם תֵּבֵל בְּלָה. מִי פֶקֶד עָלָיו אֲרֻצָּה -
 זֶהוּ אַחֲיוֹ שְׁנוּאֵל אוֹתוֹ. וּמִי שָׁם תֵּבֵל בְּלָה - שְׁבוּנָה
 בֵּית וּבוּנָה בְּנִין עוֹלָם וְתִקּוּן וַיִּשׁוּב. מַה פְּתוּב
 אַחֲרָיו? אִם יֵשִׁים אֵלָיו לְבוֹ. אָדָם זֶה שֶׁצָּוָה עָלָיו
 לְבָנוֹת בְּנִין, צָרִיךְ לְבִין לֵב וְרָצוֹן אֵל אוֹתוֹ הַמֵּת.
 מִכָּאן, אָדָם שֶׁבָּא עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה בְּשִׁבִיל יָפִי
 וְתִאֲוָה שְׁלוֹ, הֵרִי בְּנִין עוֹלָם לֹא נִבְּנָה, שְׁחֵרֵי רָצוֹן
 וְלֵב לֹא הִתְבִּין אֵל הַמֵּת.

וּמִשּׁוֹם כִּדְ כַּתּוּב אִם יַעֲשִׂים אֱלֹהֵינוּ לְבוֹ, בְּרִצּוֹן הַלֵּב
 שְׂיִכּוֹן אֱלֹהֵינוּ, אִזּוּ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֱלֹהֵינוּ יֵאָסֵף,
 וְנִמְשָׁךְ אֱלֹהֵינוּ לְהַפְנוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה. מַה כַּתּוּב
 אַחֲרָיו? יִגּוֹעַ כָּל בָּשָׂר יַחַד וְאָדָם עַל עֵפֶר יָשׁוּב.
 יִגּוֹעַ כָּל בָּשָׂר יַחַד - אוֹתוֹ גּוֹף יִבְלָה בְּעֵפֶר וְכָל
 אוֹתוֹ בָּשָׂר. וְעִבְשׁוּ אָדָם עַל עֵפֶר יָשׁוּב. הֲרֵי
 הִתְחַדְּשׁוֹת הַבְּנִין בְּמַקְדָּם, וְיָשׁוּב עַל עֵפֶר שֶׁל בְּנִין
 שֶׁל גּוֹף אַחֵר כְּמוֹ שְׁתֵּיהֶם בְּהִתְחַלְתָּה. וְעַל זֶה רוּחַ
 וְנִשְׁמָה בִּידֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְחָם עַל בְּנֵי אָדָם
 שֶׁלֹּא יֵאָבְדוּ מִהַעוֹלָם הַזֶּה וּמִעוֹלָם אַחֵר, בְּגִלְגַּל זֶה
 אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת הַמִּתְחָתָה וְגו'. רַבִּי
 חֲזִיָּא פְתַח, (מְשַׁלֵּי טו) חֲמַת מְלָךְ מְלֹאֲבֵי מְנוֹת
 וְאִישׁ חָכָם יִבְכָּרְנָהּ. בְּמָה יִשׁ לָהֶם לְבָנֵי אָדָם
 לְפִיחַד מִחֲטָאֵיהֶם וְלִשְׁמֵר מִעֲשִׂיהֶם, שְׁתֵּרֵי בְּכֻמָּה
 זְמַנִּים הָעוֹלָם נִדוּן, וּבְכָל יוֹם וְיוֹם הַמַּעֲשִׂים עוֹלִים
 בְּמִשְׁקַל, וּמִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה וְנִבְתָּבִים
 לְפָנָיו. וּבְשִׁמְעֵי בְנֵי אָדָם לֹא כְּשָׂרִים לְפָנֵי הַמְּלָךְ,
 עוֹלָה חֲרָגוֹ וּמִתְעוֹרֵר הַדִּין. וְהוּ שְׁכַתּוּב חֲמַת מְלָךְ

מִלְאֲכֵי מוֹת, וְעַל זֶה כָּבַל יוֹם וַיּוֹם צָרִיךְ אָדָם
לְהִזְהַר מִחֲטָאָיו.

וְאִישׁ חָכָם יִבְפָּרְנֶה. בְּשָׁעָה שְׂפַעְלֵי הַדִּינִים
עוֹמְדִים עַל הָעוֹלָם וְהָרְגוּ תְלוּי - אִם יֵשׁ
בְּדוֹר צָרִיךְ שָׁרְשׁוֹם לְמַעְלָה, תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁגִּיחַ עֲלָיו וְשׂוֹבֵךְ הָרְגוּ. לְמַלְךְ שָׁרְגוּ עַל עֲבָדָיו,
וְהָיָה תוֹבֵעַ אֶת הַשׁוֹטֵר הַמוֹצִיא לַפֶּעַל לַעֲשׂוֹת דִּין.
בֵּין כֶּךָ נִכְנָס אֶהוּב הַמְּלֶךְ וְעֹמֵד לְפָנָיו. בֵּיוֹן שָׂרָאָה
אוֹתוֹ הַמְּלֶךְ, אוֹרוֹ פָּנָיו. נִשְׁאַר אוֹתוֹ אֶהוּב הַמְּלֶךְ
לְדַבֵּר אֵתוֹ, וְהַמְּלֶךְ שָׂמַח. אַחַר כֶּךָ בְּשִׁחְגִיעַ
הַשׁוֹטֵר וְרָאָה פָּנָיו שֶׁל הַמְּלֶךְ שְׂמִחִים, הִסְתַּלַּק
וְחָלַף לוֹ וְלֹא עָשָׂה דִין. וְאִזּוֹ אוֹתוֹ אֶהוּב הַמְּלֶךְ
בִּקְשׁ מִהַמְּלֶךְ עַל עֲבָדָיו, וּמִכַּפֵּר לָהֶם. וּמִשׁוֹם זֶה,
וְאִישׁ חָכָם יִבְפָּרְנֶה.

גַּם כָּאֵן, בְּשִׁמְשָׁה רָאָה רְגוּ תְלוּי, (דף קעו ע"ב) מִיָּד -
וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל אַחֲרָן, מִשׁוֹם שָׂהוּא שׁוֹשְׁבֵינ
הַמְּלָכָה, וְקַטְרֵת עוֹלָה רַק בְּיָדוֹ, שָׂהוּא מְרַבָּה
שְׁלוֹם בְּעוֹלָם וְקוֹשֵׁר קוֹשֵׁר הָאֱמוּנָה. קַטְרֵת, תְּרִי

פְּרִשׁוּתָּהּ, שְׂמֵחָהּ שְׂלֵמַעְלָהּ וְשְׂלֵמַטָּהּ, קִשְׁר
הַאֲמוּנָתָהּ, סְלוּק הַרְגָּזוּ. וְהוּא שְׂכַתוּב (משלי כז) שְׂמֵן
וְקִטְרֵת יִשְׂמַח לֵב. וְאִזּוּ - וְאִישׁ חָכֵם יִכְפָּרְנָהּ,
יִנְקָה וַיִּטְהַר אוֹתוֹ רִגְזוֹ, וְרַחֲמִים מִתְעוֹדְרִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, (במדבר ד) אֵל תִּכְרִיתוּ אֶת שְׂכַט
מִשְׂפַּחַת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם
גָּזְעוּ וְשָׂרְשׁ הַלְוִיִּם. וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ וְלֹא יָמָתוּ,
שְׂצָרִיף הַכֹּהֵן לְתַקְנָם. שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁהֵם קְרוּבִים
לְקִדְשׁ, לֹא יִכְנָסוּ אֵלָּא בַּקְּוִן הַכֹּהֵן, שֶׁהוּא
יֹדֵעַ סִימָן שְׂיִנְיָעוּ אֵלָיו, וְלֹא יוֹתֵר. וּכְשֶׁמְכַסִּים
לְכָלִי הַקִּדְשׁ, אִזּוּ שׂוֹרֵה כְּסוּי אַחֵר, וְאִסּוּר לָהֶם
לְהִתְקַרֵּב וְלִרְאוֹתָהּ, שְׂחָרִי דְבָר בְּחֻשָּׁי אִין לָהֶם,
אֵלָּא לְכֹהֵן, (ועל זה) שְׂדַבְרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם בְּסוּד
וּבְחֻשָּׁי, וְלְלוֹיִם לְהָרִים קוּל.

בְּגִלְלָל זֶה פְּחָנִים בְּחֻשָּׁי וּבְסוּד, וְעַל זֶה אִסּוּר
לָהֶם יִיז, שְׂיִיז לְתַרְמַת קוּל וּלְגִלּוֹי סוּד
הוּא. בְּגִלְלָל זֶה לְוִיִּם נִמְסְרוּ לְתַרְמַת קוּל, שְׂחָרִי
בְּדִין נְאֻחָזִים, דִּין בְּגִלּוֹי הוּא וּלְפָרְסָם דְּבָר לְפָנֵי

הכל. אבל כהן, כל דבריו בסוד וחסאי, ולא
 בגלוי. (סימן הכל - שמאל תהא דוקה, וימין מקרבת) משום שהוא
 ימין (מקרב), בפשינים שרניים בעולם מצד שמאל,
 ימין תהא מקרבת, ובמה? בקטרת, שהיא
 בחשאי, בסוד דקיק ופנימי מהכל.

בא וראה, בפשינת אחר מתחיל לעורר
 התעוררות, בשלא נמצאים צדיקים,
 מופת פנימי מתעורר אליו ועומד מולו,
 והדינים שוכבים. ועל זה עומד מול זה, ואז
 הדין מסתלק.

רבי אלעזר אומר, (במדבר ד) זאת עבדת בני קהת
 באהל מועד קדש הקדשים. בשעה שפני
 קהת לוקחים קדש קדשים, אז בא כהן וחופה
 הכל, עד שלא יקרבו ללקחו, ולא ראו מעולם מה
 שהם לוקחים, אלא הכל מכסה מהם, כמו
 שכתוב (שם) ובא אהרן ובניו בנסע המחתה והורדו
 את פרקת המסך. ורב פשוני כלי המקדש הם
 תבלת, משום שתבלת הרי בארוה ונתבאר. אחרי

שְׁהִתְכַּפֵּה הַכֹּל, מִתְקַרְבִים בְּנֵי קָהָת שְׁלֹקָחִים,
 וְלֹא מִתְקַרְבִים אֲלָא בְּאוֹתָם בְּיָדִים שְׂוֹצְאִים
 הַחוּצָה. וְהוּ שְׁפָתוֹב (שם) וְכָלָה אַהֲרֹן וּבְנָיו לְכַסֹּת
 אֶת הַקֹּדֶשׁ וְגו', בְּנִסְעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ בְנֵי
 קָהָת לְשֵׂאת וְגו'.

בְּגִלְל כֶּדֶ קְטָרֶת, שְׁהִיא פְּנִימִית, וְכֹל מֵה שְׁפָסוֹד
 - לְכַהֵן נִמְסָר. וְעַל זֶה, וַיִּקַּח אַהֲרֹן כֹּהֵן אֲשֶׁר
 דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרְץ אֶל תּוֹף הַקֹּהֵל [וְגו'] וַיִּתֵּן אֶת
 הַקְטָרֶת, שְׁהִיא פְּנִימִית, סוֹד הַכַּהֵן. אֹז - וַיִּכְפֹּר
 עַל הָעַם וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמִּתִּים וּבֵין הַחַיִּים, בֵּין עֵץ
 הַחַיִּים וּבֵין עֵץ הַמָּוֶת. אֹז תִּימִין מִקְרִיב זֶה לְזֶה,
 וְהַעֲצָר הַמִּנְפֶה. אֲשֶׁרִי חֶלֶק הַכַּהֵן, שְׁלַכְהֵן יֵשׁ כַּח
 לְמַעְלָה וַיֵּשׁ לוֹ כַּח לְמַטָּה, וְהוּא גוֹרֵם שְׁלוֹם
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּבְכֹל זְמַן הַשְּׂמֹאל עוֹבֵד לְיָמִין.
 וְהוּ שְׁפָתוֹב (שם יח) וַיָּלוּ עֲלֵיךְ וַיִּשְׂרַתוּךָ, וַיָּמִין
 בְּשֵׂמֹאל נִמְצְאִים בַּמִּקְדָּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָיָה עוֹמֵד לְפָנַי רַבִּי שְׂמַעוֹן אָבִיו.
 אָמַר לוֹ, כֶּתוֹב (קהלת ט) רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה

אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלֹקָה. אָמַר לוֹ, בֹּא וּרְאֵה,
 רֵאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ - (וְהָיָה אֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 בְּתוֹב (קהלת ט) רֵאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ) וְהוּ סוֹד שְׁצַרְיָהּ
 אָדָם לְהַכְלִיל חַיִּים בְּמָקוֹם זֶה. זֶה פְּלִי זֶה לֹא
 הוֹלֵךְ. וְצַרְיָהּ אָדָם לְהַכְלִיל מִנְדַת יוֹם בְּמִנְדַת לַיְלָה,
 וּמִנְדַת לַיְלָה בַּיּוֹם. וְזֶהוּ רֵאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר
 אֶהְבֶּתָּ. מָה חַטָּעִים? כִּי הוּא חֶלְקוֹךָ בַּחַיִּים, שְׁחַיִּים
 לֹא שׁוֹרִים אֵלָּא עַל זֶה. וּבַעֲמֻלָּךְ אֲשֶׁר אֶתָּה עֹמֵל
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כָּמוֹ שְׁאֹמֵר (מְשָׁלִי ג) בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ
 וְהוּא יִישֵׁר אֶרְחֹתֶיךָ.

וּבֹא וּרְאֵה, כָּל דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה תַּמְלֹךְ, כֵּלָם נִסְתָּרִים
 לְתוֹךְ הַחֲכָמָה. וּפְסוּקִים אֵלּוּ נִרְאִים שְׁחַתְּרָה
 תְּרַצוּעָה, כָּמוֹ שְׁכַתוֹב (אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּתוֹב) אֶחָרִיו,
 (קהלת ט) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת כְּבַחֲךָ עֲשֵׂה
 כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחִשְׁבוֹן וְגו'. תַּפְסוּק תְּהִה יִישׁ
 לְהַתְּבוֹנֵן בּוֹ, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת כְּבַחֲךָ
 עֲשֵׂה, וְכִי שְׁלֹמֹה (דף קעח ע"א) שְׁחַכְמָה עַלְיוֹנָה בּוֹ יוֹתֵר
 עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אָמַר כָּךְ!?

אָלֵא (אָמַר לוֹ) כָּל דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ עַל סוּד חֲכָמָה
נֵאמְרוּ. בֹּא וּרְאֵה, כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ
לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ עֲשֵׂה, וְהוּ שְׁצַרְיָךְ אָדָם לְהַכְלִיל
שְׂמֵאל בְּיָמָיו, וְכֹל מֶה שְׁהוּא עוֹשֶׂה צַרְיָךְ לוֹ שְׁלֵא
יְהִיו, אָלֵא כְּלוּלִים בְּיָמָיו. כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ -
זוֹ הַשְׂמֵאל. לַעֲשׂוֹת בְּכַחֲךָ - וְהוּ תִימָיו, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת 15) יְמִינְךָ ה' נִגְדְרֵי בִכְחֹ. וְכִיּוֹן
שְׁהָאָדָם יוֹחֵר שְׁכָל מַעֲשָׂיו יְהִיו לְצַד יָמִין וְיַכְלִיל
שְׂמֵאל בְּיָמָיו, אָז תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרָה בּוֹ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְיִכְנַס אוֹתוֹ אֵלָיו לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם הַבֹּא.
וְלֵא יֵאמַר אָדָם, בְּשַׁעַה שְׂאֵבֵא לְאוֹתוֹ עוֹלָם, אָז
אֶתְבַּע מִתְּמֶלֶךְ רַחֲמִים וְאֲשׁוּב לְפָנָיו, אָלֵא -
כִּי אִין מַעֲשֶׂה וְחֲשָׁבוֹן וְדַעַת וְחֲכָמָה, אַחַר
שְׁיִסְתַּלַּק אָדָם מִהָעוֹלָם הַזֶּה. אָלֵא אִם רוּצָה אָדָם
שְׁתְּמֶלֶךְ תְּקַדּוּשׁ יֵאִיר לוֹ לְאוֹתוֹ עוֹלָם וְיִתֵּן לוֹ חֶלֶק
בְּעוֹלָם הַבֹּא, יִשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַכְלִיל מַעֲשָׂיו
בְּיָמָיו, וְכֹל מַעֲשָׂיו יְהִיו לְשֵׁם תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
שְׁתֵּרֵי לְאַחַר כְּשִׁיתְּכֵנִם מִהָעוֹלָם הַזֶּה לְהַדוֹן בְּדִין

הַקְּנִישָׁה בְּדִין הַגִּיהֶנֶם, אֵין שָׁם עֲצָה וְחֻכְמָה וְשִׁכְלָה
לְהַנְצִיל מִן הַדִּין.

דָּבָר אַחֵר כִּי אֵין מַעֲשֵׂה וְחֻשְׁבוֹן וְדַעַת וְחֻכְמָה
בְּשִׂאוֹל - בְּגִיהֶנֶם יֵשׁ בּוֹ מְדוּרִים עַל
מְדוּרִים; מְדוּר תַּחְתּוֹן שִׂאוֹל, מְדוּר תַּחְתּוֹן מִמֶּנּוּ
אֲבֵדוֹן, וְזֶה סְמוּךְ לָזֶה. מִי שִׁוֵּרַד לְשִׂאוֹל, יְדוּנּוּ
אוֹתוֹ, וּמִשָּׁם יִצְפָּצֵף וְעוֹלָה. וְהוּ שְׂפָתוֹב (שְׂמוּאֵל-א ב)
מוֹרִיד שִׂאוֹל וַיַּעַל. וּמִי שִׁוֵּרַד לְאֲבֵדוֹן, שׁוֹב לֹא
עוֹלָה לְעוֹלָמִים.

מִי שִׁישׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה טוֹב אוֹ שֶׁהוּא (אם טוֹב הוּא) בַּעַל
חֻשְׁבוֹן, הֲרִי בְּאֵרוֹתָ, שְׂבָכָל לִילָה וְלִילָה מְטָרָם
יִשְׁכַּב וּמְטָרָם יִישָׁן, צָרִיךְ אָדָם לַעֲשׂוֹת חֻשְׁבוֹן
מִמַּעֲשָׂיו שֶׁעָשָׂה כָּל אוֹתוֹ יוֹם, וַיִּשׁוֹב מֵהֶם וַיִּבְקֹשׁ
עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. מָה הַטַּעַם בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה? מַשׁוּם
שֶׁבְּאוֹתָהּ שְׁעָה עֵץ הַמָּוֶת שׁוֹרָה בְּעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי
הָעוֹלָם טוֹעְמִים טַעַם הַמָּוֶת, וְצָרִיךְ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
לַעֲשׂוֹת חֻשְׁבוֹן מַעֲשָׂיו וַיּוֹדֶה עֲלֵיהֶם, מַשׁוּם

שְׂאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁל הַמּוֹת, וְאַלֶּה נִקְרְאִים בְּעֵלֵי
חֲשֻׁבוֹן.

וְכֵן מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּדַעַת וּבְחֻמָּה לְדַעַת אֶת
רְבוֹנוֹ, בְּשִׁיעֲבִירוֹ אוֹתוֹ לְחַזוֹת וּלְהַסְתַּכֵּל
בְּאוֹתָם רְשָׁעִים שֶׁנִּמְרְדוּ בְּגִיהָנָם וּבְדַרְגַּת הַשְּׂאוֹל,
וּכְלָם צוֹחִים מֵאוֹתָן דְּרָגוֹת - הוּא לֹא יִשְׂאֵר שָׁם
וְלֹא יִמָּצֵא בִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה אֵין מַעֲשֵׂה וְחֲשֻׁבוֹן
וְדַעַת בְּשְׂאוֹל, וְלֹא יִמָּצֵא אֶלָּא לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה,
בְּמָקוֹם שֶׁכַּמָּה אוֹרוֹת וּמְנוֹרוֹת וְכַמָּה כְּסוּפִים
שׁוֹרִים שָׁם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא (כו) (וּמִשְׁתַּוְּקֵק לוֹ)
לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם שְׂאֵר הַצְּדִיקִים שֶׁבִּנְיָן עֲדוֹן. אֲשֶׁרִי
חִלַּק הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם
כְּתוּב (תהלים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ
רְשָׁעִים אֶת פְּנֵיךְ.

וְעַבְדְּ הַלְוִי הוּא אֶת עַבְדַּת אֱהֵל מוֹעֵד וְגו'. רַבִּי
אֲבָא פָּתַח, (ישעיה מ) הַיּוֹשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ
וְגו'. בֹּא וּרְאֵה, בְּשִׁרְצָה תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרֵא
הָעוֹלָם, עָלָה בְּרָצוֹן לְפָנָיו וּבָרֵא אוֹתוֹ פְּתוּרָה,

(בשעלה ברצון לפני הקדוש ברוך הוא לברא העולם, הסתפל בתורה וברא אותו)
 ובה נתקן. והו' שפֿתוב (משלי ח) בַּהֲכִינוּ שָׁמַיִם שָׁם
 אָנִי. וְכִתּוּב (שם) וְאַתְּיָה אֲצִלוֹ אֲמוּנָה. וְהָרִי הַקִּימוֹ,
 אֵל תִּקְרִי אֲמוּנָה אֵלָּא אֲמוּנָה.

בְּשִׁפְאָ לְבָרָא אָדָם, וְהָרִי נִתְבָּאָר, אָמְרָה
 תּוֹרָה: וְכִי לְחַנּוּם נִקְרְאָתָּ אַרְךְ אֲפִים
 וְרַב חֶסֶד? בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שִׁיָּצָא אָדָם לְעוֹלָם,
 הָיָה זִיו פְּרִצוּפוֹ מְלֻמְעָלָה וּמְלֻמְפָּה, וְהָיוּ
 פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת, וּפְרָשׁוּהָ. כֵּן וְרָאָה,
 לֹא הִתְקַיֵּם הָעוֹלָם וְלֹא הִשְׁלַם עַד אוֹתָהּ שָׁעָה
 שִׁיָּצָא אָדָם בְּשִׁלְמוֹת הַכֹּל, וְהִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם וְנִתְקַן
 בְּכֵן קְדוּשָׁ לְמִלְכָּה, אִזּוֹ הִשְׁתַּלְּמוֹ עֲלוֹנִים
 וְתַחֲתוֹנִים, וְנִמְצְאוּ שְׂמֵחוֹת בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁרָצָה הַיּוֹם לְהִתְקַדַּשׁ, הָיוּ יוֹצְאִים
 רוּחוֹת שָׁל הַשְּׂדִים לְהַבְּרָאוֹת גּוֹף שְׁלָהֶם,
 וְהִתְקַדַּשׁ הַיּוֹם וְלֹא נִבְרָאוּ, וְנִשְׁאַר הָעוֹלָם כְּמוֹ
 שְׁנִפְנָם מִמְּלֹאכְתּוֹ וּמִסְתּוֹבָב (דף קעה ע"ב) (וְנִתְקַדַּשׁ). כִּיּוֹן
 שֶׁהִתְקַדַּשׁוּ יִשְׂרָאֵל וְנִשְׁלְמוּ בְּדַרְגוֹתֵיהֶם וְנִמְצְאוּ

לְוִיִּם מִצַּד הַשָּׁמַיִל, כַּאֲשֶׁר (א) נִשְׁלַם אוֹתוֹ פָּנִים
שֶׁל הָעוֹלָם שְׂמֵצַד שְׂמֵמַל.

וְעַל זֶה צְרִיכִים הַלְוִיִּם לְהִטָּהַר, וְאִז הַכֹּל נִבְלָל
בְּיָמֵינוּ וְהָעוֹלָם לֹא נִפְגַּם, וּמִשּׁוּם כֵּךְ כָּתוּב,
וְעַבַד הַלְוִי הוּא. הוּא הַשְּׁלִים לְצַד שְׂמֵמַל, הוּא
הַשְּׁלִים לְפָנֵם הָעוֹלָם. וְאִפְלוּ אוֹתוֹ צַד צְפוּן
שְׂנֵשְׂאָר חֶסֶד בְּעוֹלָם, כַּשֶּׁפָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הָעוֹלָם, הַלְוִי הַשְּׁלִים בְּאֶרֶז לְכֹל. מַה זֶה בְּאֶרֶז?
בְּאוֹתוֹ מִשָּׂא שְׁהִיוּ נוֹשְׂאִים בְּמִשְׁכָּן, נִשְׁלַם כָּל
אוֹתוֹ פָּנִים עַל יָדוֹ.

הוּא - לְמַעַלָּה לְשְׂמֵמַל. הוּא - נִבְלָל בְּיָמֵינוּ. עוֹד
הוּא - זֶה הָעֵתִיק. אֵלְמַלֵּא הַדִּין לֹא נִמְצָא
בְּעוֹלָם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים אֲנָשִׁים אֲמוּנָה עֲלִיוֹנָה, וְלֹא
יִשְׁתַּדְּלוּ בְּנֵי אָדָם בַּתּוֹרָה, וְלֹא יִתְקַיְמוּ מִצְוֹת
הַתּוֹרָה. עֲבוּדָה בְּשִׁלְמוֹת שְׂתַמְצָא בְּעוֹלָם אֵל
הַמְּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ מִי יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ? הִנֵּה אוֹמֵר זֶה
הַלְוִי.

וְעוֹד וְעַבְד הַלְוִי הוּא - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ה) כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים. הוּא הַשָּׁלִים שְׁלֵמוֹת לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחֵר. הוּא - פָּשׁוּט לְקַבֵּל אֶת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) שְׁמָאֵלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, בְּשִׁבִיל לְתַכְרֵר זְוֹנָה כְּאַחֵר. מִי עוֹדֵר אֶת הָאֲהָבָה?
 תְּיָי אֹמֵר הוּא. עוֹד הוּא - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עוד הוּא - ז' עתיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים) (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עִמּוֹ. בְּגִלְגַּל כֶּךָ הוּא לְמִטָּה, הוּא לְמַעְלָה, הוּא נִגְלָה, הוּא נִסְתָּר, הוּא אֱלֹהִים.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהֵאִיר לְלִבָּנָה כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, וְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה עַל אֶחָד שְׁבַע פְּעָמִים. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה ל) וְהָיָה אוֹר הַלִּבָּנָה כְּאוֹר הַחֲמָה וְגו'. וְכָתוֹב (שם ס) לֹא יָבוֹא עוֹד שֶׁמֶשׁךָ וִירִחְךָ לֹא יֵאָסֵף. וְכָתוֹב (שם) לֹא יִהְיֶה לְךָ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

כָּל פֶּטֶר רָחֵם לְכֹל בְּשָׁר וְגו', וְאֵת כְּבוֹד הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה תַפְדָּה. מְצֻנָה זוֹ לְפָדוֹת פֶּטֶר חַמּוֹר,

לַפְּדוֹת לְעוֹלָם הֵבֵא. וְאִם קָדַם שְׁהִלֵּךְ לְאוֹתוֹ עוֹלָם
 לֹא יִפְדֶּה נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ בַּתּוֹרָה, עֲתִיד לְחֹזֵר
 לְעוֹלָם הַזֶּה כְּבַתְּחִלָּה, (איו"ב ל"ג) יָשׁוּב לְיָמֵי עֲלוּמָיו,
 וּלְקַבֵּל נַפְשׁ וְרוּחַ וְנִשְׁמָתָה.

כָּתוּב (ש"ס) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ
 עַם גֹּבֵר. וַיִּשְׁרָאֵל, בְּגִלְגַּל שְׁפִדְיוֹנִים הָיָה בְּלִי
 תּוֹרָה, שֶׁהֵי א כָּסֶת, כְּסוּף הָעוֹלָם הֵבֵא, חֲזָרוּ שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים אַחֲרוֹת בְּגִלוֹת. וּבְנֵאֱלֹהִים הָאֲחֵרוֹנָה,
 שְׁנֵאֱלָתָם תִּהְיֶה בַּתּוֹרָה, לֹא יִחְזְרוּ לְעוֹלָם בְּגִלוֹת.
 בָּאוּ רַבּוֹתֵינוּ וּבִרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: רוּעָה הַנִּצְאָמָן,
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְדֶּה אוֹתָךְ, וְכָל יִשְׂרָאֵל יִפְדּוּ
 עַל יְדֶךָ, וְתִתְחַדֵּשׁ עַמְּהֶם, וְהֵם עַמְּךָ.

מִצְוָה אַחֵר זו - לָדוֹן בְּעַרְכֵי בַיִת. וּכְסוּד הַחֲכָמָה
 - בַּיִת הָאִישׁ זו אֲשֶׁתּוֹ. אִם הִיא אֲשֶׁה שָׁל
 טוֹב וְרַע וְרוּעָה לְהַמִּיר רָעָה בְּטוֹבָה, יִפְדֶּה אוֹתָהּ
 מֵאוֹתוֹ רַע וַיִּתֵּן לוֹ עֵרֶךְ שְׁלֵחָה. אֲבָל אֲשֶׁה שָׁל עֵין
 חַחֲיִים, נֵאמַר בָּהּ (ש"ס כ"ח) לֹא יַעֲרֹכֶנָּה זָהָב וְזָכוּכִית
 וְתִמְוֶרְתָּהּ כְּלֵי כֶּסֶף, וַאֲיִן לָהּ עֵרֶךְ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מש"י

(ב) אִשֶׁת חֵיל עֲטֹרַת בַּעֲלָהּ, וְנֹאמֵר (שם לא) אִשֶׁת חֵיל
 מִי יִמָּצֵא וְגו', וְזוֹ הַשְּׂכִינָה. מִי שֶׁגִּוְמַל חֶסֶד עִמָּה,
 אֵין עֶרְךָ לְשָׂכְרוֹ. וּמִי שֶׁמְרַשֵּׁעַ אֵלֶיהָ, אֵין עֶרְךָ
 לְעַנְשׁוֹ.

בַּמָּה שְׂפָחוֹת יֵשׁ לָהּ שְׂמֵשֶׁמֶשִׁים אוֹתָהּ, וְלְכָל
 אַחַת וְאַחַת מֵהֵן יֵשׁ לָהּ עֶרְךָ, וְכָל אַחַת
 וְאַחַת צְרִיכָה פְּדִיוֹן. אֲבָל מִי שֶׁיּוֹרֵשׁ נִשְׁמָה אוֹ רוּחַ
 אוֹ נֶפֶשׁ מִהַשְּׂכִינָה, לֹא צָרִיךְ פְּדִיוֹן, שְׁעַל הַשְּׂכִינָה
 נֹאמֵר (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שָׁמַי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא
 אֶתֵּן. שְׁתֵּפְדִיוֹן שְׁלָהּ תְּלוּי בְּקָרוֹשׁ-כְּרוּךְ-הוּא.
 שְׂמוֹשָׁכִים אוֹתָהּ (א) יִשְׂרָאֵל בְּקִשְׁר תִּפְלִין, בָּאוֹת
 שְׂפָת, בָּאוֹת יָמִים טוֹבִים, בָּאוֹת הַכְּרִית וְתוֹרָה
 וּבְכַמָּה מְצוּוֹת, שְׂפְדִיוֹנָה תְּלוּי בְּקָרוֹשׁ-כְּרוּךְ-הוּא.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (יחזקאל ב) וְאַעֲשֶׂ לְמַעַן שָׁמַי, וּבְגִלָּהּ
 (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת. כִּךְ בַּמָּה מְצוּוֹת הֵן שְׁעוֹשִׁים
 בְּנֵי אָדָם עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, וּבַמָּה עֵבְרוֹת, וְלְכָל
 מְצוּוֹה יֵשׁ עֶרְךָ בָּאוֹתוֹ עוֹלָם. (אֲבָל עֲנֵשׁ) וְלְכָל עֲנֵשׁ
 לְמִי שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיהֶן, אֵין לוֹ עֶרְךָ וְשַׁעוֹר.

מִצָּוָה אַחַר זֶה - לָדוֹן בַּמַּחֲרִים נִכְסֵיו לְכַהֵן. וְהָיוּ
 שְׂפָתַיִךְ כָּל חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לְךָ יְהִיָּה. וְסוֹד
 זֶה (בְּאֲדָם וּבְכַהֲמָה) - כָּל פֶּטֶר רְחֵם לְכָל בֶּשָׂר אֲשֶׁר
 יִקְרִיבוּ לָהּ בְּאֲדָם וּבְכַהֲמָה. רְחֵם בְּהַפּוֹךְ אוֹתֵינוּ
 בְּחֻשְׁבּוֹן ^(דף קעט ע"א) מֵאֲתֵימ אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים
 שְׂבִאָדָם, עֲלֵיהֶם נֵאמַר (חֲבִקוּק ג) בְּרַגְזוֹ רַחֵם תּוֹכֹר.
 אַחַר שְׂבוּעֵם אָדָם וּמַחֲרִים אוֹתָהּ בְּהִמָּה אֱלֹהֵינוּ, חֲרִי
 שׁוֹרָה אֵל אַחַר, נְחֹשׁ, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ג) אָרוּר
 אֶתְּךָ מִכָּל הַבְּהִמָּה, וְהוּא לְשִׁמְאֵל הָאָדָם. בְּגִלְלָה זֶה
 פֶּקֶד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתֵת לְכַהֵן, שֶׁהוּא רַחֲמִים,
 בְּרַכָּה, לְכַפּוֹת רַגְזוֹ, שְׁעוֹרֵר אוֹתוֹ הָאִישׁ מְרָה, חֶרֶב
 מִלְּאֵךְ הַמָּוֶת, וּמְעוֹרֵר הַיָּמִין אֱלֹהֵינוּ בְּרַחֲמִים וּנְכֻסָּה
 רַגְזוֹ הַשִּׁמְאֵל, וְזֶהוּ בְּרַגְזוֹ רַחֵם תּוֹכֹר.

מִי שְׂבוּעֵם, שֵׁישׁ לוֹ בַּכַּעַס סֵם הַמָּוֶת, שְׁעֲלֵינוּ
 בְּאֵרוֹ בְּעֵלֵי הַמַּשְׁנָה, כָּל הַכּוֹעֵם כְּאֵלוֹ עוֹבֵד
 עֲבוּרָה זָרָה. מִשּׁוֹם שֶׁצַּד הָאֶחָד בּוֹעֵר בְּאֲדָם,
 וּבְאוֹתָהּ בְּהִמָּה שְׁנוֹתֶיךָ לְכַהֵן, נִפְרָד מִמֶּנּוּ הַחֶרֶם,
 וּסְמֵא"ל אֵל אַחַר חֶרֶם, וּנְקַבְתּוּ קָלְלָהּ, כְּלוּלָהּ
 מִכָּל קָלְלוֹת שְׂבִימְשִׁנָּה תּוֹרָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּרֹדֶךְ בְּכָל הַתּוֹרָה בְּלָה, וְכָל הַבְּרָכוֹת מִיָּמִין, שָׁבָה
 אַחֲזוּז הַכֹּהֵן. וּמִשּׁוּם זֶה כָּל תָּרָם צָרִיךְ לָתֵת לַכֹּהֵן,
 שֶׁהוּא אוֹכֵל אוֹתָהּ בָּאֵשׁ וּמִשְׁמִיד אוֹתָהּ מִהָעוֹלָם,
 וְשׂוֹכֶכֶת הָאֵשׁ מִשְׁמַאל בְּיָמִין, שֶׁהוּא מִיָּם, וְכוּ
 (אסתר ג) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה.

מִצָּוָה אַחֵר זו - לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְדוֹלָה, וּפְרָשׁוּהָ
 שְׁנַיִם מִמָּאָה. מַה זֶה תְּרוּמָה? חֲכָמֵי
 הַיְשִׁיבָה, הַתְּרוּמָה הַזֹּאת שְׁצָרִיכִים לְהַפְרִישׁ שְׁנַיִם
 מִמָּאָה, בְּסִתְרֵי תּוֹרָה מִי יָהֵם? מִי שְׁרוּצָה לְטַעַם -
 אִם הוּא זָר, יוֹמֵת. וְהֵינּוּ אֵל זָר, סָמָא"ל. שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אָמַר (שמות שכה) וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, תְּרֵי
 (שְׁנַיִם) מִמָּאָה, לְיַחַדוֹ פְּעֻמִּים בַּיּוֹם, שֶׁהֵינּוּ שְׁנַיִם
 מִמָּאָה, בְּאַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל "שְׁמַע"
 ו"בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" שֶׁל עֲרֻבוֹת,
 וּבְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעֵי אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁחָרִית. חֲסָרִים
 שְׁנַיִם מִמָּאָה, יָהֵם שְׁכִינָה עֲלִיזָנָה וְתַחֲתוֹנָה,
 בְּשִׁנְיָהֶם צָרִיךְ לְיַחַד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵמָה
 שֶׁל שְׁנִינָהֶם, מִדָּה שֶׁל שְׁנִינָהֶם, מֵאָה בְּאֵמָה. אֵמָ"ה
 בְּאוֹתִיּוֹת מֵאָ"ה הוּא, וְהוּא בְּהַפְּוֹךְ אוֹתִיּוֹת הֵא"ם.

וְעוֹד, (במדבר טו) וְהָיָה בְּאֹכְלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ
 תִּרְיִמוּ תְרוּמָה לַה'. תִּרְיִמוּ, כָּמוֹ (חבקות ג)
 רוֹם יֵדִיחוּ נָשָׂא. וְאוֹתָן עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת שְׁעֲלִיתֶם
 לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁהֵן יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, שְׁעוּלִים
 מ"ה. וּבְאוֹתֵינוּת אֶלְפָּא בִיתָא, מָה עוֹלָה מֵא"ה,
 י"ם ה"צ. וְנָהוּ שְׁפִרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
 (דברים י) וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מ"ה ה' אֶלְהֵיךָ שֶׁאֵל מֵעַמּוֹ.
 וְאָמְרוּ, אֵל תִּקְרִי מָה אֶלָּא מֵאָה, כְּנֶגֶד מֵאָה
 בְּרָכוֹת שְׁמַחֲיָב אָדָם לְבָרֵךְ אֶת רַבּוֹנוֹ בְּכָל יוֹם,
 וְנָהוּ שְׁעָרִיךְ אָדָם לְהַטְעִים בְּכָל יוֹם לְרַבּוֹנוֹ,
 וּבְשׁוּם זֶה וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה.

וּכְמָה תְרוּמוֹת הֵן? יֵשׁ תְרוּמָה מִהַתּוֹרָה, תּוֹרָה
 מ'. וְזוֹהִי תְרוּמָה, תּוֹרָה שְׁנַתְנָה בְּאֶרְבָּעִים
 יוֹם. וְאִם תֵּאמְרוּ שְׁאֵבְלֵתִי מִמֶּנָּה, הֲרֵי כְּתוּב (שמות
 כד) וַיְהִי מִשֶּׁהָ בָּהָר אֶרְבָּעִים יוֹם וְאֶרְבָּעִים לַיְלָה.
 (שמות לד) לֶחֶם לֹא אֵכֹל וַיְמִים לֹא שָׁתָה. שְׁמוֹרָה
 הִיִּתָּה תְרוּמָה זוֹ עַד כָּעֵת לְקַדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא. וְכִיּוֹן
 שְׁתַּמְלֹךְ לֹא אֵכֹל, אֵיךְ אֵכֹלוּ הָעֶבְדִּים? שְׁתֵּרִי

לְאַחַר שֶׁאָמַר (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרֵי עֵם בְּשָׂמִי,
אֲחַר כֵּךְ - אֲכָלוּ רְעִים, יֵאָכְלוּ עֲבָדָיו.

מִצְוָה אַחַר זו - לְהַפְרִישׁ (לְוֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְהִיא) (תְרוּמוֹת)
מַעֲשֵׂר לְלוֹוֵי, וְהִיא שְׂכִינָה מִצַּד יָמִין, שֶׁהִיא
חֶסֶד. תְרוּמָה גְדוּלָה לְכַהֵן, מִצַּד שְׂמָאל, שֶׁהִיא
גְבוּרָה. תְרוּמַת מַעֲשֵׂר לְלוֹוֵי, שֶׁהִיא שְׂכִינָה.

י"ד ה"א וְא"ו ה"י. (במדבר כח) שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים
לְפָר, מִצַּד אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, (יחזקאל א) וּפְנֵי
שׁוּר מִהַשְּׂמָאל, וְזוֹ גְבוּרָה. וְעֶשְׂרוֹן לְכַבֵּשׂ, וְזֶהוּ
י"ד ה"א וְא"ו ה"א (י"ד ה"י וְא"ו ה"י), שְׁעוּלָה לְעֶשֶׂר
סְפִירוֹת, עֶשְׂרוֹן זֶה. וְעֶשֶׂר לְמ"ה, וּמ"ה לְמֵאָה.

אַבְל שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים י' י' י', (זֶה יו"ד ה"י וְא"י ה"י) וְעוֹלָיִם
(ל'ל' ו' י') לְשֵׁלְשִׁים, וְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בָּהֶם עוֹלָיִם
אַרְבָּעִים וְשֵׁלֶשׁ בִּיצִים, וְהַכֹּל יו"ד, חֲמִשׁ בִּיצָה,
וְתוֹסֶפֶת מִצַּד ה', וְכֵךְ מַעֲשֵׂר, שֶׁהִיא מִצְוָה
לְהַפְרִישׁ יִשְׂרָאֵל מִמַּעֲשֵׂר מִצַּד הָאוֹת י', מַעֲשֵׂר מִן
הַמַּעֲשֵׂר, אַחַד מִחֲמֵשׁ מִצַּד אוֹת ה'. כָּל הָעֲשׂוּרִים
שֶׁל אוֹת י', וְהִיא הַשְּׂכִינָה, אַחַת מִמַּעֲשֵׂר סְפִירוֹת.

א' מחמש הוא מצד התפארת, שהוא חמש
מכתר. וכשתחשב ממלכות עד תפארת, תמצא
תפארת חמש ממטה למעלה, ושכינה חמישית
אליו.

ומצד אחר היא שני עשרנים לאיל, וכוללת י' י'
הכף בשקל הקדש, עשרה עשרה י' ה"ה.
לאיל - זה ו', שהוא שקל הקדש, וזהו (במדבר ז')
עשרה עשרה הכף בשקל הקדש. ועוד שני
עשרנים - י' י' מן (בראשית ב') וייצור. לאיל - ו' מן
וייצור. והכל א'. י' למעלה, י' למטה, ו' באמצע.
ועוד שלשה עשרנים - הם י' י' י'.

מצוה אחר זו - להפריש תודה. ורבותינו בעלי
המשנה פרשוה שתודה עשרים עשרונים,
ומתחלקים עשרה עשרונים לחמין, ועשרה למצה.
ומעשרה של מצה עושים שלשים מצות. ומעשרה
של חמין עושים עשר חלות. וזהו ס'לת, (ויקרא ז')
חלות מצות בלולת בשמן. מעשרה עשרונים,
שהם יו"ד ה"י וא"ו ה"י, היו עושים שלשים מצות,

שָׁהֵם י' י' י'. שֵׁם זֶה לְפַעֲמִים הוּא לְיָמִין וְלְפַעֲמִים
הוּא לְשִׂמְאֵל וְלְפַעֲמִים בְּאַמְצַע. רַחֲמִים מְכַל צַד,
לְיָמִינוּ וְלְשִׂמְאֵלוּ.

וְלְפַעֲמִים עֲשָׂרָה לְיָמִין, וְאֵין פּוֹחֲתִין בּוֹ מֵעֲשָׂר
מִלְּבִיּוֹת. וְלְפַעֲמִים יו"ד לְשִׂמְאֵל, וְאֵין
פּוֹחֲתִין בּוֹ מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת. וְלְפַעֲמִים יו"ד (דף קעט ע"ב)
בְּאַמְצַע, וְאֵין פּוֹחֲתִין בּוֹ מֵעֲשָׂרָה זְכָרוֹנוֹת.

עַל פִּי ה' יַחֲנוּ וְעַל פִּי ה' יִסְעוּ אֶת מִשְׁמַרְתִּי ה'
שָׁמְרוּ (כמדבר ט.). שְׁלֹכָל י' יֵשׁ אַרְבַּעַה פָּנִים,
שְׁלֹשׁ חַיּוֹת הֵן בְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ יוֹדִין, וְאַרְבַּעַה פָּנִים
לְכָל חַיָּה בְּנֶגֶד אַרְבַּעַה פָּנִים (אותיות) שֶׁל יְהוָה, עַל
פִּי ה' יַחֲנוּ וְיִסְעוּ.

שָׁמְרוּ - זוֹ הַשְּׂכִינָה שֶׁשׁוֹמְרֵת לְאוֹתָם שֶׁשׁוֹמְרִים
שְׂבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, שֶׁבְּגִלָּל זֶה לֹא זָוָה
שְׂכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל שְׂבָתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, וְאַפְלוּ
בְּשְׂבָתוֹת (בימי) תַּחֲלֵ, אֲלָא שְׁהִיא סוֹנְגְרַת וּמְסַנְגְרַת
בָּתָּהֶם.

וּבְכָל תְּפִלָּה הִיא עוֹלָה לְשֵׁם יְהוָה, עַד שְׁמִנְיָעָה
 לְמִרְכָּבָה (שֶׁל חַמִּיּוֹת) שֶׁל הָאֲבוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
 אֲשֶׁר: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת. שֵׁשׁ לָהֶם שָׁנִים
 עָשָׂר פָּנִים פְּנֵי פְּנֵי שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים. וּכְפִי אֲשֶׁר
 מְלַמֶּדֶת זְכוּת עַל אֱלוֹי בְּעֲלֵי הַתְּפִלָּה וּבְעֲלֵי זְכוּת
 בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה מִתְּוֹרָה - כִּי יִחַנו עַל זְכוּת
 שְׁלָהֶם וְכֵן יִסְעוּ לְגַבְבָּם, וְכִי יוֹרְדֵת שְׁמִירָה אֲלֵיהֶם.
 אֱלוֹי שְׁעוֹשִׂים זְכוּת עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, יוֹרֵד
 הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִרְכָּבוֹתָיו שְׁעוֹשֶׂה,
 וּבְאַרְבָּעָה שׁוֹמְרִים שְׁלוֹ, וּמִי שְׁעוֹשֶׂה זְכוּת שְׁלֹא
 עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמִרְכָּבוֹתָיו, וְעַל
 הַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂיהֶם בְּאוֹתָם שְׁדִים
 וּמִזִּיקִים וּמְלֹאכֵי חַפְלָה בְּמִרְכָּבוֹתָם לְהַפְרֵעַ מֵהֶם.
 (זְכוּת שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמִרְכָּבוֹתָיו וּבְאַרְבָּע
 חַמִּיּוֹת שְׁלוֹ. וּמִי שְׁעוֹשֶׂה זְכוּת עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶם, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמִרְכָּבָה שֶׁל
 הָעֶבֶד מִטְּמֵרוֹ"ן וּבְאַרְבָּעָה שׁוֹמְרִים שְׁלוֹ. וְלַרְשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂיהֶם, בְּאוֹתָם
 שְׁדִים וּמִזִּיקִים וּמְלֹאכֵי חַפְלָה עוֹן וּמִשְׁחִית אַף וְחִמָּה בְּמִרְכָּבָה שְׁלָהֶם לְהַפְרֵעַ מֵהֶם)
 פְּתָחוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְאָמְרוּ, וַדָּאֵי כִּי זֶה. אֲשֶׁרִי

חֲלָקָה רֹעָה הַנְּאֻמָּן. (עד כאן רעיא מהימנא). בָּרוּךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמֻלְךָ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרֻשַׁת הַקֵּט

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת חֻקַּת

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן לֵאמֹר זֹאת חֻקַּת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר וְגו'. רַבֵּי יוֹסֵי
 פָּתַח, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בֵּא וּרְאֵה, דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם קְדוֹשִׁים,
 הֵם עֲלִיוֹנִים, הֵם מְתוּקִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים יט)
 הַנְּחַמְדִּים מְזֻהָב וּמְפוֹרָז רַב וּמְתוּקִים מְדֻבָּשׁ וְגו'. מִי
 שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּאֵלוֹ עוֹמֵד כָּל יוֹם עַל חֵר סִינַי
 וּמְקַבֵּל הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים כו) הַיּוֹם הַזֶּה
 נִתְּיָה לְעַם. וְכֹךְ פִּרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים.

כָּתוּב כָּאֵן זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, וְכָתוּב וְזֹאת
 הַתּוֹרָה. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלֶּא סוּד עֲלִיוֹן
 הוּא, וְכֹךְ לְמַדְנֵוּ: וְזֹאת הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת הַכֹּל
 בְּיַחְדָּו אַחַד וּלְהַכְלִיל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּקְדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא, לְהַמְצִיא הַכֹּל אַחַד. בְּגִלְל זֶה
 וְזֹאת הַתּוֹרָה. לָמָּה תוֹסֶפֶת וָא"ו? אֵלֶּא זֶה נֶאֱמַר
 לְהִרְאוֹת שְׁהַכֹּל אַחַד, לֵלֵא פְרוּד. וְזֹאת - כָּלֵל
 וּפְרָט כְּאַחַד, זְכָר וּנְקֵבָה. וּמִשּׁוּם זֶה וְזֹאת הַתּוֹרָה

וַדַּאי. אֲבָל זֹאת בְּלֹא תוֹסֵפֶת וְאִ"ו, חֲקַת הַתּוֹרָה
וַדַּאי, וְלֹא הַתּוֹרָה, דִּין הַתּוֹרָה, גְּזֵרַת הַתּוֹרָה.

בַּל וּרְאֵהָ, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלוּוִיִּם, וְלֹא וְזֹאת.
שְׁתֵּרֵי מִצַּד תְּדִין (תקשה) הֵם בָּאִים, וְלֹא מִצַּד
הַרְחֵמִים. אָמַר רַבִּי יְהוֹרָה, וְתֵרֵי פְתוּב (במדבר ד)
וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו. וְזֶה בְּלוּיִם נֹאמַר, וְאַתָּה
אָמַרְתָּ זֹאת, וְלֹא וְזֹאת. אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֶּךָ זֶה,
וְהַפְסוּק מוֹכִיחַ. מִי שְׂאוּחֻז סַם הַמָּוֶת, אִם לֹא
יַעֲרַב בּוֹ סַם הַחַיִּים, תֵּרֵי וַדַּאי יָמוּת. וְעַל זֶה, וְזֹאת
עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ, מִשּׁוּם שְׁפָם הַחַיִּים
מִעֲרַב אֹתוֹ. וְזֹאת עָשׂוּ וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ, וַדַּאי וְזֹאת
צָרִיךְ לָהֶם, וְלֹא זֹאת. מִשּׁוּם כֶּךָ וְזֹאת הַתּוֹרָה
מִמֶּשֶׁ, בְּיַחֲוֹד אַחֵר, בְּיַחֲוֹד שְׁלָם, כְּלִל שֶׁל זָכָר
וְנִקְבָּה. ו"ה. זֹאת - ה' בְּלִבְדָּה, וְעַל זֶה זֹאת חֲקַת
הַתּוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבְא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ
מְצוּיִים בְּבֵית רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. אָמַר רַבִּי
פִּנְחָס לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, אֵתָּה שְׁעוּמָדִים

עֲלֶיךָ לְמַעַלָּה וּדְבָרֶיךָ בְּגִלּוּי, מִה שְׁלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת
 לְאָדָם אַחֵר, בְּפִרְשָׁה זֹו אָמַר דְּבַר חֲדָשׁ. אָמַר לוֹ,
 וּמִהוּ? אָמַר לוֹ, זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, הֲנִיחָה
 שְׂאֵר הַחֻבְרִים יֹאמְרוּ. (דָּף קַפ ע"א) אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו,
 אֶלְעָזָר עֲמִד בְּעַמּוּדָךְ, וְאָמַר דְּבַר אֶחָד בְּפִרְשָׁה זֹו,
 וְהַחֻבְרִים יֹאמְרוּ אַחֲרֶיךָ.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (רוֹת ה) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
 עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתּוֹרָה לְקַיֵּם וְגו'. בְּפִסּוּק
 זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְאִם רֵאשׁוֹנִים אֵלּוּ עָשׂוּ הַסְכָּמָה
 זֹו בְּדִין תּוֹרָה וּבָאוּ אַחֲרוֹנִים וּבִטְלוּהָ, לָמָּה
 בִּטְלוּהָ? וְחָרִי מִי שֶׁמְבַטֵּל דְּבַר תּוֹרָה בְּאֵלּוּ הַחֻבְרִים
 עוֹלָם שָׁלֵם? וְאִם זֶה אֵינּוּ בְּדִין תּוֹרָה, אֵלֵּא
 הַסְכָּמָה בְּעֵלְמָא, לָמָּה הִנְעַל בָּאֵן?

אֵלֵּא וְדַאי בְּדִין הַתּוֹרָה הָיָה, וּבְסוּד עֲלִיּוֹן נַעֲשֶׂה
 הַדְּבַר. וּמִשׁוּם שֶׁחָיו הָרֵאשׁוֹנִים חֲסִידִים
 צְדִיקִים, הַדְּבַר הָיָה הַתְּנַלָּה בֵּינֵיהֶם, וּמִשֶּׁהַתְּרַבּוּ
 רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה (הַעֲבִירוּ) דְּבַר זֶה בְּצוּרָה אַחֲרַת
 בְּרִי לְכַסּוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵם בְּסוּד עֲלִיּוֹן. (וְחָרִי פִּרְשׁוּהָ)

בֵּא וּרְאֵה, (שמות ג) וַיֹּאמֶר אֵל הַתְּקַרֵּב הֲלֹם שָׁל
 נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ וְגו'. וְכִי לָמָּה תִּנְעַל כָּאֵן?
 אֵלֶּא נִתְּבָאֵר שְׂצוּנָה לֹו עַל הָאִשָּׁה לְהַפְרִיד מִמֶּנָּה,
 וּלְהוֹדוֹנָה (בְּמָקוֹם) בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל אֹור קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן,
 וְהִיא הַשְּׂכִינָה.

וְאוֹתָהּ נִעַל בְּאֵרוֹהָ בְּמָקוֹם אַחֵר, (וְהִיא הַשְּׂכִינָה)
 הַעֲבִירוֹהָ מֵעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאֵרוֹהָ בְּעוֹלָם
 אַחֵר. וְעַל כֵּן, כָּל מֵה שְׂנוֹתַן הַמֵּת לְאָדָם בְּחֵלוֹם
 - זֶה טוֹב. לְקַח כֶּלִיו מִהַבַּיִת - זֶה רָע, כִּמּוֹ סַנְדְּלוֹ.
 מִדּוּעַ? כִּי הַעֲבִיר רַגְלָיו, שָׁהֵם עֲמִידַת הָאָדָם,
 מִהַעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵּן אֹוֹתָם לְעוֹלָם אַחֵר, מָקוֹם
 שְׁתֵּמּוֹת שׁוֹרָה בּוֹ, שְׂכַת־טוֹב (שִׁיר ז) מֵה יִפּוּ פְּעַמֶיךָ
 בְּנַעֲלִים בַּת נְדִיב. (מִהִי בַת נְדִיב? זוֹ בַת אַבְרָהָם, שְׂכַת־טוֹב (תְּחִלִּים מו)
 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) וְסוֹד הַדְּבָר הוּא
 בֵּין הַחֲבֵרִים.

וְזֶה בְּשֵׁתֵּמַת לֹוֹקַח אֹוֹתָם. אֲבָל בְּזִמְן שְׁתֵּחִי שׁוֹלֵף
 נִעַלוּ וְנוֹתַן לְאִישׁ אַחֵר כְּדֵי לְקַיֵּם בְּרִית,
 עוֹשֶׂה בְּגוֹרָה עֲלִיּוֹנָה. נִעַל שֶׁל חֲלִיצָה, כִּמּוֹ

שְׁלֹמֶעֱלָה נֶעַל אַחֶרֶת, וְהִכַּל מְקוֹם אֶחָד (הַכַּל מִתְנַחֵד)
(סוּד אֶחָד).

בֵּא וּרְאֵה, אוֹתוֹ מֵת שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם בְּלֹא
בָּנִים, בַּת נָדִיב זוֹ לֹא כּוֹנֶסֶת אוֹתוֹ אֵלֶיָּה,
וְהוֹלִיךְ לְהֵיזוֹת מִמְטָרָד בְּעוֹלָם, שְׁלֹא מוֹצֵא מְקוֹם,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָם עָלָיו, וּמְצַוָּה לְאָחִיו לְגַאֵל
אוֹתוֹ, לָשׁוּב וְלְהֵיזוֹת מִתְקַן בְּעֶפְרַיִם אַחֵר, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (אִיוב ל"ד) וְאָדָם עַל עֶפְרַיִם יָשׁוּב, וּפְרָשׁוּהָ.

וְאִם אוֹתוֹ גּוֹאֵל לֹא רוֹצֵה לְהַעֲמִיד אֶת אָחִיו
בְּעוֹלָם חַיָּה, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר נֶעַל אַחַת בְּרַגְלָו,
וְאוֹתָהּ אִשָּׁה שֶׁתִּשְׁרַח אֶתוֹ, מִקְּבֻלַּת אֵלֶיָּהּ אוֹתָהּ
נֶעַל. וְלָמָּה נֶעַל? אֵלֶּיָּהּ מִשׁוּם שֶׁאוֹתָהּ נֶעַל הִיא
בְּגִלְלַת חַיָּת (מִשׁוּם שֶׁאוֹתָהּ נֶעַל הִיא קִיּוּם חַיָּת בְּעוֹלָם חַיָּה), וְנִתְּנָה
בְּרַגְלֵי אָחִיו חַיָּה, וְהָאִשָּׁה מִקְּבֻלַּת אֵלֶיָּהּ אוֹתָהּ
נֶעַל, לְהִרְאוֹת שֶׁאוֹתוֹ מֵת חֲזַר לְבֵין חַיָּים בְּמַעֲשֵׂה
חַיָּה.

וְהוּא בְּהַפְּךְ מֵאוֹתָהּ נֶעַל שְׁלוֹקַח חַיָּת מִחַיָּה,
וְכַעַת נֶעַל זוֹ לֹקַח חַיָּה מִן חַיָּת.

וּבְאוֹתָהּ נֶעַל אוֹתוֹ הַמֵּת הוֹלֵךְ בֵּין הַחַיִּים, (וַצְרִיךְ
נֶעַל שֶׁל הַמֵּת הַזֶּה הוֹלֵךְ בּוֹ בְּחַיֵּיו) וְהָאִשָּׁה לֹקַחַת אוֹתָהּ
אֵלֶיהָ, לְהִרְאוֹת שְׂאוֹתָהּ אִשָּׁה (מִשְׁלֵי יב) עֲטָרַת
בַּעֲלָהּ, לְקַחַת אוֹתָהּ וּמִקְבֻלַּת אוֹתָהּ אֵלֶיהָ.

וַצְרִיךְ לְהַכּוֹת בְּאוֹתָהּ נֶעַל בְּאֶרֶץ, לְהִרְאוֹת
שֶׁשָּׂכַךְ גּוֹף אוֹתוֹ הַמֵּת. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּזִמְנָה זֶה אוֹ לְאַחַר זְמַן יְחוּם עָלָיו וַיִּקְבֵּל אוֹתוֹ
לְעוֹלָם אַחֵר. עוֹד הַכָּאָה שֶׁל אוֹתָהּ הַנֶּעַל בֶּיַד (מִתְיָד)
שֶׁל הָאִשָּׁה לְאֶרֶץ, לְהִרְאוֹת שְׂיַבְנָה אוֹתוֹ הַמֵּת
בְּעֶפְרָא אַחֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבָעֵת יָשׁוּב לַעֲפְרוֹ שְׁתִּיחָה
מִשָּׁם בְּחַתְחֻלָּה, (וְאִזּוֹ יָשׁוּב לַעֲפְרוֹ) וְאִזּוֹ אוֹתָהּ אִשָּׁה תִּתֵּן
לַעֲשׂוֹת יָרַע אַחֵר, וּכְךָ פִּרְשׁוּתָהּ.

בֵּא וּרְאֵה, עַל כֵּךְ מִי שְׂרוּצָה לְהַעֲמִיד בְּרִית, נוֹטֵל
נֶעַל וְנוֹתֵן לְחִבְרוֹ לְהַעֲמִיד עָלָיו בְּרִית. (שְׁבַת
נְדִיב) זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַנְּאוּלָּה.
מַה זֶה וְזֹאת? בְּרִית שְׁלֵמָה בְּכָל. לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל,
בְּשִׁחְיוֹ צְנוּעִים קְדוּשִׁים. לְבָנִים כָּל דְּבָר, כָּל דְּבָר
מִמֶּשׁ, שְׁתִּירֵי זֶהוּ הַעֲמָדָה. וְאִזּוֹ - וְזֹאת הַתְּעוּדָה

בְּיִשְׂרָאֵל, וְדַאי. שְׁלֵא תֹאמַר שְׁהִסְכַּמְתָּה בְּעֵלְמָא
הִיא, וּמַדְעֵתָם עָשׂוּ אוֹתָהּ, אֵלָּא הֵעֲמִידָה עֲלִיזוּנָה
הִיָּתָה, לְהִיּוֹת מְעַשִּׂיהֶם בְּסוּד שְׁל מְעֵלָה.

בִּיּוֹן שְׁהִתְרַבּוּ רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּפִסּוּ הַדְּבָר בְּגוֹן
אַחַר, בְּכִנּוּף הַמְּלַבּוּשׁ, וְהַמְּלַבּוּשׁ הַזֶּה הוּא
הַתְּקוּן עֲלִיזוֹן. וְסוּד הַדְּבָר - כְּתוּב (דְּבָרִים כג) וְלֹא יִגְלֶה

כְּנִיף אֲבִיו. (דף קפ ע"ב)

זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה. זֹאת - זוֹ אוֹת הַבְּרִית, שְׁלֵא
יִשְׁרְדוּ זֶה מִיּוֹה (וּכְאֲשֶׁר נִפְרַע זֶה חֶבֶל) שְׁנִקְרָא זֶה ,
וּמִהֲנִקְבָּה עוֹלָה לְזָכַר. וְעַל זֶה שְׁמוֹ"ר וְזָכוּ"ר
מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. חֲקַת הַתּוֹרָה! חֶק הַתּוֹרָה צָרִיךְ
לְהִיּוֹת! מַה זֶה חֲקַת?

אֵלָּא חֲקַת בְּוִדְאִי, וּבְאַרְנֵי, ה' הִיָּתָה ד' (חֶק), וְהָרִי
נִתְּבַאֵר. אֲבָל ת' הוּא ד' וְנ' מְחַבְּרִים כְּאַחַד.
וְנו"ן תְּרִי נִתְּבַאֵר, נו"ן לְמָה נִקְרָאת כֶּךָ בְּנו"ן?
אֵלָּא כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (וּיקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת
עַמִּיתוֹ. שְׁכַפְּעַת הִיא בְּפָנִים מְאִירוֹת וְעוֹשֶׂה אוֹנָאָה
לְבְנֵי אָדָם, וְאַחַר כֶּךָ מִכָּה כְּמוֹ נְחָשׁ, וּמְשַׁמִּידָה

והזרנות, (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל זה כד
 נקראת בנו"ן שנאמר עליה. ת' הכל באחד -
 דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) (נו"ן רי"ש),
 רי"ש ודל"ת דבר אחד הוא. ובאותיות חקוקות
 הם חק ות', והכל דבר אחד.

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה. פרה זו
 באה לטהר. לטהר לטמאים. פרה שמקבלת
 מהשמאל. ומי הוא לשמאל? שור, כמו שנאמר
 (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה - סמוקה
 בשושנה, שבתוב (שיר ב) בשושנה בין החוחים.
 אדמה - גזרת הדין.

רעיא מהימנא

פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום וגו'. אסור
 לחרש בשבת חרישה של שור, שנאמר (תהלים
 קכט) על גבי חרשו חרשים. ושכינה תחתונה היא
 פרה אדמה - מצד הגבורה. תמימה - מצד החסד,
 שהיא דרנת אברהם, שנאמר בו (בראשית יז) התהלך
 לפני והיה תמים. אשר אין בה מום - מצד העמוד

הַאֲמֻצְעִי. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עַל - מִצַּד שְׂכִינָה
 עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוֹת. בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, וְהוֹר
 הַקָּרֵב אֵינִן לוֹ רְשׁוֹת לִצַּד הָאֲחֵר לְשִׁלְטָה, לֹא שָׁטָן
 וְלֹא מִשְׁחִית וְלֹא מְלֹאךְ הַמָּוֶת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיחָנִם.

(עַד כֹּאן רַעִיָא מַהִימְנָא).

תְּמִימָה, מַה זֶה תְּמִימָה? כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ, שׁוֹר תָּם
 וְשׁוֹר מוֹעֵד. שׁוֹר תָּם דִּין רְפָה. שׁוֹר
 מוֹעֵד דִּין קֶשֶׁה. גַּם כִּי תְּמִימָה דִּין רְפָה, גְּבוּרָה
 תַּחְתּוֹנָה, זוּהִי תְּמִימָה. גְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה, זְהוּ דִּין
 קֶשֶׁה, וְהִיא יָד הַחֲזָקָה תְּקִיפָה.

אֲשֶׁר אֵינִן בָּהּ מוּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כִּלְךָ
 יָפָה רַעֲיָתִי וּמוּם אֵינִן בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה
 עָלֶיךָ עַל, עַל כְּתוּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹאל ב כג) וְנֶאֱמַם
 הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִיא (שֵׁם ב)
 שְׁלֵמִי אֲמוּנִי יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיךָ לֹא הִיא, אֵלֶּא עֲמָה.
 אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עַל, הִינּוּ שְׂפָתוֹב (עֲמוּס ה)
 בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית כד) בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה.

וּנְתַתֶּם אֶתְּהָ אֶל אֶלְעָזָר, מִצְוֹתֶיהָ בְּסִגְנוֹ, וּפְרִשׁוּהָ.
 מָה הַטַּעַם לוֹ וְלֹא לְאַהֲרֹן? אֵלֶּה אֶהְרֹן
 שׁוֹשְׁבֵינִי הַמְּלֻכָּה. וְעוֹד, שְׂאֵהְרֹן לֹא בָּא מִצַּד שֶׁל
 מַחֲזֵר, אֵלֶּה מִצַּד שֶׁל קְדוּשָׁה, וּמִשׁוֹם שֶׁיְהִי בָּא
 לְמַחֲזֵר, לֹא נִתֵּן לוֹ.

כָּל דְּבַר בְּפִרְהָ זֶה הִיא בְּשִׁבְעֵי, שְׁבַעַה כְּבוֹסִים
 וְכוּ', וְהָרִי נִתְּבָאֵר. מָה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁהִיא
 שְׁבַע שְׁנֵי שְׁמִטָּה, וּבֵת שְׁבַע נִקְרָאת, וְעַל כֵּן כָּל
 מִעֲשִׂיָּה בְּשִׁבְעֵי. בָּא וְרֵאֵה, כָּל מָה שֶׁנֶּעֱשֶׂה מִפִּרְהָ
 זֶה - בְּשִׁבִיל לְמַחֲזֵר, וְלֹא לְקְדוּשָׁה. וְאַף עַל גַּב
 שְׁנֵיתָנָה לְסִגְנוֹ, הוּא לֹא שׁוֹחֵט וְלֹא שׁוֹרֵף, בְּשִׁבִיל
 שֶׁלֹּא יִמָּצֵא דִין בְּצִדוֹ, וְכֹל שֶׁכֵּן אֶהְרֹן, שֶׁהוּא
 בְּדַרְגָּה יוֹתֵר מִשְׁלֵמָה, וְלֹא צָרִיךְ לְהִמָּצֵא שֵׁם
 וְלְהוֹדִימוֹ לְשֵׁם.

פִּרְהָ זֶה, כִּינּוֹן שֶׁנֶּעֱשֶׂתָה אִפְרָה, צָרִיךְ לְזַרְק בָּהּ עֵץ
 אֶרֶז וְאֵזוֹב וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת, וְהָרִי אֵלֶּה נֶאֱמָרוּ.
 וְאַסֵּף אִישׁ מַחֲזֵר, וְלֹא קְדוּשָׁה. וְהַנִּיחַ מַחֲזֵר לְמַחֲזָנָה

בְּמָקוֹם מְהוֹר, שְׁתֵּרֵי מְהוֹר לֹא נִקְרָא אֱלֹא מֵצַד
שְׂמִיטָא בְּהַתְּחֵלָה.

סוּר הַכֹּל, זֶה שְׂפָתוֹב לְמִי נְדָה חֲטָאת הִיא.
מִשּׁוֹם שְׂכָל דִּינִים הַתְּחֵתוֹנִים וְכָל אֵלוֹ
שְׂבָאִים מֵצַד הַטְּמֵאָה, בְּשִׁינְקִים מֵצַד אַחַר
וְיוֹשְׁבֵי בְּדִין, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (ישעיה לד) מְלֵאָה דָם
הַדְּשָׁנָה מִחֻלָּב, אִזּוּ בְּלָם מִתְּעוֹרְרִים וּמִסְתַּלְקִים
וְשׁוֹרִים בְּעוֹלָם. בִּיּוֹן שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה זֶה שְׂלִמְטָה,
וְכָל תְּדִין תְּזֵה בְּמָקוֹם זֶה שְׂל פָּרָה זו, וְזוֹרְקִים
עָלֶיהָ עֵץ (דף קפא ע"א) אָרְזוּ וְגו', אִזּוּ נִחְלָשׁ בְּחָם, וְכָכָל
מְקוֹם שְׁשׁוֹרִים נִשְׁבָּרִים וְנִחְלָשִׁים וּבּוֹרְחִים מִשָּׁם,
שְׁתֵּרֵי בְּחָם נִרְאָה כְּמוֹ זֶה לְגַבִּיהֶם, וְאִזּוּ לֹא
שׁוֹרִים בְּאָדָם, וְהוּא נִטְהָר.

וְעַל זֶה נִקְרָאִים מִי נְדָה, מִיָּם לְטַהַר. בְּשִׁהָעוֹלָם
שְׂרוֹי בְּדִין וְצַד הַטְּמֵאָה מִתְּפַשֵּׁט בְּעוֹלָם,
כְּאִן נִכְלָלִים כָּל מִינִים שְׂל טְמֵאָה וְכָל מִינֵי טְהוֹרָה,
וּמִשּׁוֹם זֶה טְמֵאָה וְטְהוֹרָה כָּלֵל עֲלִיוֹן בְּתוֹרָה,

וּבְאֵרוֹתָ הַחֲבֵרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֹזָר, עֲשִׂיתָ
שָׁלֹא יֹאמְרוּ הַחֲבֵרִים דָּבָר אַחֲרָיִךְ.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים
בִּנְחָלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שָׂדֵי וְגו'.
פְּסוּקִים אֵלּוּ אָמְרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וַיֵּשׁ
לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם. בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַר שַׁחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה
מִכָּה בַחֲקִיקוֹת, אֵף עַל גַּב שָׁהִיא נִסְתָּרַת בְּכָל
הַצְּדָדִים, נִפְתָּח וְשׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה נֶהָר אֶחָד מְלֵא
(וּמְמֵלֵא לְשַׁעֲרִים) בְּשַׁעֲרִים עֲלִיוֹנִים.

בְּמַבּוּעַ וּמְקוֹר שֶׁל מַיִם שְׁמֵמֵלֵא כְּלֵי גְדוֹל מִמֶּנּוּ,
וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים מַבּוּעִים שֶׁל נְחָלִים
וְנִהְרֹת כָּל צֶד - כֶּךָ זֶה, בְּשִׁבִיל דְּקִיק אֶחָד שָׁלֹא
נוֹדַע, מוֹשֵׁף וְשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ נֶהָר שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא
וּמְמֵלֵא לְאוֹתוֹ נַחַל עֲמֵק, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים מַבּוּעִים
וְנְחָלִים וּמִתְמַלְאִים מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הַמְשַׁלַּח
מַעֲיָנִים בִּנְחָלִים וְגו'. אֵלֶּה נִהְרֹת עֲלִיוֹנֵי קֹדֶשׁ שֶׁל
אֶפְרַסְמוֹן זֶה, וּכְלָם מִשְׁקִים כְּאֶחָד מֵאוֹתָהּ נִבְיַעַת
הַנַּחַל הָעֲלִיּוֹן הַקֹּדֶשׁ שִׁיּוֹצֵא וְשׁוֹפֵעַ.

אַחַר כֵּן, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי, הֵינּוּ שְׂכֵתוֹב (בראשית
 ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים.
 אַרְבַּעַת רְאשִׁים אֵלֶּה הֵם חֵיתוֹ שְׂדֵי, כִּלְל כָּל אוֹתָן
 מְרַכְּבוֹת וְכָל אוֹתָם חִילוֹת שְׂשֻׁדֵי אַחוּזָה בָהֶם. אֵל
 תִּקְרִי שְׂדֵי אֵלֶּה שְׂדֵי, שֶׁהוּא נוֹטֵל וּמִשְׁלִים אֶת
 הַשָּׁם מִיסוֹד הָעוֹלָם.

יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִם - אֵלֶּה אוֹתָם שְׂכֵתוֹב בָּהֶם
 (יחזקאל א) וְהָאוֹפְנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמְתָּם כִּי רוּחַ
 הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים. מִי הַחַיָּה? אֵלֶּה אֵלוֹ חֵיתוֹ שְׂדֵי,
 אַרְבַּע הֵן, וְכָל אַחַת וְאַחַת לְצַד אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם.
 ואֵלוֹתָיו שְׁנֵקָרָא חַיָּה, וְאוֹפְנִים מוֹל כָּל אֶחָד וְאַחָד.
 וְלֹא הוֹלְכִים אֵלֶּה מְרוּחַ אוֹתָהּ חַיָּה שֶׁהוֹלְכֵת
 עֲלֵיהֶם, וּכְאֲשֶׁר אֵלֶּה מְשֻׁקִים מֵאוֹתָהּ הַשְּׁקָאָה
 עֲלִיוֹנָה, כָּל שְׂאֵר הַחִילוֹת הָאֲחֵרִים מְשֻׁקִים וּמְרוּיִם
 וּמִשְׁתַּרְשִׁימִים בְּשַׁרְשִׁימָהֶם, וְנִאֲחָזִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה
 בְּדַרְגוֹת יְדוּעוֹת. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יִשְׁבּוּן וְגו'. מִשְׁקָה הָרִים מֵעֲלִיוֹתָיו וְגו' - אֵלוֹ שְׂאֵר
 דַּרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת.

אחר כל זה - מפרי מעשיך תשבע הארץ, (למטה,
 וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה. וכשהיא
 מתברכת, כל העולמות בשמחה, ומתברכים. וזה
 בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמק
 של הכל.

ובשעה שהעולם יושב בדיון, שברכות לא
 נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא
 המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת למטה, אז העולם יושב בדיון.
 ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשטת בעולם) וכמה חבילות של
 מויקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני
 אדם, ומטמאת אותם אותה הרוח, כמו כן אדם
 שגוע (בכך הרוח הזו) ורוח הטמאה שורה עליו. כך גם
 שורה, למי שיקרב אליו.

זהו שכתוב תסתיר פניך יפהלון וגו'. פסוק זה
 מהו אומר? אלא תסתיר פניך יפהלון, שחרי
 לא השקו להמצא ברכות לעולמות. תוסף רוחם
 יגועון, (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח
 טמאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו ומי

שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם, מָה רְפוּאָתָם?
 זֶה שְׂכָתוֹב וְאֵל עֶפְרָם יִשׁוּבוּן. זֶה עֶפְר שְׂרַפְת
 הַחֲטָאֵת (זֶה עֶפְר הַמְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה) בְּשָׂכִיל לְטַהֵר בּוֹ, וְהִינּוּ
 סוֹד (קהלת ג) הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפְר, וְאַפְלוּ גִלְגַּל חֲמָה.

לְאַחַר שְׁחֹזְרִים לְעֶפְר זֶה בְּשָׂכִיל לְטַהֵר בּוֹ,
 נְעִיבְרַת רוּחַ הַטְּמֵאָה, וּמִתְעוֹרְרַת רוּחַ
 אַחֲרַת קְדוּשָׁה וְשׁוֹרָה בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב תְּשַׁלַּח
 רוּחְךָ יִבְרָאוּן, יִבְרָאוּן וַיִּרְפְּאוּ בְּרְפוּאָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל
 רוּחַ אַחֲרַת. וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אֲדָמָה, שְׁחֲרֵי נִטְהַרָה (אִשָּׁה
 לְבַעֲלָהּ), וְחֲדוּשׁ הַלְּבָנָה נִמְצָא, וְכֹל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְּבַרְכִּים. אֲשֵׁרֵי חֵלֶק יִשְׂרָאֵל שְׁחַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נָתַן לָהֶם עֲצָה שְׂכָלָה רְפוּאָה בְּדֵי שִׁיזוּבוּ לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא, וַיִּמְצְאוּ מְהוֹרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, קְדוּשִׁים
 לְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם פְּתוּב (יחזקאל לו) וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם
 מִיָּם מְהוֹרִים וּמְתַרְתֵּם. (דף קפא ע"ב)

וַיִּבְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבְּרֵי צִיָּן וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, לָמָּה פְּרָשְׁת פָּרָה סְמוּכָה
 לְמִיתַת מְרִים, חֲרֵי פְרָשׁוֹת. אֵלָּא בִּיּוֹן (בְּמִו) שְׁנַעֲשָׂה

הַדִּין בְּפָרָה זֶה לְטִהַר הַטְּמֵאִים, נַעֲשֶׂה דִין בְּמֵרִים
 לְטִהַר הָעוֹלָם, וְהִסְתַּלְּקָה מִהָעוֹלָם. כִּיּוֹן
 שֶׁהִסְתַּלְּקָה מֵרֵי, הִסְתַּלְּקָה אוֹתָהּ בְּאֵר שְׁתִּיתָהּ
 הוֹלֵכֶת עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, וְהִסְתַּלְּקָה הַבְּאֵר בְּכֹל.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה
 עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי עָלֶיךָ לְבַדָּה? לֹא.
 אֲלֵא מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל נִשְׁפָּר בְּגִלְגָּלָה. בְּגִלְגָּלָה נִשְׁפָּר
 הַיָּמִין אַחֲרֶיהָ, שְׁתִּיָּה מִקְרָבָה לְגוֹף. וְהַגּוֹף, שֶׁהוּא
 שְׁמֵשׁ, נִחְשָׁף בְּגִלְגָּלָה, וְזֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (תהלים 5) הוֹשִׁיעָה
 יְמִינִךָ וְעַנְנֵי. גּוֹף, (בְּגִלְגָּלָה, שְׁכַת־טוֹב (ישעיה יג) חֲשׂוֹף הַשְּׁמֵשׁ בְּצֵאתוֹ,
 וְכַתוּב) שְׁכַת־טוֹב (ישעיה ג) אֶל־בֵּישׁ שָׁמַיִם קִדְרוֹת, שְׁתִּירֵי
 הַשְּׁמֵשׁ נִחְשָׁף בְּגִלְגָּלָה. כְּמוֹ זֶה, וְתַמַּת שָׁם מֵרֵי
 וְגו'.

וְלֹא הָיָה מִים לָעֵדָה, שְׁתִּירֵי הִסְתַּלְּקָה הַבְּאֵר
 שְׁלִמְעָלָה וְשְׁלִמְטָה, אַחַר כֵּן נִשְׁפָּר הַיָּמִין,
 שְׁכַת־טוֹב יֵאָסֵף אַחֲרָיו אֵל עַמּוּיוֹ. וְאַחַר כֵּן נִחְשָׁף
 הַשְּׁמֵשׁ, שְׁכַת־טוֹב (דברים לב) וַיִּמַּת בְּחָר וְגו', וְהֵאָסֵף אֵל

עֲמִידָה וְגו'. תְּרֵי זְרוּעַ יְמִין נִשְׁבְּרָה, וְהַגּוֹף, שֶׁהוּא
שָׁמַשׁ, נִחְשָׁד.

וּבֵא וּרְאֵה, לֹא נִמְצָא דוֹר בְּעוֹלָם כְּמוֹ תְּדוֹר
שֶׁעָמַד מִשָּׁה בְּעוֹלָם, וְאַהֲרֹן וּמְרִים. וְאִם
הַנֶּאֱמָר בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה גַם כֹּךְ - לֹא! שְׁתְּרֵי בְּיָמֵי
שְׁלֹמֹה שְׁלֹטָה הִלְבְּנָה, וְהַשָּׁמַשׁ הִתְכַּנְּסָה. וּבְיָמֵי
מִשָּׁה הִתְכַּנְּסָה הִלְבְּנָה וְשֹׁלֵט הַשָּׁמַשׁ.

שְׁלֹשָׁה אֲחִים הָיוּ: מִשָּׁה, אַהֲרֹן וּמְרִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמָר (מִיבֵחַ ו') וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מִשָּׁה
אַהֲרֹן וּמְרִים. מְרִים - לְבָנָה. מִשָּׁה - שָׁמַשׁ. אַהֲרֹן
- זְרוּעַ יְמִין. חוֹר - זְרוּעַ שְׂמָאל. וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים
נִחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב. בְּהִתְחַלָּה מֵתָה מְרִים -
הִסְתַּלְּקָה הִלְבְּנָה וְהִסְתַּלְּקָה הַבָּאָר. אַחַר כֹּךְ
נִשְׁבְּרָה זְרוּעַ יְמִין שֶׁמְקַרְבֵּת תָּמִיד אֶת הִלְבְּנָה
בְּאַחֲזָה וּבְשִׁמְחָה, וְעַל זֶה כָּתוּב (שְׁמוֹת טו') וַתִּקַּח
מְרִים הַנְּבִיאָה אֲחֹת אַהֲרֹן. אֲחֹת אַהֲרֹן בְּוֵדְאֵי,
שֶׁהִיא זְרוּעַ שֶׁמְקַרְבֵּה בְּאַחֲדוֹת וּבְאַחֲזָה עִם הַגּוֹף.

אחר כך התבנים השמש ונחשה, כמו שאמרנו
 שכתוב (במדבר כו) ונאספת [והאסף] אל
 עמיק גם אתה וגו'. אשרי חלקם של משה, אהרן
 ומרים שנמצאו בעולם. בימי שלמה שלטה הלכנה
 בתקוניה ונראתה בעולם, והתקנים שלמה ברחמת
 האור שלה ושלט בעולם. כיון שהלכנה ירדה
 בעונותיו, נפגם יום אחר יום, עד שנמצא בקרן
 מערבית ולא יותר, ונתן שכט אחד לבנו. אשרי
 חלקו של משה נביא הנאמן.

כתוב (קהלת א) וזרח השמש וכו' השמש וגו'. פסוק
 זה בארנו. אבל וזרח השמש, כשיצאו
 ישראל ממצרים, שהאיר השמש ולא הלכנה. ואל
 מקומו שואף וגו'. הרי כתוב וכו' השמש, במדבר,
 עם שאר מתי מדבר. כיון שנכנס השמש, לאיזה
 מקום התבנים? אל מקומו, בשביל להאיר להלכנה.
 זהו שכתוב שואף וזרח הוא שם. שאף על גב
 שהתבנים, וזרח הוא שם ודאי. שהרי לא מוארת
 הלכנה אלא מאור השמש. וזהו סוד הכתוב (דברים

לא) הַנֶּדֶךְ שֶׁכַּב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם. אֵף עַל גֵּב
שֶׁתִּתְכַנְּסוּ, הַנֶּדֶךְ קָיָם לְהֵאִיר לְלִבְנָה (וְעֲלִיתָ זֶה הוּא יְהוֹשֻׁעַ).

כָּךְ הוּא מַעֲשֵׂה, וְעֲלִיו פְּתוּב פְּסוּק זֶה, מֵה יִתְרוֹן
לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ - זֶה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהִשְׁתַּדַּל לְהוֹרִישׁ אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְהַשְׁלִים לְלִבְנָה כְּרֵאוֹ, שֶׁחֲרֵי
הוּא עָמַל בְּיִשְׂרָאֵל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, תַּחַת מַעֲשֵׂה. בֹּא
וּרְאֵה, אֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אֹי לְאוֹתָהּ בְּלִמָּה,
מַשּׁוּם שֶׁעֲבַד וְלֹא לָקַח מְקוֹמוֹ מִמֶּשֶׁ, אֵלֶּה תַּחַת
הַשָּׁמַשׁ, וְלֹא תָיָה לוֹ אֹר מִשָּׁלוֹ, אֵלֶּה אֹר
שֶׁהֵאִיר לוֹ. וְאִם כָּךְ מֵהוּ שֶׁבָּחוּ, הוֹאִיל וְלֹא
הַשְׁלִים לְכָאן וּלְכָאן?

וּבְכָל מְקוֹם שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, עַל
דְּרָגָתוֹ אָמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.
(שם ג) וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. (שם ט) שֶׁבֹתִי וּרְאֵה
תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. וְכֵן בְּלָם. וּמַשּׁוּם דְּרָגָתוֹ אָמַר, (דף קפב ע"א)
וְזֶהוּ סוֹד הַדְּבָר בְּיִדְאִי.

רבי שמעון אמר, ודאי מי שנוטל סם המות
 לבדו, עליו פתוב (שם א) בכל עמלו שיעמל
 תחת השמש ודאי. ומי הוא תחת השמש? הוי
 אומר זו הלבנה. ומי שאוחז הלבנה בלי השמש,
 עמלו תחת השמש ודאי. וזהו החטא הקדמון של
 העולם. ועל זה מה יתרון לאדם בכל עמלו, לאדם
 הראשון, וכן לכל מי שבא אחריו שחטאו במקום
 זה.

הולך אל דרום וסובב אל צפון, הינו שפתוב
 (דברים לג) מימינו אש דת למו. ימינו - זה
 דרום. אש דת - זה צפון. וזה כלול בזה.

סובב סובב הולך הרוח. פסוק זה קשה. סובב
 סובב השמש תיה לו לכתב, מה זה הולך
 הרוח? מי רוח זו? זהו תחת השמש, שנקרא רוח
 הקדש. וזה (הוא) רוח שהולך וסובב לאותם שני
 צדדים להתחבר בגוף, ועל זה פתוב הרוח, אותו
 שנודע השמש סתם, שנודע (להתחבר בגוף שהוא השמש, אותו
 שנודע) חלק ישראל.

וְעַל סְבִיבֹתָיו שָׁב הָרוּחַ. מִי זֶה סְבִיבֹתָיו? אֵלֹהֵי
הָאָבוֹת, שֵׁהֶם מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה, וְהֵם שְׁלֹשָׁה,
וְדוֹד וְאַרְבָּעָה רוּחוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָהֶם (ס"י וְנָהוּ רוּחַ
שֶׁהִתְחַבְּרָה בָהֶם) (וְדוֹד הוּא רוּחַ רַבִּיעִי שֶׁהִתְחַבְּרָה בָהֶם), תְּרֵי הֵם
מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה שְׁלֵמָה. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים קיח)
אֲבָן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

מִשּׁוֹם שֶׁכָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ נִסְתָּרִים בְּכֹל
בְּחֻכְמָה, וְכֹל פְּנִים פְּנִימָה שֶׁל הַיֵּכֵל
הַקְּדוּשׁ, וּבְנֵי אָדָם לֹא מִסְתַּכְּלִים בָּהֶם, וְרוֹאִים
דְּבָרָיו בְּדְבָרֵי אָדָם אַחֵר. אִם כֵּן, מֵהוּ הַשֵּׁבַח
לְשֵׁלֵמָה הַמְּלֶךְ בְּחֻכְמָתוֹ מִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם? אֵלֹהֵי
וְדָאֵי כָּל דְּבָר וְדָבָר שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ נִסְתָּר
בְּחֻכְמָה.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) מוֹכַח חֻכְמָה עִם נִחְלָה וְיִתָּר
לְרֹאֵי הַשְּׁמַשׁ. אִם לֹא הִתְנַלְּחָה דְּבָר זֶה, לֹא
(שְׁמַעְנוּ וְלֹא) יִדְעֵנוּ מָה אָמַר. מוֹכַח חֻכְמָה - זוּהִי
חֻכְמָה שֶׁהִיא תַּחַת הַשְּׁמַשׁ, (לכפא) כִּפְסָא מִתְקַנְתָּ לּוֹ.

מוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה, יָפָה וְנָאָה כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה
עִם יִשְׂרָאֵל, שָׁהֵם נִחְלָתָה וְחִלְקָה לְהִתְקַשֵּׁר בָּהּ.

אָבֵל שָׁבַח יוֹתֵר לְרֵאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאוֹתָם שָׁוְכוּ
לְהִתְחַבֵּר בַּשָּׁמֶשׁ וּלְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ, שְׁחָרֵי
אֲחוּזוֹ בְּעֵץ הַחַיִּים, וּמִי שְׁאוּחֻזוֹ בּוֹ, אוֹחֻזוֹ כִּכְלֵל,
בְּחַיֵּי הָעוֹלָם תָּזָה וּבְחַיֵּי הָעוֹלָם תִּבְאֵ. וְזֶהוּ
שְׁכָתוֹב (שם) וַיִּתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תִּתְיָה בְּעַלְיָהּ.
מַה זֶה וַיִּתְרוֹן דַּעַת? זֶה עֵץ הַחַיִּים. יִתְרוֹנוֹ מֵהוּ?
הַחֲכָמָה וַדַּאי, שְׁחָרֵי תוֹרָה יוֹצֵאת מִחֲכָמָה
עַלְיוֹנָה.

עוֹד מוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה - מוֹבָה חֲכָמָה
וַדַּאי עִם נִחְלָה, זֶה צְדִיק הָעוֹלָם שֶׁהוּא
אוֹר הַשָּׁמֶשׁ, שְׁחָרֵי שְׁתֵּי דְרָגוֹת אֵלוֹ יוֹשְׁבוֹת
כְּאַחַד, וְזֶהוּ יָפִין, אָבֵל וַיִּתֵּר לְרֵאֵי הַשָּׁמֶשׁ,
לְאוֹתָם שְׁנֵאֲחֻזִים בַּשָּׁמֶשׁ, חוֹק הַכֵּל, שָׁבַח הַכֵּל.

וְזֶהוּ דַעַת, עֵץ הַחַיִּים, וְחָרֵי פִרְשׁוּהוּ, (משלי יט)
כִּלְאֵי דַעַת נִפְשׁ לֹא מוֹב. אֵיזוֹ נִפְשׁ? זֶה
נִפְשׁ מוֹבָה שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ, וְזוֹ הַחֲכָמָה שְׁאֵמְרָנוּ.

ומשום זה יתרון דעת החכמה, שמשם נשרש עין
 וננטע לכל הצדדים, וכן לכל אלו שאחוזים בעין
 הנה. ועל זה שלמה המלך לא נמצא אלא
 באותה דרגה שלו, ומשם ידע הכל, והנה אומר:
 עוד ראיתי תחת השמש, ושכתי וראיתי וגו'. וכן
 כלם. אשרי אותם צדיקים שמשתדלים בתורה
 ויודעים דרכי המלך הקדוש ונסתרות עליונים
 שגנוזים בתורה, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי
 ה' וגו'.

יאסף אהרן אל עמיו וגו'. רבי חניא פתח, (קהלת
 ה) ושבת אני את המתים שפבר מתו וגו'.
 פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי
 הקדוש פרוד הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה
 בנגדו וימחה בידו ויאמר לו מה אתה עושה,
 וכרצונו עושה הכל.

ושבת אני ^(דף קפב ע"ב) את המתים. וכי שלמה המלך
 משבת את המתים יותר מתחיים? ודרי
 לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם

הוּזָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב כג) וּבְנִיתָהּ בֶן יְהוּדָע בֶּן
 אִישׁ חַי, וְהָרִי פָרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, וְרָשַׁע שָׁלַא הוֹלֵךְ
 בְּדַרְךְ אֲמַת נִקְרָא מֵת, וְהוּא מְשַׁבַּח אֶת הַמֵּתִים
 מֵהַחַיִּים?

אֵלֶּיךָ וְדָא כָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֵךְ בְּחֻכְמָה נֶאֱמָרוּ,
 וְהָרִי נִתְבָּאֵר. וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֵלֶּיךָ
 לֹא כִּתוּב יוֹתֵר, הֵייתִי אוֹמֵר כֹּךְ. אֲבָל כִּיּוֹן שְׁכָתוּב
 שְׁכָבֵר מֵתוֹ, נִמְצָא דְבָר אַחֵר בְּחֻכְמָה. שְׁכָבֵר מֵתוֹ
 - זְמַן אַחֵר הִסְתַּלְקוּ מֵהָעוֹלָם, וְהַתְתַּקְּנוּ בְּעֶפְרָה,

(שְׁחַדְדֵנוּ הַמְּמַנֶּה עֲלָיו וּמֵת בְּחַי עוֹלָם בְּדֵי שְׁחַדְדֵנוּ (שְׁחַדְדֵנוּ עֲלָיו וְשָׁב בְּעוֹלָם הַחַי
 בְּדֵי שְׁחַדְדֵנוּ) (הַמְּמַנֶּה עֲלָיו וּמֵת בְּעוֹלָם הַחַי וְנִתְקַן בְּעֶפְרָה בְּדֵי שְׁחַדְדֵנוּ בְּמִקוּם
 שְׁשֵׁלָם זְמַנּוֹ - מֵת הוּא וְדָא, זֶהוּ שַׁבַּח מִשְׁאֵר מֵתֵי הָעוֹלָם. אִם תֹּאמַר לֹא יִדּוֹן
 פְּעַם אַחֲרַת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, חֲרִי כִּתוּב לֹא תְקוּם וְגו') לֹא אַחֵר שְׁשֵׁלָם זְמַנּוֹ - מֵת,
 וְדָא הוּא שַׁבַּח מִשְׁאֵר מֵתֵי הָעוֹלָם. אִם תֹּאמַר לֹא יִדּוֹן פְּעַם אַחֲרַת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם,
 שְׁכָתוּב לֹא תְקוּם פְּעַמִּים אַרְבָּה) כָּל שְׁכָבֵן שְׁוִיָּה קַבֵּל עֲנֵשׁ פְּעַם
 וּפְעַמִּים, וְזֶה וְדָא מְקוּמוֹ נִתְקַן בְּשַׁבַּח יוֹתֵר
 מֵאוֹתָם חַיִּים שְׁעַדִּין לֹא קַבְּלוּ עֲנֵשׁ.

וְעַל זֶה כָּתוּב וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבְר מִתּוֹ,
 דִּוְקָא. אֵלֶּה אוֹתָם חַיִּים, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מָה
 הַטַּעַם נִקְרָאִים מִתִּים? מִשּׁוּם שְׁתַּרִי טַעְמוֹ טַעַם
 הַמְּוֹת. וְאַף עַל גַּב שְׁעוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הֵם
 מִתִּים, וּמִבֵּין הַמַּתִּים תּוֹרוֹ, וְעוֹד עַל מַעֲשִׂים
 רֵאשׁוּנִים עוֹמְדִים לְתַקּוֹן, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מִן
 חַתִּים אֲשֶׁר הִמָּה חַיִּים - שְׁעוֹד לֹא טַעְמוֹ טַעַם
 מְוֹת וְלֹא קִבְלוּ עַנְשָׁם, וְלֹא יוֹדְעִים אִם וּכְבָּאִים
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְאִם לֹא.

בֹּא וּרְאֵה, צְדִיקִים שְׂזוּכִים לְהִתְקַשֵּׁר בְּצִרּוֹר
 חַתִּים, הֵם וּכְבָּאִים לְרֵאוֹת בְּכַבּוֹד הַמְּלִךְ
 הָעֲלִיּוֹן הַקָּדוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כז) לְחַזוֹת
 בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ. וְאוֹתָם מְדוּרִיָּהֶם יוֹתֵר
 וְעֲלִיּוֹן מִכָּל אוֹתָם מְלֹאכִים קְדוֹשִׁים וְכָל
 דְּרָגוֹתֵיהֶם. שְׁתַּרִי אוֹתוֹ מְקוֹם (סְדֵינָה) עֲלִיּוֹן לֹא
 זוֹכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתוֹנִים לְרֵאוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
 (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ וְגו'.

וְאוֹתָם שְׁלֹא זֹכִים לְעֹלוֹת כָּל כֶּף כְּאוֹתָם אֱלֹהִים,
 (מקום יש וכו') מְקוֹמוֹת יֵשׁ לָהֶם לְמִטָּה כְּפִי
 דְרָכֵיהֶם, וְאֵלֶּה לֹא זֹכִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם וְלִרְאוֹת
 כְּפִי שְׂרוּאִים אֵלָיו שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּקִיּוֹם
 שֶׁל עֵדֶן תַּחְתּוֹנוֹן וְלֹא יוֹתֵר. וְאִם תֹּאמַר, מַה זֶה
 עֵדֶן תַּחְתּוֹנוֹן? אֵלֶּה זֶה עֵדֶן שֶׁנִּקְרָא תַּחְתּוֹנָה,
 וְזֶה עוֹמֵד עַל גֵּן שֶׁבְּאֶרֶץ, וְהַשְּׂנֵמֶת עֵדֶן זֶה עָלָיו (וְלֹא
 יוֹתֵר), וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּגֵן זֶה וְנִהְנִים מֵעֵדֶן זֶה.

מַה בֵּין עֵדֶן תַּחְתּוֹנוֹן לְעֵלְיוֹן? (קהלת ב) כִּי־תִרְוֶן הָאֹר
 מִן הַחֲשֵׁף. עֵדֶן תַּחְתּוֹנוֹן נִקְרָא עֵדֶן נִקְבָּה, עֵדֶן
 עֵלְיוֹן נִקְרָא עֵדֶן זָכָר, עָלָיו כָּתוּב עֵין לֹא רָאִתָּה
 אֱלֹהִים זוֹלָתָהּ. עֵדֶן תַּחְתּוֹנוֹן זֶה נִקְרָא גֵן לְעֵדֶן
 שְׁלֹמֶעֱלָה, וְגֵן זֶה נִקְרָא עֵדֶן לְגֵן שְׁלֹמֶטָה. וְאֵלֶּה
 שְׂנֵמֶצְאִים בְּגֵן תַּחְתּוֹנוֹן נִהְנִים מִהָעֵדֶן הַזֶּה שֶׁעֲלִיָּהֶם
 בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וּבְכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ. וְהוּא שְׂפָתוֹב
 (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ.

וְעַל אֵלֶּה אָמַר שְׁלֹמֶה, מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הִפָּה חַיִּים
 עֲדָנָה. שְׁחָרִי אֵלֶּה בְּדַרְגָּה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר מֵהֶם.

מי אלו? אלו שִׁכְבַּר מִתּוֹ וְקִבְלוּ עֲנֵשׁ פְּעָמִים,
 וְאַלֶּה נִקְרָאִים כֶּסֶף מְזֻקָּה, שֶׁנִּכְנָס לְאֵשׁ פְּעָמִים
 וְשָׁנִים, וַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ זֶהָמָא, וְהִתְפָּרַר וְהִתְנַקָּה. וְטוֹב
 מִשְׁנִיָּהֶם אֵת אֲשֶׁר עָרַן לֹא הָיָה - אוֹתָהּ רוּחַ
 שְׁעוּמָדָת לְמַעְלָה וְהִתְעַכְבָּה לְרֵדָת לְמַטָּה, שְׁחֵרֵי
 עוֹמֵד בְּעַמְדוֹ וְאִין לוֹ לְקַבֵּל עֲנֵשׁ, וַיֵּשׁ לוֹ מְזוּזָן
 מֵאוֹתוֹ מְזוּזָן (דף קפג ע"א) עֲלִיזָן שְׁלִמְעָלָה לְמַעְלָה.

טוֹב מִכֶּלָּם מִי שֶׁלֹּא הִתְפָּרַשׁ וְלֹא הִתְנַלָּה וְכָל
 דְּבָרָיו בְּנִסְתָּר הֵם, זֶהוּ וּפְאֵי חֲסִיד שְׁשָׁמֵר
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְקִיָּמָן, וְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם
 וְלַיְלָה. זֶה נֶאֱחָז וְנִהְיָה בְּרֵדָה עֲלִיזָה עַל כָּל שְׂאֵר
 בְּנֵי אָדָם, וְכֶלָּם נֶאֱחָזִים (נְבוּיִם) מִחֲפָתוֹ.

בֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה
 יֵאָסֵף אֶתְרָן אֶל עַמּוּי, נִחְלָשׁ כַּחוֹ, וַיֵּדַע
 שֶׁנִּשְׁפָּרָה זְרוּעוֹ הַיְמָנִית, וְהִזְדַּעַזַּע כָּל גּוּפוֹ. בֵּינָן
 שְׁאָמַר קַח אֶת אֶתְרָן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי, אָמַר לוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, תְּרִי זְרוּעַ אֶתְרָת הַלְיּוּתִי
 לְךָ (וּמִנִּי לְךָ), וְהִפְשַׁט אֶת אֶתְרָן וְגו', וְאֶתְרָן יֵאָסֵף,

הרי אלעזר יהיה אצלך בזמן (מ"ז) זה תחת אביו.
ועם כל זה לא השלים מקום באותו זמן באביו,
שהרי ענני הכבוד הסתלקו, ולא חזרו אלא בזכות
משה, ולא בזכות אלעזר.

ויעש משה כאשר צוה וגו'. למה לעיני כל
העדה? אלא משום שאהרן היה אהוב
העם יותר מהכל, ולא יאמרו שזה נמשך על ידי
משה. ומשה משך לאהרן בדברים עד שעלו להר,
וכל ישראל היו רואים בשעה שהפשיט משה
לבושי אהרן והלבישם לאלעזר.

מה הטעם משה (ולאהרן)? אלא משה הלבישם את
אהרן בשעלה לכהנת, והו שכתוב וילבש
משה את אהרן את בגדיו, וכתוב (ויקרא ח) וילבש
אתו את המעיל. כעת משה הוריד ממנו מה שנתן
לו, והקדוש ברוך הוא הוריד ממנו מה שנתן לו,
ושניהם הפשיטו את אהרן מהכל, ומשה הוריד
מבחוץ, והקדוש ברוך הוא מבפנים. ועד שפשה

הוֹרִיד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹרִיד. אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ
שֶׁל מִשָּׁח.

אֲשֶׁרִי חֶלְקֵם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה בְּכַבּוֹדָם. הַתְּקִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַהֲרֹן מִשָּׁח וּמְנוֹרַת זָהָב שְׂמַאיֶרָה. וּמִשָּׁלוֹ לָקַח,
מֵאוֹתָהּ מְנוֹרָה שֶׁהִדְלִיק בְּכָל יוֹם פְּעֻמִּים, וְנִסְתָּם
פִּי הַמְּעָרָה וַיִּרְדּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פִּי הַמְּעָרָה הָיָה פְּתוּחַ, שָׁכַל
יִשְׂרָאֵל רָאוּ אֶת אַהֲרֹן שׁוֹכֵב וְנִרְ הַמְּנוֹרָה
דוֹלֵק לְפָנָיו, וּמִשָּׁתוֹ יוֹצֵאת וְנִבְנָסַת, וְעָנַן אֶחָד
עוֹמֵד עָלָיו. וְאִזּוּ יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּרֵי מֵת אַהֲרֹן,
וְרָאוּ שֶׁתְּרֵי הַסֵּתֵלְקוֹ עֲנִי הַכְּבוֹד. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אַהֲרֹן וְגו', וְתְרֵי פִרְשׁוּתָהּ.
וְעַל זֶה כָּבוֹ לְאַהֲרֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, גְּבָרִים וְנָשִׁים
וְטָף, שֶׁתְּרֵי אֶחָד מִכֻּלָּם הָיָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, שְׁלֵשֶׁת אֲחִים עֲלִיוֹנִים קְדוֹשִׁים
אֵלוֹ לָמָּה לֹא נִקְבְּרוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, וְהַאִיבָרִים
הַתְּפִירוּ, אֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד בְּמָקוֹם אֶחָד?

אֵלָא יֵשׁ אֹמְרִים, בְּמָקוֹם שְׁצַרִּיכִים יִשְׂרָאֵל
 לְהַסְתֵּכֵן בּוֹ, מֵת כָּל אֶחָד וְאַחַד, בְּשָׂבִיל לְהַגִּין
 עֲלֵיהֶם, וְנִצְלוּ. אֲבָל כָּל אֶחָד וְאַחַד מֵת כְּרֵאוֹי
 עֲלֵיהֶם. מְרִים בְּקִדְשׁ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. אַחֲרָן לְצַד
 יָמִין. מִשָּׁה כְּרֵאוֹי לוֹ. אָחִזוּ אֹתוֹ הָרָה לְהַר אֶחָרָן,
 וּכְנִסּוּ לְקַבּוּרַת מְרִים לְגַבֵּי אֹתוֹ הָהָר, אָחִזוּ לְשָׁנֵי
 צְדָדִים. וְעַל זֶה נִקְרָא (דברים לב) הָרָה הָעֹבְרִים, שְׁשָׁנֵי
 צְדָי הָהָר שְׁעוֹבְרִים, וְאָחִזוּ לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה.

אֲשֶׁרִי חֵלֵק הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם תְּהִה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 וְאַף עַל גַּב שָׁהֵם בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּעוֹלָם
 אַחֵר עֲלִיוֹן, וְכוּתָם עוֹמְדַת בְּעוֹלָם תְּהִה לְדוּרֵי
 דוּרוֹת. וּבְשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתַשׁוּבָה לְפָנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגִזְרָה נִגְזְרַת עֲלֵיהֶם, אִזּוּ קוֹרָא
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצְדִיקִים שְׁעוֹמְדִים לְפָנָיו
 לְמַעַלָּה וּמִזְדִּיעַ לָהֶם, וְהֵם מִבְּטָלִים אֹתָהּ גִּזְרָה,
 וְחָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִי
 הַצְּדִיקִים, שְׁעֲלֵיהֶם בְּתוֹב (ישעיה נח) וְנִחַדְתָּ ה' תִּמְדֵּד
 וְגו'.

וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמַּעֲשֶׂה וְגו'. פָּרָשָׁה זוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר עָלְתָה עִם אוֹתָם מִי מְרִיבָה
שֶׁל מַעֲשֶׂה וְאַחֲרָיו.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי ^(דף קפג)
^{ע"ב} וַתִּלְבַּשׂ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת וְגו'. מְגִלַּת אֶסְתֵּר
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרָה, וּמַשׁוּם זֶה כְּתוּבָה בֵּין
הַכְּתוּבִים. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁנֶּחֱלַשׁ כַּח הַגּוֹף,
וְהָרִי קָיָם בְּרוּחַ בְּלֹא גוֹף, אִזּוֹ - וַתִּלְבַּשׂ אֶסְתֵּר
מְלָכוֹת. אִיזוֹ מְלָכוֹת? אִם תֹּאמַר בְּלִבוֹשׁ כְּבוֹד
וְאַרְגָּמָן, הֲרִי לֹא כֹּךְ נִקְרָא. אֵלֶּא וַתִּלְבַּשׂ אֶסְתֵּר
מְלָכוֹת, שֶׁהִתְלַבְּשָׁה בְּמְלָכוֹת עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה,
וַדַּאי לְבִשָּׂה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

מָה הַטַּעַם זָכַרְתָּה לְמָקוֹם זֶה? מַשׁוּם שֶׁשְּׂמָרָה פִּיהָ
שֶׁלֹּא לְהִרְאוֹת דְּבָר. זֶהוּ שְׂפָתַיִב (אסתר ב) אִין
אֶסְתֵּר מִנְּדַת מוֹלְדָתָהּ. וְלִמְדָנוּ, כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר פִּיו
וְלִשׁוֹנוֹ, זוֹכֵה לְהִתְלַבֵּשׂ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְכֹל מִי
שֶׁסּוֹמֵחַ פִּיו לְדַבֵּר רָע, הֲרִי וַדַּאי אֵתוֹ דְּבַר רָע

עָלְיוֹ. (וְאִם לֹא) הֲרֵי נְנָעִים אִו צָרְעַת שְׁשׁוּרְפִים כְּנִחְשׁ
עָלְיוֹ, וְהֲרֵי פִרְשׁוּהוּ.

וַיִּדְבֵּר הָעַם בְּאַלְהִים וּבַמַּעֲשֶׂה, שֶׁאָמְרוּ דָבָר רָע
בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבַתְּרַגּוּמוֹ - וְעַם מַעֲשֶׂה
נִצּוּ. לָמָּה הִעֲלִיתֵנוּ, שָׁמּוּ כָּל הַפְּנִים שָׁוֹת, בְּגִלְלָה
זֶה הַזֶּה מְנוּ לָהֶם נְחָשִׁים, שְׁשׁוּרְפִים אֹתָם כְּאִשׁ
וּמִכְנִיסִים אִשׁ לְמַעֲיָהֶם וְנוֹפְלִים מִתֵּימָם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁלַח ה' בָּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, נְחָשִׁים הָיוּ בָּאִים, מְלַחְשִׁים
בְּפִיהֶם, וְנוֹשְׁכִים וּמִתִּים. מַה מְלַחְשִׁים?
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת י) אִם יִשְׁדֵּךְ הַנְּחָשׁ בְּלוֹא לְחֵשׁ. אִשׁ
הָיוּ מְלַחְטִים בְּפִיהֶם, וְנוֹשְׁכִים וְזוֹרְקִים בָּהֶם אִשׁ,
וּמַעֲיָהֶם יוֹקְדִים וּמִתִּים. וְהֲרֵי דְבָרִים אֵלּוּ עָלוּ
לְמָקוֹם אֲחֵר.

וּמַעֲשֶׂה בְּאֵרָה הוּא הַבְּאֵר. מַה שֶׁנֶּאֱמַר שְׁפֹאֵן בְּאֵרָה
וְאֲחֵר כֶּךָ בְּאֵרָה? אֵלֶּיךָ בְּאֵרָה, לְאַחֵר
שְׁמֵת־כְּנָסִים תְּמִים לְתוֹךְ תֵּימָם וַיִּזְרְדִים לְמַטָּה. בְּאֵרָה,
בְּשַׁעֲהָ שֶׁיִּצְחָק מְמַלֵּא אֹתָם. הוּא הַבְּאֵר, הוּא

כְּתוּב, וְסוּד זֶה כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (במדבר יח) וְעַבְדְּ הַלְוִי
הוּא.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּכָל מְקוֹם הוּא, וְקוֹרְאִים הִיא -
זָכַר וְנִקְבָּה בְּאֶחָד. וּבְכָל עֲלִיּוֹן - ה' נִקְבָּה, ו'
זָכַר, א' כָּלֵל הַכֹּל, שְׁהָרִי א' בְּשִׁלְמוֹת שׁוֹרָה.
אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל. אֵף עַל גַּב שְׁהֵם לְמִטָּה, הֵם
אֲחוּזִים בְּכָלֵל הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל, וּמִשׁוּם זֶה כְּתוּב
(תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ, בְּאֶלֶף כְּתוּב. כָּלֵל
שֶׁל ו"ה, וְא' שְׂכּוּלֵל הַכֹּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רוּחַ הַמַּיִם זוּהִי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּשְׁבָּה בַּהֲתַחֲלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד)
הַפִּיחִי גְנִי. אַחֲרַי כֶּף נוּזְלִים מִיָּם לְמִלָּא אוֹתָהּ (בְּלָה),
זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קמז) יֵשֵׁב רוּחוֹ יוֹלוּ מַיִם. יֵשֵׁב רוּחוֹ
בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחֲרַי כֶּף יוֹלוּ מַיִם. וְעַד שֶׁלֹּא נוֹשְׁבַת
רוּחַ זוּ, לֹא נוּזְלִים מַיִם. מַה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ?
מִשְׁמִיעַ שְׁעָרָיֶךָ בְּכָל לְעוֹרֵר תְּדַבֵּר, בְּמַעֲשֵׂה אוֹ
בְּדַבָּר, אוֹ לְהִרְאוֹת בְּמִרְאֵה תְּמַעֲשֵׂה. וְכֹאן, עַד

שְׁרוּחַ לֹא נוֹשָׁבֶת, לֹא נוֹזְלִים אֵלֶיהָ מִיָּם לְגַבִּי
אוֹתָהּ הַרוּחַ.

הוּא הַבַּיִת, קוֹרְאִים הֵיא הַבַּיִת. מַה שְׁוֹנָה
שְׂבִיחַתְחֵלָה בַּבַּיִת וְכַאֲנִי בַּבַּיִת? אֵלֶּי
בְּהַתְחֵלָה נִקְבָּה לְבִדָּה, וְכַעֲתָ שְׂאֵמֵר הוּא - כָּלֵל
שֶׁל זְכוֹר וְנִקְבָּה - נִקְרָא בַּבַּיִת. וְכַמְקוֹם שְׂנַמְצָא
זְכוֹר, אֶפְלוּ (מַצָּה) מִלָּה נִקְבָּה, נִקְרָא זְכוֹר לְכֹל.

אֲשֶׁר אָמַר ה' לְמַעַשֵׂה אִסוּף אֶת הָעָם, מִשּׁוּם שְׂבִיחַת
זוֹ לֹא זוּחָ (בַּבַּיִת) מֵהֶם. וְאִם תֵּאמַר, אֵיךְ יִכְלוּ
לְשֹׂאבֵי מִמֶּנָּה כֵּלָם? אֵלֶּי הוּא מוֹצֵיא לְשֵׁלֶשָׁה
עֶשְׂרֵי נְחָלִים, וְהַמַּעֲזִין מִתְמַלֵּא וְיוֹצֵא לְכֹל הַצְּדָדִים,
וְאִזּוֹ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׂחֻזָּנִים וְרוֹצִים מִיָּם,
עוֹמְדִים עָלֶיהָ וְאוֹמְרִים שִׁירָה. וְמַה אוֹמְרִים? עָלֵי
בַּיִת. הָעָלֵי מִימִיךָ לְהוֹצֵיא מִיָּם לְכֹל וְלְהִיּוֹת
מִשְׁקִים מִמֶּנָּה. וְכֵן אוֹמְרִים שְׂבִיחַת שֶׁל בַּיִת זֹאת,
בַּיִת תְּפֹרוּת שָׂרִים וְגו'. דְּבַר אֶמֶת הָיוּ אוֹמְרִים,
וְכַךְ הוּא.

מכאן למדנו (בא ראה), כל מי שרוצה לעזור דברים של מעלה, בין במעשה בין בדבור - אם אותו מעשה או אותו דבור לא נעשה פראוי, לא מעורר דבר. כל בני העולם הולכים לעזור בבית הכנסת דבר שלמעלה, אבל מעשים אלו שיודעים לעורר, ותקדוש פרוץ הוא קרוב לכל היודעים לקרא לו ולעזור הדבר פראוי. אבל אם לא יודעים לקרא לו, הוא אינו קרוב, שפתוב (שם קמה) קרוב ה' לכל קראיו וגו'. מה זה פאמת? שיודעים לעזור דבר אמת פראוי, וכן בכל.

גם כאן היו ישראל אומרים דבורים אלה, דברי אמת, כדי לעזור (דף קפד ע"א) באר הזאת ולהשקותם לישראל, ועד שאומרים מלים אלו, לא מתעוררת. וכן אפלו באותם מבשפי העולם שמשתמשים במינים רעים, עד שעושים מעשיהם של אמת אליהם - אם לא אומרים דברי אמת בשביל להמשיך אותם בגוונים אלו שרוצים, לא מתעוררים לגביהם. ואפלו שצווחים כל היום

בְּדַבָּרִים אַחֲרֵים אִוּ בְּמַעֲשֵׂה אַחֵר, לֹא מוֹשְׁכִים
 אֹתָם אֲלֵיהֶם לְעוֹלָמִים וְלֹא מִתְעוֹרְרִים אֲלֵיהֶם.

פלא וּרְאֵה, פְּתוּב (מלכים-א יח) וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם הַפֶּעַל
 וְגו'. מָה הַפִּעֵם? אַחֵר, שְׂאִין רְשׁוֹת פְּאוֹתוֹ
 בַּעַל בְּוֹת. וְעוֹד, שְׁהַדְּבָרִים לֹא מְכַשְּׂרִים בִּינֵיהֶם,
 וְהַשְּׂפִיחַם הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵהֶם. זֶהוּ שְׂכַתוּב (שם)
 וְאַתָּה הַסִּבֵּת אֶת לְבָבְךָ אַחֲרֵנִית. אֲשַׁרְיָהֶם הַצְּדִיקִים
 שְׂיֻדְעִים לְקָרָא לְרַבּוֹנָם פְּרָאוּי.

אמר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּאֵן צְרִיךְ לְגַלּוֹת דְּבָר. **פלא**
 וּרְאֵה, כָּל מִי שְׂיֻדְעַ לְסִדְר מַעֲשֵׂה פְּרָאוּי
 וְלְסִדְר דְּבָרִים כְּרָאוּי, זֶה כְּוִדָּאֵי מְעוֹרֵר אֶת הַקְּדוֹשׁ
 פְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שְׂמְכַשְּׂרִים. (ואם
 לא, לֹא יִבְשֶׁר לָהֶם). וְלֹא הִכְשֵׁר לָהֶם. אִם כֹּךְ, כָּל הָעוֹלָם
 יוֹדְעִים לְסִדְר מַעֲשֵׂה וְלְסִדְר דְּבָרִים, מַה חֲשִׁיבוֹת
 הַצְּדִיקִים שְׂיֻדְעִים עַקֵּר הַדְּבָר וְהַמַּעֲשֵׂה, וְיוֹדְעִים
 לְבִוֵּן לֵב וְרַצּוֹן יוֹתֵר מֵאֵלוֹ הָאַחֲרִים שְׂלֹא יוֹדְעִים
 כָּל כֹּךְ?

אֵלֶּה שְׁלֵא יוֹדְעִים עֵקֶר הַמַּעֲשֵׂה כָּל זֶה,
 אֵלֶּה סְדוּר בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹתֵר, מוֹשְׁכִים
 עֲלֵיהֶם מְשִׁיכוֹת שְׂאֵתֵר כְּתִפֵּי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 שְׁלֵא טָם בְּאִוִיר, שְׁהַשְׁנָחָה נִקְרָא.

וְאֵלֶּה שִׁיזְדְּעִים וּמְכֻוֹנִים לֵב וְרָצוֹן, מוֹצִיאִים
 בְּרִכוֹת מִמְּקוֹם הַמַּחֲשָׁבָה, וַיּוֹצִיאִים בְּכָל
 הַנְּזוּעִים וְהַשְּׂרָשִׁים בְּדָרְךְ יִשְׂרָאֵל, כְּרֵאֲוִי, עַד
 שְׂמֵת־בְּרָכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְשֵׁם הַקְּדוּשׁ
 מִתְּבַרְךְ עַל יָדָם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם, שְׁתֵּרֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא קְרוֹב אֲלֵיהֶם וּמוֹזֵן כְּנִגְדָם. בְּשַׁעַה שְׁקוֹרְאִים
 לוֹ הוּא מוֹזֵן אֲלֵיהֶם. בְּשַׁעַה שְׁהֵם בְּצָרָה הוּא
 אֲצֵלָם. הוּא מְכַבֵּד אוֹתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ
 אֲשַׁנְּבֵהוּ כִּי יִדַע שְׁמִי.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֶתוֹ וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ
 מִשְׁלָג כִּי כָּל בֵּיתָהּ לְבַשׁ שָׁנִים. בֹּא וּרְאֵה, כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל יוֹנְקֵת מִשְׁנֵי אֲדָדִים, כְּעֵת בְּרַחֲמִים, כְּעֵת

בְּדִין. בְּשֵׁרוּצָה לִינֵק בְּרַחֲמִים, נִמְצָא מָקוֹם
 לְהִתְיַשֵּׁב בּוֹ. בְּשֵׁרוּצָה לִינֵק בְּדִין, מָקוֹם נִמְצָא
 לְהִתְיַשֵּׁב בּוֹ וְלִשְׂרוֹת עָלָיו, שְׂפָךְ הוּא בְּכָל מָקוֹם
 - לֹא שׁוֹרָה דָּבָר שְׁלִמְעָלָה עַד שֶׁנִּמְצָא מָקוֹם
 לִשְׂרוֹת עָלָיו. וְעַל כֵּן בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא
 לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, מָה תַּטְעֵם? מִשּׁוֹם שְׂכָל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ
 שָׁנִים, לֹא שׁוֹרָה זֶה אֵלָּא בְּזֶה, לְכֵן בְּאָדָם וְאָדָם
 בְּלִבּוֹ, וְחֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ. (פֵּא רָאָה, כְּתוּב)

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ (אֹתוֹ). שְׁנֵי אֹתוֹ
 יֵם שְׁלֵמִים בְּתוֹרָה בְּשְׁנֵי נוּי"ם, אַחֲדָ זֶה,
 וְאַחֲדָ - (דְּבָרִים כג) עַד דְּרִשׁ אַחֲרָיִךְ אֹתוֹ (אֹתוֹ). מָה
 תַּטְעֵם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם אֹת מִמֶּשׁ. עַד דְּרִשׁ אַחֲרָיִךְ
 (אַחֲרָיִךְ מִמֶּשׁ) אֹתוֹ (אֹתוֹ), שְׁפָרִיךְ לְפָרֵשׁ אֶת אֹתוֹ הָאֹת
 שֶׁל אֹתָהּ אֲבִדָה.

גַּם כֵּן אֹתוֹ תִּהְיֶה, זֶה עוֹג שְׁנִדְבֵּק בְּאַבְרָהָם,
 וּמֵאַנְשֵׁי בֵיתוֹ תִּהְיֶה, וּכְשֶׁנִּמְוֹל אַבְרָהָם מָה
 כְּתוּב? (בְּרֵאשִׁית י"ו) וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְגו'. זֶה עוֹג
 שְׁנִמְוֹל עִמּוֹ וְקִבֵּל אֹת תְּקַדּוּשׁ תִּהְיֶה. כִּיּוֹן שְׁרָאָה

עֹג שִׁישְׁרָאֵל מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, אָמַר: הֲרִי וְדַאי אֲנִי
הַקְּדָמְתִי זְכוֹת שְׁעוֹמְדַת לָהֶם, וְזֶה שֵׁם לְמוֹלוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פָּחַד מִשָּׂה, אִיךְ יָכוֹל לַעֲקֹר רֵשֶׁם
שְׂרָשִׁים אֲבָרְהָם? אָמַר, בְּוַדַּאי הִימִין שְׁלִי
מֵת, שְׁתֵּרִי הִימִין צָרִיךְ לָזֶה. אִם נֹאמַר הֲרִי אֶלְעָזֹר
- יְמִין הַלְּבָנָה הוּא וְלֹא יְמִינִי. וְהָאוֹת הַזֶּה לְיְמִין
הוּא, שְׂאֲבָרְהָם הוּא לְיְמִין.

מִיָּד אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל תִּירָא אֶת־
אֵל תִּירָא אֶת אֹתוֹ הָאוֹת שְׁלוֹ, וְאֶפְלוֹ
לְיְמִין לֹא צָרִיךְ. כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי. שְׂמֵאלְךָ תַעֲקֹר
אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, שְׁתֵּרִי הוּא פָּנִים הָרָשִׁים שְׁלוֹ, וְכִי
שְׂפּוֹנִים אוֹת זֶה רָאוּי לְהַעֲקֹר מִהָעוֹלָם, כָּל שְׂכֵן
שְׂמֵאל שְׁלָךְ, שְׁחֵיֵא יָדְךָ, ^(דף קפד ע"ב) יַעֲקֹר אוֹתוֹ
מִהָעוֹלָם, בְּגִלְלָה זֶה נַעֲקֹר מִהָעוֹלָם. וְאֶפְלוֹ שְׁחֵיֵא
תַקְיֹף מִבְּנֵי הַגְּבוּרִים וְרָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל,
נִפְל בְּיַדִּי מִשָּׂה וְהַשְׁמַד.

בְּגִלְלָה זֶה הַכֹּל הַשְׁמִידוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיּוֹ וְכָל עַמּוֹ וְכָל
אֲשֶׁר לוֹ, כָּמוֹ שְׂכָתוֹב וַיְכַוֵּן אֶת־וַיְכַוֵּן בְּנִיּוֹ

וְאֵת כָּל עַמּוֹ, וְכַתּוּב (דברים ב) וַיִּבֶן אֶתְּךָ וְאֵת בְּנָו.
 בְּנֵי כַתּוּב, חֶסֶד יו"ד, וְקוֹרְאִים בְּנֵיו, וְהָרִי פִרְשׁוּהוּ
 הַחֲבֵרִים.

אֲשֶׁר־יָחֵם יִשְׂרָאֵל שְׁמִי שֶׁהַנְּבִיא הָיָה בֵּינֵיהֶם,
 שֶׁבְּגִלְלוֹ עָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
 כָּל הָאֹתוֹת הַלְלוֹ, וּפִרְשׁוּהָ. וְהַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא לֹא
 גִּזַּר בְּרִיתוֹ עִם שְׂאֵר הָעַמִּים לְהַתְּקִינָם בּוֹ, אֶלָּא עִם
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבֹתָהֶם, שְׁכַתּוּב בּוֹ (בראשית יז)
 וַיִּבֶן זֶרַעְךָ אֶתְרִיךָ לְדוֹרָתָם לְבְרִית עוֹלָם. וְכַתּוּב
 (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר
 עָלֶיךָ וְגו', לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. כְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל הַמְּשָׁה הַמְּשִׁי תּוֹרָה

מִהַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת בְּלָק

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישֵׁת בֶּלֶק

(דף קפד ע"ב)

וַיֵּרָא בֶּלֶק בֶּן צְפוּר וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּרָא,
 אֵיזוֹ רְאִיָּה רָאָה? וַדַּאי רְאִיָּה מִמַּשׁ רָאָה
 בְּמִשְׁקוֹף הַחֲכָמָה, וְרָאָה בְּעֵינָיו. רָאָה בְּמִשְׁקוֹף
 הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (בראשית כו) וַיִּשְׁקֹף אֶבְיִמְלֹךְ
 מִלְּךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן. מַה זֶה בְּעַד הַחֲלוֹן?
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים ה) בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וַתִּיבֵב
 אִם סִיכְרָא. (אֶלָּא) (וַדַּאי) חֲלוֹן הַחֲכָמָה שֶׁל זְנוּבוֹת
 שׁוּלְי הַכּוֹכְבִים, וְהֵם חֲלוֹנֵי הַחֲכָמָה. וַיֵּשׁ חֲלוֹן אֶחָד
 שֶׁכָּל הַחֲכָמָה שׁוֹרָה בּוֹ, וְכוּ רֹאָה מִי שְׁרוּאָה
 בְּעַקֵּר הַחֲכָמָה. אַף כֵּאֵן וַיֵּרָא בֶּלֶק, בְּחֲכָמָתוֹ.

בֶּן צְפוּר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ. אֲבָל בֶּן צְפוּר מִמַּשׁ, שְׁהָרִי
 כְּשֶׁפִּיּוֹ הָיוּ בְּכָמָה מִיָּנִים שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר.
 לוֹקַח צְפוּר, מִכְּשֶׁכֶּשׁ בְּעֵשָׁב, מִפְּרִיחַ בְּאֹוִיר, עוֹשֶׂה
 מַעֲשִׂים וְלוֹחֵשׁ לְחַשִּׁים, וְאוֹתָהּ צְפוּר הִיָּתָה בְּאָה
 וְאוֹתוֹ עֵשָׁב בְּפִיָּה, (פּוֹרַחַת בְּאֹוִיר) מְצַפְצַפֶּת לְפָנָיו.
 וּמְכַנְיָסָה בְּכָלוֹב אֶחָד. מִקְטֵר קַטְרֶת לְפָנֶיהָ,

וּמִדִּיעָה לוֹ כַּמָּה דְבָרִים. עוֹשֶׂה כְּשִׁפּוֹ, וְהַעוֹף
 מְצַפֵּצֵת, פּוֹרַח וְטָם אֵצֶל גְּלוּי עֵינַיִם וּמִדִּיעַ לוֹ,
 וְהוּא בָּא. וְכָל דְּבָרָיו בְּאוֹתָהּ צִפּוֹר הָיוּ.

יּוֹם אֶחָד עָשָׂה מִעֲשָׂיו, וְלָקַח אוֹתָהּ צִפּוֹר, וּפְרָחָה
 וְהִלְכָה וְהִתְעַכְּבָה וְלֹא בָּאתָ. הָיָה מְצַטְעֵר
 בְּנַפְשׁוֹ. עַד שֶׁהִנִּיעָה, רָאָה שֶׁלְּהִבֵּת אֵשׁ אַחַת טָסָה
 אַחֲרֶיהָ וְשׁוֹרְפֵת בְּנַפְיָהּ. אִזּוֹ רָאָה מַה שָּׂרָאָה, וּפְחַד
 מִלְּפָנֵי יִשְׂרָאֵל. מַה שָּׂמָה שָׁל אוֹתָהּ צִפּוֹר? יְדוּ"ע.
 וְכָל אֵלּוֹ שְׂמֵשֵׁמֵשִׁים וְיִוְדָעִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּצִפּוֹר
 הַזֶּה, לֹא יוֹדָעִים כְּשִׁפְיָהּ כְּמוֹ שְׂכָלְךָ יָדַע.

וְכָל הַחֲכָמָה שְׂיָדַע, בְּאוֹתָהּ צִפּוֹר הָיָה יוֹדַע. וְכִדּוּ
 הָיָה עוֹשֶׂה: גּוֹחֵן לְפָנֶיהָ וּמְקַטֵּר קְטֹרֶת,
 מְכַסֶּה רֵאשׁוֹ וְגוֹחֵן וְאוֹמֵר. הוּא אוֹמֵר הָעָם,
 וְהַצִּפּוֹר מְשִׁיבָה יִשְׂרָאֵל. הוּא אוֹמֵר מְאֹד, וְהַצִּפּוֹר
 מְשִׁיבָה רַב, עַל שׁוֹם הַגְּדוֹל הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּלֵךְ אִתָּם.
 שְׂבָעִים פְּעָמִים צִפְצְפוּ זֶה וְזֶה. הוּא אָמַר דָּל,
 וְהַצִּפּוֹר אוֹמְרֵת גְּדוֹל. וְאִזּוֹ פְּחַד, שְׂכַתוֹב וַיִּגְדַּר
 מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעָם מְאֹד כִּי רַב הוּא. רַב הוּא כּוֹדָאִי.

וּבְמִינֵי הַכְּשָׁפִים (שֶׁל קַסְדִּיא"ל) שֶׁל קַסְדִּיא"ל (נ"א)
 (בְּשִׁדְיָא"ל) הִרְאֵנוּ מְצָאָנוּ, שֶׁצְפוּר זֶה הָיָה
 עוֹשִׂים לוֹ בְּזִמְנֵים יְדוּעִים מְכַסֶּף מְעַרֵב בְּזָהָב. רֹאשׁ
 מְזָהָב, פֶּה מְכַסֶּף, כְּנָפִים מְנַחֶשֶׁת קָלָל מְעַרְבֶת
 בְּכַסֶּף, גּוֹף מְזָהָב, נִקְדוֹת שֶׁל הַנּוֹצוֹת בְּכַסֶּף,
 רְגָלִים מְזָהָב. וְשָׁמַיִם בְּפֶה לְשׁוֹן שֶׁל אוֹתָהּ צְפוּר
 יְדוּ"ע.

וְשָׁמַיִם אוֹתָהּ צְפוּר בְּחֵלוֹן אֶחָד, וּפּוֹתְחִים
 חֲלוֹנוֹת מוֹל הַשָּׁמַשׁ, וּבְלִילָה פּוֹתְחִים
 חֲלוֹנוֹת לְלִבְנָה, מְקַטְרִים קְטָרֶת וְעוֹשִׂים כְּשָׁפִים,
 וּמְשַׁבְּיעִים אֶת הַשָּׁמַשׁ, וּבְלִילָה מְשַׁבְּיעִים אֶת
 הַלִּבְנָה, (דף קפה ע"א) וְאֵת זֶה עוֹשִׂים שִׁבְעָה יָמִים. מִכָּאן
 וְהִלָּא אוֹתָהּ לְשׁוֹן מְכַשְׁפֶּשֶׁת בְּפֶה שֶׁל אוֹתָהּ
 צְפוּר, נּוֹקְדִים אוֹתָהּ לְשׁוֹן בְּמַחְט זָהָב וְהִיא
 מְדַבֶּרֶת גְּדוּלוֹת מְעַצְמָה, וְהַכֹּל הִיָּה יוֹדֵעַ בְּלֶק
 מְצָפוּר זֶה (וְדִיא"). לָכֵן בֵּן צְפוּר, וּמַשׁוּם זֶה רָאָה מֵה
 שְׂאִישׁ אֶחָד לֹא יָכוֹל לְדַעַת וְלֹא יָכוֹל לְרֹאאוֹת.

פְּתוּב (תהלים סח) אָמַר ה' מִבְּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב
 מִמִּצְלוֹת יָם. יֵשׁ לָנוּ לְשִׁים לֵב לְאִמּוֹנַת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָל דְּבָרָיו דְּבָרֵי אֱמֶת וְאִמּוֹנָה
 רַבָּה. שְׁפִינֵן שְׂאוֹמֵר דְּבָר, הַכֹּל נַעֲשֶׂה. וְזֶה הָאִישׁ
 דּוֹחֵק הַלֵּב, וְאוֹמֵר: לְכַמָּה שָׁנִים וּלְכַמָּה זְמַנִּים
 יִשְׁתַּלֵּם זֶה, שְׁחֹא כָּהּ. כְּפִי גִדְלָתוֹ, שְׁכָל הָעוֹלָמוֹת
 מְלֵאִים כְּבוֹדוֹ, כְּהָ זֶה. דְּבָרָיו אָדָם קִטְּוֹ, וְכָל דְּבָרָיו
 הֵם לְפִי שְׁעָה, כְּהָ הוּא לְפִי שְׁעָה. אֲכָל בְּתִשׁוּבָה
 וּבְבִקְשָׁה וּמַעֲשִׂים מוֹבִים וּבְדַמְעוֹת רַבּוֹת, הוּא
 קְדוֹשׁ גָּדוֹל וְעֲלִיּוֹן עַל כָּל הָעוֹלָם, מְזַהֵר אֹרּוֹ,
 וּמְקַיֵּם קִדְשָׁתוֹ לְאָדָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ.

אָמַר ה'. לְעֵתִיד לָבֵא עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַתְּעוֹרֵר וּלְהַשִּׁיב מִבְּשָׁן כָּל אוֹתָם שְׁתַּרְגּוּם
 חַיּוֹת הַשָּׁמַיִם וְאֲכָלוּ אוֹתָם. מִשׁוּם שְׁיֵשׁ כְּעוֹלָם (א)
 כִּי מִלְּךָ תִּבְשָׁן) מְקוֹם מוֹשָׁב שָׁל כָּל חַיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְהָרִים
 רַבִּים וּגְדוֹלִים וְנִסְתָּרִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וְעַרְדַּ הַמְּדַבֵּר
 הַתְּקִיף שָׁם, הוּא עוֹג, (ב) עַרְוֵי הַמְּדַבֵּר הִיָּה,
 וּמִצּוֹי שָׁם כֹּחוֹ, מִשׁוּם שְׁתִּיָּה מִלְּךָ תִּבְשָׁן, שְׁכָל

מלכי העולם לא יכלו לערף נגדו קרב בגלל חוק
הפשוט, ובא משה וערף נגדו קרב.

סיחון - סיח במדבר היה סיחון, ובסחון מואב
היה עליו, (במדבר כא) כי ארגון גבול מואב
בין מואב ובין האמרי. בא וראה, בפעם שהחריבו
ישראל עיר סיחון, העבר פרוז במלכות השמים:
התפנסו גברים ששולטים על שאר עמים, ותראו
איך מלכות האמרי תחרב במלכות.

באותה שעה כל אותם שליטים שהיו ממנים על
שבועה עמים התפנסו, ורצו להתחזיר
מלכות לישנה. כיון שראו עצמת משה, חזרו
לאחור. זהו שכתוב (שם) על כן יאמרו המשלים
באו חשבון. אותם שליטים הממנים עליהם
שהתפנסו ואמרו באו חשבון, מי הוא זה
שהחריבה? תפנה ותכונן כבתחלה, ותחזר
מלכות לישנה.

כשראו גבורת משה ושלחבת המלכות, אמרו,
כי אש יצאה מחשבון להכה מקרית

סיחון. כִּיּוֹן שְׁכַתּוֹב מִחֻשְׁבוֹן, לָמָּה מִקְרִית סִיחון,
שְׁתֵּרֵי קְרִית סִיחון הִיָּתָה חֻשְׁבוֹן, שְׁכַתּוֹב כִּי חֻשְׁבוֹן
עִיר סִיחון מִלְּךָ הָאָמְרִי?

אֵלֵא, שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם יֵצֵאָה
וְהַחֲרִיבָה הַכֹּל. בַּשָּׁעָה שֶׁאָמְרוּ תִּבְנֶה
וְתִבְנוּן עִיר סִיחון סְתָם, וְלֹא אָמְרוּ חֻשְׁבוֹן, שְׁחֻשְׁבוּ
שְׁבַנְגָלֵל זֶה תִּבְנֶה לְמוֹשֶׁבֶת הָאָמְרִי, אִזּוּ הַשִּׁיבוּ
וְאָמְרוּ לֹא יִכּוּלִים. מָה הַפְּעָם? מִשׁוֹם שְׁכָל
הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים נִסְתָּמוּ בְּעֶצְמַת הַגְּדוֹל הָעֲלִיוֹן
שְׁלָהֶם. אִם נִחְזָר וְנִאֲמַר וְנִזְכָּר חֻשְׁבוֹן שְׁתִּבְנֶה, הִרִי
אִשׁ יֵצֵאָה מִחֻשְׁבוֹן. אִם נִחְזָר וְנִאֲמַר (סְתָם) קְרִית
סִיחון, הִרִי לְהִבָּה יֵצֵאָה מִקְרִית סִיחון וְדֵאֵי. כִּיּוֹן
שְׁאוֹתָה שְׁלֵהֶבֶת אִשׁ שְׁרָתָה שָׁם עָלֶיָהּ, אִין מִי
שְׁיִכּוּל לָהּ לְהַחְזוּרָה מִיִּשְׁנָה, שְׁתֵּרֵי מִכָּל הַצְּדָדִים
אִין לָנוּ רְשׁוּת.

מִכָּאן וְהִלָּאָה - אִזּוּ לָךְ מוֹאֵב, שְׁתֵּרֵי אוֹתוֹ שְׁתִּגֵּן
עָלֶיךָ נִשְׁבַּר. וּמִשׁוֹם זֶה, כִּיּוֹן שְׁרָאָה מוֹאֵב

שָׁמַנּוּ נִשְׁכַּר, אֹז וַיִּגַּר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם מְאֹד. מַה
זֶה מְאֹד? יוֹתֵר מִהַמּוֹת.

כִּי רַב הוּא. שְׁהֲרִי אֹז הוּא הָיָה גְדוֹל, וְגְדוֹל הָיָה
קָטָן, שְׁכַתוֹב (עוֹבְדִיָּה א) הִנֵּה קָטָן נִתְתִּיף בְּגוֹיִם.
וַיִּשְׂרָאֵל הָיָה גְדוֹל בְּמָקוֹם שֶׁל עֵשׂוֹ, שְׁכַתוֹב כּוּ
וְרַב. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שָׂרְאוֹ שֶׁשְׁלָטוֹ יִשְׂרָאֵל
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, שְׁכַתוֹב אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל
לְאֶמְרֵי. אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל הָיָה צָרִיף לוֹ לְכַתֵּב,
מַה זֶה אֵת כָּל? לְרַבּוֹת מַעַלָּה וּמַטָּה. מַעַלָּה,
שְׂאֵפְלוֹ מִשְׁלִיטֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְׁלִיטִים שֶׁלְמַעַלָּה,
וְאֵפְלוֹ מִשְׁלִיטֵיהֶם הַגְּדוֹלִים וְהַשְׁלִיטִים שֶׁלְמַטָּה.
וְלִכֵּן אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה. וְלִכֵּן כִּי רַב הוּא, בְּמָקוֹם
שֶׁגְדוֹל בְּכוֹר קְדוֹשׁ, שְׁכַתוֹב (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְאִם הֵאמֵר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה כֶּף וְלֹא מִן
תְּדִין - בֹּא וּרְאֵה. עֵשׂוֹ קָלְפָה תָּיָה וְצַד אַחַר
תָּיָה. כִּיּוֹן ^(דף קפה ע"ב) שִׁינְצָאָה קָלְפָה וְהַעֲבָרָה, תְּרֵי תַמְח
מְצוּי (שְׁפָחָה), עֲרָלָה רֵאשׁוֹנָה עוֹמְדָת בַּחוּץ. בְּרִית

היא (גדולה ועליונה) ונכבדה מהכל, והיא מתגלה אחר
כך.

וַיֹּאמֶר מִיָּאב אֶל זְקַנֵי מִדְיָן עֲתָה יִלְחָכוּ וְגו'. רַבִּי
חֵיִיא פָתַח, (זכריה ג) וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לְפָנָי מִלְּאֲךָ ה' וְגו'. בְּמַה יֵּשׁ לֹ
לְאָדָם לְשָׁמֵר דְּרָכָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְלַכֵּת בְּדַרְךְ
אֱמֶת, מַשׁוֹם שֶׁכָּל מַעֲשֵׂי הָאָדָם כְּתוּבִים לְפָנָי
הַמֶּלֶךְ וְדָשׁוּמִים לְפָנָיו, וְכֹלָם בְּמַנְיָן. שׁוֹמְרֵי
הַשְּׁעָרִים עוֹמְדִים וּמַעֲיִדִים, עוֹמְדִים וְתוֹבְעִים דִּינִים
צוֹדְקִים. וְתַדְיָן עוֹמֵד לְקַבֵּל עֲדוּת, וְאוֹתָם
שְׁפוֹעֲנִים טְעֵנּוֹת מְרַחֲשִׁים, וְלֹא יוֹדְעִים אִם יִלְכוּ
מִיָּמִין, אִם יִשְׁמְאִילוּ מִשְׁמָאל.

שְׁתָּרֵי בְּשָׂרוֹחוֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצְאוֹת מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, בְּמַה הֵם מְקַטְרְגִים שְׁעוֹמְדִים
לְפָנֵיהֶם, וְהַכְּרוּזִים יוֹצְאִים הֵן לְטוֹב הֵן לְרָע,
כְּפִי מַה שְׁיוֹצֵא מִתְּדִין. שְׁשֻׁנִינוּ, בְּכַמָּה דִּינִים
גְּדוּזָן הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, בֵּין בְּחַיָּיו בֵּין אַחַר כָּךְ,
שְׁתָּרֵי כָּל דְּבָרָיו הֵם בְּרִיָּן, וְתַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

תמיד בְּרַחֲמֵנוּת וְרַחֲמֵי עַל הַכֹּל, וְלֹא רוֹצֵה
 לְדוֹן בְּנֵי אָדָם כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם. שֶׁכֵּן אָמַר דָּוִד,
 (תהלים קל) אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה אֲדַנִּי מִי יַעֲמֵד.
 כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, בֵּינֵן שֶׁאֲמַר אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר
 יְהוָה, לָמָּה ה' (אֲדַנִּי)?

אֲלֵא, שְׁלֹשׁ דְּרָגוֹת רַחֲמִים הַזְכִּיר כָּאֵן דָּוִד. אִם
 עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהוָה, אִם רַבִּים הָעֲוֹנוֹת עַד
 שְׁעוּלִים לְמַעַלָּה לְאֵבָא וְאֵבָא, הֲרִי ה' (אֲדַנִּי), שֶׁהוּא
 רַחֲמִים. וְאִם שֵׁם זֶה, אֵת עַל גַּב שֶׁהוּא רַחֲמִים,
 יתְעוֹרֵר בְּדִין וְכֹל הַדְּרָגוֹת נִסְתָּמוּ בְּדִין - בְּרָנָה
 אַחַת יֵשׁ לְחֹזֵר אֵלֶיָּהּ, שֶׁכֵּל הַרְפּוּאוֹת יוֹצְאוֹת
 מִמֶּנָּה, הִיא תְּחוּם עֲלֵינוּ. וּמִי הִיא? מִי. מ"י תַעֲמֵד
 בְּיַדָּאִי. מ"י יִרְפָּא לָךְ. (כְּמוֹ שֶׁאָמַר (איכה ב) כִּי גְדוֹל כְּנִס שֶׁכֵּן
 מִי יִרְפָּא לָךְ) וְלָכֵן יְהוָה ה' (אֲדַנִּי). אִם הַשְּׂמוֹת תִּלְלוּ
 יִסְתָּמוּ מֵאֲתָנוּ, מ"י יַעֲמֵד, שֶׁכֵּל דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה
 פְּתוּחִים מִמֶּנָּה.

בֹּא וּרְאֵה, יְהוֹשֻׁעַ בֶּן יְהוֹצָדֵק תָּיָה צְדִיק גְּמוּר,
 נָבֵר שֶׁתָּיָה נִכְנָם לְפָנָי וּלְפָנִים, שֶׁהַכְּנִיסוּהוּ

לְיִשִּׁיבַת הָרְקִיעַ. הַתְּכַנְסוּ כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שָׁם לְעֵינַי
 בְּדִינִי. וְכֹךְ יִדְרְכֵי אֹתָהּ יְשִׁיבַת הָרְקִיעַ:
 כְּשִׁמְכַנְיָסִים אוֹתוֹ לְדִין, הִכְרוּזוּ יוֹצֵא וּמְכַרְיוֹ: כָּל
 בְּנֵי הַיְשִׁיבָה הַתְּכַנְסוּ לַגֶּזֶן הַנֶּעְלָם. וּבֵית הַדִּין
 מִתְכַּנְּסִים.

וְאוֹתָהּ רוּחַ הָאֵישׁ עוֹלָה עַל יְדֵי שְׁנֵי מְמַנִּים. בִּינוֹן
 שְׁנֵכְנָם, קָרַב אֶל עַמּוּד אֶחָד שָׁל שְׁלֹחֶקֶת
 לוֹהֶטֶת שְׁעוֹמֶדֶת שָׁם, וּמִתְנַלֵּם בְּרוּחַ הָאֵוִיר
 שְׁנוֹשֵׁב בְּאוֹתוֹ עַמּוּד. וּכְמָה הֵם שְׁמַעְלִים אוֹתָם
 לְשָׁם, מִשׁוֹם שְׁכָל אוֹתָם שְׁמַשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה
 וּמִחֲדוּשִׁים בָּהּ חֲדוּשִׁים, מִיָּד נִכְתָּבִים הַדְּבָרִים אֶל
 בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, וְאִזּוֹ כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה בָּאִים לְרֹאוֹתוֹ.
 אוֹתָם שְׁנֵי מְמַנִּים יוֹצְאִים, וּמַעְלִים אוֹתוֹ לְאוֹתָהּ
 יְשִׁיבַת הָרְקִיעַ. מִיָּד מִתְקַרֵּב אֶל אוֹתוֹ עַמּוּד
 שְׁמַתְנַלֵּם שָׁם.

נִכְנָם לְיְשִׁיבָה וְרוֹאִים אוֹתוֹ. אִם הַדְּבָר בְּרֹאוֹי -
 וּבֹאֵי הוּא, כְּמָה עֲטָרוֹת נוֹצְצוֹת מְעֻטָּרִים
 אוֹתוֹ כָּל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. וְאִם דְּבָר אַחַר הָיָה - אוֹי

לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה! דוֹחִים אוֹתוֹ הַחֹצֵה, וְעוֹמֵד תּוֹךְ
הַעַמּוּד עַד שְׁמַעְלִים אוֹתוֹ לְדִין. הַרְחֵמֵן יִצְיָלְנוּ.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שְׁמַעְלִים אוֹתָם לְשֵׁם בְּשֵׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּמַחְלָקֵת עִם בְּנֵי הַיְשִׁיבָה, וְאוֹמְרִים מִי
מוֹכִיחַ? הַרִי פְלוֹנֵי הוֹכִיחַ הַדָּבָר. אִזּוּ מַעְלִים אוֹתוֹ
לְשֵׁם, וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ הַדָּבָר בֵּין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּבֵין בְּנֵי הַיְשִׁיבָה. וַיֵּשׁ אַחֲרֵים שְׁמַעְלִים אוֹתָם שֵׁם
לְדִין, וְדָנִים אוֹתוֹ שֵׁם לְבָרָרָם וּלְלַבְּנָם.

אָמַר לוֹ רַבֵּי יוֹסֵי, אִם כֹּה, בְּלִי דִין נִפְטָר אָדָם
וּמִסְתַּלֵּק מִהָעוֹלָם הַזֶּה? וְאִם בְּדִין הִסְתַּלֵּק,
מִדּוּעַ גְּדוֹן פַּעַם אַחֲרָת? אָמַר לוֹ, כֹּה לְמַדְנֵנוּ וְכֹה
שְׁמַעְנוּ, שְׁהָרִי וְהָאִי בְּדִין הִסְתַּלֵּק הָאָדָם מִהָעוֹלָם
הַזֶּה. אֲבָל עַד שְׁלֹא יִכְנַס לְמַחְצֵת הַצַּדִּיקִים,
מַעְלִים אוֹתוֹ לְדִין, וְשֵׁם גְּדוֹן בְּאוֹתָהּ יְשִׁיבַת
הַרְקִיעַ.

וְשֵׁם עוֹמֵד אוֹתוֹ מְמַנָּה הַגִּיתָנָם לְהַשְׁטִיז. אֲשֶׁרִי
מִי שְׁזוֹכָה בְּדִין. וְאִם לֹא, אוֹתוֹ מְמַנָּה
הַגִּיתָנָם לוֹקַח אוֹתוֹ בְּשָׁעָה שְׁמוֹסְרִים אוֹתוֹ בְּיַדּוֹ,

וּמְקַלֵּעַ אוֹתוֹ מִשָּׁם לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁקוֹלֵעַ אֶבֶן
 בְּקַלֵּעַ (בְּכַף הַקַּלֵּעַ), שְׂכָתוֹב (שְׂמוּאל-א ב'ה) וְיֵאת נֶפֶשׁ אִיבִידֵי
 יִקְלָעָנָה בְּתוֹךְ בַּף הַקַּלֵּעַ וְגו'. וְזוֹרְקוֹ לְגִיחָנָם,
 וּמְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ כְּפִי מַה שֶּׁנִּדְוֵן.

בֵּא וּרְאֵה, (זכריה ג) וַיִּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
 עֹמֵד לְפָנַי מִלְּאֵף וְגו'. שֶׁהֵעֵלוּהוּ לְדִין לְתוֹךְ
 אוֹתָהּ יְשִׁיבַת הַרְקִיעַ בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְטַר מִהָעוֹלָם הַזֶּה.
 עֹמֵד לְפָנַי מִלְּאֵף ה' - זָהוּ אוֹתוֹ נֶעַר רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה,
 שֶׁהוּא חוֹתֵף דִּין עַל הַכֹּל.

וְהַשְּׁטָן, מִי זֶה וְהַשְּׁטָן? אוֹתוֹ מְמַנָּה עַל הַנְּפָשׁוֹת
 בְּגִיחָנָם, שֶׁתְּאַוֶּתוֹ לְקַחְתּוֹ, וְתַמִּיד עוֹמֵד
 וְאוֹמֵר הֵב הֵב, הִנּוּ רְשָׁעִים לְגִיחָנָם. לְשִׁטְנוֹ -
 לְהַזְכִּיר חֲטָאִיו. וְאֵז - וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשְּׁטָן יִגְעַר ה'
 בְּךָ הַשְּׁטָן וַיִּגְעַר ה' בְּךָ. שְׁתֵּי גַעְרוֹת לָמָּה? אֵלֶּא
 אַחַד לְדוּמָה, וְאַחַד לְאוֹתוֹ שִׁיּוּצָא מִגִּיחָנָם שֶׁעוֹמֵד
 תַּמִּיד לְהַשְּׁטִין.

בֵּא וּרְאֵה, אוֹתוֹ שְׁטָן עֲלִיּוֹן יוֹרֵד כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהוּ,
 שֶׁהַתְּנַלְמִים בְּדַמּוֹת שׁוֹר, וְכֹל אוֹתָן רוּחוֹת

רעות שנהונו להכניס לגיהנום, לוחך אותן פרנע
אחד וחוטפן, ויורד ונותנן לדומה לאחר שכולעם.
וזהו שפתוב ויאמר מואב אל זקני מדין עתה
ילחכו הקהל את כל סביבתינו בלחך השור,
הנודע, השור שעומד לרע על כל בני העולם. את
ירק השדה - אותן רוחות בני אדם, שהם ירק
השדה. השדה - אותו השדה תידוע.

אמר רבי יוסי, אם כן, בלק היה חכם. אמר לו,
בנדאי, וכך הצטרף לדעת כל דרכי אותו
השור, ואם לא יודע אותם, לא יכול לעשות
כשפיו וקסמיו. אמר רבי יוסי, ונדאי כן הוא,
ונראה אמרת. וכח אותו השור מכשפכריוזים על
התבואה. כל אותם ימים שפכריוזים וכל הימים
שפכריוזים על רוחות בני אדם, והם ימי ניסן, וימי
תשרי, וימי נתפאר.

רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך. הגיעו
לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב
המנונא סבא. התארחו אצל אשתו, שהיה לה בן

אחד קטן, וכל היום הָיָה בְּבֵית הַסֵּפֶר. אוֹתוֹ יוֹם
עָלָה מִבֵּית הַסֵּפֶר וּבָא הַבֵּיתָה, רָאָה אֶת אוֹתָם
הַחֲכָמִים. אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ, הִתְקַרֵּב לַגְּבָרִים
הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ וְתַרְוִיחַ מֵהֶם בְּרָכוֹת. קָרַב אֲלֵיהֶם,
וְעַד שְׁלֹא קָרַב, תָּזַר לְאַחֹר. אָמַר לְאִמּוֹ, אֵינִי
רוֹצֵה לְקָרַב אֲלֵיהֶם, שְׁתֵּרֵי יוֹם זֶה לֹא קָרָאוּ
קְרִיאַת שְׁמַע, וְכוּ' לְמַדוּנִי, כֹּל מִי שְׁלֹא קָרָא
קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתָה, הוּא בְּגֵדוֹי כֹּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

שְׁמַעוּ הֵם וְתִמְחוּ, תִּרְיִמוּ יְדֵיהֶם וּבְרָכוּהוּ. אָמְרוּ,
וַדַּאי כִּי זֶה, וַיּוֹם זֶה הַשְּׁתַּדְּלָנוּ יַחַד עִם
חַתָּן וּבְלָה שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם צְרִכֵיהֶם וְהָיוּ מְתַאֲחָרִים
לְהוֹדוּג, וְלֹא הָיָה אָדָם שִׁישְׁתַּדֵּל עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ
הַשְּׁתַּדְּלָנוּ בָּהֶם וְלֹא קָרָאוּ קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנָתָה,
וּמִי שְׁעוֹסֵק בַּמַּצָּוָה - פֶּטוּר מִהַמַּצָּוָה. אָמְרוּ לוֹ,
בְּנִי, אֵיךְ יִדְעָתָּ? אָמַר לָהֶם, בְּרִיחַ לְבוֹשְׁכֶם יִדְעָתִי
בְּשִׁקְרָבְתִי אֲלֵיכֶם. תִּמְחוּ. יֵשְׁבוּ, נִטְלוּ יְדֵיהֶם
וּבְרָכוּ פֶת.

רַבִּי יְהוּדָה הָיוּ יָדָיו מְלַכְלָכוֹת, וְנָטַל יָדָיו וַיִּבְרַךְ
 מִפְּנֵי שֶׁנָּטַל. אָמַר לוֹ, אִם תִּלְמִידֵי רַב שְׁמַעְיָה
 הֶחְסִיד אֶתְּכֶם, לֹא הָיָה לָכֶם לְבָרֵךְ בְּיָדַיִם מְזוּהָמוֹת,
 וְיָמֵי שֶׁמְבָרֵךְ בְּיָדַיִם מְזוּהָמוֹת חֵיב מִיתָה.

פְּתַח אֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, (שמות ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֱלִי
 מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מַיִם וְלֹא יָמְתוּ וְגו'. לְמַדְּנוּ
 מִפְּסוּק זֶה, שְׁמִי שְׂלֵא חוֹשֵׁשׁ לָזֶה וַיִּתְרָאֶה לְפָנַי
 הַמְּלָךְ בְּיָדַיִם מְזוּהָמוֹת, חֵיב מִיתָה. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוּם שֶׁיְדֵי הָאָדָם יוֹשְׁבִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ
 אַחַת יֵשׁ בְּיַד הָאָדָם, וְהִיא הָאֲצַבֵּעַ שֶׁהָרִים מַשָּׂה.

בְּתוֹב (שם כו) וְעָשִׂיתָ בְּרִיחַם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמִשָּׁה
 לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמִשָּׁה
 בְּרִיחַם לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכַתוּב
 וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכֵן בְּתוֹךְ הַקַּרְשִׁים מִבְּרַח מִן הַקֶּצֶה אֶל
 הַקֶּצֶה. וְאִם תֵּאמַר שֶׁאֹתוֹ בְּרִיחַ תֵּיכֵן הַתֵּיכֵן הוּא
 אַחֵר, שְׂלֵא הָיָה בְּכֹלל אֹתָם חֲמִשָּׁה - לֹא בָּהּ.
 אֲלֵא אֹתוֹ בְּרִיחַ תֵּיכֵן הָיָה מֵאֹתָם חֲמִשָּׁה,
 שְׁנַיִם מִפָּאן וְשְׁנַיִם מִפָּאן וְאֶחָד בְּאֲמָצַע. חֲרִי הָיָה

בְּרִיַּת הַתִּיכּוּן עֲמוּד יַעֲקֹב, סוּד מִלְּשָׁה. (דף קפו ע"ב) בְּנִגּוּד
זֶה חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת בְּיַד הָאָדָם. וְהַבְּרִיַּת הַתִּיכּוּן
בְּאֲמִצֵּעַ, גְּדוֹל וְעֲלִיּוֹן מֵהַכּל, בּוֹ עוֹמְדִים שְׂאֵר
הָאֲחֵרִים.

וְהֵם חֲמִשָּׁה בְּרִיחִים, שְׁנֵקְרָאִים חֲמִשׁ מֵאוֹת שָׁנִים,
שֶׁהוֹלֵךְ בָּהֶם עֵץ הַחַיִּים. וּבְרִיַּת קֹדֶשׁ מִתְעוֹרָר
(נמול) בְּחֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת הַיָּדִים, וְדָבָר (נִסְתָּר) תַּמָּה הוּא
עַל מַה שֶׁאֲמַרְתָּ. וְלָכֵן כָּל בְּרָכוֹת הַכֹּהֵן תְּלוּיוֹת
בְּאֲצַבְעוֹת. פְּרִישֵׁת יְדֵי מִלְּשָׁה עַל זֶה הִזְתָּה.

אִם כָּל זֶה יֵשׁ בָּהֶם, אִיִּן דִּיִּן לְהִיּוֹת בְּנִקְיוֹן
כְּשֶׁמְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוֹם
שֶׁבָּהֶם וּבְדַגְמָתָם מִתְבָּרַךְ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. וְלָכֵן אַתֶּם
שֹׁחֲכָמִים אַתֶּם הַרְבֵּה, אִיךָ לֹא הַשְׁנַחֲתֶם לָזֶה? וְלֹא
שִׁמְשַׁתֶּם אֶת רַבִּי שְׁמַעְיָה הַחֲסִיד, וְהוּא אָמַר שְׁכַל
מְנוּפָה וְכָל לְכַלּוֹף הַעֲלוּהוּ לְצַד הָאֲחֵר, שְׁחַרֵּי הַצַּד
הָאֲחֵר גִּזּוֹן מִתְּשַׁנּוּף וְהַלְכַלּוֹף תָּזֶה, וְעַל זֶה מִיָּם
אֲחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְחוֹבָה הֵם!?

תַּמָּהוּ וְלֹא יִכְלוּ לְדַבֵּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּנִי,
 מֵהוּ שֵׁם אֲבִיךָ? שָׂתַק תְּתִינּוּק רַנֵּעַ אַחֵר,
 עָמַד לְפָנַי אִמּוֹ וְנָשַׁק לָהּ. אָמַר לָהּ, אֲמִי, עַל אַפָּא
 שָׂאֵלוּ הַחֲכָמִים הַלָּלוּ, הֲאִם אָמַר לָהֶם? אָמְרָה לוֹ
 אִמּוֹ, בְּנִי, בְּדַקָּתְךָ אוֹתָם? אָמַר, הֲרִי בְּדַקָּתִי וְלֹא
 מְצֵאתִים בְּרֵאוֹי. לְחַשְׁשָׁה לוֹ אִמּוֹ וְתוֹר אֱלֵיהֶם. אָמַר
 לָהֶם, אַתֶּם שָׂאֵלְתֶם עַל אַפָּא, וְהֲרִי הִסְתַּלַּק
 מִתְּעוּלָם, וּבְכָל יוֹם שֶׁחֲסִידִים קְדוֹשִׁים הוֹלְכִים
 בְּדַרְדְּךָ, הוּא סוֹחֵר אַחֲרֵיהֶם. וְאִם אַתֶּם קְדוֹשִׁים
 עַלְיוֹנִים, אֵיךְ לֹא מְצֵאתֶם אוֹתוֹ, הַלֵּךְ תִּסּוֹחֵר
 אַחֲרֵיכֶם?

אֲכַל בַּתְּחִלָּה רָאִיתִי בְּכֶם, וּבָעֵת רָאִיתִי בְּכֶם,
 שְׂאֵפָא לֹא רָאָה חֲמוֹר שְׂלֵא (שִׁיחָה) טָעַן
 אַחֲרָיו חֲמוֹר לְסַבֵּל עַל הַתּוֹרָה. פִּיּוֹן שְׂלֵא וְכִיתֶם
 שְׂאֵפָא יִטָּעַן אַחֲרֵיכֶם, לֹא אָמַר לָכֶם מִיְהוּ אַפָּא.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יֶצְחָק, בְּגִדְמָה לָנוּ, תִּינּוּק
 זֶה אֵינוֹ בֶּן אָדָם. אֲכַלוּ, וְאוֹתוֹ תִּינּוּק הָיָה אוֹמֵר
 דְּבָרֵי תּוֹרָה וְתוֹרָה וְתוֹרָה. אָמְרוּ, תְּבֵה נְבָרְךָ. אָמַר

לָהֶם, נָאֵה אֲמַרְתֶּם, מִשּׁוֹם שֶׁהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לֹא
מִתְבָּרַךְ בְּבִרְכָה זוֹ אֲלֵא בְּהִזְמָנָה.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים לד) אֲבִרְכָה אֶת ה' בְּכָל יְעַת וְגו'.
וְכִי מָה רָאָה דָּוִד לֵאמֹר אֲבִרְכָה אֶת ה'?
אֲלֵא רָאָה דָּוִד שֶׁצָּרִיךְ הִזְמָנָה, וְאָמַר אֲבִרְכָה.
בְּגִלְלֵי שֶׁבִשְׂעָה שָׁאֲדָם יוֹשֵׁב עַל שִׁלְחָנוֹ, הַשְּׂכִינָה
עוֹמֶדֶת שָׁם, וְהַצַּד הָאֲחֵר עוֹמֵד שָׁם. כְּשִׁמּוֹמֵן
הָאָדָם לְבִרְךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַשְּׂכִינָה
מִתְתַּקְּנֶת (בְּהִזְמָנָה זוֹ) לְנִפְי מַעְלָה לְקַבֵּל בְּרָכוֹת, וְהַצַּד
הָאֲחֵר מִתְכַּוֵּפֵת. (וְאִם נִתְקַנְתָּ בְּבִרְכוֹת לְנִפְי מַעְלָה וְהַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ
בְּגִלְלֵי) וְאִם לֹא מוֹמִין הָאָדָם לְבִרְךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הַצַּד הָאֲחֵר שׁוֹמֵעַ וּמְכַשְׁפֵּשׁ לְהִיזוֹת לוֹ חֵלֶק
בְּאוֹתָהּ בְּרָכָה.

וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה אֵינִן הִזְמָנָה בְּשָׂאֵר הַבְּרָכוֹת?
אֲלֵא אוֹתוֹ דִּבֵּר הַבְּרָכָה שְׂמִבְרָכִים עָלָיו,
הוּא הִזְמָנָה. וְכֹא וְרָאָה שְׂכָךְ זֶה, שְׂוִיָה שְׂמִבְרָךְ עַל
הַפְּרִי, אוֹתוֹ פְּרִי הוּא הִזְמָנָה וּמְבָרְכִים עָלָיו, וְאֵינִן
לוֹ חֵלֶק לַצַּד הָאֲחֵר. וְקִדְם זֶה שֶׁתִּיָּה אוֹתוֹ פְּרִי

בְּרִשׁוֹת הַצַּד הָאֲחֵר, לֹא מְבָרְכִים עָלָיו, וְכֵתוּב
 (ויקרא יט) לֹא יֵאָכֵל, בְּשֵׁבִיל שְׂלֵא יְבָרְכוּ עַל אוֹתוֹ
 הַפְּרִי וְלֹא יִתְבָּרֵךְ הַצַּד הָאֲחֵר. כִּיּוֹן שְׂיֵצֵא
 מִרְשׁוֹתוֹ, יֵאָכֵל, וּמְבָרְכִים עָלָיו. וְהִיא הַזְּמַנָּה
 לְבִרְכָה. וְכֵן כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם שְׂמְבָרְכִים עָלֵיהֶם,
 כָּלֶם הַזְּמַנָּה לְבִרְכָה, וְאִין בָּהֶם חֵלֶק לַצַּד הָאֲחֵר.

וְאִם תֵּאמֶר, אַף כִּי לְבִרְכַת זְמוּן כּוּם בְּרִכָּה
 הִיְתָה הַזְּמַנָּה, מִדּוּעַ הִכָּה וּנְבָרֵךְ? אֵלֶּי
 הוֹאִיל וּבִתְחִלָּה כְּשֶׁהָיָה שׁוֹתֵה אָמַר "בּוֹרֵא פְּרִי
 הַגֶּפֶן", תְּרִי זֶה תִּיָּה הַזְּמַנָּה. וְכַעַת לְבִרְכַת הַמְּזוּן
 צְרִיכִים שְׁנוּי לְהַזְּמַנָּה אַחֲרַת, שְׁתֵּרִי כּוּם זֶה הוּא
 לְקַדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְמְזוּן, וּמִשּׁוּם זֶה צְרִיךְ
 הַזְּמַנָּת הַפֶּה.

וְאִם תֵּאמֶר, נְבָרֵךְ שְׂאֵכְלָנוּ מִשְּׁלֹו זֹהִי הַזְּמַנָּה,
 כְּרוּךְ שְׂאֵכְלָנוּ מִשְּׁלֹו זֹהִי בְּרִכָּה - כִּי זֶה
 בּוֹרֵאֵי. אֲבָל נְבָרֵךְ זֹהִי הַזְּמַנָּה אַחֲרַת, הַזְּמַנָּה שֶׁל
 בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן. (שֶׁל הַפֶּה) שְׂהַקּוֹדֶמֶת הִיא הַזְּמַנָּה
 לְכוּם שֶׁל בְּרִכָּה סֵתֶם. וְכוּם זֶה, כִּיּוֹן שְׂנַטְל, הִיא

הַזְמָנָה אַחֲרֵת בְּמִלַּת נְבֻרָה לְגִבֵּי עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
 שָׁכַל מְזוֹנוֹת וּבְרָכוֹת יוֹצְאוֹת מִשָּׁם. וּמִשּׁוּם זֶה
 הוּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר, שֶׁעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הוּא נִסְתָּר וְאִין
 אֵלָיו הַזְמָנָה, אֲלָא בְּדִרְגָּה זוֹ כּוּם בְּרָכָה. (שְׁבַמְלַת נְבֻרָה)
 אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ ^(דף קפו ע"א) שְׁמַיּוֹם
 הָעוֹלָם עַד כְּעֵת לֹא שָׁמַעְנוּ דְבָרִים אֵלּוּ, וְדַאי תְּרִי
 אָמַרְנוּ שְׁוֵה אֵינּוּ בֶּן אָדָם.

אָמַר לוֹ, בֶּן, מִלְּאַף ה', אֶהוּבּוּ, מַה שְּׂאֲמַרְתָּ
 וְעֲשִׂיתָ בְּרִיחַם עֲצֵי שְׁטִיִּים חֲמִשָּׁה לְקַרְשֵׁי
 צֶלַע הַמִּשְׁכָּן וְגו', וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחַם וְגו', וְחֲמִשָּׁה
 בְּרִיחַם לִיְרֻכְתֵּימָם יָמָה - תְּרִי תְּרַבָּה בְּרִיחִים יֵשׁ
 כָּאֵן, וְיָדִים הֵם שְׁתַּיִם. אָמַר לוֹ, זֶהוּ שְּׂאֲמַרְנוּ, מִפִּי
 הָאָדָם נִשְׁמָע מִיָּהוּ. אֲבָל הוֹאִיל וְלֹא הִשְׁנַחְתֶּם -
 אֲנִי אָמַר.

פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ב) הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגו'. וְכִי
 אֵיפֹה עֵינָיו שֶׁל הָאָדָם? אֲלָא בְּרֹאשׁוֹ! שְׁמַא
 בְּגוּפּוֹ אוֹ בְּזוּרְעוֹ, שֶׁהוֹצִיא אֶת הַחֲכָם יוֹתֵר מִכָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם?! אֲלָא הַפְּסוּק כֵּן הוּא בּוֹדֵאֵי.

שְׁלֹמֹדְנוּ, לֹא יֵלֵךְ אָדָם בְּגִלּוֹי רֹאשׁ אֲרַבַּע אַמּוֹת.
 מָה הַטַּעַם? שְׂשֻׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ, וְכָל חָכָם
 עֵינָיו וְדַבָּרָיו בְּרֹאשׁוֹ הֵם, בְּאֹתוֹ שְׂשׁוֹרָה וְעוֹמֵד עַל
 רֹאשׁוֹ.

וּכְשֶׁעֵינָיו שָׁם, יֵדַע שְׂאֹתוֹ אֹר שְׂדוּלֵק עַל רֹאשׁוֹ
 צָרִיךְ שָׁמֶן, מִשּׁוֹם שְׁנוּף הָאָדָם הֵיא
 פְּתִילָה, וְאֹר דּוּלֵק לְמַעְלָה, וְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ צֹחַ
 וְאָמַר: (שם ט) וְשָׁמֶן עַל רֹאשׁוֹ אֵל יַחֲסֶר, שְׁחֵרֵי
 הָאֹר שְׂפִרְאֵשׁוֹ צָרִיךְ שָׁמֶן וְאֹתָם מַעֲשִׂים טוֹבִים.
 וְלִבֵּן הַחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וְלֹא בְּמָקוֹם אֲחֵר.

אַתֶּם חֲכָמִים, וְדַאי הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עַל רֹאשֵׁיכֶם,
 אֵיךְ לֹא הַשְׁנַחְתֶּם לָזֶה? שְׂכַתּוֹב וְעַשִׂיתָ
 בְּרִיחַם וְגו', לְקַרְשֵׁי צַלַּע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וְחַמְשָׁה
 בְּרִיחַם לְקַרְשֵׁי צַלַּע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. הָאֶחָד
 וְהַשֵּׁנִית אָמַר הַפְּסוּק, שְׁלִישִׁית וּרְבִיעִית לֹא אָמַר
 הַפְּסוּק. שְׁחֵרֵי אֶחָד וְשֵׁנִית נְחָשָׁבִים לְשְׁנֵי צְדָדִים,
 וּמִשּׁוֹם זֶה הַחֲשָׁבוֹן בְּשְׁנֵי אֱלֹהִים.

בָּאוּ יָהִם וַיִּשְׁקֹוּהוּ. (בְּבַתְּחִלָּה) בָּכָה רַבִּי יִהוּדָה וְאָמַר,
 רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ! אֲשֶׁרִי הַדּוֹר!
 שְׁחַרְי בְּזִכּוֹתֶךָ אֶפְלוּ תִינּוֹקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן יָהִם
 סְלָעִים רָמִים תִּקְיָפִים. בָּאָה אִמּוֹ. אָמְרָה לָהֶם,
 רַבּוֹתַי, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם אֵל תִּשְׁנִיחוּ עַל בְּנֵי, אֵלֹא
 בִּק בְּעֵינַי מִזְכָּה. אָמְרוּ לָהּ, אֲשֶׁרִי חֶלְקֶךָ אִשָּׁה
 בְּיִשְׂרָאֵל, אִשָּׁה בְּרוּרָה מִכָּל שְׂאֵר הַנְּשִׁימ, שְׁחַרְי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּרְר חֶלְקֶךָ וְהַרִים דְּגִלְךָ עַל כָּל
 שְׂאֵר נְשׂוֹת הָעוֹלָם!

אָמַר הַתִּינּוֹק, אֲנִי לֹא פוֹחֵד מֵעֵינַי רָעָה, שְׂפָן דָּג
 גְּדוֹל וְנִכְבָּד אֲנִי, וְדָג לֹא פוֹחֵד מֵעֵינַי רָעָה,
 שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית מֵח) וַיִּדְגּוּ לָרֵב בְּקִרְבַּי הָאָרֶץ. מַה זֶה
 לָרֵב? לְרַבּוֹת עַל הָעֵינַי. וְשִׁנִּינוּ, מַה דִּגֵּי הַיָּם הַמַּיִם
 מִכִּסִּים עֲלֵיהֶם וְאִינַי עֵינַי רָעָה וְכוּ'. לָרֵב וְדָאֵי,
 בְּקִרְבַּי הָאָרֶץ, בְּתוֹךְ בְּנֵי הָאָדָם עַל הָאָרֶץ. אָמְרוּ,
 בֵּן, מִלְּאֵךְ ה', אִינַי בְּנֵי עֵינַי רָעָה, וְלֹא מִצַּד עֵינַי רָעָה
 בָּאִנוּ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַסֶּה עֲלוֹךְ בְּכַנְפָיו.

פֶּתַח וְאָמַר, (שם) הַמְּלָאךְ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע
 יִבְרַךְ וְגו'. פְּסוּק זֶה אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ. אִם בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמַר אוֹתוֹ, סוּר חֲכָמָה
 יֵשׁ בּוֹ. הַמְּלָאךְ, קוֹרֵא לוֹ מְלָאךְ, וְקוֹרֵא לוֹ שְׁמוֹת
 אֲחֵרִים. מִדּוּעַ נִקְרָא כָּאֵן מְלָאךְ? אֵלֶּה כְּשֶׁהוּא
 שְׁלִיחַ מְלַמֵּעַלָּה וּמְקַבֵּל זֶהר מִתּוֹךְ אִם־פְּקֻלְרִיָּה
 שְׁלַמְעֵלָּה, (שָׂאִי) שְׁכַשְׁמְבָרְכִים אֲבָא וְאֲמַא לָזָה,
 אוֹמְרִים לָהּ: בִּתִּי, לְבִי שְׁמְרִי בֵיתְךָ! פְּקֻדֵי אֶת
 בֵּיתְךָ! כֶּךָ עֲשִׂי לְבֵיתְךָ! לְבִי וְזוּנִי אוֹתָם. לְבִי,
 שְׂאוֹתוֹ עוֹלָם שְׁלַמְטָה מְחַכָּה לָךְ, בְּנֵי בֵיתְךָ מְחַכִּים
 לְמִזּוֹן מִמֶּךָ! תִּירִי לָךְ כָּל מַה שְׁתִּצְטָרְכִי לָתֵת לָהֶם.
 וְאִזּוּ הִיא מְלָאךְ.

וְאִם תֵּאמַר, וְתִירִי בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת נִקְרָא מְלָאךְ,
 וְלֹא בָּא לְזוֹן עוֹלָמוֹת, וְעוֹד, שְׁכַשְׁמָם זֶה לֹא
 זֶן אֶת הָעוֹלָמוֹת, אֵלֶּה בְּשֵׁם שֶׁל הַשֵּׁם - כֶּךָ זֶה
 בְּוֹדֵאֵי. כְּשֶׁשְׁלִיחַ מִתּוֹךְ אֲבָא וְאֲמַא, נִקְרָא מְלָאךְ.
 וְכִיּוֹן שְׂשׁוּרָה עַל מְקוֹמוֹת, עַל שְׁנֵי כְּרוּבִים, שְׁמוֹ

בְּשֵׁנִי נִרְאָה לְמֹשֶׁה בַּתְּחִלָּה נִקְרָא מִלֶּאדָּה. לִיעֲקֹב
 לֹא נִרְאָה כִּי, אֵלֶּא כְּדִגְמָא, שְׂפָתוֹב
 (שם כט) וְרַחֵל בָּאָה. זוֹ דְמוֹת שָׁל רַחֵל אַחֲרַת,
 שְׂפָתוֹב (ירמיה לא) כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע וְגו',
 רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ. וְרַחֵל בָּאָה, סְתָם. עִם הַצֹּאן,
 הַדְּרָגוֹת שָׁלָה. אֲשֶׁר לְאֵבִיהָ, וְדָאִי. וְכֻלָּם נִמְנוּ
 וְחֵת פִּקְדוֹ בְיָדֶיהָ. כִּי רָעָה הִיא, הִיא מְנַהֲיָנָה אוֹתָם
 וּמִפְקֶדֶת עֲלֵיהֶם.

וְכִי (דף קפז ע"ב) פָּתוֹב בְּמֹשֶׁה, (שמות ג) וַיֵּרָא מִלֶּאדָּה ה'
 אֱלֹו בְּלִבַּת אֵשׁ. וְאִם תֵּאמַר שְׂשֻׁבַח
 אֲבֹרָתָם יוֹתֵר, שְׁלֹא כְתוֹב בּוֹ מִלֶּאדָּה - אֵלֶּא
 (בראשית יח) וַיֵּרָא אֱלֹו ה' בְּאֵלַי מִמְרָא וְגו'. שָׁם
 בְּאֲבֹרָתָם נִרְאָה לוֹ אֲדֹנָי, בְּאֵל"ף דְּל"ת, בְּגִלְל
 שְׂבָאוֹתוֹ וְזִמְן קִבֵּל בְּרִית. וְזֵה שְׁעָד עֲבָשׁוּ
 הַתְּבַסָּה מִמְנוֹ, נִרְאָה לוֹ רַבּוֹן וְשְׁלִיטָה, וְכִי
 נִרְאָה, שְׁתֵּרִי אִזּוֹ הַתְּקַשֵּׁר בְּאוֹתָהּ דְרָגָה וְלֹא
 יוֹתֵר. וּמִשׁוֹם זֶה בָּשִׁם שָׁל אֲדוֹן רַבּוֹן עֲלֵיו.

אֲבָל מֹשֶׁה שָׁלָא הָיָה בּוֹ פִּרוּד, שְׁכָתוּב (שמות ג)
 מֹשֶׁה מֹשֶׁה, שְׂאִין מַעַם מִפְּסִיק, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב (בראשית כב) אֲבָרְהָם אֲבָרְהָם, שְׂמִפְּסִיק
 הַטַּעַם, בְּגִלְל שְׁכָפַעַת שָׁלָם מַה שָׁלָא הָיָה לְפָנֵי בֶן.
 יֵשׁ הַפְּרִשׁ בֵּין אֲבָרְהָם הַנוֹכְחֵי לְבֵין אֲבָרְהָם
 שְׁכָתְחִלָּה. אֲבָל מֹשֶׁה, מִיָּד שְׁנוּלָה, אִם־פְּקִלְרִיָּה
 הַמְּאִירָה הָיְתָה עִמוֹ, שְׁכָתוּב (שמות ב) וַתֵּרָא אֵתוֹ כִּי
 טוֹב הוּא. וְכָתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר
 כִּי טוֹב. מִיָּד נִקְשָׁר מֹשֶׁה בְּדַרְבָּנֹתוֹ, וּמִשׁוּם זֶה מֹשֶׁה
 מֹשֶׁה, וְלֹא מִפְּסִיק הַטַּעַם.

וְלִכֵּן לְגַבֵּי מֹשֶׁה הַקָּטָן עֲצָמוֹ, שְׁכָתוּב מִלְּאֵךְ ה'.
 יַעֲקֹב קָרָא לוֹ בְּשֵׁעָה שְׁתֵּיָה מִסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם. מִלְּאֵךְ, מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁכָאֹתָה שְׁעָה
 הָיָה יוֹרֵשׁ אוֹתָה לְשִׁלְטָן. מֹשֶׁה בְּחַיָּו. יַעֲקֹב לְאַחַר
 שְׁתֵּי־סְתַלֵּק מִהָעוֹלָם. מֹשֶׁה בְּגוֹפָה. יַעֲקֹב בְּרוּחַ. אֲשֶׁרֵי
 חֲלָקוֹ שָׁל מֹשֶׁה.

הַנֶּאֱמָר אֵתִי מִכָּל רָע, שָׁלָא הַתְּקָרֵב לְעוֹלָמִים לְצַד
 הָרָע, וְלֹא יָכֹל הָרָע לְשִׁלְטָן בּוֹ. יְבָרַךְ אֶת

הַנְּעָרִים, אִזּוּ יַעֲקֹב הָיָה מְתַקֵּן אֶת בֵּיתוֹ כְּאָדָם
 שֶׁהוֹלֵךְ לְבַיִת חֹדֵשׁ וּמְתַקְּנוֹ בְּתַקּוּנָיו וּמְקַשְׁטוֹ
 בְּקִשּׁוּטָיו. וַיְבָרֶךְ אֶת הַנְּעָרִים - אוֹתָם הַנּוֹדְעִים,
 אוֹתָם שֶׁנִּפְקְדוּ עַל הָעוֹלָם לְמִשְׁפַּחַת מַהֵם בְּרָכוֹת, הֵם
 שְׁנֵי הַכְּרוֹבִים. וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי, כְּעַת הַתְּקִין
 בֵּיתוֹ, וְהוּא הַתְּעַלָּה בְּדַרְגָּתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁחִבּוֹר הָיָה
 בְּיַעֲקֹב. הַגּוֹף גְּדַבֵּק בְּמָקוֹם שֶׁהַצְּטָרָה, וְשִׁתֵּי
 זְרוּעוֹת אֹתוֹ.

לְאַחַר שֶׁאוֹתָם נְעָרִים מְתַבְּרָכִים כְּרֵאוּי, אִזּוּ וַיְדַבֵּר
 לְרַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. דִּבְרֵי הַדְּגִים לְהַתְּרַבּוֹת
 בְּתוֹךְ הַיָּם, וְאִם יוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַיָּם לַיִּבְשָׁה, מִיָּד
 מֵתִים. אֵלּוּ לֹא כֹה, אֲלֵא הֵם מֵתִים תְּגִדּוּל,
 וַיְגַדְּלָתָם לְהַתְּרַבּוֹת וּלְהַתְּגַדֵּל בְּקֶרֶב הָאָרֶץ הַיָּא,
 מִה שֶׁאֵין כֹּה בְּכָל הַדְּגִים שֶׁפְּעוּלָם.

מִה כְּתוּב לְמַעְלָה? וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר. וְלֹא
 מְצִאֲנוּ לוֹ כָּאֵן בְּרָכוֹת, שְׁחֵרֵי אַחַר כֹּה בְּרָכוֹ,
 שֶׁכְּתוּב (שם מט) בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף. אֲלֵא, כִּיּוֹן שֶׁבָּרַךְ אֶת
 הַנְּעָרִים תְּלָלוּ, בָּרַךְ אֶת יוֹסֵף. שְׁחֵרֵי לֹא יָבִלּוּ

לְהִתְבָּרֵךְ אֵלֶּא מִתּוֹךְ יוֹסֵף, וּמִתּוֹךְ אֲשֶׁהוּא נִסְתָּר
 וְלֹא נִרְאָה בְּגִלוּי, כְּתוּב בְּנִסְתָּר - וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי
 וַיִּשֶׂם אֶבְתֵּי. (לְכַסּוֹת עֲלֵיו) מִן הָאֲבוֹת מִתְבָּרְכִים, וְלֹא
 מִמָּקוֹם אַחֵר. בְּקִרְבַּ הָאָרֶץ, וְהוּ כְּפִסּוּי לְכַסּוֹת מֵה
 שְׂצָרִיד.

בְּאֵי וְנִשְׁקוּ אוֹתוֹ כְּמִקְדָּם. אָמְרוּ, הֲבָה וְנִבְרָךְ.
 אָמַר הוּא, אֲנִי אֲבָרְךָ, שְׁכַל מַה שְׂשִׁמְעֶתֶם
 עַד כָּאֵן מִמֵּנִי תִּהְיֶה, וְאֲקִיָּם בִּי (מִשְׁלֵי כֵב) טוֹב עֵינִ הוּא
 יִבְרָךְ. קוֹרְאִים כּוּ יִבְרָךְ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁנֵתָן
 מְלַחְמוֹ לְדָל. מְלַחֵם וְאֹכֵל שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁלִי
 אֲכַלְתֶּם. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בֵּן אֲחֻיב שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, תְּרֵי שְׁנֵינּוּ בַּעַל הַפִּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרַח
 מִבְּרָךְ. אָמַר לוֹ, אֲנִי בַּעַל הַפִּיִת וְאֵינְכֶם אוֹרְחִים.
 אֲכַל מְצֵאתִי פָסוּק וְאֲקִימוֹ, שְׁתְּרֵי אֲנִי בּוֹדְאֵי טוֹב
 עֵינִ, בְּלִי שְׂאֵלוֹתֵיכֶם אֲמַרְתִּי עַד עֵתָה, וְלַחֵם וְאֹכֵל
 שְׁלִי אֲכַלְתֶּם.

לְקַח כּוֹס בְּרָכָה וּבְרָךְ, וַיְדִיּוּ לֹא יִכְלוּ לְסַבֵּל אֶת
 הַכּוֹס וַרְעָדוּ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְעַל הָאָרֶץ וְעַל

הַמְזוֹן, אָמַר, (תהלים קמ"ז) כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבָשִׂים ה' אֶקְרָא. עָמַד הַכּוֹס עַל תְּקוּנוֹ, וְהִתְיַשֵּׁב בְּיַמֵּינוֹ וּבִרְגָל. בַּסּוּף אָמַר: יְהִי רָצוֹן שְׁלֹאֲחֵד מֵאֵלֶּה יִמְשְׁכוּ לֹא חַיִּים מִתּוֹךְ (הַמְלִיךְ) עֵץ חַיִּים, שְׁכַל חַיִּים תְּלוּיִים בּוֹ. וְתִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲרֵב לוֹ, וְיִמְצָא עָרֵב לְמִטָּה שְׁיִסְבִּים בְּעֶרְבוֹתָיו אֶצֶל הַמְּלִיךְ תִּקְדוּשׁ.

בֵּינָן שְׁבִרְגָל, סָתַם עֵינָיו רָנַע אַחֵר, וְאַחֵר בְּךְ פָּתַח אוֹתָם. אָמַר, חֲבֵרִים, שְׁלוֹם לָכֶם מִרְבוֹן הַטּוֹב שְׁכַל הָעוֹלָם שְׁלוֹ הוּא. תְּמָהוּ וּבְכוּ, וּבִרְכוּהוּ. לָנוּ אוֹתוֹ לִילָה. בַּבֶּקֶר ^(דף קפח ע"א) הַשְּׂבִימוּ וְהִלְכוּ. בְּשִׁחְגִיעוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָפְרוּ לוֹ אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה. תְּמָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, בֶּן סַלַע תִּקְוֶה הוּא וְרֵאווִי הוּא לְכָךְ, וְיִזְתֵּר מִמֶּה שְׁלֹא חָשׁוֹב בֶּן אָדָם, בְּנוֹ שָׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא הוּא. הוֹדְעוּע רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, עָלִי לְלֶכֶת לְרֵאוֹת אוֹתוֹ גַּר דּוּלְקָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה לֹא עוֹלָה בַשֵּׁם בְּעוֹלָם, שְׁתֵּרִי דְבָר עֲלִיוֹן יֵשׁ בּוֹ. וְסוּד הוּא, שְׁתֵּרִי אוֹר הַשְּׂמֶן (תְּחַמְשָׁבָה) שֶׁל אָבִיו מֵאִיר עֲלָיו, וְסוּד זֶה לֹא מִתְפַּשֵּׁט בֵּין חֲבֵרִים.

יום אחד היו החברים יושבים ומתנבחים אלה
 באלה, והיו שם רבי אלעזר ורבי אבא ורבי
 חייא ורבי יוסי ושאר החברים. אמרו, הרי כתוב
 (דברים ב) אל תצר את מואב ואל תתנר פם מלחמה
 וגו'. בגלל רות ונעמה שהיו עתידים לצאת מהם.
 צפורה אשת משה שהיתה ממדין, ויתרו ובניו
 שיצאו ממדין, שהיו כלם צדיקי אמת, על אחת
 כמה וכמה. ועוד משה שגדלוהו במדין, ואמר לו
 הקדוש ברוך הוא, (במדבר לא) נקם נקמת בני ישראל
 מאת המדינים. אם כך, משוא פנים יש בדבר,
 שיותר ראויים בני מדין להנצל ממואב.

אמר רבי שמעון, לא דומה מי שעתיד ללקט
 תאנים למי שפכר לקט אותן. אמר לו רבי
 אלעזר, אף על גב שפכר לקט להם, שבה הוא.
 אמר לו, מי שלא לקט תאנים, שומר את התאנה
 תמיד שלא יהיה פה פגם בפשיל התאנים
 שעתידה להביא. כיון שלקט תאנים, עוזב את
 התאנה, ויותר לא שומר אותה.

כָּךְ מוֹאֵב, שְׁעֵתִידָה לְהֵבִיא אוֹתָן הַתַּיָּנִים, שְׁמַר
 אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, שְׁפָתוֹב אֵל תִּצַּר
 אֶת מוֹאֵב. מִדִּין שְׁנַתָּן כְּבָר הַתַּיָּנִים וְלִקְטוּ אוֹתָן,
 כְּתוֹב (במדבר כה) צָרוּר אֶת הַמְּדִינִים. שְׁחַרֵי מִכָּאן
 וְהִלָּאָה תַּיָּאנָה זוֹ לֹא עֵתִידָה לְהֵבִיא פְּרוֹת, וּמִשׁוּם
 זֶה רְאוּיָה לְשִׁרְפֵת אֵשׁ. פָּתַח וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאֵב
 אֵל זְקֵנֵי מִדִּין וְגו'. מוֹאֵב הֵם מִתְּרִים, וּמִשׁוּם אוֹתָן
 הַתַּיָּנִים שְׁעֵתִיד מוֹאֵב לְהוֹצִיא לְעוֹלָם נִצְלוּ מֵעַנְשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר רָצָה לְרֹאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי
 שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חֲמִיו, וְהָיוּ הוֹלְכִים רַבִּי
 אֲבָא וְרַבִּי יוֹסֵי אִתּוּ. הִלְכוּ בַּדֶּרֶךְ, וְהָיוּ אוֹמְרִים
 דְּבַרֵי תוֹרָה כֹּל אוֹתוֹ תְּדַרְךְ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מַה שְׁפָתוֹב (דברים ב) וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי
 אֵל תִּצַּר אֶת מוֹאֵב וְאֵל תְּתַגֵּר בָּם מִלְחָמָה
 וְגו', וְכֵתוֹב (שם) וְקִרְבָּת מוֹל בְּנֵי עַמּוֹן וְגו' - דְּבַר
 זֶה כְּדָבָר זֶה. מַה הַבְּדֵל בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלָּא נִרְאָה
 שְׁשִׁקוּלִים הָיוּ. וְשִׁנְיָנוּ, כְּשִׁהָיוּ מִתְּקַרְבִּים לְבְנֵי
 מוֹאֵב, הָיוּ יִשְׂרָאֵל נִרְאִים לְפָנֵיהֶם כְּכֹל כְּלֵי קָרֵב

בְּשָׂרָצוֹ לְהִתְנַרְוֹת בָּהֶם. וּלְגַבֵּי בְּנֵי עַמּוּזָן הָיוּ יִשְׂרָאֵל
מְעַטְפִּים בְּעֻטּוֹפֵיהֶם, וְלֹא נִרְאוּ כָּלֵל בְּלֵי קָרֵב.
וְהַפְּסוּקִים מוֹכִיחִים בְּשָׂקוֹל זֶה כְּזֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי כֹּדֵךְ הוּא. וְשִׁנְיָנוּ, שִׁוּוּ
שְׁהִיְתָה חֲצוּפָה וְאָמְרָה מוֹאָב, שְׂכַתּוֹב
(בראשית יט) וְתִקְרָא אֶת שְׁמוֹ מוֹאָב, נִרְאוּ יִשְׂרָאֵל
חֲצוּפִים אֲלֵיהֶם כְּמוֹ שְׁהִיא הִיְתָה חֲצוּפָה, שְׂאָמְרָה
מוֹאָב, מֵאָב הָיָה בֶּן זֶה. אֲבָל הַקְּטָנָה שְׂאָמְרָה בֶּן
עַמִּי וְכִסְתָּה דְרָכֶיהָ, יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְכַסִּים וְדָרְכֵיהֶם
אֲלֵיהֶם, מְעַטְפִּים עֲטוּף הַטְּלִית, וְנִרְאִים לְפָנֵיהֶם
כְּאֲחִים מִמֶּשׁ, וְכֹדֵךְ פְּרִשׁוּתָה.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, נִזְכָּר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתִינּוֹק זֶה.
סָטוּ מִהַדְרָךְ שֶׁלֹּשׁ פְּרָסָאוֹת וְהִנִּיעוּ לְשָׁם.
הִתְאַרְחוּ בְּאוֹתוֹ בֵּית, נִכְנְסוּ וּמָצְאוּ אֶת אוֹתוֹ
תִּינּוֹק שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, וּמִתְקַנִּים לְפָנָיו שֶׁלְחָן. בֵּינּוֹן
שָׂרָאָה אוֹתָם, הִתְקַרְבַּ אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, הִכְנְסוּ
חֲסִידִים קְדוֹשִׁים, הִכְנְסוּ שְׁתִּילֵי הָעוֹלָם, אוֹתָם
שְׂמֻשְׁבְּתִים אוֹתָם לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, אוֹתָם שְׂאֵפְלוּ

הַדְּגִים שֶׁבַּיָּם הַגָּדוֹל יוֹצְאִים אֵלֵיהֶם לַיִּבְשָׁתָהּ. בָּא
 רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקוּ בְּרֵאשׁוֹ. חֹזֵר בְּמַקְדָּם וּנְשָׁקוּ
 בְּפִיו. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נִשְׁיָקָה רֵאשׁוֹנָה עַל הַדְּגִים
 שֶׁעֲזָבוּ אֶת הַמַּיִם וְהִלְכוּ לַיִּבְשָׁתָהּ, וּנְשִׁיָקָה שְׁנִיָּה עַל
 בִּיצֵי הַדְּגִים שֶׁעָשׂוּ פְּרִי טוֹב בְּעוֹלָם.

אָמַר אֹתוֹ הַיִּינוֹק, בְּרִיחַ לְבוֹשְׁכֶם רְאִיתִי שֶׁעֲמוֹן
 וּמִזְאָב מִתְנַגְּרִים בְּכֶם. אֵיךְ נִצַּלְתֶּם מֵהֶם?
 בְּלִי קָרֵב לֹא הָיוּ בִּידֵיכֶם. וְאִם לֹא, לְבַטָּחָה תִּלְכוּ
 בְּלִי פֶחֶד. (דף קפח ע"ב) תַּמָּחוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא
 וְהַחֲבֵרִים. אָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲשֶׁרִי הַדְּרֹךְ הַזֶּה וְאֲשֶׁרִי
 חִלְקֵנוּ שְׂזוּכֵינוּ לְרֵאוֹת אֶת זֶה. הַתְּקִינוּ שְׁלַחַן
 בְּמַקְדָּם.

אָמַר, חֲכָמִים קְדוֹשִׁים, תִּרְצוּ לָחֵם תִּפְנוּקִים לְלֹא
 קָרֵב (אוֹ לָחֵם קָרֵב וְשִׁלְחָן שֶׁל בְּלִי קָרֵב) וְשִׁלְחָן שֶׁל בְּלִי
 קָרֵב, אוֹ לָחֵם קָרֵב, אוֹ תִרְצוּ לְבָרֵךְ לְמַלְךְ בְּכָל
 בְּלִי תִקְרָב, שְׁתֵּרִי הַשְׁלַחַן לֹא עוֹלָה בְּלִי קָרֵב?
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּן אֲהוּב חֲכִיב קְדוֹשׁ, בְּךָ אָנוּ
 רוֹצִים, בְּכָל הַמֵּינִים שֶׁל תִּקְרָב הָאֵלָה הַשְׁתַּדְּלָנוּ

בָּהֶם, וַיִּזְדַּעִים אָנּוּ לַעֲרֹךְ בְּחֶרֶב וּבְקִשָּׁת וּבְרִמָּח
 וּבְאַבְנֵי בָלִים מְטָאוֹת, וְאַתָּה תִּינּוֹק עוֹד לֹא רָאִיתָ
 אִיךָ עוֹרְכִים קָרֵב וְנָרִים חֲזָקִים שָׁל הָעוֹלָם.

שָׂמַח אֹתוֹ תִּינּוֹק, אָמַר, וַדַּאי שְׁלֹא רָאִיתִי, אֲבָל
 בְּתוֹב (מלכים א ב) אֵל יִתְהַלֵּל חוֹגֵר בְּמַפְתָּח.
 הִתְקִינּוּ שִׁלְחָן בְּלָחֶם וּבְכֹל מֵה שְׁצָרִיךְ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, כַּמָּה שִׂמְחָה יֵשׁ בְּלִבִּי בְּתִינּוֹק זֶה, וּכְמָה
 חֲדוּשִׁים יִתְחַדְּשׁוּ עַל שִׁלְחָן זֶה, וְלִכֵּן אָמַרְתִּי
 שְׂיִדְעֵתִי שְׂזוּג פְּעֻמוֹנֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הֵיוּ הוֹלְכִים בָּהּ.

אָמַר אֹתוֹ תִּינּוֹק, מִי שְׂרוּצָה לָחֶם עַל פִּי הַחֶרֶב
 - יֵאָכֵל. שָׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲזַר וְקָרַב
 הַתִּינּוֹק אֵלָיו, אָמַר לוֹ, מִשּׁוֹם שְׁשִׁבְחָתָ עֲצָמָךְ,
 אַתָּה צָרִיךְ לַעֲרֹךְ קָרֵב בְּתַחֲלָה, וְאַנִּי אָמַרְתִּי
 בְּתַחֲלָה, שֶׁהַקָּרֵב יִהְיֶה אַחֲרֵי הָאֲכִלָּה. אֲבָל כָּעַתָּה,
 מִי שְׂרוּצָה סֶלֶת, תּוֹלָה (ב"א) כְּלֵי הַקָּרֵב בְּיַדָּיו. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, לָךְ רְאוּי לְהִרְאוֹת מֵאוֹתָם כְּלֵי הַקָּרֵב
 שְׁלָךְ.

פְּתַח אֹתוֹ תִּינּוֹק וְאָמַר, (במדבר טו) וְהָיָה
 בְּאֹכְלֵכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה
 לָהּ. פְּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל עֹמֵר הַתְּנוּפָה. אִיזוֹ
 תְּנוּפָה? אִם בְּגִלְלֵי שְׁהֵנִיפָה הַכֹּהֵן לְמַעַלָּה,
 הִיא תְּנוּפָה. מָה אֲכַפֵּת לָנוּ אִם הֵנִיף אוֹ
 תְּנַמִּיד?

אֵלֶּא וְדַאי צָרִיךְ לְהַרְיָמָה לְמַעַלָּה, וְהִינּוּ תְרוּמָה.
 וְאִף עַל גַּב שְׁדַרְשָׁנוּ שָׁנִים מִמָּאָה וְכַךְ זֶה,
 אֲבָל תְּנוּפָה מֵהִי הֶרְמָה (יז)? וְסוּד חֲכָמָה כָּאֵן. אִי
 חֲסִידִים קְדוֹשִׁים, בְּעֲלֵי רְמָחִים, לֹא שִׁמְשָׁתֶם אֶת
 רַבֵּי שְׁמֵעָיָה הַחֲסִיד, שָׂאֵם לֹא תִדְעוּ מֵהִי תְנוּפָה,
 מֵהִי חֲטָה, מֵהִי שְׁעוּרָה.

תְּנוּפָה שְׂאֵמְרָנוּ, הִינּוּ תִנּוּ פ"ה. וְסוּד שְׁלוֹ -
 (ירמיה יג) תִּנּוּ כְבוֹד לָהּ אֱלֹהֵיכֶם. שְׁתִּירֵי פָה
 הִינּוּ כְבוֹד שְׂרוּצִים לָתֵת לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִבֵּן
 צְרִיכִים לְהָרִים לְמַעַלָּה, לְהִרְאוֹת (שְׂאֵינָם נוֹתְנִים אֵלֶּא לָפָה
 תְּהִי) שְׂאֵנוּ נוֹתְנִים שְׁלוֹ לָפָה תְּהִי. שְׂאֵינִי שְׁבַח לְמִלְךְ
 הָעֶלְיוֹן אֵלֶּא בְּשִׂישְׂרָאֵל מִתְקַנִּים לוֹ לְכְבוֹד תְּהִי

וְנוֹתְנִים כְּבוֹד לַמֶּלֶךְ. וְזֶהוּ תְּנוּ פֶה, תְּנוּ כְבוֹד,
וְחֶרְמָה הִיא בְּיָדַי.

תְּפֹסוּק שֶׁהִתְחַלְנוּ - וְהִיא בְּאִכְלָכֶם מִלְּחָם
הָאָרֶץ. וְכִי לָחֵם הָאָרֶץ הִיא שְׁעוֹרָה?
לֹא כֵן. וְאֵנוּ מִקְרִיבִים שְׁעוֹרָה מִשּׁוֹם שְׁשִׁעוֹרָה
קִדְמָה לְשָׂאֵר הַלָּחֵם שְׁפִעוּלָם. שְׁעוֹרָה הוּא (שְׁעוֹר
ה"א, שְׁחָרֵי מְקוֹם) שְׁעוֹרָה שֶׁל ה"א יְדוּעַ הוּא בְּשִׁעוֹר
שֶׁל ה"א. (חֲטָה בְּה"א נְקוּדָה וְכוּ') חֲטָה נְקוּדָה בְּאִמְצַע,
שְׂאִיז חֶלֶק לַצַּד הָאֲחֵר שְׁחֲטָא שָׁם. (אֵלֵא) חֲטָה בַּת
שְׂמִת־חֲטָאֵת לְפָנַי אָבִיָּה וְעוֹשָׂה רְצוֹנָהּ. וְמָה חֲטָה?
כֹּל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵף עַל גַּב שְׁתִּיָּה לָנוּ לְשִׁמְעַ,
כָּאֵן יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר וְלִדְרֹךְ קִשְׁתָּ. אָמַר אוֹתוֹ
תִּינּוּק, תִּרִי מִיָּנ מוֹל חֲחִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי
חֲטָה כֵּן קוֹרְאִים לָהּ. אֲבָל רְאִינוּ שְׂפִשְׁבָּטִים כֹּלָם
אֵין ח"ט, וְכֵן יֵשׁ ח"ט, וְקוֹרְאִים חֲטָה. אָמַר אוֹתוֹ
תִּינּוּק, וַדַּאי כֵּן זֶה, שְׁחָרֵי ח"ט חוֹנָה סְמוּךְ לָהּ.

בְּשִׁבְטֵים אֵין הָאוֹתִיּוֹת הָאֵלוֹ, שְׁחֵרֵי בָּאוּ מִצַּד
קִדְשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה, אֲבָל אֵלֶיהָ יֵשׁ.

וְאִם תִּרְצֶה לְהוֹצִיא חֶרֶב וְתֹאמַר לָמָּה נִקְטָה
אוֹתִיּוֹת אֵלוֹ הַבַּת הַזֶּה, אֵלֶּא אִם תִּדְרַע חֲטָא
אָדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁאָמְרוּ חֲטָה הָיָה, תִּדְרַע זֶה. וְעַיֵן זֶה
בְּשִׁנְצָה, הַכֹּל צַד הַטּוֹב נִקְטָ לְכֹל הַצַּד הָאַחֵר,
וּכּוֹפֵף אוֹתוֹ.

הַחֲבָרִים הָרֵאשׁוֹנִים פִּרְשׁוּ דָבָר זֶה וְשָׂמוּ אוֹתָהּ
מִרְחוֹק, חֲטָה סֶתֶם. בָּאוּ אַחֲרוֹנִים
וְאָמְרוּ חֲטָה מִמָּוֶשׁ. בָּא יִשְׁעִיָּה וּפִרְשָׁה, שְׁכָתוֹב
(ישעיה נד) וּמִמַּחֲתָה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיו. וְלִכֵּן נִקְוֶדָה
בְּאִמְצַע, שְׁלֹא תִהְיֶה חֲטָאָה. שְׁאֵלוֹ לֹא הִיָּתָה
נִקְוֶדָה, תִּהְיֶה חֲטָאָה. וְחֲלוּף בֵּין ט' לְת' שְׁכָרוּ אֶת
הַצַּד הָאַחֵר, בִּירוֹר (שְׁלָה) שָׁל הַדָּבָר.

אַתֶּם הַחֲבָרִים, שְׁלֹא שְׂמַשְׁתֶּם אֶת רַבִּי
שְׂמַעֲיָה הַחֲסִיד, אוֹמְרִים שְׂבַחֲמִשֶׁת מֵינִי
דָּנוּ אֵין חֶלֶק לַצַּד הָאַחֵר. וְלֹא בָּהּ, שְׁחֵרֵי כָּל מָה
שְׂנַבְלָה בְּאֶרֶץ יֵשׁ בּוֹ חֶלֶק לַצַּד הָאַחֵר, וּמָהוּ

חֲלֹקוּ? מוֹיֵן שֶׁתִּדְפְּנוּ רוּחַ, שְׂכֵתוֹב (תהלים א) לֹא בֵן
הָרְשָׁעִים כִּי אִם כַּמּוֹיֵן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְזוּהִי רוּחַ
שֶׁל קִרְשָׁה. וְכֵתוֹב (שם קג) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ
וְגו'. מִשּׁוֹם שֶׁרוּחַ הַקִּדְשׁ מְפֹרָתוֹ בְּכָל צַדִּי
הָעוֹלָם שְׁלֹא יִמָּצֵא. זֶה בְּנִקְבָה. הַזְכָּר מֵהוּ? תִּבְּנֵן.

וּמוֹיֵן וְתִבְּנֵן הוֹלְכִים כְּאֶחָד, וְלִבֵּן פֶּטוֹר מִמַּעֲשֵׂה,
שְׂאִיִן בּוֹ חֲלֹק בְּקִרְשָׁה. ה' - דָּגֵן בְּנִקְיוֹן (שֶׁל
דָּגוּ) בְּלִי תִבְּנֵן וּמוֹיֵן. ח"ט - זְכָר וּנְקֵבָה, מוֹיֵן וְתִבְּנֵן.
ה' בְּנִקְיוֹן הַדָּגֵן. וְלִבֵּן שְׁלֵמוֹת הָעֵץ הוּא חֲטָה,
וְהָעֵץ שֶׁחֲטָא בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה חֲטָה, שֶׁהַכֹּל
הוּא בְּסוֹד, וּבִדְבַר חֲטָה. (בְּקִרְשָׁה ה' נְקִיוֹן הַדָּגֵן בְּלִי תִבְּנֵן וּמוֹיֵן,
וְעַל זֶה שְׁלֵמוֹת הָאֵילָן הוּא חֲטָה, וְהַכֹּל הוּא בְּסוֹד הַחֲטָה) תְּנַמָּה רַבִּי
אֶלְעָזָר וְתַמָּהוּ הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי
כָּף זֶה.

אָמַר אוֹתוֹ תִינּוֹק, כָּף זֶה בְּוַדַּאי הַפְּסוּק שֶׁתִּינּוּ
שְׂרוּיִים בּוֹ, שְׁתֵּרֵי שְׁעוֹרָה קִדְמָה לְבֵא
לְעוֹלָם, וְהִיא מִתְקַנֶּת לְמֵאֲכַל בְּחִמָּה סְתָם. הִיא
סוֹד אֶלֶף הָרִים שְׁמֵנֵדְלִים בְּכָל יוֹם, וְהִיא אוֹכְלֵת

אוֹתָם. וְנִקְרְאוֹת לָהֶם תְּרוּמָה, אֲכַל שֶׁל אוֹתָהּ תְּרוּמָה, (וּנְקָצְרָת) וְנִקְרְבַת בְּלִילָה, שְׁחָרֵי כְּתוּב (ויקרא כב) וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֵאָכֵל מִן הַקִּדְשִׁים כִּי לְחֵמוֹ הוּא. מִן הַקִּדְשִׁים - זוֹ תְּרוּמָה. מִן הַקִּדְשִׁים וְלֹא קִדְשִׁים, שְׁחָרֵי קֹדֶשׁ סֶתֶם לֹא נִקְרָא תְּרוּמָה, שְׁחָמַר בְּקֹדֶשׁ מִבְּתְּרוּמָה לְמִדְּנוּ.

אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּרִשׁוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיְתָה, וְרִשׁוֹת אַחֲרָת לֹא נִכְנָסָה לְשָׁם. אִיךְ נִבְדָּקָת הָאֶרֶץ אִם עוֹמְדָת פְּאַמוּנָה וְלֹא הִתְחַפְּרָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת? בְּהִקְרַבַת תְּרוּמָה זוֹ שֶׁל שְׁעוֹרִים, כְּמוֹ סוּד הַסּוּטָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, וַדַּאי שְׁנֵינֹת תִּתְרַב אֵלַיךְ. אָמַר אוֹתוֹ תֵּינֹק, וַדַּאי הִתְחַוְּקָתִי בְּמִגֵּן וְצָנָה לְהִתְגַּוֵּן מִמֶּנּוּ. אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה אֵין רִשׁוֹת אַחֲרָת וְלֹא נִכְנָסָת לְשָׁם. מוּץ וְתֵבֶן מִמָּה הָיוּ?

פְּתַח אוֹתוֹ תֵּינֹק וְאַמַּר, (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ וְגו'. וְכֵתוּב וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ. וְכִי אִם לֹא שָׂבֵא נְחֹשׁ עַל חוּהָ,

לא יַעֲשֶׂה תּוֹלְדוֹת לְעוֹלָם! אוֹ אִם לֹא חָטְאוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּחַטָּא הָעֶגְלָה, לֹא יַעֲשׂוּ תּוֹלְדוֹת! אֵלֶּי
 וַדַּאי אִם לֹא יָבֹא נֶחֱשׁ עַל חוּה, יַעֲשֶׂה אָדָם
 תּוֹלְדוֹת מִיַּד וַדַּאי, שְׁחֵרֵי נְגוּזָה נְגוּזָה מִיַּד שְׁנִבְרָא,
 שְׁכַתּוּב פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ. וְאוֹתָם
 תּוֹלְדוֹת הָיוּ בְּלֵם בְּנִקְיוֹן לְלֹא זַחְמָה כָּלֵל. גַּם כִּי
 הָאָרֶץ הִקְדוּשָׁה, שְׁחֵרֵי לֹא נִבְנְסָה בָּהּ רְשׁוֹת
 אַחֲרַת, יֵשׁ בָּהּ מוֹץ וְתֵבֶן שְׁלֹא מֵאוֹתוֹ הֵצֵד. וּמְחוּץ
 לְאָרֶץ אוֹתוֹ מוֹץ וְתֵבֶן מֵצֵד אַחַר הוּא, שְׁחֵוֹלְכִים
 אַחַר קְדוּשָׁה בְּקוֹף אַחֲרֵי בְּנֵי אָדָם.

בָּאוּ רַבֵּי אֶלְעָזָר וְתַחְבְּרִים וּנְשַׁקּוּהוּ. אָמַר לוֹ,
 נִדְמָה לִי שְׁחֵרוּחְנוּ בְּכָלִי הַקָּרֵב לְחָם
 הַשְּׁלֶחֶן. אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי כִּי זֶה, שְׁחֵרֵי כָּל
 מִיַּי קָרֵב הֵם בְּיַדְךָ וּמְצַלִּיחִים בְּיַדְךָ. בָּאוּ וּנְשַׁקּוּהוּ
 בְּמַקְדָּם.

פְּתַח הוּא וְאָמַר, (שם ט) וּבְנֵפֶן שְׁלֵשָׁה שָׂרִיגִים וְגו'.
 עַד כָּאן חֲזִיוֹן תִּדְבָּר, שְׁחֵרֵי מִכָּאן וְהִלָּה

חַיִּינֵנו הָיָה, שְׁכָתוּב וְכוּם פִּרְעָה בְיָדֵי. אֲבָל חַיִּינֵנו
הַדְּבָר הָיָה בְּגִלְל יוֹסֵף וּלְבָשָׂרוֹ, שִׁישְׁמַע יוֹסֵף וַיֵּדַע.

שְׁנֵינֵנו, שְׁבָעָה רְקִיעִים הֵם, וְהֵם (שְׁבָעָה) הַיְכָלוֹת.
וְשֵׁשָׁה הֵם, וַחֲמִשָּׁה הֵם, וְכֻלָּם יוֹצְאִים
מִתּוֹךְ יַיִן עֲתִיק עֲלִיּוֹן. אוֹתוֹ יַיִן מְשָׁכּוֹ יַעֲקֹב
מִרְחֹק, וּסְחָטוֹ מֵעֲנֵבֵי אוֹתָהּ הַגֶּפֶן. אִזּוֹ יַעֲקֹב
הַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ יַיִן שֶׁנִּרְאָה לוֹ, וְשָׂמַח וְשָׂתָה. וְהוּ
שְׁכָתוּב (ש"ס כו) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיִּשְׂתֶּה. כָּאֵן נִכְלָל לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה. וְלִכֵּן הִרְחִיק הַדְּבָר וּמְשָׁכּוֹ בְּמַשִּׁיבוֹת שְׁתֵּי
תְנוּעוֹת, וְהֵינּוּ לוֹ. לוֹ לְמַטָּה, לוֹ לְמַעְלָה. (בְּשֵׁנֵי צְדָדִים

אֶחָד)•

חֲנוּךְ מְטָרוֹן אָמַר, וַיָּבֵא לוֹ יַיִן - שְׁשָׁם מִים
בְּאוֹתוֹ יַיִן. אִם לֹא יֵשִׁים בּוֹ מִים, לֹא יִכּוֹל
לְסַבֵּל, וְנָאָה אָמַר חֲנוּךְ מְטָרוֹן. וּמַשּׁוּם זֶה
הַמְשִׁיכוֹ בְּשֵׁנֵי טַעְמִים, שְׁחָרֵי בְּשֵׁנֵי צְדָדִים אֶחָדוֹ,
וְאוֹתוֹ יַיִן הִלֵּךְ מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְכֻלָּ הַטַּעְמִים בּוֹ,
עַד שִׁיוּסָף הַצְּדִיק טָעַם אוֹתוֹ, שֶׁהוּא דוֹד נְאֻמָּן.
וְהוּ שְׁכָתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) בְּיַיִן הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי

לְמִישָׁרִים. (דף קפט ע"ב) מַהוּ כְּיֵין הַטּוֹב? שָׂבֵא יַעֲקֹב וְשָׂם
 בּוֹ מַיִם. וְהוּ יֵין הַטּוֹב וְכֹף וְהוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר חֲנוּךְ
 מִמַּטְרוֹן. תַּמָּה רַבִּי אֶלְעָזָר וְתַמָּה רַבִּי אַבְא. אָמְרוּ,
 תְּרֵי תֵינִן (ס"י מלאך) שְׁלֵף הוּא נִצַּח מִלְאָךְ קְדוֹשׁ עַל
 פִּי (פ"ה) רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר לוֹ, עַד עָתָה אֹתָהּ גָּפֶן מְחַכָּה לַעֲשׂוֹת
 פְּרוֹת. וּבְגָפֶן - זֹהִי גָּפֶן הַנּוֹדַעַת בְּקֹדֶשׁ.
 מִשׁוֹם שֵׁשׁ גָּפֶן אַחֲרַת שְׁנִקְרָאת גָּפֶן נְכַרְיָה,
 וְעַנְבִיָּה אֵינָם עַנְבִּים, אֶלָּא קָשִׁים, אוֹחֲזִים הַלֵּב,
 נוֹשְׁכִים כְּכֹלֵב. אוֹתָם עַנְבִּים נִקְרָאִים (ירמיה ב) סוּרֵי
 הַגָּפֶן נְכַרְיָה. אֲבָל גָּפֶן זֶה, עֲלִיָּה כְּתוּב וּבְגָפֶן,
 אוֹתָהּ תִּדְוָעָה, אוֹתָהּ שְׁכָל הַקְּדוֹשִׁים מְעַמּוֹ יֵין
 עֲתִיק, יֵין טוֹב, יֵין שֵׁי־עַקֵּב נָתַן בּוֹ מַיִם, עַד שְׁכָל
 אֵלוֹ שִׁיּוֹדְעִים לְמַעַם מְעַמּוֹ אוֹתוֹ, וְהָיָה טוֹב לַחֵף.

וְאוֹתָהּ גָּפֶן, כְּשֶׁמְנִיעַ אֵלֶיהָ, מוֹשִׁיטָה שְׁלֵשָׁה
 שָׁרִיגִים, וְהֵם שְׁלֵשׁ דְּמִיּוֹת הָאָבוֹת
 שֶׁתִּקְבְּדָשָׁה בָּהֶם, וְאֵין קְדָשָׁה אֶלָּא בְיָיִן, וְאֵין
 בְּרָכָה אֶלָּא בְיָיִן, בְּמָקוֹם שֵׁשׁ תְּדוּהָ. וְהוּא

בְּפִרְחָתָהּ, כְּמוֹ כִּלְהָ שְׂמֵתִקְשָׁטָה וְנִכְנָסָה בְּאַהֲבָה,
 בְּחֻדוֹת אֹתוֹ יִיז שְׂהֵתֶעֱרַב בְּמִים, וְאִז עֲלֵתָה נִצָּחָה,
 עוֹלָה אֶהְבֵּתָה לְדוּדָה וְשׁוּרָה לְנִינֵן וְלֶחֶכְנִים בְּאַהֲבָה,
 וְאִז מֵתִמְלֵאִים וּמֵתִכְשָׁלִים אֹתָם עֲנָבִים, רַכּוֹת
 וּמְלֵאוֹת מֵאוֹתוֹ יִיז טוֹב עֵתִיקָה, יִיז שְׁיַעֲקֹב שָׁם בּוֹ
 מִים.

וְעַל זֶה מִי שְׂמֵכֶרֶךְ עַל תֵּינִן וּמִנִּיעִים עַל הָאָרֶץ,
 צָרִיךְ לָשִׁים בּוֹ מִים, בְּגִלְלֵי שְׁאִינֵן לוֹ לְבָרֶךְ
 רַחֵם ה' עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹהָ, פָּרַט לְמִים תוֹךְ תֵּינִן.
 וְאִם לֹא, מִי יִכּוֹל לְסַבֵּל? זֶה תִּהְיֶה לְבִשְׂרֵי לְיוֹסֵף,
 מִשׁוּם שְׂבּוֹ תִּהְיֶה הַדָּבָר תָּלוּי.

תְּנוּךְ מִטְטָרוֹן אָמַר, שְׁלֵשָׁה שָׂרִיגִים בְּדוּדָה, בְּנִגְדֵי
 שְׁלֵשֶׁת הָאֲבוֹת. וְהָרִי אֶרְבָּעָה הֵם שְׁלֵשָׁה?
 אֵלֶּה זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְהִיא כְּפִרְחָתָהּ. בּוֹמֵן שְׂהִיא עוֹלָה
 וּפּוֹרְחָת בְּכִנְפֶיהָ לְעֵלוֹת, אִז עֲלֵתָה נִצָּחָה. זֶהוּ אֹתוֹ
 רַבִּיעִי שְׁנֵשְׂאָר, שְׁעוֹלָה אֶתָּה וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (שְׂמוּאֵל-ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב וַיַּעֲף. בְּשִׁיעוֹף

בְּפִרְחֵת, בְּזִמְנֵי שְׁפֹרְחֵת. וְנֹאֵה אָמַר חֲנוּךְ מִטְטָרוֹן,
וְכָךְ זֶה.

תָּמָה רַבִּי אֶלְעָזָר וְתָמָה רַבִּי אַבָּא. אָמְרוּ, מִלְּאֹךְ
קְדוּשָׁה, שְׁלִיחַ מִלְמַעְלָה, חֲרִי יִינָךְ הוּא נִצְחָתָה
בְּסוּד רוּחַ הַקְּדוּשָׁה. בָּאוּ כָּל הַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּהוּ. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרוּךְ תְּרַחֲמֵן שְׁשַׁלְּחֵנִי לְבָאֵן.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינּוֹק, חֲבֵרִים, לָחֵם וַיֵּין עֵקֶר הַשְּׁלֶחָן
הֵם. כָּל שְׂאֵר הַמַּאֲכָלִים נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם.
וְהַתּוֹרָה הִרְוִיחָה אוֹתָם, וְשָׁלָה הֵם. הַתּוֹרָה רוֹצָה
מִכֶּם בְּבִקְשָׁה, בְּאַהֲבָה, וְאוֹמְרָת, (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ
בְּלַחְמֵי וְשֵׁתוֹ בַּיַּיִן מִסְכָּתֵי. וְהוֹאִיל וְהַתּוֹרָה מְזַמְּנָת
לָכֶם וְהִיא רוֹצָה מִכֶּם דָּבָר זֶה, יֵשׁ לָכֶם לַעֲשׂוֹת
אֵת רְצוֹנָה. (הוא) בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, הוֹאִיל וְהִיא מְזַמְּנָת
לָכֶם, שְׁתַּעֲשׂוּ רְצוֹנָה. אָמְרוּ, כִּי זֶה בּוֹדְאֵי. יֵשְׁבוּ
וְאָכְלוּ וְשָׂמְחוּ אִתּוֹ. כִּיֵּן שְׂאֲכְלוּ, הִתְעַכְּבוּ עַל
הַשְּׁלֶחָן.

פְּתַח הוּא וְאָמַר, וַיֹּאמֶר מוֹאֵב אֶל זְקֵנֵי מְדִיָּן וְגו'.
וַיֹּאמְרוּ זְקֵנֵי מוֹאֵב וְאֵל זְקֵנֵי מְדִיָּן לֹא

כְּתוּב, אֵלֶּא וַיֹּאמֶר מֹאָב. עַלְמִים לָקַחוּ עֲצָה
 מִסְּבִים, וְהַסְּבִים נִמְשְׁכוּ אַחֲרֵיהֶם, וְהֵם נָתְנוּ לָהֶם
 עֲצָה. אִיזוֹ עֲצָה נָתְנוּ לָהֶם? עֲצָה רָעָה לָקַחוּ
 לְעֲצָמָם. אָמְרוּ לָהֶם לְמוֹאָב: גְּדוּל רָע גְּדַלְנוּ בִּינֵינוּ.
 וּמִי־הוּא? מֹשֶׁה רַבָּם. עַל כֵּן אֶחָד שָׁתִּיחַ בִּינֵינוּ,
 שְׁגַדְלוֹ וְהַגְּדִילוֹ בְּבֵיתוֹ וּנְתַן לוֹ בֵּיתוֹ לְאִשָּׁה. וְלֹא
 עוֹד, אֵלֶּא נָתַן לוֹ מָמוֹן וְשִׁלְחוּ לְמַצְרַיִם, לְהַשְׁמִיד
 אֶת כָּל הָאָרֶץ. וְהוּא וְכָל בֵּיתוֹ נִמְשְׁכוּ אַחֲרָיו. אִם
 נוֹכַח לַעֲקֹר אוֹתוֹ רַבָּם מִהָעוֹלָם, כָּל עַמּוֹ יַעֲקְרוּ
 מִיַּד מִן הָעוֹלָם. וְכָל הָעֲצָה הַרְעָה מֵאוֹתוֹ דְּבַר
 פְּעוֹר הָיָה מִמְדִּין.

וּבֵא וּרְאֵה שֶׁחֵבֵל הָיָה מִמְדִּין, וְכָל עֲצָתָם הָיְתָה
 עַל מֹשֶׁה. וּבַעֲצָתָם שָׁכְרוּ אֶת בַּלְעָם בִּיּוֹן
 שְׂרָאוֹ שֶׁבַלְעָם לֹא יָכוֹל, לָקַחוּ עֲצָה אַחֲרַת
 לְעֲצָמָם, וְהַפְּקִירוּ נְשִׁיָּהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יוֹתֵר מִמֹּאָב,
 שְׁתֵּרֵי עַל נְשׂוֹת מְדִין כְּתוּב, (במדבר לא) הֵן תִּנָּה הָיוּ
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְחֵבֵל הָיָה מִמְדִּין. לָקַחוּ
 עֲצָה יַחַד עִם נְשִׁיָּאֵם שִׁיפְקִיר בֵּיתוֹ, שְׁחָשְׁבוּ לְתַפֵּס
 אֶת מֹשֶׁה בְּרִשְׁתָּם, בְּכַפָּה מִיָּנִי כְּשָׂפִים עֲטָרוּ

אוֹתָהּ שְׂיִתְפִּים הָרֹאשׁ שְׁלָהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
(ישעיה מד) מְשִׁיב הַכְּמִים אַחֲזָר.

הֵם רָאוּ שְׁהֲרֹאשׁ יִתְפִּים בְּרִשְׁתָּם, וְלֹא יָדְעוּ, רָאוּ
וְלֹא רָאוּ. רָאוּ רֹאשׁ הָעַם שְׁנוּפֵל אֶתָּה וְכַמָּה
אֲלָפִים אַחֲרִים, וְחֲשַׁבּוּ שְׂוֵה מִשָּׁה. הַפְּקִירוּ אוֹתָהּ
וְצִוּוּ אוֹתָהּ עַל מִשָּׁה, שְׁלֹא תוֹדוּנִי לְאַחַר אֲלֹא בּוּ.
אֲמַרְתָּ לָּהֶם, בְּמָה אִדְעֶ? אֲמָרוּ, אוֹתוֹ שְׁתִּרְאֵי
שְׁכַלְם עוֹמְדִים לְפָנָיו, בּוּ תוֹדוּנִי וְלֹא בְּאַחַר. כִּיּוֹן
שָׁבָא וּמְרִי בֶן סְלוּא, עָמְדוּ לְפָנָיו עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה
(חֲמִשִּׁים וְתִשְׁעָה) אֲלֶף מִשְׁכָּבֵט שְׁמֵעוֹן, מִשׁוּם שְׁתִּיחָה
נְשִׂיָאָם, וְהִיא חֲשָׁבָה שְׁהוּא מִשָּׁה, וְהוֹדוּנָה אֶתּוֹ.
כִּיּוֹן שְׁרָאוּ כָּל אוֹתָם תִּיָּתֵר אֶת זֶה, עֲשׂוּ מַה
שְׁעֲשׂוּ, וְהָיָה מַה שְׁתִּיחָה.

וְהַכֹּל הָיָה מִמְדִּין בְּכַמָּה מִיָּנִים, וּמִשׁוּם כֶּף נְעֻנְשׁוּ
מְדִין, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמִשָּׁה,
(במדבר לא) נִקְּם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִיָּנִים. לָךְ
רָאוּי וְלָךְ נָאָה. לְמוֹאָב אֲנִי מִשְׁאִיר אוֹתָם לְאַחַר
שְׂיִצְאוּ מֵהֶם שְׁתֵּי מְרַנְלִיּוֹת - תְּרֵי דוֹד בֶּן יִשִּׁי,

וְשֶׁהוּא יִנְקָם נְקָמוֹת מוֹאֵב וַיִּרְחֵץ קַדְרָה הַמְּלֵאָה
 מִטַּנְפַּת פְּעוֹר. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (תהלים 5) מוֹאֵב סִיר רַחֲצֵנִי,
 בְּיַדַּי. וְעַד שְׂאוֹתָן שְׂתֵי מַרְנְלִיּוֹת לֹא יֵצְאוּ, לֹא
 נִעְנְשׂוּ. כִּיּוֹן שְׂיֵצְאוּ, בָּא דוֹד וַרְחֵץ הַקַּדְרָה
 מִהַטַּנְפַּת שְׂלָהֶם. וְכֻלָּם נִעְנְשׂוּ - מַדְיָן בְּיַמֵּי מֹשֶׁה,
 וּמוֹאֵב בְּיַמֵּי דָוִד.

בָּא וּרְאָה, רִשְׁעֵי מַדְיָן עִם כָּל זֶה לֹא שָׁכְבוּ
 מִכָּל רָעוֹתֵיהֶם. אַחַר הַדּוֹרוֹת שְׂרָאוּ שְׂמֵת
 וַיְהוֹשֶׁעַ וְכָל אוֹתָם זְקֵנִים שְׂרָאוּיִים הָיוּ לְהַעֲשׂוֹת
 גַּם עַל יְדֵיהֶם, אָמְרוּ: כָּעֵת הַשְּׁעָה עוֹמְדַת לָנוּ.
 מָה עָשׂוּ? בָּאוּ לְעַמְלֵק וְאָמְרוּ: יֵשׁ לָכֶם לְזִכְרֹ
 מָה עָשׂוּ לָכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמֹשֶׁה רַבָּם וַיְהוֹשֶׁעַ
 תְּלַמִּידוֹ, שְׂהַשְׁמִידוּ אֶתְכֶם מִהָעוֹלָם. כָּעֵת הוּא
 זְמַן שְׂאִין מִי שְׂמִיגֵן עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ יַחַד אֶתְכֶם,
 שְׂכֵתוֹב (שופטים 1) מַדְיָן וְעַמְלֵק וּבְנֵי קְדָם וְגו', (שם)
 מִפְּנֵי מַדְיָן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְהָרוֹת
 וְגו'. לֹא הָיָה בְּעוֹלָם מִי שְׂיַעֲשֶׂה רָע בְּכָל כְּמוֹ
 מַדְיָן. וְאִם תֹּאמַר עַמְלֵק - בְּגִלְלֵי קִנְיַת בְּרִית
 שְׂהַתְקַרְבוּ לְבְרִית, וְעַל זֶה מִקְנֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא קנאת עולמים שלא נשפחת. אמרו, ודאי כד זה, ואין כאן ספק בעולם.

פתח ואמר, (דברים ב) ויאמר ה' אלי אל תצר את מואב וגו'. ויאמר ה' אלי, וכי עד עכשו לא ידעני שעם משה היה מדבר הקדוש ברוך הוא ולא עם אחר שכתוב ויאמר ה' אלי?! אלי למה? אלא את משה צוה הקדוש ברוך הוא שלא להזיק את מואב, אבל לאחר לא. לדוד לא צוה את זה, ומשום זה, אלי אל תצר את מואב, אפלו לתחום קטן שלהם, שחרי מכם יצא מי שיתן נקמות לישראל וינקם נקמותיהם, והוא דוד שפא מרות המואבית.

ואל תתנר בם מלחמה. כל זה צוה את משה, אבל לאחר מפר. ואם תאמר ליהושע ולזקנים שחיו שהאריכו ימים אחריו מפר - לא כד, משום שכלם מבית דין של משה היו, ומה שנאמר למשה נאמר להם. ועוד, שלא יצאו עדין אותן מרגליות טובות, שחרי בימי השופטים יצאה

רות, וּבַת עֲגִלֹן מְלֶךְ מוֹאָב הִיְתָה. מִת עֲגִלֹן,
שֶׁהָרַג אֹתוֹ אֱהוּדָה, וּמִנּוּ מְלֶךְ אַחֵר, וְזוֹ בְּתוּ
שֶׁנִּשְׁאַרְהָ, וְהִיְתָה בְּבֵית אֹמֵן, וּבְשָׂרֵי מוֹאָב. כִּיּוֹן
שָׁבָא שָׁם אֱלִימֶלֶךְ, לְקַחְתָּ לְבָנֵנוּ.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֱלִימֶלֶךְ גִּיְרָה שָׁם - לֹא. אֵלֶּיךָ כָּל
דְּרָכֵי הַבַּיִת וְאֶכֶל וּמִשְׁתֶּה לְמִדָּה. מִתִּי
הַתְּגִיֶרָה? אַחֲרֵי שֶׁהִלְכָה עִם נַעֲמִי, אִזּוֹ אָמְרָה (רות
) עִמּוֹ עָמִי וְאֵלֶיךָ אֶלְחִי. נַעֲמָה יִצְאָה בְּבִנֵי עִמּוֹן
כִּימֵי דָוִד.

כִּשְׁשֶׁרְתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל דָּוִד, אָמַר לוֹ, דָּוִד,
כִּשְׁמִדְדָתִי אֶת כָּל הָעוֹלָם וְהַפְּלָתִי
גּוֹרְלוֹת, יִשְׂרָאֵל חָבֵל נִחַלְתוּ הָיוּ, וְכִרְתִּי מִה שֶׁעָשׂוּ
מוֹאָב בְּחָבֵל נִחַלְתוּ. מַה כָּתוּב? (שְׁמוּאֵל-ב' ח) וַיִּמְדְּדוּם
בְּחָבֵל. כִּי אֹתוֹ חָבֵל נִחַלְתָּ ה'. כָּל אֹתָם שֶׁהָיוּ
מֵאֹתוֹ יָרַע, אֹתוֹ חָבֵל אֶחָז בָּהֶם.

כָּתוּב מְלֵא חֶבְלֵי. מַה זֶה מְלֵא חֶבְלֵי? אֵלֶּיךָ
אֹתוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיהו ו) מְלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ. וְהָיָה אֹמֵר, זֶהוּ לְהַחֲיוֹת וְזֶהוּ לְהַמִּית.

ואותו חבל אחז באותם שנראו להמתה. בגלל זה
 אחז בחבל, ופשט חבל על מה שעשו באותו חבל
 נחלת ה'.

ומדין, גדעון השמיד כל אותו הדרע, שלא
 השאיר מהם מכל אלו שהזיקו לישראל
 בעצה או בדבר אחר. ולכל אלו שהזיקו לישראל,
 הקדוש ברוך הוא שומר להם שנאה ולוקח מהם
 נקמות. אבל אם עתידים לבא מהם טוב לעולם,
 מאריך רגזו ואפו אתם עד שיצא אותו טוב
 לעולם, ואחר כך לוקח נקמה ודין מהם. אמר רבי
 אלעזר, כך זה בודאי, וזהו ברור הדבר. אמר אותו
 תינוק, מכאן והלאה חברים, התקינו כלי קרב
 בידיכם וערכו קרב.

פתח רבי אלעזר ואמר, (תהלים קג) ברכו ה' מלאכיו
 גברי כח וגו'. דוד המלך הזמין לברך את
 הקדוש ברוך הוא, והזמין את כחות השמים, שהם
 בוכבים ומזלות ושאר תילות, ושתף את נשמתו
 אתם לברך את הקדוש ברוך הוא. זהו שפתוב

בְּרַכּוֹ ה' כָּל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מְמַשְׁלָתוֹ בְּרַכּוֹ
נִפְשֵׁי אֶת ה'. חֲתָם בְּנִפְשׁוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת.

הַזְמִין מִלְאֲכֵי מְרוֹם לְבָרְכוֹ, שְׁפָתוֹב בְּרַכּוֹ ה'
מִלְאֲכָיו וְגו', וְעַד שֶׁלֹּא בָּאוּ יִשְׂרָאֵל
מִלְאֲכֵי מְרוֹם הָיוּ עוֹשִׂים וּמַשְׁלָמִים עֲשִׂיָה. כִּיּוֹן
שָׁבְאוּ יִשְׂרָאֵל וְעָמְדוּ עַל הַר סִינַי וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה
וְנִשְׁמָע, לָקַחוּ עֲשִׂיָה מִמִּלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, נִכְלְלוּ
בְּדַבְּרוֹ. וּמָאֵז עֲשִׂיָה הִיָּתָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְבָדָם,
וּמִלְאֲכֵי קְדוּשִׁים לְבָדָם. יִשְׂרָאֵל גּוֹמְרִים
וּמַשְׁלִימִים עֲשִׂיָה, וְלִכּוֹן גִּבְרֵי כַח עֲשִׂי דְבָרוֹ
בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן לְשִׁמְעָ. אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁלָּקַחוּ מֵהֶם עֲשִׂיָה וְהַתְּקַיְמָה בָּהֶם.

אָמַר אוֹתוֹ תִּינוּק, שָׁמַר עֲצֻמָּךְ וְהַצְלַח בְּכַלֶּיךָ. וְכִי
שָׁבַח זֶה בְּלִבְד לָקַחוּ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַחֲרָ?
אָמַר, שָׁבַח זֶה מְצֻאֲנוּ, וְלֹא אַחֲרָ. אָמַר אוֹתוֹ
תִּינוּק, כִּיּוֹן שֶׁחֲרַבְךָ לֹא הִצְלִיחָה, אִם שְׁאִינְךָ
מִנְעֻנְעָה בְּרֵאוּי, הַשָּׂאָר הַחֲרַב לְמִי שְׁעוֹרְךָ קָרַב.

שָׁבַח עֲלִיּוֹן שְׁלֹא נִמְסַר לְמַלְאָכִים עֲלִיּוֹנִים לְבָדָם,
 אֵלָּא יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל, מִיְהוּ? קְדוּשׁ. בְּרָכָה
 נִמְסְרָה לָהֶם לְבָדָם כְּמוֹ שֶׁנִּמְסְרָה לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל
 קְדוּשׁ לֹא נִמְסַר לָהֶם לְבָדָם, אֵלָּא עִם יִשְׂרָאֵל.
 שְׁלֹא מְקַדְשִׁים קְדֻשָּׁה אֵלָּא עִם יִשְׂרָאֵל. וְאִם
 תֹּאמַר, וַתְּרִי כְּתוּב (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר,
 מִתִּי? בְּזִמְן שִׁישְׂרָאֵל מְקַדְשִׁים לְמַטָּה. וְעַד
 שִׁישְׂרָאֵל לֹא מְקַדְשִׁים לְמַטָּה, הֵם אֵינָם אוֹמְרִים
 קְדֻשָּׁה.

מִשׁוּם שֶׁקְדֻשָּׁה עוֹלָה מִשְׁלָשָׁה עוֹלָמוֹת, וְלֹא
 מִשְׁנַיִם, וַתִּנּוּ, וְקָרָא זֶה - תְּרִי אֶחָד. אֵל
 זֶה - תְּרִי שְׁנַיִם. וְאָמַר - תְּרִי שְׁלָשָׁה. שְׁלָשָׁה
 עוֹלָמוֹת הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ קְדֻשׁוֹת. וּמִשׁוּם כֵּן שָׁבַח
 שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁלוֹקָחִים קְדֻשָּׁה לְמַטָּה לְבָדָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כֵּן זֶה וַדַּאי, וּדְבָרִים אֵלוֹ
 בְּאַרְנוֹם. וְעוֹד בְּאַרְנוֹ, שֶׁתְּרִי שְׁלֹשׁ קְדֻשׁוֹת
 נִמְסְרוּ לְיִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִפְּסוּק זֶה, (ויקרא ב)
 וַהֲתִקְדְּשֶׁתֶם וְהִיִּתֶם קְדֻשִׁים, (שם) כִּי קְדוּשׁ אֲנִי ה'.

והתקדשתם - אחר. והייתם קדשים - שנים. כי
 קדוש אני ה' - הרי שלשה. פאן נמסרה להם
 קדשה. אמר לו, נאה, וְהָרִי לֹא נִזְכְּרָתָ בְרַמַּח עַד
 שְׁלֶקְחָתִיחוּ מֵאַחֲרֵי כִתְפֹךְ וְשִׁמְתִיחוּ בִידֶךָ. מִכָּאן
 וְהִלָּא תִזְכָּר בְּרַמַּח, שְׁחֹא בִידֶךָ. שׁוֹב לְמָקוֹם
 שְׁהִשְׁאַרְתִּי.

אמר רבי אלעזר, הדברים שאנו בהם, בברכה
 הם. ברכו, מה זה ברכו? משיבת הברכות
 במקום שכל הברכות יוצאות, עד שנעשות
 ברכה, מרב משיבות שנמשכת, ומתוך רב המים
 באותה ברכה מיד ירבו המים הרבה דגים לבמה
 מינים, ואותה משיבת מים מה היא? ה' משיבות
 אור המאיר מתוך אותה אספקלריה שמאירה
 שנמשך מלמעלה למטה.

זה למלאכים עליונים, שהם בבית מרום של הגן
 העליון, נאמר ברכו ה'. אנו שיושבים למטה,
 מדוע ברכו את ה'? משום שאנו צריכים למשך
 עלינו את האת הזאת, ובה נכנס למלך לראות

פניו. ולכן אמר דוד, (תהלים יז) אני בצדק אחזה
 פניו. אני בצדק בודאי. ולכן ראשית התפלה -
 ברכו את ה', למשך על ראשינו האת הזאת. וכיון
 שאנו מושכים עלינו את ה"את" הזאת, יש לנו
 לומר תפלה ולשבת.

ולכן אסור לברך אדם עד שלא יתפלל האדם
 תפלתו וימשך את ה"את" הזאת על ראשו.
 ואם יקדים ויברך לאדם ברחלה, הרי המשיך
 לאותו אדם כמה על ראשו במקום ה"את" הזאת.

ולכן למלאכים העליונים כותב ברכו ה', ואנו
 את ה', לתוספת. אמר אותו תינוק, ודאי
 הרי ידעתי שכלי הקרב שלך הם טובים, (אם תזכר)
 הזכר בהם ואל תשכחם, ודאי גבורת האדם
 שעורך קרב (דף קצא ע"א) ברמה, וקרב היא. אבל מה
 זה גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו? אמר
 רבי אלעזר, הרי אמרתי. אמר אותו תינוק, הרי
 ידעתי שבת זרועך נחלש, כעת הוא זמן שלא
 להמתין, אלא להלקות בבליסטראות אכן אחר

אָבן, כּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-א יז) בְּקִלְעַ וּבְאֲבָן.
בְּבְהִילוֹת זֶה אַחַר זֶה. שְׂמַח רַבִּי אֶלְעָזָר, וְשִׂמְחוּ
רַבִּי אֲבָא וְהַחֲבָרִים.

פָּתַח אֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי
וְנֹאֲוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְגו'. אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי
שְׁחַרְחֶרֶת וְגו'. דְּבָרִים הִלְלוּ תְּרֵי פִּרְשׁוּתָא. אֲבָל
בְּשָׁעָה שֶׁהִיא בְּתוֹךְ אֲהַבָּה רַבָּה לְאַהֲוָה, מִתּוֹךְ
דְּחַק הָאֲהַבָּה שְׁלֵא יְכוּלָה לְסַבַּל מִקְטִינָה עֲצָמָה
בְּקִטְוֵן רַב עַד שְׁלֵא נִרְאָה (את) מִמֶּנָּה, רַק קִטְוֵנוֹת
שֶׁל נִקְדָּה אַחַת, (ומהי? י). וְאִזּוּ מִתְּכִפָּסָה מְכַל הַחֲתִילוֹת
וּמִחֲנוּתֶיהָ וְאוּמָרֶת שְׁחֹרָה אֲנִי, שְׂאִין בָּאוֹת הֵזוּ
לְבֵן כּמוֹ בְּשָׂאֵר הָאוֹתִיּוֹת. וְזֶה שְׁחֹרָה אֲנִי. וְאִין
לִי מְקוֹם לְהַכְנִיסְכֶם תַּחַת כְּנָפַי. כְּאֲחֵלִי קִדְר -
שְׂנִינִי, זוּ י', שְׂאִין כָּה לְבֵן בְּפָנִים. כִּירִיעוֹת שְׁלֵמָה
- זוּ ו'.

וּמִשׁוּם זֶה אֵל תִּרְאֵנִי, אֵל תִּסְתַּכְּלוּ בִּי כָּלֵל,
שְׂאֵנִי נִקְדָּה קִטְוֵנָה. מָה עוֹשִׂים גְּבָרִים
תּוֹקִים, חִילוֹתֶיהָ? שׂוֹאֲנִים בְּאֲרִיּוֹת תְּקִיפִים, כּמוֹ

שָׁנְאֵמֶר (תהלים קד) הַכְּפִירִים שְׂאֵנִים לַטָּרֶף. וּמִתּוֹךְ
 קוֹלוֹת וּשְׂאֵנוֹת חֲזָקוֹת שְׂשׂוֹאֵנִים כְּמוֹ אֲרִיּוֹת
 גְּבוּרִים תִּקְיִי כַח, שׁוֹמֵעַ הָאֱהוּב לְמַעְלָה, וַיִּוֹדַע
 שְׂאֵהוּבָתוֹ בְּאַהֲבָה כְּמוֹתוֹ מִתּוֹךְ אֲהֻבָתוֹ, עַד שֶׁלֹּא
 נִרְאִית מַדְמוּתָהּ וַיִּפְיָה בְּלָל.

וְאֵז, מִתּוֹךְ קוֹלוֹת וּשְׂאֵנוֹת שֶׁל אוֹתָם גְּבוּרֵי חֵיל
 שָׁלָה, יוֹצֵא דוֹדָה אֲהוּבָה מִתּוֹךְ הַיִּכְלוֹ
 בְּכַמָּה מִתְּנוּת, בְּכַמָּה אוֹצְרוֹת, בְּרִיחוֹת וּבְשָׁמַיִם,
 וּבֵא אֵלֶיהָ, וּמוֹצֵא אוֹתָהּ שְׁחוֹרָה קִטְנָה לְלֹא דְמוּת
 וַיִּפִּי בְּלָל. קָרַב אֵלֶיהָ, מְחַבֵּק אוֹתָהּ וּמְנַשֵּׁקָה עַד
 שְׁמֵתֵעוֹרְרֶת לְאֵט לְאֵט מִתּוֹךְ רִיחוֹת וּבְשָׁמַיִם
 וּבְחֲדוּהָ שְׂאֵהוּבָה עֲמָה, וְנִבְנִית וְנַעֲשִׂית בְּתַקוּנֶיהָ,
 בְּדְמוּתָהּ, בְּיִפְיָה, ה' בְּמַקְדָּם.

וְזֶה גְּבִירֵי כַח. עָשׂוּ לָהּ וְהַחֲזִירוּהָ לְדְמוּתָהּ וַיִּפְיָה,
 שְׁתַּקְּפָם וְנִבְוֶרְתָם גְּרָמוֹ אֶת זֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב
 גְּבִירֵי כַח עֲשִׂי דְבָרוֹ. עֲשִׂי דְבָרוֹ בְּוִדְאֵי, שְׁמֵתֵקְנִים
 אֶת הַ"דְּבָר" תְּזַה וּמִחֲזִירִים אוֹתוֹ לְדְמוּת רֵאשׁוֹנָה.
 (וּמִכָּאן וְלִהְלָאָה) בִּיּוֹן שְׁחֵתֵתֵקְנָה וְנַעֲשִׂתָה בְּדְמוּתָהּ יִפָּה

בְּמַקְדָּם, אֲזַי הֵם וְכָל שְׂאֵר הַחִילּוֹת עוֹמְדִים לְשִׁמְעַ
 מֵה שֶׁהִיא אוֹמְרָת, וְהִיא עוֹמְדָת כְּמוֹ מְלֶךְ בְּתוֹךְ
 חִילּוֹתָיו, וְזֶהוּ עֲשֵׂי דְבָרוֹ בְּנֻדְאִי.

כְּמוֹ זֶה לְמַטָּה - בְּזִמְן שֶׁהֲרִשְׁעִים בַּדּוֹר, הִיא
 מְתַכֶּסֶה וּמְקַטֵּינָה עֲצָמָה עַד שֶׁלֹּא נִרְאִית
 מִכָּל דְּמִיּוֹתֶיהָ, פָּרַט לְנִקְבָּה אַחַת. וּכְשֶׁבָּאִים גְּבִירֵי
 כַּח וְצַדִּיקֵי אֱמֶת, כְּבִיכּוֹל עוֹשִׂים אֶת הַדְּבָר הַזֶּה,
 וּמוֹאֲרָת לֹאט לֹאט, וְנַעֲשִׂית בְּדַמוּתָהּ, בְּיַפְיָהּ, ה'
 בְּמַקְדָּם.

בָּאוּ הַחֲבֵרִים וּנְשָׁקוּתוּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלְמָלֵא
 יַחֲזִקְאֵל הַנְּבִיא אָמַר אֶת זֶה, תְּמִיחָה הַיְתָה
 בְּעוֹלָם. לָקַחוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וּנְשָׁקוּ בְּמַקְדָּם. אָמַר
 אוֹתוֹ תִּינּוֹק, אֲנִי אֲבִירָה. אָמְרוּ לוֹ, אַתָּה בָּרוּךְ, וּלְךָ
 נִאֶה לְבִרָה. אָמַר, כַּמָּה קְדוֹשִׁים אַתֶּם, כַּמָּה
 בְּרָכוֹת מְזַמְּנוֹת לָכֶם מֵאֵם הַקְּדוֹשָׁה, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא
 מְנַעַתוּנִי לְבִרָה.

פָּתַח וְאָמַר, (מְשֻׁלֵי יא) מְנַע בָּר יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּנְבִרָה
 לְרֵאשׁ מְשֻׁבֵיר. פָּסוּק זֶה כְּמִשְׁמָעוֹ, אֲבָל

שְׁנֵינּוּ, כָּל אָדָם חַיב בְּבִרְכַת הַמּוֹזֵן, וְאִם לֹא יָדַע
 - אֲשֶׁתּוֹ אוֹ בְּנֵיו מְבָרְכִין לוֹ. וְתֵבֵא מֵאַרְחָה לְאוֹתוֹ
 הָאִישׁ שְׂלֵא יוֹדַע לְבָרֵךְ עַד שְׂיִצְטַרֵּךְ לְאֲשֶׁתּוֹ וּלְבָנָיו
 שְׂיִבָּרְכוּ לוֹ.

וְאִם הוּא יוֹדַע, צָרִיךְ לְחַנֵּךְ אֶת בְּנֵי וּלְתֵת לוֹ כּוֹס
 לְבָרֵךְ. שְׁמִי שְׂמוֹנֵעוּ שְׂלֵא יִתְחַנֵּךְ, יִקְבְּהוּ
 לְאוֹם. מִנַּע בָּר - שְׂלֵא לְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וְלֹא יִתְחַנֵּךְ בְּמִצּוֹת - יִקְבְּהוּ לְאוֹם. יִקְבְּהוּ
 חָיָה צָרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב, אוֹ יִקְבְּוּהוּ לְאֲמִים, שְׁחַרְי
 לְאוֹם זֶה אַחֲדָה, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (בראשית כה) וְלֹאִם מְלֹאִם
 יִאֲמִין. מַה זֶה יִקְבְּהוּ לְאוֹם? אֵלֶּא לְאוֹם כְּתוּב,
 לְאוֹם הַקְּדוֹשָׁה. יִקְבְּהוּ לְאָדָם חַיָּה שְׂמוֹנֵעַ אוֹתוֹ בָּר
 מְלִבְרָךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֲנִי בֶן יְחִיד חַיִּיתִי לְאֲמִי, תָּנוּ לִי כּוֹס וַאֲבָרֵךְ אֶת
 הַמְּלֹךְ הַקְּדוֹשׁ שְׁנַתֵּן בְּבֵית אֲמִי גְבָרִים שְׂל
 כַּח שְׂדֵבְרָתִי לְפָנֵיהֶם דְּבָרִים חֲזָקִים וְנִצְחָתִי אוֹתָם,
 וּמִשׁוּם זֶה אֲנִי אַבְרָהָה. וְקֹדֶם זֶה הִתְיַשֵּׁב הַפְּסוּק
 עַל תְּקוּנָתוֹ זֶה (דף קצא ע"ב) שְׂחַתְחַלְנוּ בּוֹ.

מניע בר יקבהו לאום. מי שמוניע בר כמו שנאמר,
 יקבהו לאום, כמו שנאמר (ויקרא כד) ויכב בין
 האשה הישראלית את השם. אף כאן יקבהו,
 ויפרשו אותו לאם, ופרשו את חטאיו לאם
 הקדושה. וברכה לראש משפיר, לאותו אדם
 שיתנה את בנו לברך את הקדוש ברוך הוא
 ולתנכו במצוות התורה.

וסוד הדבר כתוב בסוד שלמעלה, (משלי ל) מה שמו
 ומה שם בנו כי תדע. אותו שם ידוע, (ירמיה
 לא) ה' צבאות שמו. שם בנו, ישראל כמו, שכתוב
 (שמות ד) בני בכרי ישראל. ותיי ישראל תלויים בו
 כל מפתחות האמונה, והוא משתפת ואומר, (תהלים
 ב) ה' אמר אלי בני אתה. וכך זה בודאי, שתיי
 אבא ואמא עטרו אותו וברכוהו בכמה ברכות
 ואמרו וצוו את הכל. נשקו בר, נשקו את יד הינן
 הנה בכיכול נתן לו שלטון על הכל, שחכל יעבדו
 אותו. פן יאנה, משום שעטרו אותו בדין
 וברחמים. מי שזוכה לדין - לדין. מי שזוכה
 לרחמים - לרחמים.

כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה וּלְמַטָּה עוֹלוֹת לְבֵן הַיְהוָה
 וּמִתַּעֲטָרוֹת. וּמִי שְׁמוֹנֵעַ בְּרָכוֹת מִחֵבֶן הַיְהוָה,
 יִפְרָשׁוּ אֶת הַמַּאֲיוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ (אמא) הַקָּדוֹשׁ, לְאִם
 מִמֶּשׁ. וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר, מִי שְׁמִבְרַךְ וּמִזְמִין
 כּוֹס בְּרָכָה לְמִי שְׁצָרִיךְ אוֹתוֹ, בְּזוֹה נִשְׁפָּר הַצַּד
 הָאֲחֵר וְנִבְנָע בְּשִׁבְרָה, וְעוֹלָה צַד הַקַּדְשָׁה. וְזוֹהוּ
 שְׁכֵתוֹב וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. כְּמוֹ שֶׁהוּא מַעֲלָה
 וּמְבַרֵךְ אֶת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשֶׂה שְׂיִשְׁבֵּר צַד
 הָאֲחֵר, כִּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁב עָלָיו בְּרָכוֹת
 מְלִמְעָלָה, וְאוֹתוֹ שְׁנִקְרָא בְּרָכָה שׁוֹרָה עַל רֹאשׁוֹ.

מִכָּאֵן וְהִלְאָה, תְּבָרִים, תְּבָה וּנְבָרָה. נִתְּנוּ לוֹ כּוֹס
 שֶׁל בְּרָכָה וּבְרָה. וְהַתְּבָרִים כֻּלָּם הָיוּ
 בְּחֻדוֹת, שְׁתֵּרֵי מִיּוֹם תְּהִלּוֹלָא שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר לֹא
 שְׁמַחוּ הַתְּבָרִים בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׂיִשְׁבּוּ שָׁם. הַקַּדִּימוֹ
 וּבְרָכוֹתָיו בְּחֻדוֹת בְּרָצוֹן הֵלֵב. אָמַר אוֹתוֹ תִּינּוֹק,
 אֵין לָכֶם לְהַפְרֵד אֶלָּא מִתּוֹךְ דְּבָרֵי תוֹרָה, וְכִי
 לְמַדְּנוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות יג) וְה' הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
 בְּעַמּוּד עָנָן וְגו'. וְה' - זָקַף טַעַם לְמַעְלָה,
 לָמָּה זֶה? אֵלֶּא כִּי אֲוֹתָהּ שָׁעָה כִּמְה נָאָה וַיִּפֶּה הָיָה
 לִבָּלָה הַזֹּאת שְׁהִיָּתָה כְּפּוֹפָה עַד עֲתָה בַּנְּלוֹת,
 וּכְעֵת הוֹלֵכֶת בְּזִקְיָפוֹת רֹאשׁ בְּאוֹכְלוֹסִיָּה בְּשִׁמְחָה.

בְּיָוָה' זָקַף טַעַם לְמַעְלָה. הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. עַד
 כָּאֵן לֹא יָדַע אִם כֵּלָה זֶה הַלֵּכָה לִפְנֵיהֶם אִם
 לֹא, שְׁחֵרֵי טַעַם מִפְּסִיק בְּיָוָה'. אֵלֶּא הִיא הִיָּתָה שָׁם,
 אֲבָל מִי שְׁחֵלֵךְ לִפְנֵיהֶם, זָקַן עֲלִיוֹן, בַּעַל הַבַּיִת,
 אוֹתוֹ שְׁחֵקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁבַּע (שְׁחֵמוֹי) לוֹ, וּמִיָּהוּ?
 אֲבָרְתָם, שְׁכָתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה ה' תִּסְדֹּדוּ.
 וְכָתוֹב (ירמיה לא) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלִילָה. יוֹם
 שָׁכַל הַיָּמִים כְּלוּלִים בּוֹ, יוֹם שֶׁל שְׁאָר הַיָּמִים, הוּא
 שְׁאָר כָּל הַיָּמִים בְּיָוָה. וְעַל זֶה נִקְרָא יוֹמָם וְלֹא
 יוֹם, וּמִשׁוּם זֶה הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. הוּא הוֹלֵךְ
 בַּיּוֹם, וְהַכֵּלָה הוֹלֵכֶת בַּלַּיְלָה, שְׁכָתוֹב וְלִילָה
 בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם, זֶה כֵּלָה, כָּל אֶחָד כָּרְאוּ
 לוֹ. וְאַתֶּם חֲבֵרִים, יוֹמָם וְלִילָה יְהִיָּה לִפְנֵיכֶם כְּכָל
 שְׁעָה. נִשְׁקוּהוּ וּבְרַכּוּהוּ כְּמִקְדָּם וְהִלְכוּ.

בָּאוּ לְפָנַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְסִפְרוּ לִי הַמַּעֲשֵׂה. תָּמָה.
אָמַר, כַּמָּה נָאֵה הוּא, אֲבָל לֹא עוֹלָה בְּשֵׁם.
עֵץ דֶּק, כְּשֶׁעוֹלָה אֹדוֹ, עוֹלָה לְפָנַי שְׁעָה, וּמִיד כָּבֵה
וְשׂוֹקֵעַ. וְעוֹד חֲרִי אָמַרְנוּ אֹרֶז זֶה מִמֶּה נְהִיָּה.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קיב) גִּבּוֹר כְּאֶרֶץ יִהְיֶה זֶרְעוֹ דוֹר
יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ. כְּשֶׁכֵּן אָדָם גִּבּוֹר כְּאֶרֶץ, גִּבּוֹר
בַּתּוֹרָה, גִּבּוֹר בְּיִצְרוֹ - גִּבּוֹר כְּאֶרֶץ וְדַאי. עוֹלָה
אֹדוֹ וְנִמְשָׁךְ בּוֹ מְשִׁיכוֹת יָתֵר, אִזּוֹ דוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ,
יִבְרָךְ כְּתוֹב.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וְחֲרִי רְאִינוּ תִּינוּקוֹת שְׂאוֹמְרִים
דְּבָרִים עֲלִיזִים וְאַחַר כֵּן עוֹמְדִים רְאִישֵׁי
הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, תִּינוּק שְׂאוֹמֵר דְּבָר אֶחָד אִזּוֹ שְׂנִים
לְפָנַי שְׁעָה, בְּלִי כּוֹנֵתָם, מִכַּטַּח אָדָם בְּזֵה, שְׂיִזְכָּה
לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל זֶה שְׂאוֹרוֹ עוֹמֵד עַל
עַמְדוֹ בְּדַעַת שְׁלֵמָה, לֹא כֵּן. וְעוֹד, שְׂחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה
כְּרוּךְ הוּא וְעֲרֻנְתּוֹ לְתַרִּיחַ תְּפוּחַ זֶה. (דף קצב ע"א) אֲשֶׁרֵי
חֲלָקוֹ.

אֲשֶׁרֵיכֶם הַצְדִּיקִים, שְׁכַתּוֹב בְּכֶם (מלכים-ב יט)
 וַיִּסְפָּה פְּלִיטַת בַּיִת יְהוּדָה הַנְּשֹׂאָרָה
 שְׂרָשׁ לְמַטָּה וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה. שְׂרָשׁ לְמַטָּה, כְּמוֹ
 אָבִיו שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם, וְהוּא שְׂרָשׁ לְמַטָּה
 בַּיְשִׁיבַת הַרְקִיעַ. וְעָשָׂה פְּרִי לְמַעְלָה, בַּיְשִׁיבָה
 הָעֲלִיוֹנָה. כַּמָּה טוֹב הַשְּׂרָשׁ וְהַפְּרִי. וְאִם לֹא שָׁלַח
 אֶתֶּיהָ מִקְטָרָג לְקַדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא, הוֹאִיל וְעַרְבָתוֹ
 לְהַרִיחַ בּוֹ, לֹא תִּהְיֶה מִי שְׁיִכּוֹל לְשַׁלֵּט בּוֹ. אֲבָל יְהִי
 רְצוֹן שְׂאֵמוֹ לֹא תִרְאֶה צַעַר עָלָיו. וְכֵן תִּהְיֶה.

וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעָם בֶּן בְּעוֹר וְגו'. הִנֵּה
 עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְגו'. כָּאֵן יֵשׁ עֲשָׂרִים
 וּשְׁמוֹנֶה תִבּוֹת כְּנָגַד עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה דְרָגוֹת
 הַמְּכַשְּׁפִים קוֹסְמֵי הַצַּפּוֹר. וַיֵּשׁ לְהִסְתַּכֵּל, מִי
 שְׂרָצָה לְדַבֵּר עִם בְּלָעָם וּלְהַתְּחַבֵּר אִתּוֹ, לָמָּה
 שְׁלַח לוֹ מִיָּד עַד שֶׁלֹּא יָבֹא אֵלָיו דְּבָרִים בְּפִירוּשׁ,
 שְׂאֵמֵר הִנֵּה עִם יָצָא מִמִּצְרַיִם וְעָתָה לָכֵה אֶרֶץ
 לִי? תִּהְיֶה לוֹ לְהַתְּחַבֵּר אִתּוֹ בַּתְּחִלָּה וּלְפִיִּסּוֹ
 וּלְשַׁחַד אֹתוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ לְהוֹדִיעוֹ דְּבָרָיו!

אֵלֶּא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מִכָּאן נוֹדַע שְׁהָרִי יָדַע בְּלֶק
 רְצוֹן אוֹתוֹ רָשָׁע, שְׂרָצָה לְהַתְּכַבֵּד תָּמִיד
 בְּדַבָּרִים גְּדוֹלִים, וְאִין תִּאָּוֶתוֹ אֵלֶּא כְּשַׁעוּשָׂה
 רָעוֹת.

בְּלֶק קִסַּם קִסְמִים וְעָשָׂה כְּשָׁפִים וְתִקֵּן צְפוּרָה, וַיָּדַע
 שְׁמַעְלוֹת מִשָּׂה עֲלִיוֹנוֹת וְנִכְבְּדוֹת, וְכִשְׁף
 בְּכִשְׁפָיו וְקִסַּם בְּקִסְמָיו, וַיָּדַע שְׂדֵרְגוֹת בְּלָעַם הָיוּ
 לְעִמָּתוֹ, מִיָּד - וַיִּשְׁלַח מִלְּאָכִים אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר.

פְּתוּרָה - שֵׁם הַמָּקוֹם הָיָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כג)
 מִפְּתוֹר אֶרֶם גִּהְרִים לְקַלְלָךְ. לָמָּה נִקְרָא
 כֵּן? מִשּׁוֹם שְׂכֵתוֹב (ישעיה סה) הָעֵרְכִים לְגַד שֶׁלְּחֹן.
 וְשֶׁלְּחֹן הָיָה מְסֻדָּר שָׁם כָּל יוֹם. שְׂכָף הוּא תִקּוֹן שֶׁל
 צְדָדִים רָעִים - מְסֻדָּרִים לְפָנֵיהֶם שֶׁלְּחֹן בְּמֵאֵכֶל
 וּמִשְׁתֵּה, וְעוֹשִׂים כְּשָׁפִים וּמְקַטְרִים לְפָנֵי הַשֶּׁלְּחֹן,
 וּמִתְּכַנְּסִים שָׁם כָּל רוּחוֹת הַטְּמֵאָה וּמוֹדִיעִים לָהֶם
 מֵה שִׁיחַם רוּצִים. וְכֹל מְכִשְׁפִים וְקוֹסְמִים שֶׁל
 הָעוֹלָם הָיוּ עַל אוֹתוֹ הַשֶּׁלְּחֹן, וּמִשּׁוֹם זֶה נִקְרָא שֵׁם

הַמָּקוֹם הַהוּא פְּתוּרָא, שְׂכָרְךָ קוֹרְאִים בְּאֶרֶם נְהַרִים
לְשִׁלְחַן פְּתוּרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וַעֲשִׂיתָ שִׁלְחַן עֲצֵי זָהָב וְנָחוֹשׁ.
וְכִתוּב וְנָתַתָּ עַל הַשִּׁלְחָן לֶחֶם פָּנִים וְנָחוֹשׁ. כָּל
אוֹתָם כָּלֵי קֹדֶשׁ רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת
לְפָנָיו לְהַמְשִׁיךְ רוּחַ קֹדֶשׁ מְלִמְעָלָה לְמַטָּה. אוֹתוֹ
רָשַׁע בְּלָעָם הָיָה מְסִדֵּר כָּךְ לַעֲדוֹת הָאֲחֵר, וְהָיָה
מְסִדֵּר שִׁלְחָן, וְלֶחֶם שֶׁהָיָה נִקְרָא (מלאכי א) לֶחֶם
מִגָּאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. שְׂכָרְךָ הוֹלֵךְ הַעֲדוֹת הָאֲחֵר אַחֲרֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּקוֹף אַחֲרֵי בְנֵי אָדָם. וְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ צוֹנֵחַ
וְאוֹמֵר, (קהלת ב) כִּי מָה הָאָדָם שֶׁיִּבְנוֹ אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ
אֵת אֲשֶׁר כָּבֵד עֲשׂוּהוּ. וְחָרִי נִתְּבָאֵר פְּסוּק זֶה.

בַּיָּמֵינוּ וְרֵאשִׁית, כְּתוּב (שופטים ה) ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדָּה אֲדוּם אֶרֶץ רָעָשָׁה וְנָחוֹשׁ. בְּשַׁעֲהָ
שְׂרָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַתּוֹת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
הַלֵּךְ וְזִמְנָן אֵת בְּנֵי עֲשׂוֹ וְלֹא קִבְלוּהָ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים לג) ה' מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, וְלֹא רָצוּ
לְקַבְּלָהּ. הַלֵּךְ לְבָנֵי יִשְׂמָעֵאל, וְלֹא רָצוּ לְקַבְּלָהּ,

שְׁכַתוֹב הוֹפִיעַ מֵהַר פְּאָרָן. כִּיּוֹן שְׁלֵא רְצוֹ, חִזֵּר
לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. כֶּךָ שְׁנִינוּ.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְשֵׂאל, וַחֲרֵי שְׁנִינוּ שְׂאִין חֲטָאָה
כְּשֵׂאָדָם מְדַקְדֵּק דִּיּוֹקִים בַּתּוֹרָה וַיִּשְׂאֵל
שְׂאֵלוֹתָיו לְהֵאִיר דְּבָרָיו. פְּסוּק זֶה לֹא מְתִישֵׁב, וַיֵּשׁ
לְשֵׂאל, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֵׂהֲלֵךְ לְשַׁעִיר, לְאִיזָה
נְבִיא שְׁלָהֶם הַתְּנַלָּה? וְכְשֵׂהֲלֵךְ לְפֶאָרָן, לְאִיזָה
נְבִיא שְׁלָהֶם הַתְּנַלָּה? אִם תֹּאמֶר שְׂהַתְּנַלָּה לְכָלָם,
לֹא מְצֵאנוּ זֶה לְעוֹלָמִים, פֶּרַט לְיִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְעַל
יְדֵי מֹשֶׁה. וַחֲרֵי נְתַבְּאָר שְׂכָךְ צָרִיךְ הַפְּסוּק לֹאמֹר:
ה' לְסִינֵי כָּא וְזָרַח לְשַׁעִיר לָמוּ הוֹפִיעַ לְהַר פְּאָרָן.
מַה זֶה מְשַׁעִיר לָמוּ? וּמַה זֶה מֵהַר פְּאָרָן? הַכֹּל יֵשׁ
לְדַעַת וּלְהַסְתַּכֵּל, וַחֲרֵי שְׂאֵלָנוּ, וְלֹא שְׁמַעְנוּ וְלֹא
יִדְעָנוּ.

כְּשֵׂבֵא רַבֵּי שְׁמַעוֹן, כָּא וְשֵׂאל דְּכָר כְּמַקְדָּם. אָמַר
לוֹ, חֲרֵי שְׂאֵלָה זֹו נֶאֱמָרָה. ה' מְסִינֵי כָּא,
כְּמוֹ שְׂנַאָמַר (שְׁמוֹת יט) הִנֵּה אָנֹכִי כָּא אֵלֶיךָ בְּעֵב
הֶעֱנֵנִי, וּמְסִינֵי כָּא וְהַתְּנַלָּה עֲלֵיהֶם. וְזָרַח

מִשְׁעִיר לָמוֹ, מִמָּה שֶׁאָמְרוּ בְּנֵי שִׁעִיר שְׂלֵא רוֹצִים
 לְקַבֵּל, מִזֶּה הָאִיר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל וְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם
 אֹר חֲכִיבוֹת גְּדוֹלָה. גַּם כֹּךְ הוֹפִיעַ וְהָאִיר לְיִשְׂרָאֵל
 מִתֵּר פְּאָרֶן, מִמָּה שֶׁאָמְרוּ בְּנֵי פְּאָרֶן שְׂלֵא רוֹצִים
 לְקַבֵּל, מִזֶּה הוֹסִיפוּ יִשְׂרָאֵל חֲכִיבוֹת וְאֹר יוֹתֵר
 כָּרְאוּי.

וְמָה שֶׁשָּׂאֵלָתָ עַל יְדֵי מִי הִתְנַגְּלָה אֲלֵיהֶם - (כֹּא רָאָה)
 סוֹד עֲלִיּוֹן הוּא, וְהִתְנַגְּלָה הַדְּבָר עַל יְדֵי.
 הַתּוֹרָה יֵצֵאָה מִסוֹד עֲלִיּוֹן, שֶׁל רֵאשׁ (קְדוּשׁ) הַמְּלֹךְ
 הַנִּסְתָּר. כְּשֶׁהִנִּיעָה לְזִרְוֹעַ שְׂמַאל (יְמִינִי), רָאָה הַקְּדוּשׁ
 כְּרוֹךְ הוּא בְּאוֹתָהּ זְרוּעַ דָּם רַע שֶׁמִּתְרַפֵּה מִשָּׁם.
 אָמַר, צְרִיךְ לְבָרֵר וּלְלַבֵּן זְרוּעַ זֶה, וְאִם לֹא יִמְךְ
 אוֹתוֹ דָּם רַע, יִפְגַּם הַכֹּל. אֲבָל צְרִיךְ לְבָרֵר מִכָּאן
 כָּל פְּגָם.

מָה עֲשֶׂה? קָרָא לְסִמְאֵ"ל, וּכְאֵל לְפָנָיו, וְאָמַר לוֹ:
 הִתְרַצָּה תּוֹרָתִי. אָמַר: מָה כָּתוּב בָּהּ? אָמַר
 לוֹ: לֹא תִרְצֵחַ. הִלֵּג הַקְּדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא לְמָקוֹם
 שֶׁצְרִיךְ. אָמַר: חֵם וְשָׁלוֹם, תּוֹרָה זֶה שְׁלֹךְ הִיא,

וְשִׁלַּף תְּהִיָּה. לֹא רוֹצֵה תוֹרָה זוֹ. שָׁב וְהִתְחַנַּן
 לְפָנָיו. אָמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי
 אוֹתָהּ, כָּל שְׁלֹטוֹנֵי עוֹבֵר, שְׁחָרֵי שְׁלֹטוֹנֵי עַל חֶרֶג
 הוּא, וְקָרְבוֹת לֹא יִהְיוּ, וְשְׁלֹטוֹנֵי עַל כּוֹכַב מֵאֲדָיִם.
 אִם כִּי הַכֹּל יִתְפַּטֵּל מִן הָעוֹלָם.

רַבּוֹן הָעוֹלָם, קַח תּוֹרָתְךָ, וְלֹא יִהְיֶה לִי חֵלֶק
 וְנִחְלָה בָּהּ. אֲבָל אִם נוֹחַ לְפָנֶיךָ, חֲרֵי עִם
 בְּנֵי יַעֲקֹב לָהֶם רְאוּיָהּ. וְהוּא חָשַׁב שְׁלֹשׁוֹן הָרַע
 אָמַר עֲלֵיהֶם. וְזָהוּ וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, מִשְׁעִיר מִמָּשׁ
 יֵצֵא לְיִשְׂרָאֵל אֹר. אָמַר סָמָא"ל: וְדָאֵי אִם בְּנֵי
 יַעֲקֹב יִקְבְּלוּ אֶת זֶה, יַעֲבְרוּ מִן הָעוֹלָם וְלֹא יִשְׁלְטוּ
 לְעוֹלָמִים. שָׁב אֵלָיו כְּפָה פְּעָמִים וְאָמַר זֶה, וְאָמַר
 לוֹ: אַתָּה בְּכוֹר, וְלָךְ רְאוּיָהּ. אָמַר לוֹ: חֲרֵי לוֹ
 בְּכוֹרְתִי, וְחֲרֵי מְבָרְתִיָּהּ לוֹ, וְאֲנִי הוֹדִיתִי.

אָמַר לוֹ: הוֹאִיל וְלֹא רְצִיָּתָ שְׂיִתְּיָה לָךְ בָּהּ חֵלֶק,
 תַּעֲבֹר מִמֶּנָּה בְּכָל. אָמַר: יָפָה. אָמַר לוֹ:
 הוֹאִיל וְכֵן, תֵּן לִי עֲצָה אֵיךְ אֶעֱשֶׂה שְׂיִקְבְּלוּהָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב שְׂאֶתָּה אוֹמֵר. אָמַר לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, צְרִיךְ

לְשַׁחַד אֹתָם. קח אור מאור חילות השמים ונתן עליהם, וכזה יקבלוה, וְהָרִי שְׁלִי יְהִי בְּתַחֲלָה. הפשיט ממנו אור שפסה אותו, ונתן לו לתת להם לישראל, זהו שכתוב וזרח משעיר למו. משעיר ממש. זה סמא"ל, שכתוב (ויקרא טז) וְנִשָּׂא הַשָּׁעִיר עֲלָיו. למו - לישראל.

ביון שבער זה והעביר דם רע מזרוע שמאל, חזר לזרוע ימין (שמאל). ראה בו גם כה. אמר: כה גם צריך לנקות מדם רע זרוע זו. קרא לרה"ב, אמר לו: הטרצה תורתתי? אמר לו: מה פתוב פה? דלג לו ואמר: לא תנאף. אמר: אוי אם ירשה זו יוריש לי הקדוש פרוף הוא, ירשה רעה שיעבר ממני כל שלמוני בה, שחרי ברבת המים נטלתי, ברבת דגי תים, שכתוב (בראשית א) פרו ורבו וגו', וכתוב (שם י) והפריתי אתו והרביתי אתו וגו', וכתוב (שם טז) והוא יהיה פרא אדם.

התחיל להתתנן לפני רבנו ואמר לו: רבון העולם, שני בנים יצאו מאברהם -

הרי בני יצחק, תן להם, ולהם ראיה. אמר לו: איני יכול, שאתה הבכור ולך ראיה. התחיל להתחנן לפניו, ואמר: רבון העולם, בכורתי תהא שלו, ואור זה שירשתי על זה, קח ותן להם. וכך עשה. והו' שכתוב הופיע מהר פארן.

מה שונה שבסמ"ל כתוב וזרח, וכרה"ב כתוב הופיע? אלא נטל באותו אור שהפשיט ממנו סמ"ל חרב וחרג, לחרג בדין ולהרג פראוי. והו' שכתוב (שם) ואשר חרב נאנתך. אף על גב שלא היתה שלך. ונטל אותה ברכה שהפשיט ממנו רה"ב קצת, כמו שהופיע קצת מברכתם לעשות בריה ורביה. בגלל כך הופיע מהר פארן, ולא כתוב וזרח.

כיון שנטל מתנות אלו לישראל מאותם שליטים גדולים, בא וקרא לכל (דף קצג ע"א) אותם רבבות קדש שממנים על שאר העמים, והשיבו לו גם כן, ומכלם קבל ונטל מתנות לתת להם לישראל. לרופא שהיה לו כלי אחד מלא סם חיים ושמרו

לְבַנּוּ. רָצָה לָתֵת לְבַנּוּ אֶת אוֹתוֹ כְּלֵי שְׁמֵן
 אֲפֻרְסִמוֹן שֶׁל סֵם חַיִּים. הָרוּפֵא הָיָה חָכֵם, אָמַר:
 עֲבָדִים רָעִים יֵשׁ בְּבֵיתִי, אִם יִדְעוּ שְׂאֵנִי נוֹתֵן לְבַנִּי
 אוֹצֵר זֶה, יִרַע בְּעֵינֵיהֶם וַיִּרְצוּ לְהִרְגוֹ.

מָה עָשָׂה? לָקַח קֶצֶת סֵם הַמָּוֶת וְנָתַן עַל פֶּתַח
 הַכְּלֵי, קָרָא לַעֲבָדָיו וְאָמַר לָהֶם: אַתֶּם
 נְאֻמְנִים לְפָנַי, הֲתִרְצוּ אֶת אוֹתוֹ הַסֵּם? אָמְרוּ:
 בְּרָאָה מַה זֶה. מָרַם הִרְיָחוּ רָצוּ לָמוֹת. אָמְרוּ
 בְּלִבָּם: אִם סֵם זֶה יִתֵּן לְבַנּוּ, וַדַּאי יָמוּת, וְאֵנּוּ
 בִירֵשׁ אֶת אֲדוֹנָיו. אָמְרוּ לְפָנָיו: מוֹרְנוּ, סֵם זֶה לֹא
 רָאוּי אֵלָּא לְבִנְךָ, וְחֲרִי שְׂכָר עֲבוֹדָתֵנוּ הַשְּׂאֵרְנוּ
 אֲצִלָּה, לֵךְ וְתֵן לוֹ לְשִׁחַד שְׂיִקְבֵּל סֵם זֶה.

כִּי הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא רוּפֵא חָכֵם, יִדַּע שְׂאֵם
 יִתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל מָרַם שְׂיִוְדִיעַ לָהֶם, בְּכָל
 יוֹם הָיוּ רוֹדְפִים אֶת יִשְׂרָאֵל עָלֶיהָ וְהוֹרְגִים אוֹתָם.
 אֲבָל עָשָׂה אֶת זֶה, וְהֵם נָתְנוּ לוֹ מִתְּנוּת וְאוֹצְרוֹת
 כִּדֵי שְׂיִקְבְּלוּהָ, וּבְכֹלם קִבְּלָם מִשָּׂה לְתַתָּם לְיִשְׂרָאֵל.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים סח) עָלִיתָ לְמָרוֹם שְׂבִיתָ שְׂבִי וְגו'.

ומשום זה ירשו ישראל את התורה בלי ערעור
 ובלי קטרוג כלל. פרוך הוא, פרוך שמו לעולם
 ולעולמי עולמים.

בא וראה, עדים של בני ישראל אלו מתנות
 ואוצרות שקבלו, ומשום זה לא היה שולט
 עליהם המות ולא צד האחר. ולא די להם שלקחו
 התורה בלי ערעור כלל, אלא שקבלו אוצרות
 ומתנות מכלם. כיון שחטאו מה פתוב? (שמות לג)
 ויתנצלו בני ישראל את עדים. הם מתנות פאדם.
 מה נשאר מהם? אותו שבני, שפתוב עליה למרום
 שבית שבי וגו'.

הוסיפו וחטאו, מה פתוב? (במדבר כא) וישמע
 הכנעני מלך ערד. וכתוב וילחם
 בישראל וישב ממנו שבי. (ועם כל זה) וכל זמן
 שישראל שבים לאביהם שפשמם, אותם
 אוצרות (והכל) חוזרים אליהם ומתפסים בהם,
 ולעתיד לבא הכל יחזר, שפתוב (דברים ל) וישב

ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְגו'. מִכָּאן וְהִלָּא אָמַר
דְּבָרְךָ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, (שופטים ה) ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר
בְּצִעְדְךָ מִשְׁדָּה אָדוּם אֶרֶץ רַעֲשָׁה. בְּשָׁעָה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁב מִשְׁעִיר, שְׁלֵא קָבְלוּ אֶת
הַתּוֹרָה, אֶרֶץ רַעֲשָׁה וְגו'. מָה הַטַּעַם רַעֲשָׁה?
מִשּׁוּם שֶׁרָצְתָה לְחֹזֵר לְתַחֲוֹ וּבַחֲוֹ, שֶׁכָּפַר הַתְּנָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם: אִם יִקְבְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת הַתּוֹרָה - מוֹטָב, וְאִם לֹא - יִחְזֹר הָעוֹלָם לְתַחֲוֹ
וּבַחֲוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאֲתָה הָאֶרֶץ שְׁתֵּרֵי הַזְּמַן הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְכָל הָעַמִּים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה וְלֹא קָבְלוּ,
וּמִכָּל הָעַמִּים לֹא נִשְׁאַרוּ אֶלָּא יִשְׂרָאֵל לְבָדָם,
חֲשָׁבָה הָאֶרֶץ שִׁיִּשְׂרָאֵל לֹא יִקְבְּלוּ כְמוֹתָם, וּמִשּׁוּם
זֶה אֶרֶץ רַעֲשָׁה. כִּיּוֹן שֶׁאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מִיָּד
שִׁקְטָה, זֶהוּ שִׁפְתוֹב (תהלים עו) אֶרֶץ יִרְאָה וְשִׁקְטָה.
יִרְאָה בַּהֲתַחֲלָה, וּלְבִסוּף וְשִׁקְטָה.

וּבֵא וּרְאָה, מִשּׁוּם שִׁיִּשְׂרָאֵל אָמְרוּ נַעֲשֶׂה, לֹא
פּוֹחֲדִים מִכָּל עֲשִׂיָּה שִׁיּוֹבְלוּ כָּל מְבַשְׂפֵּי

העולם לעשות, ולא מכל קסמים וכשפים של העולם. מה הטעם? אחד בגלל זה, ואחד משום שפשהוציא הקדוש ברוך הוא אותם ממצרים, שבר לפניהם כל מיני כשפים וקסמים שלא יוכלו לשלט בהם, ואותה שעה שבא בלק הוא ידע זאת. מיד - וישלח מלאכים אל בלעם בן בעזר פתורה אשר על הנהר וגו'. מה זה פתורה? אלא שיתקין שלחן וירצה משם עצה מה לעשות. אשר על הנהר?! על הנהרים היה לו לכתוב! מה זה על הנהר? ודאי כך זה, שעל נהר אחד עומד תמיד.

רבי אלעזר ורבי אבא היו הולכים לראות את רבי יוסי בן רבי שמעון בן לקוניא, חמיו של רבי אלעזר. קמו בתצות הלילה לעסוק בתורה. ישבו. אמר רבי אלעזר, פעת הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא נכנס לנן עדן להשתעשע בצדיקים של שם. אמר רבי אבא, שעשוע זה מהו? ואיך משתעשע בהם? אמר רבי אלעזר, דבר זה סוד נסתר הוא, (דף קצג ע"ב) טמיר אלי, שלא

ידוע. אמר לו, וכי בריקנות היו עמודים גדולים
שכלפנים בעולם הזה שלא יודעים ולא רדפו
אחריה לדעת על מה עומדים בעולם הזה, ולמה
היו מצפים באותו עולם?

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה כה) ה' אלהי אתה
ארומם אודה שמך כי עשית וגו'. פסוק
זה הוא סוד האמונה. ה' - סוד עליון, ראשית
נקדה עליונה נסתרת שלא ידועה. אלהי - סוד
(מלכים א יט) קול דממה דקה, והיא הראשית
שעומדת לשאלה, ונסתרה ולא ידועה, ואין מי
שמושיב עליה, משום שהיא נסתרת וטמירה
וגנוזה.

אתה - זו הימין, ראשית שעומדת לשאלה
ולחשיב בה, והוא כהן עליון, כמו שנאמר
(תהלים קו) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק.
מה זה על דברתי מלפי צדק? אלא כהן עליון זה,
שהוא עומד על דבר, משום שאותו דבר לא עומד
אלא בימין. ואותו דבר מהו? מלפי צדק, כך

שָׁמוּ. וּמָה שֶׁאָמַר דְּבַרְתִּי, מִשּׁוֹם שֶׁנִּקְשָׁר בְּדוֹד.
 וְכָל דְּבָרֵי הַשִּׁבְחָה שָׁלוּ בָּאוּ בְּאוֹתוֹ דְּבָר. וְעַל זֶה
 דְּבַרְתִּי. וּמִשּׁוֹם זֶה, אֵתָּה - זֶה כֵּהֵן. וַחֲרֵי בְּאַרְנוּ
 שֶׁשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הֵם שֶׁכָּל אֶחָד נִקְרָא אֵתָּה.

אַרְוֵמְךָ, הַכֹּל בְּאַחַד. אִזְדָּה שְׁמֶךָ כְּרֵאוֹנִי, וְשֵׁם
 זֶה יְדוּעַ. כִּי עֲשִׂיתָ פְּלֵא, כְּסוּי וּלְבוּשׁ
 לְהַתְּלַבֵּשׁ אֹר נִסְתָּר עֲתִיק, רֵאשִׁית הַדְּרָגָה
 הָעֲלִיּוֹנָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן, טָמִיר בְּכִסּוּי שָׁל אֹר
 אַחַר.

דְּבָר אַחַר כִּי עֲשִׂיתָ פְּלֵא - כִּי עֲשִׂיתָ אֶל"ף.
 וּמָהוּ אֶל"ף? חֲרֵי שְׁנֵינּוּ, אֶל"ף בִּי"ת, אֵלֶּף
 בִּינָה. אֲכָל דְּמוֹת שָׁל א' הִיא שְׁלֹשָׁה צְדָדִים,
 רֵאשִׁית הַסּוּד הָעֲלִיּוֹן שָׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, מִשּׁוֹם
 שֶׁבְּדְמוֹת א' יֵשׁ שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אַחַת מִכָּאן וְאַחַת
 מִכָּאן, וְחֲנוּף בְּאַמְצַע, וְהַכֹּל סוּד אַחַד, וְהוּא סוּד
 חִיחּוּד - א'. וּמִשּׁוֹם כֵּן אֵלֶּף לְחֻשְׁבוֹן אַחַד, וְחֵינּוּ
 כִּי עֲשִׂיתָ פְּלֵא. וְרַב הַמְּנוּנָא סָבָא אָמַר כֵּן, כִּי
 עֲשִׂיתָ פְּלֵא, פְּלֵא זוּחֵי וְדְרָגָה אַחַת מֵאוֹתָם

פלאות חכמה, ומיהו? זה (איוב כח) נתיב לא ידעו
עֵיט. והוא פלא.

עצות מרחק. קרא לזה בתחלה פלא, וכאן אמר
פלא עצות מרחק. אלא שם צריך למנות
ששה צדדים לדרגות עליונות, (ישעיה ט) פלא יועץ
אל גבור אני עד שר שלום. וכאן לא בא למנות
חשבון. אבל עצות מרחק מי הם? שני בדי
ערבות, שכל עצה של הנביאים בא משם. הם
נקראים עצות מרחק. אמונה אמן, שנים שהם
אחר, נהר ונן. זה יוצא מערן, וזה משקה ממונו.
הרי כאן כל הסוד הנסתר של האמונה.

השלמה מההשמות סימן י

שהם אחר, נהר ונן. נהר שיוצא מערן ונן
שהשקה ממונו. כאן כל הסוד הסתום של
האמונה. ולמדנו שמי שמתעורר בלילה באותה
שעה שנבנם הקדוש ברוך הוא יחד עם הצדיקים
בנו, צריך לומר פסוק זה ברצון הלב ולבון דעתו
בו, ואחר כך אודך על פי נוראות נפלאתי

נפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד. (ואחר כך ונקר יצא
מצדו וגו'). וזהו שבת החסידים הראשונים
בשהתעוררו בַּחצוֹת הַלַּיְלָה, ואחר כך מסודרים
השבת שקָהם ועוסקים פתורה.

מהו שעשועו של הקדוש ברוך הוא? אלא כל
הצדיקים שעומדים בדמיותיהם ומתלכשים
בגן בכל יום ויום, כיון שרוחצים בטל שעתידי
הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים, נכנסים כלם
למשיח ושואלים מה ששואלים, וְהַרִי הַתְּעוֹרְרוּ
החברים.

אחר כך מתכנסים ומשתדלים כלם בדעת
עליונה בכל הישיבות ששם, ועליהם כמה
ממנים, ומתחדשים שם כמה חדושים פתורה.
אחר כך יוצאים כלם ורואים כשפא אליהו
לאבות, הוא יוצא והם נכנסים, ועומדים לפני
האבות, ושמתים בהם וכמה בני קדושים
שפביבם ושמתים כלם.

בְּשֵׁנְכֶם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחִצּוֹת הַלֵּילָה, בְּלֵם
 עוֹמְדִים מְתַקְנִים בְּרֵאוּי, וְכָל
 הַהִשְׁתַּדְּלוֹת שֶׁהִשְׁתַּדְּלוּ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּחִדּוּשֵׁי
 תּוֹרָה, תַּאֲוֹת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם צְדִיקִים
 שֶׁחִדְּשׁוּ בָּהֶם דְּבָרִים, וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהֶם וּבְאוֹתָם
 חִדְּבָרִים.

אַחֲרַי כִּי בְּלֵם מְתַקְנִים זָכַר וּנְקֵבָה, וְאַחֲרַי
 שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרִיחַ וְהִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהֶם
 בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים סוּדוֹת תְּכַמְתָּם, מִתְנַלָּה
 עֲלֵיהֶם, וְהֵם רּוֹאִים בְּאוֹתוֹ נֶעֱם ה', אִזּוּ בְּלֵם
 שְׂמֵחִים בְּחִדּוּהָ רַבָּה עַד שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט זֵיוֹם וְאוֹרָם,
 וּמֵאוֹתוֹ הַמְּשֻׁךְ זֵיו וְאוֹר שֶׁל חִדּוּהָ שְׁלָהֶם עוֹשִׂים
 פְּרוֹת וְתוֹלְדוֹת לְעוֹלָם תְּוָה, וְאוֹתוֹ פְּרִי וְתוֹלְדָה
 נִבְנָם תַּחַת כַּנְּפֵי הַשְּׂכִינָה עַד זְמַן שֶׁצָּרִיד.

וְכִי מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּכָל צְדִיק וְצְדִיקָה, (וְאָמַר) וְאוֹמְרִים:
 אֲשֶׁרֵי הַמְּלֶךְ שְׂבָנִים הִלְלוּ נִבְרְרוּ לְחֻלְקוֹ
 וְגוֹרְלוֹ!

קול מתעורר מאמצע הרקיע וקורא בקול חזק
 ואומר: זכר ה' לבני אדם את יום ירושלים
 האמרים ערו ערו עד היסוד בה. ואז רעש השמחה
 שלו והקרקור שלו ומכל הצדיקים ששם נשמעים
 בשלש מאות ותשעים רקיעים, משום שאין חדוה
 ושעשוע לקדוש-ברוך-הוא אלא בשעה שעומדים
 בהם (שעומד יחד עם) הצדיקים ששם, ומשום זה נשבע
 ואמר: אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני תדבק
 לשוני לחכי אם לא אוכרכי אם לא אעלה את
 ירושלים על ראש שמחתי. בכל מקום שיש חדוה
 לקדוש-ברוך-הוא, קול זה יוצא וקורא.

אז יוצא משם ועולה ומכה רקיעים ושואג
 שאגות, עד שכל חילות השמים כלם פרעש
 השמחה, ואז נושבת רוח ומכה בעלים של אותו
 אילן גדול, וכל הענפים שלו מכים זה בזה, וקול
 מתעורר מתוך גוף האילן, וקורא ואומר: זכר
 לעולם בריתו דבר צוה לאלה דור אשר כרת את
 אברתם ושבועתו ליצחק. כיון שקול זה מתעורר,

שׁוֹמֵעַ אֲבָרְהָם סָבֵא וּמִתְעוֹרֵר, (א) כַּאֲשֶׁר הוּא רָצוֹן
לְמַלְךְ, וּמִתְנַחֵם אֹתוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִתְעוֹרֶרֶת רוּחַ אַחַת מֵעַד דְּרוֹם,
וְכָל רָצוֹן וְחֵדוּת וּרְפוּאָה מִתְעוֹרְרִים עַל
הָעוֹלָם. וְאִז עוֹלָה הַבְּקָר, וְנִמְצָא רָצוֹן וּמְנוּחָה לְכָל
אֲסִירֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁהֵם בְּבֵית חוֹלִים. אֲשֶׁרֵי הָעַם
שְׂיֻכּוֹלִים לְדַעַת מִהֶסּוּדוֹת הַטְּמִירִים וְהַנְּסֻתָּרִים שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

אָמַר רַבִּי אַבְא, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי אֲנִי וְרַבִּי יְהוּדָה
שָׁמַן עֵבֹ (הוֹלָכִים) בְּמִדְבָּר, וְנִכְנַסְנוּ בְּמַעְרָה
אַחַת, וּמָצְאָנוּ שָׁם סֵפֶר עֵתִיק אֶחָד מִיָּמִים
רֵאשׁוֹנִים. פָּתַחְנוּ אוֹתוֹ, וּמָצְאָנוּ שֶׁהִיא פְּתוּבָה
בְּרֵאשׁ דְּבָרָיו: (ישעיה מב) הָרֵאשׁוֹנוֹת הֵנָּה בָּאוּ
וְחֻדְשׁוֹת אֲנִי מִגִּיד, וּבֵאֵר הַפְּסוּק בְּנִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים. מִיּוֹם שֶׁעָלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבְרֵא עוֹלָם.

וְעַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, כָּל רוּחוֹת הַצְּדִיקִים הָיוּ
גְּנוּזוֹת בְּמַחְשָׁבָה לְפָנָיו, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
בְּדַמּוֹתוֹ. כִּיּוֹן שֶׁצִּיר אֶת הָעוֹלָם, הִתְנַלּוּ בָּלָם

וְעָמְדוּ בְדַמּוֹתָם לְפָנָיו בְּרוּמֵי מְרוֹמִים, אַחַר כֵּן
 נָתַן אוֹתָם בְּאוֹצַר אֶחָד בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאוֹתוֹ
 אוֹצַר לֹא מָלֵא לְעוֹלָמִים, וְתָמִיד קוֹרֵא: הֲרֵאשֵׁנוֹת
 הֵנָּה בָּאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַנְיֵד. מַה הֵם אֲנִי מַנְיֵד בְּכֶלֶם
 בְּשִׁמּוֹת. וְאֵין תַּאֲוָה וְכִסּוּף לְאוֹצַר הַזֶּה, אֲלֵא רַק
 לְהוֹרִיק בּוֹ נְשָׁמוֹת תָּמִיד.

כִּמּוֹ שְׁלֵגֵיהֶנּוּם אֵין תַּאֲוָה וְכִסּוּף אֲלֵא רַק לְקַבֵּל
 נְשָׁמוֹת לְטַהֵר שָׁם. וְכֹל יוֹם קוֹרֵא: הֵב הֵב.
 מַה זֶה הֵב הֵב? (אֲלֵא) שָׂרָף שָׂרָף. וְאוֹתוֹ אוֹצַר לוֹקַח
 כֹּל (אוֹתָן) הַנְּשָׁמוֹת הַלָּלוּ, עַד זְמַן שְׁמִלְבִּישָׁם
 וּמוֹרִידָם לְעוֹלָם הַזֶּה, וּמִתּוֹךְ חֲטָא אָדָם הֲרֵאשֵׁנוֹן
 שְׁחַמְשִׁיךְ צַד הֲרַע לְעוֹלָם, הַצְּטַרְכוּ לְהַלְבִּישׁ אוֹתָן
 נְשָׁמוֹת בְּלְבוּשׁ זֶה, שְׁחֵרֵי לְבוּשׁ אַחַר רְצַח הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהַלְבִּישׁ לְאוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת. (וְאָמַר בְּאוֹתוֹ סֶפֶר)
 וְהֵהוּא (וְהִיָּה) אָמַר אוֹתוֹ סוּפֵר: עַד כָּאן שְׁתָּקוּ (שְׁתָּקוּ).
 וְעוֹד רְאִיתִי מִכָּאן וְהִלָּאָה אוֹתֵינוֹת מְחֻקּוֹת שְׁלֵא
 יְדוּעוֹת.

וְאַחַר כֵּךְ רָאִיתִי אוֹתָן בְּחֵלוֹם, וְאָמְרוּ לִי: שְׂתַק
 וְאַל תִּגְנֹה, אֲלֵא לְסַלֵּעַ הַתַּקִּיף. וְכֵךְ
 עָשִׂיתִי. וּמִצָּאתִי בוֹ שְׂכָלִים שָׁל לְבוּשׁ אַחַר עֲתִיד
 הַקְּדוּשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַלְבִּישׁ אֶת אוֹתָן נְשָׁמוֹת
 לְעֲתִידִים (לְעֲתִיד) לָבֵא. (אם ב'ו) מֵתִים שָׁחִיו עַל יְדֵי
 יְחֻזְקָאֵל, מָה תַּפְעֵם לֹא עָשָׂה לָהֶם אֶת אוֹתוֹ
 הַלְבוּשׁ?

אֲלֵא מִשׁוֹם שָׁלֹא הִגִּיעַ זְמַן לְהַעֲבִיר בְּעוֹלָם אוֹתוֹ
 אֲוִיר מָהוֹר שְׁעוֹשָׂה לְבוּשִׁים, וּמִשׁוֹם זֶה לֹא
 הַלְבִּישָׁם אֲלֵא כְּמוֹ שָׁהֶם חָיו, וְכֵךְ יִהְיֶה לְתַחֲתֵת
 הַמֵּתִים, פָּרַט שְׁאוֹתָהּ וְהָמָא שָׁל הַחֲתָחֻלָּה לֹא
 נִמְצָאת שָׁם.

כְּשִׁינֻצָּא אָדָם מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, כָּלָם, בֵּין צַדִּיקִים
 בֵּין חַסִּידִים וְתַמִּימִים וְרַשָּׁעִים וְחַיָּבִים,
 כָּלָם עוֹבְרִים בְּדַרְךְ זוֹ לְרֵאוֹת אֶת אָדָם הָרֵאשׁוֹן
 לְבְנֵי הָעוֹלָם, וּמִשָּׁם לוֹקְחִים דְּרָה, הֵן לְגַן עֵדֶן הֵן
 לְגֵיהֶנָם.

כָּל אֹתָם שִׁדְרָכֶם לְנֵן עֲדֹן, מִתְקַרְבִּים לַחֹמָה
הַחִיצוֹנִית מֵאוֹתָן שֶׁלֹּשׁ חֹמוֹת שָׁשׁם, וְאִז
יֹצֵא מִמֶּנָּה אֶחָד, וּמִתְעוֹרֵר לְפָנֵיהֶם וְקוֹרֵא
וְאוֹמֵר: אֲשֶׁרִיכֶם הַצְּדִיקִים (בְּכָל הָעוֹלָמוֹת) בְּעוֹלָם!
וְאוֹתוֹ מִמֶּנָּה, שָׁמוּ יַעֲזֹרֵא"ל, מְלַמֵּד אוֹתָם אֶת
הַדֶּרֶךְ, וְהוֹלֵכִים לְפָנָיו עַד שֶׁעַר אֶחָד שֶׁל הַגֵּיהֶנֶם,
וְאוֹתוֹ מִמֶּנָּה קוֹרֵא בְּחִיל וְאוֹמֵר: צַנְנֵנוּ הָעֵשֶׁן! צַנְנֵנוּ
הַשְּׂרָפָה! בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מְצַנְנִים אוֹתָהּ בְּבִהִילוֹת,
וְנִכְנָסִים בָּלֶם וְטוֹבְלִים וְעוֹזְבִּים, וְכָל אוֹתָם
רְשָׁעִים נִמְסָרִים בְּיַד דּוֹמ"ה וְנִכְנָסִים בְּגֵיהֶנֶם, וְכָל
אוֹתָם צְדִיקִים לֹא נִמְסָרִים בְּיַדוֹ, אֲלֵא (בְּיַדוֹ)
הַמִּמֶּנָּה הַזֶּה.

וְאַחַר שְׁטוֹבְלִים וְעוֹזְבִּים, הַמִּמֶּנָּה הַזֶּה הוֹלֵךְ
לְפָנֵיהֶם עַד שֶׁמִּנְיָעִים לַחֹמַת גֵּן עֲדֹן,
וְאוֹתוֹ מִמֶּנָּה קוֹרֵא לְפֶתַח וְאוֹמֵר: פֶּתַחוּ שְׁעָרִים
וַיָּבֹא גוֹי צְדִיק שֹׁמֵר אֲמִנִים (ישעיה כו). אִז פּוֹתְחִים
פֶּתַח וּמִכְנִיסִים אוֹתָם, וְכֹךְ בְּכָל פֶּתַח.

בִּיּוֹן שְׁנִכְנְסוּ לְתוֹךְ מְקוֹם שְׁצַדִּיקִים אַחֲרֵים
 עוֹמְדִים, כַּמָּה חֲדוּהָ עַל חֲדוּהָ עַל
 הַצַּדִּיקִים, וְכֹל בְּנֵי הַיְשִׁיבָה שְׂמֵחִים. לְסוּף שְׁלֹשָׁה
 יָמִים שְׁמַת־חַבָּאִים בְּהִיכָלוֹת יְדוּעִים, יוֹצְאִים
 וְאוֹיְרִים נוֹשְׁבִים, וּמְצַטְטִירִים כֻּלָּם בְּדַמְיוֹתֵיהֶם.
 מִכָּאן וְחֵלְאָה יוֹרְשִׁים יִרְשָׁה כְּרֵאוֹי לְכֹל אֶחָד
 וְאֶחָד.

מִרְאָה שְׁנִרְאָה בְּנֵן עֵדֶן מִמִּרְאָה נִכְבֵּד, דְּמוֹת כָּל
 הַדַּמְיוֹת, וְגוֹן שֶׁל כָּל הַגּוֹנִים. שְׁמֹלְךָ
 הַקְדוּשׁ לֹא מִתְגַּלֶּה בְּהִיכָל וְלֹא בְּמְקוֹם אֶחָד, אֵלָּא
 נִפְתָּח רְקִיעַ מְרָקָם עַל גַּב הַגּוֹן לְאַרְבַּעַה צַדִּדִּים,
 וּמִתְמַלֵּא מִזֵּיו כְּבוֹד הַקְדוּשׁ וְנִרְאָה שָׁם, וְנִהְיִים כָּל
 הַצַּדִּיקִים. מִי רָאָה חֲדוּהָ וְכִסּוּף קְדוּשׁ שֶׁל אוֹתוֹ
 נַעַם ה'.

עַד כָּאן תְּהִי לִי רְשׁוֹת לְרֵאוֹת בְּאוֹתוֹ סֵפֶר.
 כְּשֶׁחֲקַנּוּ לְרֵאוֹת בּוֹ יוֹתֵר, פָּרַח מִיָּדִי וְלֹא
 רָאִיתִי אוֹתוֹ. נִשְׁאַרְתִּי עֲצוּב וּבְכִיתִי, יִשְׁנַתִּי שָׁם
 בְּאוֹתָהּ מְעַרְהָ וְרָאִיתִי אוֹתוֹ (אֵת אוֹתוֹ) שְׁחִיחָה לְבוֹשׁ

מֵדִים. אָמַר לִי, רַבִּי, לָמָּה לָךְ לְבָבוֹת? וְאֵל
 תִּתְעַצֵּב (מִמֵּי) מִמָּה שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ סֵפֶר. פָּרַח אֵלָיו
 וּלְקָחוּ, וְעַד שֶׁלֹּא יֵצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה, גָּנְזוּ אוֹתוֹ
 בְּאוֹתָהּ מְעַרְהָ שֶׁבַּמְדַּבֵּר הַזֶּה, וְכַעֲת שֶׁהָיָה מִתְנַלָּה
 לְחַיִּים כָּאֵן, פָּרַח בְּאֵוִיר וּלְקָחוּ.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה לָךְ לְדַרְכָּךְ. וּמֵאוֹתוֹ יוֹם וְעַד עַכְשָׁיו
 לֹא הִתְנַלָּה לִי וְלֹא זְכִיתִי לְשִׁמְעַ מִמֵּי הַזֶּה,
 וּבְכָל זְמַן שֶׁאֲנִי נֹזֵק, אֲנִי נִשְׁאָר עֲצוּב. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, אוֹלֵי הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבוֹדוֹ
 שֶׁלֹּא רוֹצֵה שִׁיתְנַלָּה בְּעוֹלָם.

עַד שֶׁיֵּשְׁבוּ וְעִסְקוּ בְּדַבָּרִים אַחֲרִים עֲלִיזִים
 וּנְכַבְּדִים, הָאִיר הַיּוֹם. קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, כְּעֵת עֵת רְצוֹן מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, נֹאמַר
 דְּבָרֵי תוֹרָה וְנִתְעַסֵּק בָּהּ וְנִשְׁתַּתַּף בַּשְּׂכִינָה. פָּתַח
 וְאָמַר, ה' בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוֹלִי בִּקְרֹא אֶעֱרֹךְ לָךְ וְאֶצְפֶּה.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּלָעַם הָרָשָׁע מִי תִּרְגַּם אוֹתוֹ, וְאִיךְ
 נִתְרַגַּם? אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְכֵלִי: ע"כ מֵהַשְּׂמִטוֹת.

השלמה מההשמטות נ"א סימן י

לֵאמֹר הֲנִיחָה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. אִם תֹּאמְרוּ שְׁחַרְי
צָרִיד לְקַחַת שְׂמֹת וַיּוֹחֲסִין שְׁלָהֶם - לֹא
צָרִיד, אֲלֵא דַרְדָּךְ כָּלֵל, שְׂפָתוֹב הֲנִיחָה עִם יֵצֵא. מָה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂפָךְ קָרָא לָהֶם הַפְּטָרוֹן שְׁלָהֶם
כְּמָה פְּעָמִים. וְעַל זֶה אֵל תִּטְעֶה שְׂפָתוֹב שְׁלַח אֶת
עַמִּי, בְּכֹל זְמַן.

וְעוֹד, כְּשֶׁלְקַחְתָּ עֵצָה עֲלֵיהֶם עִם פְּרַעְיָה, בְּלִשׁוֹן
זֶה יִכְלֹת לָהֶם, שְׂפָתוֹב הֲנִיחָה עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוֹם מִמֶּנּוּ. גַּם כָּאן, שְׂפָתוֹב הֲנִיחָה עִם
יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. וְלֹא הוֹצִיא אֹתָם אַחֵר, אֲלֵא הוּא
מִעֲצָמוֹ יֵצֵא, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ תוֹכֵל לְהַרְעֵ לָהֶם.

הֲנִיחָה כֶּסֶה אֶת עֵינֵי הָאָרֶץ. יֵשׁ אֹמְרִים, סִיחוֹן וְעוֹג
שֵׁיִשְׂרָאֵל הָרְגוּ אֹתָם, שְׁחִיו עֵינֵי הָאָרֶץ. אֲלֵא
כְּשֶׁהָבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶרְבֶּה עַל אָרֶץ
מִצְרַיִם, כְּתוּב וַיְבַרְכֵם אֶת עֵינֵי כָל הָאָרֶץ וַתִּחְשַׁד
הָאָרֶץ, לָמָּה? מִשּׁוֹם שְׂכָל מְכַשְׁפֵי וְקוֹסְמֵי הָעוֹלָם
לֹא יִכְלוּ לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים, אֲלֵא רַק דְּבַר אַחַד

בְּדַרְגָּה אַחַת בְּזִמְנֵי אַחֵר, וְעַם זֶה הֵבִיא עָרֹב מִכָּל־כָּל
 מִכְּמַח מִיָּנִים מִכָּל־כָּלִים אֵלָיו בְּאֵלָיו, עַד שֶׁלֹּא יִכְלוּ
 כָּל מִכְשָׁפִים וְקוֹסְמִים לַעֲמֹד, וְזֶהוּ וַיִּבְכּוּ אֶת עֵין
 כָּל הָאָרֶץ, וְכֹאן כָּתוּב וַיִּבְכּוּ אֶת עֵין הָאָרֶץ, וְכֹד־
 הוּא וַדָּאֵי.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּלֶק וּבְלָעַם לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם
 מִכְשָׁפִים וְקוֹדְמִים כְּמוֹתָם. (בְּלָעַם), חִילוּ
 וּכְחוּ הָיָה בְּפִיו וְעֵינָיו. בְּלֶק, חִילוּ וּכְחוּ הָיָה
 בְּמַעֲשֵׂה יָדָיִם. וְזֶה צָרִיף אֶת זֶה, שֶׁהָרִי כָּל סוּגֵי
 הַכְּשָׁפִים שֶׁל הָעוֹלָם, בְּפֶה וּבְמַעֲשֵׂה הוּא, וּבָהֶם
 תְּלוּוִיִּם. לְבָלָעַם הָיָה לְשׁוֹן וְלֹא יָדָיִם, לְבָלֶק הָיוּ
 יָדָיִם וְלֹא לְשׁוֹן.

הָלְכוּ הַחֲבֵרִים עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְשַׁדָּה אַחַת, וְהִשְׁמַשׁ
 הָיְתָה חֲזָקָה מְאֹד. רָאוּ אֶת אוֹתוֹ בֵּית
 הַשַּׁדָּה בִּיפֵי הָעֹשָׁבִים, וּמִיָּם יוֹצְאִים לְכָל צַד וְעֲצֵי
 הַשַּׁדָּה רַבִּים. יָשְׁבוּ שָׁם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּמְחַ
 נָאָה מְקוֹם זֶה לְנוֹחַ בּוֹ.

עַד שִׁישְׁבוּ הָרִי נְחֹשׁ גְּדוֹל בָּא בְּחֹזֶק הַשְּׁמֶשׁ וְעָבַר
 לְפָנֵיהֶם. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נְחֹשׁ נְחֹשׁ, סִטָּה
 לָךְ מִדְּרָבָךְ, שְׁחַרְי שָׁב אֹתוֹ הָאִישׁ וְהִתְנַחֵם עַל
 מַה שִּׁעָשָׂה וְלֹא יוֹסִיף לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ תְּדַבֵּר. תְּמַהוּ
 הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי אַבְא, מַהוּ? אָמַר לָהֶם, שְׁתַּקּוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נְחֹשׁ נְחֹשׁ, לְאַחַר שִׁלְחִישׁוֹ לָךְ
 מִהַשְּׁמַיִם, הִתְנַחֵם אֹתוֹ הָאִישׁ וְשֵׁם
 בְּרִצּוֹנוֹ שְׁלֹא יָשׁוּב בּוֹ לְעוֹלָמִים, סִטָּה לָךְ
 מִדְּרָבָךְ. עֶמֶד הַנְּחֹשׁ עַל עֶמְדוֹ, וְלֹא לָקַח לְבָאֵן
 וְלְבָאֵן. שָׁב כְּמוֹ מִקְדָּם. אָמַר לוֹ, נְחֹשׁ נְחֹשׁ,
 יַדְעֵתִי מַה שִּׁאַתָּה רוֹצֶה, שׁוּב מִדְּרָבָךְ, שְׁחַרְי גּוֹי
 רָשָׁע בָּא שִׁעָשָׂה רַע לַיהוּדֵי אַחַד, וַחֲרִי הוּא יִשָּׁן
 שׁוֹכֵב בַּמַּעְרָה שְׁלֶךְ, לָךְ וְחַרְגָּהוּ. מִיַּד תִּזְר אֹתוֹ
 הַנְּחֹשׁ וְדַלֵּג דְּלוּגִים לְפָנֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם לֹא הָיִיתִי פֹה, כִּמְה רַעוֹת
 תִּהְי עוֹשֶׂה הַנְּחֹשׁ תִּהְי, שְׁחַרְי אָדָם יְהוּדֵי
 אַחַד עָשָׂה מַעֲשֶׂה שָׁל חֲטָא, וְעַד שְׁלֹא שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה לְחִישׁוֹ לְנְחֹשׁ תִּהְי לְחַרְג אֹתוֹ, וְנִמְלָךְ

אותו האיש בין כך ובין כך, והתנחם מחטאו,
 ואמר שלא ישוב לעולמים לאותו החטא, ועל כך
 נצול מן הדין.

אמרו החברים לרבי אלעזר, במה ידעת? אמר
 להם, סימן נתן לי אבא, ואני יודע אותו.
 אמר לו, מילא הנחש שידעת בו, אותו שהתנחם
 ושב מחטאו במה ידעת? אמר להם, כשהיה הולך
 אותו הנחש, הקשקשים שלו היו עולים וזנבו
 וקופ, והוא שהולך (הולך) בבהילות, רוח אחת
 היתה הולכת בנגדו וקוראת לפניו: שוב מדרךך,
 שחרי שב מחטאו והתנחם אותו האיש.

ואותו הנחש הרע לא היה מצית עד שיתנו לו
 כפר אתו במקום אותו אדם שהתחייב
 מיתה ושב. שכוך דרך הנחש למעלה ולמטה - כיון
 שנתנה לו רשות, לא שב עד שהשלים אותו הדין
 הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו
 במקומו רשע אחר בכפר, שחרי בריקנות הוא לא
 יצא, כיון שנתנה לו רשות.

אָמְרוּ לוֹ, מִיֵּלֵא כָּל זֶה, אוֹתוֹ גּוֹי שֶׁאִמְרַת שְׁנַתָּה
 לוֹ כִּפּוּר בַּמָּה יִדְעָתָּ? אָמַר לָהֶם, בֵּינוֹן
 שְׁדַבְּרָתִי לְנַחֵשׁ, אוֹתוֹ רוּחַ שְׁהִיתָה כְּנִגְדּוֹ וְלוֹחֶשֶׁת
 לוֹ שִׁישׁוּב לְדַרְכּוֹ, שְׁהִירִי אוֹתוֹ אָדָם הַתְּנַחֵם, דְּלָגָה
 אוֹתָהּ רוּחַ עַל אֲזוּנֵי (אֲזוּנֵי וְאִמְרָה לֵי).

תָּמָהּוּ הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, גִּלְיָד וְנִרְאָה,
 שְׁהִירִי הַנַּחֵשׁ עֲשֵׂה מַה שֶׁעֲשֵׂה. קָמוּ וְקָרְבוּ
 לְסִלְעַ אֶחָד בְּאוֹתוֹ בֵּית שְׁדָה, וּמִצְאוּ אוֹתוֹ הַגּוֹי
 מִתּוֹ וְאוֹתוֹ נַחֵשׁ כְּרוּף עַל עַקְבוֹ, וְלֹא תִּהְיֶה נִבְדָּל
 מִמֶּנּוּ. וְאַחֵר כֶּף נִפְרַד מֵעַקְבוֹ וְעָלָה עַל גְּרוֹנוֹ
 וְנִבְרַד שָׁם, וּמִשָּׁם תִּהְיֶה יוֹרֵד עַל עַקְבוֹ, שְׁלֹא תִּהְיֶה
 נִפְרַד מִמֶּנּוּ.

מִצְאוּ לוֹ אֶרְנַק אֶחָד מִלֵּא דִינָרִים שְׁגוּל מִיהוּדִי
 אֶחָד בְּדִרְדָּר וְחִבָּה אוֹתוֹ. לָקַח רַבִּי אֶלְעָזָר
 אֶת הָאֶרְנַק. אָמַר, כְּרוּף תְּרַחֲמֵן שְׁכַכֵּל הוּא עוֹשֶׂה
 שְׁלִיחוֹת. שָׁבוּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁחִיו (הוֹלָכִים).

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרַת בְּעֵינַי
 נִכְבְּדָתָ וְאֲנִי אֶהְבְּתִיךָ וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִיךָ

וּלְאֵמִים תַּחַת נִפְשֶׁךָ (ישעיה מג). מֵאֲשֶׁר יִקְרָתְךָ?! יָקָר
צָרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב! וְכֵךְ צָרִיךְ: מֵאֲשֶׁר אַתָּה יָקָר
בְּעֵינַי. מֵהוּ יִקְרָתְךָ? מִכָּלֵל שֶׁהוּא מַעֲצָמוֹ הַתְּכַבֵּד,
אֵלָּא כִּי הוּא בְּיָדָי. שֶׁכָּל בֶּן אָדָם שֶׁהוּא בְּחִיּוֹב
לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּהַתְחַלָּה הוּא מְזוּלָזֵל
וּמִתְעַב (תוֹעֵבָה) לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחַר
שֶׁנִּמְלָךְ וְשָׁב מִחַטָּאוֹ, עָבָשׁ הוּא הַתְּכַבֵּד
מַעֲצָמוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עָלָיו וְאוֹמֵר,
מֵאֲשֶׁר יִקְרָת בְּעֵינַי נִכְבְּדָתְךָ. אַתָּה מַעֲצָמְךָ
נִכְבְּדָתְךָ.

בְּעֵינַי נִכְבְּדָתְךָ וְאֲנִי אֶתְכַתִּיב. שְׁחַרְי אֵין אֶתְכַבֵּה
לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם תְּכֵן אָדָם בְּעוֹלָם
זֶה אֵלָּא בְּמִי שֶׁשָּׁב מִחַטָּאוֹ, וְעַל זֶה אֲנִי אֶתְכַתִּיב,
אֲבָל מָה אַעֲשֶׂה שְׁחַרְי נְתַתִּי רְשׁוּת לְנַחֵשׁ לְהַזִּיק?
זוֹהִי הָעֵצָה - וְאַתָּן אָדָם תְּכַתִּיב. מֵהוּ אָדָם שֶׁנִּתֵּן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּכַתִּיו? אוֹתוֹ אָדָם שֶׁבֵּא מֵעַם
אַחַר, שֶׁאוֹתוֹ נָחַשׁ יֹאכֵל מִשָּׁלוֹ, שֶׁכְּתוּב וְאַתָּן
אָדָם, אֵל תִּקְרִי אָדָם אֵלָּא אָדָם. וּלְאֵמִים, זֶהוּ

לְאִם מְלֵאִם יְאֱמִין, וְזֶה זְרַע עֲשׂוֹ שְׁנֵתָן
תַּחַת נַפְשׁוֹ.

עַד שִׁישְׁבוּ הָרִי הַיְהוּדִי הָיָה שְׂאוֹתוֹ הַגּוֹי גָּזֵל
וְהַנְּחָשׁ הַרְגוֹ, כִּי בַדֶּרֶךְ לֵאמֹר וְעַיִתָּהּ, וּמִתּוֹךְ
חֹזֵק הַשֶּׁמֶשׁ נִבְנִים בְּאוֹתוֹ שָׂדֵה וַיֵּשֶׁב תַּחַת עֵץ
אֶחָד, וְהָיָה מִתְרַעַם לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמִצְדִּיק
עָלָיו אֶת הַדִּין וְאוֹמֵר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, גְּלוּי וַיְדוּעַ
לְפָנֶיךָ שְׂאִינִי חוֹשֵׁשׁ עָלַי וְעַל גּוֹפִי וְעַל מְמוֹנֵי
כְּלוּם, שְׁחַרְי בְּדִין נַעֲשֶׂה כָּל (מח) שֶׁנַּעֲשֶׂה, אֲכַל אֵב
וְאִם זְקֵנִים יֵשׁ לִי, שְׂאִין לִי בַּמָּה אֲפָרִים אוֹתָם,
וְעַל זֶה חָשַׁשְׁתִּי.

וְעוֹד עַל כָּל זֶה - צָרוּר אֶחָד שֶׁל דִּינָרִים שְׁחָיָה
בְּאוֹתוֹ הָאֲרָנָה, שֶׁל עֲנִי אֶחָד לַעֲשׂוֹת חֶפֶה
לְבָתוֹ הָעֲנִיָּה, מָה אַעֲשֶׂה? רַבּוֹן הָעוֹלָם, עַל זֶה
כּוֹאֲבֵנִי בְּלִבִּי יוֹתֵר.

בְּכַה וְאוֹמֵר, (תהלים יט) מִשְׁפָּטֵי ה' אֱמֶת צְדָקוֹ יַחְדּוֹ.
דִּינָיו שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם הֵם אֱמֶת. לָמָּה הֵם
אֱמֶת? מִשּׁוּם שֶׁצְדָקוֹ יַחְדּוֹ. שְׁחַרְי בַּשַּׁעַת הַדִּין,

בְּשֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצֵה לַעֲשׂוֹת (ד"ו), כַּמָּה בַּעֲלֵי
מְגִנִּים עוֹמְדִים מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וּמִצַּדִּיקִים אֵלֹה
בְּאֵלֹה, וְנִלְחָמִים אֵלֹה בְּאֵלֹה. כִּיּוֹן שְׂצַדִּיקוֹ אֵלֹה בְּאֵלֹה
וְהִסְכִּימוּ כְּאַחַד, אֲנִי מִשְׁפָּטֵי ה' אֵמֶת. אֵימָתִי
צַדִּיקוֹ יִחַדּוּ? כְּשִׁמְצַדִּיקִים כָּל בְּנֵי הַדִּין שְׁלַמְעֵלָה.
וְעַל זֶה, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אֲנִי בּוֹכֶה, וְלֹא עַל שְׁלִי!

שְׁמַע רַבִּי אֱלֹעָזָר וְהַחֲבָרִים, וְקָמוּ אֵלָיו. רָאוּ אוֹתוֹ
שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב פֶּתַח אוֹתוֹ הָעֵץ, וְהַחֲזִיקוּ בּוֹ,
וְנָטְלוּ אוֹתוֹ אֵלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֱלֹעָזָר, (אֵל תִּפְסְחֵד)
צַדִּיק אֵמֶת, שָׂאֵם אֵינֶךָ צַדִּיק, לֹא יִרְחִישׁ לְךָ
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גַם גְּדוֹל כָּמוֹ שְׁעֵשָׂה. בְּרֵאשׁוֹנָה
מִלְ אַרְנָקָה, וְתִלְךָ וְתִרְאֶה מַה שְׁעֵשָׂה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּגִלְלָה.

הֲלֵךְ עִמָּם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מֵת, וְהִנָּחֵשׁ תְּהִיָּה
עוֹשֶׂה בּוֹ נְקָמוֹת, וְתִהְיֶה בְּרוּךְ עַל צְוָאוֹ.
הִשְׁתַּפַּח אוֹתוֹ הִיְהוּדֵי בְּעֶפְרָה, וְהוֹדָה וְשִׁבַּח אֶת
רַבּוֹן הָעוֹלָם, וְקָם וּנְשָׁק יְדֵי רַבִּי אֱלֹעָזָר וְהַחֲבָרִים.

אמר להם: כעת ידעתי שהקדוש ברוך הוא
הרחיש גם זה בגללכם.

אבל חכמים, על האב והאם הזקנים שיש לי אני
בוכה, ועל העני שנתן לי את הצרור. פתח
הארנק והראה להם את הצרור, וכן הראה להם
המכה שעשה לו אותו הנזי. התפלל עליו רבי
אלעזר, ונרפא.

קרבו לאותו הנזי במקדש, וראו אותו הנחש
שהיה עושה בו כבראשונה. אמר רבי
אלעזר, נחש נחש, כל מה שעשית - נאה עשית,
ועוד שהראית כחך וגבורתך בו ועשית בו נקמות
רבות, והרי ראינו שלש פעמים, והראית כל מה
שעשית. מכאן והלאה לך והתחבא במערתך,
וגוזרני עליך, שלא תזיק לבריה בעולם. נפרד
אותו הנחש, וכפף ראשו והלך לו.

אמר רבי אלעזר לאותו היהודי: מל את תכשיט
שונאך, שהרי בים של זהב יש לו אנאלו
שהשאיר לו בנו של אותו גוי לאביו, ואל תטל

מִשְׁלוֹ כְּלוּם, וְלֵךְ לְאִישׁ שְׂבַמְקוּם פְּלוּנִי, וְתִמְצֵא
 שְׂמִתָּה אֶשְׁתּוֹ. לֵךְ אֵלָיו, וְתֵן לוֹ כִּים תְּהִינָרִים תְּוֹה,
 מִשׁוּם שְׂלֵאוֹתוֹ הָאִישׁ יֵשׁ בֵּין אֶחָד, וְשָׂמוּ שְׂמֵעוֹן,
 וְהָיָה הוֹלֵךְ עִם סְחוּרָה עַל הַיָּם, וְהֵם בַּסְּפִינָה, וּבְנוּ
 שָׁל הַגּוֹי תְּוֹה נָנֵב לוֹ אוֹתוֹ הַכִּים וְנָתַן אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ
 רָשָׁע. וְאָמַר לְאוֹתוֹ תְּהִינָרִים שְׂיַעֲלָה כִים זֶה לְבָנוּ,
 שְׂבַמְהִירוֹת יֵלֵךְ אֵלָיו, וְיִוָּדָה לְקָדוֹשׁ-כְּרוֹךְ-הוּא
 שְׂתִּחַזֵּיר אֲבָדָה לְבָעֲלָיו. וְכֹךְ עָשָׂה. נָטַל הַכִּים,
 וְהִשְׁתַּחֲוָה לְפָנָי רַבִּי אֶלְעָזָר וְנִשְׁקָ יָדוֹ. תְּמָחוּ
 הַחֲבֵרִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּכָל תְּדַרְךָ תְּזוּ יֵשׁ תְּמִיתָה בְּכָל
 מָה שְׂרָאִינוּ בָךְ, וְכָעֵת הִיא תְּמִיתָה עַל
 תְּמִיתָה, מָה זֶה? אָמַר לָהֶם: דְּבַר זֶה אִינוּ כְּסִימָן
 הוּא וְלֹא בְּחֻכְמָה, אֶלָּא שְׂרוּחֵי מִסְתַּבֵּל, וְאֲנִי
 רְאִיתִי כְּאֵלוֹ בְּעֵינַי רְאִיתִי. תְּמָחוּ כָּל הַחֲבֵרִים.
 הָלְכוּ כָּל הַחֲבֵרִים וְאוֹתוֹ הִתְהוּדִי עִמָּהֶם, עַד
 שְׂתִּגִּיעוּ לְחָמִיו. כִּיּוֹן שְׂתִּגִּיעוּ לְשָׂם, מְצֵאוּ אֶת חָמִיו
 שְׂתִּהִיָּה יוֹשֵׁב עַל גַּבִּי מִמָּתוֹ וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה. כִּרְךְ

בְּרָכָה רַבִּי אֶלְעָזָר, וּבְרָכוּ הַחֲבֵרִים, וְהוּא שָׂמַח
עִמָּם.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ירמיה יז) רְפֹאֲנִי ה'
וְאֲרַפֵּא הוֹשִׁיעֵנִי וְאֹשִׁיעֵהָ. כִּיּוֹן שְׂאֵמַר
רְפֹאֲנִי ה', מֵהוּ וְאֲרַפֵּא? כִּיּוֹן שְׂאֵמַר הוֹשִׁיעֵנִי,
מֵהוּ וְאֹשִׁיעֵהָ? כִּיּוֹן שְׂהַרְפֵּא מְרַפֵּא, מִי הוּא
שְׂיִכָּה?

אֵלֵא (אָמַר רַבִּי יוֹסִי תַמִּיז), כָּל רְפוּאָה שְׂפָעוּלָם בְּיַד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲבָל יֵשׁ מֵהֶם עַל יְדֵי
שְׁלִיחַ, וַיֵּשׁ מֵהֶם שְׂלֵא נִמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ. וְאוֹתָם
שְׂנִמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ הֵם רְפוּאָה, אֲבָל לְפַעְמִים
חוֹזְרִים. אֲבָל אוֹתָם שְׂהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַפֵּא לֹא
חוֹזְרִים לְעוֹלָמִים, וְעַל זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה,
שְׂאִין בָּהּ חֲלֵי כָּלָל. וּמַשּׁוּם כֵּן רְפֹאֲנִי ה' וְאֲרַפֵּא,
וְזֶה בְּלֵי קִטְרוֹנָה כָּלָל. וּבְכַעַת, חֲבֵרִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נָתַן לִי רְפוּאָה, וְעָשָׂק לִי וְעָרַב לִי.

סָפְרוּ לוֹ כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֵׂה. תָּמָה וּבָכָה וְשָׂמַח.
אָמַר, חֲבֵרִים, נְדַרְתִּי שְׂאֵלְךָ אֵלָיו וְאֶת־חֵבֶר
עָמוּ, וְנוֹדָה וְנִשְׁפַּח לְרַבּוֹן הָעוֹלָם. שָׂמַח עִמָּם.

אָמְרוּ לוֹ: בַּמָּה הָיִיתָ מְתַעֲסֵק? אָמַר לָהֶם,
הָיִיתִי מְתַעֲסֵק בְּפָרָשַׁת בָּלָק, וְרֵאִיתִי
שְׂחֻכְמָתוֹ הִיָּתָה חֲזָקָה וַיּוֹתֵר מִחֻכְמָתוֹ שֶׁל
בְּלָעָם. חֻכְמַת בְּלָעָם פַּעַם אַחַת - וְחֻכְמַת בָּלָק
בְּכָל זְמַן. אֲבָל כָּל הַמַּפְתָּחוֹת הָיוּ בְיַדִּי בְלָעָם,
מִשּׁוֹם שֶׁהוּא הָיָה שָׁלֵם בַּפֶּה. בָּלָק הָיָה יוֹדֵעַ
לַעֲשׂוֹת בְּשִׁפּוֹ, וְלֹא יָדַע לְהַשְׁלִים בַּפֶּה.

פָּתַח וְאָמַר, (שם מו) וְאִתָּה אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
כו'. הַפְּסוּק הַזֶּה (יש להסתכל בו) פִּרְשׁוּהוּ. אֲבָל
אֵל תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב - מִהַכְּשָׁפִים שֶׁל בְּלָעָם. וְאֵל
תַּחַת - מִהַקְּסָמִים שֶׁל בָּלָק.

בֵּא וּרְאֵה אֵיךְ הָיוּ שְׁנִיתָם זֶה עִם זֶה בַּעֲצָה רָעָה
בְּנֶגֶד יִשְׂרָאֵל. אָמַר בְּלָעָם: יַעֲקֹב הָיָה בְּבֵית
לָבָן אֲבֵא, וְנִחַש נְחָשִׁים בְּנֶגְדוֹ וַיְכַל לוֹ, אֲנִי אֲסַדֵּר

נְחָשִׁים כְּנִגְדּוֹ. אָמַר בָּלֶק: וְאֲנִי אֲסַדֵּר קְסָמִים לְשֵׁם
שֶׁנִּקְרָא יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵאתָ רוּחַ אַחַת מִצְדּוֹ שֶׁל יוֹסֵף
מִתּוֹךְ עֲנָפֵי הָאֵילָן, וְנִשְׁכָּח בְּאוֹתָם
נְחָשִׁים וּכְבֻלָּתָם, וְהִינּוּ שָׂאֲמַר יוֹסֵף (בראשית מד) כִּי
נִחַש יְנַחֵשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. מַה זֶה אִישׁ אֲשֶׁר
כְּמוֹנִי? בְּשִׁבְלֵי יֵשׁ אִישׁ שֶׁיִּכְבֹּטל הַנְּחָשִׁים לְבְנֵיכֶם.
בְּשִׁבְלֵי הוּא לְמַעְלָה, וְהִינּוּ אִישׁ אֲשֶׁר כְּמוֹנִי. כְּמוֹנִי
יֵשׁ אִישׁ לְמַעְלָה שְׂמוּצִיא רוּחַ אַחֶרֶת מִתּוֹךְ הָעֵץ
שֶׁלִּמְטָה, וְנִשֵּׁב בְּאוֹתוֹ הַקָּסָם וּכְבִּיל אוֹתוֹ.

וְהִינּוּ (משלי מז) קָסָם עַל שִׁפְתֵי מִלְךָ. מִי הַמִּלְךָ? זֶה
הָעֵץ שֶׁלִּמְטָה. אֲזִי הַשֵּׁיב בְּלָעָם וְאָמַר, (במדבר
כג) כִּי לֹא נִחַש בְּיַעֲקֹב וְלֹא קָסָם בְּיִשְׂרָאֵל. וְשִׁנְיָהֶם
הָיוּ מִשְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוֹ.

כִּי אֶתָּךְ אָנִי. לֹא הָיוּ יָמִים מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם
שֶׁתִּצְטָרֵךְ לְהִיזוֹת כָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם
יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁרָצָה בְּלָעָם לְכַלּוֹת אֶת
שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם. וְעַל זֶה אָמַר הַקְּדוֹשׁ

פרוך הוא: בלעם רצה להשמידכם מן העולם,
אבל אני לא אעשה כה, (ירמיה מו) כי אעשה כלה
בכל הגוים אשר הדהתיף שמה ואתך לא אעשה
כלה.

ישאלו יבאו כל עמי העולם, לא יכולים
להשמידכם מן העולם. בא לבן
בראשונה ורצה לעקר את יעקב לברו מן העולם
- בא הקדוש פרוך הוא והגן עליו, שכתוב (בראשית
לא) השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע.
בא פרעה ורצה להשמידם מן העולם - בא
הקדוש פרוך הוא והגן עליהם, שכתוב (שמות א)
וכאשר יענו אתו בן ירבה וכן יפריץ. בא הגן
ורצה להשמידם - בא הקדוש פרוך הוא והגן
עליהם והשיב הכל על ראשו. וכן בכל דור ודור
הקדוש פרוך הוא הגן על ישראל תמיד.

וישראל אומרים, (איכה ג) חסדי ה' כי תמנו כי לא
כלו רחמיו. כי לא תמו תיה צריך
לכתב! אלא חסדי ה' בכל דור ודור היו בעזרנו

כִּי לֹא תִמְנֶנּוּ וְלֹא תִשְׁמְדֶנּוּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
שֶׁלֹּא נִמְנְעוּ רַחֲמֵי מִעֲפָנּוּ, שְׂכָתוֹב (שם) כִּי לֹא כָלוּ
רַחֲמָיו.

בֹּא וּרְאֵה מַה פָּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה, (במדבר כב) וַיִּשְׁלַח
מַלְאָכִים אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר, וְאַחַר כֵּן וַיִּלְכוּ
וְקָנִי מוֹאָב וְזָקְנֵי מִדְיָן. הֲיֵה לּוֹ לֹאמֹר וַיִּבְאוּ
הַמַּלְאָכִים, מָה הַטַּעַם שֶׁנָּה הִדְבָּר מִמֶּה שֶׁאָמַר
בְּרֵאשׁוֹנָה?

אֵלֶּיךָ, אֹתוֹ בְּלָק הִרְשַׁע הָיָה חָכֵם בְּכָל הַדְּרָגוֹת
שֶׁלְמַעֲלָה, אֹתָם שָׁקוּשְׂרִים קְשָׁרִים לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם בְּשָׁפִים וְקֹסְמִים, וְכָל אֹתָן דְּרָגוֹת יוֹתֵר
עֲלִיוֹנוֹת (מִתּוֹ) דְּבָרֵיהֶם, שֶׁבָּהֶן כּוֹפִים אֶת הַדְּרָגוֹת
הַתַּחְתּוֹנוֹת.

אָמַר לוֹ, בְּכָל פַּעַם שֶׁאֲנִי מְבַשְׂפִים וְקוֹסְמִים
וּמְנַחְשִׁים, יֵשׁ לָנוּ דְרָגוֹת וּמַלְאָכִים יְדוּעִים,
שֶׁנִּדְרָעִים לְמַבְשָׂפִים וְלְקוֹסְמִים, אֲבָל מִכָּאן וְהִלָּאָה
יֵשׁ לָךְ לַעֲיִן בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיוֹן.

כִּתְבֵנוּ לֹא שְׁמוֹת אַחֲרֵימֶן בְּאוֹתָן דְּרָגוֹת
קְדוּשׁוֹת. וְכִּי דְרָכֵי הַקּוֹסְמִים
וְהַמְכַשְׁפִּים, שְׂיֻדְעִים אוֹתָן דְּרָגוֹת שְׂאוֹתוֹ
קָסָם שׁוֹרָה בָּהֶם, וְעוֹשִׂים כְּשִׁפְיָהֶם, וּמַשְׁפִּיעִים
אוֹתָם בְּדְרָגוֹת אַחֲרוֹת עֲלִיוֹנוֹת מֵהֶם, וְעוֹשִׂים
מָה שְׁעוֹשִׂים.

שְׁלַח לֹא כָּדָּ: הָעָם הַזֶּה, אֵין הַקָּשָׁר שְׁלָהֶם
כְּשֶׁאֵר עֲמֵי הָעוֹלָם, אֲבָל הַקָּשָׁר שְׁלָהֶם
בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלִיוֹן נְקֻשָׁרִים מֵעַל לְכָל הַדְּרָגוֹת.

כִּתְבֵנוּ וְשְׁלַח לֹא שְׁמוֹת הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת וְהַאֲבָהוֹת שְׁל
שְׁנַיִם עָשָׂר נִיצוּצוֹת (נְשִׂאִים) שְׁסוּבָבִים גְּלִגְלֵי
הַמְרַכְבָּה שֶׁל הַכֶּסֶף הַקְדוּשָׁה. אָמַר לֹא: אִם
תִּסְתַּכֵּל, בְּאֵלּוֹ תִּסְתַּכֵּל, מִשׁוֹם שֶׁהַשְׁנַיִם עָשָׂר
הָלּוּ שְׁנִקְשָׁרִים בְּשְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים. וְאִם בְּאֵלָה
תַּעֲשֶׂה כְּשִׁפִּים, בְּדִיוֹקָן שְׁלָהֶם לְמַטָּה, שֶׁהֵם שְׁנַיִם
עָשָׂר שְׁבָטִים וְשְׁנַיִם עָשָׂר דְּגָלִים פְּרוּשִׁים, נוֹכַח
לָהֶם, וְנִלְחָם בָּהֶם בְּקָרְב, וְנִעַקַר אוֹתָם מִן הָעוֹלָם.

וְהִינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַדְּאִי. וְהוּ שְׁפָתוֹב וְקָסְמִים
 בְּיָדָם, שְׁמוֹת הַהֲשָׁתֵּלְשָׁלוֹת שֶׁל מַלְאָכִים
 קְדוּשִׁים הָיוּ מְבִיאִים בְּיַדֵּיהֶם. וְהוּא לֹא יָדַע שְׁפָל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הֵם בְּיַדֵּי הַקְּדוּשׁ פְּרוּף הוּא.
 מָה חָשַׁב בְּלֶק? חָשַׁב שְׁעַם יִשְׂרָאֵל נִמְסְרוּ
 לַמַּלְאָכִים כְּשֶׁאָר הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם, וְעַל כֵּן כָּתַב
 שְׁמוֹת שֶׁל שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַמַּלְאָכִים הַלְלוּ וַיִּשְׁלַח לוֹ,
 וְהִינוּ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים.

אָמַר לוֹ: בֹּא וּרְאֵה, כָּל הַדְּרָגוֹת שְׁקוּשְׁרוֹת
 קְשָׁרִים לְשֹׁבֵר אֶת הָעַם תְּהֵא, הֵן מִצַּד
 הַצְּפוֹן, וּמִצַּד הַצְּפוֹן עֲתִידִים לִפְלֹ, וַיִּשְׁלֹטוּן
 הַמְּכַשְּׁפִים שֶׁלָּנוּ הֵם מִצַּד הַצְּפוֹן. עֲכָשׁוּ נוֹכַל
 לְהִלָּחֵם בָּהֶם בְּקָרְבַּ, שְׁתַּרֵּי שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַלְלוּ (שְׁהֵם)
 קְשׁוּרִים בָּהֶם, וּמִצַּד הַצְּפוֹן מִתְּחִילִים לְהַמְּנוֹת.

וְהוּאִיל וּמִשְׁמַאל מִתְּחִיל, הַתְּקוּף שְׁלָהֶם נִחְלָשׁ
 וְנִשְׁבָּר, מִשׁוּם שְׁפָל תְּקוּפָם הוּא לְאוֹתוֹ
 הַצַּד. מֵהוּ שְׁאָמַר שְׁפָתוֹב (מַלְכִים-א ז) עֲמַד עַל שְׁנַיִ
 עֶשְׂרֵי בְּקָר שְׁלֹשָׁה פָּנִים צְפוּנָה, מִצְּפוֹן מִתְּחִיל

למנות? אמר, הנה התקף שָׁלְנוּ הוא מצפון,
ואותן ארבעים חסר אחת, ורגות חזקות מברזל
ונחשת, ושתחתיהן אין להן חשבון, ועל כן נוכל
לערוך בהם קרב ולהתנרות בהם.

והקדוש ברוך הוא לא עשה כה, שלא השאיר
אותם למלאכים ולא לצבאות השמים,
אלא לקדוש-ברוך-הוא לבדו. וכל המלאכים
הגדולים והשליטים חלק אותם על כל שאר
העמים. וכשפאו ישראל, נטל אותם הוא לבדו,
והנחיל אותם בתקף גוף האילן, ולא עזב אותם
ביד המלאכים, ולא ביד ממנים ונגדולים של
העולם, שכתוב (דברים לב) בהנחל עליון גוים. ואלו
שנים עשר תחומים מתחמים בארבעת צדדי
העולם, אחר שפזר ענפים ועלים, נטל את ישראל
והנחיל אותם בתקף גוף האילן, שכתוב (שם) כי
חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

אמר רבי אלעזר, כמה יפה ונאה זה. אשרי
דרבנו, וכמה דברים עליונים קדושים

הַרְוַחְנוּ אֹתָם וְרֵאִיתִי. וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הָיָה שָׁם
 לְפָנֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, חֲכָמִים, כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ
 בְּמַה טּוֹבִים, וְדְבָרִים עֲלִיוֹנִים קְדוֹשִׁים הֵם. מַה זֶה
 שְׁכַתוֹב אַחֲרָיו (שם) יִמְצְאוּהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתוֹחוֹ
 יֵלֵל יִשְׁמַן וְגו'?

אָמַר לוֹ, אִם יֵדְעָתָּ בּוֹ דְבָר - אָמַר, שְׁחַרְי הַדְּבָר
 הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ בְּאַבְרָהָם, שְׁמַצָּא אוֹתוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שְׁעוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה,
 וְאִין מְכִירִים אֶת אֱמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלֶּא
 בְּלָם הָיוּ טוֹעִים אַחַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקָם אַבְרָהָם,
 וְהִפְרִיחַ בִּינֵיהֶם עֲנָף אַחַד שְׁלָם לְפָנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם,
 וּמְצָא אוֹתוֹ שָׁם.

מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נִטַּל אֶת אוֹתוֹ
 הָעֲנָף וְעָקַר אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְהִשְׁרָה אוֹתוֹ
 וְהִשְׁתַּדַּל וְשִׁתַּל אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ אַחֲרָת, שְׁכַתוֹב
 לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגוֹמַר, וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עִם
 קְדוֹשׁ, וְזוֹ הַמְצִיאָה שְׁמַצָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּעוֹלָם, בְּאֶרֶץ שְׁלֵא מֵאֲמִינִים בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וְלֹא יוֹדְעִים מִי הוּא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדֵי, יָפֵה זֶה, וְנִאֲמָה דָבָר זֶה, אֲכַל
יֵשׁ לְשֹׂאֵל אִם אֲבָרְהָם הָיָה דְיוֹקָן שֶׁהֶצְרִיךְ?
וְעוֹד, שְׁחֵרֵי הַכֶּתוּב לֹא מוֹכִיחַ עַל אֲבָרְהָם כֻּלָּל,
וְלֹא הוֹכִיר אֶת אֲבָרְהָם כֻּלָּל, וְלֹא אֶת יִצְחָק, אֶלָּא
אֶת יַעֲקֹב לְבִדּוֹ, שֶׁכֶּתוּב (דְּבָרִים ל"ב) כִּי חֶלֶק ה' עִמּוֹ
יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, וְאַחַר כֵּן כֶּתוּב יִמְצְאוּהוּ וְגוֹמֵר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁה כִּי אֵין, שְׁחֵרֵי
מִצְאָנוּ שֶׁאֲבָרְהָם יָצָא מִתּוֹךְ עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה
זָרָה, וְכִי אֵין עַל גַּב שֶׁיַּעֲקֹב נִזְכָּר, הוּא מְדַבֵּר
עַל אֲבָרְהָם, וְאֵין כֻּלָּל קָשָׁיָה בְּדָבָר זֶה. אֲכַל אִם
יִדְעֵת דָּבָר אִו חֲדוּשׁ - אָמַר. ע"כ מֵהַשְׁמָטוֹת.

השלמה מההשמטות סימן יא

פָּתַח אוֹתוֹ יְהוּדֵי וְאָמַר, (בראשית א) וְהָאֶרֶץ הִיְתָה
תְּהוֹ וְבָהוּ וְגוֹמֵר. מִי הָאֶרֶץ? אוֹתָהּ הַנּוֹדְעֵת
לְמַעַלָּה וּמִטָּה. הִיְתָה תְהוֹ, מֵה זֶה תְהוֹ? זֶה קוֹ

יִרְק שְׁמִקִּיף אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְנִקְרָא קוֹ תְּהוֹ, שְׁפָתוֹב (ישעיה לד) וְנָטָה עָלֶיָּהּ קוֹ תְּהוֹ וְאַבְנֵי בְּהוֹ. בְּהוֹ, כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ, אֲבָנִים מִפְּלָמוֹת שְׁמִשְׁקָעוֹת בְּתוֹךְ הַתְּהוֹמוֹת, וּמִהֵן יוֹצְאִים מַיִם.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְדַעַת, תְּהוֹ, שֶׁהוּא קוֹ יִרְק, מֵהוּ קוֹ יִרְק? אֵלֶּא מְצָאֵנוּ בְּסֵפֶר הָרוּפֵא מִקְרִינָא, וְיִוְדֵן שֶׁל גְּסָרֵי שְׁמוֹ, וְקוֹרְאִים אֶת שְׁמוֹ הָרוּפֵא הַקְרִינָא, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא גְּדוֹל עַל כָּל הָרוּפֵאִים וְנִכְבָּד בְּחֻבָּתוֹ. וְכֹךְ אוֹמְרִים בְּלָשׁוֹן פְּרָסִי לְאָדָם נִכְבָּד. וְהוּא תְּיָה אוֹמֵר, וְהָאָרְץ הִיְתָה תְּהוֹ, מֵה זֶה תְּהוֹ? הוּא קוֹ יִרְק שְׁמִקִּיף כָּל הָעוֹלָם, וּמִי הוּא? קְלַפַּת הָאֵנוֹז, וְזוֹתִי הַקְּלַפָּה תְּחִיצוֹנָה, שֶׁהִיא יִרְקָה.

לְפָנִים מִמֶּנּוּ - בְּהוֹ, וְהֵן אֲבָנִים מִפְּלָמוֹת שְׁמִהֵן יוֹצְאִים מַיִם. מֵתְהוֹ נִמְשָׁךְ עוֹר וּבָשָׂר. מִן בְּהוֹ נִמְשָׁכוֹת הָעֲצָמוֹת. לְפָנִים מִמֶּנּוּ - וְחֲשָׁךְ. זֶה תְּחִמְשָׁכָה שְׁנִמְשָׁךְ מִמֶּנָּה הָעַם שֶׁל עֲשׂוֹ. וְאִם תֵּאמֵר מֵה זֶה תְּהוֹ? תְּרִי הוּא בְּוֵדֵי שְׁתֵּרֵי תְּחֲשָׁךְ

תְּלוּי מִמֶּנּוּ, אֵלֶּא אוֹתָן אֲבָנִים מִפְּלִמּוֹת נִבְנִים
בְּאִמְצֵעַ, שְׁמִמֶּנּוּ נִמְשָׁכוֹת הָעֲצָמוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר.
וְחִשָּׁף - מְשִׁיכָה דְקָה, שְׁמִמְנָה נִמְשָׁף עֲשׂוֹ.

וְרוּחַ אֱלֹהִים - זֶה מִחַ הָאֵנוֹז, שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁף יַעֲקֹב
הַשְּׁלֵם, כְּמוֹ הָאֵנוֹז הַזֶּה, סוּד הַכְּתוּב (יחזקאל
א) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, כְּנֶגֶד הַתְּהוֹ.
לְפָנִים מִמֶּנּוּ - עֲנֵן גְּדוֹל, כְּנֶגֶד הַבְּהוֹ. לְפָנִים מִמֶּנּוּ
- וְאֵשׁ מִתְּלַקְחָת, כְּנֶגֶד הַחֲשָׁף. לְפָנִים מִמֶּנּוּ - וְנִגְהָ
לוֹ סָבִיב, כְּנֶגֶד שָׁל וְרוּחַ אֱלֹהִים.

וּמִתּוֹכָהּ בְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל - לְפָנִים מִהַכֹּל, כְּנֶגֶדוֹ
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, זוֹ רוּחַ הָאֵם
הָעֲלִיּוֹנָה שְׁמִרְחֶפֶת עַל הַכֹּל. וַיַּעֲקֹב הַשְּׁלֵם הוּא,
וְזֶה מִחַ הָאֵנוֹז, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְצְאֵהוּ בְּאֶרֶץ
מִדְבָּר וַדְּאִי. אַחַר כֵּן עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
כָּל אוֹתָן הַקְּלָפוֹת, שְׁכַלְן יְהִיו מְשַׁעֲבָדוֹת לוֹ.

עַד כָּאֵן הָיָה כְּתוּב בְּאוֹתוֹ סֵפֶר שָׁל הַרוּפֵא
הַקְרִטִינְאִי. אַחַר כֵּן הָיָה רָשׁוּם בְּכְתוּב הַזֶּה:
כָּל שְׁמִירָה שְׁצָרִיד רוּפֵא חָכָם לַעֲשׂוֹת לְחוּלָה

שְׁשׁוּכְב בְּבֵית חֲלִיז אֲסִירֵי הַמְּלָךְ, לְעַבְד לְרַבּוֹן
הָעוֹלָם, שְׁכַשְׁהוּלָךְ רוּפֵא חָכָם אֱלִיז, יִמְצֵאֵהוּ
בְּאֶרֶץ מְדָבָר וּבְתֵהוּ יֵלֵל יִשְׁמֹן, מִחֲלוֹת שְׁשׁוּרוֹת
עֲלִיז, מוֹצֵא אוֹתוֹ בְּאֲסִירֵי הַמְּלָךְ.

אִם תֹּאמֶר, הוֹאֵיל וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִצְוֶה לְתַפְס
אוֹתוֹ, שְׁלֵא יִשְׁתַּדֵּל שׁוּם אָדָם אַחֲרָיו - לֹא
בְּדָ! שְׁחֲרֵי דְדוּד אָמַר אֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל וְגוֹמַר.
דָּל הוּא שְׁשׁוּכְב בְּבֵית חֲלִיז, וְאִם הָרוּפֵא חָכָם,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן בְּרָכוֹת לְאוֹתוֹ שְׁמִשְׁתַּדֵּל
בוֹ, וְאוֹתוֹ רוּפֵא יִמְצֵאֵהוּ בְּאֶרֶץ מְדָבָר, שׁוּכְב
בְּבֵית חֲלִיז.

וּבְתֵהוּ יֵלֵל יִשְׁמֹן, שְׁאוֹתָם חֲלָאִים דְּחֻקִּים
אוֹתוֹ. מַה צְרִיךְ לוֹ לַעֲשׂוֹת? יִסְבְּכְנֶהוּ,
יִסְוֹכְב סְבוֹת וְיִבִּיא עֲלוֹת בְּדֵי שְׁיִמְנַע מִפְּנֵי אוֹתָם
דְּבָרִים שְׁמִזִּיקִים לוֹ, יִקְיִז לוֹ וְיִוֹצֵא מִפְּנֵי דָם
רַע.

יְבוּנְנֶהוּ, יִסְתַּכֵּל וְיִבְיִן אוֹתוֹ תַחֲלֵי מִמָּה תְּיָה,
וְיִסְתַּכֵּל בְּדֵי שְׁלֵא יִתְרַבֵּה עֲלִיז וְיִנְמִיד

אותו. אחר כך יצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו, כִּדְרֵי שְׂיִהְיָה
 שְׁמוֹר כְּרֵאוֹי בְּאוֹתָם מִשְׁקִים וּבְאוֹתָן רְפוּאוֹת
 שְׁצַרְיָךְ לוֹ וְלֹא יִטְעָה מֵהֶם, שְׂאֵלְמָלֵא יִטְעָה אִפְלוֹ
 בְּדָבָר אֶחָד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחֲשִׁיב עַל הַרוּפֵא
 כְּאֵלוֹ שְׁפָךְ דָּם וַחֲרָגוּ.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה שְׂאֵף עַל גַּב שְׂאוֹתָו
 אָדָם הוּא בְּבֵית אִסְרֵי הַמֶּלֶךְ, שְׂיִשְׁתַּדֵּל עָלָיו
 בֶּן אָדָם וַיִּסַּיֵעַ לוֹ לְהוֹצִיאוֹ מִבֵּית הָאִסּוּרִים.

וְהָיָה אוֹמֵר כֵּן: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דָּן דִּינֵי בְּנֵי
 הָעוֹלָם לְמַעַלָּה הֵן לָמוֹת, הֵן לְשָׂרֵשׁ, הֵן
 לְעֵקֶר, הֵן לְתֵת עֵנֶשׁ נְכֹסִים. מִי שְׂרֵאוֹי לְעֵנֶשׁ
 נְכֹסִים נוֹפֵל בְּבֵית חֲלוֹי, וְלֹא יִתְרַפֵּא עַד שְׂעוֹשָׂה
 כָּל מַה שְׂנַגְדוֹר עָלָיו. כִּיּוֹן שְׂנַעֲנֶשׁ בְּמַמוֹנוֹ וְנָתַן כָּל
 מַה שְׂנַגְדוֹר עָלָיו, מִתְרַפֵּא וַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאִסּוּרִים,
 וְעַל זֶה צַרְיָךְ לְהַשְׁתַּדֵּל עָלָיו שְׂיִתֵּן עֵנֶשׁ וַיִּצֵּא.

מִי שְׂרֵאוֹי לְשָׂרֵשׁ, יִתְפָּסוּ אוֹתוֹ וַיִּהְיֶנוּ אוֹתוֹ בְּבֵית
 הָאִסּוּרִים עַד שְׂיִשְׁתַּרֵּשׁ מֵהַכֹּל, וְלִפְעָמִים

שִׁישְׁתַּרְשׁ מַאיִבְרִים אִוּ מַאֲחַד מֵהֶם, וְאַחַר כֵּן
 יוֹצִיאֵהוּ מִבֵּית הָאִסּוּרִים.

מִי שֶׁרְאוּי לָמוּת כֵּן זֶה, שֶׁאֵלּוּ יִתֵּן כָּל כֹּפֶר וְכָל
 מָמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִנְצֵל, וְעַל זֶה צָרִיךְ רוֹפֵא
 חָכֵם לְהִשְׁתַּדֵּל עֲלָיו. אִם יָכוֹל לָתֵת לוֹ רְפוּאָה מִן
 הַגּוֹף - יָפֵה, וְאִם לֹא - יִתֵּן לוֹ רְפוּאָה לְנַשְׁמָתוֹ
 וַיִּשְׁתַּדֵּל עַל רְפוּאַת הַנְּשָׁמָה, וְזֶה רוֹפֵא שֶׁהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא יִשְׁתַּדֵּל עֲלָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד עַכְשָׁיו לֹא שָׁמַעְתִּי מִהַרוֹפֵא
 הַזֶּה וּמִהַסֵּפֶר הַזֶּה, חוּץ מִפַּעַם אַחַת שֶׁאָמַר
 לִי סוּחַר אֶחָד שֶׁשָּׁמַע מֵאֲבִיו, שֶׁרוֹפֵא אֶחָד הָיָה
 בְּיָמָיו, שֶׁכְּשֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאָדָם כְּשֶׁהוּא בְּבֵית
 חָלִיו, הָיָה אוֹמֵר: זֶה יִחְיֶה, וְזֶה יָמוּת. וְהָיוּ אוֹמְרִים
 עֲלָיו (שֶׁהוּא הָיָה צַדִּיק) יֵרֵא חֲטָא, וְכָל מִי שֶׁלֹּא יָכוֹל הָיָה
 לְחַשְׁיָנָה (לְקַנּוּת) מֵהַ שֶׁצָּרִיךְ, הוּא הָיָה קוֹנֵה לוֹ וְנוֹתֵן
 מִשָּׁלוֹ, וְהָיוּ אוֹמְרִים שֶׁאֵין חָכֵם בְּעוֹלָם כְּמוֹתוֹ,
 וּבִתְפִלָּתוֹ הָיָה עוֹשֶׂה יוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה
 בְּיָדָיו, וּבְרוּמָה לָנוּ, זֶה הָיָה אוֹתוֹ רוֹפֵא. אָמַר

אותו סוחר, וראי ספרו בדי הוא, שירשתינו
מסבי, וכל דברי אותו הספר התיסרו כלם על
סודות התורה, וסודות נסתרים מצאתי בו.

ודברי רפואה שהיא אמר שלא ראוי לעשותם,
פרט למי שהיא ירא חטא, והם ממה
שהיה עושה בלעם, שהיה לוחש לחשים על חולה,
והיה אומר בפיו ומיד מתרפא, וכלם מבררים
באותו הספר.

ואמר זה אסור וזה מתר למי שירא חטא,
משום שחטאים רבים אמר שרפואתם
תלויה בלחש הפה, והם מצד הנחש, ומהם מצד
הקסם. וכל אותם שאסור לומר בפיה ואסור
לעשות במעשה היה אומר. עד שמצאתי
במחלות ידועות שצריך לומר כך ולנהות בנדוי
ושמתא על אותו חלי, וזו תמיחה גדולה לנו.
שמחו רבי אלעזר ושמחו התבררים.

אמר רבי אלעזר, אם היה לנו ספר זה, נראה
מהו. אמר, אני אמסר במסירה על מנת

לְהִרְאוֹת לַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה. וְשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, אוֹתוֹ סֵפֶר הָיָה בְיַדִּי שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשִׁים,
וּמָצָאתִי אוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים. כְּשֶׁהִנְעַתִּי לְאוֹתָם סוּדוֹת
שָׁהִיו מִבְּלָעַם, תִּמְחַתֵּי.

יוֹם אֶחָד לַחֲשָׁתִי בְּמָקוֹם אֶחָד, וְהָיוּ הָאוֹתִיּוֹת
עוֹלוֹת וַיּוֹרְדוֹת, עַד שֶׁרָאִיתִי בַחֲלוֹם וְאָמַר
לִי, מַה לָּךְ לְהַכְנִים בְּתַחוּם שְׂאִינוּ שְׁלָךְ?
הִתְעוֹרַרְתִּי, וְהָיָה רַע לְפָנַי עַל סוּדוֹת נִסְתָּרִים
שָׁהִיו שָׁם. שָׁלַחְתִּי לְאוֹתוֹ יְהוּדִי וְנָתַתִּי לוֹ הַסֵּפֶר,
וּבִסוּדוֹת שֶׁל בְּלָעַם מָצָאתִי מֵאוֹתָם שְׁמוֹת
הַמַּלְאָכִים שֶׁשָּׁלַח לוֹ בְּלֶק וְלֹא הָיוּ מִסְתָּדְרִים עַל
תַּקּוּנֵיהֶם.

אֲבָל כַּמָּה מִיָּנִי רְפוּאָה מָצָאתִי בּוֹ
שְׁמֵתֶקְנִים עַל תַּקּוּנֵי הַתּוֹרָה
וּסוּדוֹת נִסְתָּרִים שְׁלָה, וְרָאִיתִי בַחֲסִידוֹת
וּתְפִלוֹת לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה רְפוּאָה בְּפִסּוּקֵי הַתּוֹרָה
- הֵם וְשָׁלוֹם! אֵלֶּא הָיָה אוֹמֵר סוּדוֹת

התורה, ועל אותו סוד מוציא סודות רפואה שלא
ראיתי באלה לעולמים. אמרתי, ברוך ה' רחמן
שהחכים בני אדם בחכמה עליונה. ומאותם
דברים של בלעם לקחתי, וראיתי בהם שלא היה
בעולם חכם בכשפים כמוהו. אמרתי, ברוך
ה' רחמן שפטר מהעולם כשפים, כדי שלא יטעו
בני אדם מאחר יראת ה': ע"כ מההשמטות.

אמר רבי אלעזר, בלעם הרשע מי הרגו, ואיך
נהרגו? אמר רבי יצחק, פנחס וסיעתו
הרגוהו, שכתוב (במדבר לא) הרגו על חלליהם.
ושנינו, בעיר מדין היה עושה בחכמת כשפיו
שפים באויר הוא ומלכי מדין. ואלמלא ציץ
הקדשה ותפלת פנחס שהפילום על התרונגים. והו
שכתוב על חלליהם, וכתוב (יהושע יג) ואת בלעם
בן בעזר הקום הרגו בני ישראל בחרב. אמר לו
רבי אלעזר, כל זה ידעתי.

אמר רבי שמעון, אלעזר, כל דברי בלעם הרשע
תקיפים הם, ודברי פרשוה החברים, שכתוב

(דברים לד) וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. וְאָמְרוּ, בְּיִשְׂרָאֵל לֹא קָם, אֲכַל בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם קָם, וּמִיָּהוּ? בְּלָעָם, וַחֲרֵי בְּאֲרָנוּ הַדְּבָר, מֹשֶׁה אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְּרִים הָעֲלִיּוֹנִים, בְּלָעָם אֵין כְּמוֹתוֹ בְּכַתְּרִים הַתַּחְתּוֹנִים. זֶה בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, וְזֶה בְּצַד שְׂמֵאל. וְאִם כָּל זֶה הָיָה בְּיָדוֹ וְכָל כֹּף תַּקִּיף בְּחֻכְמָה, אָדָם שִׁישְׁבַח אֶת עֲצָמוֹ בְּכַח תַּקִּיף, שְׂכַתוֹב (במדבר כג) וְאֲנֹכִי אֶקְרָה כַּח - אֶעְקֹר אֶת כַּח מִזֶּה, אֵיךְ יִכְלוּ לְהַרְגוֹ?

אֵלָּא בְּסֵפֶר חֻכְמַת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ כֹּף אָמַר: שְׁלֹשָׁה סִימָנִים הֵם; סִימָן לַעֲבָרָה - יִרְקוֹן. סִימָן לְשִׁטוֹת - דְּבָרִים. סִימָן שְׁלֵא יוֹדֵעַ כְּלוּם - שְׂבָחִים. וְזֶה הַכְּרִיעַ לְשָׂאֵר, שׁוֹמֵה בְּכָל עֲבָרוֹת, הַכֹּל יֵשׁ בּוֹ.

וַחֲרֵי כְּתוּב (משלי כז) יַחֲלֶלְךָ זָר וְלֹא פִיךָ. וְאִם לֹא זָר - פִּיךָ! - לֹא כֹף. אֵלָּא אִם אֵין מִי שְׂמַכִּיר אוֹתָךְ, פֶּתַח פִּיךָ לְדַבֵּר בְּתוֹרָה וּלְהוֹדִיעַ דְּבָרֵי אֱמֶת בְּתוֹרָה, וְאִז פֶּתַחֲוֹן פִּיךָ בְּתוֹרָה יִשְׂבַּחוּ דְּבָרֶיךָ

וַיֵּדְעוּ מִי אַתָּה, שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׂמוּדִיעַ עַל
הָאִישׁ אֵלֶּא בְּזִמְן שְׁפוּתַח פִּינוּ. פִּינוּ מוֹדִיעַ לְבִנֵי
אָדָם מִי הוּא.

אוֹתוֹ בְּלָעָם הָרָשָׁע, תְּשַׁבְּחוֹת מְשַׁבַּח עֲצָמוֹ בְּכַל.
וְעַם כָּל זֶה גִּנְבַת דַּעַת הָיָה גּוֹנֵב, וְהִתְעַלָּה
בְּדַבְּרָיו. בְּדַבְּרִים קִטְנִים הָיָה עוֹשֶׂה גְדוֹלִים. מַה
שְּׂאֵמַר עַל אוֹתָן מַעְלוֹת, דְּבַרֵי טְמֵאָה הָיָה אוֹמֵר,
וְאָמַת אָמַר. אֲבָל אוֹתוֹ רָשָׁע הָיָה אוֹמֵר וּמְשַׁבַּח
עֲצָמוֹ בְּדַרְדָּר נִסְתָּר, וְהִתְעַלָּה בְּדַבְּרָיו. שְׂכַל מִי
שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ, חָשַׁב שֶׁהִתְעַלָּה עַל כָּל נְבִיאֵי הָעוֹלָם,
שְׂכַתוֹב (במדבר טו) שְׁמַע אֲמַרֵי אֵל וַיֵּדַע (דף קצד ע"א) דַּעַת
עֲלִיזוֹן. מִי הָאִישׁ בְּעוֹלָם שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ מִפִּי דְּבָרִים
אֵלוֹ שְׂלֵא חָשַׁב שְׂאִין בְּעוֹלָם נְבִיא נְאֻמָּן כְּמוֹתוֹ?!

וְאָמַת הָיָה, וְכַף הָיָה. נְאֻם שְׁמַע אֲמַרֵי אֵל, כִּף
הָיָה. וַיֵּדַע דַּעַת עֲלִיזוֹן, כִּף הָיָה. וְאוֹתוֹ
רָשָׁע הָיָה אוֹמֵר עַל מַעְלוֹת שְׂנַדְבַּק בָּהֶם, שְׁמַע
אֲמַרֵי אֵל. דְּבַר שֶׁהוּא בְּמַעְלָה עֲלִיזוֹנָה.

וְכִךְ אָמַר, שִׁמְעַתְּ אֱמִירֵי אֵל. לֹא כְּתוּב הָאֵל, שְׁהִירֵי
 (תהלים יח) הָאֵל תָּמִים דְּרָכָו. אֲבָל סֵתֵם אֵל, אֵל
 אַחֵר הוּא. (שמות לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר.
 שִׁמְעַתְּ אֱמִירֵי אֵל - דְּבַר קִטְּוֹן הוּא, וְדוּמָה לְמִי שֶׁלֹּא
 יוֹדֵעַ שֶׁהוּא גְּדוֹל וְעֲלִיּוֹן. שִׁמְעַתְּ אֱמִירֵי אֵל - אוֹתוֹ
 שֶׁנִּקְרָא אֵל אַחֵר, שֶׁכְּתוּב כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
 אַחֵר.

וְיִדְעַתְּ דַּעַת עֲלִיּוֹן, עַל כָּל דְּרָגוֹת הַשְּׂמָאָה, אוֹתָם
 שֶׁמְנַהֲגִים אֲנִיֵּת הַיָּם וּסְעָרָה. אֲרַבְעִים חֲסֵר
 אַחַד הֵם. וְאוֹתוֹ רַב חוֹבֵל שֶׁכֻּלָּם מְנַהֲגִים עַל יַדָּיו,
 הוּא עֲלִיּוֹן עַל כָּלָם. בְּזוֹה הָיָה נִדְבֵק אוֹתוֹ רָשָׁע,
 וְאָמַר שֶׁתִּיָּה יוֹדֵעַ דַּעַת עֲלִיּוֹן, וְדָרְגָה שֶׁהוּא עֲלִיּוֹן
 עַל כָּל מְנַהֲגֵי הַסְּפִינָה. מִי שׁוֹמֵעַ זֶה שֶׁלֹּא יִבְהַל
 בְּדַעְתּוֹ וַיֹּאמֶר שְׂאִין כְּמוֹהוּ בְּעוֹלָם? אֵלֶּה אוֹתוֹ
 רָשָׁע מְשַׁבֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר וְאָמַר דְּבָרֵי
 אֱמֶת, וְגַנֵּב דַּעַת בְּנֵי הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר מַחְזֶה שְׂדֵי יַחְזָה. מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶת זֶה חֲשֵׁב
 שֶׁתִּיָּה רוֹאֶה מַה שֶׁלֹּא רָאָה אַחֵר בְּעוֹלָם.

מַחֲזֶה שְׂדֵי - זֶה עֲנָף אַחַד מֵאוֹתָם עֲנָפִים שְׁהִיוּ
 יוֹצְאִים מִשְׂדֵי, וְלָמָּה? שֶׁבְּחֻכְמָה זוֹ נִרְאִים שְׁלֹשָׁה
 בְּנֵגְדֵי ש' שֶׁל שְׂדֵי, בְּנֵגְדֵי שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים שְׁבוּ,
 וּמִרְאֵה שְׁנֵי נְבִיאִים, בְּיַד עֲרֵבוֹת, שֶׁתּוֹמְכִים בּוֹ,
 בְּנֵגְדֵי שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם עֲנָפֵי עֵינֵי הָרַע לְסֵתֵם אוֹתָם.
 בְּשֹׁפֵא בָּלֶק, אָמַר, אֲנִי אוֹכֵל לֶחֶם. עֲמֶלֶק בְּיַחַד
 עִם חֻכְמָה זוֹ בָּא אֲלֵיהֶם וַיִּכַּל לֶחֶם.

וְשָׁלַח לְבַלְעָם וְאָמַר לוֹ, אֲנִי יֵשׁ בִּי שְׁתֵּי
 אוֹתִיּוֹת שֶׁל עֲמֶלֶק, שֶׁהֵם ל"ק, שֶׁהֵם
 סִיּוּם עֲמֶלֶ"ק. לִי יֵשׁ ל"ק, וְעֲמֶלֶק ל"ק. לִי
 חֲסִיּוּם, וּבִדְ תִּרְאֵשִׁית - ב"ל. אָמַר לוֹ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, בֶּדֶךְ אָמַר, רֵאשִׁית בָּלֶק ב"ל, וְרֵאשִׁית
 בְּלָעָם ב"ל. רֵאשִׁית בָּלֶק הִיְתָה בּוֹ בְּבַלְעָם,
 וְסִיּוּם עֲמֶלֶק הִיְתָה בְּבָלֶק, וְסִיּוּם בְּלָעָם הִיְתָה
 רֵאשִׁית עֲמֶלֶק.

וְאֵם תֵּאמַר שְׁלֹא נוֹכַל לָהֶם מְשׁוּם שֶׁבְּשִׁפֵי מִשָּׁה
 רַבָּם שְׁתָּהִיחַ פּוֹשֵׁט יָדָיו, תִּרְיֵי יָד זוֹ יֵשׁ בְּאוֹתָם
 גְּדוּלִים שְׁיִכּוּלִים בְּבְשָׁפִים לְהִתְחַזֵּק יוֹתֵר. וְהִינּוּ

שְׁכַתוֹב וְקָסְמִים בְּיָדָם. בְּיַדֵּיהֶם לֹא כָתוּב, אֱלֹא
בְיָדָם. יָד מוֹל יָד. כֶּף שָׁלַח לוֹ בְּלֶק לְבַלְעָם.

וְלָכֵן מַחֲזֶה שְׂדֵי, כְּמוֹ שֶׁאֶמְרָנוּ. וְלָכֵן נִעְנְשׂוּ,
וְנִעְנְשׂוּ לְמַעַלָּה, וְנִקְרָאִים מַחֲזֶה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' ז) וּמוֹל מַחֲזֶה אֵל מַחֲזֶה. עֲנָף שִׁיזְצֵא
מִשָּׁם. וּמִיֵּהוּ אֹתוֹ מַחֲזֶה? עֲזֵא וְעֲזֵאל, שֶׁהֵם נִפְל
וְנִלְוֵי עֵינַיִם, וְהוּא מַחֲזֶה שְׂדֵי, שֶׁהִיא רוֹצֵה נוֹפֵל
וְנִלְוֵי עֵינַיִם.

אֵיפֹה הָיָה בְּלָעָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה? אִם תֵּאמַר
בְּמִדְיָן, הֲרֵי כָתוּב וְעָתָה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי.
אִם הֵלֵךְ לוֹ, מִי נָתַן אֹתוֹ בְּמִדְיָן? אֱלֹא אֹתוֹ
רָשָׁע, בִּיּוֹן שָׂרָאָה שֶׁנִּפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל כ"ד אֲלָף עַל
עֲצוֹתָיו, הִתְעַכֵּב שָׁם, וְהָיָה רוֹצֵה מֵהֶם שְׂכָרוֹ.
וּבְעוֹד שֶׁהִתְעַכֵּב שָׁם, בָּא פְנֵחָם וְנִדְוֵי הַחֵיל לְשָׁם.

בִּיּוֹן שָׂרָאָה אֶת פְּנֵחָם, פָּרַח בְּאֹיִר, וְשָׁנִי בְּנִי
עִמוֹ, יוֹנָם וְיוֹמְכָרוֹם. וְאִם תֵּאמַר, הֲרֵי מִתּוֹ
בְּמַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה, שֶׁהֲרֵי הֵם עָשׂוּ אֹתוֹ? אֱלֹא כֶּף הָיָה
בְּיָדָיו, וְזָהוּ שְׁכַתוֹב (שמות לב) וַיִּפֹּל מִן הָעַם בַּיּוֹם

ההוא בשלשת אלפי איש. וכי לא היו יודעים
 חשבון קמן זה? והרי כמה חשבונות רמים
 עליונים וגדולים ידע הכתוב למנות, וכאן
 בשלשת אלפי איש? אלא אלו בני בלעם, יונו"ם
 ויומברו"ם, שהיו שקולים בשלשת אלפי איש.

אלא אותו רשע, כל בשפי העולם היה יודע,
 ולקח גם כן בשפי בניו שהיו רגילים בהם,
 ובהם טם ועלה. פנחם ראה אותו, שהיה אדם
 אחר טם באויר והיה מתעלה באויר מהעין, הרים
 קול לבני חיל ואמר: יש מי שיודע לפרח אחרי
 אותו רשע, שהרי בלעם הוא? ראו אותו שהיה
 טם.

צליה בן שבט דן קם, ולקח שלטון ששולט על
 בשפים ופרח אחריו. כיון שראה אותו
 אותו רשע, עשה דרך אחר באויר, ובקע חמשה
 אוירים באותו דרך, (דף קצד ע"ב) והתעלה והתכסה
 מהעין, ואז הסתכן צליה באותה שעה והיה
 בצער, שלא ידע מה יעשה. הרים אליו פנחם קול

וְאָמַר: צֵל הַתְּנִינִים שְׂרוּבְצִים עַל כָּל הַנְּחָשִׁים,
הַפֶּדָּ בְּשִׁעְרוֹתֶיהָ. מִיַּד יִדַּע וְנִלְחַם אוֹתוֹ מִקּוֹם, וְנִכְנַם
אֵלָיו. מִיַּד הַתְּנַלְתָּה, וַיִּרְדּוּ שְׂנֵיהֶם לְפָנַי בְּנַחֵם.

בא וּרְאֵה, אוֹתוֹ רָשָׁע פְּתוּב בּוֹ וַיִּלְךְ שָׁפִי, זֶהוּ
עֲלִיזוֹן שְׂדֵרְגוֹתָיו נָחַשׁ זָכָר. צִלְיָה לָקַח שְׂנִים,
זָכָר וְנִקְבָּה, וּבּוֹ שָׁלַט עֲלָיו, מִשּׁוֹם שֶׁהַשְּׁלֵטוֹן
שֶׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם לָקַח וְהַתְּכַוֵּן לְפָנָיו. וְזֶה הָיָה
(בראשית מט) שְׂפִיפֵן עָלַי אֲרַח. עַל אוֹתוֹ אֲרַח שֶׁעָשָׂה
אוֹתוֹ רָשָׁע, שְׂפִתוֹב (שם) יְהִי דֵן נָחַשׁ עָלַי דְּרֹךְ - זֶה
שְׂמִשׁוֹן. שְׂפִיפֵן עָלַי אֲרַח - זֶה צִלְיָה.

הַנְּשִׁיךְ עֲקָבֵי סוּם - זֶה עִירָה, שֶׁהָיָה עִם דָּוִד,
שֶׁהָיָה בָּא מִדֵּן, וּבְנִלְלוֹ תְלוּיָה גְבוּרָתוֹ
בְּדָוִד, שְׂפִתוֹב (שמואל-ב ח) וַיַּעֲקֹר דָּוִד אֶת כָּל הַרְכָּב.
וַיִּפֹּל רֶכְבּוֹ אַחֲזֹר - זֶה שְׂרִיָּה, שֶׁעָתִיד לָבֵא יַחַד עִם
מְשִׁיחַ בֶּן אֲפֵרַיִם, וְהוּא מִשְׁכַּט דֵּן, וְעָתִיד הוּא
לַעֲשׂוֹת נְקָמוֹת וּקְרִיבוֹת בְּשָׂר הָעַמִּים. וְכִשְׁוֹה
יְקוּם, אִזּוֹ מִחֲבָה לְגֵאֲלַת יִשְׂרָאֵל, שְׂפִתוֹב (בראשית מט)
לִישׁוּעָתְךָ קוֹיָתִי ה'. וְאַף עַל גַּב שֶׁפְּרָשׁוּהוּ לְפָסוּק

זֶה, אֲבָל בְּרוּר הַדָּבָר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּהוּ,
וְעַל זֶה בָּא הַפְּסוּק וּמוֹכִיחַ.

כִּי־וְזוֹן שֶׁיִּרְדֵּ אֹתוֹ רָשָׁע אֶל פְּנֵהֶם, אָמַר לוֹ: רָשָׁע!
כַּמָּה גְּלוּגוּלִים רָעִים עָשִׂיתָ עַל הָעַם הַקָּדוֹשׁ.
אָמַר לוֹ לְצִלְיָה: בֵּא וְהִרְגֵנוּ אֹתוֹ, וְלֹא בִשְׁם, שְׂלֹא
רְאוּי זֶה לְהִזְכִּיר עֲלָיו קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, בְּשִׁבִיל שְׂלֹא
תֵצֵא נְשָׁמָתוֹ וְתִכְלֹל בְּדַבָּרִים שֶׁל דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת,
וְתִתְקַיֵּם בּוֹ מִה שֶׁאָמַר תְּמוֹת נַפְשֵׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָשָׂה בּוֹ כַּמָּה מִיָּנִי מוֹת וְלֹא מֵת,
עַד שֶׁלָּקַח חֶרֶב שֶׁהָיָה מְתַקֵּן (תְּקוּיָה) עֲלֶיהָ
נִחַש מֵצַד אֶחָד וְנִחַש מֵצַד שֵׁנִי. אָמַר לוֹ פְּנֵהֶם:
בְּשִׁלּוֹ קַח (הִרְגֵנוּ אֹתוֹ), וּבְשִׁלּוֹ יָמוּת. אִזּוֹ הִרְגֵנוּ אֹתוֹ וַיִּכַּל
לוֹ. שֶׁכֶּף דָּרַךְ אֹתוֹ צַד - מִי שֶׁהוֹלִיךְ אַחֲרָיו, בּוֹ
יָמוּת, וּבּוֹ תֵצֵא נְשָׁמָתוֹ, וּבּוֹ יִכְלֹל. וְכֵן מֵת בְּלָעָם,
וְדָנִים אֹתוֹ בְּדִינֵי אֹתוֹ הָעוֹלָם וְלֹא נִקְבְּרָה
לְעוֹלָמִים. וְכֹל עֲצָמוֹתָיו נִרְקְבוּ, וְנִעְשׂוּ כַּמָּה
נִחְשִׁים מְזוּהָמִים מִזִּיקִים שָׂאֵר בְּרִיּוֹת, וְאִפְּלוּ
הַתּוֹלְעִים שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים בְּשָׂרוֹ הִפְכוּ לְנִחְשִׁים.

מִצְאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל אֲשֶׁמְדָאֵי שְׁנַתָּן לְשִׁלְמָה
 הַמֶּלֶךְ, שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת
 בְּשָׂפִים חֻקִּים נִסְתָּרִים מִהָעֵינַי, אִם יֵדַע הַסֵּלַע
 שֶׁשָׂם נֶפֶל בְּלֶעָם, יִמָּצֵא מֵאוֹתָם נְחָשִׁים שֶׁהָיוּ
 מֵעֲצָמוֹת אוֹתוֹ הַרְשָׁע, אִם יִהְיֶה אֶחָד מֵהֶם -
 בְּרֹאשׁוֹ יַעֲשֶׂה בְּשָׂפִים עֲלִיוֹנִים, בְּגוֹפוֹ בְּשָׂפִים
 אֲחֵרִים, בְּזַנְבוֹ בְּשָׂפִים אֲחֵרִים. שְׁלֹשָׁה מִיָּנִי בְּשָׂפִים
 בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּשִׁבְעָה מַלְכֵת שָׂבָא לְשִׁלְמָה, מֵאוֹתָם דְּבָרִים
 שֶׁשָּׂאֲלָה אֶת שְׁלֹמֹה, אָמְרָה: עֲצֵם
 הַנְּחָשׁ שֶׁל שְׁלֹשָׁה רְאשִׁים בְּפֹה נִתְפָּס? מִיָּד -
 (מלכים-א י) לֹא הָיָה דָבָר נֶעְלָם מִן הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא
 הִגִּיד לָהּ. הִיא שָׂאֲלָה עַל זֶה, וְהִיָּתָה צְרִיכָה אוֹתָם
 נְחָשִׁים, וְלֹא יִכָּלֶה לְקַחֵת אֶחָד מֵהֶם. מַה הַשִּׁיב
 לָהּ? דְּבָרִים שֶׁהָיוּ בְּלִבָּהּ. כִּי הוֹדִיעַ לָהּ, שֶׁכִּתּוּב
 וַיִּגַּד לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל דְּבָרֶיהָ. אוֹתָם נְחָשִׁים לֹא
 יְכוּלִים לָקֶחַם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, פְּרָט לְדָבָר שֶׁל סוּד
 אֶחָד. וּמָהוּ? שְׁכִבַת יָרֵעַ רוֹתְחַת.

וְאִם תֹּאמַר, מִי יִכּוֹל? אֵלָּא בְּשַׁעַה שְׁהֵאִישׁ מוֹצִיא
 אוֹתָהּ שְׂכֵבֶת זָרַע כְּשֶׁהוּא בְּתֵאֵוָה, מוֹצִיא
 אוֹתָהּ לְשֵׁם אוֹתוֹ נֶחֱשׁ בְּרִצּוֹן הַתֵּאֵוָה. כְּשִׁיּוֹצֵאת
 רוֹתְחַת, לוֹקְחִים אוֹתָהּ מִיַּד בְּלְבוּשׁ אֶחָד, וְאוֹתוֹ
 לְבוּשׁ זוֹרְקִים לְנֶחֱשׁ, מִיַּד כּוּפֶף רֵאשׁוֹ, וְתוֹפְסִים
 אוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁתוֹפְסִים תְּרִנְגוּל חֲפִית. וְאִם כָּכֵל כְּלִי
 הַקָּרָב שֶׁל הָעוֹלָם יַעֲרֹכוּ בְּאֶחָד מֵהֶם - לֹא יִכּוֹלִים
 לֹא. וּבִזָּה לֹא צָרִיךְ אָדָם בְּעוֹלָם כְּלִי קָרָב וְלֹא דְבַר
 אֶחָד, וְלֹא צָרִיךְ לְהִשְׁמַר מֵהֶם, שְׁחֲרִי כָּלֶם נִכְפִּים
 אֵלָיו. אִזְּ דְּבָקוֹ הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּלִפְתָּהּ, וְהַתְּאֵוָתָה
 לָזָה.

מִכָּאֵן וְהִלְאָה, אֵלְעֶזֶר בְּנִי, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עוֹשֶׂה מַה שְׁעוֹשֶׂה בְּאוֹתוֹ רְשָׁע, וְסוֹדוֹת
 נִסְתָּרִים אֵלָיו לֹא הַצְּטָרְכוּ לְהַתְּגַלּוֹת. אֲבָל מִשּׁוֹם
 שְׁתַּחֲבָרִים שְׂפָאֵן יִדְעוּ דְרָכִים נִסְתָּרִים שֶׁל הָעוֹלָם,
 גְּלִיתִי לָכֶם. שְׁחֲרִי כַּמָּה מְנַהֲגִים נִסְתָּרִים הֵם
 בְּעוֹלָם וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים, וְאוֹתָם פְּלֵאוֹת
 נִסְתָּרִים, גְּדוּלִים וְעֲלִיוֹנִים. עֲלִיו וְעַל שְׁדוּמָה לוֹ
 קָרְאֵנוּ, (מִשְׁלִי י) וְשֵׁם (דף קצה ע"א) רְשָׁעִים יִרְקֵב. אֲשַׁרְיָהֶם

צדיקי האמת, עליהם פתוב (תהלים קמ) אך צדיקים
יודו לשמוך וגו'.

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה וגו'. רבי
אבא פתח, (שם קב) תפלה לעני כי יעטף
וגו'. שלשה הם שפתוב בהם תפלה. ובארנו דבר
זה (אבל דבר זה) - אחד היה משה, ואחד היה דוד,
ואחד עני, שנכלל בהם והתחבר בהם. ואם
תאמר, הרי פתוב (חבוק ג) תפלה לחבוק הנביא
- הרי ארבעה הם? אלא חבוק לא בגלל תפלה
היה, ואף על גב שפתוב בו תפלה, תשפחת
והודאה היא לקדוש-ברוך-הוא על שחתהו ועשה
אתו נסים ונבורות, שחרי פן השונמית היה.

אבל שלש הן שנקראות תפלה: (תהלים ז) תפלה
למשה איש האלהים, תפלה זו שאין
במותה באיש אחר. תפלה לדוד, תפלה זו היא
תפלה שאין במותה במקור אחר. תפלה לעני,
תפלה היא מאותן שלש. מי חשובה מכלן? הוי
אומר תפלת העני. תפלה זו קודמת לתפלת

מִשָּׁה, וְקוֹדֶמֶת לְתַפְלֵת דְּוָה, וְקוֹדֶמֶת לְכָל שְׂאָר
תַּפְלוֹת הָעוֹלָם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהָעֲנִי הוּא שְׂבוּר לֵב, וְכֵתוּב
(שם לד) קָרוֹב ה' לְנַשְׁפָּרֵי לֵב וְגו'. וְהָעֲנִי עוֹשֶׂה
תְּמִיד קְטָטָה בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְקַשֵּׁב וְשׁוֹמֵעַ דְּבָרָיו. כִּיּוֹן שֶׁמֵתַפְלֵל תַּפְלֵתוֹ,
פּוֹתֵחַ כָּל חַלּוֹנוֹת הַרְקִיעִים, וְכָל שְׂאָר הַתַּפְלוֹת
שֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה, דוֹחָה אוֹתָן אוֹתוֹ עָנִי שְׂבוּר לֵב,
שֶׁכֵּתוּב תַּפְלָה לְעָנִי כִי יַעֲטֹף. כִּי יִתְעַטֵּף צָרִיךְ לוֹ
לְכַתֵּב! מַה זֶה כִּי יַעֲטֹף? אֵלֶּיךָ הוּא עוֹשֶׂה עֲטוּף
לְכָל תַּפְלוֹת הָעוֹלָם, וְלֹא נִכְנָסוֹת עַד שֶׁנִּכְנָסֶת
תַּפְלֵתוֹ.

וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: יִתְעַטְפוּ כָּל
הַתַּפְלוֹת, וְתַפְלָה זוֹ
תִּכְנַס אֵלַי. אֵינִי רוֹצֵה כָּאֵן בֵּית דִּין שֶׁיִּדּוֹן בֵּינֵינוּ.
לְפָנַי יִהְיוּ תַרְעוּמוֹת שְׁלוֹ, וְאֲנִי וְהוּא לְבִידְנוּ.
וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְיַחַד לְבָדוּ בְּאוֹתָן

הַתְּרַעוּמוֹת, בְּאוֹתָהּ תִּפְלֶה, שְׂכַתוֹב וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפָּךְ שִׁיחוֹ. לִפְנֵי ה' בְּיַדְאִי.

כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם שׂוֹאֲלִים אֵלֶּה לְאֵלֶּה: בַּמָּה מֵתַעֲסֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? בַּמָּה מִשְׁתַּדֵּל? אוֹמְרִים: מִתְיַחַד בְּעֲרָגָה בְּכֵלִים שְׁלוֹ. כֵּלָם לֹא יוֹדְעִים מַה נַּעֲשֶׂה מִתְּפִלַּת אוֹתוֹ עָנִי וּמְכַל אוֹתוֹ תְּרַעוּמוֹתָיו. שְׂאִין תִּיאֹה לְעָנִי אֵלֶּה כְּשֹׁשׁוּפָךְ דְּמַעוֹתָיו בְּתַרְעֻמַּת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְאִין תִּיאֹה לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלֶּה כְּשֹׁמְקֵל אוֹתָם וְנִשְׁפָּכִים לְפָנָיו. וְזוֹהֵי תִּפְלֶה שְׁעוֹשָׂה עֲטוּףָ וְעוֹמְפַת כָּל תִּפְלוֹת הָעוֹלָם.

מִיֵּשֶׁה הַתְּפִלָּל תִּפְלָתוֹ, וְהַתְּעַכֵּב בַּמָּה יָמִים בְּתִפְלָה זוֹ. דְּוֹד רָאָה שְׁכָל הַחֲלוּנוֹת וְכָל שְׁעָרֵי הַשָּׁמַיִם, כֵּלָם מְזַמְנִים לְהַפְתִּיחַ לְעָנִי, וְאִין בְּכָל תִּפְלוֹת הָעוֹלָם שְׁתַּקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְּשִׁיב מִיָּד כְּמוֹ לְתִפְלַת הָעָנִי. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אֶת זֶה, עֲשֶׂה עֲצֻמוֹ עָנִי וּמִסְבֵּן. פִּשְׁט לְבוּשׁ הַמְּלָכוֹת וַיֵּשֶׁב עַל הָאָרֶץ כְּמוֹ עָנִי וְאָמַר תִּפְלֶה, שְׂכַתוֹב (תהלים פו)

תַּפְּלָה לְדוֹד הַיְּתָה ה' אֲזַנְךָ עֲנֵנִי. וְאִם תֹּאמַר לְמָה?
 בְּגִלְגַּל כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, דָּוָה, וְלֹא מֶלֶךְ אֲתָה, וְשׂוֹלֵט עַל מְלָכִים
 חֲזָקִים, וְאֲתָה עוֹשֶׂה עֲצָמָךְ עָנִי וְאֶבְיוֹן?! מִיָּד
 הַחֲזוֹר תַּפְּלָתוֹ לְגִזּוֹן אַחַר וְעֹזֵב דְּבַר אֶבְיוֹן וְעָנִי,
 וְאָמַר שְׁמֶרְהָ נַפְשִׁי כִּי חֶסֶד אָנִי. וְעַם כָּל זֶה, הַכֹּל
 תִּיְהִי בְּדוֹד.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, יָפָה אָמַרְתָּ, וְעַם כָּל זֶה (וְעַל
 זֶה) צָרִיךְ לְאָדָם שְׁמַת־פֶּלֶל תַּפְּלָתוֹ (לְחַיּוֹת שָׁם עָנִי
 וְאֶבְיוֹן) לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ עָנִי, כִּדְרֵי שְׁתַּכְנִים תַּפְּלָתוֹ בְּכֹלֵל
 כָּל הָעֲנִיִּים. שְׁחַרְי כָּל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים לֹא
 מִשְׁאִירִים כָּךְ לְהַכְנִים כְּמוֹ שְׁמִשְׁאִירִים אֶת הָעֲנִיִּים,
 שְׁחַרְי בְּלִי רִשׁוֹת נְכֻנְסִים. וְאִם עוֹשֶׂה אָדָם עֲצָמוֹ
 וְשָׁם רְצוֹנוֹ תְּמִיד בְּעָנִי, תַּפְּלָתוֹ עוֹלָה וְנִפְגַּשֶׁת עִם
 אוֹתָן תַּפְּלוֹת הָעֲנִיִּים וּמִתְחַכְּרֶת אִתָּן, וְעוֹלָה יַחַד
 אִתָּן וְנִכְנָסֶת בְּכֹלְלָן, וּמִתְקַבְּלֶת בְּרָצוֹן לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
 הַקְּדוֹשׁ (בְּהֵם).

דְּיִדּוּ הַמֶּלֶךְ שָׁם אֶת עֲצָמוֹ בְּאַרְבָּעָה דְרָכִים: שָׁם
 עֲצָמוֹ יַחַד עִם עֲנִיִּים, שָׁם עֲצָמוֹ יַחַד עִם
 חֲסִידִים, שָׁם עֲצָמוֹ יַחַד עִם עֲבָדִים, וְשָׁם עֲצָמוֹ
 יַחַד עִם אוֹתָם שְׂמוֹסְרִים עֲצָמָם וְנִפְשָׁם עַל קִדְשֵׁי
 שְׁמוֹ. שָׁם עֲצָמוֹ עִם עֲנִי, שְׂכֵתוֹב כִּי עֲנִי וְאַבְיוֹן
 אָנִי. שָׁם עֲצָמוֹ יַחַד עִם חֲסִידִים, שְׂכֵתוֹב שְׂמֵרָה
 נִפְשִׁי כִּי חֲסִיד אָנִי, מִשּׁוֹם שְׂצָרִיד הָאָדָם שְׁלֹא
 לְשִׁים עֲצָמוֹ רָשָׁע. וְאִם תֹּאמַר, אִם כֵּן, לֹא יִפְרֹט
 חֲטָאֵיו לְעוֹלָמִים? לֹא כֵּן! אֵלֶּא כְּשִׁיִּפְרֹט חֲטָאֵיו,
 אִזּוֹ הוּא חֲסִיד, שְׂפָא לְקַבֵּל תְּשׁוּבָה. מוֹצִיא עֲצָמוֹ
 מִצַּד הָרַע שֶׁהָיָה בְּטַנְפֵּת שְׁלוֹ עַד עֲבָשׁוֹ, וְכַעַת
 נִדְבֵק בְּיָמָיו הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהָיָא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּלוֹ.

וְלֹא תֹאמַר שְׁלֹא יִקַּבְּלוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
 שִׁיִּפְרֹט חֲטָאֵיו מִיּוֹם שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם, (אם כֵּן)
 אֵיפֹה (אז) אוֹתָם (דף קצה ע"ב) שֶׁהִתְכַּסּוּ מִמֶּנּוּ, שְׁלֹא יִכּוֹל
 לְהַנִּיעַ. אֵלֶּא לֹא צָרִיד לְפָרֵשׁ, פֶּרֶט לְאוֹתָם
 שְׂיִזְכֹּר מֵהֵם. וְאִם שָׁם רְצוֹנוֹ בָּהֶם, כָּל הָאֲחֵרִים
 נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם. שֶׁחֲרִי לְמִדְּנוֹ, אֵינּוּ פוֹדְקִים
 חוֹרֵי הַבַּיִת הָעֲלִיּוֹנִים לְמַעְלָה, וְלֹא אוֹתָם

תחתונים למטה כבעור חמץ. אין כיון שברק
כפי מראה עיניו מה שיכול להגיע, הכל נמשך
אחרי זה והתפטר יחד אתו.

וכך גרסנו בננעים: עשרים וארבעה ראשי
איברים הם שלא מטמאים משום מחיה.
והכהן לא טורח אחריהם, והינו מה שכתוב, (ויקרא
י) לכל מראה עיני הכהן. מקום שיכול לראות
מכתש בהסתכלות אחת, ולא צריך להנמיך את
עצמו ולהרים עיניו פאן וכאן. גם כן לא צריך
לפרט תפאיו (לבגש) מיום שתיה, שחרי חורי הפית
התחתונים, ולא אלו שהתפסו שלא יכול להגיע,
שהם חורי הפית העליונים למעלה, (אלא) בא ראה,
לכל מראה עיני הכהן. וכלם נמשכים אחריהם.
ועל זה שם דוד עצמו בתוך החסידים.

הוא שם עצמו יחד עם עבדים, שכתוב (תהלים קכג)
הנה בעיני עבדים אל יד אדוניהם. וכתוב
(שם פו) הושע עבדך אתה אלהי. שם עצמו עם
אותם שפסרו נפשם על קדשת שמו, שכתוב (שם)

שִׁמַּח נַפְשׁ עַבְדְּךָ כִּי אֵלֶיךָ ה' נִפְשִׁי אֲשָׂא. בְּכָל
הָאֲרַבְעָה הַלָּלוּ שָׁם עֲצַמוּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְפָנַי אֲדוֹנוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּרַמְתִּי יָדַי בְּתַפְלָה לְפָנַי הַמֶּלֶךְ
הַקְּדוֹשׁ. שְׁחַרֵּי שְׁנֵינוּ, אָסוּר לוֹ לְאָדָם לְהַרִים
יָדָיו לְמַעַלָּה פָּרַט לְתַפְלָה, וּבִבְרָכוֹת וּבְתַחֲנוּנִים
לְאֲדוֹנוּ, שְׁכַתוּב (בראשית יד) תְּרַמְתִּי יָדַי אֶל ה' אֵל
עֲלִיּוֹן, וּמְתַרְגְּמִים: תְּרַמְתִּי יָדַי בְּתַפְלָה. שְׁחַרֵּי
בְּאַצְבָּעוֹת הַיָּדִים יֵשׁ דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים. וְכַעַת כָּךְ אֲנִי
עוֹשֶׂה, וְאוֹמֵר שְׁכָל מִי שְׂאֲרַבְעָה אֵלָיו יִסְדֵּר לְפָנַי
אֲדוֹנוּ וְעוֹשֶׂה עֲצַמוּ בְּרִצּוֹן בְּתַקּוּן זֶה כְּרֵאוֹי,
בְּתַקּוּן זֶה לֹא תִחַזַר תְּפִלָּתוֹ רִיקָם.

בְּתַחֲלָה עָבַד - לְסִדֵּר שְׂבַח לְפָנַי אֲדוֹנוּ וּלְזִמְרָה
לְפָנָיו, וְזֶה בְּתַשְׁבְּחוֹת שְׁלֵפָנַי הַתְּפִלָּה.
אַחַר כָּךְ עָבַד לְאַחַר שְׁתַּתְּפִּיל תְּפִלַּת עֲמִידָה,
הוּא עָבַד שְׁסִדֵּר תְּפִלַּת אֲדוֹנוּ. אַחַר כָּךְ עָבַד
אַחַר שְׁתַּתְּפִּיל כָּל תְּפִלָּתוֹ וְהִלְךְ לוֹ. וְעַל זֶה עָשָׂה
עֲצַמוּ דָּוִד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּתַפְלָה זֹו עָבַד, שְׁכַתוּב
הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אֶתְּהָ אֱלֹהֵי. שִׁמַּח נַפְשׁ עַבְדְּךָ.

וְכַתּוּב (תהלים פו) הִתְנַה עֲזָרָה לְעִבְדֶּךָ. הֲרֵי שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים צָרִיךְ לָשִׁים עֲצָמוֹ עֶבֶד.

אַחַר כֵּן לָשִׁים עֲצָמוֹ תוֹךְ אֱלוֹ שְׁמֹסְרוֹ נִפְשָׁם עַל
קִדְשַׁת שְׁמוֹ, כְּלוֹמַר בְּיַחְדוֹ שֶׁל שְׂמֵעַ
יִשְׂרָאֵל. שֶׁכֵּל מִי שֶׁשָּׂם כֵּן רְצוֹנוֹ בְּזֶה הַפְּסוּקָה,
נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ מִסֵּר עֲצָמוֹ עַל קִדְשַׁת הַשֵּׁם.

לְאַחַר שֶׁשָּׂם עֲצָמוֹ עָנִי, בְּזִמְנֵן שֶׁנִּכְנָס וְדוֹפֵק עַל
בְּתָחִים שֶׁל רוּמֵי מְרוֹמִים, כְּשֶׁאֹמֵר אֶמֶת
וַיֵּצִיב (וסו"ק) גְּאֻלָּה לְתַפְלָה, לְהִיּוֹת בְּתַפְלַת עֲמִידָה
שְׂבוֹר לֵב עָנִי וּמִסְכֵּן. וְלָשִׁים רְצוֹנוֹ לְהַכְּלִיל בְּתוֹךְ
הָעֲנִיִּים בְּשִׁבְרוֹן לֵב בְּנִמְיֻכוֹת נִפְשָׁה.

לְאַחַר שֶׁשָּׂם עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ חֲסִידִים בְּשׁוֹמֵעַ תַּפְלָה
לְפָרֵשׁ חֲטָאִיו, שְׂכָךְ צָרִיךְ יַחֲדוֹ בְּשׁוֹמֵעַ
תַּפְלָה בְּשִׁבִיל לְהַתְדַבֵּק בְּיָמִין שְׂפִשׁוּטָה לְקַבֵּל
שָׂבִים, אִזּוֹ נִקְרָא חֲסִיד. הֲרֵי אֲרַבְּעָה אֱלֹהֵי כְּרֵאוּי.

מִי כּוֹלֵל כָּל אֱלֹהֵי? אֹתוֹ שְׂצָרִיךְ לְכַלֵּל אוֹתָם,
וְזֶהוּ עֶבֶד שְׂכוֹלֵל אֶת כָּל הַשָּׂאָר. שְׁלֹשָׁה

עֲבָדִים הֵם בְּשִׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת, וְכֻלָּם אַחֵד. וְעֲלֵיהֶם
 פָּתוּב (שם קכג) הִנֵּה בְּעֵינַי עֲבָדִים אֵל יַד אֲדוֹנֵיהֶם
 וְגו'. בֵּין עֶבֶד לְעֶבֶד הֵם אוֹתָם אַחֲרִים. בֵּין עֶבֶד
 רֵאשׁוֹן לְעֶבֶד שֵׁנִי יֵשׁ לוֹ לְמִסַּר נַפְשׁוֹ עַל יְחוּד
 קִדְשֵׁת שָׁמוֹ, וְלָשִׁים עֲצָמוֹ עָנִי וּמִסְכֵּן בְּתַפְלָת
 עֲמִידָה, וְלָשִׁים עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ חֲסִידִים בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.
 עֶבֶד שְׁלִישִׁי לְאַחַר שְׁפִים וְסִדֵּר הַכֹּל.

לְמִדְנֹו, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁמִסְדֵּר בֵּן אָדָם כָּל אֲרֻבְעָה
 הַסְּדוּרִים הֵלְלוּ בְּרֵצוֹן הַלֵּב, נוֹחַ לְפָנַי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּפּוֹרֵשׁ יְמִינוֹ עָלָיו, בְּאוֹתוֹ עֶבֶד
 שְׁלִישִׁי, וְקוֹרָא עָלָיו וְאוֹמֵר לוֹ עֲבָדִי אַתָּה, שְׁכַתוּב
 (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
 אֶתְפָּאֵר. וְדַאי תְּפִלָּה (דף קצו ע"א) שֶׁל אָדָם זֶה לֹא תַחֲזוֹר
 רִיקָם לְעוֹלָמִים. בָּא רַבִּי אַבָּא וּנְשָׁקוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה, שְׁנֵי עֲבָדִים מֵאוֹתָם
 הַשְּׁלִשָּׁה הֵם שְׁכוּלִלִים כָּל אֵלָה, שְׁחֲרֵי
 הַשְּׁלִישִׁי עוֹמֵד לְחֶתֶם בּוֹ חוֹתָם לְמַעַלָּה לָשִׁים בּוֹ
 יַד מִימֵין הַמְּלָךְ וְלִהְשִׁתְּבַח בּוֹ. אֲבָל שְׁנֵי אֵלָה,

ראשון ושני, הם כלל הכל. ודוד משבח עצמו
 בהם, שכתוב (תהלים קטז) אָנָה ה' כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי
 עֲבָדְךָ וְגו', שאלו כוללים כל השאר. שלישי בך
 עומד לגאל אותי, שכתוב הוֹשִׁיעַ עֲבָדְךָ אֶתָּה
 אֱלֹהֵי. מי שמסדר את זה, שיהיה ידוע לו שהקדוש
 ברוך הוא משתבח בו, וקורא עליו עבדי אֶתָּה
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר. כָּא רַבִּי אַבְבָּא וּנְשָׁקוּ.

אמר רבי אבא, על זה קראנו, (שם יט) הַנְּחַמְדִּים
 מִזְהַב וּמִפָּז רַב וְגו'. כִּמְחָ מִתּוֹקִים דְּבָרִים
 עֲתִיקִים שְׁסִדְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים. וְאֵנוּ, כְּשִׁמוּעִים
 אוֹתָם, לֹא יְכוּלִים לֵאכֹל. וְדַאי זֶה כֶּהָ, וְחֶסֶם וְקֶ
 מוֹכִיחַ עַל שְׁלֹשָׁה עֲבָדִים, וְהֵם אֶחָד וּבְמָקוֹם אֶחָד.
 וְשָׁנִים כִּפִּי שְׁאֵמְרָתִי, וְאֶחָד הוּא לְהִתְעַטֵּר בּוֹ
 תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכַתּוֹב (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם וְגו'. לֹא יִמְכְּרוּ מִמִּכְרֹת
 עֶבֶד. מִשּׁוּם שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צָרִיךְ לְהִתְעַטֵּר
 בְּשִׁלְשֵׁת אֱלֹהִים. וְעַל זֶה לֹא יִמְכְּרוּ לְשֵׁם עֶבֶד, שֶׁחֲרֵי
 תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּת.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה נ) מִי בָכֶם יֵרָא ה' וְגו'. מַה זֶה שְׁמַע בְּקוֹל עֲבָדָיו? פָּסוּק זֶה בְּאֲרוֹתָיו הַחֲבֵרִים בְּתַפְלָה, וְכֵן הוּא. מִי שְׂרָגִיל לָבֵא לְבֵית הַכְּנָסֶת לְהִתְפַּלֵּל וַיּוֹם אַחֵר לֹא בָא, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל עֲלֵינוּ וְאָמַר: מִי בָכֶם יֵרָא ה' שְׁמַע בְּקוֹל עֲבָדָיו אֲשֶׁר הִלְךְ חַשְׁכִּים וְאִין נִגְהַ לּוֹ. מַה זֶה שְׁמַע בְּקוֹל עֲבָדָיו? בְּמִי? אִם תֹּאמַר בְּנָבִיא אוֹ בְּאִישׁ אַחֵר - מִי נָתַן נְבִיא אוֹ אָדָם אַחֵר לְתַפְלָה, שְׂמִשׁוּם שְׁהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל נְבִיא אוֹ אָדָם בְּעוֹלָם?!

אֵלֶּא אוֹתוֹ שְׂמַתְפַּלֵּל תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, הוּא שׁוֹמֵעַ בְּאוֹתוֹ קוֹל שְׂקוּרָא לוֹ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִשְׁתַּבַּח בּוֹ וְאָמַר שֶׁהוּא עֲבָדוֹ וְדָאֵי. שְׁמַע בְּקוֹל, בְּאִיזָה קוֹל? בְּאוֹתוֹ שְׂנִקְרָא עֲבָדוֹ. שְׂבַח עֲלִיוֹן הוּא שְׂיִוצָא עֲלֵינוּ קוֹל שֶׁהוּא עֲבָדוֹ. וְעוֹד, שְׂקוֹל נִשְׁמַע בְּכָל אוֹתָם רְקִיעִים שֶׁהוּא עֲבָד תְּמַלְךְ הִקְדוּשׁ, וְזֶהוּ שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל עֲבָדָיו.

אֲשֶׁר הִלֵּךְ חַשְׁכִּים וַאֲיֵן נִגְהָ לּוֹ. וְכִי מַשּׁוּם שְׁלֹא
 בָּא לְהַתְּפִילַל הִלֵּךְ חַשְׁכִּים? אֵלֶּא פִרְשׁוּהָ.
 אֲבָל עַד שְׁלֹא יִתְבַּנְּסוּ יִשְׂרָאֵל לְבִתֵּי כְּנִסְיֹת
 לְהַתְּפִילַל, הֵצֵד הָאֲחֵר עֹמֵד וְסוּגֵר כָּל הָאֲוֵרוֹת
 הָעֲלִיזִים שְׁלֹא יִתְפַּשְׁטוּ וַיֵּצְאוּ עַל הָעוֹלָם. וְשֵׁלֶשׁ
 פְּעָמִים בַּיּוֹם הוֹלְכִים צַד הָאֲחֵר, זָכָר וּנְקֵבָה,
 וּמַשׁוּטְטִים בְּעוֹלָם. וְאוֹתוֹ זְמַן נִתְקַן לְתַפְּלָה,
 מַשּׁוּם שְׁאִין שָׁם קַטְרוֹג כָּלָל.

וְאִזּוּ הוּא זְמַן לְתַפְּלָה, מַשּׁוּם שֶׁהֵם הוֹלְכִים לְשׁוּטְט
 בְּהַרֵּי תְּחִשְׁבָּה, וְהַר נִשְׁפָּה, אִזּוּ נִפְתָּחִים חֲלוֹנוֹת
 אֲוֵרוֹת עֲלִיזִים, וַיִּזְצְאוּ וְשׁוֹרִים עַל בִּתֵּי כְּנִסְיֹת
 בְּרֵאשׁ אֵלֹהֵי שְׁמֵת־פְּלִלִים תַּפְּלוֹת, וּמִתְחַלְּקִים
 אֲוֵרוֹת עַל רְאִשֵׁיהֶם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹאֵל עַל
 אוֹתוֹ שְׁלֹא נִמְצָא שָׁם וְאוֹמֵר: חֲבַל עַל פְּלוּנִי שְׁתִּיחָה
 רְגִיל כָּאֵן, וּכְעֵת שְׁחֵלֵךְ חַשְׁכִּים וְעֵבֶר מִלְּפָנַי
 הָאֲוֵרוֹת וְהֵלֵךְ לְשׁוּטְט בְּהַרֵּי הָעוֹלָם, וַיֵּצֵא מֵאוֹתוֹ
 נִגְהָ אֹר שְׁפִמְאִיר וַאֲיֵן (לו) בּוֹ חֲלָקָה, אִין נִגְהָ לּוֹ, כְּמוֹ
 שְׁמֵת־חֲלִיק וְשׁוֹרָה עַל הָאֲחֵרִים שְׁשָׁם, כְּפִתָּה טוֹבוֹת
 אֲבָדוֹ מִפְּנֵי. (אִין נִגְהָ לּוֹ כְּעֵת שְׁחֵלֵךְ חַשְׁכִּים) וְאֵלֹהֵי תִּיחָ שָׁם,

יבטח בשם ה' - בכלל העֶבֶד הראשון, וישען
באלהיו - בסוד העֶבֶד השני.

אמר רבי שמעון, אלעזר בני, ודאי רוח נבואה
שורה עליך. אמר רבי אבא, אריה בן
אריה, מי יקום לפניהם פששואנים לטרף טרף?
כל אריות העולם הם תקיפים, ואלה יותר
מכלם. כל האריות שבעולם קשים להוצאת
הטרף מפייהם, ואלו נוחים להוציא מפייהם טרף.
הם טורפים טרף ונותנים לכלם.

אשר הלך חשכים, אשר הלכו צריך לו לכתב!
אמר רבי אלעזר, משום שהם שרויים
בחבור ומיד נפרדים. הלך החבור - חשכים
נפרדו. שורים בחבור ונפרדים מיד. כמו זה (יחזקאל
א) רוח סערה באה, כלל של זכר ונקבה. באה ^{דף}
והיא עוזבת אותו, מיד נפרדים. ^(קצו ע"ב)

וירא בלק וגו'. רבי אלעזר אמר, ודאי מה שאמר
רבי תיבא, דבר נסתר היה. אבל כתוב,
(תהלים פד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה וגו'.

וכי דוד המלך על צפור בעולם הִיָּה אוֹמֵר דָּבָר
זֶה?

אֵלֶּא כִּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ כִּפְּחָ חֲבִיבוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְפָנֵי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִם תֹּאמַר כָּל נְשָׁמוֹת
הָעוֹלָם - לֹא כֵּךְ! אֵלֶּא אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים
שֶׁשָּׂם מְדוּרָן אֵתוֹ, מְדוּרֵיהֶן לְמַעְלָה וּמְדוּרֵיהֶן
לְמַטָּה, וְכֵךְ נֹאמַר. גַּם צִפּוֹר מְצַאָה בַּיִת - אֵלֹו
רוּחֹת הַצְּדִיקִים.

שָׂנִינוּ, שֶׁלֹּשׁ חוֹמוֹת הֵן לְגַן עֵדֶן, וּבֵינָן כָּל אַחַת
וְאַחַת כִּפְּחָ רוּחֹת וּנְשָׁמוֹת מְטִילוֹת שָׂם
וְנִהְנֹוֹת מֵרִיחַ שֶׁל עֲנוּגֵי הַצְּדִיקִים שֶׁכִּפְּנִים, אִף עַל
גַּב שֶׁלֹּא זָכוּ לְחִכָּיִם. אֲבָל עֲנוּג רוּחֹת הַצְּדִיקִים
שֶׁכִּפְּנִים - (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים וְגו'.

וַיָּמִים רְשׁוּמִים יֵשׁ בְּשָׁנָה, וְהֵם יָמֵי נִסָּן וַיָּמֵי
תִּשְׂרֵי, שְׂאוֹתָן רוּחֹת מְשׁוּטְטוֹת וּפּוֹקְדוֹת
מְקוֹם שֶׁצְּרִיךְ. וְאִף עַל גַּב שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת
מְשׁוּטְטוֹת, אֲבָל יָמִים אֵלֹו רְשׁוּמִים הֵם וְנִרְאִים עַל

גַּבְי חוֹמוֹת הַגְּנָה, כָּל אַחַת וְאַחַת כְּמַרְאֵה צִפְרִים
מְצַפְצְפוֹת בְּכָל בִּקְר וּבִקְר.

וְאוֹתוֹ צִפְצְפוּ שְׂבַח הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתַפְלָה
עַל חַיֵּי בְנֵי אָדָם שֶׁל הָעוֹלָם. מִשּׁוּם
שְׁאוֹתָם יָמִים כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְעַסְקִים בְּמִצְוֹת,
וּבְמִצְוֹת רַבּוֹן הָעוֹלָם. וְאִי בְּשִׂמְחָה נִרְאוֹת צִפְרִים
מְצַפְצְפוֹת, וְעַל גַּבְי חוֹמוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן מְצַפְצְפוֹת
מִשְׂבָּחוֹת וּמְדוּרוֹת וּמִתְפַּלְלוֹת עַל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר, וְדַאי יָפָה אָמַרְתָּ שְׂוֵדַאי
אוֹתָן רוּחוֹת שָׁם. אֲבָל מַה תֹּאמַר עַל וּדְרוֹר
קֵן לָהּ? אָמַר, בָּךְ לְמִדְתִּי, זוֹהִי נִשְׁמָה קְדוּשָׁה
שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה, וְעוֹלָה לְמָקוֹם טְמִיר וְנִגְנוּז שְׁעִין
לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ וְגו'.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, אֶלְעֶזֶר, וְדַאי יָפָה אָמַרְתָּ וַיָּפָה
הוּא, אֲבָל כָּל זֶה בְּגֵן עֵדֶן שֶׁלְמִטָּה הוּא,
וּכְמוֹ שְׂאֵמַרְתָּ הוּא וְכָךְ זֶה וְדַאי. גַּם צְפוּר מְצַאָה
בֵּית - אֵלוֹ רוּחוֹת קְדוּשׁוֹת שְׂוִכּוֹ לְהַכְנִים וְלָצֵאת
אַחַר כָּךְ, מִשּׁוּם שְׂמִשׁוּטָאוֹת וְנִרְאוֹת כְּמַרְאֵה

צפּרים, ואלו רוחות מצאָה בית. ודאי שְלֵכֵל אַחַת
וְאַחַת יֵשׁ לָהֶן מְדוּרִים יוֹדְעִים בְּפָנִים.

וְעַם כָּל זֶה, בְּלֵם נְכוּיִם מִחֶפֶת חֲבִירֵיהֶם. אֵלֹהֵי שְׂיֵישׁ
לָהֶם דְּרוֹר וְחֵרוֹת מִהַכֹּל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מֵרְאָה לָהֶם הַיֵּכֶל טָמִיר גָּנוּז אַחַד שְׁעִין לֹא רָאָתָה
אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ, וְאוֹתוֹ הַיֵּכֶל נִקְרָא בֶן צְפוּרָה, וּמִשָּׁם
מִתְעַטְרִים עֲטָרוֹת לְמַשִּׁיחַ לְעֵתִיד לְבָא. וּבְיָמֵים
רְשׁוּמִים, שָׁלַשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּאוֹתָם הַצְּדִיקִים, וּמֵרְאָה לָהֶם
הַיֵּכֶל טָמִיר גָּנוּז שְׁלֵא יוֹדְעִים וְלֹא מַכִּירִים אוֹתוֹ
כָּל הַצְּדִיקִים שְׂשָׁם.

אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרָחֶיהָ אֶת מִזְבַּחֹתֶיךָ - אֵלֹהֵי אוֹתָם
צְדִיקִים שֶׁנִּתְקַנּוּ בְּכַנִּים קְדוּשִׁים, שְׂזוּכוּ
לְתוֹרָה שְׂבִכְתָּב וְלְתוֹרָה שְׂבִעֵל פָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְאֵלֹהֵי נִקְרָאִים שְׁנֵי מִזְבַּחֹת. מִתְעַטְרִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְדוּשׁ, שְׁחָרֵי זְכוּת בְּנֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה מְגַנָּה
עֲלֵיהֶם, וּמִתְעַטְרִים אוֹתָם שָׁם. מִי הָרוּחַ שְׂזוּכָה לְכָל
זֶה? זֶה שְׂשָׁתָה אֶפְרָחֶיהָ, לְלַמֵּד לְמִזְבַּחֹתֶיךָ וְגו'.

מִכָּאן וְהִלָּא אָמַר דְּבָרָךְ, שְׁחֵרֵי בְּלֵי בּוֹשָׁה אֲנִי
נִרְאָה שָׁם.

פְּתַח בְּמַקְדָּם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, גַּם צִפּוֹר מְצָאָה
בֵּית - זֶה יִתְרוֹ. וּדְרוֹר קֵן לָהּ - זֶה פָּנָיו
שְׁחֵיו בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִיית מְלָמְדִים תּוֹרָה וְחֻתְכִים
דְּבָרֵי תּוֹרָה בְּפִיָּהֶם. מַה זֶה מְצָאָה בֵּית? אֵלֶּא
בְּהַתְחָלָה לְקַחוּ וְחָנוּ בַּמְדָּבָר, לְקַחוּ מֵעַנְג מְדִין
וּמִהַמְתִּיקוֹת שְׁשָׁם וְחָנוּ בַּמְדָּבָר. כִּיּוֹן שְׁרָאָה
הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא שְׁכַסּוּפָם הָיָה עַל הַתּוֹרָה, מִשְׁךְ
אוֹתָם מִשָּׁם וְהַכְּנִיסָם לְלִשְׁכַּת הַגְּזִיית. וּדְרוֹר קֵן
לָהּ - הַכֹּל אַחֲד. צִפּוֹר דְּרוֹר הַכֹּל הוּא אַחֲד. (שׁוֹפְטִים
ד) תְּכַר תְּקִינִי. (שׁוֹמְרֵי-א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֵל תְּקִינִי
וְגו'.

בֵּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב, וַיֵּרָא בְּלֶק בֶּן צִפּוֹר. וְכִי מַה
שׁוֹנָה שְׁחֻזְכִּיר שֵׁם אָבִיו מִשְׁאָר מְלָכִים? אֵלֶּא
יִתְרוֹ גַּמְשֵׁךְ וְנִעְבֵּר מֵעֲבוּדָה זָרָה, וּבֵא לְדַבֵּק
בְּיִשְׂרָאֵל הוּא וּבְנָיו, וְכֹל הָעוֹלָם נָדוּ אוֹתוֹ
(דף קצו ע"א)

וְרַדְפוּ אַחֲרָיו.

בַּלֶּק מִבְּנֵי בְּנֵי הָיָה, וְעַבְרַ מִדְּרָךְ אֲבִיו. כִּי־זָן
 שָׂרְאוּ זְקֵנֵי מוֹאָב וְזְקֵנֵי מִדְּיָן, שָׁחִיו יַחַד
 בְּאַחֲוָה שְׁלָהֶם בְּעַבְדֻדָּה זָרָה בַּחֶלֶק שְׁלָהֶם, שְׂוִיתָרוּ
 וּבְנֵיו נִדְבְּקוּ בַשְּׂכִינָה וְזֶה נִמְשָׁךְ מֵהֶם, כָּאוּ
 וְהַמְּלִיכֹוְהוּ עֲלֵיהֶם בַּשָּׁעָה זֹו, שְׂפָתוֹב וּכְלָק כֶּן
 צַפּוֹר מְלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִיא. בְּאוֹתָהּ עֵת הָיָה
 מְלֶךְ, מַה שְּׁלֹא הָיָה מִקֶּדֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב כֶּן צַפּוֹר,
 מַה שְּׁלֹא רָאוּי לַעֲשׂוֹת כֶּךָ. וַיֵּרָא בַּלֶּק, וַיִּשְׁמַע הָיָה
 צָרִיךְ לוֹ לְכַתּוּב! מַה זֶה וַיֵּרָא? רָאִיָּה רָאָה, וַיֵּדַע
 שְׁעֵתִיד הוּא לְפָל בִּיַדֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל יִפְלוּ בְּיַדֵּוּ
 בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּךָ הוּא בִּיַדֵי יִשְׂרָאֵל. וַיֵּרָא בַּלֶּק
 כֶּן צַפּוֹר.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הַיָּפָה
 בְּנָשִׁים צְאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 אוֹמֶרֶת לְפָנַי הַמְּלֶךְ הָעֲלִיזִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מַה זֶה
 כְּנֶסֶת? זֹוהִי עֲצֶרֶת הַתְּכַנְסוֹת, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בַּמְדַּבֵּר
) מֵאִסָּף לְכָל הַמְּחַנּוֹת. מִי שְׂמֻכֵּינָם כָּל הַמְּחַנּוֹת
 הָעֲלִיזִינָם אֵלָיו.

ומתוך שלפעמים השכינה נקראת נקבה, ונאמר
 עֲצָרָתָא, כמו שנאמר (בראשית ב) כִּי עֲצֹר
 עֲצָר ה', שמתחזיק ולא נותן - כך זה ודאי, שהרי
 מתוך אמונה רבה שְׁלָה שְׁלָה נמצא פה מום (מח),
 נותנים לה ללא עכוב כלל. והיא, בשפאח אליה,
 כל מה שכוונת עֲצָר ומעצור ומעכבת, שלא יורד
 ומאיר אלא כפי הטל, טפין טפין, מעט מעט. מה
 הטעם? משום שלא נמצאת למטה אמונה, אלא
 כמו שנאמר (ישעיה כח) זָעִיר זָעִיר שָׁם זָעִיר שָׁם. זכות
 קטנה והארת טל קטנה, מדה פגוד מדה.

שאלמלא תמצא אמונה כמו שנמצאו בה, היא
מדיקנת בכל צד וצד ללא עכוב כלל,
 והיא שמחה. ואז נותנים לה מתנות ואוצרות
 רבים זה על זה, ולא יעכבו אותה כלל. אבל
 התחתונים מעכבים אותם ומעכבים אותה, ואז
 היא עֲצָרָתָא. עֲצֹר עֲצָר ה' ודאי. כפיכול נותן
 תמצית, ולא יותר.

וְעַם כָּל זֶה, כְּמוֹ אִמָּא נֹתְנַת לְבָנִים בְּסֶתֶר שְׁלֹא
 יוֹדְעִים עָלֶיהָ, כִּדְּהִיא עוֹשֶׂה לְבָנֶיהָ יִשְׂרָאֵל.
 וְלִמְדָנוּ מִתּוֹךְ מִנּוּרָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁכְּשָׁעָה שֶׁהִיא
 עוֹלָה לְקַחַת עֲנוּנִים וְכַסּוּפִים וְנִמְצָא מוֹם בְּיִשְׂרָאֵל
 לְמִטָּה, אִזּוּ מִנִּיעָה אֵלֶיהָ טַפַּת חֲרָדֵל וּמִיד נִפְרָדָת,
 וַיּוֹשְׁבֵת עָלֶיהָ יָמִים בְּמִנְיֹן, וְאִזּוּ יוֹדְעִים לְמַעַלָּה
 שֶׁהַמוֹם בְּיִשְׂרָאֵל.

וּמִתְעוֹרֵר הַשְּׂמַאל מִיד, וּמוֹשֵׁף חוּט לְמִטָּה.
 (בראשית כו) וַתִּבְהִין עֵינָיו מִרְאֵת, מֵה
 שֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּעֵין יָפָה בְּכֹלֵל אֲבָרָהֶם בְּלִי דִין
 כָּלֵל, אִזּוּ וַתִּבְהִין עֵינָיו מִרְאֵת, מִרְאֵת בְּוִדְאֵי
 מְלַחֵם־תַּכֵּל בְּכֹלֵל שֶׁל רַחֲמָנוּת. אִזּוּ הַתְּעוֹרְרוֹת
 סְמָא"ל בְּקוֹל תַּקּוּף לְהַתְּעוֹרֵר עַל הָעוֹלָם, כְּמוֹ
 שֶׁנֵּאמַר וַיִּקְרָא אֶת עֵשָׂו בְּנֹו הַגָּדֹל וְגו'. גָּדוֹל הוּא
 לְגַבֵּי מַחֲנוֹת הַצֵּד הָאֲחֵר, הוּא גָּדוֹל, וּמִנְהִיג לְכָל
 סְפִינּוֹת הַיָּם שֶׁמְעַרְעְרִים בְּרוּחַ רָעָה, לְהַטְּבִיעֵם
 בְּעַמֻּק הַיָּם בְּאוֹתָן מְצוּלוֹת יָם שְׁלוֹ.

וּבְשֵׁת־קְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמָנּוֹת, אִזּוּ כָּל חַטָּאֵי
 וְכָל עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל נוֹתְנִין
 לוֹ, וְהוּא מְטִיל אוֹתָם לְמַצּוֹלוֹת יָם. כָּל מַחְנוֹתָיו
 נִקְרָאִים מְצוֹלוֹת יָם, וְהֵם לוֹקְחִים אוֹתָם
 וּמְשׁוֹמְטִים בָּהֶם בְּכָל שְׂאֵר הָעַמִּים. וְכִי חַטָּאֵי
 יִשְׂרָאֵל וְעֲוֹנוֹתֵיהֶם זוֹרְקִים וּמַחְלְקִים לְעַם שְׂלָהֶם?
 אֵלֶּא הֵם מְצַפִּים וּמַחְכִּים לַמַּחְנוֹת שְׂלַמְעֵלָה כְּמוֹ
 בְּלָבִים לְיַד הַשְּׁלֶחֶן. וּבְשֵׁת־קְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹקֵחַ
 כָּל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל וְזוֹרֵק עֲלֵיהֶם, בְּכֹל חוֹשְׁבִים
 שְׂמַחְנוֹת וְאוֹצְרוֹת שֶׁהוּא רוֹצֵה לָתֵת לְיִשְׂרָאֵל
 הַעֲבִיר אוֹתָם מֵהֶם וְנָתַן לָהֶם, וּמִיֵּד בְּכֹל כְּאֶחָד
 זוֹרְקִים (וּמִרְאָה וְזוֹרְקִים) אוֹתָם עַל שְׂאֵר הָעַמִּים.

בא וְרֵא, בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא אוֹמְרַת בְּתַחֲלָה
 (בְּנִלוֹת), (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שְׂחֹרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה. מִקְטִינָה
 עֲצָמָה לְיַד הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן. וְאִזּוּ שׁוֹאֵלֶת מִמֶּנּוּ
 וְאוֹמְרַת, (שם) הַגִּידָה לִי שְׂאֵהֲבָה נִפְשֵׁי אֵיכָה תִרְעֶה
 אֵיכָה תִרְבִּיץ בַּצְּהָרִים. לָמָּה שְׂתִי פְעָמִים אֵיכָה
 אֵיכָה? אֵלֶּא הִיא רוֹמְנוֹת עַל שְׁנֵי חֲרָבָנוֹת שֶׁל שְׁנֵי
 בְּתֵי הַמִּקְדָּשׁ, שְׁקוֹרָאִים הַכֹּל אֵיכָה אֵיכָה. אֵיכָה

תְּרַעָה - בְּחֶרֶבַן בֵּית רֵאשׁוֹן. אֵיכָה תְּרַבִּיץ - בְּחֶרֶבַן
בֵּית שְׁנִי. וְעַל זֶה פְּעָמִים אֵיכָה אֵיכָה.

תְּרַעָה, תְּרַבִּיץ, לֹא זֶה כּוֹחַ. גְּלוּת כּפֹל שֶׁהִיא זְמַן
מוֹעֵט, קוֹרֵא בָּהּ תְּרַעָה. וְעַל גְּלוּת אֲדוּם
שֶׁהִיא לְזְמַן מְרֻבָּה, קוֹרֵא בָּהּ תְּרַבִּיץ. וְעַל זֶה
פְּעָמִים אֵיכָה אֵיכָה. וְעוֹד תְּרַעָה, תְּרַבִּיץ - יְרַעָה
הָיָה לוֹ לְכַתּוּב! יְרַבִּיץ הָיָה לוֹ לְכַתּוּב! גַּם כֹּה, שְׁחֵרֵי
עַל יִשְׂרָאֵל הִיא אֲמָרָה. אֲלֵא הִיא אֲמָרָה עַל
עֲצָמָה: אֵיכָה תְּרַעָה כִּלְתָךְ לְבִנְיָה בְּגָלוּת כְּשֶׁיְהִי
בֵּין שְׂאֵר הָעַמִּים? אֵיכָה תְּרַבִּיץ בְּצַחְרִים, אֵיךְ
תִּפְיֹף עֲלֵיהֶם מִל וּמִים תוֹךְ חֲמִימוֹת הַצַּחְרִים?

שִׁלְמָה אֶהְיָה כְּעֹטִיָּה. כְּשָׁעָה שִׁיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִים
מִתוֹךְ צָרָה וְדַחַק שִׁלְהֶם, וְשְׂאֵר הָעַמִּים ^{דף}

מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִים אוֹתָם: מָתִי תִצְאוּ ^{קצו ע"ב}
מִחֲנֻלוֹת? אֵיךְ אֶלְהִיכֶם אִינּוּ עוֹשֶׂה לָכֶם נְסִים? (וְהֵם)

מִמְצִיאִים עֲצָמָם וְאוֹמְרִים, כֹּה תְרַעָה אוֹתֵנוּ בְיָמֵים הָרֵאשׁוֹנִים, כֹּה תְרַבִּיץ בְּיָמֵים
הַקְּדוּשִׁים לְצַנֵּן חֲמִימוֹת שֶׁל רְשָׁפִים וְשִׁלְהָבוֹת שִׁלְהֶם. וְהֵם מְשַׁבְּחִים כָּל זֶה (וְהֵם)
מְשַׁבְּחִים לְקְדוּשַׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמוֹדִים לוֹ עִם כָּל הַצַּעַר וְאֲרִיכוֹת הַגְּלוּת, וְאוֹמְרִים, כֹּה

תִּרְעָה אוֹתָנוּ בְּיָמִים הָרִאשׁוֹנִים, כִּי תִרְפִּיץ עִמָּנוּ בְּגִלוֹת וּתְנַאֵל אוֹתָנוּ לְזִמְנֵי הָאֲחֵרִין.
 כִּלּוֹ זֶה שָׁבַח וַיֵּאמְרָה שְׂמֵתָאִים לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל) וַאֲנִי יוֹשֵׁב בְּעֵמֶתָיָה וְלֹא
 יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִפְסִים וְלָתֵת לָהֶם נְקָמוֹת. הוּא
 מֵשִׁיב לָהֶם: אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים. פָּסוּק
 זֶה כָּךְ צָרִיךְ לְכַתְּבוּ: אִם לֹא תִדְעִי הִיפָּה בְּנָשִׁים.
 לָמָּה לָךְ? אֵלֶּא, אִם לֹא תִדְעִי לָךְ - לְחֹזֵק עֲצֻמְךָ
 בְּגִלוֹת וּלְהַגְבִּיר כַּח לְחַיֵּי עַל בְּנֵיךְ - צָאִי לָךְ, צָאִי
 לָךְ לְהִתְחַזֵּק בְּעַקְבֵי הַצֵּאֵן. אוֹתָם תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית
 רַבֵּן שְׁלוּמְדִים תּוֹרָה.

וְרָעִי אֶת גְּדִיתְךָ - אֵלֶּוּ (ישעיה כח) עֲתִיקֵי מִשְׁדָּדִים
 שְׂמֵסֶתֶלְקִים מִהָעוֹלָם וְנִמְשָׁכִים לְבֵית
 הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיזָה, שְׁהִיא עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים. עַל
 דְּוָקָא. בְּמִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים לֹא כָּתוּב, אֵלֶּא עַל
 מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים, זֶה יְשִׁיבֵת מִטְּטָרוֹ"ן שְׁשָׁם כָּל
 הַחֲזֻקִים וְתִינוּקוֹת הָעוֹלָם וּמִנְהִיגֵי הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה בְּאִסּוּר וְהַתֵּר, בְּכָל מַה שְׁצָרִיכִים בְּנֵי הָעוֹלָם,
 שְׁתֵּרֵי עַקְבֵי הַצֵּאֵן אוֹתָם תִּינוּקוֹת שְׂאֵמְרָנוּ.